

Journal of Modern Learning Development

ISSN 2673-074X (Print)

ISSN 2697-455X (Online)

Journal of Modern Learning Development

ISSN 2673-074X (Print)

ISSN 2697-455X (Online)

ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม 2566

วัตถุประสงค์

Journal of Modern Learning Development เป็นวารสารวิชาการราย 1 เดือน มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่บทความวิจัย และบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษา ด้านศาสนา ปรัชญา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่นๆ

บทความที่ได้รับการพิจารณาให้ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อย่างน้อย 2 ท่าน พิจารณาตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ทัศนะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ Journal of Modern Learning Development ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือเป็นทัศนะของกองบรรณาธิการ Journal of Modern Learning Development ไม่สงวนลิขสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดการเผยแพร่ 12 ฉบับ (ปี 2566)

- ฉบับที่ 1 มกราคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มกราคม)
- ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 28 กุมภาพันธ์)
- ฉบับที่ 3 มีนาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มีนาคม)
- ฉบับที่ 4 เมษายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 เมษายน)
- ฉบับที่ 5 พฤษภาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 พฤษภาคม)
- ฉบับที่ 6 มิถุนายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มิถุนายน)
- ฉบับที่ 7 กรกฎาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 กรกฎาคม)
- ฉบับที่ 8 สิงหาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 สิงหาคม)
- ฉบับที่ 9 กันยายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 กันยายน)
- ฉบับที่ 10 ตุลาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ตุลาคม)
- ฉบับที่ 11 พฤศจิกายน (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 พฤศจิกายน)
- ฉบับที่ 12 ธันวาคม (เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ธันวาคม)

เกณฑ์การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) อย่างน้อย 2 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ โดยการพิจารณาบทความจะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบข้อมูลของผู้เขียนบทความ เช่น ชื่อหรือประวัติการทำงาน และผู้เขียนบทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double-Blind Peer Review)

บทความที่ส่งมาขอเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความของวารสาร และต้องให้เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนดไว้

ทรรศนะและความคิดเห็นของผู้เขียนบทความ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือทรรศนะความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

เจ้าของ

ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่

บกจ.พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่

เลขที่ 141 หมู่ 6 ตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี 41190

<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jomld/index>

E-mail: journal1990jmsd@gmail.com

บรรณาธิการ

ดร.ธีรรัตน์ กัปโป

ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ

รศ.ดร.รัตน์ ปัญญาภา

รศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

พระปลัดสมชาย ปโยโค,ดร.

ผศ.ดร.หอมหวล บัวระภา

ผศ.ดร.ธีระพงษ์ มีไธสง

ผศ.ดร.ปัญญา คล้ายเดช

ผศ.ดร.ประมุข ศรีชัยวงษ์

ดร.สมพงษ์ เกษานุช

ว่าที่ร้อยตรี ดร. สุริยะ หาญพิชัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review)

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

รศ.ดร.รัตน์ ปัญญาภา

รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ

รศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

รศ.ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ

รศ.ดร.ศิวัช ศรีโกกลางกุล

รศ.ดร.พรชัย เจดามาน

รศ.ดร.โชติ บดีรัฐ

รศ.ดร.สุรพงษ์ คงสัตย์

ผศ.ดร.วิเชียร แสนมี

ผศ.ดร.ธีระพงษ์ มีไธสง

ผศ.ดร.กุลจิรา รักนนคร

ผศ.ดร.อภินันท์ โพธิ์สาน

ผศ.ดร.ปัญญา คล้ายเดช

ผศ.ดร.ประมุข ศรีชัยวงษ์

ผศ.ดร.เสกสรรค์ สนวนา

ผศ.ดร.ภูมิภักดิ์ ภูมิพงศ์คชศร

ผศ.ดร.ธีรทัศน์ โรจน์กิจจากุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

นักวิชาการอิสระ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผศ.ดร.อรรถ อภินันท์ธีระศักดิ์ดา
ผศ. ดิษยพรรณ ศรีบุญเรือง
พระปลัดสมชาย ปโยโค,ดร.
พระมหาพิสิฐ วิสิฐฐปญโญ,ดร.
ดร.เกศสุดา โภคานิตย์
ดร.อินทุราภรณ์ อินทรประจบ
ดร.สมพงษ์ เกษานุช
ดร.สมควร นามสีฐาน
ดร.รัชดา รักดียิ่ง
ดร.ลักขณา อินทร์บึง
ว่าที่ร้อยตรี ดร. สุริยะ หาญพิชัย
ดร.ดำเนิน หมายดี
ดร.เกษภา ผาทอง
ดร.สาคร มหาหิงค์
ดร.อดิสร หนั่นคำจรร
ดร.กิตติพงษ์ พิพิธกุล

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยพิษณุพนธ์ิต
นักวิชาการอิสระ
นักวิชาการอิสระ

ผู้จัดการวารสาร

นางสาวนัยนา กบโก

ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่

สารบัญ

บทความวิจัย

- ➔ การพัฒนาบอร์ดเกมคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้น 1
ประถมศึกษาตอนต้น
สรวิทย์ กรกขงาม และ ผุสดี กลิ่นเกษร
- ➔ รายงานการประเมินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โรงเรียนคุรุสภา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3
วิฑูรย์ แก้วใหญ่ 16
- ➔ การประเมินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการผ้าพิมพ์สีธรรมชาติ โดยใช้การประเมินแบบอิงผู้มี 32
ส่วนได้ส่วนเสีย
ทตติรียา เรือนคำ และ สายฝน วิบุลธังสรรค์
- ➔ แนวทางการเสริมสร้างทักษะของผู้เยาว์ใหม่ที่พึงประสงค์ของหน่วยงานกองทัพบก: 49
กรณีศึกษา ค่ายทหารแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น
ยศพร พุ่มขุน และ อัมพน ห่อนาค
- ➔ การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการ 66
สร้างสรรค์ชิ้นงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุทธาโกชน
นิภาวรรณ จัยสิน, ศุภวรรณ เล็กวิไล และ ประเสริฐ แซ่เอี้ยบ
- ➔ การศึกษาความรู้และความเข้าใจผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ดิจิทัล ของพนักงาน 83
ธนาคารกสิกรไทยในจังหวัดขอนแก่น
ธนิดา ไพศาลธนาโชติ และ ภิเชก ชัยนิรันดร์
- ➔ การพัฒนาผลการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย โดยใช้เทคนิค 95
ห้องเรียนกลับด้าน สำหรับนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3
แคทยาดา โกษา และ วราภรณ์ ไทยมา
- ➔ การศึกษาสมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู เพื่อ 110
ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีในยุคการศึกษาวิถีใหม่
วีรณัฐ คุญหานนท์ , นิภา จันทรอ่อน และ ดวงจันทร์ แก้วกวงพาน

- ➔ **การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับ เทคนิคเกม** 127
มีพิเคชั่นเพื่อพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
ปิยนุช เอกปิยะกุล และ บุญเลิศ วงศ์เจริญแสงสิริ
- ➔ **การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลตอบแทนและผลตอบแทนหลังจากปรับความเสี่ยงของกองทุน** 138
รวมที่ลงทุนในต่างประเทศ กรณีศึกษา บริษัทหลักทรัพย์ จัดการกองทุนไทยพาณิชย์ จำกัด
พรพิมล ตลับนิล และ ภิเชก ชัยนิรันดร์
- ➔ **ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อการใช้บริการจัดซื้อจัดจ้างกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทาง** 155
ภาคใต้ของประเทศไทย
ภัคกร ขวัญสุขศรี และ มณีกัญญา นากามัทสึ
- ➔ **การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของส่วนบริการ ลูกค้าจังหวัด** 168
พระนครศรีอยุธยา บริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติจำกัด (มหาชน)
ฉิมเดช อนันตโสภณ, เบญจมาศ สุวรรณวงศ์ และ พระมหาสุพร รุกขิตธมฺโม
- ➔ **ประสิทธิผลของระบบคัดกรองสุขภาพจิตเชิงรุกด้วยแอปพลิเคชัน Mental Health** 185
Check-In ในการลดโอกาสการฆ่าตัวตายของกลุ่มผู้มีภาวะเสี่ยงสุขภาพจิต กรณีศึกษาใน
จังหวัดขอนแก่น
รัศมี ตันธวัฒน์ และ อจิรภาส เพียรขุนทด
- ➔ **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียนชั้น** 200
มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)
สรไกร เปรมวงษ์ และ อรุณข ลิมตศิริ
- ➔ **ความเชื่อมั่นของผู้ซื้อสินค้าและพฤติกรรมผู้บริโภคที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์** 211
ของวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร
สำเภา มีบุญ และ เสาวนีย์ สมันต์ตรีพร
- ➔ **การวางแผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารทางการแพทย์ โรงพยาบาล โรงพยาบาลธัญญารักษ์ สังกัด** 226
กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
อำพร คนชื้อ และ จิตภินันท์ ศรีจักรโคตร
- ➔ **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์** 239
เทียบเท่าคนในครอบครัว ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
ณานิภา พิทักษ์โกศล และ บุษกรณ์ สีไยยะระ

- ➔ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) กับการสอนปกติของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า 259
อัสมา ยะดี และ อรรนุช ลิ้มศิริ
- ➔ ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหารในเขตภาคใต้ 274
ชไมพร บัวแก้ว และ ประเวศ เพ็ญภูมิกุล
- ➔ รูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรม ในจังหวัดนครราชสีมา 287
ปิติมาส จีวีเศษ, พระมหาสุพร รุกขิตธมฺโม และ เบญจมาศ สุวรรณวงศ์
- ➔ การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาจีน โดยใช้สื่อมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชินอรสวิทยาลัย เรื่อง 苹果一斤多少钱? (How much is half a kilo of apples?) และ 我换人民币。 (I want to exchange for RMB.) 309
อัญทิกาณ์ คำมะณี และ อรรนุช ลิ้มศิริ
- ➔ Thai EFL Learners' Perceptions toward Learning English Descriptive Paragraph Writing through Haiku Poems 325
Monruedee Sarnjai and Sukanya Kaowiwattanakul
- ➔ Research on the Relationship among Internet Celebrity Information Source, Consumer Identity and Consumers' Purchase Intention 339
Jun Yang and Jiaojiang Luo
- ➔ การจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 358
รัตน์ดิยา ไข้อย และ จิระพร ชะโน
- ➔ การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง อักษรนำและคำควบล้างกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ แบบเชิงรุก (Active Learning) 373
ชฎาพร เจ็กรวย
- ➔ การบริหารธุรกิจโลจิสติกส์เชิงพุทธบูรณาการในจังหวัดนครราชสีมา 393
วานิช พาลาด และ พระมหาสุพร รุกขิตธมฺโม

บทความวิชาการ

- ➔ องค์การปกครองท้องถิ่นไทยกับการบริหารจัดการบริการสาธารณะ 403
กรณีการ ไกรกิจราษฎร์, กิตติพล บัวทะลา, วันชัย บุชบา , โชติ บดีรัฐ
- ➔ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กับการพัฒนาประเทศไทย 413
ธนิกันต์ ศรีจันทร์ และ เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร
- ➔ หลักการ วิธีการ และแนวทางในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ 436
กรณีการ ไกรกิจราษฎร์, กิตติพล บัวทะลา, วันชัย บุชบา , โชติ บดีรัฐ

บทความปริทรรศน์

- ➔ สัมภาษณ์ปาก ชื่อรอง กว่าจักเป็นพระพุทธเจ้า 452
ศศิธร บุตรดี และ พระครูพิศาลสารบัณฑิต

ภาคผนวก

467

การพัฒนาบอร์ดเกมคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะทางคณิตศาสตร์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น
**The Development of Math Board Game to Enhance Mathematic Skills
of Elementary Educational Students**

สรวิทย์ กรกชงาม และ พุสดี กลิ่นเกษร

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Sorawee Korakotengarm and Phussadee Klinkesorn

Sripatum University, Thailand

Corresponding Author E-mail: senseimiyu@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อออกแบบบอร์ดเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน พัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดบางจะเกร็ง (ประชิตประชานุกูล) อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม (2) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ทักษะทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดบางจะเกร็ง (ประชิตประชานุกูล) อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้แบบประเมินการเรียนรู้ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยบอร์ดเกม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 42 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้ปรับพื้นฐานคณิตศาสตร์ (2) แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน (3) บอร์ดเกมคณิตศาสตร์ (4) แบบประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง จำนวนนับ 1 - 1,000 (5) แบบประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ค่าพัฒนาการสัมพัทธ์ และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)

ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้วิจัยออกแบบบอร์ดเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน โดยใช้กระบวนการแนวคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ลักษณะของเกมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ สามารถพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้ (2) ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ทักษะทางคณิตศาสตร์ โดยใช้แบบประเมินก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยบอร์ดเกมคณิตศาสตร์ หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของนักเรียนเท่ากับร้อยละ 28.82 ระดับพัฒนาการอยู่ในระดับกลาง

คำสำคัญ: การพัฒนา; บอร์ดเกมคณิตศาสตร์; ทักษะทางคณิตศาสตร์; นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

Abstracts

The study was experimental research. The objectives of this study were to: (1) develop a math board game to enhance mathematic skills of elementary school students at Wadbangjakreng School, Samutsongkram, and (2) compare the outcome of mathematic skills before and after using the boardgame by pretest and posttest exams of elementary school students at Wadbangjakreng School, Samutsongkram. The samplers was 42 elementary school students. The research tools consisted of (1) Pre-basic math lesson plan, (2) Plus-Minus-Multiply-Divide Mixed operation lesson plan, (3) Math board game, (4) Pre-basic math exam, and (5) Plus-Minus-Multiply-Divide Mixed Operation exam. The outcome of mathematic skills was analyzed by using the average mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), growth score and t-test dependent.

The results showed that the use of Math Board Game (1) enhanced mathematic skills of elementary school students which was specifically designed by using Design Thinking. The games characteristics respond to learning outcome, and (2) the outcome of mathematic skills before and after using the boardgame when compared with pretest and posttest exams after learning was higher than before learning with a statistical significance at a level of .05. The growth score was at 28.82 in the middle level.

Keywords: Development; Math Board Game; Mathematic Skill; Elementary students

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้นักเรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตใต้สำนึกความเป็นไทยและยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งมีเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาระดับที่สูงขึ้น การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานเชื่อว่าทุกคนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 4) รวมทั้งมุ่งพัฒนานักเรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้นักเรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการได้แก่ (1) ความสามารถในการสื่อสาร (2) ความสามารถในการคิด (3) ความสามารถในการแก้ปัญหา (4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต (5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 6) สอดคล้องกับแผนพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ ให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 3 ทักษะที่สำคัญ ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning Skills), ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Literacy Skill), ทักษะชีวิตอาชีพ (Life Skills) หรือ 3Rs 8Cs ประกอบด้วย 3Rs ประกอบด้วย Reading อ่านออก, (W) Riting เขียนได้, (A) Rithmetics คณิตเลขเป็น และ 8Cs ประกอบด้วย C : critical thinking and problem solving ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา, C : Creating and innovation ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม, C : Cross-cultural Understanding ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์, C : Collaboration Teamwork ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและ

ภาวะผู้นำ, C : Communications, Information and media Literacy ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ, C : Computing and ICT Literacy ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีและการสื่อสาร C : Career and Learning Skills ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้, C : Compassion ความมีเมตตา กรุณาวินัยคุณธรรมจริยธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 16) ซึ่งทักษะทางคณิตศาสตร์เป็นทักษะหนึ่งตามแผนพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนดังนี้ (1) การแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกวิธีที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบ พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้อง (2) การสื่อสารและสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ เป็นความสามารถ ในการใช้รูปภาษา และสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสารสื่อความหมายสรุปผลและนำเสนอได้อย่างถูกต้องชัดเจน (3) ทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เป็นความสามารถในการใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้คณิตศาสตร์เนื้อหาต่างๆหรือศาสตร์อื่นๆ และนำไปใช้ในชีวิตจริง (4) ทักษะการหาเหตุผลทางคณิตศาสตร์ เป็นความสามารถในการให้เหตุผลรับฟังและให้เหตุผลสนับสนุนหรือโต้แย้งเพื่อนำไปสู่การสรุปโดยมีข้อเท็จจริงทางคณิตศาสตร์รองรับ และ (5) การคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถในการขยายแนวคิดที่มีอยู่เดิมหรือสร้างแนวคิดใหม่เพื่อปรับปรุงพัฒนาองค์ความรู้ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560 : 3) ทั้งนี้ทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เป็นทักษะที่นักเรียนควรเรียนรู้ฝึกฝนและพัฒนาให้เกิดในตัวนักเรียน การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์จะช่วยให้เด็กเกิดแนวคิดที่หลากหลาย มีนิสัยกระตือรือร้นไม่ย่อท้อและมีความมั่นใจในการแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนตลอดจนเป็นทักษะพื้นฐานที่นักเรียนสามารถนำติดตัวไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ตลอดชีวิต

จากการศึกษาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ ของโรงเรียนวัดบางจะเกร็ง (ประชิตประชานุกูล) อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น พบว่า ผลการสอบวัดความรู้ความสามารถพื้นฐานระดับชาติ (NT) ปีการศึกษา 2564 จัดสอบโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการสอบรายวิชาคณิตศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 42.16

ผลการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 ได้คะแนนเฉลี่ย 75.50 ผลการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ได้คะแนนเฉลี่ย 75.05 ผลการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ได้คะแนนเฉลี่ย 69.34 เฉลี่ยผลการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 73.29 ถึงแม้ว่าจะผ่านเกณฑ์การประเมิน แต่ยังต่ำกว่าค่าเป้าหมายของโรงเรียนวัดบางจะเกร็ง (ประชิตประชานุกูล) ปีการศึกษา 2564 กำหนดไว้คือ ร้อยละ 80.00 จากการวิเคราะห์ผลการเรียนและคะแนนตัวชี้วัดสาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต เรื่อง โจทย์การบวก ลบ คูณ หารระคน พบว่ามีคะแนนต่ำกว่าหน่วยการเรียนรู้อื่นๆ เนื่องจากเรื่องโจทย์ปัญหาเป็นเนื้อหาที่ค่อนข้างยาก ซับซ้อน นักเรียนประสบปัญหาการใช้กระบวนการคิดอีกทั้งนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านร่วมด้วย การวิเคราะห์โจทย์ปัญหาทำได้ยากยิ่งขึ้น รวมไปถึงพื้นฐานการบวก การลบ การคูณ การหาร

ของนักเรียนที่ไม่ชำนาญ หรือนักเรียนที่อยู่ในภาวะเรียนรู้ช้า ขาดทักษะการคำนวณ ขาดทักษะในการตีความ มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการทางคณิตศาสตร์ไม่เพียงพอ ส่งผลให้เรียนไม่ทันเพื่อนร่วมชั้น นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย เรียนไม่สนุก เนื่องจากทำไม่ได้ ทำไม่ทัน ไม่อยากเรียน นอกจากนี้ด้วยการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID - 19) ที่เกิดขึ้นในปีการศึกษา 2563 จนถึงปีการศึกษา 2564 สถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนตามบริบทของโรงเรียนภายใต้สถานการณ์ของโรคระบาด และจากการรวบรวมข้อมูลสำรวจความพร้อมและอุปสรรคการเรียนรู้ของนักเรียน จากนักเรียนผู้ตอบแบบสำรวจทั้งหมด 140 คน พบว่า ใช้สมาร์ตโฟนในการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 92.10 และไม่มีอุปกรณ์หรือมีอุปกรณ์อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 7.90 ปัญหาที่พบในการเรียนภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนวัดบางจะเกร็ง สรุปได้ดังนี้ นักเรียนไม่เข้าใจการสอนของครูผ่านระบบออนไลน์ ไม่มีอินเทอร์เน็ตในการดูคลิปวิดีโอสอน ผู้ปกครองไม่มีเวลาสอนหรือควบคุมนักเรียนเนื่องจากภาระงาน นักเรียนใช้เวลาเล่นเกมเป็นส่วนใหญ่ ส่งผลให้นักเรียนไม่ได้ทบทวนบทเรียนและไม่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองได้เต็มตามศักยภาพ อีกทั้งจากสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า ยังขาดสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน และส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ต่อนักเรียนด้วยกัน จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงมีส่วนทำให้ผลการเรียนไม่สำเร็จตามค่าเป้าหมายของโรงเรียนกำหนดไว้

จากปัญหาที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลการเรียนคณิตศาสตร์ โดยใช้เกมเป็นฐาน (GBL : Game Based Learning) จากบอร์ดเกมหรือเกมกระดาน ซึ่งจัดได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) อย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยใช้เกม คือ ให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องต่างๆ อย่างสนุกสนานและท้าทายความสามารถ โดยนักเรียนเป็นผู้เล่นเอง ทำให้ได้รับประสบการณ์ตรง เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมสูง (ทิศนา ขัมมณี, 2552 : 365)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน จึงสามารถใช้ได้กับสถานการณ์การเรียนรู้ในปัจจุบัน และเสริมแรงจูงใจให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนรู้และจดจ่อกับการเรียนในรูปแบบของเกม ที่นักเรียนส่วนใหญ่ในยุคนี้ชื่นชอบ รูปแบบของเกมที่ใช้ในการเรียนรู้ของผู้เรียน ควรเป็นเกมที่ผู้เรียนคุ้นเคย เข้าใจง่ายไม่ยากจนเกินไป มีสีสันและความสวยงาม มีความตื่นเต้นและท้าทาย ในระหว่างการเรียนรู้ของนักเรียนควรอยู่ในการดูแลของผู้สอน หรือผู้ปกครอง และเกมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ควรเป็นเกมที่ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน ผู้วิจัยได้เล็งเห็นว่าจากสถานการณ์การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน และรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักเรียนในกลุ่ม Generation Alfa ที่มีพฤติกรรมอยู่กับเทคโนโลยีมากกว่าอยู่บ้าน วัด โรงเรียน จึงมีปัญหาระบบปฏิสัมพันธ์กับทั้งคุณพ่อ คุณแม่ และชุมชน มีปัญหาทักษะด้านการสื่อสารที่ทำให้กลายเป็นเด็กไม่มีน้ำใจ ไม่รู้จักความเอื้ออาทร ก้าวร้าว และถูกโลก Social Media สร้างปัญหาให้กับชีวิต จึงมักใช้เวลาอยู่คนเดียว กลายเป็นคนในโลกดิจิทัลที่เติบโตและดำรงชีวิตโดยใช้อารมณ์เพียงอย่างเดียว (ศิริจรรยา เครือวิริยะพันธ์, และ โอปอล์ สุวรรณเมฆ, 2563 : 27) ซึ่งเป็นลักษณะของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น

คือ สนใจตนเองมากกว่าผู้อื่น ขาดน้ำใจและจิตอาสา บางส่วนมีพฤติกรรมก้าวร้าว ชอบใช้ความรุนแรง ใช้เวลาส่วนใหญ่ที่บ้านเล่นเกม นักเรียนจึงขาดการทบทวนบทเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนขาดทักษะการเรียนรู้ ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้นไป รวมทั้งขาดทักษะที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยมุ่งหวังว่า เกมคณิตศาสตร์ที่สร้างจากบอร์ดเกมจะเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาและช่วยสนับสนุนการเรียนรู้สามารถช่วยให้นักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนต้น มีทักษะการบวก ลบ คูณ หาร นำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ มีทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์เป็นความสามารถที่จะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560 : 3) อีกทั้งจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน จะสามารถช่วยให้นักเรียนได้สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักเรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่ายกับการเรียนคณิตศาสตร์ เกิดความรู้สึที่ดีต่อการเรียน สามารถพัฒนาการเรียนการสอนและผลการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อออกแบบบอร์ดเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน พัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดบางจะเกร็ง (ประชิตประชานุกูล) อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ทักษะทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดบางจะเกร็ง (ประชิตประชานุกูล) อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้แบบประเมินการเรียนรู้ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยบอร์ดเกม

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นวิจัยประเภททดลอง (Experimental Research) แบบหนึ่งกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง (One group pretest-posttest design) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมเป็นฐาน ร่วมกับบอร์ดเกมคณิตศาสตร์ มีขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ตัวอย่างการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนวัดบางจะเกร็ง (ประชิตประชานุกูล) ปีการศึกษา 2565 ที่มีผลการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เฉลี่ยต่ำกว่าค่าเป้าหมายของโรงเรียนในปีการศึกษา 2564 คือ ร้อยละ 80.00 และนักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานคณิตศาสตร์ จากเกณฑ์ดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 7 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 1 จำนวน 27 คน รวมประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 42 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีเครื่องมือวิจัยจำนวน 5 ชุด ประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้ปรับพื้นฐานคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนนับ 1 - 1,000 (2) แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน (3) บอร์ดเกมคณิตศาสตร์ เรื่องการบวก ลบ คูณ หารระคน (4) แบบประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง จำนวนนับ 1 - 1,000 (5) แบบประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน โดยมีรายละเอียดการสร้างเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน

1. ศึกษาตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2560 นำข้อมูลด้านตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้ ด้านคุณภาพผู้เรียนที่ได้ ไปใช้ประกอบการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เกมเป็นฐาน

2. แผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ปรับพื้นฐานคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนนับ 1 - 1,000 จำนวน 7 ชั่วโมง, แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน จำนวน 10 ชั่วโมง

2. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ทักษะทางคณิตศาสตร์ ขั้นตอนวิธีการสร้างแบบประเมินผลการเรียนรู้

3. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (GBL : Game Based Learning) และการจัดการเรียนรู้แบบแอล.ที (L.T : Learning Together)

4. จัดทำร่างแผนการจัดการเรียนรู้ ปรับพื้นฐานคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนนับ 1 - 1,000, แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา รูปแบบ ภาษาความเหมาะสม และนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไข

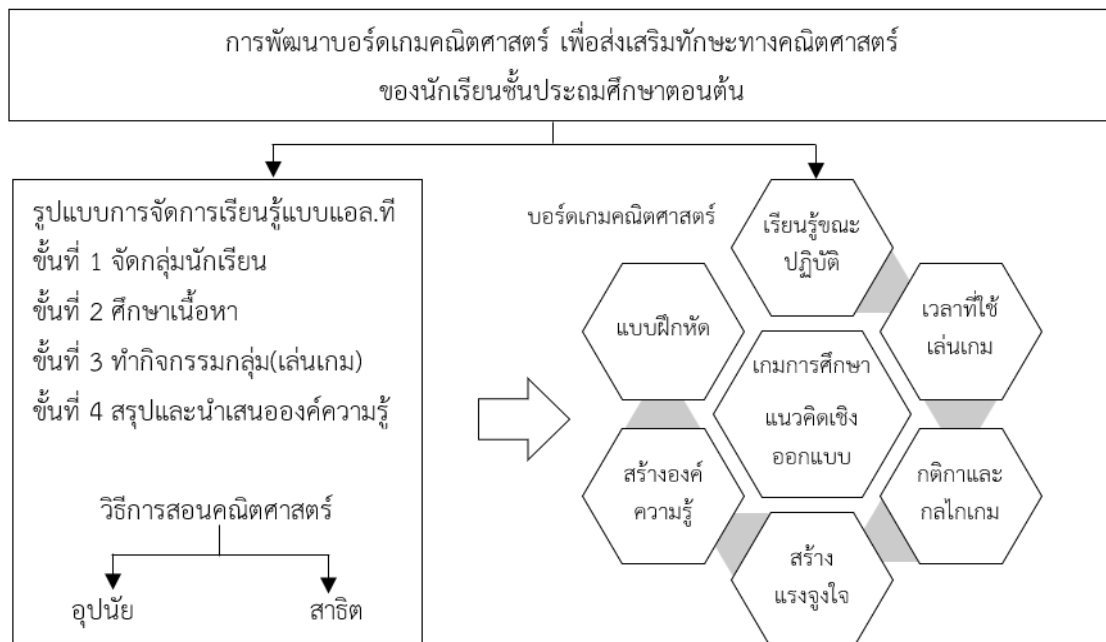
5. ตรวจสอบคุณภาพความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยการตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (IOC : Index of Item Objective Congruence) จากผู้เชี่ยวชาญพบว่ามีค่าความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00 สามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ได้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556:268, Rovinelli & Hambleton, 1977 อ้างถึงใน ญัตติกรณ หลาวทอง, 2561 : 94)

2.2 บอร์ดเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน

นวัตกรรมการเรียนรู้ บอร์ดเกมคณิตศาสตร์ เรื่องการบวก ลบ คูณ หารระคน เพื่อใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ปรับพื้นฐานคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนนับ 1 - 1,000 และแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน

มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2560 นำข้อมูลด้านตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้ที่ได้ไปใช้ออกแบบบอร์ดเกม
2. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางคณิตศาสตร์
3. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (GBL : Game Based Learning) และการจัดการเรียนรู้แบบแอล.ที (L.T : Learning Together)
4. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบบอร์ดเกมคณิตศาสตร์

แผนภาพที่ 1 สรุปองค์ความรู้ในการนำไปใช้ในการวิจัย

5. จัดทำร่างต้นแบบบอร์ดเกมคณิตศาสตร์ โดยใช้กระบวนการแนวคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ของ Stanford d.school ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ Empathize, Define, Ideate, Prototype, Test (มานิตย์ อาษานอก, 2561 : 8) จากขั้นตอนดังกล่าวทำให้ออกแบบบอร์ดเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน ได้ทั้งหมด 6 เกมการเรียนรู้ย่อย ได้แก่ (1) บอร์ดเกมคณิตศาสตร์เรื่อง จำนวนนับ (2) บอร์ดเกมคณิตศาสตร์เรื่อง จำนวนนับ 100 - 1,000 (3) บอร์ดเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง เปรียบเทียบจำนวนนับ 100 - 1,000 (4) บอร์ดเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง ผลไม้ฮาเฮ (5) บอร์ดเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง อะมั่งกั๊ต หนูอวกาศ ชุดท่องเที่ยวเมืองแม่กลอง และ (6) บอร์ดเกมคณิตศาสตร์ อะมั่งกั๊ต หนูอวกาศ

ชุด การบวก ลบ คูณ หาร ท่องที่เยวรอบโลก ออกแบบให้เกมสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดการเรียนรู้ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ ตรวจสอบคุณภาพความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความเที่ยงแบบ สอดคล้องภายใน (IOC : Index of Item Objective Congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พร้อม กับแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่ามีค่าความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00 สามารถนำบอร์ดเกมและแผนการจัดการเรียนรู้ไป ใช้กับกลุ่มเป้าหมายได้

2.3 แบบประเมินผลการเรียนรู้ รายวิชาคณิตศาสตร์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำแบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน 2 เรื่อง ได้แก่ (1) แบบ ประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่อง จำนวนนับ 1 - 1,000 และ (2) แบบประเมินผลการเรียนรู้ ก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน โดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2560 นำข้อมูลด้านตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ วัตถุประสงค์การเรียนรู้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อจัดทำแบบประเมินผลการเรียนรู้

2. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางคณิตศาสตร์ การสร้างเครื่องมือ วิจัยทางการศึกษา

3. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินผลการเรียนรู้

4. สร้างแบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน

5. นำเสนอแบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่องจำนวนนับ 1 - 1,000 และ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

6. นำแบบประเมินผลการเรียนรู้จำนวน 25 ข้อ ตรวจสอบตรวจสอบคุณภาพ ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยการตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (IOC : Index of Item Objective Congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่ามีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่างที่ 0.66 - 1.00

7. นำแบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนไปใช้ทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มนักเรียนที่ ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 25 คน เพื่อหาค่าความยากง่าย (P) อำนาจ จำแนก (r) และค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α) (Cronbach, 1951 : 299)

สรุปผลได้ดังนี้ แบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่อง จำนวนนับ 1 - 1,000 มีค่า ความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.40 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20 - 0.62 และค่าความเที่ยง (α) เท่ากับ 0.858 จากจำนวน 25 ข้อ ได้ข้อคำถามที่เหมาะสมจำนวน 20 ข้อในการนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย และแบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.40 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20 - 0.68 และค่าความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ 0.901 จากจำนวน 25 ข้อ ได้ข้อคำถามที่เหมาะสมจำนวน 20 ข้อในการนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลแผนการจัดการเรียนรู้แผนที่ 1

1. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ปรับพื้นฐานคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนนับ 1 - 1,000 โดยใช้เกมเป็นฐาน ก่อนการจัดกิจกรรมนำแบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน เรื่อง จำนวนนับ 1 - 1,000 ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายจำนวน 42 คน ทำแบบประเมิน เพื่อคัดกรองนักเรียนตามความสามารถ

2. จัดกลุ่มนักเรียนคละชั้นเรียน และคละตามความสามารถ เก่ง กลาง อ่อน จากการทำแบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน เรื่อง 1 - 1,000 กลุ่มละ 5 - 6 คน จำนวน 8 กลุ่ม

3. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ปรับพื้นฐานคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนนับ 1 - 1,000 จำนวน 7 ชั่วโมง โดยใช้บอร์ดเกมคณิตศาสตร์จนครบกระบวนการ แล้วดำเนินการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังเรียน เรื่อง จำนวนนับ 1 - 1,000

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลแผนการจัดการเรียนรู้แผนที่ 2

1. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ รายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน โดยใช้เกมเป็นฐาน ก่อนการจัดกิจกรรมนำแบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 42 คน ทำแบบประเมิน เพื่อคัดกรองนักเรียนตามความสามารถ

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน จำนวน 10 ชั่วโมง โดยจัดกลุ่มนักเรียนคละความสามารถ เก่ง กลาง อ่อน จากการทำแบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน กลุ่มละ 5 - 6 คน จำนวน 8 กลุ่ม

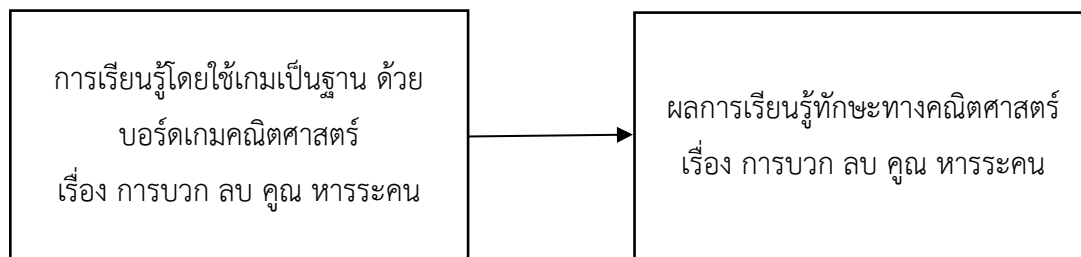
3. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน โดยใช้บอร์ดเกมคณิตศาสตร์จนครบกระบวนการ แล้วดำเนินการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังเรียน เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่นักเรียนได้ทำแบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมด มาเทียบกับเกณฑ์การประเมินที่สร้างไว้ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ค่าพัฒนาการสัมพัทธ์ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552 : 268) และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) วิเคราะห์การทดสอบโดยใช้โปรแกรมข้อมูลสำเร็จรูปเพื่อหาค่าเฉลี่ย นำไปสรุปผลและอภิปรายผลต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การออกแบบเกมการศึกษา บอร์ดเกมคณิตศาสตร์ เรื่องการบวก ลบ คูณ หารระคน เพื่อส่งเสริมทักษะทางคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้แบบแอล.ที ใช้เป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การออกแบบบอร์ดเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน พัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดบางจะเกร็ง (ประชิตประชานุกูล) อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า บอร์ดเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน ออกแบบโดยใช้กระบวนการแนวคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ลักษณะของเกมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ สามารถพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้

เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ทักษะทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดบางจะเกร็ง (ประชิตประชานุกูล) อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้แบบประเมินการเรียนรู้ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยบอร์ดเกม พบว่า หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของนักเรียนเท่ากับร้อยละ 28.82 ระดับพัฒนาการอยู่ในระดับกลาง

อธิบายรายละเอียดผลการเปรียบเทียบทักษะการเรียนรู้คณิตศาสตร์ได้ดังนี้

1. คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์จากการทำแบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนกลุ่มเป้าหมาย มีผลการเรียนรู้เรื่องจำนวนนับ 1-1,000 สูงขึ้นหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานร้อยละ 30.76 ภาพรวมอยู่ในระดับกลาง
2. คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์จากการทำแบบประเมินผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนกลุ่มเป้าหมาย มีผลการเรียนรู้เรื่องการบวก ลบ คูณ หารระคน สูงขึ้นหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานร้อยละ

26.87 ภาพรวมอยู่ในระดับกลาง ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย นักเรียนมีผลการประเมินแบบประเมินการเรียนรู้รายวิชา คณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนนับ 1-1,000 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานสูงกว่าก่อนผลการ ประเมินการเรียนรู้ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการประเมิน การเรียนรู้	จำนวนนักเรียน (N)	Mean	SD	t	df	p-Value
ก่อนเรียน	42	7.93	3.55			
หลังเรียน	42	11.64	2.95	10.33*	41	0.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า ค่าเฉลี่ย ของผลการทำแบบประเมินการเรียนรู้ เรื่อง จำนวนนับ 1-1,000 ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 42 คน ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน เท่ากับ 7.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.55 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เกมเป็นฐานเท่ากับ 11.64 ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.33 ผลการประเมินผลการเรียนรู้เรื่องจำนวนนับ 1-1,000 สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย นักเรียนมีผลการประเมินแบบประเมินการเรียนรู้รายวิชา คณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานสูงกว่าก่อนผล การประเมินการเรียนรู้ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการประเมินการ เรียนรู้	จำนวนนักเรียน (N)	Mean	SD	t	df	p-Value
ก่อนเรียน	42	7.95	2.94			
หลังเรียน	42	11.19	2.81	10.91*	41	0.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า ค่าเฉลี่ย ของผลการ ทำแบบประเมินการเรียนรู้ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 42 คน ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เกมเป็น ฐาน เท่ากับ 7.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.94 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เกมเป็นฐาน เท่ากับ 11.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.91 ผลการประเมินผลการเรียนรู้เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร ระคน สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปได้ว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีผลการประเมินแบบประเมินการเรียนรู้หลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานด้วยบอร์ดเกมคณิตศาสตร์เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบอร์ดเกมคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมทักษะทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น อภิปรายผลได้ดังนี้

1. การออกแบบบอร์ดเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ออกแบบให้บอร์ดเกมคณิตศาสตร์ โดยบอร์ดเกมที่มีออกแบบนั้นได้นำหลักการแนวคิดเชิงออกแบบของ Design Thinking Stanford d. school มาเป็นแนวทางในการออกแบบบอร์ดเกมเรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน ทั้ง 6 ชุด แต่ละบอร์ดเกมจะมีกติกาและวิธีการเล่นแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยปรับเนื้อหาจำนวนตัวเลข ลักษณะของบัตรโจทย์ให้เหมาะสมกับพื้นฐานของนักเรียนเริ่มจากง่ายไปหายากตามลำดับ ผู้สอนสามารถปรับบัตรโจทย์ให้นักเรียนเล่นได้ตามระดับความสามารถของนักเรียนในขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนกลุ่มอ่อนหรือกลุ่มกลางได้ฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้น นักเรียนกลุ่มเก่งได้ฝึกทักษะความชำนาญ โดยรวมคำนึงถึง มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด วัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาการเรียนรู้ อีกทั้งให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สามารถช่วยพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบบอร์ดเกมโดยคำนึงถึงหลักการออกแบบเกมดังนี้ (1)ระยะเวลาในการเล่นจะต้องเพียงพอต่อการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (2) กำหนดสถานการณ์ในเกมให้แตกต่างออกไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ให้เกมมีความน่าสนใจและตื่นเต้นทุกครั้งที่เล่น ให้สถานการณ์ในเกมมีความสอดคล้องตามบริบทของนักเรียน (3) มีกติกาการเล่นเกมที่ชัดเจน กติกาไม่ซับซ้อนจนเกินไปสำหรับช่วงชั้นของนักเรียน มีการเสริมแรงให้ผู้เล่น เพิ่มรูปแบบวิธีการที่จะทำให้ผู้เล่นได้รับชัยชนะ ให้ผู้เล่นได้เพลิดเพลินสามารถฝึกสถานการณ์ไล่ตามทันผู้เล่นที่นำเกมได้ เกมบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ จากหลักการนี้สอดคล้องกับแนวคิดการออกแบบเกมของ วรรัตน์ อินทสระ (2562 : 13) ได้กล่าวถึงหลักการที่สำคัญในการออกแบบเกมให้มีคุณภาพและมีความน่าสนใจของ Tinsman (2008) ไว้ใน Game based Learning The Latest Trend Education 2019 เปลี่ยนห้องเรียนเป็นห้องเล่น สามารถสรุปได้ว่าสิ่งที่ผู้ออกแบบเกมต้องพิจารณามีดังต่อไปนี้ 1.ระยะเวลาในการเล่น (Play Length) 2. กลไกหลักของเกม (Core Mechanic) 3. การเขียนกติกาการเล่น (Writing rules) 4. เรื่องของโชคและกลยุทธ์ (Luck Vs. Strategy) 5. ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) 6. ลักษณะของการไล่ตามทัน (Catch-up features) 7. บรรลุความคาดหวังของผู้เล่น (Meeting Player Expectation) 8. ผลประโยชน์ ความเสี่ยง และรางวัล (Stakes, Risk, and Reward) จากหลักการดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเกมให้มีความน่าสนใจและมีเอกลักษณ์เฉพาะของเกมสามารถตรงตามวัตถุประสงค์ของเกมได้ ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน ผู้วิจัยพบว่านักเรียนให้ความสนใจกับบอร์ดเกม และให้ความร่วมมือในการเรียนรู้ มีการช่วยเหลือกัน

ในกลุ่ม ทำงานกันเป็นทีม เคารพกฎกติกาในเกม และผู้นำกลุ่ม ร่วมกันหาคำตอบของโจทย์ สนุกสนานระหว่างเล่นเกม ต้องการเล่นเกมทุกครั้งที่มีชั่วโมงเรียน และระหว่างพักกลางวัน ซึ่งสอดคล้องกับ คิตลิก สังก์สาลี (2562 : 16) สรุปความหมายของการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานในงานวิจัยไว้ว่า กิจกรรมที่มีกฎกติกา กำหนดแน่นอน ช่วยฝึกทักษะให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดในการที่เรียน สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน สามารถตั้งใจ ได้รับความสนใจ เป็นสื่อที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ช่วยพัฒนาทักษะต่างๆ พัฒนาความคิด ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ผู้เล่นอาจมี 2 คนหรือมากกว่า หรืออาจเป็นทีมก็ได้

2. ผลการศึกษาและเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ทักษะทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยใช้แบบประเมินการเรียนรู้ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยบอร์ดเกม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นกลุ่มเป้าหมาย ผลการประเมินการเรียนรู้หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้ เนื่องจากรูปแบบของเกมที่แตกต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ มีกติกาที่ชัดเจน และวิธีเล่นที่ง่ายไม่ซับซ้อน เล่นกันเป็นทีม บัตรโจทย์ที่ไม่ยากจนเกินไป ทำให้นักเรียนกลุ่มอ่อนไม่รู้สึกเบื่อหน่าย เพราะมีการช่วยเหลือกันในทีมจากเด็กกลุ่มเก่ง และผู้สอนคอยชี้แนะตลอดระยะเวลาการเล่น รูปแบบของเกมมีสีสันและเรื่องราวที่น่าสนใจ นักเรียนได้ออกแบบตัวผู้เล่นเองตามความชอบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2557 : 365) ไว้ว่า วิธีการสอนโดยใช้เกม คือ วิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องต่างๆ อย่างสนุกสนานและท้าทายความสามารถ โดยผู้เรียนเป็นผู้เล่นเอง ทำให้ได้รับประสบการณ์ตรง เป็นวิธีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริปราณ จรรย์สืบศรี, และนัฐจิรา บุศย์ดี (2563 : 409) ที่ได้วิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้การแสดงแทนทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลวิจัยพบว่า หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน เมื่อวิเคราะห์จากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน นักเรียนมีความสามารถในการใช้การแสดงแทนทางคณิตศาสตร์ในระดับที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลของการวิจัย และข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนรายวิชาคณิตศาสตร์หรือผู้สอนรายวิชาอื่นๆ ควรนำวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานด้วยบอร์ดเกมคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารระคน สอดแทรกเข้าไปในชั่วโมงเรียน หรือชั่วโมงว่าง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้และฝึกทักษะความชำนาญในการคิดเลขเร็ว หรือปรับเปลี่ยน

ประยุกต์ใช้บอร์ดเกมเป็นบอร์ดเกมอื่นๆ ที่เหมาะสมกับรายวิชา

2. ผู้สอนควรตรวจสอบว่านักเรียนเข้าใจกติกาเกมหรือไม่ และคอยช่วยเหลือติดตามนักเรียนระหว่างเล่นเกมเสมอ ในแต่ละกลุ่มควรมีนักเรียนกลุ่มเก่ง ให้ช่วยเหลือกลุ่มอ่อนและกลุ่มกลางทุกครั้ง

3. หลังการเล่นเกมน ผู้สอนควรให้ผู้เรียนได้สรุปความรู้จากการเล่นเกมในแต่ละครั้ง และมีรางวัลใจให้นักเรียนที่เป็นผู้ชนะ หรือนักเรียนที่ตั้งใจเล่นและพัฒนาตนเองเสมอ

4. ผู้สอนควรตรวจสอบพื้นฐานของนักเรียนเพื่อปรับความยาก-ง่ายของบัตรโจทย์เกม เพื่อไม่ให้ยากหรือซับซ้อนเกินไป อาจทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยครั้งนี้ต่อไป

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานควรเพิ่มเกมที่มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มความสนใจ เช่น เปลี่ยนเป็นรูปแบบเกมคอมพิวเตอร์ หรือเล่นแบบออนไลน์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักเรียนสามารถใช้เกม การศึกษานี้ เรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ไม่ว่าจะเป็นที่บ้าน หรือที่โรงเรียน การใช้รูปแบบเทคโนโลยีก็สามารถเพิ่มความน่าสนใจให้กับเกมได้เช่น เพิ่มเสียง ทำให้เกมน่าติดตามมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สอนมีสอนออนไลน์ได้อีกด้วย

2. ควรมีการทำวิจัยโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน โดยนำไปประยุกต์ในรายวิชาอื่นๆ ยกตัวอย่างเช่น วิทยาการคำนวณ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ หรือบูรณาการรายวิชาต่างๆร่วมกัน หากเนื้อหาบอร์ดเกม มีความเกี่ยวข้องกับบริบทสภาพแวดล้อมรอบตัวนักเรียน เช่น นำสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดมาเป็นต้นแบบของเกม ควรใช้ภาพประกอบเป็นภาพสถานที่จริง จะทำให้นักเรียนเห็นภาพได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. (พิมพ์ครั้งที่ 3).

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

คิตลิก สักขสาลี. (2561). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เรื่อง การสร้างคำด้วยวิธีการสมาสแบบมีสนธิ โดยใช้เกมเป็นฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน*. สารนิพนธ์ปริญญาโท. สาขาวิชานวัตกรรมการเรียนรู้และการสอน. คณะสหวิทยาการเทคโนโลยีและนวัตกรรม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2561). *การสร้างเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตนา แคมมณี. (2552). *ศาสตร์การสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์.

มานิตย์ อาษานอก. (2551). *การบูรณาการกระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้. วารสารเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา*. 1 (1), 6-12.

- วรัตต์ อินทสระ. (2562). *Game Based Learning The Latest Trend Education 2019. เอกสารประกอบการอบรมและปฏิบัติการเปลี่ยนห้องเรียนเป็นห้องเล่น*. 4-5 เมษายน 2562. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ศิริจรรยา เครือวิริยะพันธ์ และ โอปอล์ สุวรรณเมฆ. (2563). รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่น แซท. *วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ*. 11 (1), 23-43.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริปราน จรรย์สืบศรี, และนัฐจิรา บุศย์ดี. (2563). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้การแสดงแทนทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่4. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*. 12 (2), 409-425.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16, 297-334.

รายงานการประเมินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โรงเรียนคุรุสภา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

**Assessment Report of the Project to Promote the Literacy Potential of
Students in Grades 1-6 Using the Kurusapa Model by Kurusapa
School Under the Kanchanaburi Primary
Education Service Area Office 3**

วิฑูรย์ แก้วใหญ่

โรงเรียนคุรุสภา

Vithoon Gaewyai

Kurusapa School

E-mail: Gaewyai@gmail.com

บทคัดย่อ

การรายงานในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน และประเมินความพึงพอใจของครู กรรมการสถานศึกษา นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โรงเรียนคุรุสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ ครู กรรมการสถานศึกษา นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 275 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วยแบบสอบถาม 2 ฉบับ มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ฉบับที่ 1 มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00 และความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 และฉบับที่ 2 มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00 และความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมิน พบว่า 1.การประเมินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การประเมินมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านผลผลิต รองลงมา คือ ด้านการประเมินสภาพแวดล้อม ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยนำเข้า 2. การประเมินความพึงพอใจในการจัดโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้

* วันที่รับบทความ: 9 สิงหาคม 2565; วันแก้ไขบทความ 14 สิงหาคม 2565; วันตอบรับบทความ: 15 สิงหาคม 2565

Received: August 9, 2022; Revised: August 14, 2022; Accepted: August 15, 2022

รูปแบบ KURUSAPA MODEL ในภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การประเมินมีระดับความพึงพอใจมากที่สุดทุกข้อ

คำสำคัญ: โครงการ; การประเมินโครงการ; การอ่านเขียน

Abstracts

The objectives of this report were to assess the literacy promotion project of grade 1-6 students using the KURUSAPA MODEL and to assess the satisfaction of teachers, school committees, students and parents towards the implementation of the project to promote the literacy potential of students in grades 1-6 using the KURUSAPA MODEL by Kurusapa School under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3 The target groups used in the assessment were 275 of samples including teachers, school committees, students and parents, obtained by purposive sampling. The research instrument consisted of 2 questionnaires, with 5 levels of estimation scale. First questionnaire had a content validity of 1.00 and reliability of 0.98, and the second questionnaire had a content validity of 1.00 and reliability of 0.97. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation. The assessment results indicated as follows: 1. The overall level of assessment of the project to promote the literacy potential of students in grades 1-6 using the KURUSAPA MODEL by Kurusapa School under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3 was at the highest level. When considering each aspect, it was found that the assessment had the highest level of performance in all aspects. If ranked in order of averages, the output aspect had the highest average, followed by the environmental aspect, the process aspect and the input aspect. 2. The overall satisfaction assessment of the project to promote the literacy potential of students in grades 1-6 using the KURUSAPA MODEL by Kurusapa School under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3 was at the highest level. When considering each item, it was found that the assessment had the highest level of satisfaction on all items.

Keywords : Project; Project Evaluation; Reading and Writing

บทนำ

ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีความสำคัญในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติและเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่คนในชาติจะต้องหวงแหนและรักษามรดกทางวัฒนธรรมของชาติเอาไว้ เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ใช้ในการติดต่อสื่อสารด้วยภาษาของตนเองและมีความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ทางภาษาของชาติไทย ภาษาไทยเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้กระบวนการคิด วิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทาง นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณีสุนทรียภาพเป็น สมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 37)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 4 มาตราที่ 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคน มีความสามารถเรียนรู้สามารถพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และในมาตราที่ 24 (2) ฝึกทักษะกระบวนการ การคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและ แก้ไขปัญหา (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและ เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 13)

นโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2562 ได้ดำเนินนโยบายโดยมีวัตถุประสงค์คือยกระดับคุณภาพการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยมีจุดเน้นให้ผู้เรียน เรียนภาษาไทย เน้นเพื่อการสื่อสารและใช้เป็นเครื่องมือเพื่อเรียนวิชาอื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 2)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 5) ได้กำหนดจุดหมายให้ผู้เรียนมีความรู้อันเป็นสากลและ มีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต ซึ่งเป็นสมรรถนะสำคัญที่นักเรียนควรมีทักษะที่สำคัญและจำเป็นต้องฝึกฝนเพื่อใช้ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะทักษะทางด้านการอ่านและการเขียน การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการแสวงหาความรู้ การเรียนรู้ และพัฒนาสติปัญญาของคนในสังคมพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดในชีวิต ดังที่ สุนันทา เศรษฐวิทย์ (2545 : 2) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการอ่านว่าการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้อง จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนอ่านอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดี ทั้งจะช่วยให้เกิดความ ชำนาญและความรู้กว้างขวางอีกด้วย ทั้งยังต้องผสมผสานกับความสนใจของผู้อ่าน เพื่อเป็นแรงจูงใจที่ช่วยให้ผู้เรียนได้อ่านอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 2) ได้กล่าวว่า การอ่าน มีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและช่วยสนองความอยากรู้อยากเห็น อันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ได้ทุกเรื่อง ซึ่งมีอยู่ในทรัพยากรสารสนเทศทุกประการโดยเฉพาะความอยากรู้ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากความหมายของการอ่านดังกล่าว ทำให้มองเห็นความสำคัญของการอ่านว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง ต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิดเห็น ความรู้สึก ความเข้าใจของตนเองออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจ และสามารถเก็บไว้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้

ดังจะเห็นได้จากรายงานผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านออกของผู้เรียน (Reading Test: RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2561 มีผลการประเมินด้านการอ่านออกเสียง และการอ่านรู้เรื่องรวม 2 สมรรถนะ ร้อยละ 78.58 และด้านการเขียนคำ การเขียนประโยครวม 2 สมรรถนะ คิดเป็นร้อยละ 75.20 ซึ่งรวมทั้ง 2 สมรรถนะ คิดเป็นร้อยละ 75.39 และปีการศึกษา 2562 มีผลการประเมินด้านการอ่านออกเสียง

และการอ่านรู้เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 78.59 ด้านการเขียนคำและการเขียนประโยค คิดเป็นร้อยละ 82.92 และเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายของโรงเรียน พบว่า ด้านการอ่านออกเสียง การอ่านรู้เรื่อง อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด ส่วนด้านการเขียนคำและการเขียนประโยคต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดเช่นเดียวกัน ซึ่งเกิดจากปัญหาการอ่านหนังสือไม่ออกและเขียนไม่ได้ของนักเรียนและครอบครัวผู้ปกครองส่วนใหญ่มีหลายชาติพันธุ์ คนในครอบครัวอ่านเขียนภาษาไทยไม่ได้ มีปัญหาในด้านการสื่อสาร การเรียน ประกอบกับสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมีความเจริญทางด้านเทคโนโลยีเป็นอย่างมากทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจในการเรียนและถูกดึงความสนใจไปอยู่ที่สื่อต่าง ๆ ทำให้ขาดการซักจูง ปัจจุบันยังมีนักเรียนที่ปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ซึ่งการอ่านออกเขียนได้นั้นถือเป็นพื้นฐานและหัวใจสำคัญในการเรียนรู้ในทุก ๆ วิชาซึ่งหากผู้เรียนคนใดอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ย่อมเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาตนเอง และส่งผลถึงการเรียนรู้ในรายวิชาอื่น ๆ ให้มีปัญหาตามไปด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นปัญหาที่ครูจะต้องพัฒนาผู้เรียนเพื่อปูพื้นฐานในการเรียนรู้และการเตรียมพร้อมสำหรับให้ผู้เรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการอ่านการเขียนภาษาไทย

สถานศึกษามีโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหา พัฒนาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่าน การเขียนของผู้เรียนและโครงการที่ใช้ในการขับเคลื่อนการศึกษา เยาวดี ราชัยกุล วิบูลย์ศรี (2544 : 93-94) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาบางแห่งยังขาดการประเมินโครงการที่ถูกต้องตามหลักการประเมิน รวมถึงไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการประเมินโครงการช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์ และมาตรฐานของการดำเนินงานมีความชัดเจนมากขึ้น ทำให้แผนงานบรรลุวัตถุประสงค์ เพราะโครงการเป็นส่วนหนึ่งของแผน เมื่อโครงการได้รับการปรับปรุงและตรวจสอบนั้นก็หมายความว่า แผนงานก็ได้รับการปรับปรุงและตรวจสอบไปด้วย ยังช่วยในเรื่องของการใช้ทรัพยากรให้เป็นไปอย่างคุ้มค่า หรือให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพราะการประเมินจะต้องวิเคราะห์ทุกส่วนของโครงการ ดังนั้นการประเมินจึงมีส่วนทำให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่า การประเมินโครงการยังช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการโครงการ นอกจากนี้การประเมินโครงการจะช่วยให้ผู้บริหารทราบถึง จุดเด่น จุดด้อย ปัญหาและอุปสรรค

ซึ่งจากที่กล่าวมานั้น การพัฒนาองค์กรให้มีคุณภาพโดยบุคลากรต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นแนวคิดและหลักการของสตีเฟลปิม (สฟักตร์ พิบูลย์, 2551 : 40-41) ประกอบด้วย การประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ทั้งนี้เพราะการประเมินแบบซิปปี้ โมเดล เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยมีจุดเน้นสำคัญคือการประเมินบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ บ่งชี้ความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของโครงการเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจอย่างต่อเนื่อง เกิดการเลือกทางเลือกที่เหมาะสม

โรงเรียนคุรุสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL ซึ่งได้ทำการประเมินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่

1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL เพื่อประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และนำผลการประเมินมาเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข และวางแผนดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งผู้เรียนเป็นวัยเริ่มเรียนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนจะต้องอ่านออก เขียนได้ อ่านคล่อง เขียนคล่อง จะเกิดความสามารถทางด้านการคิดตามไปด้วย โรงเรียนและผู้เกี่ยวข้อง จึงพัฒนาส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียนในรูปแบบของกิจกรรมให้เหมาะสมต่อการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาความสามารถดังกล่าว โดยมีการกำหนดขั้นตอนของกิจกรรมอย่างเป็นระบบและชัดเจน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการอ่าน การเขียน จากกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนครูสุภา จึงต้องได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียนและวิธีการประเมินได้ประยุกต์รูปแบบ CIPP โมเดลที่ประเมินในลักษณะที่เป็นระบบ มองทั้งในด้านปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลลัพธ์ จนถึงรูปแบบที่ใช้ในการประเมินเพื่อการจัดทำและบริหารโครงการ ตามบริบทของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ประเมินความเป็นไปได้และปัจจัยเบื้องต้นที่ต้องการใช้ในการดำเนินงาน เพื่อสามารถนำไปบริหารจัดการทรัพยากรให้ได้ประโยชน์สูงสุด

นอกจากนี้ผลการศึกษาค้นคว้าจะเป็นนวัตกรรมของการเรียนรู้ที่มีคุณค่าทางวิชาการและสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และสามารถเผยแพร่แก่โรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ครูและผู้สนใจมีความเข้าใจและสามารถนำกระบวนการดังกล่าวไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาได้ ทั้งยังเป็นการสร้างเครือข่ายทางวิชาการ นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลดีกับผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โรงเรียนครูสุภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต3 ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

2. เพื่อประเมินความพึงพอใจของครู กรรมการสถานศึกษา นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โรงเรียนครูสุภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต3

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการประเมินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โรงเรียนครูสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 มีระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ครู กรรมการสถานศึกษา นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 275 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รายละเอียดดังนี้

1.1 ครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนครูสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 จำนวน 11 คน

1.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนครูสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 128 คน

1.3 ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนครูสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 128 คน

1.4 คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 8 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ ผู้รายงานได้สร้างแบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ และแบบ สัมภาษณ์ข้อมูลผลการทดสอบการอ่าน การเขียน และผลการทดสอบ RT สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งลักษณะ ของแบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice) ตอนที่ 2 เป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบของลิเคิร์ต Likert (1976 : 19) มี 5 ระดับ และคำถามปลายเปิดแสดง ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะประกอบด้วย

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับครูผู้รับผิดชอบโครงการ และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ประกอบด้วย แบบสอบถามจำนวน 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง อายุการดำรงตำแหน่ง จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินสภาพแวดล้อม (context evaluation) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (process evaluation) และผลผลิต (product evaluation) จำนวน 55 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม (context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (process evaluation) และผลผลิต (product evaluation)

ฉบับที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจสำหรับครูผู้รับผิดชอบโครงการ และครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้เรียน ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว กรณีผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูหรือกรรมการ สถานศึกษา ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม อายุการดำรงตำแหน่ง

จำนวน 5 ข้อ กรณีผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียน ประกอบด้วย เพศ อายุและระดับชั้นที่กำลังศึกษา จำนวน 3 ข้อ กรณีผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ปกครอง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ปกครองระดับชั้น จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินความพึงพอใจของโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โรงเรียนครูสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับความพึงพอใจของโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โรงเรียนครูสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

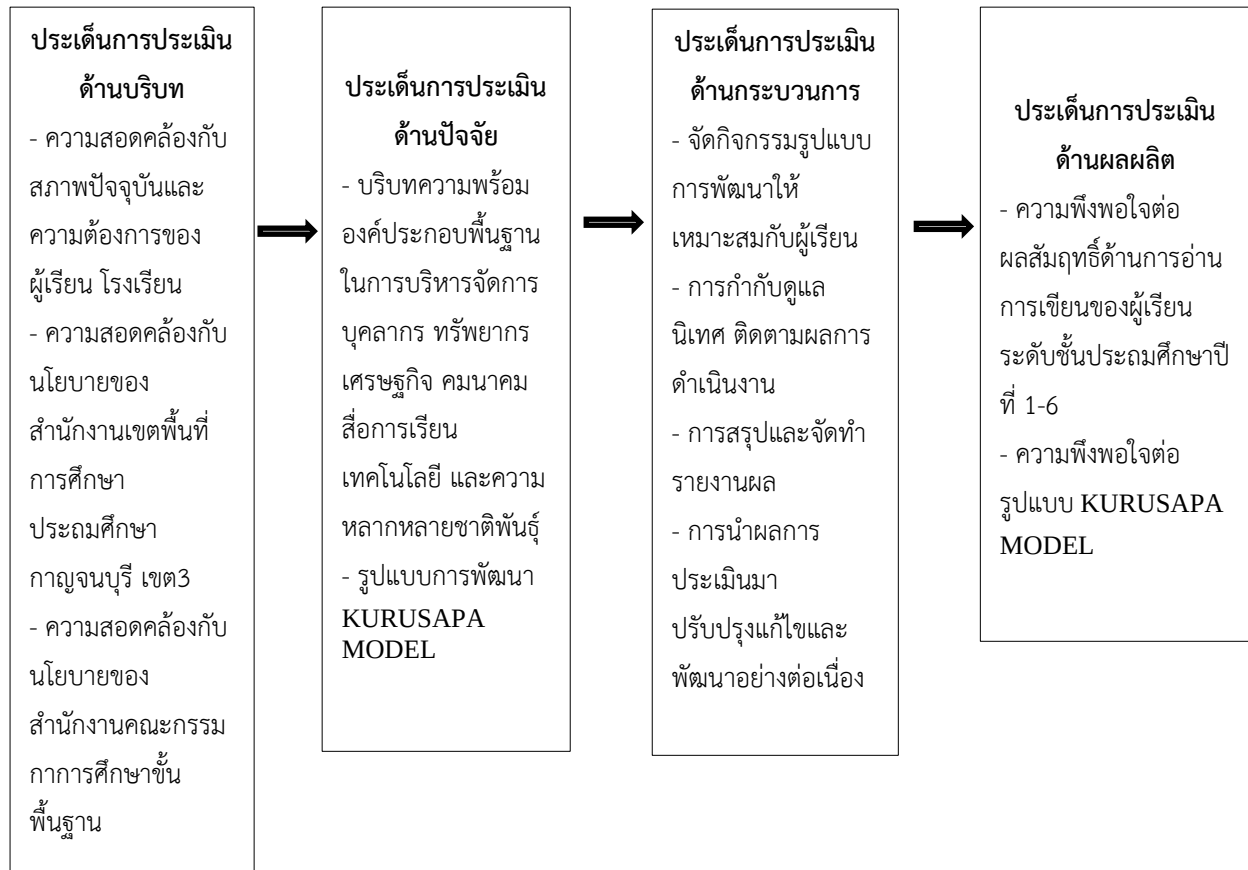
แบบรายงานข้อมูลผลการทดสอบการอ่าน การเขียน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และผลการทดสอบ RT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนครูสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

3. การวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้จัดทำได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามมาพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถามแต่ละฉบับ แล้วนำแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ไปให้ผู้ให้ข้อมูลดำเนินการเพิ่มเติม
2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัส และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
3. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)
4. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อม (context evaluation) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (process evaluation) และผลผลิต (product evaluation) ของโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โรงเรียนครูสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยนำมาหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกเป็นรายข้อและรวมทุกด้าน โดยใช้เกณฑ์แปลความหมายของเบสต์ (Best, 1981 : 195)
5. วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โรงเรียนครูสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยนำมาหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกเป็นรายข้อและรวมทุกด้าน โดยใช้เกณฑ์แปลความหมายของเบสต์ (Best, 1981 : 195)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ดำเนินการประเมินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โรงเรียนคุรุสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มีกรอบแนวคิดดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การประเมินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โรงเรียนครูสุภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 ได้ผลสรุปดังนี้

1. การประเมินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL ในภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 1 การประเมินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL ในภาพรวมและรายด้าน

รายการประเมินโครงการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านการประเมินสภาพแวดล้อม	4.87	0.16	มากที่สุด
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	4.70	0.23	มากที่สุด
3. ด้านกระบวนการ	4.78	0.22	มากที่สุด
4. ด้านผลผลิต	4.88	0.18	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.81	0.14	มากที่สุด

ตารางที่ 1 พบว่า การประเมินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โรงเรียนครูสุภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การประเมินมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านผลผลิต รองลงมา คือ ด้านการประเมินสภาพแวดล้อม ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยนำเข้า

2. การประเมินความพึงพอใจในการจัดโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โรงเรียนครูสุภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 ในภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การประเมินมีระดับความพึงพอใจมากที่สุดทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ โครงการมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เพิ่มขึ้น รองลงมาคือ โครงการมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรายวิชาภาษาไทย สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาทักษะการอ่านออก เขียนได้ อ่านคล่อง เขียนคล่อง ที่มีคุณภาพและเป็นรูปธรรม ส่วนข้อที่มีความพึงพอใจค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาจัดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

3. ผลการประเมิน ความสามารถในการอ่าน ของผู้เรียน (Reading Test : RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคุรุสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

ตารางที่ 2 ผลการประเมิน ความสามารถในการอ่านของผู้เรียน (Reading Test: RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคุรุสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

ด้าน	ปีการศึกษา 2562						ปีการศึกษา 2563						ผลการเปรียบเทียบ
	โรงเรียน		สพฐ.		ประเทศ		โรงเรียน		สพฐ.		ประเทศ		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
การอ่าน	84.	7.6	67.	14.	68.	14.	95.	2.8	74.	13.	74.	13.	+21.
ออกเสียง	5	5	49	23	50	61	41	5	13	29	14	60	27
การอ่านรู้เรื่อง	89.	4.2	72.	10.	72.	10.	81.	3.5	72.	9.2	71.	9.4	+9.8
	89	8	51	33	81	60	66	5	23	8	86	5	0
รวม 2 ด้าน	87.	11.	70.	22.	70.	23.	88.	5.2	73.	20.	73.	21.	+15.
	19	27	00	76	66	46	54	8	20	72	02	18	52

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการทดสอบความสามารถด้านการอ่านออกของผู้เรียน (Reading Test : RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 ของนักเรียนโรงเรียนคุรุสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ในปีการศึกษา 2563 มีผลการทดสอบความสามารถด้านการอ่านออกของผู้เรียน (Reading Test: RT) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับประเทศสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศของปีการศึกษา 2562 และเมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบ ผลการทดสอบความสามารถด้านการอ่านออกของผู้เรียน (Reading Test: RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 ของนักเรียนโรงเรียนคุรุสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มีผลการทดสอบความสามารถด้านการอ่านออกของผู้เรียน (Reading Test: RT) ของปีการศึกษา 2563 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ปีการศึกษา 2562 ในทุกระดับ

4. การประเมินการอ่านเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนคุรุสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินการอ่านเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนครูสุภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

รายการประเมิน	ผลการประเมินที่อยู่ในระดับดีขึ้น				
	ปีการศึกษา 2562		ปีการศึกษา 2563		ผลการเปรียบเทียบ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการอ่านออกเสียง	82.58	9.50	99.21	1.95	+16.63
ด้านการอ่านรู้เรื่อง	79.01	13.39	85.20	16.43	+6.19
ด้านการเขียนคำ	86.27	5.51	94.37	6.71	+8.09
ด้านการเขียนประโยค/เรื่อง	82.86	18.80	88.39	17.03	+5.52
รวมเฉลี่ย	82.68	2.97	91.79	6.23	+9.11

จากตารางที่ 3 พบว่า การประเมินการอ่านเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนครูสุภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมมีผลการประเมินการอ่านเขียนภาษาไทยในปีการศึกษา 2563 สูงกว่าค่าเฉลี่ยในปีการศึกษา 2562 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในปีการศึกษา 2563 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าปีการศึกษา 2562 ทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการอ่านออกเสียงรองลงมาคือ ด้านการเขียนคำ ด้านการเขียนประโยค/เรื่อง และด้านการอ่านรู้เรื่อง

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โรงเรียนครูสุภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม (Context) เป็นโครงการที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนที่เกิดประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านอ่านออกเขียนได้อย่างเป็นรูปธรรม ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุน สื่อ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมทั้งควรมีการพัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพราะจำนวนบุคลากรและงบประมาณมีอย่างจำกัด ด้านกระบวนการ (Process) ในการส่งเสริมการอ่าน การเขียนนั้น จะต้องสร้างกิจกรรมและบรรยากาศที่กระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการอ่าน การเขียนมากขึ้น สำหรับการนิเทศติดตามควรมีการนิเทศติดตามอย่างใกล้ชิด เพราะเป็นช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) และด้านผลผลิต (Product) ผู้ปกครองควรมีส่วนช่วยเหลือและสนับสนุนการพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียนของบุตรหลาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลประเมินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โรงเรียนครูสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การประเมินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โรงเรียนครูสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การดำเนินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ผู้บริหาร คณะครู หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอย่างเต็มที่ อีกทั้งมีการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ในการส่งเสริม สนับสนุน และ พัฒนาการจัดการศึกษาที่เน้นคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544 : 184-194) ที่กล่าวว่า การประเมินแบบชิปปป์ ไม่ใช่เป็นการประเมินแต่เพียงแต่ให้บรรลุ วัตถุประสงค์เท่านั้น แต่ยังเป็นการประเมินเพื่อให้ได้รายละเอียดเพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ โดยเฉพาะการประเมินผลโครงการประชุม ซึ่งมีลักษณะเป็นการประเมินความก้าวหน้าเพื่อบ่งชี้ จุดเด่น จุดด้อย ของการประชุมเพื่อนำผลไปปรับปรุงกิจกรรม แผนการประชุมได้ทันทั่วทั้ง และมีการประเมินรวมสรุป หลังโครงการประเมินสิ้นสุดลงแล้วบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการประชุมที่เหมาะสม และยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ จิระพงษ์ สุริยา (2563 : 68) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของ นักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ผลการวิจัยพบว่า โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียน สรรพวิทยาคม ด้านบริบทของโครงการ (Context Evaluation) ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ (Input Evaluation) ด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการ (Process Evaluation) และด้านผลผลิตของโครงการ (Product Evaluation) ในด้านผลที่เกิดจากการดำเนินงานตามโครงการ คือพฤติกรรมการมี คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน และความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ผ่าน เกณฑ์การประเมินทุกด้าน การดำเนินโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการตามที่ตั้งไว้

2. การประเมินความพึงพอใจในการจัดโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โรงเรียนครูสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 ในภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจาก การดำเนินงานโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL เป็นโครงการที่มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพด้านการอ่านเขียนของผู้เรียน แก้ไขและพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และการอ่านคล่อง เขียนคล่องของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะดังกล่าวไป ประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่น ๆ และสามารถสื่อสารกันได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยรัตน์

ป๋องแสนสี (2564 : 45) ได้ศึกษาเรื่อง รายงานการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ พบว่า มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระพงษ์สุริยา (2563 : 68) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ผลการวิจัยพบว่า โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ด้านความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้าน การดำเนินโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการตามที่ตั้งไว้

3. ผลการทดสอบความสามารถด้านการอ่านออกของผู้เรียน (ReadingTest : RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 ของนักเรียนโรงเรียนครุสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า ในปีการศึกษา 2563 มีผลการทดสอบความสามารถด้านการอ่านออกของผู้เรียน (Reading Test: RT) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับประเทศสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศของปีการศึกษา 2562 และเมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบ ผลการทดสอบความสามารถด้านการอ่านออกของผู้เรียน (Reading Test: RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 ของนักเรียนโรงเรียนครุสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า ผลการทดสอบความสามารถด้านการอ่านออกของผู้เรียน (Reading Test: RT) ของปีการศึกษา 2563 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ปีการศึกษา 2562 ในทุกระดับ ทั้งนี้เนื่องจาก การดำเนินงานโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาทักษะด้านการออกเขียนได้และอ่านคล่องเขียนคล่องของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนได้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณาภรณ์ พระเมเด (2561 : 85-93) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ค่าพื้นฐานภาษาไทยที่เป็นปัญหาต่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มากที่สุด มีจำนวน 150 คำ ชุดฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย ประกอบด้วยชุดฝึกทักษะจำนวน 15 ชุดฝึก โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะมีผลคะแนนทักษะการอ่านหลังเรียน และทักษะการเขียนหลังเรียน สูงกว่าทักษะการอ่านการเขียนก่อนเรียนอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และผลการประเมินความเหมาะสมของชุดฝึกทักษะโดยครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุวัฒน์ จารุณัย และ แสงเดือน คงนาวัง (2564 : 131-141) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านคำศัพท์พื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนอ่านแจกลูกสะกดคำร่วมกับเกมทางภาษากรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาดี ตำบลพังงู อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านคำศัพท์พื้นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตาม

สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ และนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

4. ผลการประเมินการอ่านเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนคุรุสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมมีผลการประเมินการอ่านเขียนภาษาไทยในปีการศึกษา 2563 สูงกว่าค่าเฉลี่ยในปีการศึกษา 2562 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในปีการศึกษา 2563 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าปีการศึกษา 2562 ทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการอ่านออกเสียงรองลงมาคือ ด้านการเขียนคำ ด้านการเขียนประโยค/เรื่อง และด้านการอ่านรู้เรื่อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาทักษะด้านการออกเขียนได้และอ่านคล่องเขียนคล่องของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนได้สูงขึ้น มีการดำเนินงานอย่างมีระบบ ใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานอย่างคุ้มค่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพิณ แสนสามารถ (2563 : 73-85) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะวิชาภาษาไทยโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับการอ่านการเขียนแบบแจกลูกสะกดคำ เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านและการเขียน การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการอ่านและการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะวิชาภาษาไทย โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับการอ่านการเขียนแบบแจกลูกสะกดคำ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะวิชาภาษาไทย โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับการอ่านการเขียนแบบแจกลูกสะกดคำ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และทักษะการอ่านและการเขียน การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีความใฝ่เรียนรู้แตกต่างกัน (สูง ปานกลาง และต่ำ) หลังได้รับการสอนด้วยแบบฝึกทักษะวิชาภาษาไทย โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับการอ่านการเขียนแบบแจกลูกสะกดคำ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

จากการประเมินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โรงเรียนคุรุสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผู้รายงานมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินโครงการไปใช้

1.1 จากผลการประเมินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โรงเรียนคุรุสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาภาคภาษาอังกฤษ เขต 3 พัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่อง ผลการประเมินความสามารถในการอ่าน (Reading Test : RT) มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น และผลการประเมินการอ่านเขียนภาษาไทยของนักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นเช่นเดียวกัน เป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน คณะครู และผู้บริหารสถานศึกษา จึงสมควรดำเนินโครงการนี้ต่อไป

1.2 สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ดำเนินการจัดทำโครงการพัฒนาทักษะความสามารถด้านการอ่าน การเขียนของนักเรียน ควรจัดทำนวัตกรรมที่น่าสนใจ และส่งเสริมทักษะของนักเรียนอย่างแท้จริง โดยใช้กระบวนการสร้างที่เข้าถึงหลักของการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะความสามารถด้านการอ่าน การเขียนของนักเรียน โดยมีการติดตาม วัดและประเมินอย่างต่อเนื่อง และการเก็บข้อมูลอย่างถูกต้องตามระบบเพื่อค้นหาวิธีการและคำตอบในการพัฒนานักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการประเมินโครงการครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการประเมินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โรงเรียนคุรุสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคภาษาอังกฤษ เขต 3 โดยใช้รูปแบบการประเมินที่หลากหลาย ที่นอกเหนือจากการใช้รูปแบบชิปปี้โมเดล (CIPP Model) ที่ใช้ทำการประเมินในรายงานเล่มนี้

2.2 ควรศึกษาแนวทางการประเมินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โรงเรียนคุรุสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคภาษาอังกฤษ เขต 3

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการประเมินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL ของโรงเรียนที่มีสภาพภูมิสังคมและขนาดที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552, 28 มกราคม). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2562.

- จิระพงษ์ สุริยา. (2563). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม. *ครูสภาวิทยาทารย์ JOURNAL OF TEACHER PROFESSIONAL DEVELOPMENT*. 1 (3), 68-78.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). *การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน*. กรุงเทพมหานคร: ศิลปบรรณาการ.
- นภาพิณ แสนสามารถ. (2563). การพัฒนาแบบฝึกทักษะวิชาภาษาไทยโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับการอ่านการเขียนแบบแจกลูกสะกดคำ เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านและการเขียน การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. *วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 12 (33), 73-85.
- ปิยรัตน์ ป้องแสนสี. (2564). รายงานการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนอนุบาล นครสวรรค์. *วารสารวิชาการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*. 4 (3), 45-56.
- ภาณุวัฒน์ จารุณัย และ แสงเดือน คงาวัง. (2564). การพัฒนาทักษะการอ่านคำศัพท์พื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนอ่านแจกลูกสะกดคำร่วมกับเกมทางภาษากรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาดี ตำบลพังงา อำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 6 (7), 131-141.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2551). *การประเมินโครงการ: แนวคิดและแนวปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณภรณ์ พระเมเด, ไพศาล วรคำ, และอาทิตย์ อาจหาญ. (2561). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*. 13 (3), 85-93.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2545). *หลักและวิธีการสอนอ่านภาษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพักตร์ พิบูลย์. (2551). *ชุดเสริมทักษะการประเมินโครงการ*. กรุงเทพมหานคร: จตุพรดีไซน์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2544). *รวมบทความทางการประเมินโครงการ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Best, J. W. (1981). *Research in education*. London: Prentice-Hall International.
- Likert, R. (1976). *Management styles and the human component*. New York: AMACOM.

การประเมินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการผ้าพิมพ์สีธรรมชาติ
โดยใช้การประเมินแบบอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
Stakeholders-based Evaluation of the Eco-Printing Training
Workshop Project

ทัตติยา เรือนคำ และ สายฝน วิบูลรังสรรค์

มหาวิทยาลัยนเรศวร

Tattariya Ruankam and Saifon Vibulrangsarn

Naresuan University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: t_ruankam@hotmail.com

บทคัดย่อ

การประเมินโครงการในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการผ้าพิมพ์สีธรรมชาติ โดยใช้การประเมินแบบอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กำหนดและคัดเลือกผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) ติดต่อพูดคุยกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) เก็บรวบรวมข้อมูลและประเมิน 4) ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำรายงานและการใช้ประโยชน์ 5) รายงานผล แหล่งข้อมูลคือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย รองอธิการบดี ผู้อำนวยการ หัวหน้างาน บุคลากรกองส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ประเด็นสนทนากลุ่มและแบบสอบถามมาตรฐาน 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอแบบสรุปความ ผลการประเมินนำเสนอตามวัตถุประสงค์การประเมินที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ร่วมกัน กำหนดขึ้น จำนวน 4 ประเด็น ดังนี้

1) กระบวนการวางแผนและเตรียมการจัดอบรม พบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดอบรมผ่านการประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมองค์กรหรือ “การลงแขก” ในการทำงาน ในขณะเดียวกันพบว่า บุคลากรบางคนต้องการได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อให้เกิดความเพียงพอต่อการจัดอบรมให้มีประสิทธิภาพ 2) ความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อเนื้อหาและวิทยากรในระดับมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า สถานที่ในการฝึกอบรมไม่เอื้ออำนวยต่อการฝึกปฏิบัติของผู้เข้าอบรม 3) ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าอบรม พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้นำความรู้จากการอบรมไปสร้างอาชีพหรือเพิ่มเติมรายได้ เนื่องจากขาดแคลนวัสดุและอุปกรณ์ มีส่วนน้อยที่สามารถผลิตและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่าย รวมทั้งสามารถถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบของการเป็นวิทยากรและการสอนสมาชิกในกลุ่ม 4) ผลที่เกิดขึ้นกับองค์กร พบว่า ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ไม่รับรู้ถึงบทบาทการทำงานของกองส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

แต่จะรับรู้หลังจากผ่านการเข้าอบรมไปแล้ว ทั้งนี้ พบเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าอบรมและคณะทำงานผ่านกรุปไลน์ขนาดเล็ก

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ; ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย; การประเมินแบบอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

Abstracts

This project evaluation aimed to assess the eco-printing training workshop project by using a stakeholders-based evaluation. It consisted of five steps: 1) identifying and selecting the stakeholders; 2) contacting and discussing with them; 3) collecting and evaluating the data; 4) giving suggestions for report preparation and utilization; and 5) reporting the results. An interview, a focus group discussion, and a five-point scale questionnaire were used as the research instruments. Mean and standard deviation were used to analyze the quantitative data. Content analysis and presentation in the form of a outline were used for the qualitative data. The evaluation results were presented in accordance with the evaluating objectives, which were collaboratively developed by the stakeholders in four issues as follows:

1) During the planning and preparation of the training workshop found that the staff participated in planning the training workshop through the consultative meeting, which is an organizational culture or Long Khaek in Thai. Simultaneously, it was found that staff required more budget support to run the workshop effectively. 2) In terms of satisfaction of the participants towards the training workshop's procedure, it was found that satisfaction towards the contents and the lecturer was at the highest level. The training workshop venue, on the other hand, was determined to be unaccommodating for the participants to practice. 3) Regarding the impact on the participants, the results showed that the majority of the participants did not use the knowledge gained from the training to start a business or enhance their income due to a lack of materials and equipment. However, some could produce pieces of work and turn them into commercial products. In addition, they could impart their knowledge by lecturing and instructing the members of their groups. 4) In terms of the impact on the organization, it was found that the majority of the participants did not know the role of the organization. After participating in the training workshop, on the other hand, they knew the role of the organization. The study also found the relationship between the participants and the training workshop staff on a social networking site, specifically a Line group.

Keywords: Project Evaluation; Stakeholders; Stakeholders-based Evaluation

บทนำ

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการผ้าพิมพ์สีธรรมชาติ (Eco Printing) เป็นโครงการที่ดำเนินการโดยกองส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยนเรศวร มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการพิมพ์ลวดลายลงบนผืนผ้าด้วยวัตถุดิบจากธรรมชาติหรือวัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อันนำไปสู่การสร้างงานและสร้างอาชีพให้กับผู้ที่สนใจในการสร้างผลิตภัณฑ์รักษ์โลก ซึ่งเป็นที่ต้องการสำหรับตลาดและกลุ่มผู้บริโภค โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการนี้ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนมกราคม – มิถุนายน พ.ศ. 2564 ซึ่งตลอดระยะเวลา 6 เดือน ดังกล่าว มีการจัดอบรมทั้งในและนอกสถานที่ จำนวนทั้งหมด 5 ครั้ง ในแต่ละครั้งจะมีผู้เข้าอบรม

จำนวน 20 – 25 คน ประกอบด้วยนิสิตและบุคลากรมหาวิทยาลัยนเรศวร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มทอผ้า ผู้ประกอบการโอท็อป (OTOP) และประชาชนทั่วไป ทั้งนี้ หลักสูตรการอบรมดังกล่าวเป็นหลักสูตรที่มีความแปลกใหม่ในเนื้อหาด้านวิชาการและด้านทฤษฎี จึงทำให้ได้รับความน่าสนใจจากผู้เข้าอบรมเป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากการจำกัดจำนวนผู้เข้ารับการอบรม เพื่อให้วิทยากรสามารถดูแลการฝึกปฏิบัติของผู้เข้าอบรมได้อย่างทั่วถึง ส่งผลให้ผู้สนใจบางส่วนไม่สามารถสมัครเข้ารับการอบรมภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ ดังนั้น กองส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมจึงมีแผนดำเนินการในการจัดโครงการอบรมขึ้นอีกในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เพื่อตอบสนองต่อความต้องการในการเข้ารับการอบรมดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม ตลอดระยะเวลาของการดำเนินโครงการอบรมที่ผ่านมา พบว่า การประเมินโครงการอบรมเป็นเพียงการประเมินข้อมูลสารสนเทศจากแบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มผู้เข้าอบรมเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น ซึ่งอาจทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ไม่เพียงพอและไม่ตอบสนองต่อความต้องการทราบผลการประเมินของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการกลุ่มอื่นได้ ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีความรอบด้าน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและหน่วยงานได้มีส่วนร่วมในการประเมิน ได้มีโอกาสในการให้ข้อเสนอแนะประเด็นความต้องการคำตอบและข้อมูลด้านอื่น ๆ ที่ต้องการได้จากการประเมิน อันจะนำไปสู่ประเด็นการประเมินโครงการที่มีความครอบคลุมและตรงประเด็น ตรงกับความต้องการที่แตกต่างและหลากหลายของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการนั้น ๆ ให้สามารถเลือกใช้ข้อมูลการประเมินเพื่อการปรับปรุงการดำเนินงานของตนเอง หน่วยงานหรือองค์กรได้

โดยรูปแบบการประเมินที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินทั้งการกำหนดประเด็นการประเมิน คำถามที่ต้องการประเมิน ขอบข่ายการประเมินและการใช้ประโยชน์จากการประเมิน คือ การประเมินแบบอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders-based Evaluation: SBE) ซึ่งศิริชัย กาญจนวาสิ (2547, อ้างถึงใน ธมมย์รัตน์ เจริญรัตน์, 2553 : 6) อธิบายว่า การประเมินแบบอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นรูปแบบการประเมินที่ให้ความสำคัญและเน้นการตอบสนองความต้องการทราบผลการประเมินของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลุ่มผู้สนใจและเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับรัตนะ บัวสนธ์ (2550 : ออนไลน์) ที่กล่าวว่า การประเมินแบบอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นั้น เป็นการประเมินที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นผู้ร่วมประเมิน ซึ่งมุมมองเกี่ยวกับหลักสูตรหรือสิ่งที่จะประเมิน จะถูกเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการคำตอบในสิ่งที่ต้องการจะประเมินและข้อมูลที่ต้องการได้จากการประเมิน โดยข้อเสนอแนะที่ได้จากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะถูกนำไปใช้ทั้งในการออกแบบการประเมิน การดำเนินการประเมินและการจัดทำรายงานการประเมิน ทั้งนี้ การประเมินแบบอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 กำหนดและคัดเลือกกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ขั้นตอนที่ 2 ติดต่อ พุดคุย กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ขั้นตอนที่ 3 นำเสนอข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาวางแผนและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการประเมิน ขั้นตอนที่ 4 ให้กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำรายงานการประเมินและการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานในโครงการของหน่วยงาน และ

ขั้นตอนที่ 5 จัดทำรายงานเผยแพร่ต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จึงเห็นได้ว่าการประเมินแบบอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นั้น เป็นกระบวนการมุ่งเน้นประโยชน์และให้ความสำคัญกับการที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะได้ใช้ผลการประเมินอย่างแท้จริง

ดังนั้น จากความสำคัญของโครงการและความสำคัญของการประเมินโครงการรวมถึงประโยชน์ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ประเมินจึงได้นำแนวคิดการประเมินแบบอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มาเป็นแนวทางในการประเมินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการผ้าพิมพ์สีธรรมชาติ ณ กองส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยนเรศวร เนื่องจากเป็นมุมมองและแนวคิดของการประเมินรูปแบบใหม่ที่ให้ความสำคัญกับคนในหรือคนทำงานได้รับบทบาทเป็นผู้ประเมิน ซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดการเรียนรู้ในกระบวนการประเมินแล้ว ยังนำไปสู่การได้รับข้อมูลสารสนเทศที่มีประโยชน์ ได้ทราบถึงข้อดี ข้อเสีย ประสิทธิภาพของโครงการ ซึ่งสามารถนำไปปรับปรุงการทำงานตามหน้าที่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละฝ่ายได้อย่างแท้จริง ตลอดจนเป็นแนวทางในการประเมินโครงการของหน่วยงานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการผ้าพิมพ์สีธรรมชาติ โดยใช้การประเมินแบบอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งประกอบด้วยความมุ่งหมายในการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ 1) เพื่อประเมินกระบวนการวางแผนและเตรียมการจัดอบรม 2) เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดอบรม 3) เพื่อประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าอบรม และ 4) เพื่อประเมินผลที่เกิดขึ้นกับองค์กร

ระเบียบวิธีวิจัย การประเมินโครงการในครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงประเมิน

รูปที่ 1 รูปแบบการประเมินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการผ้าพิมพ์สีธรรมชาติ
โดยใช้การประเมินแบบอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ขั้นที่ 1 กำหนดและคัดเลือกผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ผู้ประเมินนำเกณฑ์การกำหนดและคัดเลือกกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของรัตนะ บัวสนธิ์ (2550 : ออนไลน์) มาเป็นหลักสำคัญในการพิจารณาจัดกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 1 คุณลักษณะและการจัดกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของการประเมินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการผ้าพิมพ์สีธรรมชาติ

กลุ่ม	คุณลักษณะ	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	จำนวน (คน)
1.	ผู้บริหารหน่วยงาน องค์กรหรือสถาบันที่เป็นผู้กำหนดนโยบายตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ	1.1 รองอธิการบดี 1.2 ผู้อำนวยการ 1.3 หัวหน้างาน	1 1 2
2.	ผู้ปฏิบัติงานหรือคณะกรรมการของหน่วยงาน องค์กรและสถาบันที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานในโครงการ	2.1 บุคลากรกองส่งเสริมวัฒนธรรม	20
3.	กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับบริการจากโครงการ	3.1 ผู้เข้ารับการอบรม	16

กลุ่ม	คุณลักษณะ	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	จำนวน (คน)
	รวม		40

ขั้นที่ 2 ติดต่อกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นขั้นตอนที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะมีส่วนร่วมในการกำหนดคำถามและสารสนเทศที่ต้องการทราบจากการประเมิน รวมทั้งตัวบ่งชี้ แหล่งข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลุ่มที่ 1 จำนวน 4 คน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลุ่มที่ 2 จำนวน 5 คน ตามคุณลักษณะที่กำหนดไว้ดังตาราง ที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview guide) ฉบับที่ 1 มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับสารสนเทศที่ต้องการทราบจากการจัดโครงการอบรมฯ จำนวน 2 ข้อ

วิธีการเก็บข้อมูล ผู้ประเมินจำแนกวิธีการเก็บข้อมูลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้ง 2 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลุ่มที่ 1 ผู้ประเมินดำเนินการนัดหมายและสัมภาษณ์ในห้องปฏิบัติงานส่วนตัว พร้อมกับขออนุญาตบันทึกเสียงสนทนาและจดบันทึกข้อมูลระหว่างการสัมภาษณ์ โดยแจ้งเกี่ยวกับการพิทักษ์สิทธิว่า ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะถูกเก็บรักษาไว้เป็นความลับ มีเพียงผู้ประเมินเท่านั้นที่จะเข้าถึงข้อมูลได้และจะไม่มีการอ้างอิงถึงชื่อของผู้ให้ข้อมูลไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น การสัมภาษณ์เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ใช้วิธีสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวและใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ 30 นาทีต่อคน

2. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลุ่มที่ 2 ผู้ประเมินคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง โดยเลือกประธานการดำเนินงานฝ่ายต่าง ๆ จำนวน 5 ฝ่าย ได้แก่ 1) ฝ่ายดูแลห้องอบรม 2) ฝ่ายสถานที่และเครื่องเสียง 3) ฝ่ายปฎิคมและลงทะเบียน 4) ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม 5) ฝ่ายพัสดุและการเงิน จากนั้นนัดหมายช่วงเวลาและดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ประเมินรับหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนา ชี้แจงวัตถุประสงค์และแจ้งให้ทราบถึงการพิทักษ์สิทธิ จากนั้นจึงขออนุญาตบันทึกเสียงและจดบันทึกประเด็นสำคัญโดยใช้ระยะเวลาในการสนทนากลุ่ม จำนวน 2 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้ประเมินทำการถอดเทปบันทึกการสัมภาษณ์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 2 กลุ่ม
2. วิเคราะห์เนื้อหา สรุปประเด็นคำถาม ตัวบ่งชี้ วิธีการประเมิน แหล่งข้อมูลและเครื่องมือประเมิน
3. จัดหมวดหมู่ของสิ่งที่มุ่งประเมินและจำแนกคำถามที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและนำเสนอข้อมูลต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง
4. นำข้อมูลมาจัดทำเป็นนิยามศัพท์เฉพาะและกรอบการประเมินโครงการฯ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 กรอบการประเมินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการผ้าพิมพ์สีธรรมชาติฯ

วัตถุประสงค์ การประเมิน	ตัวบ่งชี้การประเมิน	แหล่ง ข้อมูล	เครื่องมือที่ ใช้เก็บข้อมูล	การ วิเคราะห์ ข้อมูล	เกณฑ์การ ประเมิน
1. เพื่อประเมิน กระบวนการ วางแผนและ เตรียมการจัด อบรม	1.1 ด้าน การวางแผน และการ เตรียมการจัด อบรม	บุคลากร	ประเด็น สนทนากลุ่ม	วิเคราะห์ สรุปความ	มีหลักฐาน แสดงการ วางแผนและ การ ดำเนินการ อบรม
2. เพื่อประเมิน ความพึงพอใจ ต่อ กระบวนการ จัดอบรมด้าน ต่าง ๆ	2.1 ด้านเนื้อหา 2.2 ด้านวิทยากร 2.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการ จัดอบรม	ผู้เข้า อบรม	แบบสอบถาม มาตร ประมาณค่า 5 ระดับ	$\bar{x}$ S.D.	$\bar{x} \geq 3.50$ S.D. ≤ 1
3. เพื่อ ประเมินผล ที่เกิดขึ้นกับ ผู้เข้าอบรม	3.1 ด้านการสร้าง อาชีพและรายได้ 3.2 ด้านการนำไป ถ่ายทอด 3.3 ด้านการนำไปแปร รูป 3.4 ด้านความคุ้มค่า	ผู้เข้า อบรม	แบบ สัมภาษณ์	วิเคราะห์ สรุปความ	มีหลักฐาน แสดงผลที่ เกิดขึ้นกับผู้ เข้าอบรม
4. เพื่อประเมินผลที่ เกิดขึ้นกับองค์กร	4.1 ด้านเครือข่าย 4.2 ด้านภาพลักษณ์ องค์กร	ผู้เข้า อบรม	แบบ สัมภาษณ์	วิเคราะห์ สรุปความ	มีหลักฐาน แสดงผลที่ เกิดขึ้นกับ องค์กร

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

1. ประเด็นสนทนากลุ่ม สำหรับบุคลากร มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) มุ่งประเมินด้านการวางแผนการอบรมและการเตรียมการจัดอบรม จำนวน 7 ข้อ

2. แบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับ (Rating Scale) สำหรับผู้เข้ารับการอบรม เป็นแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการผ้าพิมพ์สีธรรมชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินกระบวนการจัดอบรม จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา 7 ข้อ ด้านวิทยากร 6 ข้อ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการจัดอบรม 17 ข้อ รวมทั้งสิ้น 30 ข้อ

3. แบบสัมภาษณ์ สำหรับผู้เข้าอบรม เป็นแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเพื่อประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าอบรม และผลที่เกิดขึ้นกับองค์กร มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 7 ข้อ

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินทั้ง 3 ฉบับนั้น ผู้ประเมินได้นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผล จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาและประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (IOC) ซึ่งพบว่า ผ่านตามเกณฑ์การพิจารณาทุกข้อ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และปรับแก้ข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยเรียบเรียงประโยคในข้อคำถามบางข้อให้มีความกระชับ ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่ซ้ำซ้อน นอกจากนี้ ผู้ประเมินได้นำแบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับที่ปรับแก้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ไปให้ผู้ผ่านการอบรมผ้าพิมพ์สีธรรมชาติ รุ่นที่ 5 จำนวน 3 คน พิจารณาความเป็นปรนัยของภาษา ก่อนนำไปจัดพิมพ์เพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

ขั้นที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูลและการประเมิน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) จากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 2 กลุ่ม คือ 1) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มที่ 2 ได้แก่ บุคลากรกองฯ ซึ่งเป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบงานฝ่ายต่าง ๆ ดังนี้ 1) ฝ่ายดูแลห้องอบรม 4 คน 2) ฝ่ายสถานที่และเครื่องเสียง 4 คน 3) ฝ่ายปฏิคมและลงทะเบียน 3 คน 4) ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม 2 คน 5) ฝ่ายพัสดุและการเงิน 2 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 15 คน 2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มที่ 3 ได้แก่ ผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการผ้าพิมพ์สีธรรมชาติ ซึ่งมีรายละเอียดของการเก็บรวบรวมข้อมูลและประเมิน ดังนี้

ตารางที่ 3 กำหนดการเก็บรวบรวมและประเมินข้อมูลสารสนเทศโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการผ้าพิมพ์
สี่ธรรมชาติ

วัตถุประสงค์การ ประเมิน	ระยะเวลา	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล	วิธีการ	การวิเคราะห์ ข้อมูล
1. เพื่อประเมิน กระบวนการวางแผน และเตรียมการจัด อบรม	5 ม.ค. 65	ประเด็น สนทนากลุ่ม	บุคลากร 15 คน	การสนทนา กลุ่ม	วิเคราะห์สรุป ความ
2. เพื่อประเมินความ พึงพอใจต่อ กระบวนการจัดอบรม ด้านต่าง ๆ	30 ม.ค. 65	แบบสอบถาม มาตรฐาน ค่า 5 ระดับ	ผู้เข้าอบรม 16 คน	การแจก แบบสอบถาม ในวันอบรม	$\bar{x}$ S.D.
3. เพื่อประเมินผล ที่เกิดขึ้นกับผู้เข้า อบรม	1 – 10 มี.ค. 65	แบบ สัมภาษณ์	ผู้เข้าอบรม 16 คน	การ สัมภาษณ์ ทางโทรศัพท์	วิเคราะห์ สรุปความ
4. เพื่อประเมินผลที่ เกิดขึ้นกับองค์กร					

ขั้นที่ 4 ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำรายงานและการใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน

ผู้ประเมินดำเนินการสอบถามข้อมูลกับผู้อำนวยความสะดวก หัวหน้างาน จำนวน 2 คน ผู้รับผิดชอบโครงการ และหัวหน้าคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ จำนวน 5 ฝ่าย รวมจำนวนทั้งสิ้น 9 คน เนื่องจากเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ วางแผนการดำเนินงานและรับผิดชอบในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดทำโครงการ รวมทั้งเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการนำสารสนเทศไปปรับปรุงกระบวนการจัดอบรมด้านต่าง ๆ และได้ข้อสรุปของการจัดทำรายงานการประเมินในครั้งนี้ว่าให้ดำเนินการจัดทำรูปแบบรายงานการประเมินฉบับสมบูรณ์ จำนวน 1 เล่ม และบทสรุปผู้บริหาร จำนวน 1 ฉบับ เพื่อเผยแพร่สารสนเทศแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มบุคลากรของหน่วยงาน ในการใช้ประโยชน์จากการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการทำงานต่อไป สำหรับผู้เข้าอบรมนั้นให้จัดส่งลิงค์สรุปผลการประเมินเข้าไปในกลุ่มไลน์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรายงานและประชาสัมพันธ์ผลการประเมิน

ขั้นที่ 5 รายงานผล

จัดทำรูปเล่มรายงานการประเมินฉบับสมบูรณ์ จำนวน 1 เล่ม และบทสรุปผู้บริหาร จำนวน 1 ฉบับ เพื่อเผยแพร่สารสนเทศ แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มที่ 1 และ 2 จากนั้นจัดส่งลิงค์สรุปผลการประเมินเข้าไปในกลุ่มไลน์เพื่อรายงานและประชาสัมพันธ์ผลการประเมินให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มที่ 3 ต่อไป

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการประเมินกระบวนการวางแผนและเตรียมการจัดอบรม

บุคลากรส่วนใหญ่มีโอกาสในการวางแผนการจัดอบรมร่วมกัน ผ่านการประชุมเตรียมความพร้อม การพูดคุยปรึกษาหารือ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาแผนการดำเนินงานให้มีความเหมาะสม ทำให้ไม่พบปัญหา หรือความล่าช้าที่เกิดขึ้นกับกระบวนการขออนุมัติโครงการ และทำให้บุคลากรได้รับสิ่งสนับสนุนที่ตรงกับความต้องการในหน้าที่รับผิดชอบของตนเอง ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานแต่ละฝ่ายมีความกระตือรือร้นและร่วมไม้ร่วมมือกันทำงาน ประกอบกับเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่มักทำงานด้วยการช่วยเหลือ หรือ “ลงแขก” จึงทำให้การเตรียมการจัดอบรมเป็นไปอย่างราบรื่น และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นระหว่างการเตรียมการจัดอบรม บุคลากรสามารถใช้ประสบการณ์ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้

แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า บุคลากรบางคนต้องการได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความเพียงพอและเหมาะสมต่อสนับสนุนให้การเตรียมการจัดอบรมมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง ควรเตรียมพร้อมรับความเสี่ยงจากภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ส่งผลต่อรูปแบบการอบรมและจำนวนของผู้เข้าอบรมให้ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดอบรมด้านต่าง ๆ

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดอบรมด้านต่าง ๆ

ที่	ด้าน	ผลการประเมิน (n = 16)		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.	เนื้อหา	4.57	0.49	มากที่สุด
2.	วิทยากร	4.60	0.49	มากที่สุด
3.	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการจัดอบรม	4.40	0.54	มาก
	รวม	4.52	0.51	มากที่สุด

ด้านเนื้อหา พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, S.D = 0.49) โดยเฉพาะเนื้อหา การอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าอบรม ประกอบกับเนื้อหา มีความทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน อีกทั้ง เนื้อหายังมีความต่อเนื่องตามลำดับขั้นตอนที่เข้าใจได้ง่าย แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า เนื้อหาและระยะเวลาในลงมือฝึกปฏิบัติไม่มีความสัมพันธ์กัน โดยเนื้อหา มีความละเอียดและขั้นตอนที่

หลากหลาย แต่ระยะเวลาในการลงมือทำมีค่อนข้างจำกัด จึงทำให้ผู้เข้าอบรมไม่สามารถทำชิ้นงานให้เสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

ด้านวิทยากร พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$, S.D = 0.49) โดยเฉพาะความชำนาญและรอบรู้ในเนื้อหาการอบรมของวิทยากรที่สามารถถ่ายทอด อธิบายและเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติงานจริงได้

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการจัดอบรม พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$, S.D = 0.54) โดยเฉพาะการให้บริการของเจ้าหน้าที่ เอกสารประกอบการบรรยาย วัสดุและอุปกรณ์ รวมทั้งบรรยากาศในการอบรมที่มีความผ่อนคลายและเอื้อต่อการเรียนรู้ แต่อย่างไรก็ตาม พบว่าสถานที่ในการซักล้างไม่เหมาะสมและไม่เอื้ออำนวยความสะดวกในการซักล้าง

ตอนที่ 3 ผลการประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าอบรม

3.1 ผลการประเมินด้านการสร้างอาชีพและรายได้ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้นำความรู้ที่ได้จากการเข้ารับการอบรมมาสร้างอาชีพหรือเพิ่มเติมรายได้ให้กับตนเอง เนื่องจากไม่มีเวลาและขาดแคลนอุปกรณ์จำเป็นสำหรับใช้ในการนึ่งผ้า มีเพียงบางคนซึ่งเป็นผู้ประกอบการที่ได้นำความรู้จากการอบรมไปสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ สามารถนำไปจำหน่ายและสร้างรายได้ให้กับกลุ่มของตนเองได้

3.2 ผลการประเมินด้านการนำไปถ่ายทอด พบว่า ส่วนใหญ่นำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปถ่ายทอดสู่ผู้คนหรือสังคมน้อยด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การเป็นวิทยากร การสอนเพื่อน คนรอบข้างหรือสมาชิกภายในกลุ่ม โดยมีการแบ่งปันเอกสารและคลิปวิดีโอการสอนให้แก่ผู้อื่น อย่างไรก็ตาม มีเพียงบางคนเท่านั้น ที่ไม่ได้นำความรู้จากการอบรมไปเผยแพร่สู่สังคมและคนรอบข้าง บางคนนำความรู้ไปใช้ในการเรียนและทำงานศิลปะของตนเอง บางคนมีความไม่มั่นใจจึง ไม่กล้าถ่ายทอด และการขาดแคลนอุปกรณ์ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้เข้าอบรมไม่สามารถถ่ายทอดหรือบอกต่อกับผู้อื่นได้

3.3 ผลการประเมินด้านการนำไปแปรรูป พบว่า บางคนนำความรู้และชิ้นงานที่ได้จากการอบรมไปสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์งานฝีมือและเครื่องแต่งกายในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เสื้อเชิ้ต กระเป๋า ชุดสำหรับเด็ก นอกจากนี้ พบว่า บางคนฝึกปฏิบัติการสร้างวัตถุดิบจากผ้าพิมพ์สีธรรมชาติ สำหรับนำไปแปรรูปเป็นสินค้าเพื่อจำหน่าย ทั้งนี้ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ที่ไม่ได้นำความรู้ไปสร้างสรรค์หรือผลิตชิ้นงาน เนื่องจากไม่มีเวลาและไม่ได้ตั้งใจจะนำความรู้ประกอบอาชีพหรือผลิตผลงาน เนื่องจากเข้าอบรมเพื่อต้องการใช้เวลากับสมาชิกในครอบครัวที่สมัครเข้าอบรม

3.4 ผลการประเมินด้านความคุ้มค่า พบว่า ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ เห็นว่า สิ่งที่ได้จากการจ่ายเงินค่าลงทะเบียนเพื่อเข้ารับการอบรมนั้นมีความคุ้มค่า โดยเป็นความคุ้มค่าที่มีความหมายและค่าจำกัดความที่ต่างกันออกไป เช่น คุ้มค่าที่ได้ลงมือทำในสิ่งที่ชอบ คุ้มค่าที่ได้รับความรู้ที่มีความเฉพาะทาง คุ้มค่าที่ได้ใช้เวลาร่วมกับคนในครอบครัวและเป็นความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับมิตรภาพที่ได้รับจากผู้เข้าอบรมด้วยกัน

ตอนที่ 4 ผลการประเมินผลที่เกิดขึ้นกับองค์กร

4.1 ผลการประเมินด้านเครือข่าย พบว่า การเข้าร่วมอบรมในครั้งนี้เป็นการเปิดโอกาสและการเสริมสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ทั้งระหว่างผู้เข้าอบรมด้วยกันเองและระหว่างผู้เข้าอบรมกับเจ้าหน้าที่ ให้มีโอกาสในการช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในระหว่างที่อบรมร่วมกัน นอกจากนี้ ยังพบว่า มีการพัฒนารูปแบบเครือข่ายความสัมพันธ์ของผู้เข้าอบรมผ่านกรู๊ปไลน์ขนาดเล็ก ซึ่งถูกใช้เป็นพื้นที่ในการถามไถ่สารทุกข์สุกดิบ แลกเปลี่ยนข่าวสารความรู้และช่วยเหลือกัน รวมทั้งส่งต่อวัตถุดิบในการทำผ้าพิมพ์สีธรรมชาติ

4.2 ผลการประเมินด้านภาพลักษณ์องค์กร พบว่า ส่วนใหญ่ผู้เข้าอบรมไม่เคยรับรู้ถึงตัวตนและบทบาทการทำงานของกองส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม แต่จะรับรู้ถึงการมีอยู่ของหน่วยงานหลังจากผ่านการเข้าอบรมไปแล้ว อาจเป็นเพราะการประชาสัมพันธ์หน่วยงานยังไม่กว้างขวาง รวมถึงความแตกต่างทางภูมิภาคและความสนใจที่มีต่อหน่วยงานที่มีลักษณะการทำงานเฉพาะด้าน ซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของผู้เข้าอบรม ทั้งนี้ มีผู้เข้าอบรมเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ที่รู้จักและรับรู้ถึงการทำงานด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของหน่วยงาน เนื่องจากเป็นบุคลากรหรือนิสิตภายในมหาวิทยาลัย รวมทั้งเป็นผู้ที่เคยเข้ารับการอบรมกับหน่วยงานมาก่อนจึงทำให้เห็นการทำงานด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาวิจัย การจัดแสดงนิทรรศการ รวมไปถึงการพัฒนาชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการประเมินกระบวนการวางแผนและเตรียมการจัดอบรม

1.1 ด้านกระบวนการวางแผนและเตรียมการจัดอบรม พบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดอบรมผ่านการประชุมเตรียมความพร้อม การพูดคุยปรึกษาหารือ เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการวางแผนการดำเนินงานให้มีความเหมาะสม ซึ่งเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่มักทำงานเป็นทีม มีการช่วยเหลือ หรือ “ลงแขก” ในการทำงาน ทำให้ไม่พบปัญหาหรือความล่าช้าในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับกิตติทัช เขียวฉ่อน (2560 : 355-370) ที่อธิบายว่า การทำงานเป็นทีมเพื่อให้องค์กรหรือโครงการบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น “ทีมงาน” มีส่วนสำคัญอย่างมากหากทุกคนในองค์กรรู้สึกว่าคุณเองเป็นผู้มีส่วนร่วมในฐานะส่วนหนึ่งของทีมงานในการทำงานโครงการหรืองานตามที่ได้รับมอบหมายจะส่งผลให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจปฏิบัติงานให้สำเร็จ งานหรือโครงการก็จะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

อย่างไรก็ตาม พบว่า บุคลากรบางส่วนต้องการได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความเพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดเตรียมสิ่งสนับสนุนให้การอบรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น บุคลากรต่างเข้าใจถึงข้อจำกัดและบริบทของการทำงานในหน่วยงานราชการที่บางครั้งไม่สามารถร้องขอของบประมาณสนับสนุนภายในระยะเวลาที่ต้องการได้ ดังนั้น สารสนเทศที่ได้จากการประเมิน จึงเป็นข้อมูล

ชั้นดีสำหรับการนำไปวางแผนการดำเนินงานและการจัดการงบประมาณให้เพียงพอและเหมาะสมกับการบริหารจัดการโครงการให้เป็นไปอย่างเต็มประสิทธิภาพต่อไป

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดอบรมด้านต่าง ๆ

2.1 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อเนื้อหา พบว่า ผู้เข้าอบรมพึงพอใจต่อเนื้อหาการบรรยายที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าอบรม แต่อย่างไรก็ตาม เนื้อหาและขั้นตอนของการลงมือปฏิบัตินั้นไม่มีความสัมพันธ์กันกับระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม ทำให้ผู้เข้าอบรมบางส่วนไม่สามารถทำชิ้นงานให้เสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาอย่างถี่ถ้วนจะพบว่า ในแต่ละขั้นตอนของการลงมือปฏิบัติจะมีกระบวนการและความละเอียดของการทำงานค่อนข้างมาก ผู้เข้าอบรมไม่สามารถลัดหรือก้าวข้ามขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งได้ ประกอบกับการทำผ้าพิมพ์สีธรรมชาตินั้น เป็นงานแฮนด์เมด ที่จะต้องเอาใจใส่ในทุกรายละเอียดของชิ้นงาน ดังนั้น คณะทำงานอาจจำเป็นต้องประสานงานกับวิทยากรในการปรับแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อย ๆ ให้มีความพอดีและเหมาะสมกับระยะเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัด

2.2 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อวิทยากร พบว่า ผู้เข้าอบรมพึงพอใจต่อวิทยากรที่มีความชำนาญและรอบรู้ในเนื้อหาการอบรม รวมทั้งมีความสามารถในการถ่ายทอด อธิบายและเชื่อมโยงเนื้อหาไปสู่การปฏิบัติงานจริงได้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้รับผิดชอบโครงการได้ดำเนินการคัดเลือกและเชิญวิทยากรโดยคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ประสบการณ์และความเป็นมืออาชีพในการทำผ้าพิมพ์สีธรรมชาติของวิทยากร ซึ่งสอดคล้องกับนริศรา บุญเที่ยง (2561 : 33) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมในการฝึกอบรมกระบวนการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการฝึกอบรมที่มีผลต่อแรงจูงใจในการนำการฝึกอบรมไปพัฒนาในการทำงานของพนักงานธนาคารพาณิชย์ในโซนถนนรัชดาภิเษก พบว่า วิทยากรฝึกอบรมที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถในการสอน จะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะและประสบการณ์ รวมถึงทัศนคติที่เหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องที่อบรม ทำให้เกิดการเรียนรู้และแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่ดีขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมนั้น ๆ

2.3 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและการจัดอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมพึงพอใจในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ เอกสาร วัสดุและอุปกรณ์ รวมทั้งบรรยากาศในการอบรมที่มีความผ่อนคลาย ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีของผู้เข้าอบรม ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากหน่วยงานมีประสบการณ์ในการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในลักษณะนี้มาแล้วหลายครั้ง จึงทำให้มีการบริหารจัดการเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ สอดคล้องกับนริศรา บุญเที่ยง (2561 : 33) ที่กล่าวว่า ความพร้อมของการฝึกอบรมด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านเนื้อหา เอกสารการบรรยาย สามารถส่งผลต่อการเรียนรู้และสร้างแรงจูงใจในการนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาการทำงานของผู้เข้าอบรมได้

แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า สถานที่ในการฝึกอบรมไม่เหมาะสมและไม่เอื้ออำนวยต่อการฝึกปฏิบัติของผู้เข้าอบรม ทั้งนี้ บุคลากรฝ่ายสถานที่ได้แก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการกางเต็นท์เพื่อจัดทำลานซักล้างในร่มเป็นการชั่วคราว โดยต่อท่อระบายน้ำไปยังทางระบายน้ำโดยตรง ซึ่งสามารถแก้ปัญหาน้ำเจิ่งนองได้เพียงบางส่วน

เท่านั้น ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวจึงควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการสร้างลานซักล้างที่มีมาตรฐานการระบายน้ำเพื่อรองรับการฝึกปฏิบัติหรืออาจพิจารณาเปลี่ยนสถานที่ในการจัดอบรมที่มีความเหมาะสมและอำนวยความสะดวกมากกว่าในปัจจุบัน

ตอนที่ 3 ผลการประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าอบรม

3.1 ผลการประเมินด้านการสร้างอาชีพและรายได้ พบว่า ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ ไม่ได้นำความรู้ที่ได้จากการเข้ารับการอบรมมาสร้างอาชีพหรือเพิ่มเติมรายได้ให้กับตนเอง เนื่องจากไม่มีเวลาและขาดแคลนอุปกรณ์จำเป็นสำหรับใช้ในการทำผ้าพิมพ์สีธรรมชาติ ทำให้ไม่สามารถสร้างชิ้นงานเพื่อจำหน่ายได้ มีเพียงผู้เข้าอบรมบางส่วนซึ่งเป็นผู้ประกอบการที่มีทุนทรัพย์จึงสามารถจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่มีความเฉพาะมาสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ สามารถนำไปจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้กับกลุ่มของตนเองได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดที่เกิดขึ้นกับการอบรมที่มีลักษณะเฉพาะทางต้องอาศัยอุปกรณ์ในการทำที่แตกต่างไปจากเดิม รวมถึงความสำคัญของเงินลงทุนที่กลายเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการนำไปประกอบเป็นอาชีพ

3.2 ผลการประเมินด้านการนำไปถ่ายทอด พบว่า ผู้เข้าอบรมนำความรู้ไปถ่ายทอดด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การเป็นวิทยากร การสอนเพื่อนหรือคนรอบข้าง การแบ่งปันเอกสารและคลิปวิดีโอการสอน มีเพียงส่วนน้อยที่ไม่ได้นำไปถ่ายทอด เนื่องจากขาดความมั่นใจและขาดแคลนอุปกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบของการถ่ายโอนความรู้การอบรม (Transfer of training) โดย Werner & DeSimone (2011 : 44) ที่แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ 1) การถ่ายโอนเชิงบวก คือ ความรู้จากการอบรมสามารถถูกถ่ายทอดเพื่อนำไปใช้ในการทำงานได้ 2) การไม่มีการถ่ายโอน คือ ผลลัพธ์ของการเรียนรู้ไม่สามารถนำไปใช้ในการทำงานได้ โดยมีสาเหตุการขาดทักษะและความมั่นใจ รวมถึงความพร้อมด้านต่าง ๆ และ 3) การถ่ายโอนเชิงลบ คือ ประสิทธิภาพจากการฝึกอบรมมีผลในทางลบต่อผลการปฏิบัติงาน

3.3 ผลการประเมินด้านการนำไปแปรรูป พบว่า มีการนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปผลิตและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น งานฝีมือ เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ประกอบการ นอกจากนี้ ยังมีผู้เข้าอบรม บางคนที่ผันตัวเองไปเป็นผู้ผลิตผ้าพิมพ์สีธรรมชาติสำหรับเป็นสินค้าเพื่อจำหน่ายให้กับเพื่อนผู้เข้าอบรมและลูกค้ากลุ่มอื่น แสดงให้เห็นว่าการอบรมในครั้งนี้แม้จะมีจำนวนของการนำไปแปรรูปค่อนข้างน้อย แต่ถือว่าบรรลุตามเป้าหมายการดำเนินโครงการที่ต้องการให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ ในการแปรรูปและประกอบอาชีพได้ ทั้งนี้ ความรู้ความเข้าใจที่เกิดขึ้นอาจเป็นเพราะรูปแบบของการอบรมที่ให้โอกาสผู้เข้าอบรมได้ลงมือปฏิบัติจริงในทุกกระบวนการ ตั้งแต่การซักล้าง การวางลวดลาย การม้วนไปจนถึงการนำชิ้นงานลงปิ้ง

3.4 ผลการประเมินด้านความคุ้มค่า พบว่า สิ่งที่ได้จากการจ่ายเงินค่าลงทะเบียนเพื่อเข้ารับการอบรมนั้นเป็นความคุ้มค่าที่มีความหมายและค่าจำกัดความที่ต่างกันออกไป เช่น คุ้มค่าที่ได้ลงมือทำในสิ่งที่ชอบ คุ้มค่าที่ได้รับความรู้ที่มีความเฉพาะทาง คุ้มค่าที่ได้ใช้เวลาร่วมกับคนในครอบครัวและเป็นคนคุ้มค่าเมื่อเทียบกับมิตรภาพที่ได้รับจากผู้เข้าอบรมด้วยกัน ซึ่งเป็นกระบวนการให้คุณค่าที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ทำให้

ผู้ประเมินมองเห็นประโยชน์และความคุ้มค่าของการจัดโครงการซึ่งไม่สามารถวัดออกมาเป็นตัวเลขได้ โดยผลการตรวจสอบความคุ้มค่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับจรรยาวัธ ยี่สิบ (2551 : 5) ที่กล่าวว่า การตรวจสอบความคุ้มค่าของโครงการฝึกอบรม เป็นการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายของโครงการกับประโยชน์หรือคุณค่าที่ได้รับตอบแทน ไม่ว่าจะเป็นรูปธรรมหรือนามธรรม ต่างมีส่วนช่วยในการจัดการฝึกอบรมในอนาคตแทบทั้งสิ้น

ตอนที่ 4 ผลการประเมินผลที่เกิดขึ้นกับองค์กร

4.1 ผลการประเมินด้านเครือข่าย พบว่า การเข้าอบรมเป็นการเปิดโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถือเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าอบรมและเจ้าหน้าที่ ให้มีโอกาสช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ก่อให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ที่มาจากหลากหลายช่วงวัยและหลากหลายอาชีพ ทั้งนี้ หลังจากการจัดกิจกรรมยังพบการพัฒนาในรูปแบบเครือข่ายความสัมพันธ์ของผู้เข้าอบรมผ่านกรุปไลน์ขนาดเล็ก ซึ่งถูกใช้เป็นพื้นที่ในการสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลและช่วยเหลือกัน ซึ่งสอดคล้องกับนิธยา วิณิชพิพัฒน์ (2556 : 69) ที่ศึกษาผลการประเมินหลักสูตรสื่อสารมวลชนศึกษา โรงเรียนไทยรัฐวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า หลักสูตรสื่อสารมวลชนศึกษาทำให้นักเรียนรู้จักเพื่อนร่วมสถาบันมากยิ่งขึ้น โดยการเรียนและการร่วมทำกิจกรรมสามารถเชื่อมความสัมพันธ์ทั้งระหว่างนักเรียนที่อยู่ต่างสาขาวิชาและครูผู้สอนให้แน่นแฟ้น และพบการตั้งเครือข่ายชมรมเฉพาะกิจเพื่อพัฒนาทักษะในการทำงานด้านมวลชนศึกษาร่วมกันระหว่างนักเรียนต่างชั้นปีมากยิ่งขึ้น

4.2 ผลการประเมินด้านภาพลักษณ์องค์กร พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีการรับรู้ถึงตัวตนและบทบาทการทำงานของกองส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม แต่จะรับรู้ถึงการมีอยู่ของหน่วยงานหลังจากผ่านการเข้าอบรมไปแล้ว อาจเป็นเพราะการประชาสัมพันธ์หน่วยงานยังไม่กว้างขวาง จึงอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้การประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์และบทบาทการทำงานของหน่วยงานไม่ทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับวาทิต ประสมทรัพย์ (2563 : ออนไลน์) ที่กล่าวถึง ปัญหาของการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของภาครัฐและแนวทางแก้ไขว่า เป็นปัญหาเชิงปรัชญา การสื่อสารแบบ “ข้าวหลามหนองมน” หรือเหมือนกันตั้งแต่หัวตลาตยัน นักประชาสัมพันธ์ในยุคปัจจุบันต้องสร้างเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมาย ควรสื่อสารในลักษณะที่เลือกเจาะจงไปยังผู้บริโภคกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ไม่ใช่การสื่อสารกับคนจำนวนมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำแนวคิดจากการประเมินไปใช้ จากการประเมินโครงการโดยใช้แนวคิดแบบอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในครั้งนี้ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในฝ่ายต่าง ๆ ได้รับประสบการณ์ในการคัดเลือกกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงการเป็นผู้กำหนดประเด็นสารสนเทศที่ตนเองต้องการรู้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่นอกเหนือจากข้อคำถามที่ปรากฏในแบบสอบถามความพึงพอใจทั่วไปที่แจกหลังจากเสร็จสิ้นการอบรม จึงเป็นความแปลกใหม่ของรูปแบบการประเมินที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในองค์กร ผู้ประเมินจึงกำหนดข้อเสนอแนะในการนำแนวคิดจากการประเมินไปใช้ ดังนี้

1.1 ในขั้นตอนที่ 1 การคัดเลือกผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ควรกำหนดคุณลักษณะที่ชัดเจน โดยต้องคำนึงถึงความครอบคลุมและความหลากหลายของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมิน เพื่อให้เกิดความสมดุลทางความคิดและความครบถ้วนของข้อคิดเห็นที่แตกต่างกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่ม

1.2 ในขั้นตอนที่ 2 การติดต่อพูดคุยกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ควรระมัดระวังและหลีกเลี่ยงการขึ้นนำคำตอบ รวมทั้งควรให้ความสำคัญกับการฟังคำตอบที่ได้จากการการพูดคุย ซึ่งหากผู้สัมภาษณ์ไม่เข้าใจในคำตอบควรถามซ้ำอีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการนำไปวิเคราะห์ต่อไป

1.3 ควรให้ความสำคัญกับการคัดกรองข้อคำถามที่นำมาใช้ในการกำหนดกรอบประเมิน โดยควรเป็นข้อคำถามที่ก่อให้เกิดสารสนเทศอันเป็นประโยชน์ต่อการนำมาปรับปรุงกระบวนการทำงานต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการประเมินครั้งต่อไป

2.1 ควรนำแนวคิดการประเมินแบบอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ไปประยุกต์ใช้ในโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องอาศัยบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เนื่องจากการประเมินดังกล่าวจะได้สารสนเทศของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างรอบด้าน ก่อให้เกิดกระบวนการประเมินที่เป็นระบบและมีประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการต่อไป

2.2 การติดตามประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าอบรม ได้ดำเนินการหลังจากเสร็จสิ้นการอบรมไปแล้ว 1 เดือน ซึ่งทำให้ทราบผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการในระดับหนึ่งเท่านั้น ดังนั้น เพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีความครบถ้วนและรอบด้าน จึงควรประเมินติดตามผลที่เกิดขึ้นทั้งในระยะยาวและเจาะลึก เพื่อนำประเด็นที่ได้จากการประเมินมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินโครงการอย่างแท้จริงต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กิตติทัช เขียวฉออ่อน. (2560). การทำงานเป็นทีมสู่การเพิ่มประสิทธิผลในการทำงาน. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี. 11 (1), 355–370.
- จรุณรักษ์ ยี่ภู่. (2551). การประเมินผลโครงการฝึกอบรมการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพเข้มข้นทางสายใหม่ (FAST Model). สถาบันธัญญารักษ์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.
- ธมณย์รัตน์ เจริญรัตน์. (2553). การประเมินโครงการเรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในสำนักงานเขตมีนบุรี. ปรินญาณิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นริศรา บุญเที่ยง. (2561). ความพร้อมในการฝึกอบรม กระบวนการฝึกอบรม และความพึงพอใจในการฝึกอบรมที่มีผลต่อแรงจูงใจในการนำการฝึกอบรมไปพัฒนาในการทำงานของพนักงานธนาคารพาณิชย์ในโซนถนนรัชดาภิเษก. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

- นิตยา วานิชพิพัฒน์. (2556). การประเมินหลักสูตรสื่อสารมวลชนศึกษา โรงเรียนไทยรัฐวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- รัตน์ บัวสนธ์. (2550). *ทิศทางและอาณาบริเวณการประเมิน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาทิต ประสมทรัพย์. (2563). ปัญหาของการประชาสัมพันธ์ภาครัฐและแนวทางแก้ไข. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2565, แหล่งที่มา <https://crfmgt.com>
- Werner, J. M., & DeSimone, R. L. (2011). *Human Resource Development*. (2nd ed.). Mason, OH: South-Western Cengage Learning.

แนวทางการเสริมสร้างทักษะของผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ของหน่วยงานกองทัพบก:
กรณีศึกษา ค่ายทหารแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น

**Guidelines for enhancing of desirable leadership skills in the new era of the
Royal Thai Army: a case study of an army camp in Khon Kaen province**

ยศพร พุ่มขุน และ อัมพน ห่อนาค

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Yossaporn Pomkhun and Ampon Honark

Khon Kaen University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: mynameiscos@gmail.com

บทคัดย่อ

ประเทศไทยได้มีการปรับเปลี่ยนไปอย่างมาก และแนวคิดผู้คนในสังคมได้รับอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย จะเห็นได้จากความเห็นต่างมากมายในโลกอินเทอร์เน็ตหรือความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ความเป็นผู้นำจึงเป็นทักษะที่ควรปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ เพื่อให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จได้ การศึกษาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงทักษะของผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ของหน่วยงานทหารบกแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น ปัจจัยในการเสริมสร้างทักษะของผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ ของหน่วยงานทหารบกแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น สถานการณ์ปัจจุบันของหน่วยงานทหารบกแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น โดยการวิเคราะห์ข้ออาร์ และกำหนดแนวทางการเสริมสร้างทักษะผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ ของหน่วยงานทหารบกแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 ราย ใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะการเป็นผู้นำที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ความเอาใจใส่เพื่อนร่วมงานและให้เกียรติผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 4.23) และการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา (ค่าเฉลี่ย 4.23) การทำงานด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ (ค่าเฉลี่ย 4.30) มีระเบียบวินัย (ค่าเฉลี่ย 4.39) มีความตรงต่อเวลา (ค่าเฉลี่ย 4.38) มีความอดทน (ค่าเฉลี่ย 4.37) มีความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 4.37) มีความกล้าหาญ (ค่าเฉลี่ย 4.28) มีความเสียสละ (ค่าเฉลี่ย 4.29) มีทัศนคติเชิงบวก (ค่าเฉลี่ย 4.25) มีความเมตตาและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (ค่าเฉลี่ย 4.25) มีคุณธรรมและจริยธรรม (ค่าเฉลี่ย 4.25) มีความน่าเชื่อถือ (ค่าเฉลี่ย 4.25) มีความประพฤติดีเป็นแบบอย่างที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.24) คอยช่วยเหลือหรือสนับสนุนเพื่อให้งานสำเร็จ (ค่าเฉลี่ย 4.21) และเมื่อนำผลไปวิเคราะห์ร่วมกับการวิเคราะห์ข้ออาร์ ทำให้สามารถออกแบบโครงการเสริมสร้างทักษะภาวะผู้นำยุคใหม่ 3 โครงการ

* วันที่รับบทความ: 1 กันยายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ: 2 ตุลาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 4 ตุลาคม 2565

Received: September 1, 2022; Revised: October 2, 2022; Accepted: October 4, 2022

ได้แก่ โครงการที่ 1 ส่งเสริมทักษะของผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ โครงการที่ 2 เสริมสร้างความผูกพันและความสุขในการทำงาน และโครงการที่ 3 เสริมสร้างทักษะการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน มุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำนายทหารสัญญาบัตร และขยายผลไปสู่กำลังพลนายทหารประทวนทุกคน ผลจากการดำเนินโครงการ ส่งผลให้กำลังพลที่เข้ารับการอบรม ได้รับประสบการณ์ และความรู้ใหม่ ๆ มีศักยภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น มีการพัฒนาทางด้านจิตใจ การเปลี่ยนแปลงด้านการทำงานที่ดีขึ้น และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างชัดเจน ความรู้ใหม่ ๆ มีศักยภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น มีการพัฒนาทางด้านจิตใจ การเปลี่ยนแปลงด้านการทำงานที่ดีขึ้น และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างชัดเจน

คำสำคัญ: ทักษะภาวะผู้นำ; ผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์; การวิเคราะห์ข้ออาร์

Abstracts

Thailand has radically changed and The Attitude of Society are influenced by Thailand changed. As can be seen from many different opinions in the Internet or advancements in information technology. Leadership skill can be adjustable according to the situation and the organization are the driving force for success. The purpose of this study was to study the guidelines for enhancing desirable leadership skills in the new era of the Royal Thai Army: a case study of an army camp in Khon Kaen Province, Factors in enhancing desirable leadership skills, The current situation of an army unit in Khon Kaen by analyzing the SOAR and Guidelines for enhancing of desirable leadership skills in the new era of the Royal Thai Army: a case study of an army camp in Khon Kaen province. The study with 120 samples. An online questionnaire was used as a data collection tool. The results showed that the most important factors influencing leadership were empathy and respect for others (mean 4.23) and supervisor support (mean 4.23). Working with transparency and accountability (mean 4.30), discipline (mean 4.39), punctual (mean 4.38), patience (mean 4.37), responsible (mean 4.37), courage (mean 4.28), selfless (mean 4.29), positive attitude (mean 4.25), compassion and generosity (mean 4.25), moral and ethical (mean 4.25), trustworthy (mean 4.25), behavior a good role model (average 4.24) and provides help or support to get the job done (mean 4.21). When the results were analyzed together with the SOAR analysis. This made it possible to design 3 projects to enhance leadership skills in the new era, namely Project 1, training courses on modern human resource management. Focus on the development of knowledge skills. The ability to work and in the field of management. Project 2 Develop the character of leadership focus on developing leadership skills along the way. Project 3, Good Leader, Good Follower, focuses on developing the leadership qualities of commissioned officers. And extending the results to all military generals results from the project. As a result, the personnel who received the training gain experience and new knowledge has the potential to increase work, have a psychological development. Changes to work for the better and can clearly be a good role model for subordinates.

Keywords: Leadership Skills; Modern Leadership Skills; SOAR Analysis

บทนำ

ประเทศไทยได้มีการปรับเปลี่ยนไปอย่างมากไม่เว้นแม้แต่ในประเทศไทยที่เข้าสู่ยุคแห่งการปรับเปลี่ยนไปในทิศทางต่าง ๆ ทั้งในด้านของสังคมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ด้านการเมืองการปกครอง และอีกมากมายทำให้แนวคิดผู้คนในสังคมได้รับอิทธิพลส่งผลทำให้การเปลี่ยนแปลงเริ่มมีมากขึ้นในสังคมจะเห็นได้จากความเห็นต่างมากมายในโลกอินเทอร์เน็ตหรือความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ หลายองค์กรจำเป็นต้องสร้างความเปลี่ยนแปลงองค์กรที่หลากหลาย ความเป็นผู้นำจึงเป็นทักษะหนึ่งที่มีความจำเป็นปรับเปลี่ยนจากในอดีตเพื่อก้าวสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงพร้อมเป็นตัวผลักดันให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จได้

ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของชุมชน สภาพทางสังคมเศรษฐกิจและการเมืองอย่างรวดเร็ว แบบไม่ทันตั้งตัวและมีรูปแบบที่แตกต่างไปจากเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานการณ์ทางการเมืองไทยในปัจจุบัน ทำให้ทหารซึ่งมีหน้าที่ในการป้องกันประเทศ ต้องทำการควบคุมสถานการณ์ทางการเมืองพร้อมกันไปด้วย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีการกำหนดคุณลักษณะของผู้นำประเทศขึ้นอาจจะแนวทางในการสร้างทหารที่มีความเป็นผู้นำ แต่อย่างไรก็ตาม แนวคิดของผู้นำทางทหารเป็นแนวคิดที่ดี การได้รับมาจากแนวคิดแบบอเมริกันนิยมและเป็นเพียงคู่มือการสร้างคุณลักษณะผู้นำทางการทหารของสหรัฐอเมริกาไปปรับใช้เท่านั้น ส่วนในเชิงหลักการทางทหาร ดังนั้นจึงต้องมีการปรับใช้และปรับเปลี่ยนคุณลักษณะผู้นำทางทหารให้เหมาะสมกับประเทศไทยซึ่งในยุคปัจจุบันนี้ประเทศไทยเป็นอย่างมากของกองทหารต้องมีบังคับการทางทหารอย่างเข้มงวด การที่กำลังพลจะสามารถปฏิบัติการทำงานให้แล้วเสร็จตามเป้าหมายที่ได้ทำการวางแผนกันเอาไว้ย่อมต้องมีการบริหารจัดการและการปกครองบังคับบัญชาเป็นสำคัญ หากผู้บังคับบัญชาสามารถนำกำลังพล การทำงานตามหน้าที่ให้ส่งผลถึงต่อความสำเร็จในภาพรวมทั้งหมดของหน่วย และตรงตามภารกิจที่ กองทัพบกได้ตั้งไว้ ดังนั้น นายทหารชั้นสัญญาบัตรทุกคนจะต้องปกครองกำลังพลนายสิบและ พลทหาร ซึ่งในทุกปีจะมีการบรรจุนายทหารใหม่ ทั้งที่จบจากโรงเรียนนายพระจุลจอมเกล้าและเป็นนายทหารที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ป้องกันประเทศชาติได้อย่างเต็มความสามารถ พลังพลนายสิบและพลทหารในหน่วย ดังนั้น การปกครองกำลังพลที่มีจำนวนมาก ทั้งวัยวุฒิและคุณวุฒิที่แตกต่างกัน จึงมีความจำเป็นที่นายทหารเหล่านี้ จะต้องมีความรู้ของภาวะผู้นำที่ตรงตามวัตถุประสงค์กับบทบาทหน้าที่ ที่ได้รับในการปกครอง และบังคับบัญชากำลังพล นอกจากนี้ยังต้องมีการพัฒนาและปรับตัวให้สามารถสอดคล้องกับสภาพทางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการพัฒนาด้านภาวะผู้นำของนายทหารในหน่วยงาน เพื่อให้สามารถทำงานและ เป็นผู้นำกำลังพลปฏิบัติภารกิจให้มีคุณภาพ นำกำลังพลทำงาน ด้วยความปลอดภัย ถูกต้องตามหลักธรรมาภิบาล และถูกกฎหมาย ด้วยเหตุผลนี้การเป็นผู้ที่สามารถนำกองทหารได้จึงมีความสำคัญมาก ด้วยเหตุนี้ ทักษะของการเป็นผู้นำจึงเป็นเรื่องที่ไม่ควรละเลยต่อการเห็นความสำเร็จขององค์กร ที่จะนำไปสู่ประโยชน์และสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชน

คุณลักษณะบุคลิกภาพทั่วไปของผู้หน้าที่ดี จากการวิจัยของ Dubrin (2013 : 35) พบว่า มีความมั่นใจในตนเอง มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เชื่อถือได้ น่าไว้วางใจ มีอารมณ์ขัน มีความ จริ่งใจ รักษาคำพูด มองในแง่ดี มีความกระตือรือร้นและอบอุ่น เป็นตัวของตัวเอง กล้าแสดงออก เป็นต้น ผู้นำต้องมีความรู้ความเข้าใจและสติปัญญา ความเข้าใจงาน มีความคิดสร้างสรรค์ การเปิดรับต่อประสบการณ์มีความสามารถหยั่งลึกถึงบุคคลและสถานการณ์ และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้นำทางทหารของ พร ภิเศก (2556 : 63) พบว่า ผู้นำทหารต้องมีความเป็นเลิศด้านความอดทน มีความสนใจและเอาใจใส่อย่างแท้จริงต่อหน้าที่หรือกิจการที่ตนปฏิบัติ มีจิตใจที่ร่าเริงแจ่มใส และมองโลกในแง่ดี จะทำให้ทหารทุกคน รู้ความมุ่งหมาย วิธีปฏิบัติและมีแรงจูงใจในการปฏิบัติการรบ ผู้นำต้องมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี เรื่องงานในหน้าที่ทหารในการบังคับบัญชาของตน และเครื่องมือรบ จะสามารถทำให้ทหารเต็มใจปฏิบัติงานภายใต้สภาพอันตรายและสภาวะกดดันได้ และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ ของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่นของ ชนิดาภา หินธาร (2559 : 76) พบว่า ลักษณะที่เป็นจุดร่วม คือ มีคุณธรรมจริยธรรม และการสร้างทีมงานที่ดี และสรุปลักษณะ ที่เป็นจุดโดดเด่น คือ การเป็นตัวอย่างแบบอย่างที่ดี และมีความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงการพัฒนาสถานศึกษาโดยผู้นำพลัง บวก กรณีศึกษาโรงเรียนเอปียี อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่นของ ปิยะทัศน์ พาโสมมนัสสกุล (2558 : 48) พบว่า 1. ได้ทราบแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำพลังบวกของผู้บังคับการการศึกษา 2. ได้ผลักดัน โครงการที่ทำงานแสนสุข และโครงการห้องเรียนครู 3. ประเมินโครงการและสังเกตผลของ การเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ของโครงการ ในช่วงเปิดภาคเรียนซึ่งส่งผลให้คนองค์กรมีความสุข ตามทฤษฎี PERMA MODEL และบุคลากรในโรงเรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองทั้งในด้านการสอนและการทำงานร่วมกับคนอื่น องค์กรถูกกระตุ้นโดยผู้นำพลังบวกให้เกิดการพัฒนาทั้งในด้านการศึกษา และการสร้างบรรยากาศองค์กรให้เอื้อแก่การทำงานอย่างเต็มประสิทธิภาพของทุกคนในองค์กร

เนื่องจากผู้ศึกษาเป็นนายทหารที่ปฏิบัติงานในหน่วยทหารหน่วยหนึ่ง ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดขอนแก่น จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงวิธีการเสริมสร้างทักษะความเป็นผู้นำยุคใหม่ของบุคลากรกองทัพบกไทย ในจังหวัดขอนแก่น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ผลลัพธ์ของงาน รวมถึงการเป็นตัวอย่างที่ดีและเหมาะสมกับตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย เพื่อที่จะได้นำพาองค์กรไปสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ก้าวทันเทคโนโลยี นำพากองทัพบก และนำพาประเทศชาติสู่ความสำเร็จในเวทีโลก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงทักษะของผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ ของหน่วยงานทหารบกแห่งหนึ่ง ในจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยในการเสริมสร้างทักษะของผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ ของหน่วยงานทหารบกแห่งหนึ่ง ในจังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของหน่วยงานทหารบกแห่งหนึ่ง ในจังหวัดขอนแก่น โดยการวิเคราะห์ข้ออาร์
4. เพื่อกำหนดแนวทางการเสริมสร้างทักษะผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ ของหน่วยงานทหารบกแห่งหนึ่ง ในจังหวัดขอนแก่น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ด้วยการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการศึกษา คือ ข้าราชการทหารสังกัดของหน่วยงานทหารบกแห่งหนึ่ง ในจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย นายทหารผู้บังคับบัญชา นายทหารสัญญาบัตร และนายทหารชั้นประทวน จำนวนทั้งหมด 700 นาย

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรของตัวแปรต่อเนื่องของ Cochran ในปี 1977 ในการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ ดังสมการที่ (1) และสมการที่ (2) สำหรับเพื่อปรับสูตรเมื่อขนาดกลุ่มตัวอย่างเกินร้อยละ 5 ของประชากร

$$n_0 = \frac{(t)^2(s)^2}{d^2} \quad (1)$$

$$n_0 = \frac{n_0}{(1+n_0/\text{population})} \quad (2)$$

โดยกำหนดค่าต่าง ๆ ดังนี้

เมื่อ n_0 คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

t คือ ค่าระดับความเชื่อมั่น 95% หรือระดับนัยสำคัญ 0.05 มีค่า t เท่ากับ 1.96

s คือ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดที่ 0.83

d คือ ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ ของค่าเฉลี่ยเท่ากับ $.03 \times 5$
(ระดับของมาตรฐานวัด)

จากสูตรคำนวณได้เท่ากับ 100.68 ดังนั้น จะต้องเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากร อย่างน้อย 101 ราย เพื่อให้เพียงพอสำหรับการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล จำนวน 120 ตัวอย่าง

2. เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามแนวทางการเสริมสร้างทักษะของผู้ในยุคใหม่ที่พึงประสงค์ของหน่วยงานกองทัพบก: กรณีศึกษา ค่ายทหารแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 30 ราย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับกลุ่มที่ศึกษา ของหน่วยงานฯ และนำผลมาตรวจสอบความสอดคล้องภายในชุดเดียวกัน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สำหรับ Window Version SPSS Version 28 เพื่อทำการหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ขอแอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ถ้าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม น้อยกว่า 0.6 ถือว่าใช้ไม่ได้ (Poor) เท่ากับ 0.7 ถือว่ายอมรับได้ (Acceptable) และถ้ามากกว่า 0.8 ถือว่าดี (Good) ของคำถามในแต่ละด้าน Sekaran & Bougie (2016 : 23) ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ของคำถามฉบับนี้มีค่าเท่ากับ 0.951 ซึ่งถือว่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ดี

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ โดยแบบสอบถามมี 4 ส่วน รายละเอียด ดังนี้ **ส่วนที่ 1** ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะเลือกตอบเพียงข้อเดียวเท่านั้น ที่ตรงกับคุณลักษณะของตนเอง มีจำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย อายุ ยศ อายุงาน และระดับการศึกษาสูงสุด โดยการใช้อนุกรมนามบัญญัติ (Normal Scale) และการใช้มาตราเรียงลำดับ (Ordinal Scale) **ส่วนที่ 2** ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยในการเสริมสร้างทักษะของผู้ในยุคใหม่ที่พึงประสงค์ ของหน่วยงานทหารบกแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น มี 4 ด้าน คือ 1.ด้านปฏิกิริยา (Reaction) มีจำนวน 7 ข้อ ย่อย 2. ด้านการเรียนรู้ (Learning) มีจำนวน 5 ข้อย่อย 3.ด้านพฤติกรรม (Behavior) มีจำนวน 15 ข้อย่อย 4. ด้านผลลัพธ์ (Results) มีจำนวน 6 ข้อย่อย รวมทั้งสิ้น 33 ข้อ **ส่วนที่ 3** คำถามเกี่ยวกับการเสริมสร้างทักษะของผู้ในยุคใหม่ที่พึงประสงค์ โดยมีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ มาตราในการวัดแบบสอบถาม (Questionnaire) ในส่วนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ระดับของลิเคอร์ท (Likert) ใช้ระดับการวัดข้อมูลอันตรภาคชั้น (Interval Scale) โดยใช้ Likert Scale 5 ระดับ

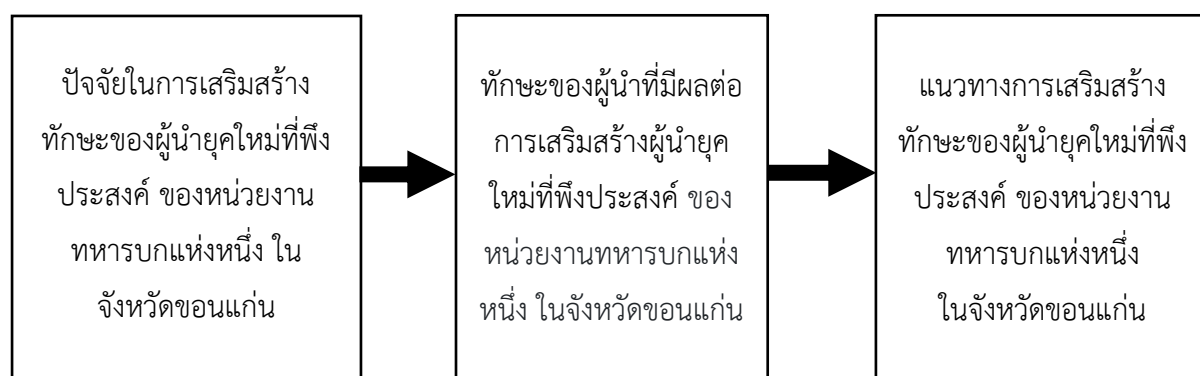
ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1) ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถาม จำนวน 120 ฉบับ ประกอบด้วย ผู้บังคับบัญชานายทหารสัญญาบัตร 100 ฉบับ และนายทหารชั้นประทวน 10 ฉบับ โดยการแจกและเก็บคืนแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 2) ทำการเก็บแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างทำการตอบเรียบร้อยแล้ว และ 3) ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ดังนี้ 1) ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถาม เช่น เพศ ช่วงของอายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด ตำแหน่งงานที่ปฏิบัติหน้าที่ อายุในการทำงาน และรายได้ต่อเดือน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา แสดงค่าร้อยละ (Percentage) และความถี่ (Frequency) ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยในการเสริมสร้างทักษะของผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ ของหน่วยงานทหารบกแห่งหนึ่ง ในจังหวัดขอนแก่น จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviations) ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการเสริมสร้างทักษะของผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ โดยมีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ มาตราในการวัดแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบบสอบถามใช้เกณฑ์การวัด มาตราส่วนแบบประมาณค่า (Likert Scale) โดย แต่ละระดับกำหนดเป็นระดับความสำคัญ 5 ระดับ คือ 5, 4, 3, 2, 1 เพื่อหาความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviations) 2) ใช้สถิติการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และนำผลมาวิเคราะห์ซออาร์ (SOAR Analysis) เพื่อหาแนวทางการเสริมสร้างทักษะของผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ของหน่วยงานกองทัพบก: กรณีศึกษา ค่ายทหารแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการเสริมสร้างทักษะของผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ของหน่วยงานกองทัพบก: กรณีศึกษา ค่ายทหารแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถสรุป ผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ทักษะของผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ ของหน่วยงานทหารบกแห่งหนึ่ง ในจังหวัดขอนแก่น

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ประชากรในการศึกษาคั้งนี้ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี ร้อยละ 58.33 รองลงมา คือ น้อยกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.83 มียศตำแหน่งเป็น ส.ต. - จ.ส.อ. ร้อยละ 75.00 รองลงมา คือ ร.ต. - ร.อ. ร้อยละ 23.33 มีอายุงานมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 49.17 รองลงมาอีก คือ น้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 28.33 มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 62.50 รองลงมาอีก คือ ปริญญาตรี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50

1.2 ทักษะของผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ พบว่า ส่วนใหญ่ให้ระดับภาวะการเป็นผู้หน้าที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด คือ ด้านพฤติกรรม (Behavior) (ค่าเฉลี่ย 4.25) และอยู่ในระดับความสำคัญมาก คือ ด้านปฏิกิริยา (Reaction) (ค่าเฉลี่ย 4.11) ด้านการเรียนรู้ (Learning) (ค่าเฉลี่ย 4.09) และด้านผลลัพธ์ (Results) (ค่าเฉลี่ย 4.08) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยของแต่ละด้านแล้ว พบว่า ด้านปฏิกิริยา (Reaction) ปัจจัยที่อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ ความเอาใจใส่เพื่อนร่วมงานและให้เกียรติผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 4.23) และการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา (ค่าเฉลี่ย 4.23) และอยู่ในระดับความสำคัญมาก ได้แก่ มีมนุษยสัมพันธ์และความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน (ค่าเฉลี่ย 4.19) การให้คำแนะนำและช่วยแก้ปัญหา (ค่าเฉลี่ย 4.17) ความเป็นกันเอง (ค่าเฉลี่ย 4.12) ความกล้าแสดงออก (ค่าเฉลี่ย 3.93) และมีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.92) ตามลำดับ ส่วนด้านการเรียนรู้ (Learning) เมื่อพิจารณารายปัจจัยพบว่า ระดับที่มีความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ การทำงานด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ (ค่าเฉลี่ย 4.30) และอยู่ในระดับความสำคัญมาก คือ การมีความเชื่อมั่นในการทำงานให้สำเร็จ (ค่าเฉลี่ย 4.16) การมีไหวพริบในการแก้ไขปัญหา (ค่าเฉลี่ย 4.06) การมีความรู้และความสามารถทางการทหาร (ค่าเฉลี่ย 4.01) และการมีความรู้ด้านเทคโนโลยีและรู้จักประยุกต์ใช้กับการทำงานได้ (ค่าเฉลี่ย 3.94) ตามลำดับ ในด้านพฤติกรรม (Behavior) เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยพบว่า ระดับที่มีความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ มีระเบียบวินัย (ค่าเฉลี่ย 4.39) มีความตรงต่อเวลา (ค่าเฉลี่ย 4.38) มีความอดทน (ค่าเฉลี่ย 4.37) มีความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 4.37) มีความกล้าหาญ (ค่าเฉลี่ย 4.28) มีความเสียสละ (ค่าเฉลี่ย 4.29) มีทัศนคติเชิงบวก (ค่าเฉลี่ย 4.25) มีความเมตตาและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (ค่าเฉลี่ย 4.25) มีคุณธรรมและจริยธรรม (ค่าเฉลี่ย 4.25) มีความน่าเชื่อถือ (ค่าเฉลี่ย 4.25) มีความประพฤติดีเป็นแบบอย่างที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.24) และอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีร่างกายและสุขภาพที่แข็งแรง (ค่าเฉลี่ย 4.18) มีความเด็ดขาด (ค่าเฉลี่ย 4.17) มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.08) และทำงานด้วยความรวดเร็ว (ค่าเฉลี่ย 4.03) ตามลำดับ และด้านผลลัพธ์ (Results) เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยพบว่า อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ คอยช่วยเหลือหรือสนับสนุนเพื่อให้งานสำเร็จ (ค่าเฉลี่ย 4.21) และอยู่ในระดับความสำคัญมาก ได้แก่ เกิดประสิทธิภาพในงานที่รับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 4.18) สามารถให้คำปรึกษาหรือแก้ไข

ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ (ค่าเฉลี่ย 4.05) ลดข้อผิดพลาดที่เกิดจากการทำงาน (ค่าเฉลี่ย 4.04) ยกระดับขีดความสามารถในการทำงาน (ค่าเฉลี่ย 4.03) และมีผลงานที่เป็นรูปธรรม (ค่าเฉลี่ย 3.95) ตามลำดับ

2. ปัจจัยในการเสริมสร้างทักษะของผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ ของหน่วยงานทหารบกแห่งหนึ่ง ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า นายทหารให้ระดับความสำคัญของปัจจัยการเสริมสร้างทักษะภาวะผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และเมื่อพิจารณาถึงการปฏิบัติในแต่ละด้านแล้วพบว่า ทุกด้านมีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน ได้แก่ องค์กรมีการประเมินประสิทธิผลการทำงาน เพื่อช่วยปรับปรุงคุณภาพของผู้นำอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 4.03) ผู้บังคับบัญชามีการใช้ผลการประเมินประสิทธิผลการทำงานประกอบการพิจารณาความดีความชอบ (ค่าเฉลี่ย 4.00) องค์กรมีการกำหนดตัวชี้วัดเป้าหมายผลการทำงานเป็นกรอบเพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้นำ (ค่าเฉลี่ย 3.98) องค์กรมีการนำผลการประเมินประสิทธิผลในการทำงานของบุคลากร มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการบริหารงานบุคคลสมัยใหม่ (ค่าเฉลี่ย 3.96) และมีเครื่องมือการประเมินตนเอง เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนพัฒนาตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.93) ตามลำดับ

3. สถานการณ์ปัจจุบัน โดยการวิเคราะห์ซออาร์ พบว่า ผลการวิเคราะห์ ซออาร์ (SOAR Analysis) เพื่อทำการเชื่อมโยงจุดแข็ง (Strengths) ของหน่วยงาน โอกาส (Opportunities) ที่สามารถเกิดขึ้นได้ สิ่งที่เราต้องการจะเป็น (Aspirations) และผลลัพธ์ที่ต้องการ (Results) แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ซออาร์ (SOAR Analysis)

กลยุทธ์	จุดแข็ง (Strengths)	โอกาส (Opportunities)
การค้นหา (Strategic Inquiry)	- หน่วยงานทหารบกมีนโยบายในการพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากร โดยการส่งเสริมการศึกษาหลักสูตรตามแนวทางรับราชการ และหลักสูตรพิเศษทางทหาร - หน่วยงานทหารบกมีวัฒนธรรมองค์กรในการส่งเสริม อบรม ปลูกฝัง และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถในการเป็นผู้นำ - หน่วยงานทหารบกมีประวัติศาสตร์การทำงานที่สำคัญ ทั้งงานป้องกันประเทศ และปฏิบัติงานในต่างประเทศทำให้บุคลากรเกิดความภาคภูมิใจ	- ผู้บังคับบัญชาให้ความสนใจและสนับสนุนในการพัฒนาบุคลากรให้มีภาวะผู้นำที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันและอนาคต - ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ทำให้ค้นคว้าหาความรู้และสามารถฝึกอบรมผ่านทางออนไลน์ได้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ซออาร์ (SOAR Analysis) (ต่อ)

เจตนาชื่นชม ในสิ่งที่ดี (Appreciative Intent)	สิ่งที่เราต้องการจะเป็น (Aspirations)	ผลลัพธ์ที่ต้องการ (Results)
	1. นายทหารสัญญาบัตรเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ความสามารถ และมีภาวะผู้นำ ตามที่หน่วยงานพึงประสงค์	1. ผลการประเมินภาวะผู้นำของ นายทหารจะต้องได้มากกว่าร้อยละ 80
	2. กำลังพลทำงานอย่างเต็มที่ และมีความสุขใน การทำงาน	2. นายทหารจะต้องมีขีด ความสามารถทำงานได้มากกว่า ตำแหน่งของตัวเอง 1 ระดับ
	3. องค์กรสามารถปรับตัวและดำเนินงานอย่าง มั่นคงมีประสิทธิภาพในยุคปัจจุบัน	

การวิเคราะห์ซออาร์ (SOAR Analysis)

1. จุดแข็ง (Strengths)

1.1 หน่วยงานทหารบกมีนโยบายในการพัฒนาบุคลากรโดยการส่งเสริมการศึกษาหลักสูตรตาม
แนวทางรับราชการ หลักสูตรพิเศษทางทหาร โดยมีแผนงานในแต่ละปีที่ชัดเจนที่จะส่งกำลังพลเข้าเรียนใน
หลักสูตรตามแนวทางรับราชการ เช่น หลักสูตรนายสิบชั้นต้น หลักสูตรนายสิบอาวุโส หลักสูตรชั้นนายร้อย
หลักสูตรชั้นนายพัน หลักสูตรพิเศษทางทหาร เช่น หลักสูตรการรบแบบจู่โจม หลักสูตรส่งทางอากาศ เป็นต้น
ตามตำแหน่งวาระที่สามารถเข้าศึกษาได้

1.2 หน่วยงานทหารบกมีวัฒนธรรมองค์กรในการส่งเสริม อบรม ปลูกฝัง และพัฒนาบุคลากรให้มี
ความรู้ ความสามารถและมีภาวะผู้นำ โดยมีหลักสูตรภายในหน่วยงานเพื่อให้กำลังพลมีขีดความสามารถในการ
ทำงานมากกว่าตำแหน่งที่ตนเองดำรงอยู่ 1 ระดับ

1.3 หน่วยงานทหารบกมีประวัติศาสตร์การทำงานที่สำคัญ ทั้งงานป้องกันประเทศและปฏิบัติงาน
ในต่างประเทศ ทำให้กำลังพลเกิดความภาคภูมิใจในหน่วยงาน และเกิดความรัก และศรัทธาในองค์กร

2. โอกาส (Opportunities)

2.1 ผู้บังคับบัญชาให้ความสนใจและสนับสนุนส่งเสริมในการพัฒนาบุคลากรให้มีภาวะผู้นำที่
สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันและอนาคต โดยการวางแผนในการ
พัฒนากำลังพลในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาสมรรถภาพด้านร่างกาย การพัฒนาทักษะทางทหาร การพัฒนา
ความรู้งานในหน้าที่ การส่งเสริมการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี และปริญญาโท

2.2 ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ทำให้สามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้และสามารถฝึกอบรมผ่าน
ทางระบบออนไลน์ได้

3. สิ่งที่เราต้องการจะเป็น (Aspirations)

3.1. นายทหารสัญญาบัตรเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ความสามารถ และมีภาวะผู้นำตามที่หน่วยงานพึงประสงค์

3.2. กำลังพลทำงานอย่างเต็มที่ และมีความสุขในการทำงาน

3.3. องค์กรสามารถปรับตัวและดำเนินงานอย่างมั่นคงมีประสิทธิภาพในยุคปัจจุบัน

4. ผลลัพธ์ที่ต้องการ (Results)

4.1 ผลการประเมินภาวะผู้นำของนายทหารสัญญาบัตร จะต้องได้มากกว่าร้อยละ 80

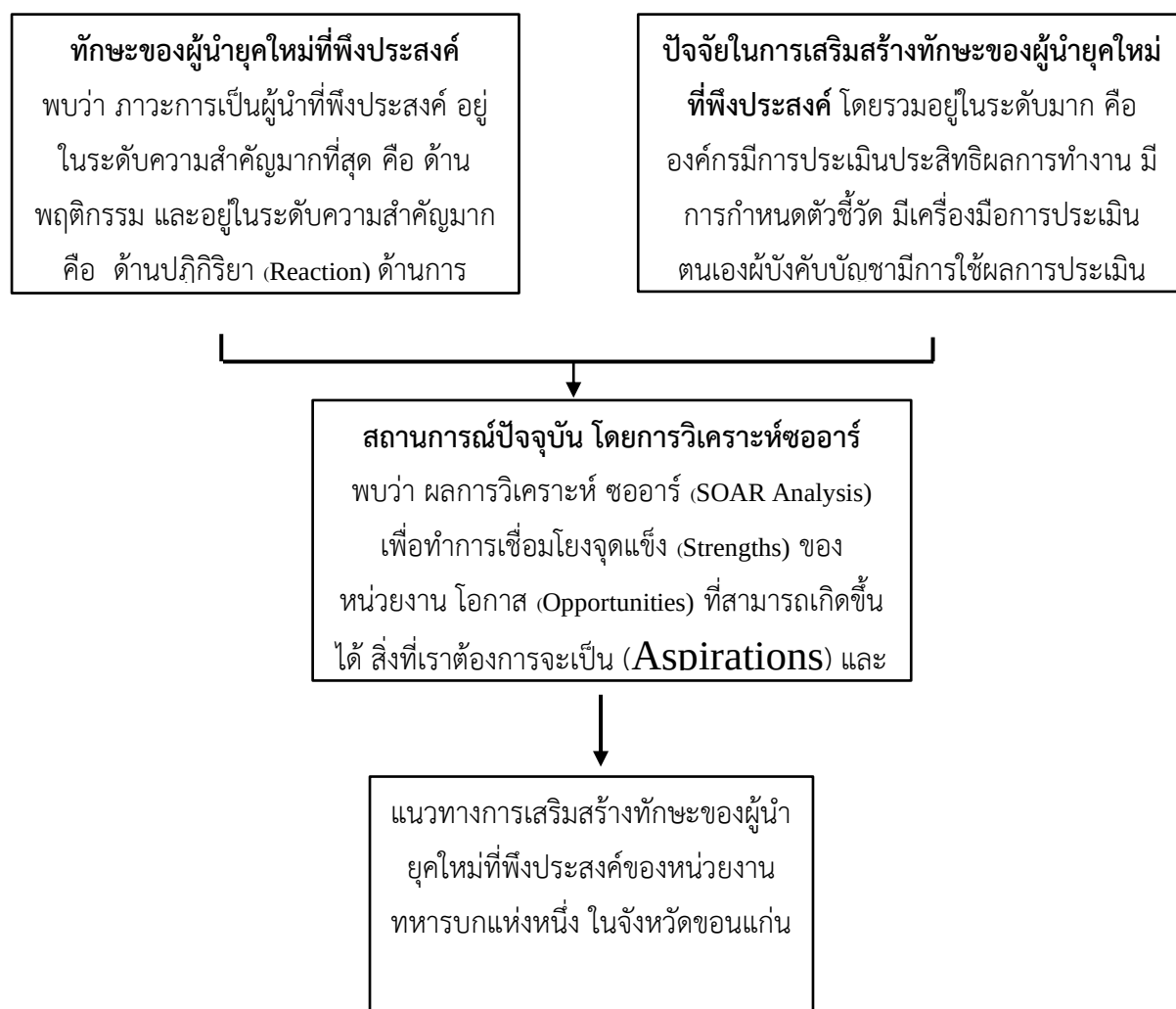
4.2 นายทหารสัญญาบัตรจะต้องมีขีดความสามารถทำงานได้ มากกว่าตำแหน่งของตัวเอง 1 ระดับ เพื่อทดแทนหรือปฏิบัติหน้าที่แทนกันได้เมื่อมีความจำเป็น

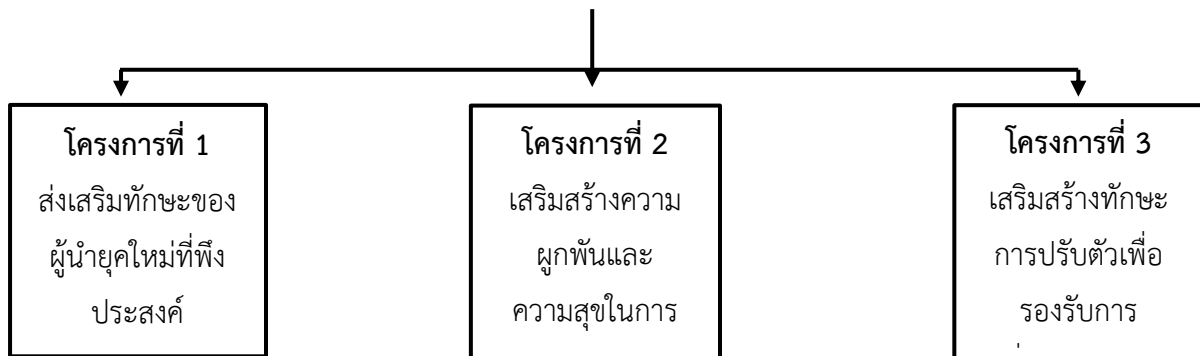
4. แนวทางการเสริมสร้างทักษะของผู้นำยุคใหม่ที่พึงของหน่วยงานกองทัพบก ในจังหวัดขอนแก่น

จากผลการศึกษาที่ได้กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด สามารถประมวลถึงรายละเอียดโดยทั่วไปของภาวะผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ของประชากรทั้งหมด ได้ดังนี้ 1. ผู้นำควรประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดี มีระเบียบวินัย มีความตรงต่อเวลา สร้างความตระหนักให้เพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาได้เห็นถึงประโยชน์และโทษของการประพฤติตัวที่ผิดกฎหมายและจริยธรรม 2. ผู้นำควรปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ รับรู้ไวต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม มีความทะเยอทะยานมุ่งมั่นต่อความสำเร็จ ตัดสินใจดี มีความมานะพยายามอย่างต่อเนื่อง มีความมั่นใจในตนเอง ผู้นำทหารมีส่วนสำคัญมากสำหรับหน่วยงานทางทหาร หากหน่วยงานได้ผู้นำทหารที่ให้ความไว้วางใจต่อลูกน้อง มีการกล้าแสดงออก ความเชื่อถือมักเกิดจากความน่าเชื่อถือของผู้นำ 3. ผู้นำควรศึกษาเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้อง ด้วยการฝึกฝน อบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพด้วยการใช้เทคโนโลยี สร้างความคุ้นเคยจนเกิดทักษะและความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 4. ผู้นำควรมุ่งมั่นให้เพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาได้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของเทคโนโลยี มีส่วนร่วมในการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสาร และการปฏิบัติงานร่วมกันผ่านอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่เหมาะสมและทันสมัยกับสถานการณ์ เช่น การประชุมบุคลากรผ่านรูปแบบวิดีโอคอล การติดต่อสื่อสาร ประสานงานผ่านแอปพลิเคชันไลน์ (Line) เฟซบุ๊ก (Facebook) กูเกิลมีท (Google Meet) เป็นต้น 5. ผู้นำควรรับฟังและวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ของการจัดการศึกษากำหนดแนวทางแก้ไขด้วยการส่งเสริมให้ครู และบุคลากรได้ศึกษา ค้นคว้างานวิจัย พร้อมทั้งใช้กระบวนการวิจัยทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียน 6. ผู้นำควรพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความรู้ความสามารถจนเชี่ยวชาญ ให้การศึกษาบุคลากรให้หน่วยงานสนใจอย่างลึกซึ้ง ถ้าผู้นำมีความเชี่ยวชาญในเรื่องใด ๆ จนเก่งจะสามารถนำความรู้ถ่ายทอดให้ผู้อื่นและพัฒนาหน่วยงานให้เจริญรุ่งเรืองได้

ดังนั้น เมื่อนำมาพิจารณาถึงแนวทางการเสริมสร้างทักษะของผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ของหน่วยงานกองทัพบก ในจังหวัดขอนแก่น สามารถกำหนดแนวทางที่คาดว่าจะนำไปใช้ปฏิบัติได้ ดังนี้ นำมาออกแบบโครงการแนวทางการเสริมสร้างทักษะของผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ของหน่วยงานกองทัพบก ใน

จังหวัดขอนแก่น จำนวน 3 โครงการ ดังนี้ **โครงการที่ 1** ส่งเสริมทักษะของผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ มุ่งเน้นเน้นการเพิ่มทักษะของผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ให้นายทหาร ปลุกฝังการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรู้ความสามารถแก่นายทหารและพัฒนาความรู้ความสามารถและให้นายทหารด้านทักษะภาวะผู้นำ **โครงการที่ 2** เสริมสร้างความผูกพันและความสุขในการทำงาน มุ่งเน้นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้นายทหาร เสริมสร้างความผูกพันของนายทหารที่มีต่อองค์กรและเสริมสร้างความรักและความสามัคคีของนายทหารในองค์กร และ**โครงการที่ 3** เสริมสร้างทักษะการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ที่มุ่งเน้นส่งเสริมให้นายทหารมีความรู้และทักษะในการปรับตัวในยุคปัจจุบัน เสริมสร้างนายทหารทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเสริมสร้างนายทหารมีทักษะในการทำงานที่หลากหลายเพื่อสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

แผนภาพที่ 2 ภาพรวมผลการวิจัยแนวทางการเสริมสร้างทักษะของผู้นำยุคใหม่
ที่พึงของหน่วยงานกองทัพในจังหวัดขอนแก่น

อภิปรายผลการวิจัย

มีประเด็นที่สำคัญและประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลดังนี้

ทักษะของผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ ของหน่วยงานทหารบกแห่งหนึ่ง ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ทักษะภาวะผู้นำ ด้านปฏิกริยา (Reaction) มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างทักษะภาวะผู้นำยุคใหม่ที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Dubrin (2013 : 35) ที่กล่าวว่า ลักษณะบุคลิกภาพทั่วไปของผู้นำที่ดีมี เช่น มีความมั่นใจในตนเอง มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เชื่อถือได้ น่าไว้วางใจ มีอารมณ์ขัน มีความ จริ่งใจ รักษาคำพูด มองในแง่ดี มีความกระตือรือร้นและอบอุ่น เป็นตัวของตัวเอง กล้าแสดงออก เป็นต้น สอดคล้องกับ พร ภิเศก (2556 : 71) ที่กล่าวว่า ผู้นำทหารต้องมีความเป็นเลิศด้านความอดทน มีความสนใจและเอาใจใส่อย่างแท้จริง ต่อหน้าที่หรือกิจการที่ตนปฏิบัติ มีจิตใจที่ร่าเริงแจ่มใส และมองโลกในแง่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของนันทวัน อินทชาติ (2560 : 36) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำทางทหารในมุมมองของนักเรียนนายเรืออากาศ พบว่า ผู้นำต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต ความเด็ดขาด และความจงรักภักดี

ทักษะภาวะผู้นำ ด้านผลลัพธ์ (Results) มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างทักษะภาวะผู้นำยุคใหม่ที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Dubrin (2013 : 178) ที่กล่าวว่า ผู้นำมีความสามารถในการช่วยเหลือ สนับสนุน ปรับตัว ยืดหยุ่นได้ในทุก กิจกรรม มีความฉลาดทางอารมณ์ รับรู้และตระหนักการจัดการตนเอง การรับรู้ทางสังคม การจัดการ ความสัมพันธ์ในการทำงาน และสอดคล้องกับงานการศึกษาของ พร ภิเศก (2556 : 79) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางทหาร หมายถึง วิธีการที่ทหารจูงใจบุคคลอื่นให้ปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จ การใช้ลักษณะผู้นำที่ถูกต้องจะสามารถทำให้หน่วยสามารถปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากการใช้ ความเป็นผู้นำอย่างถูกต้องนั้น จะทำให้ทหารทุกคน รู้ความมุ่งหมาย วิธีปฏิบัติและมีแรงจูงใจในการปฏิบัติการ

รบรวมทั้งสอดคล้องกับการศึกษาของสุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2550 : 57) ที่พบว่า ผู้นำจะเป็นผู้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือ และทำหน้าที่เสมือนพี่เลี้ยง (Coach) ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา

ทักษะภาวะผู้นำ ด้านการเรียนรู้ (Learning) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพร ภิเศก (2556 : 75) กล่าวว่า ผู้นำต้องมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี เรื่องงานในหน้าที่ทหารในการบังคับบัญชาของตน และเครื่องมือรบ จะสามารถทำให้ทหารเต็มใจปฏิบัติงานภายใต้สภาพอันตรายและสภาวะกดดันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของเกียรติศักดิ์ กวีวรรณ (2555 : 67) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาบุคลากร เพื่อเสริมสร้างสู่ภาวะผู้นำ (ระดับบุคคล) กรณีศึกษา บริษัท ทริปเปิลที บรอดแบนด์ จำกัด(มหาชน) จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความสำเร็จจากการเรียนรู้งานในทุกด้าน ทั้งงานในหน้าที่ ความรู้ในงานด้านอื่น ๆ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และการเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรในองค์กร

ทักษะภาวะผู้นำ ด้านพฤติกรรม (Behavior) สอดคล้องกับการศึกษาของ Dubrin (2013 : 108) กล่าวว่า ผู้นำต้องมีความรู้ความเข้าใจและสติปัญญา ความเข้าใจงาน มีความคิดสร้างสรรค์ การเปิดรับต่อประสบการณ์มีความสามารถยังลึกถึงบุคคลและสถานการณ์ Hersey & Blanchard (1974 : 22-37) กล่าวว่า พฤติกรรมการทำงานและความสัมพันธ์ของผู้นำ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างอบอุ่นมีความไว้วางใจกัน ส่งผลให้การปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อองค์กร และสอดคล้องกับ พร ภิเศก (2556 : 10) ที่กล่าวว่า ผู้นำทหารต้องมีความเป็นเลิศด้านความอดทน ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความกล้าหาญ สอดคล้องกับงานวิจัยของเอกราช ทองขึ้น (2556 : 41) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร บริษัท เบทาโกรเกษตรอุตสาหกรรม จำกัด สำนักงานนครราชสีมา พบว่า ผู้นำมีการให้คำแนะนำที่ดี มีจิตใจดี มีคุณธรรม จริยธรรม โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การสร้างต้นแบบที่ดี มีความคิดเชิงบวก มีความสามารถโน้มน้าวใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานด้วยความเต็มใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของนันทวัน อินทชาติ (2560 : 46) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำทางทหารในมุมมองของนักเรียนนายเรืออากาศ พบว่า ผู้นำต้องมีความกล้าหาญ ความตรงต่อเวลา ความเด็ดขาด และความอดทน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้

จากการวิจัยพบว่า แนวทางการเสริมสร้างทักษะของผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ ของหน่วยงานทหารบกแห่งหนึ่ง ในจังหวัดขอนแก่นมีทักษะภาวะผู้นำที่สำคัญทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านปฏิกิริยา ด้านผลลัพธ์ ด้านการเรียนรู้และด้านพฤติกรรม จึงนำมาเสนอแนะดังต่อไปนี้

1) ทักษะภาวะผู้นำ ด้านปฏิกิริยา (Reaction) มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างทักษะภาวะผู้นำยุคใหม่ที่ต้องการ และมีความสำคัญในระดับมาก ดังนั้นผู้นำควรให้ความสำคัญในเรื่องเพิ่มการเอาใจใส่เพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา และให้เกียรติผู้อื่น สนับสนุนการทำงานของผู้อยู่บังคับบัญชา มีมนุษยสัมพันธ์ รวมถึงสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน นอกจากนี้ควรให้คำแนะนำหรือช่วยแก้ปัญหาเพื่อนร่วมงานและ

ผู้ได้บังคับบัญชา มีความเป็นกันเอง มีความกล้าแสดงออก และมีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อเป็นการเสริมสร้างผู้ร่วมงานให้มีความมั่นใจในตนเอง เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน สามารถเป็นผู้นำที่ดีต่อไปในอนาคตได้

2) ทักษะภาวะผู้นำ ด้านผลลัพธ์ (Results) มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างทักษะภาวะผู้นำยุคใหม่ที่ต้องการ และมีความสำคัญในระดับมาก ดังนั้นผู้นำควรให้ความสำคัญในเรื่องคอยช่วยเหลือแก้ไข สนับสนุน ให้คำปรึกษาหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ลดข้อผิดพลาดที่เกิดจากการทำงาน ยกย่องขีดความสามารถในการทำงาน มีผลงานที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้งานนั้นประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูงสุด รวมถึงการส่งเสริมให้มีกิจกรรมสนทนากันการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาภายในหน่วยงาน เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกผ่อนคลาย และสามารถคิดค้น เพราะการที่ผู้ใต้บังคับบัญชาไม่เครียด ไม่กดดัน จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความคิดสร้างสรรค์ และส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) ทักษะภาวะผู้นำ ด้านการเรียนรู้ (Learning) ประชากรของการศึกษานี้ให้ความสำคัญในระดับมาก ดังนั้นผู้นำควรให้ความสำคัญในเรื่องการทำงานด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ มีความเชื่อมั่นในการทำงานให้สำเร็จ มีไหวพริบในการแก้ไขปัญหา มีความรู้และความสามารถทางการทหาร รวมถึงการมีความรู้ด้านเทคโนโลยีและรู้จักประยุกต์ใช้กับการทำงานได้ รวมถึงการพิจารณาผลตอบแทนและสวัสดิการที่เหมาะสมและยุติธรรม คำนึงถึงสิ่งที่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ทุ่มเทในการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง และควรมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลงานที่เป็นมาตรฐานตรวจสอบได้และมีกระบวนการในการพิจารณาผลตอบแทนที่เป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับผู้ใต้บังคับบัญชาในแต่ละระดับเหมือนกัน จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีแรงจูงใจในการทำงานสามารถทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4) ทักษะภาวะผู้นำ ด้านพฤติกรรม (Behavior) ประชากรของการศึกษานี้ให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด ดังนั้นผู้นำควรให้ความสำคัญในเรื่องความมีระเบียบวินัย ความตรงต่อเวลา ความอดทน ความรับผิดชอบ ความกล้าหาญ ความเสียสละ มีทัศนคติเชิงบวก ความมีเมตตาและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีคุณธรรมและจริยธรรม มีความน่าเชื่อถือ มีความประพฤติดีเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อให้ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเลื่อมใสศรัทธา และถือเป็นแบบอย่างที่ดีต่อไป รวมถึงการมีร่างกายและสุขภาพที่แข็งแรง เพราะร่างกายและจิตใจทำงานสัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลา การมีจิตใจที่ดี เบาสบาย จะมีความสามารถในการรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ลดอัตราความเสี่ยงที่อาจเกิดโรคต่าง ๆ และช่วยลดความตึงเครียดจากการทำงานได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำการศึกษารั้งต่อไป

จากการวิจัยแนวทางการเสริมสร้างทักษะของผู้นำยุคใหม่ที่พึงประสงค์ของหน่วยงานกองทัพบก : กรณีสึกษา ค่ายทหารแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการศึกษาริ้วยส่วนที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถดำเนินโครงการได้ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะในการทำการศึกษารั้งต่อไป ดังนี้

- 1) การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งจะมองเห็นเพียงภาพกว้าง ๆ ของความคิดเห็นของประชากรเท่านั้น การศึกษาในครั้งต่อไปควรจะทำการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เช่น การทำ Focus group interview เพื่อศึกษาในเชิงลึก และได้ทราบความคิดเห็นในเรื่อง ความคาดหวัง และความต้องการจริง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง ว่าเป็นอย่างไร
- 2) การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะนายทหารของค่ายมหาดศึกดิพลเทพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ทำให้อาจมีความคลาดเคลื่อนจากปัจจัยบางอย่างที่แตกต่างกัน จึงควรที่จะทำการศึกษาแยกวิเคราะห์แยกตามรายสถานที่
- 3) ควรทำการศึกษาโดยเฉพาะยศนายทหารชั้นประทวนเท่านั้น เพื่อให้เข้าใจในความต้องการของผู้นำเฉพาะกลุ่มที่ต้องการศึกษามากขึ้น
- 4) ควรศึกษาภาวะผู้นำในรูปแบบที่เสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของทหารผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้ทราบปัจจัยที่มีผลในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ
- 5) ควรศึกษาปัจจัยในการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของทหารในด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้นำเป็นข้อมูลในการเพิ่มศักยภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติศักดิ์ กวีรญาณ. (2555). *แนวทางการพัฒนาบุคลากร เพื่อเสริมสร้างสู่ภาวะผู้นำ (ระดับบุคคล) โดยใช้เครื่องมือ Appreciative Inquiry กรณีศึกษา บริษัท ทริปปิเลทที่ บรอดแบนด์ จำกัด (มหาชน) จ. นครราชสีมา*. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชนิดาภา หินธาร. (2559). *การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ โดยกระบวนการสุนทรียสาธก ของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น*. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นันทวัน อินทชาติ. (2560). *การวิเคราะห์องค์ประกอบของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำทางทหารในมุมมองของนักเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช*. วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์. 28 (3), 36-46.
- ปิยะทัศน์ พาโสมมนัสสกุล. (2558). *การพัฒนาสถานศึกษาโดยผู้นำพลังบวกด้วยวิธีการสุนทรียสาธก กรณีศึกษาโรงเรียนเอปี่ อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น*. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการทางธุรกิจและนวัตกรรมทางการจัดการระดับชาติและนานาชาติ ประจำปี 2558. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 257-293.

- พร ภิเศก. (2556). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าและโรงเรียนนายสิบทหารบก เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ผู้นำหน่วยทหารขนาดเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์กรมยุทธศึกษาทหารบก.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2550). *ภาวะความเป็นผู้นำ*. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- เอกราช ทองชั้น. (2556). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร บริษัทเบทาโกรเกษตรอุตสาหกรรม จำกัดสำนักงานนครราชสีมา โดยวิธีสุนทรียสาธก*. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Dubrin, A.J. (2013). *Leadership: Research Findings, Practice, and Skills*. 7th ed. Australia: Cengage Learning.
- Hersey, P., & Blanchard, K.H. (1974). "So you want to know your leadership style?". *Training & Development Journal* 28 (2), 22-37.
- Sekaran, U. and Bougie, R. (2016) *Research Methods for Business: A Skill-Building Approach*. 7th Edition, Wiley & Sons, West Sussex.

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง
โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุทธาโภชน

**The development of computer multimedia in conjunction with self-
knowledge creation theory through constructionism among
Matthayomsuksa 1 students, Wat Suthapot School**

นิภาวรรณ จัยสิน,

ศุภวรรณ เล็กวิไล และ ประเสริฐ แซ่เอี้ยบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Nipawan Jaisin,

Supawan Lekvilai and Prasert Sae-iab

Phranakhon Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: nipawan.jaisin@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ฯ ก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน 3) ศึกษาทักษะการสร้างสรรค์ชิ้นงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง คือ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนวัดสุทธาโภชน สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสถิติทดสอบที

ผลการศึกษาพบว่า 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุทธาโภชน มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 83.73/84.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ทักษะในการสร้างสรรค์

* วันที่รับบทความ: 10 สิงหาคม 2565; วันแก้ไขบทความ 5 กันยายน 2565; วันตอบรับบทความ: 6 กันยายน 2565

Received: August 10, 2022; Revised: September 5, 2022; Accepted: September 6, 2022

ชิ้นงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) โดยการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานอยู่ในระดับดีมาก 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุทธาโภชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย; การสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน; ทักษะในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

Abstracts

The objectives of this research article were to 1) to develop computer multimedia lesson in conjunction with self-knowledge creation theory through constructionism on the making of e-Book by Matthayomsuksa 1 students to ensure its efficiency can reach the 80/80 criteria, 2) to study pretest and posttest learning achievement in computer subject of Matthayomsuksa 1 students on the making of e-Book using computer multimedia lesson in conjunction with self-knowledge creation theory through constructionism, 3) to study construction skills of Matthayomsuksa 1 students who studied with computer multimedia lesson in conjunction with self-knowledge creation through constructionism, 4) to study satisfaction of Matthayomsuksa 1 students with computer multimedia lesson management in conjunction with self-knowledge creation theory through constructionism. The sample in the experiment comprised 30 Matthayomsuksa 1 students from the 2nd semester, the academic year 2021 of Wat Suthapot School, Ladkrabang District Office, Bangkok. The sample was selected by means of simple random sampling technique.

The study results indicated as follows:

1) The results of measuring efficiency of computer multimedia lesson in conjunction with self-knowledge creation theory through constructionism on the making of e-Book of Matthayomsuksa 1 students, Wat Suthapot School based on scores obtained during study showed that E1 was 83.73% and based on posttest scores showed that E2 was 84.67%. It means that the use of computer multimedia lesson in conjunction with self-knowledge creation theory through constructionism on the making of e-Book by Matthayomsuksa 1 students, Wat Suthapot School had efficiency of 83.73/84.67 (E1/E2), higher than the set criteria of 80/80.

2) Comparison between the pretest scores and posttest scores found the mean learning achievement score of students was higher than the posttest scores with the statistical significance level of 0.01.

3) Construction skills of Matthayomsuksa 1 students who studied with computer multimedia lesson on the making of e-Book based on self-knowledge creation through constructionism were at a very good level.

4) The evaluation of satisfaction with computer multimedia lesson in conjunction with self-knowledge creation theory through constructionism on the making of e-Book of Matthayomsuksa 1 students, Wat Suthapot School, compared to the interpretation criterion, found that students had the highest level.

Keywords : Computer multimedia lesson; self-knowledge creation through constructionism; construction skills

บทนำ

การศึกษาในยุคปัจจุบัน เป็นยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง มีหลากหลายรูปแบบให้ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาพัฒนารูปแบบการศึกษาในสถานศึกษาของไทย เพื่อให้ได้ก้าวทันโลกยุคใหม่ที่ไร้ขอบเขตภายใต้จินตนาการของมนุษย์ที่สร้างขึ้น การศึกษาเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นทุกที่ทุกเวลา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างต่าง ๆ ในทุก ๆ ด้าน ซึ่งในด้านการศึกษานั้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 55)

กระทรวงศึกษาธิการจึงตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีการศึกษา โดยการบรรจุเรื่องของเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ไว้ในหมวด 9 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 วรรคนี้ มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้ และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษา ไว้ใน หมวดที่ ๔ ดังต่อไปนี้ มาตรา ๒๒ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544 : 44) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอน ต้องเน้นในการพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนจะได้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือ เก่ง ดี มีสุข การจัดการเรียนการสอนต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียน มีความรู้มีทักษะ ไม่ว่าจะเป็นด้านความคิด การปฏิบัติ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทำให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ และสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ โดยใช้กระบวนการทางปัญญา (การคิด) กระบวนการทางสังคม (การเข้ากลุ่ม) มีปฏิสัมพันธ์ มีส่วนร่วม สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ โดยครูมีหน้าที่เพียงผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนเท่านั้น

ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นทฤษฎีที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการพัฒนาทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget, 1972 : 1-15) เช่นเดียวกับทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructionism) ผู้พัฒนาทฤษฎีนี้คือ ศาสตราจารย์ซีมัวร์ เพเพอร์ท (Piaget, 1972 : 1-15) แห่งสถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซตส์

(Massachusetts Institute of Technology) เพเพอร์ที่ได้มีโอกาสร่วมงานกับเพียเจต์และได้พัฒนาทฤษฎีนี้ขึ้นมาใช้ในวงการศึกษา ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism) เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยให้ผู้เรียนลงมือประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองหรือได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก การเรียนรู้ที่ดีเกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเองและด้วยตนเองของผู้เรียน หากผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความคิดและนำความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม จะทำให้เห็นความคิดนั้นที่เป็นรูปธรรม (Piaget, 1972 : 1-15)

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาคอมพิวเตอร์ ของโรงเรียนวัดสุทธาโภชน ปีการศึกษา 2563 ผู้วิจัยได้พบปัญหา คือ กระบวนการเรียนการสอนครูผู้สอนจะบรรยายให้นักเรียนฟังและร่วมกันสรุปในห้องเรียน ซึ่งหากเป็นวิชาปฏิบัติบางครั้งก็ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามโดยครูผู้สอนสาธิต ซึ่งถ้าหมดเวลาสอนในห้องเรียนนักเรียนก็ไม่สามารถที่จะกลับมาทบทวนด้วยตนเองได้อีกเพราะบางครั้งก็ลืมขั้นตอนจนกว่านักเรียนจะได้กลับมาเรียนอีกครั้ง ซึ่งทำให้นักเรียนลืมไปบ้าง ต้องมาเริ่มทบทวนใหม่ทำให้เสียเวลาและทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาคอมพิวเตอร์ อยู่ในระดับปานกลางและต่ำ ดังนั้นการแก้ปัญหาการเรียนการสอนรายวิชาคอมพิวเตอร์ ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism) จะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีทักษะกระบวนการดีขึ้น เพราะรูปแบบการสอนแบบทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน(Constructionism) เป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนจะเกิดแนวคิดและนำแนวคิดนั้นไปสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิดและวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ ฝึกทักษะในการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม ผู้เรียนเข้าใจในตนเอง มองเห็นความสำคัญในสิ่งที่เรียนรู้ และสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่และความรู้เดิม และสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองขึ้นมา พัฒนาระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคต การที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตัวเอง เริ่มจากการเลือกและวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการศึกษาจากเรื่องหรือปัญหาที่นักเรียนสนใจ มีการกำหนดว่าจะศึกษาอย่างไร มีการวางแผนการดำเนินงานอย่างไร จะเลือกใช้เครื่องมืออะไรมาใช้ในการดำเนินงาน และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง บันทึกผลการปฏิบัติงานว่าผลการปฏิบัติเป็นอย่างไรและนำผลการศึกษามาสรุปผลเพื่อนำเสนอหรือเผยแพร่เพื่อให้ผู้อื่นได้ทราบผลที่เกิดจากการศึกษา สามารถที่จะนำไปศึกษาต่อหรือใช้ประโยชน์ได้ ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้แสดงออกอย่างอิสระ ได้คิดอย่างหลากหลาย คิดอย่างสร้างสรรค์ ได้เรียนรู้จากการเป็นผู้ปฏิบัติในสภาพจริง ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้ทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ นอกจากนี้การทำงานเป็นทีมหรือเป็นกลุ่มทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกัน ได้เห็นคุณค่าของตนเองและยอมรับผู้อื่น การฝึกควบคุมอารมณ์ตนเองทำให้เป็นคนมีวินัยต่อตนเองสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี กระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ตนเองเกิดความพยายาม ตั้งใจทำงานจนงานสำเร็จ และยังเป็นการพัฒนาในระดับสติปัญญาทางศีลธรรม

ทำให้ไม่เป็นคนเห็นแก่ตัวสามารถที่จะอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการจัดการเรียนแบบเดิมที่เป็น การสอนแบบครูเป็นผู้นำเด็กเป็นผู้ตามอย่างเดียวจึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการของการศึกษาแบบโดยใช้ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism) ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเป็นการเรียนรู้แบบผู้เรียนมีส่วนร่วมซึ่งการศึกษาปัจจุบันเป็นยุคเทคโนโลยีที่เราสามารถจะเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่ไหนก็ได้โดยผ่านบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย

บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเป็นการนำเอาคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเรียนรู้ บทเรียนจากโปรแกรมที่สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบและผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองบทเรียนคอมพิวเตอร์ มัลติมีเดียนี้ว่ามีบทบาทอย่างสูงต่อการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น ในปัจจุบัน เนื่องจากบทเรียน คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เน้นกระบวนการการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียนอย่าง ต่อเนื่อง โดยยึดความถนัดและความต้องการของผู้เรียนเป็นหลักตามสภาพความพร้อมของผู้เรียนแต่ละคน และ ในปัจจุบันการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียมัลติมีเดียได้นำมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการศึกษาให้สูงขึ้นใน หลายๆวิชา โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้ใช้สำหรับการเรียนรู้ อย่างอิสระมากยิ่งขึ้น ไม่มีข้อกำหนดในเรื่องเวลา สถานที่และจำนวนครั้งในการเรียน มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนและสื่อในลักษณะการตอบคำถามและให้ผล ย้อนกลับอย่างสม่ำเสมอ เป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียน ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย มัลติมีเดียจะมีรากฐานมาจากการเรียนการสอนด้วยชุดการสอนที่เน้นการเรียนแบบรายบุคคล สามารถนำมาใช้ใน สถานการณ์การเรียนในห้องเรียนได้โดยใช้ร่วมกับการบรรยายของผู้สอนและเทคนิควิธีสอนต่าง ๆ เช่น ครูใช้เครื่อง ฉายภาพจากคอมพิวเตอร์ระบบมัลติมีเดียไปบนจอขนาดใหญ่ในห้องเรียน พร้อมทั้งติดตั้งลำโพงให้สามารถได้ยินได้ ทัวถึง และสามารถพิมพ์ข้อความหรือภาพส่วนใดส่วนหนึ่งผ่านเครื่องพิมพ์ให้กับได้ทันที นอกจากนี้สามารถใช้ ร่วมกับระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อเข้าสู่ฐานข้อมูลจากภายนอกผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้สามารถ สื่อสารและสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ได้ทั่วโลกที่มีเครือข่ายไปถึง รูปแบบการเรียนการสอนจะเปลี่ยนไปเป็นการ เรียนแบบใหม่ที่ไม่จำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น (กฤษมันต์ วัฒนารงค์, 2554 : 34)

จากแนวคิดดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการ สร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism) มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เกิดความรับผิดชอบ กระตือรือร้นต่องานที่ทำ และยังเป็น เครื่องมือที่ช่วยให้ครูผู้สอนสื่อสารสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจใน บทเรียนนั้นดียิ่งขึ้น โดยส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นคว้าศึกษาข้อมูลด้วยตนเอง ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน และลง มือปฏิบัติงานจริงตามศักยภาพ ดังนั้นการสอนโดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ ชิ้นงาน (Constructionism) จึงเป็นวิธีการเรียนรู้หนึ่งที่ผู้สอนส่วนใหญ่เลือกที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียน โดยส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นคว้าศึกษาข้อมูล ด้วยตนเอง ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน และลงมือปฏิบัติงานจริงตามศักยภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทักษะการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทักษะการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน
3. เพื่อศึกษาทักษะการสร้างสรรค์ชิ้นงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทักษะการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทักษะการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) โดยมีแบบแผนการวิจัยแบบทดลองกลุ่มเดียวมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest – Posttest Design)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร วิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนวัดสุทธาโภชน์ สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ทั้งหมดจำนวน 75 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการทดลอง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนวัดสุทธาโภชน์ สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 30 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling)

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทักษะการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน มีทั้งหมด 8 แผน จำนวน 14 ชั่วโมง โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ จำนวน 3 ท่าน ผลพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

2. บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียวิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) นำบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านสื่อมัลติมีเดีย 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพ โดยใช้แบบประเมินเป็นแบบประเมิน

ค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผลพบว่า ได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ถึงจะถือว่าอยู่ในเกณฑ์คุณภาพที่ยอมรับได้

3. แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ จำนวน 3 ท่าน ผลพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

4. แบบประเมินผลตามสภาพจริงรูปрик (แบบประเมินชิ้นงาน ครูเป็นผู้ประเมิน) นำแบบประเมินกระบวนการเรียนและประเมินผลงาน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนรูปริก แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง

5. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานเรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของคำถามหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ในแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตัดสิน ผลพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่รับได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนวัดสุทธาโภชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 30 คน ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขั้นก่อนดำเนินการทดลอง

- 1) ปฐมนิเทศนักเรียนเพื่อให้ทราบขั้นตอนการวิจัยและลงชื่อยินยอมเป็นกลุ่มตัวอย่าง
- 2) ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมด้านห้องเรียนและเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับการทดลอง
- 3) ผู้วิจัยนำบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่สร้างขึ้นติดตั้งในเครื่องคอมพิวเตอร์

และตรวจสอบความพร้อมก่อนการทดลอง

2. ขั้นดำเนินการทดลอง ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลาในการดำเนินการทดลอง จำนวน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ รวม 16 คาบ ซึ่งในแต่ละสัปดาห์ จะดำเนินการทดลองตามแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1) สร้างความเข้าใจกับกลุ่มตัวอย่าง เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้เวลาในการแนะนำประมาณ 10 นาที

2) ก่อนเรียนให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และผ่านการตรวจสอบแล้ว จำนวน 30 ข้อ

3) หลังเรียนในแต่ละหน่วยของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบประจำชุดการเรียนรู้ตั้งแต่ชุดที่ 1 ถึงชุดที่ 5 เพื่อประเมินหลังการเรียนรู้

- 4) การนำเข้าสู่บทเรียน ครูสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมในแต่ละชุดการเรียนรู้
- 5) ขั้นตอนการประกอบกิจกรรม ผู้สอนอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจในการทำกิจกรรมก่อนลงมือปฏิบัติ
- 6) ขั้นสรุป สรุปความเข้าใจของผู้เรียนเกี่ยวกับสาระความรู้ที่ผู้เรียนได้รับจากบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียว่าผู้เรียนได้เรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่
3. ทำการทดสอบหลังเรียน โดยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อประเมินว่าผู้เรียนได้รับความรู้จากบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่
4. ทำการประเมินกระบวนการเรียนและประเมินผลงาน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนรูบริค
5. สอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยให้กลุ่มตัวอย่างใช้แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของผู้เรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาคุณภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญจากแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. หาค่าประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียตามเกณฑ์ $E1 / E2 = 80/80$
3. เปรียบเทียบหาค่าความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของชุดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย โดยใช้สูตร $t - test$ (Dependent Sample)
4. ประเมินทักษะการสร้างสรรค์ชิ้นงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน 16 - 20 หมายถึง ดีมาก

คะแนน 11 - 15 หมายถึง ดี

คะแนน 6 - 10 หมายถึง พอใช้

คะแนน 1 - 5 หมายถึง ปรับปรุง

5. หาค่าระดับความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ซึ่งมีประเด็นการประเมิน 4 ด้าน ดังนี้คือ 1)ด้านเนื้อหา 2) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านสื่อการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 20 ข้อ โดยกำหนดค่าระดับในแบบสอบถามความพึงพอใจ

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน (วิเคราะห์คุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย)
 - 1) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
 - 2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

1) หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ดัชนีค่าความสอดคล้อง IOC

2) หาค่าความยาก (p) และหาค่าอำนาจจำแนก (r)

3) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบของคูเดอร์ริชาร์ดสัน

3. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย E1 / E2

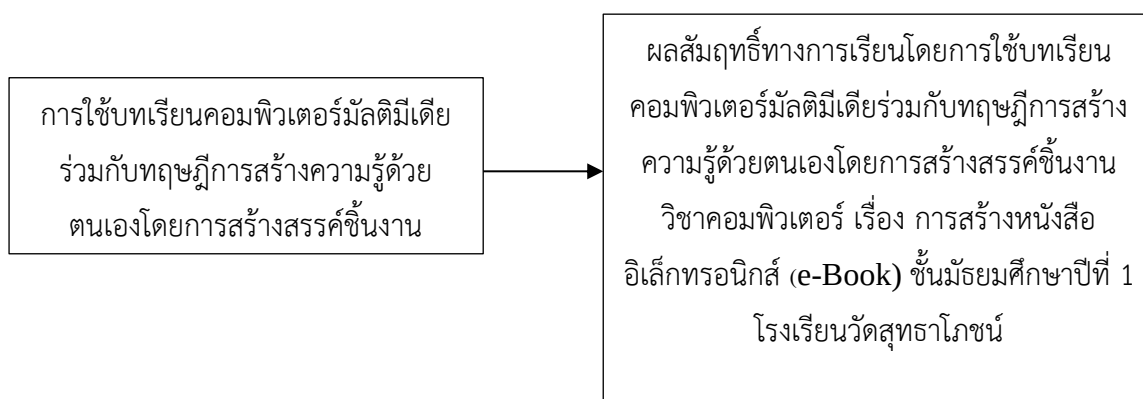
4. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ใช้ค่า t – test (Dependent Sample)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทักษะการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยไว้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถสรุป ผลการวิจัยได้ดังนี้
ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย
ร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-
Book) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	x̄	S.D.	ระดับความคิดเห็น
		1	2	3				
ด้านเนื้อหา								
1.	ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์	5	5	5	15	5.00	0.00	มากที่สุด
2.	ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับ วัตถุประสงค์	5	5	5	15	5.00	0.00	มากที่สุด
3.	ปริมาณเนื้อหาในแต่ละบท	5	5	5	15	5.00	0.00	มากที่สุด
4.	ความถูกต้องของเนื้อหา	5	5	5	15	5.00	0.00	มากที่สุด
5.	ความเหมาะสมในการจัดลำดับเนื้อหา	4	5	4	13	4.33	0.58	มาก
6.	ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	5	5	5	15	5.00	0.00	มากที่สุด
7.	ความเหมาะสมของปริมาณเนื้อหาโดยภาพรวม	4	5	4	13	4.33	0.58	มาก
8.	ความเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน	4	4	4	12	4.00	0.00	มาก
รวม						4.71	0.46	มากที่สุด
ด้านสื่อการเรียนการสอน								
1.	สื่อที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	5	15	5.00	0.00	มากที่สุด
2.	สื่อช่วยส่งเสริมการเรียนรู้	5	5	5	15	5.00	0.00	มากที่สุด
3.	สื่อที่ใช้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน	5	5	5	15	5.00	0.00	มากที่สุด
4.	ปริมาณสื่อที่ใช้มีความเหมาะสม	5	5	5	15	5.00	0.00	มากที่สุด
5.	ชนิดของสื่อที่ใช้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4	5	4	13	4.33	0.58	มาก
รวม						4.87	0.35	มากที่สุด
	ด้านแบบทดสอบและการประเมินผล							
1.	ความชัดเจนของคำสั่ง	5	5	5	15	5.00	0.00	มากที่สุด

2.	ความสอดคล้องกันระหว่างแบบทดสอบกับ วัตถุประสงค์	5	5	5	15	5.00	0.00	มากที่สุด
3.	ความสอดคล้องกันระหว่างแบบทดสอบกับเนื้อหา	4	4	5	13	4.33	0.58	มาก
4.	รูปแบบของคำถามและความเหมาะสมกับเนื้อหา	5	4	5	14	4.67	0.58	มากที่สุด
5.	ลักษณะของแบบทดสอบเป็นแบบเน้นทักษะ การคิดวิเคราะห์	4	5	4	13	4.33	0.58	มาก
6.	ความเหมาะสมของจำนวนแบบทดสอบต่อ บทเรียน	5	5	5	15	5.00	0.00	มากที่สุด
7.	ชนิดของแบบทดสอบที่เลือกใช้	4	5	4	13	4.33	0.58	มาก
8.	ความชัดเจนในการสรุปผลคะแนนของแบบ ประเมินผลระหว่างเรียนและแบบทดสอบ	4	4	4	12	4.00	0.00	มาก
รวม						4.58	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชุดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ย 4.71 ด้านสื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.87 และด้านแบบทดสอบและการประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 4.58

ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุทธาโกชน์ ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุทธาโกชน์

ประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย	เกณฑ์การ ประเมิน	ค่าประสิทธิภาพที่ได้	ผลการประเมิน
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1)	80	83.73	สูงกว่าเกณฑ์
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2)	80	84.67	สูงกว่าเกณฑ์

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุทธาโกชน์ คะแนนระหว่างเรียน มีค่าสถิติร้อยละ (E1) เท่ากับ

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสหภาพไทย

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน	$\bar{x}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	30	18.70	2.76	25.80**
หลังเรียน	30	25.53	2.18	

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนของนักเรียนจากการทดสอบก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.70 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.76 และค่าเฉลี่ยคะแนนจากการทดสอบ หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.53 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.18 และเมื่อนำค่าเฉลี่ยคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบกัน พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนน ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาทักษะในการสร้างสรรค์ชิ้นงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

ทักษะในการ สร้างสรรค์ ชิ้นงาน	กลุ่มที่ 1 (20)	กลุ่มที่ 2 (20)	กลุ่มที่ 3 (20)	กลุ่มที่ 4 (20)	กลุ่มที่ 5 (20)	กลุ่มที่ 6 (20)	คะแนน เฉลี่ย (20)	คะแนน ร้อยละ	ระดับ คุณภาพ ชิ้นงาน
๕	17	18	17	17	19	19	17.83	89.17	ดีมาก
S.D.							0.98		

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการศึกษาทักษะในการสร้างสรรค์ชิ้นงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน คะแนนทักษะในการสร้างสรรค์ชิ้นงานของนักเรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 17.83 คิดเป็นร้อยละ 89.17 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.98 มีคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 17 ถึง 19 คะแนน โดยในภาพรวมทักษะในการสร้างสรรค์ชิ้นงานอยู่ในระดับดีมาก

ตารางที่ 5 แสดงระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุทธาโภชน์

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1.ด้านเนื้อหาความรู้			
1.1 เนื้อหาในบทเรียนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.83	0.38	มากที่สุด
1.2 เนื้อหาน่าสนใจ และมีความทันสมัย	4.87	0.35	มากที่สุด
1.3 เนื้อหาชัดเจนและมีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง	4.83	0.38	มากที่สุด
1.4 ภาษาที่ใช้เหมาะสม ชัดเจน ถูกต้อง สามารถสื่อให้นักเรียนเข้าใจและเข้าใจ	4.83	0.38	มากที่สุด
1.5 การนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบสื่อมัลติมีเดียช่วยกระตุ้นความสนใจนักเรียน	4.93	0.25	มากที่สุด
รวมด้านเนื้อหาความรู้	4.86	0.35	มากที่สุด
2. ด้านการออกแบบ			
2.1 การจัดองค์ประกอบทางศิลปะมีความเหมาะสม สะดุดตา น่าสนใจชวนติดตาม	4.90	0.31	มากที่สุด
2.2 ภาพที่ใช้มีความน่าสนใจ สอดคล้องกับเนื้อหาและส่งเสริมการเรียนรู้	5	0	มากที่สุด
2.3 การออกแบบหน้าจอสัดส่วนเหมาะสมสวยงาม	5	0	มากที่สุด
รวมด้านการออกแบบ	4.97	0.18	มากที่สุด
3. ด้านการวัดประเมินผล			
3.1 ความเข้าใจเนื้อหาวิชามากขึ้นเมื่อเรียนโดยใช้บทเรียนนี้	4.93	0.25	มากที่สุด
3.2 การรายงานการเรียนรู้ทำให้ทราบความก้าวหน้าอย่างชัดเจน	4.93	0.25	มากที่สุด
รวมด้านการวัดประเมินผล	4.93	0.25	มากที่สุด
รวมเฉลี่ยทุกด้าน	4.92	0.29	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุทธาโกชนเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลผลความหมายพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาความรู้ (คะแนนเฉลี่ย 4.86) ด้านการออกแบบ (คะแนนเฉลี่ย 4.97) และด้านการวัดและประเมินผล (คะแนนเฉลี่ย 4.93) เมื่อนำคะแนนความพึงพอใจทุกด้านมาหาค่าเฉลี่ยพบว่า อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.92)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุทธาโกชน คะแนนระหว่างเรียน มีค่าสถิติร้อยละ เท่ากับ 83.73 และคะแนนหลังเรียนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าสถิติร้อยละ (E2) เท่ากับ 84.67 แสดงว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุทธาโกชน มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 83.73/84.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ เนื่องจากบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้นั้น ก็เพราะว่าในการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียได้ผ่านการตรวจประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทุกท่านอยู่ในระดับดีมาก จึงได้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผกามาศ ปานแก้ว (2559 : 54) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่องภาษาอังกฤษน่ารู้ร่วมกับวิธีการเรียนแบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า 1. บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.86/82.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ค่าเฉลี่ยคะแนนของนักเรียนจากการทดสอบก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.70 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.76 และค่าเฉลี่ยคะแนนจากการทดสอบ หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.53 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.18 และเมื่อนำค่าเฉลี่ย คะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบกัน พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนน ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานนั้น บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียจะช่วยดึงดูดความสนใจ โดยใช้เทคนิคการนำเสนอด้วยกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว แสง สี เสียง สวยงาม ซึ่งผู้เรียนจะเพลิดเพลินกับการเรียนรู้ และสามารถเข้าใจเนื้อหาได้เร็ว ด้วยวิธีที่ง่าย ๆ ผู้เรียนสามารถนำความรู้จากบทเรียนมาสร้างชิ้นงาน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้หลักการคิด กระบวนการทำงานกลุ่มร่วมกัน และทักษะการใช้เทคโนโลยี ซึ่งเป็นพื้นฐานในการ

แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อให้นักเรียนสามารถนำมาประยุกต์สร้างสรรค์ชิ้นงานด้วยตนเองได้และทำให้ชิ้นงานมีลักษณะที่แปลกใหม่ มีความน่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2552 : 54) ที่ได้กล่าวว่า ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเองของผู้เรียน หากผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความคิดและนำความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม จะทำให้เห็นความคิดนั้นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกันต์กนิษฐ์ พลพิพัฒน์ (2560 : 31) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนโดยใช้กลวิธี STAR ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เรื่อง การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยใช้กลวิธี STAR สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เรื่องการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยใช้กลวิธี STAR หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียน เรื่อง การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยใช้กลวิธี STAR หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ. 05 5) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ทักษะในการสร้างสรรค์ชิ้นงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน คะแนนทักษะในการสร้างสรรค์ชิ้นงานของนักเรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 17.83 คิดเป็นร้อยละ 89.17 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.98 มีคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 17 ถึง 19 คะแนน โดยในภาพรวมทักษะในการสร้างสรรค์ชิ้นงานอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าผลงานของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ซึ่งเกิดจากนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า วางแผนการทำงานและกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มอย่างชัดเจน แล้วนำความรู้ที่ได้จากบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียมาประยุกต์สร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาส วิกรมสกุลวงศ์ (2560 : 37) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน วิชา คอมพิวเตอร์ เพื่อการศึกษาและฝึกอบรมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 85/84 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.5 และความพึงพอใจของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก

4. การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุทธาโกชนเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลผลความหมาย พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาความรู้ (คะแนนเฉลี่ย 4.86) ด้านการออกแบบ

(คะแนนเฉลี่ย 4.97) และด้านการวัดและประเมินผล (คะแนนเฉลี่ย 4.93) เมื่อนำคะแนนความพึงพอใจทุกด้านมาหาค่าเฉลี่ยพบว่า อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.92) เนื่องจากว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุทธาโกชน มีคุณภาพดี ดึงดูดความสนใจจากนักเรียน และทำให้นักเรียนเพลิดเพลินในการเรียนรู้และผู้เรียนยังสามารถทบทวนเนื้อหาที่เรียนได้ตลอดเวลาด้วยตนเอง ผู้เรียนได้พบเจอกับสื่อที่สร้างด้วยขั้นตอนผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและผ่านการทดลองหลายครั้งจึงทำให้มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทวัญ ศิริพิกุลพันธุ์ (2558 : 59) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการเรียนรู้เรื่องหินและการเปลี่ยนแปลงของโลก ด้วยชุดการเรียนรู้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียตามแนวคิดคอนสตรัคชันนิซึม ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพของชุดการเรียนรู้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียมีคุณภาพมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.76 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.27 ชุดการเรียนรู้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเรื่อง หินและการเปลี่ยนแปลงของโลกมีประสิทธิภาพ 88.99/91.07 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียสูงกว่าก่อนเรียน และผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย นั้น ควรมีการถ่ายทอดเนื้อหาต่าง ๆ ที่มีนอกเหนือจากสิ่งที่มีอยู่เพื่อเพิ่มความน่าสนใจของนักเรียน รวมทั้งจะเป็นการสอดแทรกเนื้อหา ให้ได้มากที่สุด ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาต่าง ๆ ได้มากขึ้น
- 2) ความพร้อมของห้องเรียนหรือบรรยากาศภายในห้องจะส่งผลกับความเข้าใจและการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ ดังนั้นควรที่จะเตรียมความพร้อมของห้องเรียนก่อนที่จะเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย
- 3) การจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย นั้น ยังต้องอาศัยผู้สอนแนะนำวิธีการใช้งาน รวมถึงปฏิบัติเป็นตัวอย่างเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตาม วัตถุประสงค์ที่วางไว้ ไม่เพลิดเพลินจนจับประเด็นสำคัญของเนื้อหาที่สอดแทรกเอาไว้ไม่ได้ ซึ่งอาจทำให้ผู้เรียนเกิดการเบื่อหน่าย และไม่สนใจบทเรียนในที่สุด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาต่อไป

- 1) ครูผู้สอนควรช่วยนักเรียนตรวจสอบจากสิ่งที่นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ เพื่อความถูกต้องของเนื้อหาเนื่องจากผู้เรียนจะต้องนำความรู้ที่ได้ไปสร้างสรรค์ชิ้นงาน หากเนื้อหาไม่ถูกต้องอาจส่งผลให้ผู้เรียนนำมาสร้างผลงานได้ไม่ตรงกับจุดประสงค์ที่ครูผู้สอนตั้งไว้ และอาจทำให้ได้ผลที่ไม่มีประสิทธิภาพ

- 2) ครูผู้สอนควรกระตุ้นผู้เรียนโดยการใช้คำถามเพื่อเป็นการย่วยยให้ผู้เรียนเกิดการใคร่รู้ จะทำให้ผู้เรียนสนใจอยู่กับบทเรียน และสามารถนำความรู้ที่ได้จากบทเรียนสร้างชิ้นงานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น
- 3) ควรนำไปประยุกต์ใช้กับบทเรียน หรือรายวิชาจุดประสงค์อื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กฤษมันต์ วัฒนานรงค์. (2554). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- กัณฑ์นิษฐ์ พลพิพัฒน์. (2560). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนโดยใช้กลวิธี STAR*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ทิตนา แคมมณี. (2552). *ศาสตร์การสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพมหานคร: บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์.
- เทวีณี ศิริพิกุลพันธุ์. (2558). *ผลการเรียนรู้เรื่อง หินและการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลกด้วยชุดการเรียนรู้สื่อมัลติมีเดียตามแนวคิดคอนสตรัคชันนิสซึม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ผกามาศ ปานแก้ว. (2559). *การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่องภาษาอังกฤษน่ารู้ร่วมกับวิธีการเรียนแบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วิภาส วิกรมสกุลวงศ์. (2560). *การพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานวิชาคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาและฝึกอบรม สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). *รายงานการปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน*. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- Piaget. (1972). *The Psychology of Intelligences*. New Jersey : Little field Adam.

การศึกษาความรู้และความเข้าใจผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ดิจิทัล
ของพนักงานธนาคารกสิกรไทยในจังหวัดขอนแก่น
**The Study of Knowledge and Understanding of Digital Asset Financial
Products of Kasikornthai Bankers in Khon Kean Province**

ธนิดา ไพศาลธนาโชต และ ภิเชก ชัยนิรันดร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Thanida Paisanthanachot and Pisek Chainirun
Khon Kaen University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: thanida.pa@kkumail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สินทรัพย์ดิจิทัลของพนักงานธนาคารกสิกรไทยในจังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ดิจิทัลกับความพึงพอใจของพนักงานธนาคารกสิกรไทยในจังหวัดขอนแก่นหลังจากอบรม ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานธนาคารกสิกรไทยในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 127 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ดิจิทัล และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัทรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.76 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ Mann Witney และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ สเปียร์แมน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยคะแนนของพนักงานธนาคารกสิกรไทยในจังหวัดขอนแก่น ก่อนอบรม 5.12 คะแนน และหลังอบรม 18.22 คะแนน โดยคะแนนก่อนอบรมแตกต่างกันกับคะแนนหลังอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 2) คะแนนหลังอบรมมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจด้านการนำความรู้ไปใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนด้านวิทยากร และ ด้านสถานที่ / ระยะเวลา ไม่มีความสัมพันธ์กับคะแนนหลังอบรม

คำสำคัญ: ความรู้; ความเข้าใจ; ผลิตภัณฑ์ทางการเงิน; สินทรัพย์ดิจิทัล

Abstracts

The objectives of this research were 1) to study of knowledge and understanding of digital asset financial products of Kasikornthai bankers in Khon Kean province, and to study of the relationship between the score of knowledge and understanding in digital asset financial products and the satisfaction of training in knowledge and understanding of digital asset financial products of Kasikornthai bankers in Khon Kean province. This research is a quantitative research that used simple random sampling. The questionnaire was used as the tool to collect data from 127 people whom Kasikornthai bankers in Khon Kean province. The questionnaire had IOC between 0.67-1.00, and Cronbach's alpha at 0.76. The statistically were analyzed by percentage, mean, standard deviation, Mann Witney and Spearman rank correlation coefficient.

The results showed that ; 1) The score of knowledge and understanding of digital asset financial products of Kasikornthai bankers had the pre-training of 5.12 score and the post-training of 18.22 score. Pre-training and post-training scores differ statistically significantly by 0.05, and 2) Post-training scores was related to the application of knowledge at statistically significantly by 0.05. Whereas, the lecturer and location/time aspects have no relation to post-training scores.

Keywords: Knowledge; Understanding, Financial Products, Digital Asset

บทนำ

จากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีทำให้ปัจจุบันการทำธุรกรรมทางการเงินบนโลกดิจิทัลเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง พฤติกรรมการใช้เงินของประชากรที่เปลี่ยนไป การธุรกรรมทางการเงินด้วยตัวเอง ส่งผลให้รายได้ของธนาคารจากค่าธรรมเนียมต่าง ๆ การลดต้นทุนจึงเป็นสิ่งที่ธนาคารได้ดำเนินการเพื่อธุรกิจอยู่รอดด้วยการลดสาขา ลดพนักงาน และเมื่อเทคโนโลยีได้ถูกพัฒนาเพิ่มมากขึ้น มีนวัตกรรมใหม่ออกมาเพื่อเพิ่มความสะดวกให้ลูกค้า เพิ่มทางเลือกในการทำธุรกรรมทางการเงินสามารถทำได้ด้วยตนเอง 24 ชั่วโมง ยิ่งทำให้ลูกค้าไม่มาใช้บริการที่สาขาของธนาคาร รวมถึงการประกาศคุ้มครองเงินฝากเพียงหนึ่งล้านบาท ทำให้ความเชื่อมั่นในการฝากเงินไว้กับธนาคารเริ่มเปลี่ยนไป ลูกค้ามองหาแหล่งลงทุนใหม่เพื่อให้ผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นจากผลตอบแทนที่ได้รับด้านการลงทุนที่มีจำนวนน้อยลง ไม่ว่าจะเป็นผลิตภัณฑ์กองทุน หุ้น หรือเงินฝากประจำที่มีอัตราดอกเบี้ยลดลง (สุมาพร (ศรีสุนทร) มานะสันต์, 2564 : ออนไลน์) เมื่อนวัตกรรมทางการเงินได้ถูกพัฒนาลูกค้าธนาคารจึงสนใจลงทุนในผลตอบแทนของสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset) ที่เริ่มจากสกุลเงินดิจิทัลที่ให้ผลตอบแทนมากกว่าการฝากเงินในธนาคารและการลงทุนในหุ้น ทำให้นักลงทุนต่างเริ่มนำเงินไปลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลมากขึ้น

จากรายงานจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พบว่า มูลค่าผลตอบแทนจากสินทรัพย์ประเภทสกุลเงินดิจิทัล อีเธอร์เรียม (Ethereum) มีมูลค่าสูงถึงร้อยละ 416.61 เมื่อเทียบกับหลักทรัพย์ ทองคำและน้ำมัน (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2564 : ออนไลน์) และมีจำนวนบัญชีลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลสูงถึง 1.77 ล้านบัญชี (ประชาชาติธุรกิจ, 2564 :

ออนไลน์) ส่งผลให้ธนาคารต่าง ๆ ได้ปรับตัวเพื่อให้ทันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีทางการเงินด้วยการให้บริการผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ดิจิทัล เช่น ธนาคารไทยพาณิชย์ได้มีผลิตภัณฑ์เหรียญดิจิทัล โทเคน เอ็กซ์ (Token x) ธนาคารกสิกรไทยมีผลิตภัณฑ์เหรียญดิจิทัล ชื่อ คิวบิก (Kubix) เป็นต้น จะเห็นว่าสินทรัพย์ดิจิทัลได้ถูกสร้างจากผู้ผลิตและเริ่มปล่อยเข้าสู่ตลาดเพื่อขายให้นักลงทุน ซึ่งธนาคารก็เป็นหนึ่งในผู้ผลิตและจำหน่ายสินทรัพย์ดิจิทัลด้วยเช่นกัน (คิวบิก ดิจิทัล แอสเสท จำกัด, 2564 : ออนไลน์) เมื่อรูปแบบของผลิตภัณฑ์ทางการตลาดของธนาคารได้เพิ่มขึ้น พนักงานธนาคารที่เปรียบเสมือนตัวแทนขององค์กร ที่ต้องนำเสนอผลิตภัณฑ์และบริการ ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาให้กับลูกค้าถือว่าเป็นหน้าที่และมีบทบาทสำคัญต่อองค์กรอย่างมากที่ต้องให้ความรู้ข่าวสารด้านข้อมูลผลิตภัณฑ์สินทรัพย์ดิจิทัลให้กับลูกค้า ซึ่งถือว่าหน้าที่นี้ถือว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการลงทุนของลูกค้าโดยตรง ความเข้าใจในผลิตภัณฑ์และบริการของธนาคารอย่างชัดเจน สามารถอธิบายและตอบข้อสงสัยให้ลูกค้าจึงมีส่วนสำคัญที่พนักงานจำเป็นต้องเรียนรู้และพัฒนาความรู้ของตนเองอยู่ตลอดเวลาต่อการทำงานด้านนี้โดยตรง

ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ดำเนินธุรกิจภายใต้วิสัยทัศน์ “บริการทุกระดับประทับใจ” โดยมุ่งมั่นดูแลและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและระบบงาน ให้บริการและคำแนะนำที่มีคุณค่าแก่ลูกค้าอย่างต่อเนื่อง ซึ่งธนาคารกสิกรไทยได้ออกผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ที่เป็นสินทรัพย์ดิจิทัล ชื่อ คิวบิก (Kubix) เพื่อให้ลูกค้าของธนาคารได้ลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัล (ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน), 2564 : ออนไลน์) เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่หากไม่มีความเข้าใจหรือมีข้อมูลไม่เพียงพอ อาจเกิดความเสี่ยงทำให้สูญเสียเงินลงทุนไปได้ง่ายเนื่องจากความผันผวนของราคา ธนาคารจึงทำหน้าที่ให้ข้อมูลที่ถูกต้องสำหรับการลงทุนในผลิตภัณฑ์ดังกล่าวแก่ลูกค้า จึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ด้านสินทรัพย์ดิจิทัล เพื่อสามารถให้ข้อมูลและตอบข้อสงสัยต่าง ๆ ให้ลูกค้าได้อย่างถูกต้อง โดยธนาคารตั้งเป้าหมายในการรักษาความสามารถในการแข่งขันและครองความเป็นผู้นำธุรกิจด้านการให้บริการดิจิทัลแบงก์กิ้ง และการขยายตลาดใหม่ได้อย่างทันทั่วถึง ท่ามกลางความท้าทายในการแข่งขันรูปแบบใหม่ที่มีเทคโนโลยีเป็นตัวนำการดำเนินธุรกิจ จึงเป็นที่มาของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สินทรัพย์ดิจิทัลของพนักงานธนาคารกสิกรไทยในจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ดิจิทัลกับความพึงพอใจของพนักงานธนาคารกสิกรไทยในจังหวัดขอนแก่นหลังจากอบรม

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ด้วยการเก็บแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งหมด 127 คน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ พนักงานธนาคารกสิกรไทยในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น จำนวน 13 สาขา

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) กำหนดเป็นประชากรทั้งหมด คือ พนักงานธนาคารกสิกรไทยในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น จำนวนทั้งหมด 127 คน

2. เครื่องมือการวิจัย

2.1 แบบทดสอบเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ดิจิทัล จำนวน 20 ข้อ โดยเป็นแบบเลือกตอบแบบทดสอบแบบปรนัย มีตัวเลือก 4 ตัวเลือก ซึ่งคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.23 ถึง 0.57 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Object Congruence: IOC) จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินของธนาคาร จำนวน 3 ท่าน ได้อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 นำไปใช้ได้

2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการอบรม เป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยแบบสอบถามมีลักษณะปลายปิด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ **ตอนที่ 1** เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานในปัจจุบัน และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน **ตอนที่ 2** เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจหลังการอบรมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ดิจิทัล ประกอบด้วย ด้านวิทยากร ด้านสถานที่ / ระยะเวลา ด้านความรู้ / ความเข้าใจ และ ด้านการนำความรู้ไปใช้ มีข้อคำถามจำนวน 14 ข้อ มีมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับพึงพอใจเป็น 5 ระดับได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Tryout) จำนวน 30 ชุด พบว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัทรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.76 ซึ่งมีค่าสูงกว่า 0.6 (Sekaran and Bougie, 2020 : 127) นั่นคือแบบสอบถามชุดนี้มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์พอใช้สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 แจกแบบทดสอบเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สินทรัพย์ดิจิทัล ให้กลุ่มตัวอย่าง ทำก่อนทำการอบรม

3.2 จัดทำการอบรม ในหัวข้อ "สินทรัพย์ดิจิทัล" เมื่ออบรมเสร็จแจกแบบทดสอบเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สินทรัพย์ดิจิทัล ให้กลุ่มตัวอย่างทำหลังทำการอบรม พร้อมกับแจกแบบสอบถาม ให้กลุ่มตัวอย่างทำเพื่อวัดความพึงพอใจของที่มีต่อการอบรม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลคะแนนก่อนและหลังการอบรม และจากแบบสอบถามความพึงพอใจเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัย ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ดังนี้ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย การแปลผลค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ประเมินระดับความพึงพอใจ/ความรู้ความเข้าใจ/การนำความรู้ไปใช้ ดังนี้

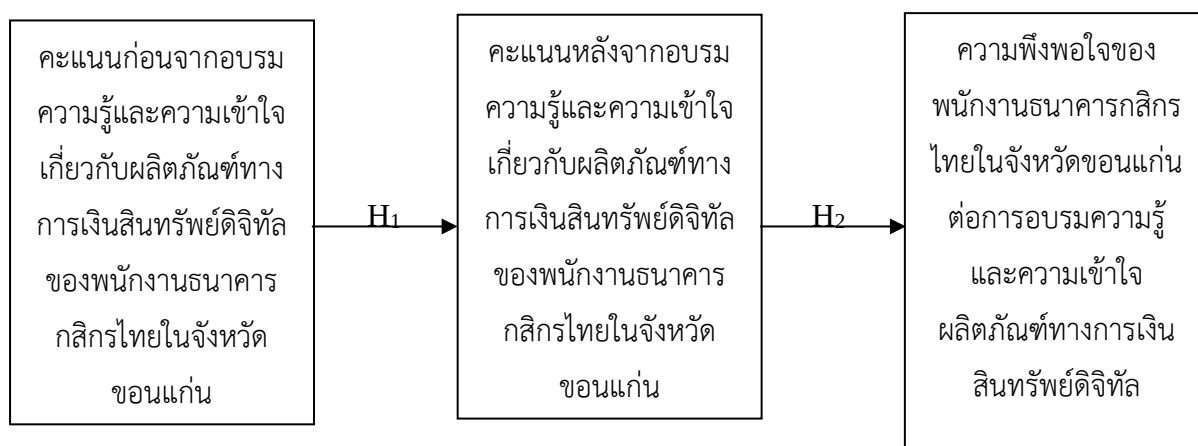
ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00	หมายถึง	ความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20	หมายถึง	ความพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40	หมายถึง	ความพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60	หมายถึง	ความพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80	หมายถึง	ความพึงพอใจน้อยที่สุด

การทดสอบสมมติฐานทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนอบรมและคะแนนหลังอบรม โดยใช้การทดสอบด้วยสถิติ 2-Independent Sample Mann-Whitney U Test การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ดิจิทัลหลังอบรมกับความพึงพอใจของพนักงานธนาคารกสิกรไทยในจังหวัดขอนแก่นต่อการอบรมความรู้และความเข้าใจผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ดิจิทัล โดยทำการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน (Spearman rank correlation coefficient)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาความรู้และเข้าใจผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ดิจิทัลของพนักงานธนาคารกสิกรไทยในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น เป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดของ Kud (2019 : 41-52) เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ดิจิทัล หมายถึง ไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ ที่เกิดจากการสร้างเป็นรหัส (Code) โดยมีเทคโนโลยีบล็อกเชนอยู่เบื้องหลังไม่ว่าจะเป็นคริปโตเคอร์เรนซี โทเคน หรืออนุพันธ์สิทธิ์ มีมูลค่าสามารถทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนได้ เมื่อมีการรับประกันในสิทธิ์ที่สามารถที่จะเรียกร้องบางอย่างในสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีมูลค่านั้นได้หากมีการรับรองอย่างถูกกฎหมาย มีข้อมูลและแหล่งที่มาที่น่าเชื่อถือ ทำให้ผู้เข้าร่วมทุกคนมั่นใจในเอกลักษณ์ของข้อมูลว่าจะถูกเก็บรักษาไว้อย่างปลอดภัย เนื่องจากถูกสร้างจากระบบที่ไม่สามารถทำซ้ำหรือลบได้รวมทั้งสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้ ขจรศักดิ์ หาญณรงค์ (2564 : 32-33) ได้อธิบายว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนต่อเนื่อง สามารถเกิดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาทักษะและเจตคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการหลังอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

สูงสุด โดยมีฐานความต้องการของผู้เข้าอบรมการอบรมมีการจูงใจเหมาะสมกับสภาพของผู้เข้าอบรมจะช่วยให้การฝึกอบรมบรรลุเป้าหมายได้ ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สินทรัพย์ดิจิทัลของพนักงานธนาคารกสิกรไทยในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนของพนักงานธนาคารกสิกรไทยในจังหวัดขอนแก่น กลุ่มคะแนนก่อนที่จะทำการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ดิจิทัล จำนวน 127 คน คะแนนเต็ม 20 คะแนน พนักงานธนาคารกสิกรไทยในจังหวัดขอนแก่นสอบได้คะแนนเฉลี่ย 5.12 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.17 คะแนนหลังจากการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ดิจิทัล จำนวน 127 คน คะแนนเต็ม 20 คะแนนพบว่า พนักงานธนาคารกสิกรไทยในจังหวัดขอนแก่นสอบได้คะแนนเฉลี่ย 18.22 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.11 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กลุ่มคะแนนก่อนอบรมและหลังอบรมเพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ดิจิทัล

กลุ่มคะแนน	จำนวน พนักงาน	คะแนนเฉลี่ย (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)	คะแนน สูงสุด	คะแนน ต่ำสุด	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน
ก่อนอบรม	127	5.12	20	0	4.17
หลังอบรม	127	18.220	20	8	2.11

ผลการพิจารณาของคะแนนก่อนอบรมและคะแนนหลังอบรม โดยใช้ค่าสถิติ Mann Witney พบว่ามีค่า Sig น้อยกว่า 0.05 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่า ปฏิเสธสมมติฐานคะแนนก่อนอบรมและคะแนนหลังอบรม ที่มีคะแนนเท่ากัน หรือยอมรับสมมติฐานคะแนนก่อนอบรมและคะแนนหลังอบรม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (ตารางที่ 2) นั้นหมายถึง คะแนนหลังการอบรมนั้นสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงถึงความสำคัญของการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของพนักงานเพื่อเตรียมความพร้อม กับสินค้าดิจิทัลใหม่ ๆ ในอนาคต

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนอบรมและคะแนนหลังอบรม

ตัวแปร	Test	Sig	Decision
คะแนนก่อนอบรม-คะแนนหลังอบรม	Independent-Samples Mann-Whitney U Test	0.000*	Reject the null hypothesis

* มีค่านัยสำคัญ 0.05

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ดิจิทัลกับความพึงพอใจของพนักงานธนาคารกสิกรไทยในจังหวัดขอนแก่นหลังจากอบรมความรู้และความเข้าใจผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ดิจิทัล พบว่า ความพึงพอใจของพนักงานธนาคารกสิกรไทยในจังหวัดขอนแก่น ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของพนักงานธนาคารกสิกรไทยในจังหวัดขอนแก่นหลังจากอบรมความรู้และความเข้าใจผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ดิจิทัล

หัวข้อประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านวิทยากร			
1. การเตรียมตัวและความพร้อมของวิทยากร	4.99	0.08	มากที่สุด
2. การถ่ายทอดความรู้และอธิบายเนื้อหาที่มีความชัดเจน	4.99	0.08	มากที่สุด
3. ใช้ภาษาที่เหมาะสมและเข้าใจง่าย	4.99	0.08	มากที่สุด
4. เชื่อมโยงเนื้อหาในการอบรม	4.99	0.08	มากที่สุด
5. ยกตัวอย่างประกอบการบรรยาย	4.98	0.12	มากที่สุด
6. ความสามารถในการอธิบายเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด
ภาพรวมด้านวิทยากร	4.99	0.05	มากที่สุด
ด้านสถานที่ / ระยะเวลา			
1. ความพึงพอใจต่อสถานที่และสภาพแวดล้อมในการอบรม	4.98	0.12	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ในการจัดอบรม	4.98	0.12	มากที่สุด

หัวข้อประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3. ระยะเวลาในการอบรมมีความเหมาะสม	4.99	0.08	มากที่สุด
ภาพรวมด้านสถานที่ / ระยะเวลา	4.98	0.07	มากที่สุด
ด้านความรู้ / ความเข้าใจ			
1. ความเข้าใจในเรื่องนี้ก่อนการอบรม	2.43	0.62	น้อย
2. ประโยชน์ที่ท่านได้รับหลังการอบรม	4.98	0.12	มากที่สุด
ภาพรวมด้านความรู้ / ความเข้าใจ	3.70	0.30	มาก
ด้านการนำความรู้ไปใช้			
1. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้	4.96	0.17	มากที่สุด
2. มีความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้	4.97	0.15	มากที่สุด
3. สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่/ถ่ายทอดได้	4.96	0.17	มากที่สุด
ภาพรวมด้านการนำความรู้ไปใช้	4.97	0.15	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความพึงพอใจ ด้านวิทยากร ($\bar{X}=4.99$) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความสามารถในการอธิบายเนื้อหา ($\bar{X}=5.00$) การเตรียมตัวและความพร้อมของวิทยากร ($\bar{X}=4.99$) การถ่ายทอดความรู้และอธิบายเนื้อหาที่มีความชัดเจน ($\bar{X}=4.99$) ใช้ภาษาที่เหมาะสมและเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.99$) เชื่อมโยงเนื้อหาในการอบรม ($\bar{X}=4.99$) และยกตัวอย่างประกอบการบรรยาย ($\bar{X}=4.98$)

ความพึงพอใจด้านสถานที่ / ระยะเวลา ($\bar{X}=4.98$) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ ระยะเวลาในการอบรมมีความเหมาะสม ($\bar{X}=4.99$) ความพึงพอใจต่อสถานที่และสภาพแวดล้อมในการอบรม ($\bar{X}=4.98$) และความเหมาะสมของอุปกรณ์สันทัดสนอุปกรณ์ในการจัดอบรม ($\bar{X}=4.98$)

ความพึงพอใจด้านความรู้ / ความเข้าใจ ($\bar{X}=3.70$) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ ประโยชน์ที่ท่านได้รับหลังการอบรม ($\bar{X}=4.98$) และความเข้าใจในเรื่องนี้ก่อนการอบรม ($\bar{X}=2.43$)

ความพึงพอใจด้านการนำความรู้ไปใช้ ($\bar{X}=4.97$) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้ ($\bar{X}=4.97$) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ ($\bar{X}=4.96$) และสามารถนำความรู้ไปเผยแพร่/ถ่ายทอดได้ ($\bar{X}=4.96$)

จากผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ดิจิทัลกับความพึงพอใจของพนักงานธนาคารกสิกรไทยในจังหวัดขอนแก่นต่อการอบรมความรู้และความเข้าใจผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ดิจิทัลโดยใช้วิธี Spearman พบว่า คะแนนหลังอบรมมีความสัมพันธ์กับด้านการนำความรู้ไปใช้ โดยมีค่า Sig อยู่ที่ 0.025 ซึ่งมีค่า Sig น้อยกว่า 0.05 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านวิทยากร และด้านสถานที่ / ระยะเวลา ไม่มีความสัมพันธ์กับ คะแนนหลังอบรม ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ดิจิทัลกับความพึงพอใจของพนักงานธนาคารกสิกรไทยในจังหวัดขอนแก่นต่อการอบรมความรู้และความเข้าใจผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ดิจิทัล

Spearman's rho		คะแนนหลัง อบรม	ด้านวิทยากร	ด้านสถานที่ / ระยะเวลา	ด้านการนำ ความรู้ไปใช้
คะแนนหลังอบรม	Correlation Coefficient	1.000	-0.133	-0.169	-0.199*
	Sig. (2-tailed)	.	0.135	0.057	0.025
	n	127	127	127	127
ด้านวิทยากร	Correlation Coefficient	-0.133	1.000	0.561**	0.764**
	Sig. (2-tailed)	0.135	.	0.000	0.000
	n	127	127	127	127
ด้านสถานที่ / ระยะเวลา	Correlation Coefficient	-0.169	0.561**	1.000	0.650**
	Sig. (2-tailed)	0.057	0.000	.	0.000
	n	127	127	127	127
ด้านการนำความรู้ ไปใช้	Correlation Coefficient	-0.199*	0.764**	0.650**	1.000
	Sig. (2-tailed)	0.025	0.000	0.000	.
	n	127	127	127	127

อภิปรายผลการวิจัย

มีประเด็นที่สำคัญ และประเด็นที่น่าสนใจ ที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. จากผลการศึกษาคะแนนก่อนอบรมและคะแนนหลังอบรม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 นั้นหมายถึงคะแนนหลังการอบรมนั้นสูงกว่าคะแนนก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ เนื่องจากเมื่อพนักงานธนาคารได้รับการอบรมแล้วมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น แสดงถึงความสำคัญของการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของพนักงานเพื่อเตรียมความพร้อมพร้อมกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ ดิจิทัลใหม่ ๆ ในอนาคต เมื่อเทคโนโลยีได้เข้ามาทุกภาคส่วนของธุรกิจ หนึ่งในบุคคลที่ได้รับผลกระทบ คือ พนักงานธนาคาร จากการที่ธนาคารเริ่มปรับลดสาขา เพิ่มเทคโนโลยีเข้ามาให้บริการลูกค้า พนักงานสถาบันการเงินที่มีโอกาสเสี่ยงสูงในการถูกเลิกจ้างงาน เพราะ AI ได้เข้ามาแทนที่ของเทคโนโลยี และธนาคารได้เข้าสู่ระบบดิจิทัลแบงก์กิ้ง ลูกค้าสามารถทำธุรกรรมต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ธนาคารจำเป็นต้องลดรายจ่ายไม่ว่าจะเป็นการเลิกจ้างพนักงานหากพนักงานไม่มีความพร้อมหรือปรับเปลี่ยนและพัฒนาตนเองให้ทันกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป อาจส่งผลให้การทำงานในยุคดิจิทัลได้ลำบากมากยิ่งขึ้น การเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านดิจิทัลให้แก่พนักงานเป็นสิ่งจำเป็น โดยเป็นการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันให้มีทักษะการทำงานที่ดีขึ้น หากต้องการสนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาทักษะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน หรือก้าวทันเทคโนโลยี เมื่อจัดอบรมเพื่อเพิ่มความรู้เห็นได้ว่าคะแนนหลังการอบรมนั้นสูงกว่าคะแนนก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจดจันทร์ พลดงนอก (2556 : 385-386) ที่พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการอบรมด้วยระบบการฝึกอบรมออนไลน์ สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการผู้ใช้เทคโนโลยี ธนาคารพาณิชย์ ก่อนและหลังการอบรม พบว่า คะแนนสอบหลังอบรมของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการผู้ใช้เทคโนโลยี ธนาคารพาณิชย์ สูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนา พิษิตปรีชา (2561 : 79-80) ผลการศึกษาพบว่าผลการทดสอบหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีค่าคะแนนเฉลี่ยมากกว่าก่อนการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

2. หลังจากผู้อบรมได้ทำการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินสินทรัพย์ดิจิทัลแล้วหลังจากนั้นให้ทำแบบประเมินความพึงพอใจในการอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมได้มีความพึงพอใจในการอบรมครั้งนี้มากที่สุด แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านวิทยากร ด้านสถานที่ / ระยะเวลา และด้านการนำความรู้ไปใช้ ส่วนด้านความรู้ / ความเข้าใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะในการอบรมได้เชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นผู้อบรม มีวิดีโอสำหรับให้ผู้อบรมได้ศึกษา และสามารถนำไปปรับใช้ในการทำงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เอกชัย อุตสาหะ และคณะ (2559 : 72-73) พบว่า ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมในแต่ละด้านดังนี้ 1) ด้านวิทยากร ได้แก่ สามารถอธิบายเนื้อหาได้ชัดเจนและตรงประเด็น 2) ด้านสถานที่ ระยะเวลา ได้แก่ สถานที่สะอาดและมีความเหมาะสม 3) ด้านการนำความรู้ไปใช้ ได้แก่ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา พิษิตปรีชา (2561 :

80) พบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้อบรมต่อหลักสูตรฝึกอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านวิทยากร ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านนำความรู้ไปใช้ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านวิทยากร ในการอบรมพนักงานแต่ละครั้ง ทางธนาคารจะต้องคัดเลือกวิทยากรที่มีความสามารถในการอธิบายเนื้อหา การใช้ภาษาที่เหมาะสมและเข้าใจได้ง่าย สามารถถ่ายทอดความรู้และอธิบายเนื้อหาได้อย่างชัดเจน รวมไปถึงการเตรียมตัวและความพร้อมของวิทยากรด้วย เพื่อให้พนักงานได้รับรู้ในเนื้อหานั้นได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ด้านสถานที่ / ระยะเวลา ควรเลือกสถานที่ ที่ใช้ในการอบรมให้มีความเหมาะสมของอุปกรณ์ โสตทัศนูปกรณ์และสภาพแวดล้อม รวมไปถึงระยะเวลาในการอบรมมีความเหมาะสม
3. ด้านการนำความรู้ไปใช้ ในการอบรม วิทยากรควรสร้างความมั่นใจให้แก่พนักงานเพื่อสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้ รวมไปถึงการความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ และสามารถนำความรู้ไปเผยแพร่/ถ่ายทอดได้ ให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจต่อการอบรมกับความรู้ความเข้าใจของพนักงานธนาคารกสิกรไทย ในจังหวัดขอนแก่นในผลิตภัณฑ์สินทรัพย์ดิจิทัล ในการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ทราบข้อมูลความพึงพอใจในการอบรมของพนักงานธนาคารกสิกรไทยในจังหวัดขอนแก่น ให้มากยิ่งขึ้น
2. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลกับระดับความพึงพอใจ/ความรู้ความเข้าใจ/การนำความรู้ไปใช้ เพื่อให้ทราบข้อมูลมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ขจรศักดิ์ หาญณรงค์. (2564). *การประเมินผลและติดตามผลการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: เอชอาร์ เซ็นเตอร์.
- คิวบิกซ์ ดิจิทัล แอสเสท จำกัด. (2564). เกี่ยวกับเรา. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 29 มกราคม 2565. แหล่งที่มา: <https://www.kubix.co/about-us/>
- เจิดจันทร์ พลดงนอก. (2556). การพัฒนาระบบการฝึกอบรมออนไลน์แบบสอนงาน สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการผู้ใช้เทคโนโลยี ธนาคารพาณิชย์. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์*. 6 (1), 385-398.

- ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน). (2564). KBTG ตั้งบริษัท Kubix เตรียมรุกธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2565. แหล่งที่มา: <https://www.kasikornbank.com/th/news/pages/kbtg-kubix.aspx>
- ประชาชาติธุรกิจ. (2564). ตลาดหลักทรัพย์ฯ ลั่นเปิด TDX ศูนย์เทรดสินทรัพย์ดิจิทัลใน Q3 ปีนี้. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2565. แหล่งที่มา: <https://www.prachachat.net/finance/news-839586>
- รัตนา พิชิตปรีชา (2561). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2564). รายงานสรุปภาวะตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลรายสัปดาห์. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 17 ธันวาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://www.sec.or.th/TH/Pages/WEEKLYREPORT.aspx>
- สุมาพร (ศรีสุนทร) มานะสันต์. (2564). Aspen Coin: โทเคนดิจิทัลที่อ้างอิงกับมูลค่าของรีสอร์ท. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2565. แหล่งที่มา: <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/127395>
- เอกชัย อุตสาหะ, กัสมา กาซ็อน, ปานฉัตร อาการักษ์ และวัฒนา ยืนยง. (2559). กระบวนการจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี กรณีศึกษา กองทุนหมู่บ้านสันโค้ง อำเภอมือง จังหวัดเชียงราย. *วารสารบัญชีปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*. 1 (1), 72-81.
- Kud, A.A. (2019). Substantiation of the Term “Digital Asset”: Economic and Legal Aspects. *International Journal of Education and Science*. 2 (1), 41-52.
- Sekaran, U. & Bougie, R. (2020). *Research Methods for Business*. 8th ed. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.

การพัฒนาผลการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย

โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน สำหรับนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3

**Development of Students' Learning Outcomes with Learning Activities
Package on the Categories of Thai Words Using Flipped Classroom
Technique for the 3rd Year Chinese Students**

แคทยาดา โกษา และ วราภรณ์ ไทยมา

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Katyada Kosa and Waraporn Thaima

Sripatum University, Thailand

Corresponding Author, E-mail : katyada.kos@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการพัฒนาผลการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน ของนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3 2) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน ของนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3 เป็นการวิจัยแบบแผนการทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Research Design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 2 ชุด แบ่งออกเป็น 1.เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน 2.เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดความรู้เรื่อง ชนิดของคำไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 Southwest Forestry University ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 68 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test แบบ dependent) ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า 1. กระบวนการพัฒนาผลการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน ของนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3 มีการจัดการเรียนรู้ร่วมกับการศึกษาเนื้อหาบทเรียนด้วยตนเอง 7 หน่วยการเรียนรู้ แบบไม่ประสานเวลา และมีการเรียนแบบประสาน ผู้เรียนจะศึกษาเนื้อหาเรื่อง ชนิดของคำไทย จากใบความรู้ และชุดแบบฝึกหัด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีการทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนเรื่อง ชนิดของคำไทย ก่อนเรียนหลังจากเรียนจนเสร็จสิ้นกระบวนการ ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน 2. ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ชนิดของคำไทย โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน พบว่า คะแนนสอบก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย

* วันที่รับบทความ: 28 กรกฎาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 7 สิงหาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 9 สิงหาคม 2565

Received: July 28, 2022; Revised: August 7, 2022; Accepted: August 9, 2022

เท่ากับ 15.68 และคะแนนสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.68 และ ซึ่งพบว่าคะแนนสอบหลังเรียนของผู้เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ห้องเรียนกลับด้าน; ชุดกิจกรรมการเรียนรู้; ชนิดของคำไทย

Abstracts

The objectives of this research were to: 1) study the process of developing learning outcomes with learning activities package on the categories of Thai words by using flipped classroom technique for a group of 3rd year Chinese students, and 2) compare the learning outcomes from pre-test and post-test with learning activities package on the categories of Thai words by using flipped classroom technique for the 3rd year Chinese students. Pre-Experimental Research Design. There were 2 sets of research tools used in the research, which were divided into 1. learning management tools, that was a learning management plan with flipped classroom technique with learning activities package, and 2. the data collection tool was the categories of Thai words test. The sample group of this research was 68 3rd year students in the Thai language program from Southwest Forestry University in 1st semester, academic year 2021, and it was obtained by Cluster sampling. The statistics used in data analysis were mean, standard deviation, and t-test (dependent t-test). The results of the study revealed that:

1. The process of developing learning outcomes with learning activities package on the categories of Thai words by using flipped classroom technique for the 3rd year Chinese students produced a 7-asynchronous units combination between a traditional study and self-study and 7-synchronous units in the classroom. Students studied the content on the categories of Thai words from learning activities package which was created by the researcher. There were a pre-test and a post-test to evaluate the students' achievement on the categories of Thai words before and after studying.

2. The comparison of the learning outcomes from learning activities package on the categories of Thai words by using flipped classroom technique found that the average score of the pre-test was 15.68 and the mean score of the post-test was 33.68. In addition, the students' post-test scores were significantly higher than the pre-test scores at a level of .05.

Keywords: Flipped classroom; Learning activities package; Categories

บทนำ

ภาษาไทยเป็นภาษาหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจจากผู้เรียนชาวต่างประเทศอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มสนใจเรียนเพิ่มขึ้นทุกปี การเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ จึงเกิดขึ้นและมีพัฒนาการมาเป็นลำดับ โดยจะเห็นได้จากการเปิดรับนักศึกษาชาวต่างประเทศเข้าเรียนในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ หลายแห่งในประเทศไทย โดยเฉพาะในปัจจุบันมีนักศึกษาจากประเทศจีนเข้ามาเรียนในประเทศไทย เป็นจำนวนมาก โดยกระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ หลักสูตรการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาจีนมีหลายลักษณะ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อตกลงความร่วมมือระหว่าง สถาบันนั้นๆ แต่สภาพการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศในประเทศไทยที่ผ่านมา โดยทั่วไปพบว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่

ชาวต่างชาติ โดยถือเป็นงานหนักอย่างหนึ่ง ของสถาบันศึกษา เพราะในยุคที่เศรษฐกิจการค้าข้ามประเทศ เจริญรุ่งเรืองนั้นทำให้ ประเทศต่างๆ มีความสนใจที่จะเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของประเทศคู่ค้ามากขึ้น และพบว่ามีของปัญหาในด้านการสอน ได้แก่ ในส่วนเนื้อหาและกิจกรรม ขาดการลำดับของเนื้อหา เพราะเนื่องจากมีผู้สอนหลายคน อีกทั้งเอกสารหรือหนังสือเรียนก็ยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงควรมีจุดเริ่มต้นที่หลักสูตรซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญคือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผล เพื่อเป็นกรอบในการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจนและตรงเป้าหมาย ของหลักสูตรและผู้เรียน สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริงมากที่สุด (วิรัช วงศ์กัณันท์วัฒนา, 2557 : 2)

และในปัจจุบันเป็นที่ทราบกันดีว่า เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในด้านการเรียนการสอน การใช้ชีวิตประจำวันมากขึ้น อย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และการเรียนในแต่ห้องเรียนจึงไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน การเรียนการสอนที่ผ่านมา ส่วนมากเป็นการเรียนการสอนที่เน้นการบรรยายหน้าชั้นเรียน เนื่องจากมีเนื้อหาค่อนข้างมากกับระยะเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดจึงทำให้ผู้สอนนำเสนอในสิ่งที่จำเป็นในการนำไปใช้ และผู้เรียนสามารถฝึกฝนพัฒนาทักษะได้จากการทำการบ้าน ซึ่งเนื้อหาบางส่วนเป็นข้อมูลที่ไม่จำเป็น ในปัจจุบันการเรียนการสอนจึงกลายเป็นลักษณะที่ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง และเลือกวิธีที่ใช้ในการสอน เนื้อหาตามความต้องการของผู้สอน (ปิยะวดี พงษ์สวัสดิ์ และ ณมน จีรังสุวรรณ, 2558 : 151-58) จากการเปลี่ยนแปลงทำให้การศึกษาต้องมีการปรับให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถจัดการเวลาในการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความต้องการจนเกิดความเข้าใจ โดยเฉพาะความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีในการหาความรู้ได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นครูในยุคใหม่จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองและปรับวิธีการคิด วิธีการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ไม่ใช่เรียนเพื่อทำการทดสอบ แต่เพื่อเป็นการค้นหาศักยภาพของตนเอง

ดังนั้นจึงได้มีการเรียนรู้แบบประสานเวลาและไม่ประสานเวลาเกิดขึ้นมากมาย ซึ่งมีความสะดวกต่อทั้งด้านผู้สอนและผู้เรียนเองด้วย ที่สามารถเลือกเรียนได้ตามความสะดวก “Flipped Classroom” ซึ่งหมายถึงกระบวนการเรียนการสอนซึ่งเปลี่ยน จากการเน้นการบรรยายเนื้อหาในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวเป็นการทำกิจกรรมต่างๆ ในห้องเรียนและจะบรรยายเนื้อหาในช่องทางอื่นๆ แทน เช่น วิดีโอ หรือสื่อการสอนอื่นๆ ดังนั้นแบบฝึกหัดหรือ การบ้านที่เคยมอบหมายให้ผู้เรียนทำ สามารถดัดแปลงเป็นการทำกิจกรรมด้วยกันในห้องเรียน ช่วยกันคิด ช่วยกันค้นคว้า เพื่อหาคำตอบ และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ในทางกลับกัน เนื้อหาต่างๆ หรือมอบหมายให้นักเรียนไปค้นคว้า แล้วสรุปเนื้อหานั้นๆ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนและนำมา อภิปรายในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนนำเอาข้อมูลความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้มานำเสนอและช่วยกันอภิปรายเพิ่มเติม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการถกประเด็นร่วมกัน จึงเป็นอีก ทางเลือกหนึ่งในการสอน เป็นรูปแบบการสอนแนวใหม่ในปัจจุบัน โดยให้ความสำคัญในการใช้สื่อ นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีทางการศึกษาพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

ผู้วิจัยจึงสนใจการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ หรือห้องเรียนกลับด้าน เพราะเล็งเห็นปัญหาจากการเรียนการสอนในห้องเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ตั้งแต่ในปีพุทธศักราช 2561 ปัจจุบัน เป็นเวลา 4 ปีแล้วโดยผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานภาษาไทยแตกต่างกันมาก เพราะมาจากหลากหลายวิทยาลัย ทำให้มีพื้นฐานไม่เท่ากัน โดยผู้สอนมีการสังเกตผู้เรียนว่าในเวลาเรียนผู้เรียนมักจะตามผู้สอนไม่ค่อยทันเนื่องจากไม่ได้ทบทวน หรือเตรียมตัวมาก่อนล่วงหน้า และอีกทั้งเวลาเรียนในห้องเรียนก็มีอย่างจำกัดทำให้ผลการเรียนรู้ไม่ดีมากนัก และจากการทดสอบผู้เรียนก็มีผลการเรียนรู้ที่ต่างกันมาก ดังนั้นจากสภาพที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย เพราะเป็นเรื่องที่สำคัญมากๆ ในการเรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน ให้กับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัย Southwest Forestry University เพื่อศึกษาว่าผลการเรียนรู้ทางการเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาชนิดของคำในภาษาไทยจะสูงขึ้นหรือไม่ และนอกจากนี้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาผลการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน ของนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน ของนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย เรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน ของนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3 ครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบการทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Research Design) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัย Southwest Forestry University โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียว สอบก่อน-สอบหลัง (one group pretest- posttest design) (จตุภูมิ เขตจัตุรัส, 2562 : 3)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยในเมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน จำนวน 12 มหาวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 435 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 Southwest Forestry University จำนวน 68 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่กระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการเรียนรู้ เรื่อง ชนิดของคำไทย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 2 ชุด แบ่งออกเป็น 1.เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน 2.เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดความรู้เรื่อง ชนิดของคำไทย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

3.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน เรื่อง ชนิดของคำไทย จำนวน 7 แผน ประกอบด้วยเนื้อหาจำนวน 7 หน่วย ระยะเวลา 16 ชั่วโมง ประกอบด้วยเนื้อหาดังนี้

คำนาม (Nouns)

คำสรรพนาม (Pronouns)

คำกริยา (Verb)

คำวิเศษณ์ (Adjective)

คำบุพบท (Preposition)

คำสันธาน (Conjunction)

คำอุทาน (Interjection)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ชนิดของคำไทย เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ใช้สำหรับก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.2.1.1 สร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง ชนิดของคำไทย เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ใช้สำหรับในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

3.2.1.2 นำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ทางการเรียนที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

3.2.1.3 นำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ทางการเรียนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (Index of item- Objective Congruence: IOC) และความถูกต้องด้านภาษา ตัวเลือกการใช้คำถามแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ข้อสอบมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 จำนวน 40 ข้อ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน ให้คะแนนตามเกณฑ์

3.2.1.4 นำแบบวัดผลการเรียนรู้ทางการเรียนที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ของ ผู้เชี่ยวชาญ แล้ว หาคุณภาพแบบทดสอบรายข้อ โดยทดลองใช้ (Try Out) กับผู้เรียนที่ศึกษาชั้น ปีที่ 3 (ภาคปกติ) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 Southwest Forestry University จำนวน 30 คน ที่ผ่านการเรียนเรื่อง ชนิดของคำไทย มาแล้ว

3.2.1.5 ตรวจให้คะแนนและนำผลการตรวจให้คะแนน จากการนำไปทดลองใช้กับผู้เรียนที่ศึกษาชั้น ปีที่ 3 (ภาคปกติ) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 นั้นมาวิเคราะห์หาค่าระดับความยาก (p) และค่า

อำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ คัดเลือกแบบทดสอบที่ค่าระดับความยากระหว่าง 0.29– 0.75 และค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.25 – 0.50 เป็นเกณฑ์การ

ผ่าน

3.2.1.6 นำผลการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ทางการเรียนเรื่องชนิดของคำไทย จำนวน 40 ข้อ ไปคำนวณหาความเชื่อมั่นของ แบบทดสอบทั้งฉบับ ใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder - Recharadson 20: KR-20) โดย แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ทางการเรียนเรื่องชนิดของคำไทย จำนวน 40 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.82 ซึ่งถือว่าเป็นแบบทดสอบที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้

3.2.1.7 นำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องชนิดของคำไทย จำนวน 40 ข้อ นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4.การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองทุกขั้นตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยชี้แจงวิธีการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้านให้ผู้เรียนเข้าเรียนจากสื่อเรียนรู้ ในแอปพลิเคชัน Ding Talk แล้วทำแบบฝึกหัด ก่อนเข้าเรียนในห้องเรียนร่วมกัน

4.2 ผู้วิจัยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบจากครูผู้สอนจัดทำขึ้น ใช้เวลา 1 คาบ (1 ชั่วโมง)

4.3 ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนตามแผนการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน ทั้ง 7 แผน

4.4 หลังทำกิจกรรมเรียนรู้ในแต่ละแผนเสร็จสิ้น (ท้ายคาบเรียน) ผู้วิจัยให้ผู้เรียนทำ แบบประเมินสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ของครูโดยผู้เรียน

4.5 เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ทุกแผนที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบจากครูผู้สอนจัดทำขึ้น ใช้เวลา 1 คาบ (1 ชั่วโมง)

4.6 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ มาวิเคราะห์ ด้วยวิธีการทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง มาวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

5.1 การหาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (Rosenthal, 2012)

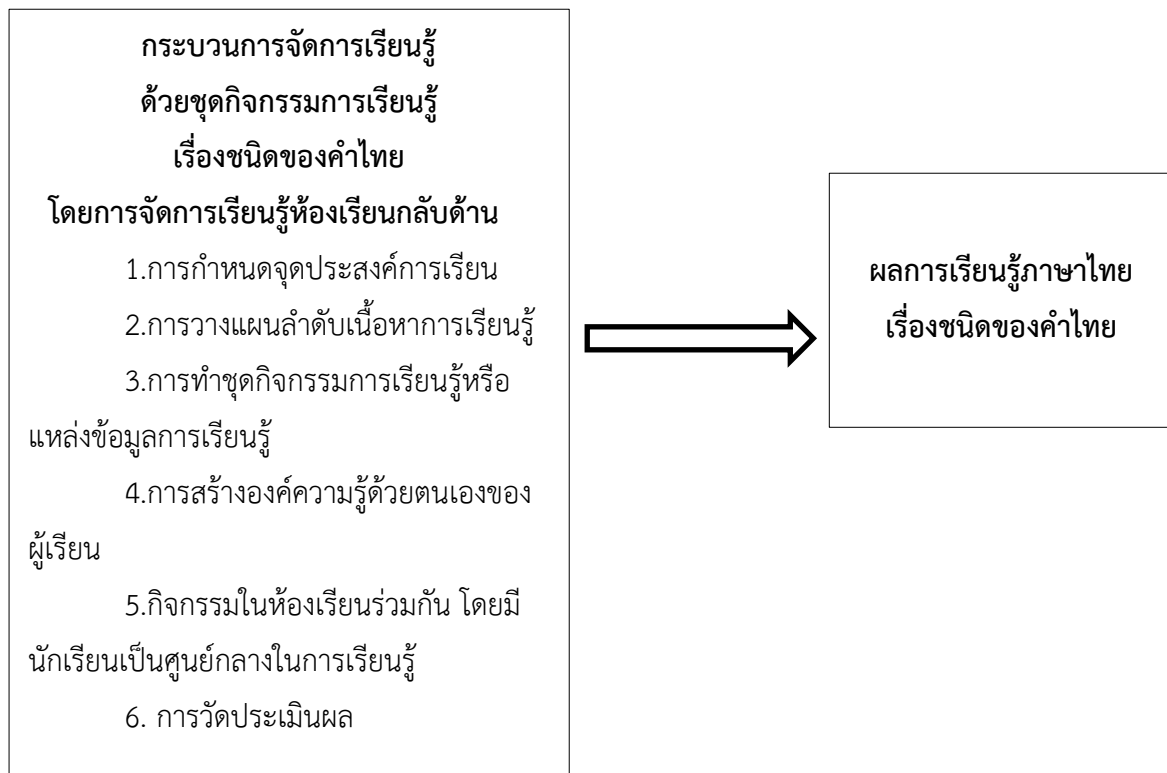
5.2 การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อหาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรระยะสั้น เรื่องชนิดของคำไทย โดยใช้ห้องเรียนกลับด้านโดยใช้สูตร (Rosenthal, 2012)

5.3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สูตร t-test แบบ dependent

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาองค์ประกอบของห้องเรียนกลับด้าน สามารถสรุปโดยใช้ความถี่ตั้งแต่ 3 ขึ้นไปจาก นักศึกษาจำนวน 4 ท่าน วิจารณ์ พานิช (2556 : 43)

โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทั้ง 6 องค์ประกอบข้างต้นไปใช้เป็นองค์ประกอบพื้นฐานในการ จัดการเรียนการสอนโดยใช้ห้องเรียนกลับด้าน ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาผลการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน ของนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3 2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน ของนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3 จึงได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 กระบวนการพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน ของนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน ของนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 Southwest Forestry University ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 68 คน โดยแบ่งเป็น นักศึกษาชายจำนวน 2 คน นักศึกษาหญิงจำนวน 66 คน นักเรียนชาย 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.94 นักเรียนหญิง 66 คน คิดเป็นร้อยละ 97.06

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนนักศึกษา (คน)	ร้อยละ
นักศึกษา (เพศ)	ชาย	2	2.94
	หญิง	66	97.06
รวม		68	100

ตอนที่ 2 กระบวนการพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน ของนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3

จากผลการวิจัยพบว่า กระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน ของนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3 เพื่อหาองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งต้องประกอบของรูปแบบจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน จำนวน 6 องค์ประกอบ ได้แก่

1.1 การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน พบว่ามีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1.1 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

1.1.2 การวางแผนลำดับเนื้อหาการสอน

1.1.3 จัดทำชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ชนิดของคำไทย เช่น ทำใบความรู้ แบบฝึก
กิจกรรม

1.1.4 การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.1.5 การทำกิจกรรมในห้องเรียน

1.1.6 การวัดประเมินผล

2. การพัฒนาห้องเรียนกลับด้าน เรื่อง ชนิดของคำไทย ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยได้ศึกษาหนังสือและเอกสาร ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาเนื้อหาเรื่องชนิดของคำไทย จำนวน 7 หน่วยการเรียนรู้ เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหา กำหนดกรอบสาระการเรียนรู้ และจำนวนคาบของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยกำหนดให้แผนการจัดการเรียนรู้มีทั้งหมด 7 แผน และมีระยะเวลา รวม 16 ชั่วโมง ประกอบการศึกษาเนื้อหา โดยกำหนดลักษณะการจัดการเรียนรู้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ แบบที่ 1 ให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาด้วยตนเองบนระบบออนไลน์บนแอปพลิเคชัน Dingtalk แบบไม่ประสานเวลา ผ่านไฟล์เอกสารที่ผู้สอนสร้างขึ้น มีการศึกษาใบความรู้ การทำแบบฝึกหัดประจำหน่วยและการอภิปรายคำตอบร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนร่วมชั้น และแบบที่ 2 ผู้เรียนเข้าทำกิจกรรมในชั้นเรียน แบบประสานเวลา ซึ่งการดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน

3. ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย โดยการใช้ห้องเรียนกลับด้าน ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ เรื่อง คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน และคำอุทาน รวมจำนวน 16 คาบ มาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 Southwest Forestry University จำนวน 68 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยมีรายละเอียดในการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย โดยการใช้ห้องเรียนกลับด้าน

โดยมีกระบวนการจัดการเรียนแบบห้องเรียนกลับด้านมี 5 ขั้นตอน ตาม Constructivism ไตรเวอร์ และเบลล์ (Driver and Bell, 1986 : 11) ดังนี้

1.1 ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำ (Orientation) เป็นการวัดความรู้ของผู้เรียนก่อน เพื่อวัดความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาด้วยตัวเอง โดยใช้ Quizizz และมีการถามตอบ คำถาม

1.2 ขั้นตอนที่ 2 ขั้นนำเสนอ (Presentation) เป็นการทบทวนความรู้จากที่ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตัวเองมาก่อน โดยใช้สื่อการสอน ผ่านการนำเสนอทาง Canva และมีการคุยแลกเปลี่ยนจาก คำถามที่ถามตอนขั้นนำ

1.3 ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึก (Practice) เป็นการทดสอบผู้เรียนอีกครั้งว่ามีความสนใจและมีการศึกษาความรู้อย่างมากน้อยหรือไม่ โดยให้ผู้เรียนอธิบายแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน โดยการแบ่งกลุ่ม สรุปความรู้และอธิบายความรู้ ตามหัวข้อที่กำหนดให้ กลุ่มละ 1 เรื่อง

1.4 ขั้นตอนที่ 4 ขั้นนำไปใช้ (Apply) เป็นการที่ผู้สอนและผู้เรียนเฉลยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำนาม ที่ผู้สอนจัดขึ้น พร้อมกันแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างการเล่นแบบฝึกหัด โดยใช้ Power Point เป็นสื่อ

1.5 ขั้นตอนที่ 5 ขั้นสรุป (Wrap-up) ผู้สอนประเมินผล โดยการสังเกตพฤติกรรม การตอบคำถาม พฤติกรรม การให้ความร่วมมือทั้งรายบุคคล พฤติกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่น จากการปฏิบัติกิจกรรมหน้าชั้นเรียน ร่วมกันสรุปผล และมีการให้สะท้อนผลการเรียนรู้จากเพื่อนนักศึกษาในห้องเรียน

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน ของนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3

จากผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้านของนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3

ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบผลการเรียนรู้ด้วย เรื่องชนิดของคำไทย เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ใช้สำหรับก่อนเรียนและหลังเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับนักศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับด้าน ของนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3 โดยใช้เวลาในการทำแบบทดสอบครั้งละ 1 ชั่วโมง แล้วนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ทางสถิติ และทดสอบค่าที่ ชนิดกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent group) ได้ผลตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน ของนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	68	40	15.68	3.64	65.317	0.00*
หลังเรียน	68	40	33.68	2.87		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า

1.ผลการเรียนรู้ทางการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน ของนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.ผลการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องชนิดของคำไทย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน ของนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.ผลการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน ของ นักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3 คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 33.68 และ คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 15.68 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านมี 2 แบบ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แบบ ไม่ประสานเวลา และประสานเวลา ทั้ง 2 แบบใช้ขั้นตอนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน และมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกัน ผู้เรียนจะศึกษาเนื้อหาจากเอกสารใบความรู้ ด้วยตนเองจากใบความรู้ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น แล้วเอาใส่ไว้ในแอปพลิเคชัน Dingtalk ผู้เรียนจะต้องศึกษาใบความรู้ด้วยตัวเอง โดยการแปลและทำความเข้าใจ แล้วทำแบบฝึกหัดในใบงาน ให้ครบทั้ง 7 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน และคำอุทาน ให้เรียบร้อย การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ควรมีอย่าง 6 องค์ประกอบ คือ 1) การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 2) การวางแผนลำดับเนื้อหาการสอน 3) การทำสื่อการสอนและกิจกรรมต่างๆ ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากสื่อเช่น ใบความรู้ 4) การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียน นำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านชุดกิจกรรม 5) การทำกิจกรรมในห้องเรียน (6) การวัด ประเมินผล

ซึ่งสอดคล้องกับหลักการและความหมายที่นักการศึกษาหลายท่านได้ให้นิยามการเรียนรู้แบบ ห้องเรียนกลับด้านของ วิจารย์ พานิช (2556 : 5) ที่ว่าการเรียนการสอนแบบกลับด้าน คือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียน จะได้เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อนอกชั้นเรียน และทำกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติมสร้างความเข้าใจในชั้นเรียน ปกติ มีการทำงานร่วมกันของผู้เรียนในชั้นเรียน สอดคล้องกับพิชญ์สินี ไสยสิทธิ์ (2561 : 2) ได้ให้ความหมาย การเรียน การสอนแบบกลับด้าน ว่าเป็นการเปลี่ยนวิธีคิด (Mindset) ในการจัดการเรียนการสอนที่จะเน้นให้ ผู้เรียนมีทักษะและความรู้ที่จำเป็น นำไปใช้ได้จริง เป็นการเรียนรู้แบบรู้จริง เน้นการลงมือทำ ให้ผู้เรียนศึกษา เนื้อหานอกชั้นเรียน แล้วมาทำกิจกรรม การเรียนรู้ในห้องเรียน โดยใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้

จากการศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ชนิดของคำไทย ด้วยเทคนิค ห้องเรียนกลับด้าน ผลการศึกษาพบว่า ขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคห้องเรียนกลับด้านมี 5 ขั้นตอน ตาม Constructivism ไตรเวอร์และเบลล์ (Driver and Bell, 1986 : 443-456) มีแนวทาง ดังต่อไปนี้

1.1 ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำ (Orientation) เพื่อวัดความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาด้วยตัวเอง โดยใช้ Quizizz และมีการถามตอบ

1.2 ขั้นตอนที่ 2 ชี้นำเสนอ (Presentation) เป็นขั้นที่ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน ให้ผู้เรียนแสดงความรู้ ความเข้าใจที่มีอยู่ โดยใช้สื่อการสอน ผ่านการนำเสนอทาง Canva และมีการคุยแลกเปลี่ยนจาก คำถามที่ถามตอนชี้นำ

1.3 ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึก (Practice) เป็นขั้นตอนที่สำคัญหรือเป็นหัวใจสำคัญตามแนวคิดของคอนสตรัคติวิซึม ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังนี้

1.3.1. ทำความกระจ่างและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันและกัน

1.3.2. การสร้างความคิดใหม่

1.3.3. ประเมินความคิดใหม่

ในขั้นตอนนี้เป็นการทดสอบผู้เรียนอีกครั้งว่ามีความสนใจและมีการศึกษาความรู้มาก่อนหรือไม่ โดยให้ผู้เรียนอธิบายแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน โดยการแบ่งกลุ่ม สรุปความรู้และอธิบายความรู้ ตามหัวข้อที่กำหนดให้กลุ่มละ 1 เรื่อง

1.4 ขั้นตอนที่ 4 ชี้นำไปใช้ (Apply) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนมีโอกาสนำแนวคิดหรือความรู้ความเข้าใจที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ใน สถานการณ์ต่างๆ ทั้งที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคย เป็นการแสดงว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นการที่ผู้สอนและผู้เรียนเฉลยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง คำนาม ที่ผู้สอนจัดขึ้น พร้อมกันแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างการเฉลยแบบฝึกหัด โดยใช้ Power Point เป็นสื่อ

1.5 ขั้นตอนที่ 5 ขั้นสรุป (Wrap-up) เป็นขั้นตอนสุดท้าย ผู้เรียนจะได้ทบทวนว่า ความคิดความเข้าใจผู้เรียนได้เปลี่ยนไป โดยการเปรียบเทียบความคิดเมื่อเริ่มต้นบทเรียนกับความคิดของผู้เรียนเมื่อเรียนจบบทเรียนว่าจะนำความรู้ไปใช้ได้อย่างไร และยังมีเรื่องใดที่ยังสงสัยอยู่อีกบ้าง ในขั้นตอนนี้ผู้สอนประเมินผล โดยการสังเกตพฤติกรรม การตอบคำถาม พฤติกรรมการให้ความร่วมมือทั้งรายบุคคล พฤติกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่น จากการปฏิบัติกิจกรรมหน้าชั้นเรียน ร่วมกันสรุปผล และมีการให้สะท้อนผลการเรียนรู้จากเพื่อนนักศึกษาในห้องเรียน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยมาศ บุตตาน้อย (2563 : 66) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตัวเองของ (Driver and Bell, 1986 : 443-456) สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แนวคิดสำคัญที่ถูกต้องและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในโจทย์ปัญหาได้โดยการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองการจัดการเรียนรู้มี 5 ขั้นตอนประกอบด้วย 1.ชี้นำ 2.ชี้นำเสนอ 3.ขั้นฝึก 4.ชี้นำไปใช้ 5.ขั้นทบทวน โดย (Driver and Bell, 1986 : 443-456) เน้นว่าผู้เรียนควรจะเรียนเนื้อหาสาระไปพร้อมกับกระบวนการเรียนรู้โดยเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยความอยากรู้อยากเห็นเพื่อเป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้รับรู้จุดประสงค์และการเรียนรู้ก่อนเริ่มเรียนในชี้นำจากนั้นทบทวนความรู้เดิมเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้ใหม่เนื่องจากผลการเรียนรู้เนื่องจากผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

ความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนในการเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์ใหม่ที่ผู้สอนจัดขึ้นกับความรู้เดิมของผู้เรียน

และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิยา สุวรรณ (2555 : 23) ได้กล่าวว่า จากการจัดกิจกรรมตาม ทฤษฎีของ (Driver and Bell, 1986 : 443-456) ส่งผลให้ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ (Driver and Bell, 1986 : 443-456) ที่เน้นว่า การเรียนต้องได้สร้างความรู้และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนเองโดยให้ความสำคัญกับความรู้เดิมเพราะความรู้เดิมมีผลต่อการปรับโครงสร้างทางปัญญาของนักเรียน

2. ผลการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำไทย ของนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3 หลังการเรียนด้วยวิธีสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน มีคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ว่า ผลการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องชนิดของคำไทย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน ของนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน จึงแสดงให้เห็นว่าวิธีสอนแบบห้องเรียนกลับด้านบน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจในกิจกรรมการเรียนรู้ ได้รวมอภิปราย ได้มีความเตรียมพร้อมในการเรียนรู้ดังนั้นจึงส่งผลให้ผลการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น โดยค่าเฉลี่ยคะแนนที่เพิ่มขึ้นนั้น เนื่องมาจาก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบห้องเรียนกลับด้านบน ที่มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบไม่ประสานเวลาและไม่ประสานเวลาที่มีกิจกรรมที่การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกัน ทำให้ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองตามความต้องการได้ทุกที่ทุกเวลา ได้รับความเอาใจใส่ และข้อเสนอแนะจากผู้สอน

การวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิภา กุ้งษ์ศักดิ์ (2560 : 133-146) ได้ทำวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการสร้างสรรค์และความพึงพอใจต่อวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการสร้างสรรค์ หลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านสูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และผลการศึกษาของอมรรัตน์ รัชตะทวีกุล (2561 : 26) ได้ทำวิจัยเรื่องผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบห้องเรียนกลับทางที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ เจตคติต่อการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบห้องเรียนกลับทาง ก่อนและหลังเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศรีนยา วงษ์ช่างหล่อ (2560 : 5) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบในการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนที่จะจัดการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับด้าน ผู้สอนควรให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุดและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกล้าแสดงความคิดเห็นร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างอิสระ

2. ผู้สอนที่จะนำการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านไปใช้ต้องผลิตสื่อหรือชุดกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียนเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคลเพราะสื่อหรือความรู้ที่จะให้ผู้เรียนไปศึกษาควรเป็นความรู้ที่ผู้สอนควรผลิตเองมากกว่าจะนำสื่อความรู้ของท่านอื่นมาใช้กับผู้เรียนของตนเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านแบบปกติ และห้องเรียนกลับด้านบนระบบออนไลน์

2. ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับ เพื่อพัฒนาทักษะภาษาอื่นๆ ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จตุภูมิ เขตจัตุรัส. (2562). การวิจัยชั้นเรียน: กระบวนการสร้างความรู้เพื่อใช้พัฒนาการเรียน การสอน. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิภา กุพงษ์ศักดิ์. (2560). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการสร้างสรรค์และความพึงพอใจต่อวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน.วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 11 (1), 133-146.
- ปิยมาศ บุตตาน้อยและคณะ. (2563). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตัวเองร่วมกับกลวิธี STAR ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี เรื่องปริมาณสารสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปิยะวดี พงษ์สวัสดิ์ และณมน จีรังสุวรรณ. (2558). การ ออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านโดยใช้กิจกรรม WebQuest เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา. วารสารวิชาการครุศาสตร์ อุตรดิตถ์ พระจอมเกล้าพระนครเหนือ. 6 (1), 151-158.

- พิชญ์สินี ไสยสิทธิ์. (2561). การพัฒนารูปแบบห้องเรียนกลับด้านบนคลาวด์โดยใช้การเรียนรู้ แบบปัญหาเป็นฐานในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). ครูเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับด้าน. เอสอาร์พรีนติ้งแมสโปรดักส์.
- วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา. (2557). การใช้ภาษาไทยในกระบวนการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติ สาขาวิชาภาษาไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศรินยา วงษ์ช่วงหล่อ และคณะ.. (2560). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบ ในการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสวนศรีวิทยา จังหวัดชุมพร [เอกสารนำเสนอ]. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8, กรุงเทพมหานคร.
- สุทธิดา สุวรรณและคณะ. (2555). ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ของไคโรเวอร์และเบลล์ เสริมด้วยผังมโนทัศน์ ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- อมรรัตน์ รัชตะทวีกุล. (2561). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบห้องเรียนกลับทางที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อ การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- Driver, R. and Bell, B. (1986). *Students' thinking and the learning of science: Aconstructivist view*. The School Science Review. 67 (240), 443-456.

การศึกษาสมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู
เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีในยุคการศึกษาวิถีใหม่

**The Study of Integrating Technology Competency on Learning
Performance of Educational Students for Support Chemistry
Management in New Normal Education**

วีรนุช คฤหานนท์,

นิภา จันทรอ่อน และ ดวงจันทร์ แก้วกวางพาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Weeranuch Karuehanon,

Nipa Jun-on, and Duangjan Kaewkongpan

Lampang Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: nipa.676@g.lpru.ac.th

บทคัดย่อ

ในขณะที่โลกต้องก้าวผ่านช่วงของการปฏิวัติดิจิทัลและเผชิญโรคระบาดอย่างไม่คาดคิดจึงมีความจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีในชั้นเรียนในยุคการศึกษาวิถีใหม่ ในขณะที่ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างไม่สามารถปฏิเสธได้ จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาสมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ของครูและนักศึกษาครู ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีของนักศึกษาครูเคมีภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาครูผ่านกลยุทธ์การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ ด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ แบบกรณีศึกษา โดยกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาครูเคมีในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาเคมี จำนวน 14 คน โดยคณะผู้วิจัยใช้การเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลสมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีของนักศึกษาครูจากหลักฐานที่ปรากฏในชั้นเรียน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาภายใต้กรอบการวิเคราะห์ที่คณะผู้วิจัยออกแบบขึ้น

ผลการวิจัย สมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีของนักศึกษาครูเคมีภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาครูผ่านกลยุทธ์การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ พบว่าสมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูยังคงไม่สมบูรณ์ เนื่องจากการออกแบบหลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้อย่างขาดส่วนสำคัญ ดังนี้ 1) ลักษณะที่มีความหมายและมีความท้าทายให้กับผู้เรียน โดยการนำผู้เรียนมาเป็นส่วนหนึ่งในการออกแบบ และ 2) ความน่าสนใจ และความหลากหลายของเทคโนโลยีที่เลือกนำมาใช้

วันที่รับบทความ: 16 สิงหาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ: 29 สิงหาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 30 สิงหาคม 2565

Received: August 16, 2022; Revised: August 29, 2022; Accepted: August 30, 2022

คำสำคัญ: สมรรถนะนักศึกษาครู; การบูรณาการเทคโนโลยี; การจัดการเรียนรู้วิชาเคมี

Abstracts

In an era of new normal education, as the world undergoes a digital revolution and confronts an unanticipated pandemic, it is necessary to use technology in the classroom. While teachers are undeniably important roles to integrating technology in learning management, teachers' and pre-service teachers' integrating technology competency should be examined. Thus, this study aimed to examine integrating technology competency through an enhancement program using a practice-based learning strategy. A qualitative case study design was implemented in this study with 14 third-year pre-service chemistry teachers as the target group using a purposive sampling technique. Data relating to pre-service chemistry teachers' integrating technology competency was collected from classroom artifacts and analyzed by a content analysis method according to the developed research analytic framework.

It was found that pre-service chemistry teachers' integrating technology competency was not completed. It was because the curriculum, teaching and learning, and assessment task design did not include 1) meaningful learning and challenging problems developed from students' interests and 2) interestedness and variety of technology usage.

Keywords: Pre-service teachers' competency; Technology integration; Teaching chemistry

บทนำ

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่สิ่งที่เราเรียกว่า “Thailand 4.0” ซึ่งเป็นรูปแบบเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมหรือเทคโนโลยี ความเคลื่อนไหวด้านการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการที่ดีที่สุดในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีจึงส่งผลกระทบอย่างมากต่อการศึกษาของประเทศไทยเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนั้น ดังนั้นในปี 2560 กระทรวงศึกษาธิการได้เผยแพร่มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฉบับปรับปรุงใหม่สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชุดใหม่นี้ต้องการให้นักเรียนไทยมีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เช่น มีทักษะการแก้ปัญหาและการสื่อสาร แสดงถึงความเข้าใจแนวคิด และอธิบายการให้เหตุผลโดยใช้ซอฟต์แวร์หรือสื่อมากกว่าที่ผ่านมา (Ministry of Education Thailand, 2017 : 7)

ยิ่งไปกว่านั้นสำหรับประเทศไทยในช่วงสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดดังเช่นภาวะโรคอุบัติใหม่ซึ่งโรงเรียนไม่สามารถเปิดสอนได้ตามปกตินั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ จนเกิดเป็นหนึ่งในชีวิตวิถีใหม่ (New normal lifestyle) ที่กำลังเกิดขึ้นท่ามกลางสถานการณ์วิกฤตครั้งนี้ อีกทั้งตัวเร่งภาวะพลิกผันทางเทคโนโลยีที่ได้ส่งผลต่อด้านการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้เกิดความท้าทายที่บุคลากรทางการศึกษาต้องเผชิญในหลายด้านซึ่งไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าครูเป็นหนึ่งในผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงนี้ ความท้าทายที่สำคัญเร่งด่วนที่สุดตอนนี้คือความรู้ความเข้าใจในการผสมผสานความรู้ในเนื้อหา ความรู้ในวิธีการสอนและความรู้ทางเทคโนโลยีของผู้สอน

อย่างไรก็ตามพบว่า ถึงแม้ว่าโรงเรียนกว่าร้อยละ 90 มีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารต่าง ๆ แต่มีครูเพียงร้อยละ 26.9 เท่านั้นที่นำไปใช้สอนจริง อีกทั้งการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้นั้นยังเป็นเพียงการนำมาประกอบเนื้อหาเท่านั้น โดยขาดการบูรณาการในการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ของนักเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด (Thailand Science Research and Innovation, 2020 : online) แสดงให้เห็นว่าการวิจัยทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ยังมีความจำเป็นที่จะต้องวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนไปอย่างเช่นการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นี้

องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ที่มีอยู่นั้นยังมีช่องว่างทางการวิจัยอยู่อย่างน้อย 2 ประการ ประการแรก คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพในงานวิจัยที่มีอยู่นั้น ยังขาดการศึกษาประเด็นความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับมุมมองของผู้สอนที่มีต่อเทคโนโลยีและความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีนั้น ๆ และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ตามการกำหนดคุณค่าของเทคโนโลยีด้วยตนเองของครูผู้สอน

ประการที่สอง คือ การศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ยังเป็นการศึกษาแบบภาพรวม ไม่ได้เจาะจงในรายวิชาใดโดยเฉพาะ ทั้งที่ในแต่ละวิชานั้นมีลักษณะเฉพาะของเนื้อหาวิชาที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะวิชาเคมีนั้นเป็นวิชาที่ต้องการให้ครูเป็นมากกว่าผู้ใช้ (User) เทคโนโลยี แต่ต้องสามารถจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทและการลำดับเนื้อหาได้ในลักษณะของการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อแสดงและถ่ายทอดเนื้อหาได้ เนื่องจากเนื้อหาวิชาเคมีมีการอธิบายสิ่งที่เป็นรูปธรรมด้วยความเป็นนามธรรมจึงทำให้องค์ความรู้ในการใช้เทคโนโลยีในการสอนที่มีลักษณะที่ครูเป็นเพียงผู้ใช้นั้นไม่สามารถตอบสนองประเด็นในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีได้อย่างเหมาะสม

เทคโนโลยีในการเรียนรู้สามารถช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการได้มาซึ่งความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการพัฒนาธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ รวมถึงการสืบเสาะความรู้ด้วยตนเองผ่านเทคโนโลยี เมื่อใช้เครื่องมือเทคโนโลยีในการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในห้องเรียนวิทยาศาสตร์ นักเรียนจะมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนในการสร้างความรู้และปรับปรุงทักษะการคิดและการแก้ปัญหาของตนเอง (Trowbridge, Bybee, & Powell, 2008 : 78) ยิ่งไปกว่านั้นการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีในห้องเรียนวิทยาศาสตร์แบบการสืบเสาะเป็นฐานนั้นสามารถช่วยให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหาอย่างนักวิทยาศาสตร์ได้อีกด้วย (Novak & Krajcik, 2006 : 75-101)

จากที่กล่าวมาพบว่า การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้นั้นมีความจำเป็นต้องมีสมรรถนะในการบูรณาการอย่างยั่งยืน แต่รายวิชาในหลักสูตรผลิตครูในบางสถาบัน เช่น หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเคมี ของมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางนั้น ยังมีการแบ่งรายวิชากลุ่มเนื้อหา รายวิชากลุ่มการสอน และรายวิชากลุ่มเทคโนโลยีออกจากกันอย่างชัดเจน ทำให้นักศึกษาครูเคมีอาจไม่สามารถมองภาพการจัดการ

เรียนรู้วิชาเคมีในรูปแบบอื่นได้นอกจากการจัดการเรียนรู้แบบบรรยายเพียงอย่างเดียว ทำให้ความรู้เนื้อหา
มากมายเหล่านั้นอาจไม่ถูกเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

คณะผู้วิจัยจึงนำสมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีมาเป็นจุดเน้นใน
การศึกษาค้นคว้า โดยได้มีการกำหนดความหมายของสมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้
วิชาเคมีไว้ว่า ความสามารถที่เกิดจากการรวมความรู้ในเนื้อหาผนวกการสอนและเทคโนโลยี (Technological
Pedagogical and Content Knowledge: TPACK) ทักษะในการสร้างเครื่องมือทางเทคโนโลยีสำหรับ
ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน (Technology instrumental genesis) และคุณลักษณะในการกำหนดทิศทาง
ส่วนบุคคล (Personal orientation) (Dogan, Dogan, & Celik, 2021 : 1311–1332; Rehmat &
Bailey, 2014 : 744–755) โดยการพัฒนสมรรถนะนักศึกษาครูผ่านกลยุทธ์การเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติ
(Practice-based learning) ในการผลิตสื่อการจัดการเรียนรู้ที่เฉพาะเจาะจงใช้ในวิชาเคมีเพื่อให้นักศึกษาครู
ได้ออกไปเป็นครูที่สามารถจัดการเรียนรู้วิชาเคมีเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคการศึกษาวิถีใหม่ได้

โดยมีคำถามการวิจัย คือ สมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีของ
นักศึกษาครูเคมีภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนสมรรถนะนักศึกษาครูผ่านกลยุทธ์การเรียนรู้แบบลงมือ
ปฏิบัติเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีของนักศึกษาครูเคมี
ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนสมรรถนะนักศึกษาครูผ่านกลยุทธ์การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) แบบกรณีศึกษา
(Case study) วิธีวิจัยนี้เหมาะกับการวิจัยเพื่อตอบคำถามการวิจัยในการพิจารณาปรากฏการณ์อย่างลึกซึ้งเพื่อ
อธิบายว่านักศึกษาครูมีสมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีซึ่งเป็นประสบการณ์
ส่วนตัวของแต่ละบุคคลอย่างไร (Creswell, 2014 : 3 ; Yin, 2009 : 44) ยิ่งไปกว่านั้นผลการศึกษานี้จะไม่
ถูกนำไปใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ของนักศึกษาในสถาบันที่ผลิตครูเคมีอื่น ๆ ดังนั้นการวิจัยกรณีศึกษาจึงมี
ความเหมาะสมกับงานวิจัยนี้ (Creswell, 2007 : 6)

1. กลุ่มเป้าหมาย

งานวิจัยนี้ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายไว้ คือ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเคมี ชั้น
ปีที่ 3 จำนวน 14 คน โดยนักศึกษาครูกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมในการศึกษาค้นคว้านี้ถูกเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

โดยเป็นนักศึกษาที่ผ่านการเรียนรายวิชากลุ่มเนื้อหา รายวิชากลุ่มการสอน และรายวิชากลุ่มเทคโนโลยีมาเกินร้อยละ 70 ของกลุ่มรายวิชาในหลักสูตร

2. เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้คณะผู้วิจัยเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินสมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมี ที่ออกแบบจากแนวทางการศึกษารายกรณีโดยศึกษาหลักการและแนวคิดจากเอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อให้มีรายละเอียดครอบคลุมให้ครบถ้วนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมี โดยการดำเนินการรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย จากนั้นนำแบบประเมินสมรรถนะที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) ของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พบว่า ทุกประเด็นมีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.667 – 1.000 และนำแนวทางการศึกษาไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลักฐานที่ปรากฏในชั้นเรียน (Classroom artifacts) ต่อไป

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากหลักฐานที่ปรากฏในชั้นเรียนได้ดำเนินการวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ภายใต้กรอบการวิเคราะห์ของงานวิจัยนี้ (Research analytic framework) ที่คณะผู้วิจัยได้ออกแบบจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังแสดงในตารางที่ 1 โดยมีการวิเคราะห์ 3 ส่วนคือส่วนของการออกแบบหลักสูตร (Curriculum design) กิจกรรมการเรียนรู้ (Teaching and learning design) และการประเมินผล (Assessment task design) ตามกรอบการวิเคราะห์ในส่วนของ

1) การเชื่อมต่อความรู้ในเนื้อหาผนวกการสอนและเทคโนโลยีสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเคมี (TPACK transition)

2) การสะท้อนการกำหนดทิศทางด้วยตนเองในการจัดการเรียนรู้เคมีด้วยเทคโนโลยีจากความมั่นใจและการรับรู้ (Personal oriented reflection)

3) การจัดจ่อต่อการออกแบบสื่อการเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้โดยไม่ขึ้นอยู่กับตัวผู้สอน (Technology instrumental genesis for learning engagement)

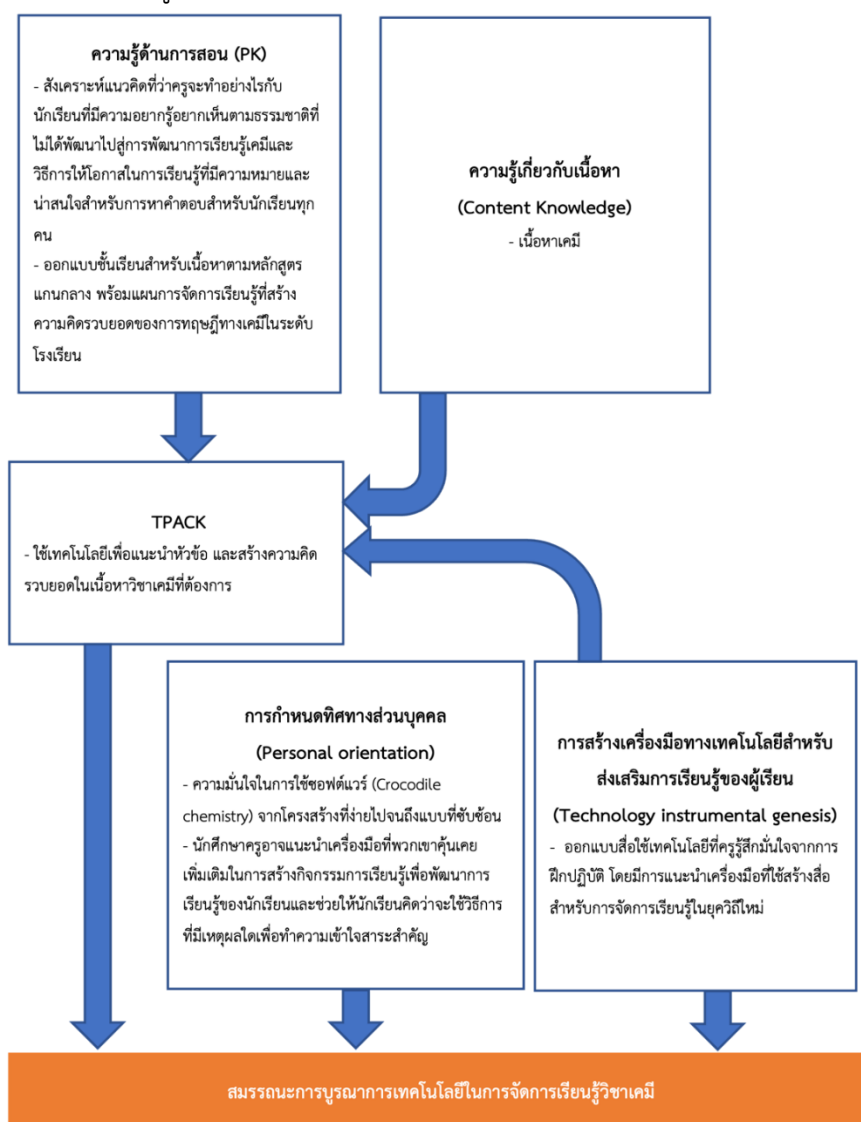
ตารางที่ 1 ตารางแสดงกรอบการวิเคราะห์สมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมี

	หลักสูตร (Curriculum)	กิจกรรมการเรียนรู้ (Teaching & Learning)	การประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment)
TPACK-Transitive	หลักสูตรที่ใช้ความรู้ในเนื้อหาผนวกการสอนและเทคโนโลยีในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้โอกาสทางการเรียนรู้ที่มีความหมายและให้การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อคำอธิบายเชิงวิทยาศาสตร์ ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง	ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ความรู้ในเนื้อหาผนวกการสอนและเทคโนโลยีในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการนำเสนอหัวข้อในสาระเคมีที่ต้องการสอน	ออกแบบงาน (Task) สำหรับประเมินผลการเรียนรู้ที่ท้าทายและยุติธรรมสำหรับสำหรับทุกความถนัดทางเทคโนโลยี
PO-Reflective	หลักสูตรที่มีการเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับเนื้อหา สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง	กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการใช้เทคโนโลยีที่สนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบในแผนการจัดการเรียนรู้	ออกแบบงานสำหรับประเมินผู้เรียนจากความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อสนับสนุนทุกความถนัดทางเทคโนโลยี
TIG-Engaged	หลักสูตรที่มีการสร้างเครื่องมือในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสำหรับใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง	มีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบขึ้น	ออกแบบงานสำหรับประเมินผู้เรียนที่มีลักษณะของการสร้างเครื่องมือทางเทคโนโลยี (Instrumental genesis) ที่สามารถประเมินผู้เรียนได้ทุกความถนัดทางเทคโนโลยีของผู้เรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

เมื่อพิจารณาการสร้างกรอบแนวคิดใหม่สำหรับการพิจารณาตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่แสดงถึงการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีของนักศึกษาครู โดยกรอบแนวคิดดังกล่าวนี้ถูกสร้างขึ้นด้วยองค์ประกอบที่มุ่งเน้นการกำหนดทิศทางส่วนบุคคลของครู (Personal orientation) ในการใช้เทคโนโลยีโดยตรง ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่รวมถึงความมั่นใจ (Confidence) ของครูในการนำเทคโนโลยีมาใช้จริง ความเชื่อเชิงบวก และทัศนคติต่อบทบาทของตนเองในการมีอิทธิพลต่อการตั้งเป้าหมายและการตัดสินใจในการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ เมื่อเทียบกับกรอบอื่น ๆ นั้น สมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีในงานวิจัยนี้ส่งเสริมเทคนิคในระดับความรู้ที่แท้จริง (Epistemic) มากกว่าเพียงระดับปฏิบัติการในห้องเรียน

ดังนั้น คณะผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการวิจัยภายใต้กรอบแนวคิดการศึกษาสมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมี ดังแสดงในภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

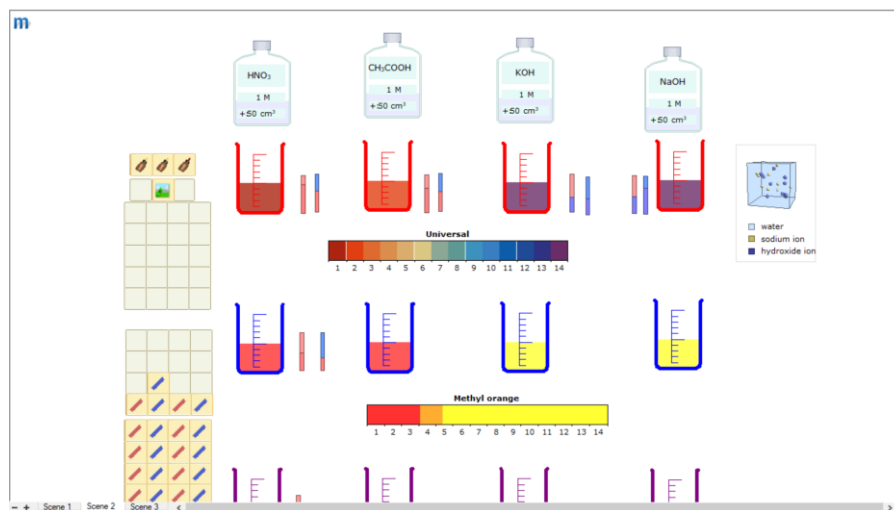
ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามคำถามของการวิจัย พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาสมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีที่เกิดขึ้นในนักศึกษาครูในการเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาครูผ่านกลยุทธ์การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ คณะผู้วิจัยได้นำหลักฐานที่ปรากฏในชั้นเรียนของนักศึกษาครูกลุ่มเป้าหมายมาวิเคราะห์หาสมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีตามกรอบการวิเคราะห์ดังตาราง 1 ซึ่งสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การเชื่อมต่อ TPACK สู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน (TPACK transition)

การออกแบบหลักสูตรสำหรับสอนวิชาเคมีของนักศึกษาครูกลุ่มเป้าหมายมีพื้นฐานของการใช้ความรู้ในเนื้อหาผนวกการสอนและเทคโนโลยี (TPACK) ในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ แต่ยังคงขาดการให้โอกาสทางการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningfulness) กับผู้เรียน นอกจากนั้นแม้ว่าในหลักสูตรที่นักศึกษาครูออกแบบมีการให้คำอธิบายเชิงวิทยาศาสตร์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง แต่ยังคงขาดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียนปรากฏแผนการจัดการเรียนรู้

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาครูกลุ่มเป้าหมายมีพื้นฐานแสดงถึงการใช้ความรู้ในเนื้อหาผนวกการสอนและเทคโนโลยี (TPACK) ในการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในการแนะนำหัวข้อที่ต้องการสอน ตัวอย่างดังภาพที่ 2

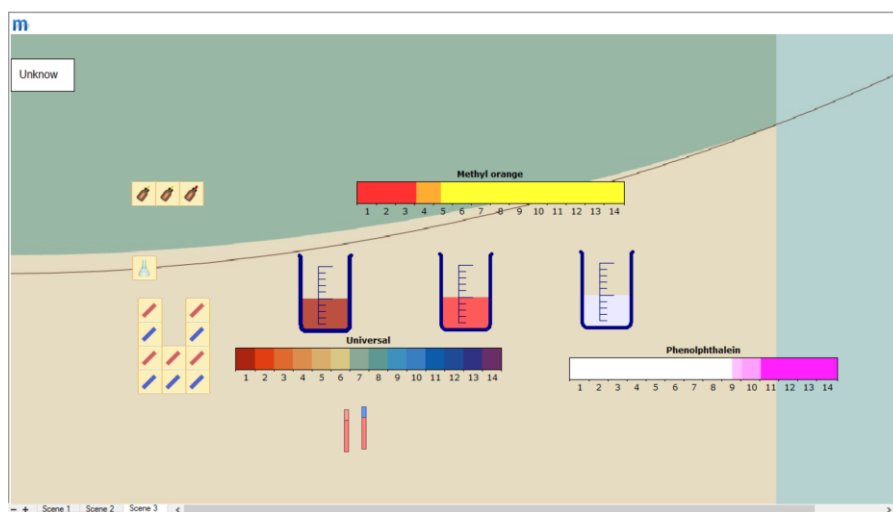

ภาพที่ 2 ภาพแสดงการแนะนำหัวข้อการจำแนก กรด-เบส

แหล่งที่มา: ภาพโดยนักวิจัย

ภาพที่ 2 เป็นภาพแสดงการแนะนำหัวข้อการจำแนกกรด-เบส โดยใช้โปรแกรม Crocodile chemistry ที่ออกแบบโดยนักศึกษาคู PT 3 แสดงการทดลองเรื่องการจำแนก กรด-เบส โดยการยกตัวอย่าง สารละลายกรดและเบส และแสดงการทดสอบด้วยอินดิเคเตอร์ทั้งในรูปแบบของกระดาษและสารละลาย การเปลี่ยนมีการเปลี่ยนสีของอินดิเคเตอร์ในโปรแกรมที่นักศึกษาคูใช้งานเพื่อการออกแบบการจัดการเรียนรู้

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้การออกแบบงานสำหรับประเมินผลการเรียนรู้ถูกออกแบบอย่างเหมาะสมกับผู้เรียนในทุกระดับความถนัดทางเทคโนโลยี แต่ยังคงขาดความท้าทายในปัญหาที่ออกแบบให้ผู้เรียนหาคำตอบเพื่อการประเมินผลการเรียนรู้ เนื่องจากปัญหาที่ใช้ในการออกแบบงานยังคงเป็นปัญหาในหนังสือเรียนเท่านั้นดังตัวอย่างในภาพที่ 3

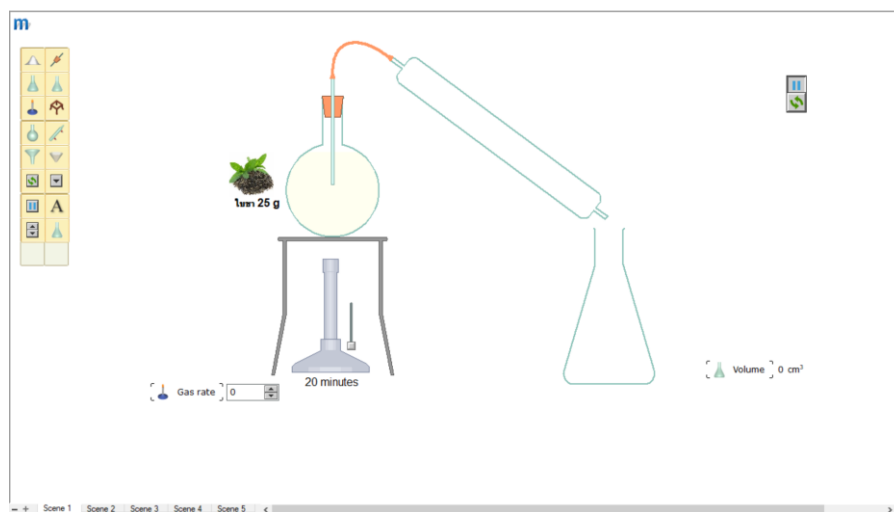

ภาพที่ 3 ภาพแสดงงาน (Task) ที่ออกแบบเพื่อประเมินผู้เรียนโดยนักศึกษาคู PT 3
แหล่งที่มา: ภาพโดยนักวิจัย

ภาพที่ 3 แสดงงานที่นักศึกษาคู PT 3 ที่ออกแบบเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนหลังการทดลองโดยกำหนดให้มีสารละลายไม่ทราบชนิด (Unknown) โดยให้ผู้เรียนได้ทดสอบด้วยวิธีการที่ได้ปฏิบัติไปในภาพที่ 2 และเปรียบเทียบผลที่ได้จากการใช้กระดาษวัด pH และอินดิเคเตอร์เพื่อบ่งบอกว่าสารนั้นมีคุณสมบัติเป็นกรดหรือเบส อย่างไรก็ตามถึงแม้สื่อการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบนี้อาจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเตรียมอุปกรณ์บนสื่อได้เอง แต่เมื่อผู้เรียนได้ใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบนี้พบว่ายังไม่สามารถใช้งานสำหรับการทำซ้ำการทดลองได้ จึงอาจทำให้ผู้เรียนไม่สามารถลองผิดลองถูกเพื่อหาคำตอบสำหรับงานที่นักศึกษาคูออกแบบได้

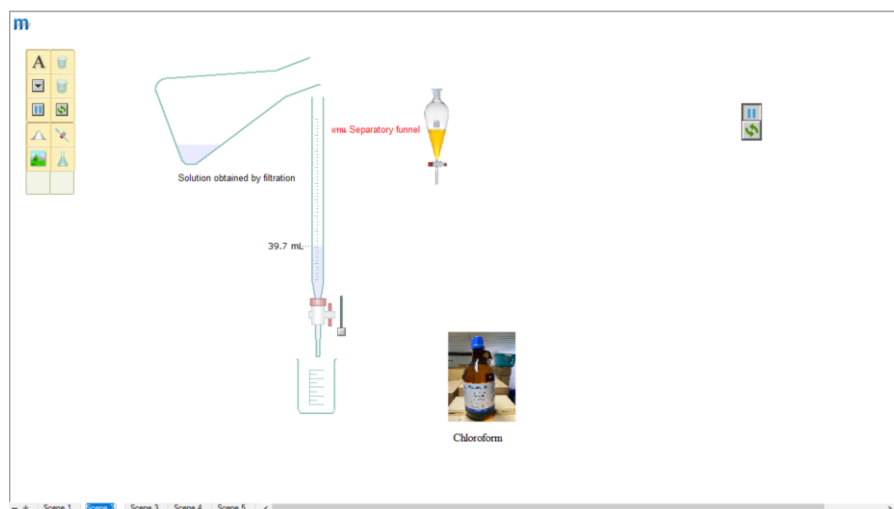
2. การสะท้อนการกำหนดทิศทางการจัดการเรียนรู้เคมีด้วยเทคโนโลยี (Personal oriented reflection)

จากผลการวิจัยพบว่ามีหลักฐานแสดงถึงการกำหนดทิศทางการเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมของนักศึกษาครูกลุ่มเป้าหมายออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง โดยมีการจัดการเรียนรู้ที่มีการใช้เทคโนโลยีที่สนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งรูปแบบออนไลน์และรูปแบบออนไลน์ ตัวอย่างดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ภาพแสดงการเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับเนื้อหาในหลักสูตรที่ออกแบบโดยนักศึกษาครู PT 7
แหล่งที่มา: ภาพโดยนักวิจัย

ภาพที่ 4 แสดงภาพสื่อการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบโดยนักศึกษาครู PT7 ที่แสดงวิธีการทดลองการสกัดคาเฟอีนจากใบชาตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้าย โดยมีการประยุกต์ใช้อุปกรณ์ที่มีในโปรแกรมสำเร็จรูปที่เลือกใช้ โดยออกแบบให้มีความใกล้เคียงกับการทดลองจริงมากที่สุด รวมทั้งมีการหาอุปกรณ์ทดแทนในกรณีที่ในโปรแกรมที่เลือกใช้ไม่มี แต่ในสื่อการจัดการเรียนรู้ที่นักศึกษาครูออกแบบยังขาดความน่าสนใจและดึงดูดผู้เรียน ดังภาพที่ 5

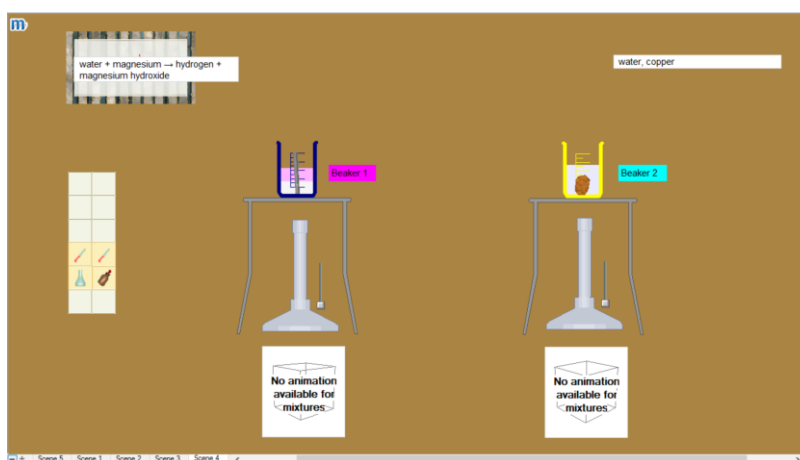
ภาพที่ 5 ภาพแสดงงานที่ออกแบบเพื่อการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนโดยนักศึกษาครู PT 7

แหล่งที่มา: ภาพโดยนักวิจัย

ภาพที่ 5 แสดงถึงการออกแบบงานเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ที่แสดงให้เห็นว่านักศึกษาครูยังขาดความมั่นใจในการที่จะใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงมีลักษณะของการใช้เทคโนโลยีเดียวในการออกแบบงานของนักศึกษาครู

3. การจัดจ่อต่อการออกแบบสื่อการเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้โดยไม่ขึ้นอยู่กับตัวผู้สอน (Technology instrumental genesis for learning engagement)

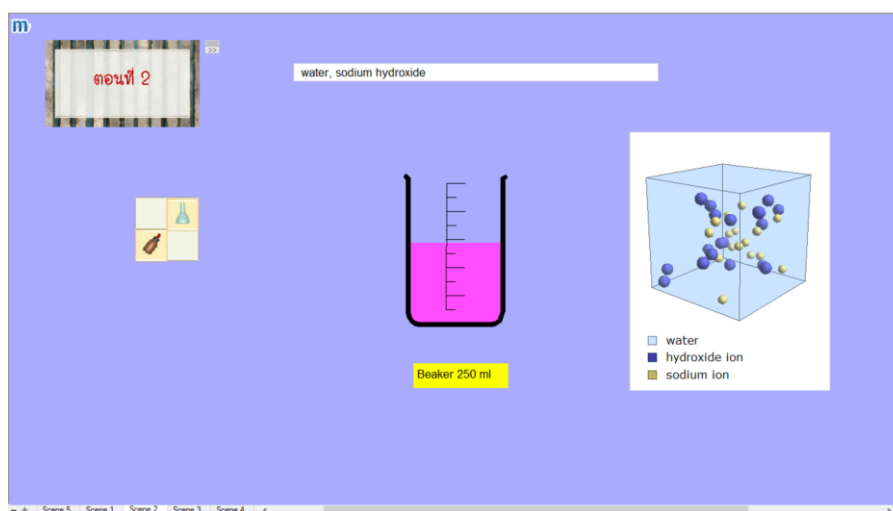
มีหลักฐานที่แสดงถึงการสร้างเครื่องมือทางเทคโนโลยีที่ใช้ในหลักสูตรที่ออกแบบ แต่เป็นลักษณะของเครื่องมือที่เป็นตัวช่วยครูผู้สอน (Teachers' teaching aid) มากกว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน (Students' learning support) ดังตัวอย่างในภาพที่ 6

ภาพที่ 6 ภาพแสดงสื่อประกอบในหลักสูตรเรื่องการเกิดปฏิกิริยาเคมีที่ออกแบบโดยนักศึกษาครู PT 8

แหล่งที่มา: ภาพโดยนักวิจัย

ภาพที่ 6 แสดงตัวอย่างเครื่องมือทางเทคโนโลยีที่ถูกออกแบบโดยนักศึกษาครู PT 8 เพื่อใช้ เป็นสื่อการจัดการเรียนรู้ในกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการทำปฏิกิริยาระหว่างโลหะชนิดต่าง ๆ กับน้ำ โดยมีทั้ง เกิดการเกิดปฏิกิริยาเคมีแบบรุนแรง และการเกิดปฏิกิริยาเคมีตามปกติ แสดงถึงเครื่องมือทางเทคโนโลยีที่เป็น ลักษณะสถิติให้ผู้เรียนดูซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกในลักษณะเป็นตัวช่วยเหลือผู้สอน โดยผู้เรียนไม่มีส่วน ร่วมในการปฏิบัติจริงร่วมกับสื่อ แสดงให้เห็นว่าการออกแบบหลักสูตรโดยนักศึกษาครูยังขาดเครื่องมือ ทางเทคโนโลยีที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ผู้เรียนสามารถโต้ตอบได้ตามความต้องการของผู้เรียนเอง ยิ่งไปกว่า นั้นภาพที่ 6 ยังแสดงให้เห็นว่าถึงแม้จะมีการออกแบบเครื่องมือทางเทคโนโลยีที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ สนับสนุนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบขึ้นให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางแล้ว แต่เครื่องมือดังกล่าว ยังคงขาดเนื้อหาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนนอกเหนือจากปัญหาในหนังสือเรียนเพื่อเป็นการขยายความรู้ให้ หลากหลายเพื่อผู้เรียนในทุกระดับความสามารถ ส่วนการออกแบบเครื่องมือทางเทคโนโลยีที่พยายามเพิ่มเติม ปัญหาที่ทำทายนอกเหนือจากหนังสือเรียนเพื่อขยายความรู้ให้หลากหลายนั้นกลับเป็นปัญหาที่ไม่เหมาะสม ดัง ตัวอย่างในภาพที่ 7

ภาพที่ 7 ภาพแสดงการออกแบบปัญหาที่นักศึกษาครู PT8 ออกแบบเพิ่มเติมเพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ แหล่งที่มา: ภาพโดยนักวิจัย

ภาพที่ 7 แสดงสื่อการจัดการเรียนรู้เรื่องการเกิดปฏิกิริยาเคมีระหว่างโลหะกับน้ำ ที่นักศึกษาครู PT 8 ได้ออกแบบเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติม แต่เป็นการนำ Sodium Hydroxide มาละลายน้ำ ซึ่งเป็นการแสดงตัวอย่างที่ไม่ก่อให้เกิดปฏิกิริยา จึงถือเป็นตัวอย่างในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม มีหลักฐานในการออกแบบงานของนักศึกษาครูสำหรับประเมินผู้เรียนที่มีลักษณะของการสร้างเครื่องมือทาง เทคโนโลยีที่สามารถประเมินผู้เรียนได้ทุกความถนัดทางเทคโนโลยีของผู้เรียน ดังตัวอย่างในภาพที่ 8

ภาพที่ 8 ภาพแสดงงานเพื่อประเมินการเรียนรู้ผู้เรียนที่ออกแบบโดยนักศึกษาครู PT 5

แหล่งที่มา: ภาพโดยนักวิจัย

ภาพที่ 8 แสดงงานที่ออกแบบโดยนักศึกษาครู PT 5 เพื่อใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สามารถประเมินผลการเรียนรู้ได้ครบถ้วนในเนื้อหาทั้งในด้านของลักษณะการเกิดปฏิกิริยาเคมี ความว่องไวในการเกิดปฏิกิริยาเคมี และสมการการเกิดปฏิกิริยาเคมี นอกจากนั้นยังสามารถประเมินความเข้าใจของผู้เรียนในการทำการทดลองได้หลากหลาย โดยการเปลี่ยนชนิดของกรดหรือเบส รวมถึงการเปลี่ยนชนิดของโลหะที่ใช้ในการทำปฏิกิริยา ซึ่งผู้เรียนสามารถทำการทดลองโดยเปลี่ยนชนิดของตัวแปรต้นในการทดลองนี้ได้ ทำให้ผู้สอนสามารถขยายการประเมินผลการเรียนรู้ได้หลากหลายมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการประเมินจากการปฏิบัติในห้องทดลองจริง เนื่องจากในบางปฏิกิริยาเกิดปฏิกิริยารุนแรงจึงไม่สามารถทำการทดลองในห้องปฏิบัติการจริงได้

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีในยุคการศึกษาวิถีใหม่ พบว่า โปรแกรมพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาครูผ่านกลยุทธ์การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติสามารถสร้างสมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีของนักศึกษาครูเคมีได้ โดยจากการร่วมโปรแกรมหักล้างปรากฏหลักฐานที่แสดงถึงสมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีของนักศึกษาครูกลุ่มเป้าหมายแต่ยังคงไม่สมบูรณ์ โดยสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. การออกแบบหลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้โดยนักศึกษาคูกลุ่มเป้าหมายเป็นการออกแบบให้ครบเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลาง แต่ยังขาดการออกแบบเพื่อการเรียนรู้ที่มีความหมายให้กับผู้เรียน ขาดการออกแบบปัญหาที่มีความท้าทายผู้เรียน (Challenging problems) และขาดการตระหนักถึงความสำคัญของผู้เรียนที่ควรถูกนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการออกแบบ เช่น ออกแบบปัญหาจากความสนใจของผู้เรียน แสดงให้เห็นว่านักศึกษาคูกลุ่มเป้าหมายยังมีความผูกติดกับเนื้อหาสาระตามหลักสูตรแกนกลางหรือหนังสือเรียนมาตรฐานมากกว่าการผูกติดกับการเรียนรู้ของผู้เรียน แม้จะมีหลักฐานจากนักศึกษาคูบางคนแสดงถึงความพยายามที่จะออกแบบปัญหาที่อยู่นอกหนังสือเรียน แต่ตัวอย่างที่ยกมานั้นยังคงขาดความถูกต้องและเหมาะสม ดังเช่นการยกตัวอย่างของการนำ Sodium Hydroxide มาละลายน้ำเพื่อเป็นตัวอย่างในเรื่องการเกิดปฏิกิริยาเคมีระหว่างโลหะกับน้ำ แต่ตัวอย่างดังกล่าวนี้ไม่เกิดปฏิกิริยาเคมีตามที่นักศึกษาคูต้องการ แม้จะเป็นตัวอย่างที่ไม่อยู่ในหนังสือเรียนแต่การยกตัวอย่างนั้นไม่เหมาะสมซึ่งแสดงให้เห็นถึงปัญหาในเรื่องของความรู้เชิงเนื้อหา (Content Knowledge: CK) ของนักศึกษาคู (Mouza et al., 2014 : 206–221) โดยการขาดความรู้เชิงเนื้อหานี้จึงอาจเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลให้นักศึกษาคูกลุ่มเป้าหมายไม่สามารถออกแบบงานที่มีความหมาย รวมถึงสร้างความท้าทายในการหาคำตอบของผู้เรียนได้ (Harris, Mishra, & Koehler, 2009 : 393-416)

2. การออกแบบสื่อสำหรับการจัดการเรียนรู้โดยนักศึกษาคูกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงการออกแบบที่ยังขาดความน่าสนใจ และขาดความหลากหลายของเทคโนโลยีที่เลือกนำมาใช้ (González-Sanmamed, Sangrà, & Muñoz-Carril, 2017 : 633–647) ยกตัวอย่างเช่น สื่อการจัดการเรียนรู้ที่ยังไม่สามารถใช้งานสำหรับการทำซ้ำการทดลองได้ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถลองผิดลองถูกเพื่อหาคำตอบสำหรับงานได้ แสดงให้เห็นว่านักศึกษาคูกลุ่มเป้าหมายยังไม่สามารถใช้งานโปรแกรมสำเร็จรูปที่เลือกใช้อย่างชำนาญ การเลือกใช้งานเทคโนโลยีจึงไม่สะท้อนการกำหนดทิศทางด้วยตนเองในการจัดการเรียนรู้เคมีด้วยเทคโนโลยีโดยการเลือกใช้งานเทคโนโลยีที่ตนเองถนัดและมีความมั่นใจ (Song, 2018 : 22–32)

นอกจากนั้น การใช้เทคโนโลยีในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาคูสะท้อนให้เห็นการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือช่วยครูในการสอน (Teachers' teaching aid) มากกว่าการใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ของผู้เรียน (Students' learning support) แสดงให้เห็นว่าครูยังขาดความตระหนักถึงประโยชน์ของเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Durak, 2021 : 5365-5387) ถึงแม้จะมีหลักฐานแสดงถึงความรู้เชิงการสอนผนวกเทคโนโลยี (Technological Pedagogical Knowledge: TPK) ซึ่งเป็นทักษะทางเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับการสอนอย่างมีประสิทธิภาพด้วยเทคโนโลยีแล้วก็ตาม แต่การขาดการตระหนักดังกล่าวทำให้การบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ไม่ได้ถูกนำมาใช้จนเกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การออกแบบหลักสูตรเพื่อผลิตนักศึกษาครูเคมีนั้น อาจารย์ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับรายวิชาที่เป็นกลุ่มรายวิชาเชิงเนื้อหา (Content courses) มากขึ้นเพื่อสร้างและพัฒนาความรู้เชิงเนื้อหาที่เข้มแข็งให้กับนักศึกษาครูเคมี (Mouza et al., 2014 : 206–221) เนื่องจากความรู้เชิงเนื้อหานี้ส่งผลโดยตรงต่อสมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีของนักศึกษาครูในหลายประการ เช่น 1) ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักศึกษาครูว่าจะมีการกำหนดเป้าหมายของเนื้อหาที่สอนเพื่อให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายร่วมกันอย่างไร ทำให้ครูสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีมาบูรณาการเพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายนั้น 2) ส่งผลโดยตรงว่าผู้สอนจะเข้าใจและตอบสนองต่อคำถามของผู้เรียนอย่างไร ซึ่งจะทำให้นักศึกษาครูใช้เทคโนโลยีเพื่อตอบสนองต่อคำถามของผู้เรียนได้หากผู้เรียนมีคำถามที่เป็นนามธรรมหรือคำถามในเนื้อหาส่วนที่ไม่สามารถใช้เพียงเนื้อหาในหนังสือเรียนเพื่อตอบสนองคำถามนั้น 3) ส่งผลต่อความสามารถในการอธิบายเนื้อหาได้ชัดเจนและสมบูรณ์รวมถึงสามารถสร้างคำถามที่ท้าทายได้ ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษาครูสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อยกตัวอย่างในการอธิบายเนื้อหาได้อย่างถูกต้องและชัดเจนรวมถึงกำหนดปัญหาที่ท้าทายผู้เรียนจากเครื่องมือทางเทคโนโลยีได้ และ 4) ส่งผลต่อความสามารถในการเข้าสู่แนวคิดทางเคมีอย่างยืดหยุ่นกับผู้เรียนแต่ละคนเพื่อสร้างความเชื่อมโยงได้ ซึ่งจะส่งเสริมให้นักศึกษาครูสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีที่สามารถตอบสนองความยืดหยุ่นดังกล่าวได้อย่างเหมาะสมและหลากหลาย เป็นต้น (Lappan, 1999 : online)

1.2 การสอนรายวิชาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาเคมีของอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาครูนั้น ควรมีการบูรณาการเทคโนโลยีในการสอนของอาจารย์ผู้สอนเองทั้งรายวิชาเชิงเนื้อหา (Content courses) และรายวิชาเชิงการสอน (Method courses) เนื่องจากเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาครูเคมีได้คุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยีในการสอนเนื้อหาเชิงทฤษฎี ความคุ้นเคยของนักศึกษาครูในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวจะทำให้นักศึกษาครูสามารถกำหนดทิศทางของตนเองในการจัดการเรียนรู้ได้ในอนาคต รวมทั้งเกิดความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยี และจะมีความตระหนักในการใช้เทคโนโลยีในรูปแบบของเครื่องมือที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ (Rehmat & Bailey, 2014 : 744–755) เพื่อให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่ดีขึ้นอย่างชัดเจนเมื่อเทียบกับการเรียนรู้จากหนังสือเรียนเพียงอย่างเดียว เช่น ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือที่ทำให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจกับทฤษฎีที่เป็นนามธรรมได้จากการทำให้เห็น (Visualization) ได้ โดยแต่ละกลุ่มรายวิชาสามารถพัฒนาและส่งเสริมสมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาได้ดังแผนภาพที่แสดงในภาพที่ 9

ภาพที่ 9 แผนภาพแสดงข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาต่อไป เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่า นักศึกษาครูเคมีกลุ่มเป้าหมายยังขาดความเข้มแข็งของความรู้เชิงเนื้อหาจนส่งผลต่อสมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีของนักศึกษา สิ่งที่น่าสนใจต่อจากนี้คือความรู้เชิงการสอน (Pedagogical Knowledge: PK) ของนักศึกษาครูนั้นจะส่งผลต่อสมรรถนะการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้วิชาเคมีหรือไม่อย่างไร จึงควรมีการเก็บข้อมูลด้านการสอนของนักศึกษาครูจากการสังเกตชั้นเรียน (Classroom observation) เพื่อวิเคราะห์ผลของความรู้เชิงการสอนต่อสมรรถนะดังกล่าวจากการสอนในชั้นเรียนจริงของนักศึกษาในขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนเพิ่มเติมด้วย

เอกสารอ้างอิง

- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: choosing among five approaches*. (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Creswell, J. W. (2014). *Research Design: qualitative, quantitative and mixed method approaches*. (4th ed). Thousand Oaks: Sage.
- Dogan, S., Dogan, N. A., & Celik, I. (2021). Teachers' skills to integrate technology in education: Two path models explaining instructional and application software use. *Education and Information Technologies*, 26, 1311–1332.
- Durak, H.Y. (2021). Preparing pre-service teachers to integrate teaching technologies into their classrooms: examining the effects of teaching environments based on open-ended, hands-on and authentic tasks, *Education and Information Technologies*, 26, 5365–5387.
- González-Sanmamed, M., Sangrà, A., & Muñoz-Carril, P. (2017). We can, we know how. But do we want to? Teaching attitudes towards ICT based on the level of technology integration in schools. *Technology, Pedagogy and Education*. 26 (5), 633–647.
- Harris, J., Mishra, P., & Koehler, M. (2009). Teachers' technological pedagogical content knowledge and learning activity types: curriculum-based technology integration reframed. *Journal of Research on Technology in Education*. 41 (4), 393–416.
- Lappan, G. (1999, November). *Knowing what we teach and teaching what we know*. National Council of Teachers of Mathematics. <https://www.nctm.org/News-and-Calendar/Messages-from-the-President/Archive/Glenda-Lappan/Knowing-What-We-Teach-and-Teaching-What-We-Know/>
- Ministry of Education Thailand. (2017). *Basic education core curriculum 2008 (revised)*. Bangkok, Thailand: Agricultural Cooperative Federation of Thailand Press.
- Mouza, C., Karchmer-Klein, R., Nandakumar, R., Ozden, S.Y., & Hu, L. (2014). Investigating the impact of an integrated approach to the development of preservice teachers' technological pedagogical content knowledge (TPACK). *Computer and Education*, 71, 206–221.
- Novak, A. M., & Krajcik, J. (2006). Using technology to support inquiry in middle school science. In L.B. Flick & N.G. Lederman (Eds.), *Scientific inquiry and nature of science: Implications for teaching, learning, and teacher education*, (75–101). Netherlands: Springer.
- Rehmat, A. P. & Bailey, J. M. (2014). Technology integration in sciences classroom: Preservice teachers' perceptions. *Journal of Science Education and Technology*, 23 (6), 744–755.
- Song, L. (2018). Improving pre-service teachers' self-efficacy on technology integration through service learning. *Canadian Journal of Action Research*, 19 (1), 22–32.
- Thailand Science Research and Innovation. (2020, January). *Thai teachers' technological competency in 21st century*. Ministry of Higher Education, Science, Research, and Innovation. <https://researchcafe.org/communications-technology-competencies-for-thai-teachers-in-the-21st-century/>
- Trowbridge, L. W., Bybee, R. W., & Powell, J. C. (2008). *Teaching secondary school science: Strategies for developing scientific literacy* (9th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Yin, R. K. (2009). *Case study research: Design and methods* (4th ed). Los Angeles, CA: Sage.

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับ
เทคนิคเกมมิฟิเคชันเพื่อพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

**The Cooperative Integrated Reading and Composition (CIRC) with
Gamification Technique for Development of Spelling Abilities
of Prathom Suksa 4 Students**

อรศุภางค์ คงพิทักษ์ และ ผุสดี กลิ่นเกษร

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Onsupang Kongpitak and Phussadee Klinkesorn

Sripatum University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: onsupang.kon@spumail.net

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชันเพื่อพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 2) เปรียบเทียบความสามารถการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนเทศบาลวัดประทุมคณาวาส (นิพัทธ์หรือสนสุต) จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน และ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนสะกดคำ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า 1. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 เตรียมความพร้อม ขั้นที่ 2 ขั้นสอน ขั้นที่ 3 ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปบทเรียน และขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลและมอบรางวัล แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.95$, S.D. = 0.21) และ 2. ผลการประเมินความสามารถการเขียนสะกดคำหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชันสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความสามารถในการเขียนสะกดคำ; การเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน;
เทคนิคเกมมิฟิเคชัน

Abstracts

The purposes of this research were to: 1) develop the cooperative integrated reading and composition (circ) with gamification technique for development of spelling abilities, and 2) compare spelling abilities before and after students were taught by learning the cooperative integrated reading and composition (circ) with gamification technique. The samples group of this research were 25 Prathom-suksa 4 students during first semester, 2022 academic year, at Watpratoomkanawat school. The research tools were 1) lesson plan of the cooperative integrated reading and composition (circ) with gamification, and 2) evaluation form of the writing word spelling abilities. Data analysis used in the study were mean, standard deviation, and dependent t-test. The statistical data analysis were mean, standard deviation and t-test dependent.

The results revealed that: 1. The process of the cooperative integrated reading and composition (circ) with gamification technique included 5 steps: Phase 1) Prepare, Phase 2) Teach, Phase 3) Group activities, Phase 4) Lesson summary, and Phase 5) Evaluate and awards. The lesson plan is in the excellent level ($\bar{X} = 4.95$, S.D. = 0.21) 2. The results of the level of spelling abilities after using the cooperative integrated reading and composition (circ) with gamification technique were higher with a statistical significance at a level of .05.

Keywords: Spelling abilities; The cooperative integrated reading and composition (circ); Gamification technique

บทนำ

มรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญอย่างยิ่งของชนชาติไทย คือ “ภาษาไทย” ซึ่งเป็นภาษาประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นปึกแผ่นเป็นสิ่งมีค่าสำคัญในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข และยังเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสพการณ์ จากแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ ให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การอนุรักษ์ด้วยการเรียนรู้ ให้คงอยู่สืบไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 37)

ภาษาไทยจึงมีความสำคัญอย่างมากในการติดต่อสื่อสารและการศึกษา เนื่องจากเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และใช้ในการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ ดังนั้นหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงได้กำหนดตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง และมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วย สาระการอ่าน สาระการเขียน สาระการฟัง การดู และการพูด สาระ

หลักการใช้ภาษาไทย สาระวรรณคดีและวรรณกรรม โดยจัดให้เหมาะสมแก่นักเรียนซึ่งสามารถใช้ภาษาสื่อสารได้เป็นอย่างดี สามารถอ่านเขียน ฟัง พูด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 38)

นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564 : 16-17) เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาที่ใช้สมรรถนะเป็นฐานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนระดับการศึกษาพื้นฐาน จึงได้กำหนดสมรรถนะหลักด้านภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ที่ว่านักเรียนต้องมีความสามารถในการสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการรับ แลกเปลี่ยน และถ่ายทอดสาร ผ่านช่องทางหลากหลายอย่างถูกต้องเหมาะสม มีวิจารณญาณ มีเจตนาที่ตอกย้ำบนพื้นฐานของค่านิยมและคุณธรรม เพื่อแจ้งข้อมูล รับทราบข้อมูล ให้ความรู้เรียนรู้ สร้างความเพลิดเพลิน ชักจูง/โน้มน้าว/จูงใจ ตัดสินใจหรือกระทำการใด ๆ อันนำไปสู่การสร้าง ความเข้าใจที่ตรงกัน ชีวิตที่มีคุณภาพก่อประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคม จรรโลงสังคมให้ดีขึ้น รวมถึงการสืบสานถ่ายทอดและต่อยอดสิ่งที่ดีงามของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย โดยใช้การฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนเทศบาลวัดประทุมคณาวาส (นิพัทธ์หรือณสุต) ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถอ่านคล่อง เขียนคล่อง เพราะฉะนั้นการเขียนจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากกับนักเรียนและครูผู้สอนที่ต้องพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถด้านการเขียนสะกดคำที่ถูกต้อง

จากประสบการณ์การสอนของผู้วิจัยที่ผ่านมา พบว่านักเรียนมีปัญหาในการเขียนสะกดคำเห็นได้จากการประเมินผลการเขียนสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการให้นักเรียนทำกิจกรรมเขียนตามคำบอก พบว่านักเรียนกว่าร้อยละ 60 เขียนพยัญชนะต้นผิด สระผิด ตัวสะกดผิด และตัวการันต์ผิด จึงเป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไขเนื่องจากถ้านักเรียนเขียนสะกดคำผิดจะทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนไปส่งผลต่อการสื่อสารที่ผิดพลาด ขาดประสิทธิภาพในการเขียน อีกทั้งยังส่งผลต่อการเรียนในวิชาภาษาไทยและการเรียนในวิชาอื่น ๆ

ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาถึงรูปแบบเทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างความสนใจแก่นักเรียนและช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้และเกิดทักษะการเขียนสะกดให้ดียิ่งขึ้น นั่นก็คือการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมบูรณาการด้านการอ่านและการเขียนเข้าด้วยกัน อีกทั้งนภาเพ็ญ แสนสามารถ (2562 : 45-46) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีการแบ่งกลุ่มนักเรียน ประมาณ 4 - 6 คน โดยละความสามารถ เก่ง กลาง และอ่อน เป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการสอนอ่านและเขียน โดยให้นักเรียนตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม มีการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม เป็นการฝึกฝนให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและมีวินัยรักการอ่าน โดยให้นักเรียนฝึกฝนการอ่านกับการเขียนไปพร้อม ๆ กัน จึงทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการอ่านและการเขียน นอกจากการนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) มาพัฒนาการเขียนสะกดคำของนักเรียนแล้ว ครูควรนำเทคนิคการสอนอื่น ๆ มาร่วมด้วยเพื่อช่วยในการกระตุ้นความสนใจ

ของนักเรียน สร้างความสนุกสนานในการเรียนและทำกิจกรรมกลุ่ม นั่นก็คือเทคนิคเกมมิฟิเคชันเป็นการนำองค์ประกอบและกลไกของเกมมาประยุกต์ใช้ในบริบทอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เกม เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สร้างแรงจูงใจ และเพิ่มการมีส่วนร่วมทางโลกเสมือน เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่สนุกสนาน และสร้างความผูกพันในการเรียน (Engagement) ได้เป็นอย่างมาก (Kapp, 2012 : 217-224)

ด้วยเหตุผลตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการแก้ไขปัญหาด้านการเขียนสะกดคำของนักเรียน จึงสนใจทำวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้น เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง และยังสามารถสร้างกระบวนการทำงานเป็นทีม อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูในกลุ่มสาระภาษาไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชันเพื่อพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre - experimental Research) โดยการใช้การทดลองกลุ่มเดียวโดยวัดก่อนและหลังการทดลอง (The One – Group Pretest-Posttest Design) มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนเทศบาลวัดประทุมคณาวาส (นิพัทธ์หรินสูตร) จำนวน 3 ห้องเรียน รวม 82 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 โรงเรียนเทศบาลวัดประทุมคณาวาส(นิพัทธ์หรินสูตร) ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 25 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random sampling) โดยสุ่มมา 1 ห้องเรียน

2. เครื่องมือการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน จำนวน 5 แผน ดำเนินการสอน 15 ชั่วโมง โดยกระบวนการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 เตรียมความพร้อม ขั้นที่ 2 ขั้นสอน ขั้นที่ 3 ทำกิจกรรมกลุ่ม ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปบทเรียน และขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลและมอบรางวัล และนำองค์ประกอบเกมมิฟิเคชัน ซึ่งประกอบด้วย คะแนนสะสม (Point) เหรียญตราสัญลักษณ์ (Badges) รางวัล (Reward) ลำดับชั้น ตารางอันดับ (Leaderboard) และความท้าทาย (Challenges) มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น ผู้วิจัยนำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน ต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง พิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมขององค์ประกอบต่าง ๆ ภายในแผนการจัดการเรียนรู้ตามแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คุณภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 5 แผน มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.95 เมื่อเทียบกับเกณฑ์คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แล้วพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมมากที่สุด

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนสะกดคำ รายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 ข้อ ผู้วิจัยนำแบบทดสอบเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาไทย ด้านเทคนิคการสอน และด้านวัดผลประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นคัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนสะกดคำมีค่า $IOC = 0.67-1.00$ แล้วนำแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนสะกดคำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้เรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายจำนวน 30 คน จากนั้นนำคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนสะกดคำมาคำนวณหาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ หลังจากนั้นนำไปหาค่าความเชื่อมั่นวัดโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์และริชาร์ดสัน ซึ่งแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนสะกดคำฉบับนี้ ค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.37 – 0.77 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.2 – 0.76 และได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.78

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองทุกขั้นตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนสะกดคำ จำนวน 30 ข้อ

3.2 ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนตามแผนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน จำนวน 5 แผน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 มาตรฐานตัวสะกดแม่กก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 มาตรฐานตัวสะกดแม่กบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 มาตรฐานตัวสะกดแม่กน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 มาตรฐานตัวสะกดแม่กด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 คำที่ใช้ตัวการันต์

3.3 เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบตามแผนที่กำหนด ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบความสามารถการเขียนสะกดคำ จำนวน 30 ข้อ

3.4 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบความสามารถการเขียนสะกดคำของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

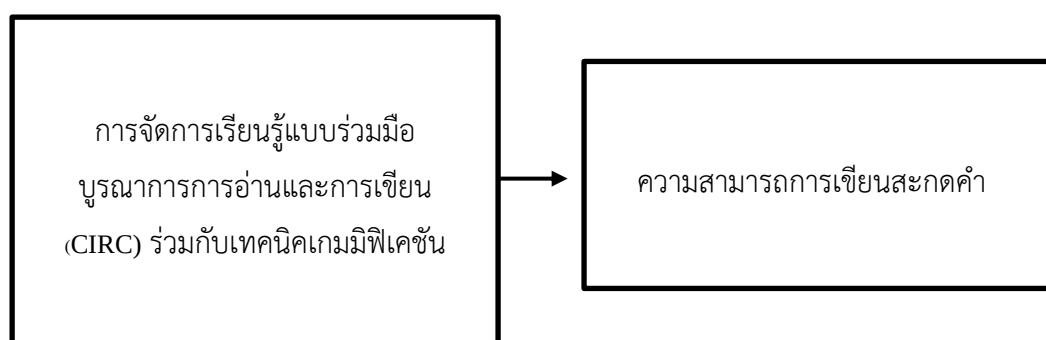
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลหาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการ การอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 การเปรียบเทียบความสามารถการเขียนสะกดคำก่อนและหลังจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการ การอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการ การอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชันเพื่อพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากงานวิจัยของ กมลทิพย์ ศรีนุ่น (2558 : 15) โดยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1

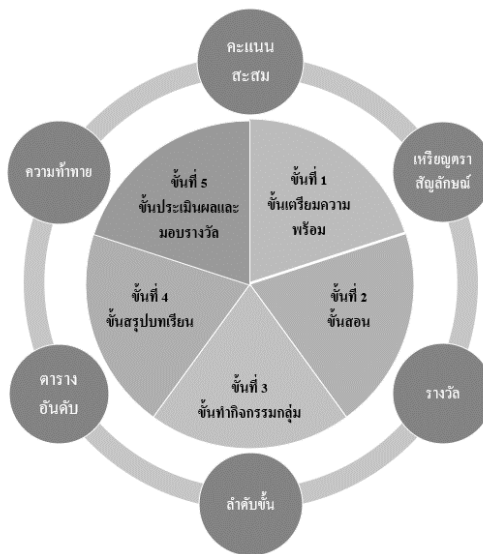

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชันเพื่อพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชันเพื่อพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 เตรียมความพร้อม ขั้นที่ 2 ขั้นสอน ขั้นที่ 3 ทำกิจกรรมกลุ่ม ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลและมอบรางวัล และนำองค์ประกอบของเทคนิคเกมมิฟิเคชันมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 องค์ประกอบ ได้แก่ คะแนนสะสม (Point) เหรียญตราสัญลักษณ์ (Badges) รางวัล (Reward) ลำดับชั้น (Level) ตารางอันดับ (Leaderboard) และความท้าทาย (Challenges) ดังที่แสดงในแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 แสดงรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถการเขียนสะกดคำก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน

การทดสอบ	จำนวน นักเรียน	คะแนน เต็ม	$\bar{x}$	S.D.	t-test	sig
ก่อนเรียน	25	30	13.76	3.78	17.039*	.000
หลังเรียน	25	30	23.20	2.63		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินความสามารถการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถการเขียนสะกดคำหลังการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 23.20$, S.D. = 2.63) สูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถการเขียนสะกดคำก่อนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 13.76$, S.D. = 3.78)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. จากการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจำนวน 5 แผน คือ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องมาตราตัวสะกดแม่กก แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องมาตราตัวสะกดแม่กข แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องมาตราตัวสะกดแม่กน แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องมาตราแม่กด แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องมาตราแม่กต และแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องคำที่ใช้ตัวการันต์ เมื่อนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน ที่ได้พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องและความเหมาะสมขององค์ประกอบต่าง ๆ ภายในแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่ามีคุณภาพตามเกณฑ์ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเป็นการบูรณาการระหว่างทักษะการอ่านและการเขียนควบคู่กันไป เน้นกระบวนการกลุ่ม ให้นักเรียนในกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อทำเป้าหมายที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ สอดคล้องกับ มะลิวัลย์ พรนิคม (2559 : 66) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค CIRC เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยบูรณาการระหว่างทักษะการอ่านและการเขียนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น โดยใช้กระบวนการกลุ่ม แบบคละความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกัน

ภายในกลุ่ม ต้องมีความรับผิดชอบ พึ่งพาซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม และการให้รางวัลกับกลุ่มที่มีผลการพัฒนาที่ดีขึ้น และการนำเอาองค์ประกอบของเทคนิคเกมมิฟิเคชันมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้นตอน สามารถสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน ทำให้นักเรียนสนุกสนานและอยากมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มมากขึ้นสอดคล้องกับชนันต์ พูนเดช และธนิศา เลิศพรกุลรัตน์ (2559 : 331) ที่ได้กล่าวถึงการนำแนวคิดเกมมิฟิเคชันมาใช้ในการจัดการการเรียนรู้เป็นเทคนิคหนึ่งทางการศึกษาที่สามารถสร้างแรงจูงใจและความผูกพันในการเรียนของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

2. ความสามารถในการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชันสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนแบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีการแบ่งกลุ่มนักเรียน ประมาณ 4 - 6 คน โดยความสามารถ เก่ง กลาง และอ่อน โดยให้นักเรียนฝึกฝนการอ่านกับการเขียนไปพร้อม ๆ กัน จึงทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการอ่านและการเขียน ซึ่งในการแบ่งกลุ่มแบบความสามารถเก่ง ปานกลาง อ่อน ช่วยทำให้นักเรียนที่เรียนไม่รู้สึกลดเดี่ยว มีกำลังใจในการเรียนมากขึ้น นักเรียนที่เรียนเก่งสามารถใช้ความรู้ความสามารถของตนเองในการช่วยเหลือเพื่อนทำให้เป็นการทบทวนความรู้และทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรณัฐ ภูทองเงิน (2563 : 69) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC พบว่าความสามารถเขียนสะกดคำสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนได้ช่วยเหลือกันเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนภายในกลุ่มมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ จึงทำให้ความสนุกสนาน นอกจากนี้การนำองค์ประกอบของเทคนิคเกมมิฟิเคชันเข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ทั้ง 5 ขั้นตอน สามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียน สร้างความสนุกสนานในการเรียนและทำกิจกรรมกลุ่ม และส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกให้กับนักเรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวชิระ อุดมรัตน์ (2560 : 120-121) ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือแข่งขันร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน พบว่านักเรียนเกิดแรงจูงใจในการทำกิจกรรมกลุ่ม ส่งผลให้เกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสนุกสนานในการเรียนสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมี ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชันเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องใช้ระยะเวลาในการทำกิจกรรมค่อนข้างมากครูผู้สอนต้องวางแผนกิจกรรมให้เป็นอย่างดี และต้องคอยดูแลช่วยเหลือให้คำแนะนำนักเรียนระหว่างทำกิจกรรมกลุ่มและบริหารเวลาให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้

2. ครูผู้สอนควรแจ้งกฎ กติกา เงื่อนไขการได้คะแนน ให้นักเรียนทราบและทบทวนทุกครั้งก่อนเริ่มทำกิจกรรม

3. ในการนำองค์ประกอบของเทคนิคเกมมิฟิเคชันมาใช้ในการจัดกิจกรรมครูผู้สอนควรออกแบบกฎ กติกา เงื่อนไขการได้รางวัลให้เหมาะสมกับนักเรียน และสร้างแรงจูงใจเป็นระยะตลอดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับ เทคนิคเกมมิฟิเคชัน ไปใช้ในเนื้อหาสาระอื่น ๆ เช่น การอ่านจับใจความ การเขียนเรื่องตามจินตนาการ เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ช่วยฝึกฝนด้านการอ่านและการเขียนจึงสามารถนำไปในเนื้อหาสาระอื่นได้

2. ควรนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการการอ่านและการเขียน (CIRC) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน ศึกษาร่วมกับตัวแปรอื่น เช่น ทักษะการทำงานเป็นทีม ความผูกพันของนักเรียนด้านปัญญาอารมณ์ และพฤติกรรม เนื่องจากเป็นเทคนิคที่ช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนและส่งเสริมการทำงานเป็นทีมได้

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ ศรีนุ้ม. (2558). *การพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วย การเรียนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก*. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การสอนภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จิรนุช ภูทองเงิน. (2563). *การพัฒนาการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค (CIRC)*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ชนัตถ์ พุนเดช และ ธนิตา เลิศพรกุลรัตน์. (2559). แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดเกมมิฟิเคชัน. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 18 (3), 331-339.
- นภาพิณ แสงสามารถ. (2562). การพัฒนาแบบฝึกทักษะวิชาภาษาไทย โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับการอ่านการเขียนแบบแจกลูกสะกดคำ เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านและการเขียน การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มะลิวัลย์ พรนิคม. (2559). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านวรรณคดีไทย โดยใช้เทคนิค CIRC สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิจิระ อุดมรัตน์. (2560). การส่งเสริมพฤติกรรมการทำงานกลุ่มโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือแข่งขันร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชันสำหรับนักเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). คู่มือ การนำกรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- Kapp, K. M. (2012). *The gamification of learning and instruction: Game-based methods and strategies for training and education*. San Francisco: CA L Pfeiffer.

การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลตอบแทนและผลตอบแทนหลังจากปรับความเสี่ยงของ
กองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศ กรณีศึกษา บริษัทหลักทรัพย์

จัดการกองทุนไทยพาณิชย์ จำกัด

**Comparative Analysis of Returns and Risk Adjusted Return of Foreign
Investment Funds : a Case Study of SCB Asset Management Co., Ltd.**

พรพิมล ตัลบันนิล และ ปิเชก ชัยนิรันดร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Pornpimon Talubnin and Pisek Chainirun

Khon Kaen University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: pornpimon.talubnin@kkumail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานกองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศ 2) เพื่อศึกษาผลตอบแทนของกองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศ โดยการปรับความเสี่ยงด้วยวิธี Sharpe Ratio, Treynor Ratio และ Jensen's Alpha ของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนไทยพาณิชย์ จำกัด ตั้งแต่วันที่ 29 เดือนมีนาคม 2562 ถึง 31 เดือนมีนาคม 2565 จำนวน 37 เดือน หรือจำนวน 737 วัน โดยข้อมูลกองทุนรวมที่ใช้ ได้แก่ มูลค่าทรัพย์สินสุทธิต่อหน่วยลงทุน ซึ่งมีกองทุนรวมที่นำมาใช้ในการศึกษา 19 กองทุนรวม กองทุนรวมชนิดจ่ายปันผล 11 กองทุน ผลการศึกษาพบว่า กองทุนรวมที่มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยสูงสุด คือ SCBBLN เท่ากับ ร้อยละ 1.6617 และอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของกองทุนรวมชนิดสะสมมูลค่า 8 กองทุน พบว่ากองทุนรวมที่มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของกองทุนรวมสูงสุด คือ SCBOIL เท่ากับร้อยละ 1.8724 หากพิจารณาผลตอบแทนหลังจากปรับความเสี่ยงโดยใช้เครื่องมือมาตร วัด Sharpe Ratio, Treynor Ratio และ Jensen's Alpha

ผลการศึกษาพบว่า กองทุนรวมชนิดจ่ายปันผลตอบแทนหลังจากที่ปรับความเสี่ยงแล้วสูงสุด คือ SCBNK225D ซึ่งใช้ Sharpe Ratio จะมีค่าเท่ากับ ร้อยละ 0.0214 หากใช้ Treynor Ratio จะมีค่าเท่ากับ ร้อยละ 0.3515 และหากใช้ Jensen Model จะมีค่าเท่ากับ 1.86 กองทุนรวมชนิดสะสมมูลค่า คือ SCBEUSM มีผลตอบแทนหลักจากปรับความเสี่ยงสูงสุดอยู่ 2 อัตราส่วน คือ Sharpe Ratio มีค่าเท่ากับ ร้อยละ -0.0005 และ Treynor Ratio มีค่าเท่ากับ ร้อยละ -0.0113 ขณะที่หากใช้ Jensen Model จะได้กองทุน SCBOIL ที่มีค่าสูงสุด นั่นคือ 11.17

คำสำคัญ: กองทุนรวม; ความเสี่ยง; มูลค่าทรัพย์สินสุทธิต่อหน่วยลงทุน; อัตราผลตอบแทน

Abstracts

The objectives of this research were ; 1) to study the comparative analysis of the performance of foreign investment funds and 2) to study the return of foreign investment funds. by adjusting the risk by using Sharpe Ratio, Treynor Ratio and Jensen's Alpha method of SCB Asset Management Company Limited from 29 March 2019 to 31 March 2022 for 37 months or 737 days. Net assets per unit trust There were 19 mutual funds used in the study 11 dividend mutual funds, found that the mutual fund with the highest average yield was SCBBLN equal to 1.6617% and the average yield of 8 accumulated funds. It was found that the mutual fund with the highest average return of the mutual fund was SCBOIL equal to 1.8724%. If considering the return after adjusting the risk using the Sharpe Ratio, Treynor Ratio and Jensen's Alpha instruments, which is a guideline for investors and those who Interested in using it in considering the decision to invest in mutual funds. The results of the study found that SCBNK225D, which uses Sharpe Ratio, will be 0.0214%, if using Treynor Ratio will be 0.3515% and if using Jensen Model will be equal to 1.86 in the part of mutual funds. The accumulated value type is SCBEUSM with the highest return from the risk adjusted 2 ratios: Sharpe Ratio is -0.0005% and Treynor Ratio is -0.0113%, while using the Jensen Model, the SCBOIL fund has the highest value. That's 11.17

Keywords: Mutual Fund; Risk; Net Asset Value; Return

บทนำ

การลงทุนมีหลากหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการลงทุนในตราสารหนี้ การลงทุนในพันธบัตรหรือหุ้น การลงทุนผ่านกองทุนรวม เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่เป็นการลงทุนที่มีความน่าสนใจ เนื่องจากการลงทุนในกองทุนรวมมีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้จัดการกองทุนที่จะช่วยเข้ามาบริหารจัดการการลงทุนให้แก่นักลงทุน การมีทางเลือกลงทุนที่หลากหลายทำให้นักลงทุนสามารถที่จะทำการกระจายความเสี่ยงในการลงทุนได้ง่ายขึ้นและมีประสิทธิภาพ (สุจริ จันทรสว่าง, 2565 : 84-85)

กองทุนรวม (Mutual Fund) คือ การลงทุนที่ได้เงินจากผู้มีเงินออมหลายรายมารวมกัน เพื่อที่จะนำไปลงทุน อาทิ พันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ หุ้นสามัญ ใบสำคัญแสดงสิทธิ โดยจะมีผู้บริหารกองทุนที่มีความรู้เป็นมืออาชีพทำหน้าที่ของการบริหารเงินลงทุนช่วยให้นักลงทุนไว้วางใจ ว่ากองทุนที่ตนเองลงทุนไปนั้น ได้รับการจัดการดูแลที่ดีและมีผลตอบแทนที่เหมาะสม อาทิ กองทุนรวมตลาดเงิน กองทุนรวมตราสารหนี้ กองทุนรวมตราสารทุน กองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศ เป็นต้น (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2564 : 3-4) การลงทุนในกองทุนรวมนั้น ถึงแม้จะมีผู้จัดการกองทุนซึ่งเป็นผู้ที่มีความเป็นมืออาชีพมาช่วยในการบริหารกองทุนให้ แต่ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการลงทุนก็ยังคงมีเช่นกับการที่นักลงทุนไปลงทุนในหลักทรัพย์ด้วยตนเองโดยตรง เพียงแต่การลงทุนในกองทุนรวมนั้นจะมีความเสี่ยงน้อยกว่า เนื่องจากการลงทุนในกองทุนรวมนั้นมีการกระจายความเสี่ยงที่เหมาะสม และมีเครื่องมือในการวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจลงทุนที่มีประสิทธิภาพ

มากกว่า นอกจากผลตอบแทนที่นักลงทุนต้องการแล้ว ความเสี่ยงก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ต้องพิจารณาด้วยเช่นกัน

ปัจจุบันกองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศ ถือได้ว่าเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการลงทุนที่นักลงทุนได้ให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีเป็นการเปิดโอกาสให้เงินทุนของนักลงทุน สามารถนำไปลงทุนในต่างประเทศและเป็นช่องทางหนึ่งที่จะมุ่งหวังสร้างความเติบโตของมูลค่าพอร์ตของนักลงทุน ซึ่งทำให้นักลงทุนสามารถกระจายการลงทุนไปในสินค้าทางการเงินที่มีความหลากหลาย โดยครอบคลุมมากกว่าสินค้าที่มีการเสนอขายอยู่ในประเทศ อีกทั้งยังเป็นการกระจายความเสี่ยงในการลงทุนของนักลงทุนเอง ทั้งนี้ กองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศ (Foreign Investment Fund) ตัวย่อ FIF คือ กองทุนรวมที่มีนโยบายการลงทุนซึ่งส่งผลให้มีมูลค่าการลงทุนสุทธิในทรัพย์สิน (Net Exposure) เกี่ยวกับหลักทรัพย์ต่างประเทศ โดยเฉลี่ยรอบปีที่บัญชีไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของทรัพย์สินสุทธิ กำหนดให้กองทุนรวมประเภทนี้ ลงทุนในกลุ่มที่เสนอขายในประเทศที่มีหน่วยงานคอยกำกับดูแลที่เป็นสมาชิกสามัญของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์โลก (บริษัท หลักทรัพย์จัดการกองทุนไทยพาณิชย์ จำกัด, 2565 : ออนไลน์)

ทั้งนี้เหตุผลในการลงทุนต่างประเทศ ก็เพื่อเป็นการกระจายการลงทุน ลดความเสี่ยง ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนไม่ไปด้วยกันอย่างสมบูรณ์ ส่งผลให้อัตราผลตอบแทนนั้น มีความผันผวนลดลง ฉะนั้นนักลงทุนสามารถที่จะเพิ่มประสิทธิภาพของหลักทรัพย์ด้วยการแบ่งการลงทุน นอกจากนี้ยังมุ่งหวังการเพิ่มขึ้นของมูลค่ากองทุนในประเทศที่เกิดแนวโน้มของการเติบโตเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดโอกาสสร้างอัตราการเติบโตสูงขึ้น อย่างไรก็ตามก่อนเริ่มการลงทุน นักลงทุนต้องควรศึกษาในเรื่องของกฎหมาย เรื่องของสัญญา เรื่องของหลักเกณฑ์ และเรื่องข้อจำกัดในการลงทุนของประเทศนั้น ๆ ก่อนการให้บริการกับสถาบันการเงินตัวกลางในต่างประเทศ เนื่องจากนักลงทุนต้องศึกษาข้อมูลเหล่านี้ด้วยตัวเอง จึงต้องควรเลือกสถาบันการเงินที่มีความน่าเชื่อถือ รวมถึงนักลงทุนต้องดำเนินการดูแลเอง เช่น การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน การจัดการด้านเอกสาร การฟ้องร้องเมื่อเกิดปัญหา ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะทำการศึกษา การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลตอบแทนและผลตอบแทนหลังจากปรับความเสี่ยงของกองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศ กรณีศึกษา บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนไทยพาณิชย์ จำกัด เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกลงทุนของนักลงทุน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานกองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศ
2. เพื่อศึกษาผลตอบแทนของกองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศ โดยการปรับความเสี่ยง ด้วยวิธี

Sharpe Ratio, Treynor Ratio และ Jensen's Alpha

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะเป็นการศึกษาผลการดำเนินงานของกองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศ และผลตอบแทนหลังจากปรับความเสี่ยงโดยใช้เครื่องมือมาตรวัด Sharpe Ratio, Treynor Ratio และ Jensen's Alpha เพื่อเป็นแนวทางให้กับนักลงทุนและผู้สนใจนำไปใช้ในการประกอบพิจารณาการตัดสินใจเลือกลงทุนในกองทุนรวม

1. กลุ่มเป้าหมาย

การศึกษาในครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์แบบข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยจะใช้ข้อมูลค่าทรัพย์สินสุทธิต่อหน่วยลงทุน (Net Asset Value : NAV) ซึ่งมีกองทุนรวมที่นำมาใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 19 กองทุนรวม ซึ่งจะแบ่งเป็นกองทุนรวมเป็น 2 ชนิด คือ 1) กองทุนรวมชนิดจ่ายเงินปันผล 11 กองทุน 2) กองทุนรวมชนิดสะสมมูลค่า 8 กองทุน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การคำนวณหาผลดำเนินงานในการลงทุนของกองทุนรวมจะวัดได้จากผลตอบแทนของกองทุนรวม ความเสี่ยงของกองทุนจะวัดได้จากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวัดผลการลงทุนพร้อมกับความเสี่ยงเพื่อแสวงหาประสิทธิภาพในการบริหารโดยจะใช้เครื่องมือวัดของ Sharpe Ratio, Treynor Ratio, Jensen's Alpha ดังนี้

2.1 อัตราผลตอบแทนของกองทุนรวม ตามสมการดังนี้

$$R_p = \frac{(NAV_t - NAV_{t-1})}{NAV_{t-1}} \times 100$$

โดยที่ R_p = อัตราผลตอบแทนของกองทุนรวม, NAV_t = มูลค่าทรัพย์สินสุทธิต่อหน่วย ณ เวลาที่ t NAV_{t-1} = มูลค่าทรัพย์สินสุทธิต่อหน่วย ณ เวลาที่ $t-1$

2.2 อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของกองทุนรวม ตามสมการดังนี้

$$\bar{R}_p = \frac{\sum_{i=1}^n R_{pt}}{n}$$

โดยที่ $\bar{R}_p$ = อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของกองทุนรวม, R_{pt} = อัตราผลตอบแทนของกองทุนรวม ณ เวลาที่ t , n = จำนวนวันที่ใช้ในการศึกษาข้อมูล

2.3 อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของตลาด ตามสมการดังนี้

$$\bar{R}_m = \frac{\sum_{t=1}^n R_{mt}}{n}$$

โดยที่ $\bar{R}_m$ = อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของตลาด, R_{mt} = อัตราผลตอบแทนของตลาด ณ เวลาที่ t , N = จำนวนวันที่ใช้ในการศึกษาข้อมูล

2.4 อัตราผลตอบแทนที่ปราศจากความเสี่ยงเฉลี่ย ตามสมการดังนี้

$$\bar{R}_f = \frac{\sum_{i=1}^n R_{ft}}{n}$$

โดยที่ $\bar{R}_f$ = อัตราผลตอบแทนที่ปราศจากความเสี่ยงเฉลี่ยของกองทุนรวม, R_{ft} = อัตราผลตอบแทนที่ปราศจากความเสี่ยงของกองทุนรวม ณ เวลาที่ t , N = จำนวนวันที่ใช้ในการศึกษาข้อมูล

2.5 ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ จะมีความเสี่ยงที่เป็นระบบมาพิจารณาไปด้วย ตามสมการดังนี้

$$E(R_i) = R_f + [E(R_m) - R_f]\beta_i$$

โดยที่ $E(R_i)$ = อัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ, R_f = อัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ที่ปราศจากความเสี่ยง, $E(R_m)$ = อัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับของตลาด, β_i = ค่าเบต้าของหลักทรัพย์

2.6 การคำนวณหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ตามสมการดังนี้

$$\text{Standard Deviation } (\sigma) = \sqrt{\frac{\sum_{t=1}^n (R_{it} - R_i)^2}{n-1}} \quad \text{หรือ} \quad \sigma = \sqrt{\sigma^2}$$

โดยที่ σ = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ,

R_{it} = อัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ i ณ เวลาที่ t ,

R_i = อัตราผลตอบแทนเฉลี่ย,

$n - 1$ = จำนวนวันที่ใช้ในการศึกษาข้อมูล

2.7 การดำเนินงานโดยใช้วิธีอัตราผลตอบแทนที่ปรับด้วยค่าความเสี่ยง (Risk – Adjusted Return)

2.7.1 การประเมินผลการบริหารการลงทุนแบบจำลองมาตรวัด Sharpe Ratio เป็นการวัดที่ใช้ในการประเมินผลงานกลุ่มกองทุนโดยเปรียบเทียบกับอัตราผลตอบแทนของตลาดที่มีการปรับด้วยค่าความเสี่ยงของตลาด (Sharpe, 1966 : 119-138) ตามสมการดังนี้

$$S_p = \frac{(\bar{R}_p - R_f)}{\sigma_p}$$

โดยที่ S_p = อัตราผลตอบแทนของการปรับค่าความเสี่ยงแบบจำลองของ Sharpe, R_p = อัตราผลตอบแทนของกลุ่มหลักทรัพย์, R_f = อัตราผลตอบแทนของกลุ่มหลักทรัพย์ที่ปราศจากความเสี่ยง, σ_p = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเปรียบเทียบกับเกณฑ์อ้างอิงที่ตั้งไว้ ได้แก่ อัตราผลตอบแทนส่วนเกินของตลาดที่ปรับด้วยค่าความเสี่ยงตามสมการดังนี้

$$S_m = \frac{\bar{R}_m - R_f}{\sigma_m}$$

โดยที่ s_m = ผลตอบแทนส่วนเกินของตลาดที่ปรับด้วยค่าความเสี่ยง, R_m = ผลตอบแทนของตลาดหรือผลตอบแทนของ Benchmark ที่นำมาใช้, R_f = ผลตอบแทนของการลงทุนที่ปราศจากความเสี่ยง, σ_m = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตลาด

สรุปได้ว่า ค่า Sharpe's Ratio ถ้ายังมีมาก แสดงว่าผู้บริหารทำผลตอบแทนส่วนเพิ่มมากต่อ 1 หน่วยความเสี่ยง

- หากค่า s_p มากกว่า s_m แสดงว่า กองทุนมีผลงานที่ปรับด้วยความเสี่ยงสูงกว่าตลาด
- หากค่า s_p น้อยกว่า s_m แสดงว่า กองทุนมีผลงานที่ปรับด้วยความเสี่ยงต่ำกว่าตลาด

2.7.2 การประเมินผลการบริหารการลงทุนแบบจำลองมาตราวัด Treynor Ratio เป็นการนำมาวัด ประเมินผลงานซึ่งมีการเปรียบเทียบของอัตราผลตอบแทนที่ปรับค่าความเสี่ยงของตลาด ที่มีการปรับค่าความ เสี่ยงแล้วโดยตัวชี้วัดความเสี่ยงที่ใช้ของแนวคิดนี้ คือ ค่าเบต้า (β) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดความเสี่ยงที่เป็นระบบ (Treynor, 1965 : 63-75) ตามสมการดังนี้

$$T_p = \frac{(\bar{R}_p - R_f)}{\beta_p}$$

โดยที่ T_p = อัตราผลตอบแทนของการปรับค่าความเสี่ยงแบบจำลองของ Treynor, R_p = อัตรา ผลตอบแทนของกลุ่มหลักทรัพย์, R_f = อัตราผลตอบแทนของกลุ่มหลักทรัพย์ที่ปราศจากความเสี่ยง, β_p = ค่าเบต้าที่เป็นระบบของการลงทุนในกลุ่มหลักทรัพย์

การเปรียบเทียบกับเกณฑ์อ้างอิงที่ตั้งไว้ (T_m) อัตราผลตอบแทนของตลาดที่ปรับด้วยค่าความเสี่ยง โดยแสดงค่าเบต้าของตลาดที่เท่ากับ 1.0 ตามสมการดังนี้ $T_m = \frac{\bar{R}_m - R_f}{\beta_m} = \bar{R}_m - R_f$

โดยที่ T_m = ผลตอบแทนส่วนเกินของตลาดที่ปรับด้วยค่าความเสี่ยง, R_m = ผลตอบแทนของตลาด, R_f = ผลตอบแทนของการลงทุนที่ปราศจากความเสี่ยง, β_m = ค่าเบต้าของตลาด

สรุปได้ว่า ค่า Treynor เป็นการวัดค่าอัตราผลตอบแทนส่วนที่เกินอัตราผลตอบแทนปราศจากความ เสี่ยง ต่อ 1 หน่วย ของดัชนีชี้ความเสี่ยงที่เป็นระบบ

หากค่า $(\bar{R}_p - R_f)/\beta_p$ มากกว่า $\bar{R}_m - R_f$ แสดงว่า กลุ่มหลักทรัพย์อยู่เหนือเส้น SML ซึ่งแสดงถึงว่า มีผล การดำเนินงาน ดีกว่าตลาด

หากค่า $(\bar{R}_p - R_f)/\beta_p$ น้อยกว่า $\bar{R}_m - R_f$ แสดงว่า กลุ่มหลักทรัพย์อยู่ใต้เส้น SML ซึ่งแสดงถึงว่า มีผล การดำเนินงาน ด้อยกว่าตลาด

2.7.3 การประเมินผลการบริหารการลงทุนแบบจำลองมาตราวัด Jensen's Alpha เป็นการวัดที่ อาศัยแนวคิดการวัดผลตอบแทนที่ของการเกิดขึ้นจริงหรืออัตราผลตอบแทนที่ประจักษ์ในช่วงเวลาหนึ่ง เปรียบเทียบกับเกณฑ์ผลดำเนินงานที่ควรเป็น มีการคำนวณโดยใช้ CAPM เป็นตัวแบบที่ใช้กำหนดอัตรา ผลตอบแทนที่ควรจะเป็นหรืออัตราผลตอบแทนที่ควรจะเป็นตาม CAPM เรียกว่า ค่าแอลฟาของกลุ่ม หลักทรัพย์ (α_p) สามารถคำนวณได้จากสมการ ดังนี้ (Jensen, 1968 : 389-416)

$$\alpha_p = \bar{R}_p - [R_f + (\bar{R}_m - R_f)\beta_p]$$

หากค่า α_p มีค่าเป็นบวก (+) แสดงว่าอัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงมีค่า มากกว่า อัตรา ผลตอบแทนที่ควรจะเป็น บนระดับความเสี่ยง β_p นั้น

หากค่า α_p มีค่าเป็นลบ (-) แสดงว่าอัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงมีค่า น้อยกว่า อัตรา ผลตอบแทนที่ควรจะเป็น บนระดับความเสี่ยง β_p นั้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ใช้ข้อมูลกองทุนรวมเป็นรายเดือนของมูลค่าทรัพย์สินสุทธิต่อหน่วย ตั้งแต่วันที่ 29 เดือน มีนาคม 2562 ถึงวันที่ 31 เดือนมีนาคม 2565 จำนวนทั้งสิ้น 37 เดือน หรือจำนวน 737 วัน จาก บลจ.ไทยพาณิชย์ (www.scbam.com)

3.2 ใช้ข้อมูลค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเบต้า และค่าแอลฟา ของ ณ เดือนมีนาคม 2565 จาก www.morningstarthailand.com/th/ (Morningstar Thailand, 2022 : online)

3.3 ใช้ข้อมูลอัตราผลตอบแทนที่ปราศจากความเสี่ยง โดยอ้างอิงจากอัตราผลตอบแทนของ พันธบัตรรัฐบาลอายุ 10 ปี จาก www.investing.com โดยพิจารณาสัดส่วนการลงทุนสูงสุดในแต่ละกองทุน ตามหนังสือชี้ชวนของ บลจ.ไทยพาณิชย์ (Investing, 2022 : online)

3.4 ใช้ข้อมูลหาอัตราผลตอบแทนตลาดของแต่ละกองทุนรวม โดยอ้างอิงจากดัชนี MSCI จาก www.investing.com โดยพิจารณาดัชนีชี้วัดของแต่ละกองทุนตามหนังสือชี้ชวนของ บลจ.ไทยพาณิชย์

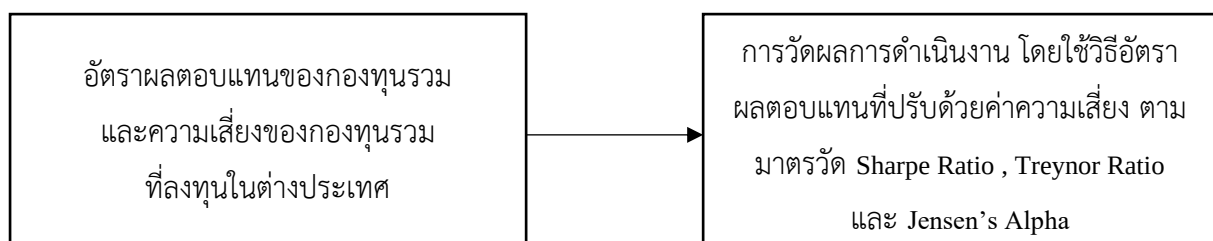
3.5 ใช้ข้อมูลจากระบบสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต และเอกสารเผยแพร่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการลงทุน หรือกองทุนรวม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของกองทุนรวมชนิดจ่ายเงินปันผลและชนิด สะสมมูลค่า เพื่อให้ทราบว่ากองทุนรวมของแต่ละชนิดกองทุนรวมมีอัตราผลตอบแทนสูงสุด และหากพิจารณา ผลตอบแทนหลังจากปรับความเสี่ยงโดยใช้เครื่องมือมาตรวัด Sharpe Ratio, Treynor Ratio และ Jensen's Alpha เพื่อทั้งยังเป็นแนวทางให้กับนักลงทุนและผู้สนใจที่จะนำไปใช้ในการประกอบพิจารณาการตัดสินใจ เลือกลงทุนในกองทุนรวม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลตอบแทนและผลตอบแทนหลังจากปรับความเสี่ยงของ กองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศ กรณีศึกษา บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนไทยพาณิชย์ จำกัด ผู้วิจัยนำมา กำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถสรุป ผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของกองทุนรวม ($\bar{R}_p$) กองทุนรวม 2 ชนิด คือ 1) กองทุนรวมชนิดจ่ายเงินปันผล 11 กองทุน 2) กองทุนรวมชนิดสะสมมูลค่า 8 กองทุน โดยใช้ข้อมูลจำนวน 37 เดือน ตั้งแต่วันที่ 29 เดือนมีนาคม 2562 ถึงวันที่ 31 เดือนมีนาคม 2565 พบว่า กองทุนรวมชนิดจ่ายเงินปันผลที่มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของกองทุนรวม ($\bar{R}_p$) สูงสุด คือ SCBBLN เท่ากับ 1.6617% และกองทุนรวมชนิดจ่ายเงินปันผลที่มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของกองทุนรวม ($\bar{R}_p$) สูงสุด คือ SCBOIL เท่ากับ 1.8724% ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของกองทุนรวม ($\bar{R}_p$) กองทุนรวมชนิดจ่ายเงินปันผล 11 กองทุน และกองทุนรวมชนิดสะสมมูลค่า 8 กองทุน

กองทุนรวมชนิดจ่ายเงินปันผล 11 กองทุน			กองทุนรวมชนิดสะสมมูลค่า 8 กองทุน		
ชื่อกองทุน	N	อัตราผลตอบแทนของ กองทุนรวม ($\bar{R}_p$)	ชื่อกองทุน	N	อัตราผลตอบแทนของ กองทุนรวม ($\bar{R}_p$)
1. SCBBLN	37	1.6617%	1. SCBAEM	37	0.4814%
2. SCBCHA	37	-0.0152%	2. SCBCE	37	-0.7745%
3. SCBEMEQ	37	0.8206%	3. SCBDIGI	37	0.5861%
4. SCBEUEQ	37	0.5394%	4. SCBEUSM	37	1.5938%
5. SCBGEQ	37	0.5833%	5. SCBGLOW	37	0.4298%
6. SCBGHC	37	0.6458%	6. SCBKEQTG	37	0.6244%
7. SCBGPROP	37	1.3488%	7. SCBOIL	37	1.8724%
8. SCBINDIA	37	0.7061%	8. SCBPGF	37	1.8470%
9. SCBLEQ	37	0.2270%			
10. SCBNK225D	37	0.5947%			
11. SCBS&P500	37	0.9391%			

การวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของตลาด ($\bar{R}_m$) โดยอ้างอิงจากดัชนีชี้วัดของแต่ละกองทุน และอัตราผลตอบแทนที่ปราศจากความเสี่ยง ($\bar{R}_f$) โดยอ้างอิงจากอัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาล (ตามหนังสือชี้ชวน) เพื่อหาค่าส่วนชดเชยความเสี่ยงจากกลุ่มหลักทรัพย์ โดยมีค่าเบต้า (β_p) เป็นดัชนีบ่งชี้ระดับความเสี่ยง ของกองทุนรวมชนิดจ่ายเงินปันผล 11 กองทุนรวม สรุปได้ว่า กองทุนรวมมีค่าเบต่าน้อยกว่า 1.00 คือ SCBCHA SCBEUEQ SCBGEQ SCBGHC SCBGPROP SCBINDIA SCBLEQ

SCBS&P500 และกองทุนรวมที่มีค่าเบต้ามากกว่า 1.00 คือ SCBBLN SCBEMEQ SCBNK225D แสดงว่า กองทุนรวมใดที่มีค่าเบต่าน้อยกว่า 1.00 เป็นกองทุนรวมที่มีการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนน้อยกว่าการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนตลาด นักลงทุนมีความต้องการอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนต่ำกว่าอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังจากอัตราผลตอบแทนตลาด และกองทุนรวมใดที่มีค่าเบต้ามากกว่า 1.00 เป็นกองทุนรวมที่มีการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนมากกว่าการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนตลาด นักลงทุนมีความต้องการอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนสูงกว่าอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังจากอัตราผลตอบแทนตลาด ซึ่งไปในทิศทางเดียวกัน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 กองทุนรวมชนิดจ่ายปันผล 11 กองทุนรวม

ชื่อกองทุน	อ้างอิงดัชนี	อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของตลาด ($\bar{R}_m$)	อัตราผลตอบแทนที่ปราศจากความเสี่ยง ($\bar{R}_f$)	ค่าเบต้า (β_p)
1. SCBBLN	MSCI US Net USD	1.7198%	2.3450%	1.21
2. SCBCHA	MSCI China Net USD	-0.0894%	2.8170%	0.73
3. SCBEMEQ	MSCI Emerging Markets	0.3485%	0.9550%	1.14
4. SCBEUEQ	MSCI Europe	0.6078%	1.6070%	0.93
5. SCBGEG	MSCI World	1.2095%	2.3450%	0.91
6. SCBGHC	MSCI World	1.2095%	2.3450%	0.88
7. SCBGPROP	MSCI World	1.2095%	2.3450%	0.96
8. SCBINDIA	MSCI India Net USD	1.2734%	6.8430%	0.92
9. SCBLEQ	MSCI World	1.2095%	2.3450%	0.82
10. SCBNK225D	MSCI Japan Net USD	0.6319%	0.2150%	1.08
11. SCBS&P500	MSCI US Net USD	1.7198%	2.3450%	0.98

การวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของตลาด ($\bar{R}_m$) โดยอ้างอิงจากดัชนีชี้วัดของแต่ละกองทุน และอัตราผลตอบแทนที่ปราศจากความเสี่ยง ($\bar{R}_f$) โดยอ้างอิงจากอัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาล (ตามหนังสือชี้ชวน) เพื่อหาค่าส่วนชดเชยความเสี่ยงจากกลุ่มหลักทรัพย์ โดยมีค่าเบต้า (β_p) เป็นดัชนีบ่งชี้ระดับความเสี่ยง ของกองทุนรวมชนิดจ่ายสะสมมูลค่า 8 กองทุนรวม สรุปได้ว่า กองทุนรวมที่มีค่าเบต่าน้อยกว่า 1.00 คือ SCBCE SCBDIGI SCBGLOW SCBKEQTG SCBOIL SCBPGF และกองทุนรวมที่มีค่าเบต้ามากกว่า 1.00 คือ SCBAEM SCBEUSM แสดงว่า กองทุนรวมใดที่มีค่าเบต่าน้อยกว่า 1.00 เป็นกองทุนรวมที่มีการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนน้อยกว่าการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนตลาด

นักลงทุนมีความต้องการอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนต่ำกว่าอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังจากอัตราผลตอบแทนตลาด และกองทุนรวมใดที่มีค่าเบต้ามากกว่า 1.00 เป็นกองทุนรวมที่มีการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนมากกว่าการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนตลาด นักลงทุนมีความต้องการอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนสูงกว่าอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังจากอัตราผลตอบแทนตลาด ซึ่งไปในทิศทางเดียวกัน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 กองทุนรวมชนิดจ่ายสะสมมูลค่า 8 กองทุนรวม

ชื่อกองทุน (ชนิดสะสมมูลค่า)	อ้างอิงดัชนี	อัตราผลตอบแทน เฉลี่ยของตลาด ($\bar{R}_m$)	อัตราผลตอบแทนที่ ปราศจากความเสี่ยง ($\bar{R}_f$)	ค่าเบต้า (β_p)
1. SCBAEM	MSCI AC Asia Pacific x JP	0.4882%	2.8170%	1.07
2. SCBCE	MSCI China Net USD	-0.0894%	2.8170%	0.75
3. SCBDIGI	MSCI World	1.2095%	2.3450%	0.72
4. SCBEUSM	MSCI Europe	0.6078%	1.6070%	1.16
5. SCBGLOW	MSCI ACWI Net USD	1.2005%	2.3450%	0.31
6. SCBKEQTG	MSCI Korea Net USD	0.9231%	2.9690%	0.98
7. SCBOIL	MSCI World	1.2095%	2.3450%	0.98
8. SCBPGF	MSCI World	1.2095%	2.3450%	0.80

2. ผลการศึกษาผลตอบแทนของกองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศ โดยการปรับความเสี่ยง ด้วยวิธี Sharpe Ratio, Treynor Ratio และ Jensen's Alpha พบว่า กองทุนรวมชนิดจ่ายเงินปันผลที่ใช้มาตรวัด Sharpe Ratio ได้ค่าที่ดีที่สุด คือ กองทุนรวม SCBNK225D มีค่าเท่ากับ 0.0214% แต่ Sharpe Ratio ของตลาดมีค่าเท่ากับ 0.0235% ซึ่งจะเห็นได้ว่า กองทุนรวม SCBNK225D มีค่าน้อยกว่าตลาด แสดงว่า กองทุนมีผลตอบแทนที่ปรับด้วยความเสี่ยงต่ำกว่าตลาด กองทุนรวมชนิดจ่ายเงินปันผลที่ใช้มาตรวัด Treynor Ratio ได้ค่าที่ดีที่สุด คือ กองทุนรวม SCBNK225D มีค่าเท่ากับ 0.3515% แต่ Treynor Ratio ของตลาดมีค่าเท่ากับ 0.4169% แสดงว่า กองทุนรวมมีอัตราผลตอบแทนของกองทุนต่ำกว่าอัตราผลตอบแทนตลาด เมื่อเทียบกับ 1 หน่วยความเสี่ยงที่เป็นระบบ และกองทุนรวมชนิดจ่ายเงินปันผลที่ใช้มาตรวัด Jensen Model ได้ค่าที่ดีที่สุด คือ กองทุนรวม SCBNK225D มีค่าเท่ากับ 1.86 แสดงว่า อัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงมีค่ามากกว่าอัตราผลตอบแทนที่ควรจะเป็นบนระดับความเสี่ยงแอลฟาของหลักทรัพย์หนึ่ง ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบวัดผลการดำเนินงานของกองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศชนิดจ่ายเงินปันผลกองทุนรวม 11 กองทุน ด้วยวิธี Sharpe Ratio, Treynor Ratio และ Jensen's Alpha

ชื่อกองทุน	Sharpe Ratio	Sharpe Ratio ตลาด	Treynor Ratio	Treynor Ratio ตลาด	Jensen Model (Alpha : α)
1. SCBBLN	-0.0296%	-0.0271%	-0.5647%	-0.6252%	-9.46
2. SCBCHA	-0.1678%	-0.1722%	-3.8797%	-2.9064%	1.64
3. SCBEMEQ	-0.0068%	-0.0311%	-0.1178%	-0.9550%	-4.31
4. SCBEUEQ	-0.0635%	-0.0594%	-1.1479%	-0.9992%	-0.53
5. SCBGEQ	-0.1080%	-0.0696%	-1.9359%	-1.1355%	-4.83
6. SCBGHC	-0.0982%	-0.0656%	-1.9309%	-1.1355%	-4.28
7. SCBGPROP	-0.0540%	-0.0616%	-1.0377%	-1.1355%	-0.84
8. SCBINDIA	-0.2733%	-0.2480%	-6.6705%	-5.5696%	-4.32
9. SCBLEQ	-0.1522%	-0.0816%	-2.5829%	-1.1355%	-4.85
10. SCBNK225D	0.0214%	0.0235%	0.3515%	0.4169%	1.86
11. SCBS&P500	-0.0810%	-0.0360%	-1.4345%	-0.6252%	-2.26

จากตารางที่ 4 พบว่า มาตรการวัด Sharpe Ratio กองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศชนิดจ่ายเงินปันผลที่มีผลการดำเนินงานดีกว่าตลาด เมื่อใช้มาตรการวัด Sharpe Ratio มีทั้งหมด 4 กองทุนรวม คือ กองทุนรวม SCBCHA กองทุนรวม SCBEMEQ กองทุนรวม SCBGPROP กองทุนรวม SCBNK225D และกองทุนรวมที่มีผลการดำเนินงานดีกว่าตลาดที่ดีที่สุด คือ กองทุนรวม SCBNK225D มีค่าเท่ากับ 0.0214% เมื่อใช้มาตรการวัด Treynor Ratio มีทั้งหมด 4 กองทุนรวม คือ กองทุนรวม SCBBLN กองทุนรวม SCBEMEQ กองทุนรวม SCBGPROP กองทุนรวม SCBNK225D และกองทุนรวมที่มีผลการดำเนินงานดีกว่าตลาดที่ดีที่สุด คือ กองทุนรวม SCBNK225D มีค่าเท่ากับ 0.3515% และกองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศชนิดจ่ายเงินปันผล เมื่อใช้มาตรการวัด Jensen's Alpha มีค่าอัลฟ่าเป็นบวก (+) มีทั้งหมด 2 กองทุนรวม คือ กองทุนรวม SCBCHA กองทุนรวม SCBNK225D จึงสรุปได้ว่า อัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงมีค่ามากกว่าอัตราผลตอบแทนที่ควรจะเป็นบนระดับความเสี่ยง 1 หน่วย ที่สุด คือ กองทุนรวม SCBNK225D มีค่าเท่ากับ 1.86 และมีค่าอัลฟ่าเป็นลบ (-) มีทั้งหมด 9 กองทุนรวม คือ กองทุนรวม SCBBLN กองทุนรวม SCBEMEQ กองทุนรวม SCBEUEQ กองทุนรวม SCBGEQ กองทุนรวม SCBGHC กองทุนรวม SCBGPROP กองทุนรวม SCBINDIA กองทุนรวม SCBLEQ กองทุนรวม SCBS&P500 จึงสรุปได้ว่า

อัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงมีค่าน้อยกว่าอัตราผลตอบแทนที่ควรจะเป็นบนระดับความเสี่ยง 1 หน่วย ที่สุด คือ กองทุนรวม SCBBLN มีค่าเท่ากับ -9.46

ผลการศึกษาผลตอบแทนของกองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศ โดยการปรับความเสี่ยง ด้วยวิธี Sharpe Ratio, Treynor Ratio และ Jensen's Alpha พบว่า กองทุนรวมชนิดสะสมมูลค่าที่ใช้มาตรวจวัด Sharpe Ratio ได้ค่าที่ดีที่สุด คือ กองทุนรวม SCBEUSM มีค่าเท่ากับ -0.0005% แต่ Sharpe Ratio ของตลาดมีค่าเท่ากับ -0.0445% ซึ่งจะเห็นได้ว่า กองทุนรวม SCBEUSM มีค่ามากกว่าตลาด แสดงว่า กองทุนมีผลตอบแทนที่ปรับด้วยความเสี่ยงสูงกว่าตลาด กองทุนรวมชนิดสะสมมูลค่าที่ใช้มาตรวจวัด Treynor Ratio ได้ค่าที่ดีที่สุด คือ กองทุนรวม SCBEUSM มีค่าเท่ากับ -0.0113% แต่ Treynor Ratio ของตลาด มีค่าเท่ากับ -0.9992% แสดงว่า กองทุนรวมมีอัตราผลตอบแทนของกองทุนดีกว่าอัตราผลตอบแทนตลาด เมื่อเทียบกับ 1 หน่วยความเสี่ยงที่เป็นระบบ และกองทุนรวมชนิดสะสมมูลค่าที่ใช้มาตรวจวัด Jensen Model ได้ค่าที่ดีที่สุด คือ กองทุนรวม SCBOIL มีค่าเท่ากับ 11.17 แสดงว่า อัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงมีค่ามากกว่าอัตราผลตอบแทนที่ควรจะเป็นบนระดับความเสี่ยงแอลฟาของหลักทรัพย์หนึ่ง ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของกองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศชนิดสะสมมูลค่ากองทุนรวม 8 กองทุนด้วยวิธี Sharpe Ratio, Treynor Ratio และ Jensen's Alpha

ชื่อกองทุน	Sharpe Ratio	Sharpe Ratio ตลาด	Treynor Ratio	Treynor Ratio ตลาด	Jensen Model (Alpha : α)
1. SCBAEM	-0.1286%	-0.1283%	-2.1828%	-2.3288%	-4.03
2. SCBCE	-0.2376%	-0.1923%	-4.7886%	-2.9064%	-9.50
3. SCBDIGI	-0.1020%	-0.0658%	-2.4429%	-1.1355%	-13.34
4. SCBEUSM	-0.0005%	-0.0445%	-0.0113%	-0.9992%	0.49
5. SCBGLOW	-0.2079%	-0.1242%	-6.1780%	-1.1445%	-1.12
6. SCBKEQTG	-0.1098%	-0.0958%	-2.3924%	-2.0459%	-3.05
7. SCBOIL	-0.0129%	-0.0310%	-0.4822%	-1.1355%	11.17
8. SCBPGF	-0.0281%	-0.0641%	-0.6225%	-1.1355%	8.20

จากตารางที่ 5 พบว่า มาตราวัด Sharpe Ratio กองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศชนิดสะสมมูลค่าที่มีผลการดำเนินงานดีกว่าตลาด เมื่อใช้มาตรวจวัด Sharpe Ratio มีทั้งหมด 7 กองทุนรวม คือ กองทุนรวม SCBEUSM กองทุนรวม SCBOIL กองทุนรวม SCBPGF และกองทุนรวมที่มีผลการดำเนินงานดีกว่าตลาดที่ดีที่สุด คือ กองทุนรวม SCBEUSM มีค่าเท่ากับ -0.0005% เมื่อใช้มาตรวจวัด Treynor Ratio มีทั้งหมด 6 กองทุนรวม คือ กองทุนรวม SCBAEM กองทุนรวม SCBEUEM กองทุนรวม SCBOIL กองทุน

รวม SCBPGF และกองทุนรวมที่มีผลการดำเนินงานดีกว่าตลาดที่ดีที่สุด คือ กองทุนรวม SCBEUSM มีค่าเท่ากับ -0.0113% กองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศชนิดสะสมมูลค่า เมื่อใช้มาตรวัด Jensen's Alpha มีค่าอัลฟ่าเป็นบวก (+) มีทั้งหมด 3 กองทุนรวม คือ กองทุนรวม SCBEUSM กองทุนรวม SCBOIL กองทุนรวม SCBPGF จึงสรุปได้ว่า อัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงมีค่ามากกว่าอัตราผลตอบแทนที่ควรจะเป็นบนระดับความเสี่ยง 1 หน่วย ที่สุด คือ กองทุนรวม SCBOIL มีค่าเท่ากับ 11.17 และมีค่าอัลฟ่าเป็นลบ (-) มีทั้งหมด 5 กองทุนรวม คือ กองทุนรวม SCBAEM กองทุนรวม SCBCE กองทุนรวม SCBDIGI กองทุนรวม SCBGLOW กองทุนรวม SCBKEQTG จึงสรุปได้ว่า อัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงมีค่าน้อยกว่าอัตราผลตอบแทนที่ควรจะเป็นบนระดับความเสี่ยง 1 หน่วย ที่สุด คือ กองทุนรวม SCBDIGI มีค่าเท่ากับ -13.34 ดังนั้น ถ้ากองทุนรวมกองใดมีค่าแอลฟ่าเป็นบวกแสดงว่ามีผลตอบแทนดีและมีการบริหารจัดการกองทุนดี สามารถที่จะคัดเลือกหลักทรัพย์มาลงทุนในกองทุนได้อย่างเหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลตอบแทนและผลตอบแทนหลังจากปรับความเสี่ยงของกองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศ กรณีศึกษา บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนไทยพาณิชย์ จำกัด ได้ใช้เครื่องมือ เพื่อช่วยพิจารณาในการตัดสินใจที่จะเลือกลงทุนในกองทุนรวมของนักลงทุน ด้วยมาตรวัด 3 แบบ คือ Sharpe Ratio, Treynor Ratio และ Jensen's Alpha และอัตราผลตอบแทนที่ปราศจากความเสี่ยง โดยจะใช้พันธบัตรรัฐบาล อายุ 10 ปี และค่าดัชนีชี้วัดแต่ละประเทศของกองทุนรวมมีนโยบายลงทุนในแต่ละประเทศ (ตามหนังสือชี้ชวน) เพื่อวัดผลตอบแทนของกองทุนรวมที่หลังจากปรับความเสี่ยงของกองทุนรวม

1. มาตรวัด Sharpe Ratio โดยใช้อัตราผลตอบแทนของกลุ่มหลักทรัพย์และอัตราผลตอบแทนของการปรับค่าความเสี่ยง ไปคำนวณหาความเสี่ยงกับค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน พบว่ากองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศชนิดจ่ายเงินปันผลที่มีผลการดำเนินงานดีกว่าตลาด เมื่อใช้มาตรวัด Sharpe Ratio คือ กองทุนรวม SCBNK225D และชนิดสะสมมูลค่าที่มีผลการดำเนินงานดีกว่าตลาด คือ กองทุนรวม SCBEUSM ฉะนั้น ถ้ากองทุนรวมใดมีค่า Sharpe Ratio สูงกว่าตลาด จะทำให้มีผลการดำเนินงานดี แสดงว่า กองทุนมีผลงานที่ปรับด้วยความเสี่ยงสูงกว่าตลาด

2. มาตรวัด Treynor Ratio โดยใช้อัตราผลตอบแทนของกลุ่มหลักทรัพย์และอัตราผลตอบแทนของการปรับค่าความเสี่ยง เปรียบเทียบกับค่าความเสี่ยงที่เป็นระบบ ตัวที่ใช้วัดเปรียบเทียบคือ ค่าเบต้าที่เป็นระบบของการลงทุนในกลุ่มหลักทรัพย์ พบว่ากองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศชนิดจ่ายเงินปันผลที่มีผลการดำเนินงานดีกว่าตลาด เมื่อใช้มาตรวัด Treynor Ratio คือ กองทุนรวม SCBNK225D และชนิดสะสมมูลค่าที่มีผลการดำเนินงานดีกว่าตลาด เมื่อใช้มาตรวัด Treynor Ratio คือ กองทุนรวม SCBEUSM ฉะนั้นถ้ากองทุนรวมใดที่มีค่า Treynor Ratio มากกว่าตลาด จะทำให้กลุ่มหลักทรัพย์อยู่เหนือเส้น SML แสดงว่ากองทุนรวมมีผลการดำเนินงานดีกว่าตลาด

3. มาตรการ Jensen's Alpha โดยใช้ค่าอัลฟาของกลุ่มหลักทรัพย์ เปรียบเทียบกับเกณฑ์ผลการดำเนินงานที่ควรเป็นบนระดับความเสี่ยง 1 หน่วย พบว่ากองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศชนิดจ่ายเงินปันผล เมื่อใช้มาตรการ Jensen's Alpha มีค่าอัลฟาเป็นบวก (+) มีทั้งหมด 2 กองทุนรวม คือ กองทุนรวม SCBCHA กองทุนรวม SCBNK225D และชนิดสะสมมูลค่า เมื่อใช้มาตรการ Jensen's Alpha มีค่าอัลฟาเป็นบวก (+) มีทั้งหมด 3 กองทุนรวม คือ กองทุนรวม SCBEUSM กองทุนรวม SCBOIL กองทุนรวม SCBPGF ฉะนั้น กองทุนรวมกองใดมีค่าอัลฟาเป็นบวกแสดงว่ามีผลตอบแทนดีและมีการบริหารจัดการกองทุนดี สามารถที่จะคัดเลือกหลักทรัพย์มาลงทุนในกองทุนได้อย่างเหมาะสม

การนำเครื่องมือทั้ง 3 มาตรการ มาใช้จะเป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริงของการวัดผลงานซึ่งดูจากอัตราผลตอบแทน เนื่องจากมีผลตอบแทนที่สูงกว่าอีกหลักทรัพย์อื่น อาจจะบางกลุ่มที่จัดสรรเงินลงทุนที่มีความเสี่ยงสูง การคัดสรรเงินลงทุนแบบกระจุกตัว อย่างไรก็ตามบางตัวผลตอบแทนต่ำแต่อาจจะมีความเสี่ยงต่ำไปด้วย การเปรียบเทียบผลตอบแทนจึงต้องนึกถึงความเสี่ยงควบคู่ไปกับอัตราผลตอบแทนด้วย (ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน, 2560 : 37-38)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. นักลงทุนที่มีความสนใจสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้เพื่อประกอบการพิจารณาและตัดสินใจในกองทุนรวมประเภทต่าง ๆ ได้ ซึ่งน่าจะเป็นข้อมูลเปรียบเทียบกับอัตราผลตอบแทน และนักลงทุนต้องสามารถที่จะยอมรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นได้
2. ผู้จัดการกองทุนสามารถที่จะนำข้อมูลไปใช้ในการปรับเปลี่ยนหรือสร้างกลยุทธ์ในการจัดการบริหารกองทุน และเพิ่มความรู้ความสามารถได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้ เป็นเพียงกองทุนรวมที่มีนโยบายลงทุนในต่างประเทศ ที่ใช้ข้อมูลเพียงจำนวน 728 วัน ทำให้ไม่สามารถบ่งบอกถึงความสามารถของผู้จัดการกองทุนได้ทั้งหมด ดังนั้นการประเมินผู้จัดการกองทุนว่ามีความรู้ความสามารถมีประสิทธิภาพในการบริหารกองทุน อาจจะต้องทำการศึกษาในช่วงข้อมูลที่ครอบคลุมมากขึ้น
2. การศึกษาครั้งนี้ เป็นเพียงกองทุนรวมที่มีนโยบายลงทุนในต่างประเทศ ซึ่งทางบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน ยังมีกองทุนรวมที่มีนโยบายประเภทต่าง ๆ ทำให้อาจจะไม่สามารถบ่งบอกถึงภาพรวมของตลาดอื่น ๆ ได้

3. การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์จากผลการดำเนินงานของกองทุนรวมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่ง ณ ขณะนี้ ข้อมูลอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ความผันผวนและความเสี่ยงที่เพิ่มมากขึ้น หรือสภาวะเงินเฟ้อ

เอกสารอ้างอิง

- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2564). *AISA: การวิเคราะห์การลงทุนในกองทุนรวม*. กรุงเทพมหานคร: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- บริษัท หลักทรัพย์จัดการกองทุนไทยพาณิชย์ จำกัด. (2565). กองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศ. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 3 เมษายน 2565. แหล่งที่มา: <https://www.scbam.com/th/fund/foreign-investment-fund>
- ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน. (2560). *ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ตลาดทุน : ตราสารทั่วไป หลักสูตรผู้แนะนำการลงทุนตราสารทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร: บุญศิริการพิมพ์.
- สุจารี จันทร์สว่าง. (2565). *สร้างเงินล้านก่อนเกษียณด้วยกองทุนรวม*. กรุงเทพมหานคร: เช็ก.
- Investing. (2022). Indices. *Online*. Retrieved April 8, 2022, From <https://th.investing.com>
- Jensen, M.C. (1968). The performance of mutual funds in the period 1945-1964. *The Journal of Finance*, 23(2), 389-416.
- Morningstar Thailand. (2022). Funds. *Online*. Retrieved April 8, 2022, From <https://www.morningstarthailand.com/th/screener/fund.aspx#?filtersSelectedValue=%7B%7D&page=1&sortField=legalName&sortOrder=asc>
- Sharpe, W.F. (1966). Mutual fund performance. *The Journal of business*. 39 (1), 119-138.
- Treynor, J.L. (1965). How to rate management of investment funds. *Harvard business review*, 43 (1), 63-75.

ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อการใช้บริการจัดซื้อจัดจ้างกลุ่มธุรกิจรับเหมา
ก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทย

**Factors Affecting Satisfaction of Receiving Procurement Services of
Construction Business Group in Southern Thailand**

ภัคกร ขวัญสุขศรี และ มณีกัญญา นากามัทลี

มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

Pakkaporn Kwansuksri and Maneekanya Nagamatsu

Southeast Asia University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: S6441420002@sau.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้าง และความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน 2) เปรียบเทียบปัจจัยความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานต่อการใช้บริการจัดซื้อจัดจ้าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้างกับความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานต่อการใช้บริการจัดซื้อจัดจ้าง กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทย บริษัท เอ็ม.อี.ซี.วิศวกรรม จำกัด กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกนได้จำนวน 248 คน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ปฏิบัติงานของกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ มีความพึงพอใจต่อการให้บริการงานจัดซื้อจัดจ้างในระดับมากที่สุด 2) ปัจจัยประชากรศาสตร์คือ ระดับการศึกษา และแผนก แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจในการให้บริการงานจัดซื้อจัดจ้าง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และ 3) ปัจจัยด้านคุณภาพที่เหมาะสม และด้านความถูกต้องตรงตามต้องการ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อการใช้บริการจัดซื้อจัดจ้าง โดยภาพรวม ด้านราคาที่เหมาะสม และด้านความถูกต้องตรงตามต้องการ ที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านคุณภาพที่เหมาะสม มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อการใช้บริการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านคุณภาพที่เหมาะสม ที่ระดับ 0.05 และปัจจัยด้านคุณภาพที่เหมาะสม และด้านการจัดส่งตามกำหนด มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อการใช้บริการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการจัดส่งตามกำหนด ที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ; งานจัดซื้อจัดจ้าง; การบริการ; ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง

Abstracts

The objectives of this research were 1) to study procurement management and satisfaction of employees. 2) To compare satisfaction factors of employees towards the procurement services distinguish the personal factors, and 3) to study relation between procurement management and satisfaction factors of employees towards the procurement services. The sample size was 248 personals using Krejcie & Morgan table. The statistical were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, and multiple regression analysis.

The results showed that 1) the employee of the construction business group had satisfaction to procurement services at the highest level. 2) the demographic factor; the difference education and department factors did different significant satisfaction to procurement services at 0.05 level. And 3) the appropriate quality aspect and appropriate accurate factors had relation significantly satisfaction to procurement services overall and appropriate price and accuracy required aspect at 0.05 level. The appropriate quality factor had relation significantly satisfaction to procurement services on appropriate quality aspects at 0.05 level. And the appropriate quality and scheduled delivery factors had relation significant satisfaction to procurement services on scheduled delivery aspects at 0.05 level.

Keywords: Satisfaction; Procurement; Services; Construction Business

บทนำ

ปัจจุบันการดำเนินงานทางธุรกิจรับเหมาก่อสร้างมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อตอบรับกับสถานะเศรษฐกิจที่ผันผวนและการเปลี่ยนแปลงที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ดังนั้นการกำหนดการตัดสินใจเพื่อซื้อสินค้าและการบริการจะต้องมีการเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพ คุณภาพ ราคา ความถูกต้อง การจัดส่ง รวมถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับมากที่สุด ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบคุณภาพของสินค้า โดยทั้งหมดนี้ผู้เสนอสินค้ามีความจำเป็นต้องเสนอสินค้าและบริการที่ดีที่สุดให้ตรงกับความต้องการของผู้ต้องการซื้อ องค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของการเปรียบเทียบก็คือประสิทธิภาพ ราคา คุณภาพสินค้า และความถูกต้องของสินค้า เป็นหัวข้อหลักที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการจัดซื้อจัดจ้างและสิ่งสำคัญในการเปรียบเทียบก็คือจะต้องมีการแข่งขันในการจัดหาสินค้าที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของผู้ต้องการซื้อ (อุบลศรี ธรรมชาติ, 2557: 3)

การจัดซื้อจัดหาถือเป็นส่วนสำคัญเนื่องจากเป็นส่วนเริ่มต้นของกระบวนการก่อสร้าง เพราะอยู่ในขั้นตอนการจัดหาวัตถุดิบก่อนที่จะทำการก่อสร้างหรือผลิต กระบวนการจัดซื้อจัดหาเป็นธุรกรรมเกี่ยวกับการซื้อขายที่มีความละเอียดอ่อนและมีความเสี่ยงรวมถึงความเสียหายที่องค์กรจะได้รับอันเนื่องมาจากการจัดซื้อที่ผิดพลาดบกพร่อง ดังนั้นกระบวนการจัดซื้อจัดหาที่ดีจะสามารถช่วยลดต้นทุนและอุบัติเหตุมากขึ้นได้อีกด้วย (ชนาภา กิตติวัฒน์ธำรง, 2560 : 10) โดยในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง (Procurement) จึงถือว่ามีมีความสำคัญต่อระดับบริการลูกค้า นอกจากนี้นั้นต้นทุนการจัดซื้อหรือต้นทุนวัตถุดิบนั้นถือเป็นต้นทุนที่มีอัตราส่วนสูงที่สุดในบรรดาต้นทุนต่าง ๆ ของสินค้าหรือบริการ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่ต้องมีกระบวนการจัดซื้อที่มีประสิทธิภาพ

สำหรับหน้าที่สำคัญของหน่วยงานจัดซื้อ คือ จัดหาสินค้าหรือวัตถุดิบให้มีพร้อมตามความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ อย่างประหยัดและคุ้มค่าที่สุด ซึ่งรวมถึงการเลือกสรรผู้ขายวัตถุดิบที่เหมาะสม การสั่งซื้อ และการตรวจสอบควบคุมการทำงานของซัพพลายเออร์ (Supplier) แต่ละรายเพื่อตรวจสอบหาจุดที่ควรปรับปรุงเพื่อที่จะปรึกษากับซัพพลายเออร์ Supplier รายนั้น ๆ เพื่อหาวิธีที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา กล่าวได้ว่า กิจกรรมการจัดซื้อจัดจ้างจึงเป็นการมุ่งเน้นถึงกระบวนการจัดซื้อวัตถุดิบสินค้า หรือบริการจากภายนอกเพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมขององค์กรตั้งแต่กระบวนการผลิตไปจนถึงกระบวนการด้านการตลาด และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กร ในยุคที่การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การจัดซื้อจัดจ้างเป็นภารกิจที่มีความสำคัญมากมากยิ่งขึ้น การแข่งขันเพื่อลดต้นทุนผลิตภัณฑ์และการลดต้นทุนดำเนินการล้วนสร้างแรงกดดันต่อองค์กรหน่วยงานที่รับผิดชอบภารกิจการจัดซื้อจัดจ้างจำเป็นต้องดำเนินการเชิงรุกมากยิ่งขึ้นภารกิจที่เพิ่มมากกว่าเพียงการซื้อสินค้าเข้าสู่บริษัทหน่วยงานจัดซื้อถูกคาดหวังให้สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรไม่ว่าจะเป็นการบริการ การบริหารการจัดการ การสร้างพันธมิตรที่ดี การให้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ เรื่องการซื้อหรือผลิต กิจกรรมการจัดซื้อจัดจ้างจึงมีบทบาทที่สำคัญต่อองค์กร เนื่องด้วยค่าใช้จ่ายในส่วนงานจัดซื้อจัดจ้างทั้งหมดเป็นตัวแปรสำคัญในโครงสร้างต้นทุนของกิจการโดยต้นทุนที่ใช้ในการสนับสนุนวัตถุดิบคิดเป็นสัดส่วนประมาณสองในสามของต้นทุนผลิตของผลิตภัณฑ์ขั้นสุดท้ายหรือค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อ เป็นเหตุผลให้องค์กรควรที่จะให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้าง

ผู้ปฏิบัติหน้าที่จัดซื้อต้องเรียนรู้และเข้าใจนโยบายเงื่อนไขและระบบงานที่สำคัญในการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้สามารถทำหน้าที่จัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการได้บรรลุเป้าหมายองค์กร โดยมีต้นทุนต่ำที่สุดและได้รับสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานตรงกับความต้องการของหน่วยงานทั้งยังทำหน้าที่ในการควบคุมคุณภาพ นอกจากนี้การจัดซื้อจัดจ้างเป็นงานที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร พนักงานจัดซื้อจัดจ้างจำเป็นต้องทราบความต้องการที่ถูกต้องของผู้ใช้งานในหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างหาสินค้าและบริการมาให้ได้ตรงความต้องการที่สุด ฝ่ายจัดซื้อจัดจ้างยังประสบปัญหาหลัก คือ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานสูง ใช้เวลานาน ทำให้เกิดความล่าช้าในการที่จะได้มาซึ่งสินค้าและบริการนั้น ๆ ดังนั้นการจัดซื้อจัดจ้างจะประสบความสำเร็จผู้จัดซื้อจัดจ้างจึงต้องพยายามจัดซื้อให้ได้ที่ดีที่สุด (Best Buy) (เดชสิทธิ์ ชูมมะ, 2563 : 6) ด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่าคู่แข่งจะช่วยสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าจากการนำเสนอสินค้าที่เหมาะสมทั้งปริมาณและคุณภาพภายใต้เงื่อนไขทางด้านเวลา และสถานที่ที่มีอยู่ในที่สุดก็จะนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจระหว่างลูกค้าและผู้ประกอบการที่ยั่งยืน ดังนั้นการจัดซื้อจัดจ้างที่มีประสิทธิภาพจึงนับเป็นความได้เปรียบทางธุรกิจที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง ทำให้องค์กรต้องหันมาให้ความสนใจในการที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานในส่วนของการจัดซื้อจัดจ้างมากยิ่งขึ้นเพื่อให้เกิดการประหยัดลดต้นทุนและสร้างกำไรให้แก่องค์กร การบริหารการจัดซื้อจัดจ้างที่ดีจะส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานและผลประโยชน์ขององค์กร ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างโอกาสในการแข่งขันในธุรกิจและส่วนแบ่งทางการตลาดในอนาคตต่อไป (Chu & Varma, 2012 : 656)

การจัดซื้อจัดจ้างเป็นกระบวนการบริหารที่มีการดำเนินการหลายขั้นตอน และต่อเนื่องกันเป็นวงจรถือเป็นกระบวนการสำคัญและเป็นหน่วยสนับสนุนส่งเสริมให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามแผนงานนโยบาย วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร ในการจัดซื้อจัดจ้างมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุที่ตรงตามความต้องการ คุณภาพดี ราคาเหมาะสม ภายในระยะเวลาที่ต้องการใช้และจัดส่งได้ตามกำหนดแนวทางหนึ่งในการประเมินคุณภาพงานบริการ คือ การพิจารณาความพึงพอใจในสิ่งที่ผู้รับบริการคาดหวังว่าจะได้รับจากการใช้บริการ โดยที่ความพึงพอใจต่อบริการมีองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่ง คือ การรับรู้ถึงคุณภาพของการนำเสนอบริการ ซึ่งผู้ให้บริการนำเสนอโดยการแสดงออกต่าง ๆ ในกระบวนการบริการ และผู้รับบริการประเมินว่าผู้ให้บริการดำเนินการให้บริการเหมาะสมมากน้อยเพียงใดในการเข้าถึงบริการ พฤติกรรมการแสดงออกของผู้ให้บริการตามบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบต่องาน การใช้ภาษาสื่อสารและการปฏิบัติตนของผู้ให้บริการว่ามีความเต็มใจและจริงใจเพียงใดในการบริการ ฯลฯ การรับรู้ในเรื่องเหล่านี้จะช่วยให้ผู้รับบริการประเมินคุณภาพการบริการได้อย่างมีเหตุและผล ซึ่งนำไปสู่ความพึงพอใจในการรับบริการ นอกจากนี้ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานการบริหารจัดซื้อส่วนใหญ่ที่พบใน ปัจจุบัน ได้แก่ ปัญหาการขาดการสำรวจความต้องการจากผู้ใช้งาน ปัญหาการจัดหาไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด ปัญหาการจัดซื้อราคาสูงเกินจากราคากลาง ปัญหาคุณภาพของวัสดุ ปัญหาการจัดส่งวัสดุไม่ตามกำหนด เป็นต้น โดยปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ที่ใช้บริการหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการบริหารงานแต่ละฝ่าย (กัญสพัฒน นัถิอตรง และนันทพร ศรีวิไล, 2560 : 5)

ดังนั้นงานวิจัยครั้งนี้จึงศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อการใช้บริการจัดซื้อจัดจ้างกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทย ผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยไปพัฒนาการวางแผนการบริหารงานปรับปรุง และพัฒนาการให้บริการจัดซื้อจัดจ้างให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ให้บรรลุผลและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรมากยิ่งขึ้น และท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรทั่วไปที่จะนำไปพัฒนางานจัดซื้อจัดจ้างให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับกระบวนการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้าง และความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานในการใช้บริการจัดซื้อจัดจ้าง
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานต่อการใช้บริการจัดซื้อจัดจ้างกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้างกับความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานในการใช้บริการจัดซื้อจัดจ้าง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยที่มีขอบเขตและรายละเอียด ในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทยที่มาใช้บริการการจัดซื้อจัดหาสินค้าและบริการ ในบริษัท เอ็ม.อี.ซี.วิศวกรรม จำกัด จำนวนประชากร 700 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทยที่มาใช้บริการการจัดซื้อจัดหาสินค้าและบริการ ในบริษัท เอ็ม.อี.ซี.วิศวกรรม จำกัด จำนวน 248 คน โดยใช้สูตรของ Krejcie & Mogan (1970 : 609) สามารถแสดงได้ดังนี้

$$\text{จากสูตร } n = \frac{X^2 N p (1-p)}{e^2 (N-1) + X^2 p (1-p)}$$

เมื่อ n แทนค่าของขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N ขนาดของประชากร

e ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

X^2 ค่าไคสแควร์ที่ df เท่ากับ 1 และระดับความเชื่อมั่น 95% ($X^2=3.841$)

p สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร (ถ้าไม่ทราบให้กำหนด $p=.05$)

$$\text{แทนค่า } n = \frac{3.841 \times 700 \times 0.5 \times 0.5}{(.05)^2 \times (700-1) + 3.841 \times 0.5 \times 0.5}$$

$$n = \frac{672.175}{.0025 \times 699 + 3.841 \times 0.25}$$

$$= 248$$

ซึ่งจากการคำนวณได้ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม จำนวน 248 คน ด้วยวิธีการอาศัยความน่าจะเป็น (Probability sampling) โดยการใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบบชั้นภูมิ

แผนก	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ออกแบบ	73	26
ก่อสร้าง	198	70
ระบบไฟฟ้าและระบบสุขาภิบาล	88	31
ความปลอดภัย	40	14
ประมาณราคา	31	11
คุณภาพ	31	11

บุคคล	93	33
บัญชีการเงิน	56	20
คลังพัสดุและขนส่ง	70	25
ซ่อมบำรุง	20	7
รวม	700	248

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน โดยข้อความอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกข้อ และนำไปเก็บค่า Alpha Cronbach จำนวน 30 คน ได้ 0.902 เมื่อหลังทำ Tryout เสร็จ ผู้วิจัยสามารถนำแบบสอบถามมาเก็บกับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และแผนก โดยลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ (Multiple Choice)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้าง ประกอบด้วย 1) ด้านราคาเหมาะสม 2) ด้านคุณภาพเหมาะสม 3) ด้านความถูกต้องตามต้องการ และ 4) ด้านการจัดส่งตามกำหนด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานต่อการให้บริการงานจัดซื้อจัดจ้าง

โดยตอนที่ 2-3 มีลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น มี 5 ระดับ ของ Likert Scale, (1932 : 4) สามารถอธิบายได้ดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
มาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
น้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

ผลคะแนนที่ได้จากการสำรวจนั้น จะนำมาทำการวิเคราะห์และแปลผลความหมายค่าเฉลี่ยตามระดับความสำคัญ โดยการให้คะแนนแต่ละระดับ มีเกณฑ์ดังต่อไปนี้ Best, (1977 : 14)

$$\begin{aligned} \text{ความห่างของอัตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} = \frac{4}{5} = 0.80 \end{aligned}$$

เกณฑ์การวัดผลค่าคะแนนเฉลี่ย

ผลเฉลี่ย	4.21–5.00	ระดับมากที่สุด
ผลเฉลี่ย	3.41–4.20	ระดับมาก
ผลเฉลี่ย	2.61–3.40	ระดับปานกลาง
ผลเฉลี่ย	1.81–2.60	ระดับน้อย
ผลเฉลี่ย	1.00–1.80	ระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ถึงกรรมการของ บริษัท เอ็ม.อี.ซี.วิศวกรรม จำกัด เพื่อประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานของบริษัท เอ็ม.อี.ซี.วิศวกรรม จำกัด

2. เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นไปตามความจริง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมด และเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำในระหว่าง เดือน มิถุนายน–สิงหาคม 2565 ได้แบบสอบถามจำนวน 248 ฉบับ

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

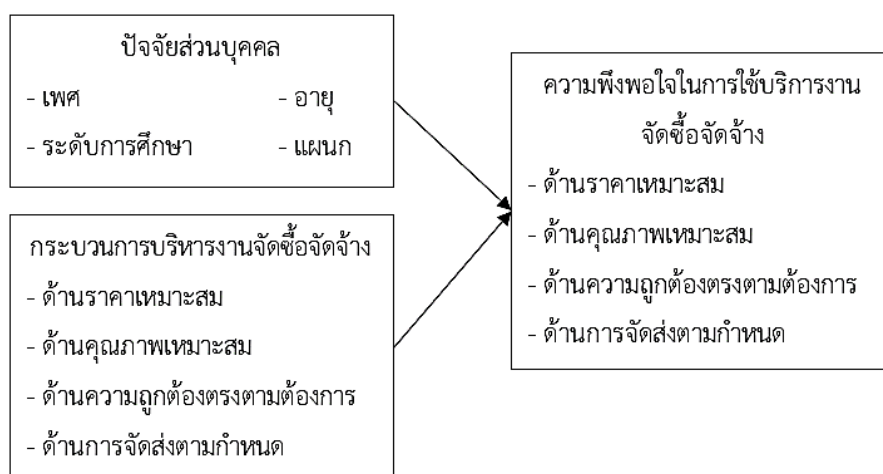
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยหลังการเก็บแบบสอบถามตามขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมที่ได้มาประมวลผล วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลและทำแบบสอบถาม เพื่อทำตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Description Statistic) สำหรับข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์หาค่าการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และสำหรับระดับของปัจจัยกระบวนการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้าง และความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์การทดสอบที (Independent sample t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน F-test โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และใช้การวิเคราะห์ Multiple regression analysis เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ของตัวแปรกระบวนการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้าง และความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษา “ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อการใช้บริการจัดซื้อจัดจ้างกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทย” โดยผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัยผ่านการทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ จากงานวิจัยของภูติส เกิดศรีเสริม (2560 : 8) ; จรัสศรี ดิษฐสอน (2562 : 153) และ สุวลี ทูลเพิ่ม และคณะ (2562 : 12) โดยสามารถสรุปและสร้างออกมาได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อการใช้บริการจัดซื้อจัดจ้างกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทย” สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 143 คน (ร้อยละ 57.66) อายุ 25-35 ปี จำนวน 116 คน (ร้อยละ 46.74) ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 175 คน (ร้อยละ 70.56) ทำงานในแผนกก่อสร้าง จำนวน 70 คน (ร้อยละ 28.23)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1. ระดับกระบวนการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้าง และความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานในการใช้บริการจัดซื้อจัดจ้าง

2. ผลการวิเคราะห์กระบวนการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้างกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยกระบวนการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้างกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทย

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัจจัย กระบวนการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้าง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านราคาที่เหมาะสม	4.66	.537	มากที่สุด
2. ด้านคุณภาพที่เหมาะสม	4.70	.503	มากที่สุด
3. ด้านความถูกต้องตรงตามต้องการ	4.69	.519	มากที่สุด
4. ด้านการจัดส่งตามกำหนด	4.16	.535	มาก
รวม	4.55	.490	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับกระบวนการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้างกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทย อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{X}=4.55$, S.D.=.490) เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากมากไปน้อยสามารถกล่าวได้ว่า มากที่สุดในด้านคุณภาพที่เหมาะสม ($\bar{X}=4.70$, S.D.=0.503) รองลงมา คือ ด้านความถูกต้องตรงตามต้องการ ($\bar{X}=4.69$, S.D.=0.519) รองลงมา คือ ด้านราคาที่เหมาะสม ($\bar{X}=4.66$, S.D.=0.537) รองลงมา คือ ด้านการจัดส่งตามกำหนด ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.535) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการให้บริการงานจัดซื้อจัดจ้างของผู้ปฏิบัติงานที่มาใช้บริการงานจัดซื้อจัดจ้างของกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทย

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยความพึงพอใจต่อการให้บริการงานจัดซื้อจัดจ้างของผู้ปฏิบัติงานที่มาใช้บริการงานจัดซื้อจัดจ้างของกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทย

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัจจัยความพึงพอใจต่อการให้บริการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านราคาที่เหมาะสม	4.68	.518	มากที่สุด
2. ด้านคุณภาพที่เหมาะสม	4.69	.515	มากที่สุด
3. ด้านความถูกต้องตรงตามต้องการ	4.72	.476	มากที่สุด
4. ด้านการจัดส่งตามกำหนด	4.71	.500	มากที่สุด
รวม	4.70	.484	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความพึงพอใจต่อการให้บริการงานจัดซื้อจัดจ้างของผู้ปฏิบัติงานที่มาใช้บริการงานจัดซื้อจัดจ้างของกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทย อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{X}=4.70$, S.D.=.484) เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากมากไปน้อยสามารถกล่าวได้ว่า มาก

ที่สุดในด้านความถูกต้องตรงตามต้องการ ($\bar{X}=4.72$, S.D.=0.476) รองลงมา คือ ด้านการจัดส่งตามกำหนด ($\bar{X}=4.71$, S.D.=0.500) รองลงมา คือ ด้านคุณภาพที่เหมาะสม ($\bar{X}=4.69$, S.D.=0.515) รองลงมา คือ ด้านราคาที่เหมาะสม ($\bar{X}=4.68$, S.D.=0.518) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เปรียบเทียบปัจจัยความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานต่อการใช้บริการจัดซื้อจัดจ้างกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทยที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา และแผนก ส่งผลต่อความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ และอายุ ส่งผลต่อความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทย ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา และแผนก แตกต่างกัน ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน ในขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ และอายุ ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้างกับ ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานในการใช้บริการจัดซื้อจัดจ้าง

สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยกระบวนการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้างมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานในการใช้บริการจัดซื้อจัดจ้าง

เป็นการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยของทั้งสองตัวแปรด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

Model	Sum of Square	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	45.979	4	11.495	236.911	.000*
Residual	11.790	243	.049		
Toral	57.769	247			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig.=.000) แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์และตัวแปรพยากรณ์ มีความสัมพันธ์กันในเชิงเส้นตรงต่อความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ

ตัวแปร	Unstandardized Coefficient B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	.623	.134		4.652	.000
ด้านราคาที่เหมาะสม (X1)	.078	.070	.087	.117	.265
ด้านคุณภาพที่เหมาะสม (X2)	.572	.072	.595	7.913	.000*
ด้านความถูกต้องตรงตามต้องการ (X3)	.154	.072	.165	2.147	.033*
ด้านการจัดส่งตามกำหนด (X4)	.074	.046	.082	1.609	.109
R=.892		R ² =.796		F=236.911*	
SE _{est} =.220		R ² _{adj} =.793		a=.623	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 องค์ประกอบ คือ ด้านคุณภาพที่เหมาะสม และด้านความถูกต้องตรงตามต้องการ ซึ่งส่งผลทางบวก ส่วนตัวแปรที่เหลืออีก 2 องค์ประกอบ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น สามารถสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y=a +b(X_1) +b(X_2) +b(X_3) +b(X_4)$$

แทนค่าได้ดังนี้

$$Y=.623 +.078(X_1) +.572(X_2) +.154(X_3) +.074(X_4)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z=.087(Z_1) +.595(Z_2) +.165(Z_3) +.082(Z_4)$$

สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างมีผลต่อความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน ในภาพรวม โดยภาพรวม คือ ปัจจัยด้านคุณภาพที่เหมาะสม และด้านความถูกต้องตรงตามต้องการ สามารถทำนายความพึงพอใจในกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทย โดยภาพรวม จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นอย่างง่ายจากการปรับแก้ของ R Square2 (R²) โดยมีค่าเท่ากับ .793 หรือคิดเป็น 79.30 เปอร์เซ็นต์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่ง ยอมรับสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคลด้านด้านการระดับการศึกษา และแผนก ส่งผลต่อความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ และอายุ ส่งผลต่อความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทย ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูติส เกิดศรีเสริม (2560 : 4) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความพึงพอใจของลูกค้าโครงการ อีพีซี (งานวิศวกรรม งานจัดซื้อจัดจ้าง และงานก่อสร้าง) ปีโตรเคมี ในเขตอุตสาหกรรมมาบตาพุด ได้กล่าวว่า ปัจจัยส่วนบุคคลตั้งแต่ เพศ อายุ ไม่ส่งผลต่อความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานภายในอุตสาหกรรม แต่ในเรื่องของแผนก รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอายุงาน ส่งผลต่อความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรัสศรี ดิษฐสอน (2562 : 149) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของบุคลากรในการใช้บริการงานพัสดุ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กล่าวว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ สายงาน และประสบการณ์การทำงาน ไม่ส่งผลต่อความพึงพอใจต่อการให้บริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากผู้คนจะมีความพึงพอใจมาจากการบริการปฏิบัติงานขององค์กรมากกว่าเรื่องส่วนบุคคล ทำให้เพศ สายงาน และประสบการณ์ส่งผลต่อความพึงพอใจที่ไม่แตกต่างกัน

2. ปัจจัยส่วนกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน

ปัจจัยกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ได้แก่ ด้านคุณภาพที่เหมาะสม และด้านความถูกต้องตรงตามต้องการ มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานจากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย R^2 (R Square2 (R2) โดยมีค่าเท่ากับ .793 หรือคิดเป็น 79.30 เปอร์เซ็นต์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ น้ำลิน เทียมแก้ว (2561 : 7) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการ สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม กล่าวว่า ระดับความพึงพอใจโดยรวมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.06 และระดับการบริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.21 และปัจจัยทั้งสองมีอิทธิพลต่อกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรัสศรี ดิษฐสอน (2562 : 149) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของบุคลากรในการใช้บริการงานพัสดุ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กล่าวว่า ปัจจัยกระบวนการปฏิบัติงาน และปัจจัยความพึงพอใจต่อการให้บริการอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ปัจจัย โดยเมื่อทดสอบค่าตามสมมติฐานพบว่า ปัจจัยกระบวนการปฏิบัติงานมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวลี ทูลเพิ่ม และคณะ (2562 : 5) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจในการใช้บริการพัสดุ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กล่าวว่า ระดับปัจจัยของกระบวนการบริการและความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และปัจจัยทั้งสองสามารถพยากรณ์การส่งผล

ระหว่างกันอยู่ที่ .793 หรืออยู่ที่ 79.30 เปอร์เซนต์ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงกล่าวได้ว่า ปัจจัยกระบวนการบริการมีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการงานพัสดุภายในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ควรให้ความสำคัญกับการจัดซื้อจัดจ้างโดยคำนึงถึงควมมีคุณภาพหรือคุณลักษณะของสินค้าและบริการที่สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ในการใช้งานของหน่วยงาน เพื่อเป็นการรักษาสีติและประโยชน์ในการจัดซื้อจัดจ้าง
2. กระบวนการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้างควรมีการเปิดเผยและเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม เพื่อให้ได้ราคาที่เหมาะสม ตลอดจนมีแผนการบริหารพัสดุที่เหมาะสมและชัดเจนในทุกขั้นตอน
3. ในการจัดซื้อจัดจ้างควรให้ความสำคัญต่อการตรวจสอบและการخذใช้หรือการรับประกันเมื่อสินค้าเกิดการเสียหาย/ชำรุด เพื่อให้การทำงานดำเนินไปอย่างราบรื่น และไม่ต้องประสบกับปัญหาทำให้ต้องเร่งดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างอย่างฉับพลัน
4. ควรพิจารณากระบวนการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้างให้ได้รับการพัฒนาปรับปรุงให้มีการดำเนินการที่สนองต่อความต้องการของผู้ปฏิบัติงานอย่างแท้จริง โดยคำนึงถึงคุณภาพของสินค้าที่จัดซื้อจัดจ้างเทียบกับราคาที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลในกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทย บริษัท เอ็ม.อี.ซี. วิศวกรรม จำกัด เท่านั้น จึงควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทยบริษัทอื่น เพื่อให้ทราบมาตรฐานของการให้บริการกระบวนการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้างของบริษัทอื่น และนำมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้างให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. การทำวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยให้ครอบคลุมเนื้อหาเรื่องความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานที่มาใช้บริการงานจัดซื้อจัดจ้างของกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างทางภาคใต้ของประเทศไทย เพื่อจะได้เนื้อหาที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนากระบวนการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้าง และให้ผู้ปฏิบัติงานที่มาใช้บริการงานจัดซื้อจัดจ้างเกิดความพึงพอใจ

เอกสารอ้างอิง

- กัญสพัฒน์ นั้บถือตรง และนันทพร ศรีวิไล. (2560). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุ วิทยาลัย
ธาตุพนม มหาวิทยาลัยนครพนม. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต0 บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยนครพนม.
- จรัสศรี ดิษฐสอน. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของบุคลากรในการใช้บริการงานพัสดุ คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์,
5 (3), 148-162.
- ชนาภา กิตติวัฒน์ธารง. (2560). การระบุความเสี่ยงด้านการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ของผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้าง
โครงการอาคารชุดพักอาศัย 8 ชั้น ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานวัตกรรมการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เดชสิทธิ์ ชุมมะ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขา
หาดใหญ่ ภายใต้สถานการณ์เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจด้านที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่หาดใหญ่.
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- น้ำลิน เทียมแก้ว. (2561). การศึกษาความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการ สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. รายงานการวิจัย สำนักวิทยบริการ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภูติส เกิดศรีเสริม. (2560). การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความพึงพอใจของลูกค้าโครงการ อีพีซี (งาน
วิศวกรรม งานจัดซื้อจัดจ้าง และงานก่อสร้าง) บีโตร์เคมี ในเขตมาบตาพุด. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมก่อสร้างและการจัดการ. บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สุวลี ทูลเพิ่ม, สุกจิตต์ ภูมิพระบุ, และชมพู่ เหนือศรี. (2562). การศึกษาความพึงพอใจในการใช้บริการงานพัสดุ
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. รายงานการวิจัย สำนักวิทยบริการ.
บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุบลศรี ธรรมชาติ. (2557). ความพึงพอใจของพนักงานในการรับบริการงานจัดซื้อจัดจ้าง กรณีศึกษาบริษัท
ซังโกะไดคาซตั้ง (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน). การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิต
วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์.

- Best, J. W. (1977). *Research in Education*. (3rd ed). New Jersey: Prentice-hall Inc.
- Chu, T. C., & Varma, R. (2012). Evaluating suppliers via a multiple levels multiple criteria decision making method under fuzzy environment. *Computers & Industrial Engineering*. 62(2), 653-660.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*. 30 (3), 607-610.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of psychology*. 22 (140), 1-55.

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของส่วนบริการ
ลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา บริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติจำกัด (มหาชน)

**The Integrating Buddhism Principles for Developing Personnel
Competency of Phra Nakhon Si Ayutthaya Customer Service
Division National Telecommunications
Public Company Limited**

ชินเดช อนันต์โสภณ,

เบญจมาศ สุวรรณวงศ์ และ พระมหาสุพร รกขิตธมโม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Shinnadech Anantasophon,

Benjamas Suwannawong and Phramahasuporn Rakkhitdhammo

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: shinejdai11@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยภาคสนาม (Field Research) ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept interview) ด้วยการลงพื้นที่ไปสัมภาษณ์ และจัดสนทนากลุ่ม (Focus Groups) แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ประมวลผล โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรในการปฏิบัติงานของส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2. ศึกษาหลักพุทธธรรมหลักไตรสิกขาและหลักจิตตปัญญา เพื่อนำมาพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3. บูรณาการหลักพุทธธรรม เพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของ ส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาและอุปสรรคขององค์กร

1.1 มุมมองสภาพปัญหา และอุปสรรคในการบริหารงานขององค์กรของส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในปัจจุบันนั้น ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือผู้บริหารระดับสูงขององค์กรพบว่า ปัจจุบันนี้ บริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติจำกัด (มหาชน) ที่ดำเนินกิจการด้านธุรกิจสื่อสารพบกับสภาพปัญหาการบริหารความเสี่ยง (Risk) 2 ด้าน คือ ความเสี่ยงทางการเงิน และความเสี่ยงทางด้านธุรกิจ ซึ่งจะต้องมีหลักการบริหารองค์กรด้วยทฤษฎี 4 M คือ 1. Man 2. Money 3. Material 4. Management

* วันที่รับบทความ: 13 สิงหาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 19 มกราคม 2566; วันที่ตอบรับบทความ: 24 มกราคม 2566

Received: August 13, 2022; Revised: January 19, 2023; Accepted: January 24, 2023

อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่าต่อองค์กรมากที่สุด โดยจะใช้หลัก Balances Score Card (BSC) เป็นเครื่องมือเป็นเกณฑ์วัดผลการดำเนินงานขององค์กร 4 ด้านดังนี้ คือ 1. เรื่องการเงิน (Financial) 2. เรื่องงานและขบวนการจัดการภายใน (Process Internal) 3. เรื่องคู่แข่งขั้นด้านธุรกิจและลูกค้า (Customer) 4. เรื่องการพัฒนาบุคลากร (Learning & Growth) เมื่อองค์กรประสบปัญหาผลการดำเนินการลดลง 2 ปี ซ้อนผู้บริหารระดับสูงซึ่งเป็นผู้นำการขับเคลื่อนองค์กร ก็ต้องมาวิเคราะห์หาสาเหตุ และแนวทางการแก้ไขโดยวิเคราะห์จาก SWOT เพื่อพิจารณาหาจุดอ่อน และจุดแข็งขององค์กร เมื่อวิเคราะห์และประมวลจาก 1) ปัญหาด้าน 2) ปัญหาด้าน Material 3) ปัญหาด้าน Money 4) ปัญหาด้าน Management จึงสรุปได้ว่าปัญหาที่มากที่สุดคือปัญหาทรัพยากรบุคคล (Man)

1.2 ปัญหาและ อุปสรรคในการนำหลักพุทธธรรม มาบูรณาการ เพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในปัจจุบัน มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือ บุคลากรขององค์กร คือ ผู้บริหารระดับต้น, พนักงานและลูกจ้าง พบว่า การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรด้วยหลักพุทธธรรมนั้นมีปัญหาในเรื่องของเวลา เนื่องจากผู้บริหารระดับต้น พนักงานและลูกจ้างของส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้รับมอบหมายงานภารกิจหลักมากเกินไปจนล้นมือ จึงทำให้ไม่มีเวลาในการพัฒนาสมรรถนะด้วยหลักพุทธธรรม

2. แนวทางการแก้ปัญหาและอุปสรรค

แนวทางการแก้ปัญหาและอุปสรรคตาม ข้อ 1.1 จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) กลุ่มเป้าหมายหลัก 1 กลุ่ม คือ ผู้บริหารระดับสูงขององค์กร มีความคิดที่จะแก้ปัญหาจุดอ่อน (W) ที่ต้องดำเนินการแก้ไขทันที นั่นก็คือทรัพยากรคน (Man) บุคลากรทุกคนในองค์กร ถือว่ามีความสำคัญเท่าๆกัน เปรียบเหมือนฟันเฟืองของเครื่องจักร ที่ฟันเฟืองจะต้องหมุนไปพร้อมกัน และในทิศทางเดียวกันถ้าฟันเฟืองตัวใดตัวหนึ่งเกิดชำรุด หรือขัดฟันเฟืองกันก็จะทำให้เครื่องจักรตัวนั้นทำงานสะดุดขาดประสิทธิภาพขับเคลื่อนไปได้ไม่ดี ก็จะทำให้งานออกมาล่าช้าด้วยคุณภาพเปรียบเทียบกับบุคลากรขาดศักยภาพในการปฏิบัติงาน จึงควรดำเนินการแก้ไขการดังนี้ 1) ต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร สร้างแรงจูงใจมีรางวัลตอบแทนสำหรับผู้ที่ตั้งใจพัฒนาตนเอง 2) ควรมีแผนงาน โครงการกิจกรรม เพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรเพื่อพัฒนาทำให้จิตใจสูงขึ้น ส่งผลให้บุคลากรตื่นตัวตลอดเวลาในการปฏิบัติงาน 3) ควรมีการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรสายงานสนับสนุนให้มากขึ้น เพื่อให้มาช่วยงานด้านบริการได้ 4) การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรยังส่งผลให้บุคลากรมีการแสวงหาองค์ความรู้ การศึกษาค้นคว้า พัฒาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความมั่นใจในศักยภาพของตนเอง 5) การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรส่งผลทำให้บุคลากรผู้บริการมีความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจกันปฏิบัติงานกันเป็นทีม

แนวทางการแก้ปัญหาและอุปสรรคตาม ข้อ1.2 จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) 22 รูป/คน กลุ่มเป้าหมายหลัก 4 กลุ่ม คือ 1. ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักพุทธธรรม 2. ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตตปัญญาศึกษา 3. ผู้บริหารระดับสูงขององค์กร และ 4. บุคลากรขององค์กร คือ ผู้บริหารระดับต้น, พนักงานและลูกจ้าง มีความคิดที่สอดคล้องกันได้ลงความเห็นว่าคุณภาพหลักไตรสิกขา และแนวคิดจิตตปัญญาศึกษามาใช้เป็นแนวทางการหลักพุทธธรรมโดยมีประเด็นสำคัญ คือ นำหลักไตรสิกขาซึ่งเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน แล้วนำมาผสมผสานเชื่อมเข้ากับแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ที่เป็นทั้งแนวคิดและแนวปฏิบัติ ที่มีจุดมุ่งหมายให้เกิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงภายในตนเอง ครอบครัว สังคม และการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร ทำให้เกิดองค์ความรู้ เท่าทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ จะทำอย่างไรให้คนเรา รู้จักเติมเมื่อขาด รู้จักหยุดเมื่อพอ และรู้จักแบ่งปันเมื่อเกิน ทั้งหมดจึงอยู่ที่ “คุณภาพคน” ที่จะพัฒนาขึ้นมา เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นปกติสุขในโลกใหม่ใบนี้ เป็นการสร้างคนให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์” (ฉาน ธรรมวิจารณ์, 2544 : 185)

คำสำคัญ: การบริหารงานองค์กร; พัฒนาสมรรถนะบุคลากร; หลักพุทธธรรม; การบูรณาการ; คุณค่าของคน

Abstracts

This research was a qualitative research using Documentary Research and Field Research methods. and from an in-depth interview by visiting the area for an interview and organized a group discussion (Focus Group) and used the data to analyze and process This research has 3 objectives: 1. To study the problem condition of personnel competency development in the operation of the customer service department in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. 2. Study the principles of Buddhism, the trisikkha principles and the concept of intellectual education. in order to develop the competency of the personnel of Customer Service Department, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province 3. Integration of Buddhist principles to develop the competence of the personnel of Customer Service Department, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province.

1. Condition of problems and obstacles

1.1 Problems and obstacles in organizational management of the customer service department, at present Key informants are corporate executives. It was found that at present, the National Telecommunications Company Limited (Public) that operates the communication business faces problems with risk management (Risk) in 2 aspects: financial risk and business risks which must have principles of organizational management with the 4 M. They are: 1. Man 2. Money 3. Material 4. Management. and worthwhile for the organization by using the Balances Score Card (BSC) as a tool as a measure as follows: 1. Financial 2. Process Internal 3. Customers 4. Learning & Growth. when the organization faces problems, the results of operations are reduced 2 For years in a row, we analyzed the cause and solutions by analyzing SWOT based on weaknesses and strengths of the organization .1) What is the Man problem? 2) What is the Material problem? 3) What is the Money problem? 4) What is the Management problem?

1.2 Conditions of problems and obstacles in the integration of Buddhist principles in order to develop personnel competency of the customer service department in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province at present There are key informants (Key Informants) are the first-level executives, employees and employees found that the development of personnel competency with Buddhist principles has problems in terms of time. Because the top management Employees and employees of the customer service department, there is no time to develop competence with Buddhist principles.

2. Solutions to problems and obstacles

Guidelines for solving problems and obstacles according to item 1.1 from key 1 main target group is the top executives of the organization. corporate executives There is an idea to solve the weaknesses (W) that need to be corrected immediately. It is human resources (Man). All personnel in the organization considered equally important. It is like a cog of a machine. The cogs must rotate together. and in the same direction if one of the gears is worn out, it will cause the machine to work, stumble, inefficient driving performance. It will cause the work to be delayed, inferior in quality, like personnel lacking the potential to perform tasks. Therefore, the following amendments should be made: 1) Must focus on personnel competency development Incentives are rewarded for those who intend to develop themselves. 2) There should be plans, projects, activities. Help resolve problems in a timely manner. and can pose appropriately 3) There should be more development of the competency of support personnel. to assist in the service 4) Personnel competency development also resulted in the personnel of the customer service department. This results in higher operational efficiency as well. 5) Personnel competency development result in the service personnel having cooperation, Working together as a team.

Guidelines for solving problems and obstacles according to item 1.2 from Key Informants 22 photos/person. The main target groups are 4 groups: They are: 1. experts on Buddhist principles, 2. experts in intellectual education, 3. high-level executives of the organization, and 4. personnel of the organization, namely top-level executives, employees and employees. There is a consensus opinion that the three principles should be adopted. and the concept of intellectual education to be used as a guideline for integrating Buddhist principles with important issues. which is to adopt the threefold principles which are the teachings of the Buddha used as a tool for human development Then combine it with the concept of intellectual education. that is both a concept and a practice which aims to create learning for change within oneself, family, society and change within the organization. Keeping up with society in a globalized world what to do for people Know how to fill when missing know how to stop when enough and know how to share when it's over It all depends on the “quality of people” that will be developed. To live happily in this new world. is to create people to be A “perfect man”

Keywords: Organization administration; Development the competency of the personnel; Buddhist principles; Integration; Value of people

บทนำ

ปัจจุบันโลกาภิวัตน์ (Globalization) ทางเทคโนโลยีทำให้วิถีชีวิตประจำวันของคนไทยสะดวกขึ้น และเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมีการแข่งขันด้านธุรกิจเทคโนโลยีสื่อสารค่อนข้างสูงมาก เพราะฉะนั้นทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐหรือภาคเอกชนจำเป็นต้องหาวิธีการบูรณาการ (Integration) เพื่อดำเนินการปรับปรุงกระบวนการการทำงานด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งผู้บริหาร พนักงานและลูกจ้างเข้าใจสภาพองค์กร ช่วยกันตั้งใจทำงานให้องค์กรมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ให้สามารถสู้กับคู่แข่งได้ เพื่อองค์กรจะได้แข็งแกร่ง มั่นคงและอยู่รอดได้ จึงจำเป็นต้องพัฒนาสมรรถนะบุคลากรในองค์กร โดยเฉพาะผู้บริหารทุกระดับจะต้องเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนองค์กรที่จะทำให้บุคลากรระดับผู้ตาม ซึ่งเป็นฟันเฟืองขององค์กรขับเคลื่อนไปพร้อมกัน อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพราะถ้าฟันเฟืองตัวใดตัวหนึ่งเกิดชำรุดไม่ขับเคลื่อนก็จะเป็นตัวถ่วง ซึ่งมีผลทำให้องค์กรเสียหาย ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรจึงเป็นกลไกสำคัญ ที่จะนำพาองค์กรให้ประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มุ่งสู่ความเป็นเลิศในธุรกิจสื่อสารได้แบบ **Benchmarking** โดยกำหนดกลยุทธ์ และนโยบายเพื่อหาแนวทางหลักในการวิเคราะห์ (SWOT) สภาพแวดล้อมปัจจัยต่าง ๆ ขององค์กรเพื่อทราบจุดแข็ง และจุดอ่อนขององค์กร แต่สิ่งหนึ่งที่แต่ละองค์กรต้องตระหนักก็คือ การบริหารงานโดยชอบธรรม ทุกระดับชั้นของบุคลากรตั้งแต่พนักงานและลูกจ้างไปจนถึงระดับผู้บริหารทุกระดับชั้นขององค์กร เพื่อเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลขององค์กร สร้างคุณธรรม และจริยธรรม ตามแนวทางการปฏิบัติงาน (จิรประภา อัครบวร, 2552 : 56)

ธรรมะจึงเป็นเครื่องมือที่จะขัดเกลาจิตใจของบุคลากรในองค์กรได้เป็นอย่างดี โดยการนำเอาหลักพุทธธรรม มาพัฒนาจิต (Development) ขัดเกลาจิตใจ (Attribute) เพื่อเป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจ และฝึกปฏิบัติงานมีสติปัญญา มีความเมตตา มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม มีความคิดสร้างสรรค์ในสิ่งดี ๆ ที่จะพัฒนาสมรรถนะบุคลากรให้กับองค์กร ที่จะนำการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ด้วยแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรตามหลักพุทธธรรม ซึ่งปัจจุบันนี้ บริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติจำกัด (มหาชน) ที่ดำเนินกิจการด้านธุรกิจสื่อสารก็พบกับสภาพปัญหาการบริหารความเสี่ยง (Risk) 2 ด้าน คือ ความเสี่ยงทางการเงิน และความเสี่ยงทางด้านธุรกิจ ซึ่งจะต้องมีหลักการบริหารองค์กรตามหลักทฤษฎี 4 M ใช้ในการบริหาร คือ 1. Man 2. Money 3. Material 4. Management อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าต่อองค์กร โดยจะใช้หลัก Balances Score Card (BSC) เป็นเครื่องมือเป็นเกณฑ์วัดดังนี้ คือ 1. เรื่องการเงิน (Financial) 2. เรื่องงานและขบวนการจัดการภายใน (Process Internal) 3. เรื่องคู่แข่งด้านธุรกิจและลูกค้า (Customer) 4. เรื่องการพัฒนาบุคลากร (Learning & Growth) ดังนั้นผู้บริหารสูงสุดคือกรรมการผู้จัดการใหญ่ CEO ของบริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติจำกัด จึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของหลักพุทธธรรมในการพัฒนาสมรรถนะให้เกิดขึ้นแก่บุคลากร ซึ่งมีองค์กรรัฐวิสาหกิจหลายองค์กรที่ผู้บริหารได้นำหลักพุทธธรรมมาใช้พัฒนาองค์กร เช่น การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคแห่งประเทศไทย โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชจังหวัดน่าน เป็นต้น (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 : 142)

ซึ่งที่ผ่านมาในอดีตการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรนั้นจะมุ่งเน้นไปในเรื่องของวิชาการ รูปแบบที่จะบูรณาการพัฒนาภาวะผู้นำตามแนวคิดตะวันตกและตะวันออกได้นั้น ผู้บริหารส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจในธรรมชาติที่เชื่อมโยงกับหลักบริหารและความคิดเก่าๆ ที่ใช้อำนาจในการตัดสินใจด้วยอารมณ์ สิ่งเหล่านี้จะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา ผู้บริหารที่ดีควรมีกระบวนการคิดใช้สติปัญญาในการตัดสินใจอย่างเป็นเหตุเป็นผล มีคุณธรรมจะต้องเป็นศูนย์กลางที่ทำให้พนักงานเคารพศรัทธา เป็นหลักยึดเหนี่ยวด้านจิตใจให้กับพนักงานได้ลักษณะของผู้บริหารองค์กรตามหลักพุทธธรรมนั้นจะต้องมีองค์ประกอบหลัก 3 ข้อ ได้แก่ 1. ผู้บริหารควรมีหลักการพัฒนาโดยใช้หลักไตรสิกขา ประกอบด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา 2. ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย 3. ผู้บริหารที่จะนำพาองค์กรมุ่งไปสู่ความเป็นเลิศได้นั้น จะต้องสามารถอธิบายความสอดคล้องของเทคโนโลยีกับธรรมะได้เป็นอย่างดี

สาเหตุหลักที่ผู้วิจัยเลือกทำวิจัยในหัวข้อเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา บริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติจำกัด (มหาชน)”

1. เมื่อเป็นผู้บริหารในองค์กร ก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนองค์กรให้สามารถอยู่รอดได้ด้วยความแข็งแกร่งที่จะดำเนินธุรกิจด้านการสื่อสารในอนาคตต่อไปได้
2. ได้เห็นตัวอย่างจากองค์กรต้นแบบการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นองค์กรต้นแบบที่น่าเอา หลักพุทธธรรมหลักไตรสิกขามาใช้บริหารองค์กร ที่สามารถดำเนินธุรกิจไปได้ด้วยผลประโยชน์ที่ดีมีกำไร ซึ่งมีผลมาจากผู้บริหารระดับสูงของการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีวิสัยทัศน์ที่มองการไกล ยอมรับการเปลี่ยนแปลง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรในการปฏิบัติงานของส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา บริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติจำกัด (มหาชน)
2. ศึกษาหลักพุทธธรรมหลักไตรสิกขาและแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อนำมาพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของ ส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา บริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติจำกัด (มหาชน)
3. บูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา บริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติจำกัด (มหาชน)

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรม เพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากร (ผู้บริหารระดับต้น พนักงาน และลูกจ้างในองค์กร) ของส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยาบริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary sources) ได้แก่ พระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539

2. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary sources) ได้แก่ อรรถกถา วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ งานวิจัย บทความทางวิชาการ ข้อมูลในระบบออนไลน์ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

1. ประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ในการวิจัยครั้งนี้ประชากรกลุ่มเป้าหมายคือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 22 รูป/คน ได้แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักพุทธธรรม จำนวน 2 รูป
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตตปัญญาศึกษา จำนวน 2 รูป/คน
3. ผู้บริหารระดับสูง จำนวน 2 คน
4. บุคลากร คือ ผู้บริหารระดับต้น จำนวน 11 คน, พนักงานและลูกจ้าง จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยาบริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติจำกัด (มหาชน)” เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Dept Interviews) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่1 ข้อมูลแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย ชื่อและสกุลผู้ให้สัมภาษณ์ เพศ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ อุปกรณ์ที่ใช้ ในการสัมภาษณ์ประกอบด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องบันทึกเสียง กล้อง โทรศัพท์มือถือและสมุดจดบันทึก

ตอนที่2 ข้อมูลแบบสัมภาษณ์เชิงลึกนั้นเป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์กรส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อุปกรณ์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ประกอบด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องบันทึกเสียง กล้อง โทรศัพท์มือถือ และสมุดจดบันทึก

ตอนที่3 ข้อมูลสนทนาแบบ Focus Groups ด้วยวิธี Zoom ซึ่งแบบคำถามที่สนทนากลุ่มแบ่งออกเป็น 3 ข้อ ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยดังนี้ 1. สภาพปัญหาการบริหารงานภายในองค์กร และอุปสรรคในการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2. เหตุผลองค์กรต้นแบบที่นำเอาหลักพุทธธรรมหลักไตรสิกขา และ แนวคิดจิตตปัญญาศึกษานำมาประยุกต์ใช้พัฒนาสมรรถนะคุณภาพ

บุคลากรขององค์กร 3. การนำเอาหลักพุทธธรรม และหลักจิตตปัญญาศึกษามายุทธนาการ เพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อจะสัมภาษณ์ดังนี้

1. ดำเนินการในการขอหนังสือ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากทางบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยมจรจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา เพื่อนำไปยื่นให้กับกลุ่มเป้าหมายหลักผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักพุทธธรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตตปัญญาศึกษา ผู้บริหารระดับสูงขององค์กร และบุคลากรขององค์กร คือ ผู้บริหารระดับต้น, พนักงานและลูกจ้าง

2. จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอให้กับกลุ่มเป้าหมายหลัก

3. นัดหมายการสัมภาษณ์

4. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามและสนทนา Focus Group ด้วยวิธี Zoom ตามวัน เวลาที่นัดหมายไว้

5. นำข้อมูลโดยรวบรวมที่ได้จากการสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่มเพื่อนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์

6. สรุปการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัย

7. เขียนงานวิจัยออกมาเป็นรูปเล่ม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์และข้อมูลคำถามในการสนทนา วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามวัตถุประสงค์ 3 ข้อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรในการปฏิบัติงานของส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมด้วยหลักไตรสิกขาและแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาที่จะนำมาผสมผสานหล่อหลอมเข้าด้วยกัน เพื่อนำมาพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3) ยุทธนาการหลักพุทธธรรม เพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของ ส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งใช้แนวคิดจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนในการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวมตัวแปรสังเกตได้จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการทบทวนวรรณกรรม และการสัมภาษณ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรที่สังเกตได้เพื่อใช้ในการทำวิจัย

รูปภาพที่ 2 ส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (องค์กรที่ทำวิจัย)

ที่อยู่เลขที่ ๒๒/๒ ถ.รามเสวร ต.ประตู่ชัย อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐ บุคลากรและองค์กรในการทำงานวิจัยมีจำนวนบุคลากรทั้งหมด 189 คน ที่ปฏิบัติงานในส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

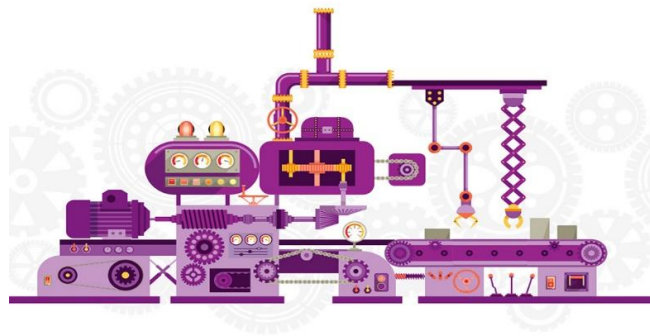
1. มีผู้บริหารระดับสูงจำนวน 1 คน เป็นผู้จัดการส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. มีผู้บริหารระดับกลางจำนวน 2 คน 1. ผู้ช่วยด้านเทคนิค 2. ผู้ช่วยด้านศูนย์บริการลูกค้า
3. มีผู้บริหารระดับต้นจำนวน 11 คน 1. ผู้จัดการศูนย์ช่างเทคนิค 2 ศูนย์ จำนวน 2 คน 2. ผู้จัดการศูนย์บริการลูกค้า 9 ศูนย์ จำนวน 9 คน
4. มีพนักงานผู้ปฏิบัติงานในส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 67 คน
5. มีลูกจ้างผู้ปฏิบัติงานในส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 108 คน

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Dept Interview) และการสนทนา Focus Group จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 22 รูป/คน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม 1. ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักพุทธธรรมหลักไตรสิกขา จำนวน 2 รูป 2. ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตตปัญญาศึกษา จำนวน 2 รูป/คน 3. ผู้บริหารระดับสูง จำนวน 2 คน 4. บุคลากร คือ ผู้บริหารระดับต้น จำนวน 11 คน, พนักงานและลูกจ้าง จำนวน 5 คน พบว่า

1. สภาพปัญหาการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในปัจจุบัน บุคลากร (Human) ทุกคนในองค์กร ถือว่ามีความสำคัญเท่าๆ กัน เปรียบเหมือนฟันเฟืองของเครื่องจักร ที่ฟันเฟืองจะต้องหมุนไปพร้อมกันในทิศทางเดียวกันถ้าฟันเฟืองตัวใดตัวหนึ่งเกิดชำรุดทรุดโทรมหรือขัดฟันเฟืองกันก็จะทำให้เครื่องจักรตัวนั้นทำงานสะดุดขาดประสิทธิภาพขับเคลื่อนไปได้ไม่ดี ก็จะทำให้งานออกมาล่าช้าด้อยคุณภาพเปรียบเหมือนบุคลากรขาดศักยภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

รูปภาพที่ 3 บุคลากรเป็นทรัพยากรที่สำคัญและมีคุณค่า เปรียบเสมือนฟันเฟืองของเครื่องจักร

ดังนั้นเจ้าของกิจการก็ต้องเร่งรีบปรับปรุงแก้ไขก็เหมือนกับองค์กรส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยาถ้าบุคลากรขาดสมรรถนะก็ต้องรีบทำการถ่ายเลือดกันด้วยการพัฒนาสมรรถนะให้สูงขึ้นด้วยหลักพุทธธรรม โดยการดึงสติบุคลากรกลับมา พร้อมขัดเกลาจิตใจด้วยสมาธิ และพิจารณาความคิดด้วยปัญญา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของความสำเร็จ ควรนำหลักหลักพุทธธรรม มาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานของ

บุคลากร (ผู้บริหารระดับต้น พนักงานและลูกจ้าง) โดยเฉพาะผู้บริหารระดับต้นถ้าปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความไม่เป็นธรรมหรือเป็นกลางแล้วก็จะเกิดความแตกแยกกันเกิดขึ้นในที่ทำงาน แต่ถ้าผู้บริหารระดับต้นมีหลักพุทธธรรมเข้ามายุติเห็นยวจิตใจในการปกครองก็จะทำให้พนักงานและลูกจ้างทำงานปฏิบัติงานอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นมีความสุข

2. ศึกษาหลักพุทธธรรม หลักไตรสิกขา และหลักจิตตปัญญาศึกษา จากองค์กรต้นแบบที่ได้นำหลักพุทธธรรมหลักไตรสิกขาและหลักจิตตปัญญาศึกษาไปพัฒนาบุคลากร/องค์กรได้ประสบความสำเร็จ แล้วนำมาพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 จังหวัดนครราชสีมา 2 เป็นองค์กรต้นแบบที่น่าเอา หลักพุทธธรรมหลักไตรสิกขามาใช้บริหารองค์กร เพื่อพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะบุคลากรตามคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ร่วมกันทั้ง 5 ด้าน คือ 1. การมุ่งมั่นในผลสัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) 2. การบริการที่ดี (Service Mind) 3. การสั่งสมความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในงานอาชีพนั้น (Expertise) 4. การยึดมั่นในความถูกต้องและชอบธรรม (Integrity) 5. การทำงานเป็นทีม (Teamwork)

1. การมุ่งมั่นในผลสัมฤทธิ์ โดยใช้หลักไตรสิกขา ทั้ง 3 ข้อ คือ

ศีล : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 จังหวัดนครราชสีมา 2 มีการจัดกิจกรรมสวดมนต์นั่งสมาธิ ๓๐ นาที เวลา ๐๘.๐๐ น. ทุกวันจันทร์ของสัปดาห์ เพื่อสร้างสติให้กับบุคลากรให้ตั้งใจทำงานด้วยสติ มีความระมัดระวังไม่ประมาท ตามหลักศีล 5 ข้อเป็นการควบคุมพฤติกรรม ก็จะทำให้การทำงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ 1) ทำงานด้วยความตั้งใจไม่คิดทำร้ายผู้ใดถึงเสียชีวิตก็ไม่เกิดเรื่องต่อตนเองและไม่ทำให้องค์กรต้องเสียหาย 2) ทำงานด้วยความตั้งใจไม่คิดโกงไม่ลักขโมยทรัพย์สินผู้อื่นก็ไม่เกิดเรื่องต่อตนเองและไม่ทำให้องค์กรต้องเสียหาย 3) ทำงานด้วยความตั้งใจไม่คิดเรื่องกามรมณ์ ก็ไม่เกิดเรื่องต่อตนเองและไม่ทำให้องค์กรต้องเสียหาย 4) ทำงานด้วยความตั้งใจไม่พูดโกหกในศีลข้อ 4 ก็ไม่เกิดเรื่องต่อตนเองและไม่ทำให้องค์กรต้องเสียหาย 5) ทำงานด้วยความตั้งใจไม่ดื่มสุราของมึนเมา ก็ไม่เกิดเรื่องอุบัติเหตุต่อตนเองและไม่ทำให้องค์กรต้องเสียหาย

สมาธิ : มีการจัดกิจกรรมสวดมนต์นั่งสมาธิ ๓๐ นาที เวลา ๐๘.๐๐ น. ทุกวันจันทร์ของสัปดาห์ เป็นการควบคุมจิต เพื่อสร้างสมาธิให้กับบุคลากรให้ตั้งใจทำงานด้วยความใส่ใจมุ่งมั่น ตัดความวุ่นวายออกไปทหลังจากไปเจอปัญหามากมาย ทั้งเรื่องส่วนตัว เรื่องครอบครัว และเรื่องอื่นๆ เข้าของวันแรกของการทำงาน ที่ จะทำงานด้วยสมาธิความตั้งใจ เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด ทั้งต่อตนเองและส่วนรวม และเสียหายต่อองค์กร

ปัญญา : มีการจัดกิจกรรมสวดมนต์นั่งสมาธิ ๓๐ นาที เวลา ๐๘.๐๐ น. ในทุกวันจันทร์ของสัปดาห์ เพื่อสร้างสติ และสมาธิให้กับบุคลากร เมื่อมีสติ และสมาธิแล้วปัญญาก็ตามมา เกิดความรู้แจ้ง เข้าใจ และตัดสินใจงานได้อย่างรวดเร็ว และถูกต้อง

2. การบริการที่ดี โดยใช้หลักไตรสิกขา ทั้ง 3 ข้อ คือ

ศีล : บุคลากรให้การบริการที่ดีมีความใส่ใจลูกค้าด้วยความซื่อสัตย์ไม่โกหก หรือหลอกลวงลูกค้าทั้งลูกค้ามาติดต่อทั้งที่สำนักงาน และให้บริการที่บ้านลูกค้า ทำให้ลูกค้าพอใจและประทับใจในองค์กร

สมาธิ : บุคลากรให้การบริการที่ดีมีความตั้งใจต้อนรับลูกค้าด้วยความใส่ใจพูดคุยกับลูกค้าที่มีมิตรสัมพันธ์กับลูกค้าที่มาติดต่อทั้งที่สำนักงาน และที่บ้านลูกค้า ทำให้ลูกค้าพอใจในองค์กร

ปัญญา : บุคลากรให้การบริการที่ดีด้วยการตอบคำถามลูกค้าด้วยสติ คิดใคร่ครวญ อธิบายให้ลูกค้าเข้าใจ เกิดความพึงพอใจต่อการบริการและประทับใจในองค์กร

3. การส่งเสริมความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในงานอาชีพนั้น โดยใช้หลักไตรสิกขา ทั้ง 3 ข้อ คือ

ศีล : บุคลากรส่งเสริมความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในงานอาชีพนั้นโดยส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพโดยการส่งไปอบรมเพิ่มเติมเพื่อนำความรู้และทักษะความชำนาญมาสร้างประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ไม่ใช้ความรู้และทักษะความชำนาญไปใช้ในทางที่ผิดศีล และทำลายองค์กรตนเองที่จะเกิดความเสียหาย

สมาธิ : บุคลากรส่งเสริมความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในงานอาชีพนั้นโดยส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพโดยการส่งไปอบรมเพิ่มเติมด้วยความตั้งใจ มุ่งมั่น ที่จะได้ความรู้และทักษะความชำนาญมาสร้างประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

ปัญญา : บุคลากรส่งเสริมความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในงานอาชีพนั้นโดยส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพโดยการส่งไปอบรมเพิ่มเติมด้วยความตั้งใจ มุ่งมั่น ที่จะได้ความรู้เพิ่มเติมและทักษะความชำนาญมาสร้างนวัตกรรมใหม่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ทั้งการเพิ่มรายได้และลดค่าใช้จ่าย

4. การยึดมั่นในความถูกต้องและชอบธรรมโดยใช้หลักไตรสิกขา 1 ข้อ คือ ศีล

ศีล : บุคลากรทำงานยึดมั่นในความถูกต้องและชอบธรรมตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กร โปร่งใส ไม่ผิดศีลธรรม ไม่ทุจริต ไม่โกงลูกค้า ไม่โกงองค์กร ที่จะเกิดความเสียหายต่อองค์กร

5. การทำงานเป็นทีม โดยใช้หลักไตรสิกขา ทั้ง 3 ข้อ คือ

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 จังหวัดนครราชสีมา 2 จัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนานิมิตต์ พระสงฆ์มาแสดงธรรม เฉลี่ยปีละ ๔ ครั้งเพื่อขัดเกลาจิตใจบุคลากร โดยนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานเพื่อให้บุคลากรทุกคน เพื่อสร้างความสมัครสมานสามัคคีในการทำงานเป็นทีม

ศีล : บุคลากรได้สวดมนต์รับศีล 5 จากพระสงฆ์ร่วมกัน ก็นำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานยึดมั่นในความถูกต้องและชอบธรรมตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กร โปร่งใส ไม่ผิดศีลธรรม ร่วมมือกันป้องกันผู้ที่จะทุจริต สร้างความเสียหายต่อองค์กร

สมาธิ : บุคลากรนั่งสมาธิร่วมกัน ก็เกิดสมาธิ มีสติ มีความมุ่งมั่นทำงานเป็นทีม สมัครสมานสามัคคีร่วมมือกันทำงานด้วยหลายความคิดหลายแรงให้บรรลุเป้าหมายด้วยความรวดเร็ว

ปัญญา : เพื่อให้บุคลากรทุกคนสร้างความสมัครสมานสามัคคีในการทำงานเป็นทีม ลดความขัดแย้งภายในตัวบุคคล ระหว่าง หัวหน้ากับลูกน้อง ระหว่างเพื่อนร่วมงานอยู่สถานที่เดียวกัน

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชปัวจังหวัดน่าน เป็นองค์กรต้นแบบที่นำเอาหลักจิตตปัญญา

ใช้ในการพัฒนาคุณภาพบุคลากรของโรงพยาบาล นพ.กิตตินันท์ อนรรฆมณี ผู้อำนวยการสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล และนายแพทย์กิตติศักดิ์ เกษตรสินสมบัติ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล มีแนวคิดว่าการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลด้านวิชาการอย่างเดียวอาจไม่พอ ต้องหันมาดูแลมิติทางด้านจิตใจของบุคลากรและผู้ที่มารับบริการด้วย โดยจัดอบรมให้กับบุคลากรทำสมาธิเพื่อจัดการกับความว้าวุ่น **สรุป** ว่าสมาธิใช้ในการพักแต่สติใช้ในการทำงานเมื่อฝึกสติจะสามารถทำให้ทำงานได้โดยไม่วกแวกและไม่ว้าวุ่น

รูปภาพที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างสมาธิกับสติ ที่นำหลักไตรสิกขามาผสมผสานเข้ากับหลักจิตตปัญญาจัดทำกิจกรรมกลุ่มสนทนากลุ่มการใช้สติและสมาธิ

การฝึกสติทั้ง 3 แบบ จะช่วยให้เราดำรงชีวิตได้อย่างมีสติ ทำงานด้วยจิตที่ไม่วกแวก ไม่ถูกส่อแทรกด้วยอารมณ์ ไม่ว่าจะอยู่ในภาระงานแบบใดก็ปรับสติให้เหมาะสมได้ และเมื่อมีอารมณ์ว้าวุ่นก็สามารถทำจิตให้เป็นกลางหรือปล่อยวางได้โดยสังเกตความรู้สึกทางกายที่เกิดขึ้นร่วมกับความรู้สึกทางใจ

รูปภาพที่ 5 จัดกิจกรรมกลุ่มจับคู่เล่าเรื่องยุ่งยากใจ ที่ทำให้โกรธ เศร้า หนักใจในชีวิตหรือในองค์กร

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมเพราะทำให้ดึงความสามารถที่มีอยู่ในตัวออกมาได้ ชัดเจน ได้รับความรู้ และทักษะการพัฒนาสมรรถนะทั้ง 5 ด้าน

ก. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ความมุ่งมั่นจะปฏิบัติงานให้เกิดผลดีที่มีอยู่ให้ได้ จากผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาของตนเอง (ตามเกณฑ์ตัวชี้วัดความสำเร็จ) ของบุคลากรของโรงพยาบาลได้กำหนดขึ้น การสร้างสรรค์และพัฒนาผลงานหรือกระบวนการปฏิบัติตามเป้าหมายที่ยากและท้าทาย

ข. การบริการที่ดี หมายถึง ความตั้งใจและความพยายามของบุคลากรของโรงพยาบาล ในการให้บริการประชาชนผู้มาใช้บริการ เพื่อนร่วมงาน หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

ค. การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ หมายถึง ความสนใจใฝ่รู้ในการสั่งสม ความรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จนสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เข้ากับการปฏิบัติงานของตนเองทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์

ง. การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม หมายถึง การดำรงตนและประพฤติปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งตามกฎหมาย คุณธรรม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ

จ. การทำงานเป็นทีม หมายถึง ความตั้งใจที่จะทำงานร่วมกันกับผู้อื่น เป็นส่วนหนึ่งของทีม หรือหน่วยงาน โดยบุคลากรของโรงพยาบาล สามารถในการสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับสมาชิกในทีม

บูรณาการหลักพุทธธรรม หลักไตรสิกขา+หลักจิตตปัญญา เพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากร (ระดับผู้บริหารระดับต้น พนักงานและลูกจ้าง) ของส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เหตุผล ทำไมถึงต้องนำหลักไตรสิกขา มาผสมผสานหล่อหลอมเข้ากับหลักจิตตปัญญาศึกษา

1. **หลักไตรสิกขา** เป็นเป็นหลักธรรมคำสอนสำคัญในการพัฒนาตนเอง ทั้ง กาย วาจา ใจ ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน โดยการนำคำว่า "การบริการ" คำสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นหลักคิด เพื่อให้บุคลากรส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกิดความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน มีความเจริญเติบโต ทั้งทางด้าน พฤติกรรม จิตใจ และปัญญา

2. **หลักไตรสิกขา** เป็นการพัฒนาศักยภาพ และสมรรถนะบุคลากรตามคุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ที่พึงประสงค์ร่วมกันทั้ง 5 ด้าน คือ 1. การมุ่งมั่นในผลสัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) 2. การบริการที่ดี (Service Mind) 3. การส่งเสริมความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในงานอาชีพนั้น (Expertise) 4. การยึดมั่นในความถูกต้องและชอบธรรม (Integrity) 5. การทำงานเป็นทีม (Teamwork)

3. **หลักจิตตปัญญาศึกษา** เป็นกุญแจแห่งอนาคตของมนุษยชาติ จึงอยู่ที่การเรียนรู้ เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐาน ทั้งในตัวเอง องค์กร และสังคม เป็นการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับ การพัฒนาการตระหนักรู้สำรวจภายในตนเอง (อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ มุมมองต่อชีวิต และโลก) เข้าใจด้านในของตนเอง รู้ตัว เข้าถึงความเชื่อมโยงทั้งความคิด (head) จิตใจ (heart) และนำไปสู่การปฏิบัติ (hand) ที่มีประสิทธิภาพ เป็นวิถีทางแห่งปัญญาที่พัฒนาคนอย่างสมบูรณ์ เป็นบุคลากรขององค์กรที่มีคุณค่า

4. **หลักจิตตปัญญาศึกษา** มุมมองจากปัญหาต่างๆ ในหลายด้านที่เกิดขึ้นในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้มนุษย์เราได้นำหลักจิตตปัญญาที่เคยมีอยู่จากยุคดั้งเดิมมาสู่การเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสู่สมัยใหม่ พลิกฟื้นชีวิตชาวของมรดกทางจิตวิญญาณและทางปัญญาที่จะพัฒนามนุษย์ที่สมบูรณ์ได้พัฒนามิติภายในของมนุษย์

วิธีการบูรณาการด้วยหลักไตรสิกขา และจิตตปัญญา

การนำหลักไตรสิกขา มาผสมผสานหล่อหลอมเข้ากับจิตตปัญญาศึกษา เป็นกระบวนการเรียนรู้จากหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า มาเชื่อมโยงกับการฝึกปฏิบัติในสนามจริง ภายในตัวเองของบุคลากรทำ

ให้ได้มาซึ่งความรู้ จากประสบการณ์และกระบวนการและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตนเอง ให้ตระหนักเห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ เรียนรู้ในการเข้าถึงความจริง ซึ่งจิตตปัญญาศึกษานั้นมีกระบวนการได้ความรู้มา 3 ลักษณะ คือ การฟังอย่างลึกซึ้ง (deep listening) การน้อมสว่ใจอย่างใคร่ครวญ และการเฝ้ามองเห็นตามที่เป็นจริงเป็นกระบวนการพัฒนาปัญญาภายในบุคคล

ขบวนการบูรณาการหลักพุทธธรรม

- 1) วางแผนงาน โครงการ กิจกรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ทำให้จิตใจสูงขึ้น ส่งผลให้ตื่นตัวตลอดเวลาในการปฏิบัติงาน มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในเวลารวดเร็ว ช่วยแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่
- 2) ให้ผู้บริหารระดับต้น เป็นผู้พัฒนาสมรรถนะพนักงานและลูกจ้าง โดยมีคณะทำงานที่รับผิดชอบจัดทำโครงการพัฒนา ฝึกอบรมสมรรถนะทุกด้าน มีการพัฒนาที่หลากหลายอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง
- 3) รูปแบบของการพัฒนาสมรรถนะ ที่จะได้ผลดี คือ การฝึกอบรม ที่ได้รับฟังและลงมือฝึกฝนจริง หากมีข้อข้องใจหรือปัญหาใดๆ สามารถสอบถามได้ทันที การศึกษาดูงาน ที่ได้เห็นได้ปฏิบัติในสนามจริง
- 4) Coaching ผู้บังคับบัญชากับพนักงานมีความใกล้ชิดกัน เพื่อที่จะติดตามงานและปรับปรุงแก้ปัญหาได้ตลอดเวลา และทันทั่วทั้งที่ หรือการไปศึกษาดูงานในที่อื่นๆ
- 5) การ Coaching เป็นการสอนงานบริการจากรุ่นพี่ที่ปฏิบัติงานมาก่อน มีความรู้ความสามารถจากประสบการณ์ในงานบริการ ถ่ายทอดความรู้ให้กับน้องใหม่ เพื่อเพิ่มศักยภาพ
- 6) มอบหมายงานให้กับพนักงานอย่างเหมาะสมกับความสามารถหรือความถนัด ความชำนาญส่วนบุคคล เพราะคนทุกคนไม่สามารถทำหลายเรื่องได้ดีในเวลาเดียวกัน
- 7) อบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นระยะ ระยะ เช่น ระยะที่ 1 การสำรวจแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ระยะที่ 2 การนำข้อมูลระยะที่ 1 มาจัดอบรมฝึกปฏิบัติ และ ระยะที่ 3 การติดตามผลงาน ข้อเสนอแนะ ค้นหาพนักงานที่มีพัฒนาการปฏิบัติงาน ให้เป็นพนักงานผู้ทรงสมรรถนะ ทรงคุณค่า

เป้าหมาย และความคาดหวังจากการบูรณาการหลักพุทธธรรม

- ก. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ความมุ่งมั่นจะปฏิบัติงานให้ดีหรือสูงกว่ามาตรฐานที่มีอยู่ หรือเกณฑ์วัดผลสัมฤทธิ์ของส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้กำหนดขึ้น รวมถึงการสร้างสรรค์ พัฒนาผลงานหรือกระบวนการปฏิบัติ เพื่อบรรลุตามเป้าหมาย
- ข. การบริการที่ดี หมายถึง ความตั้งใจของบุคลากรส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในการให้บริการต่อลูกค้า พนักงาน เพื่อนร่วมงาน หรือ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
- ค. การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ หมายถึง ความสนใจใฝ่รู้ ส่งเสริมความรู้ ความสามารถของตนในการปฏิบัติหน้าที่ ด้วยการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์
- ง. การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม หมายถึง การดำรงตนและประพฤติปฏิบัติ อย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งตามกฎหมาย คุณธรรม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม

อภิปรายการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัย เรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรม เพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีประเด็นในการอภิปรายสามารถจำแนกการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. เมื่อศึกษาสภาพ และปัญหาอุปสรรคของสมรรถนะของบุคลากร (ผู้บริหารระดับต้น พนักงาน และลูกจ้าง) ส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในปัจจุบันแล้ว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (ผู้บริหารระดับต้น พนักงานและลูกจ้าง) เห็นว่า การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรฯ มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของเวลา เนื่องจาก ภารกิจหลักในปัจจุบันซึ่งได้รับมอบหมายมาจากผู้บังคับบัญชามากเกินไปจนเกินไป จึงทำให้ไม่มีเวลาในการพัฒนาตนเองและที่สำคัญผู้บริหารมิได้ให้ความสำคัญหรือให้ความสนใจอย่างจริงจัง

2. ผลการศึกษากการบูรณาการหลักพุทธธรรม เพื่อพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรของส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่า การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสม ถือว่าเป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะ ให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม เพื่อการพัฒนาและเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของตน ทำให้ได้ลงมือปฏิบัติจริง เป็นการพัฒนาที่ตรงเป้าหมายมากที่สุด สอดคล้องกับ “แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ”

3. บูรณาการด้วยหลักพุทธธรรมหลักไตรสิกขา กับจิตตปัญญาศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้หลักไตรสิกขา กับจิตตปัญญามาผสมผสานหล่อหลอมเข้าด้วยกัน เพื่อให้ได้ Outcome ออกมาบุคลากรที่มีศักยภาพและมีคุณค่าในองค์กร เพื่อให้มีความสุขและพอใจต่องานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีสมาธิในการทำงานรักการบริการ เพื่อให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย เรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา บริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติจำกัด (มหาชน) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้
 - 1) ในการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจะต้องอาศัยการเรียนรู้ร่วมกัน มีส่วนร่วมในการสร้างระบบงานกระบวนการทำงานเน้นการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง
 - 2) การพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ทำได้หลายวิธี ควรส่งเสริมวิธีการพัฒนาหลากหลายวิธี เช่น การให้คำแนะนำ (Mentoring) หรือ การบริการงาน (Coaching) มาใช้
 - 3) ผู้บริหาร ควรจัดทำแบบประเมินสมรรถนะบันทึกการติดตามและประเมินผลการพัฒนาบุคลากรอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
 - 4) ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพิ่มขึ้น เพื่อให้การพัฒนาบุคลากรมีการยกระดับด้านประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

5) ควรมีการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกิดความต้องการในการพัฒนาตนเอง เช่น การพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง เพิ่มเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน ให้งานใกล้เคียงกับบุคลากรที่ปรับเปลี่ยนสมรรถนะการทำงาน อย่างเหมาะสมและยุติธรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

- 1) ควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ ไปศึกษาหาแนวทางยกระดับเพิ่มประสิทธิภาพสูงขึ้น
- 2) ควรนำการศึกษาหลักพุทธธรรมที่ได้องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยในครั้งนี้ขยายผลให้เป็นวงกว้างไปใช้ในส่วนบริการลูกค้าจังหวัดอื่นๆ ในองค์กรบริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติจำกัด (มหาชน) ต่อไป
- 3) ควรศึกษาวิจัยพัฒนาสมรรถนะบุคลากร โดยเน้นหลักพุทธธรรมอื่นด้วย เช่น นำหลักพรหมวิหาร 4 มาใช้บูรณาการ เพื่อประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานด้านอื่นๆ ด้วย เพื่อประโยชน์สูงสุดขององค์กร
- 4) นำผลสำเร็จจากการวิจัยครั้งนี้ ไปขยายผลต่อยอดปรับใช้ในการพัฒนาสมรรถนะขององค์กรอื่นทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนในระดับประเทศต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จิระประภา อัครบวร. (2552). *คุณค่าคน คุณค่างาน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เต๋า 2000.
- ฉาน ธรรมวิจารณ์. (2544). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ประสิทธิผลของระบบคัดกรองสุขภาพจิตเชิงรุกด้วยแอปพลิเคชัน **Mental Health Check-In** ในการลดโอกาสการฆ่าตัวตายของกลุ่มผู้มีภาวะเสี่ยงสุขภาพจิต

กรณีศึกษาในจังหวัดขอนแก่น

Effectiveness of A Suicide Prevention Application, Mental Health Check-In : A Case Study of Khon Kaen

รัศมี ตันธวัฒน์ และ อจิราภัส เพียรขุนทด

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Rassamee Tunthawut and Ajirapa Pienkhuntod

Khon Kaen University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: ajirpi@kku.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาประสิทธิผลของระบบคัดกรองสุขภาพจิตเชิงรุกด้วยแอปพลิเคชัน **Mental Health Check-In** มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการลดโอกาสการฆ่าตัวตายของกลุ่มผู้มีภาวะเสี่ยงสุขภาพจิตด้วยการใช้ระบบคัดกรองสุขภาพจิตเชิงรุกด้วยแอปพลิเคชัน **Mental Health Check-In** ของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น โดยเก็บข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร การศึกษาโปรแกรมคัดกรองสุขภาพจิตแอปพลิเคชัน **Mental Health Check-In** และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐทั้งระดับผู้บริหารส่วนภูมิภาคและระดับผู้ปฏิบัติจำนวน 10 คน จาก 7 หน่วยงาน ในหน่วยงานสังกัดกรมสุขภาพจิตและเครือข่ายบุคลากรสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในจังหวัดขอนแก่น เครื่องมือการวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลแบบนัยสาระ

ผลการวิจัยพบว่า ระบบคัดกรองสุขภาพจิตเชิงรุกด้วยแอปพลิเคชัน **Mental Health Check-In** มีประสิทธิผลในฐานะเป็นเครื่องมือที่ใช้คัดกรอง รวบรวมข้อมูล และประมวลผลข้อมูลของกลุ่มผู้สัมผัสปัจจัยเสี่ยงสุขภาพจิตได้ดีขึ้นผ่าน **Dashboard** เพื่อส่งต่อไปยังกลไกอื่น ๆ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการติดตามเพื่อให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมให้เข้าสู่ระบบบริการด้านการรักษา อีกทั้งยังช่วยเพิ่มประสิทธิผลในการวิเคราะห์ วางแผน และการแก้ไขปัญหา ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของแอปพลิเคชันประกอบด้วย 1) ความสะดวกและรวดเร็วในการคัดกรองและประมวลผล นำไปสู่การชี้เป้าและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ดีขึ้น 2) ช่องทางและโอกาสการเข้าถึงการประเมินสุขภาพจิตตนเองเบื้องต้น 3) ความสะดวกของเจ้าหน้าที่ในการประเมินกลุ่มเสี่ยงที่มีความรุนแรง หรือกลุ่มที่มีข้อจำกัดการเข้าถึงระบบเทคโนโลยี และ 4) ระยะเวลาในการดำเนินงานและจำนวนงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ งานวิจัยนี้ยังได้พบว่าปัญหาและอุปสรรคของระบบ

วันที่รับบทความ: 26 สิงหาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 8 กันยายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 9 กันยายน 2565

Received: August 26, 2022; Revised: September 8, 2022; Accepted: September 9, 2022

คัดกรองสุขภาพจิตเชิงรุกด้วยแอปพลิเคชันฯ ได้แก่ 1) ข้อจำกัดการเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวสำหรับติดตาม และ 2) ด้านจำนวนบุคลากรที่จำกัด

คำสำคัญ: ระบบคัดกรอง; สุขภาพจิต; การป้องกันฆ่าตัวตาย

Abstracts

This research had the objective to study the effectiveness of the suicide prevention application “Mental Health Check-In” for at-risk persons by conducting a case study of Khon Kaen Province. The researcher first conducted a review of the related documents and programs to screen people for mental health problems by using the Mental Health Check-In application. Next, the researcher collected data by in-depth interviews with ten public health administrators at the regional and implementation level, representing seven agencies under the Department of Mental Health and a related network of the Ministry of Public Health. The key informants were working on mental health programs in Khon Kaen Province.

This study found that the Mental Health Check-In application is an improved instrument to screen individuals for serious mental health disorders. The application also is a tool to facilitate the collection of data and preliminary processing of the relevant information. That information provides a reliable basis for referral of individuals to the appropriate care providers and to enroll them in the mental health care and treatment system. The application also increases the effectiveness of analysis, planning, and troubleshooting.

The factors for the effectiveness of the Mental Health Check-In application are: 1) the ease of use and the speed of the application, which led to the accuracy, wider identification, and accessibility for persons who need the screening services; 2) the opportunities for the clients to access to the preliminary mental health assessment services; 3) the ability for the front-line health workers to identify the severe cases or those that were in need but were unable to access the technology; and 4) the duration of service operations and the amount of budget allocated from the state. This research also found that there were still limitations and obstacles to the use of the application, which included the ease of accessibility to personal data of the clients by unauthorized persons, the difficulty for health care personnel to access the data, limited tracking, and monitoring of the health condition of the clients, and a shortage of health care personnel who knew how to utilize the application.

Keywords: Screening system; Mental Health; Suicide prevention

บทนำ

ผู้เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตายแต่ละปีมากกว่า 700,000 คน ทุก ๆ 40 วินาที จะมีผู้ฆ่าตัวตาย ร้อยละ 77 ของการฆ่าตัวตายทั่วโลกเกิดขึ้นในประเทศที่มีรายได้ต่ำและปานกลาง ปัญหาสุขภาพจิตเช่น โรคซึมเศร้าและปัญหาการติดสุรามีความเชื่อมโยงกับการฆ่าตัวตาย การฆ่าตัวตายหลายครั้งเกิดขึ้นจากความหุนหันพลันแล่นในช่วงเวลาวิกฤต ปัจจัยเสี่ยงสำคัญของการฆ่าตัวตายแต่ละครั้งคือการพยายามฆ่าตัวตายครั้งก่อน และสามารถป้องกันได้ด้วยการแทรกแซงที่ทันเวลาที่ซึ่งจำเป็นต้องมีกลยุทธ์การป้องกันการฆ่าตัวตายที่ครอบคลุมหลายภาคส่วน องค์การอนามัยโลก (WHO, 2021 : online)

สถานการณ์การฆ่าตัวตายประชากรไทยปี 2540 ร้อยละ 6.92 ต่อประชากรแสน จากบทเรียนวิกฤตต้มยำกุ้งพบว่าอัตราการฆ่าตัวตายเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่องและสูงสุดใน 2 ปีถัดมาคือ ปี 2542 ร้อยละ 8.59 ต่อประชากรแสน ในขณะที่อัตราการฆ่าตัวตายประชากรไทยปี 2563 ร้อยละ 7.37 ต่อประชากรแสน มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องนับจากข้อมูลย้อนหลัง 3 ปี ตั้งแต่ปี 2560-2562 ได้แก่ ร้อยละ 6.03, 6.32 และ 6.64 ตามลำดับ (ศูนย์ป้องกันการฆ่าตัวตายระดับชาติ, 2564 : ออนไลน์) จึงคาดการณ์ได้ว่าแนวโน้มการฆ่าตัวตายประชากรไทยจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นับจากต้นปี 2563 จะมีอัตราเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากปรากฏการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ เกิดอัตราการว่างงาน จำนวนคนยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคมเพิ่มขึ้น การปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานและการเรียนมาสู่ระบบออนไลน์ การสูญเสียสมาชิกครอบครัว ตลอดจนภาระงานที่เพิ่มมากขึ้นของบุคลากรสาธารณสุข ปัญหาเศรษฐกิจถดถอย อัตราการเกิดอาชญากรรมเพิ่มสูงขึ้น เป็นการสะท้อนปัญหาที่ซับซ้อน (ILL-Structured problems) ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของประชาชนและอาจเป็นปัจจัยที่นำมาสู่ปัญหาสุขภาพจิตระดับวิกฤตอันนำไปสู่การฆ่าตัวตาย

กรมสุขภาพจิตในฐานะหน่วยงานภายใต้กระทรวงสาธารณสุขที่รับผิดชอบดูแลสุขภาพจิตของประชาชนโดยตรง ทั้งในเชิงส่งเสริม ป้องกันและบำบัดรักษา จึงจำเป็นต้องปรับบทบาทการดำเนินงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค ตามนโยบายสื่อความซึ่งจำกัดการเดินทางเพื่อควบคุมและป้องกันการระบาด ส่งผลต่อการปฏิบัติงานรูปแบบเดิมด้วยการลงพื้นที่ของคณะทำงานเพื่อคัดกรองระดับสุขภาพจิตในชุมชนโดยแบบฟอร์มกระดาษ เป็นเหตุให้ผู้มีภาวะเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพจิตเข้าถึงระบบบริการและการรักษาอย่างจำกัด ศูนย์สุขภาพจิตที่ 7 ศูนย์สุขภาพจิตที่ 5 และ ศูนย์สุขภาพจิตที่ 12 จึงพัฒนาแอปพลิเคชัน (Application) “Mental Health Check-In” แบบประเมินสุขภาพจิตและคัดกรองความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพจิตเบื้องต้น เพื่อช่วยให้บุคลากรสาธารณสุข อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จิตอาสาใช้ประเมินเพื่อค้นหากลุ่มเสี่ยงปัญหาสุขภาพจิตเพื่อได้รับการดูแล (ศูนย์สุขภาพจิตที่ 7, 2564) จึงคัดเลือกพื้นที่การศึกษาจังหวัดขอนแก่นจากรายงานอุบัติการณ์การฆ่าตัวตายสำเร็จปี พ.ศ.2563 พบว่าเมื่อ

เปรียบเทียบ 4 จังหวัด ภายในเขตสุขภาพที่ 7 ขอนแก่น มีอัตราการฆ่าตัวตายสูงที่สุด (ข้อมูลจาก ฐานมรณบัตร ปี พ.ศ.2561-2563) กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (ม.ป.ป. : ออนไลน์)

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการลดโอกาสการฆ่าตัวตายของกลุ่มผู้มีภาวะเสี่ยงสุขภาพจิตด้วยการใช้ระบบคัดกรองสุขภาพจิตเชิงรุก ด้วยแอปพลิเคชัน Mental Health Check-In ของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้ใช้รูปแบบวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทบทวนวรรณกรรม เอกสาร บทความงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและศึกษาแอปพลิเคชัน Mental Health Check-In หาความเชื่อมโยงกับผู้รับผิดชอบงานสุขภาพจิตที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่าง ๆ อันนำมาสู่กรอบแนวคิดการวิจัยตามประเด็นหัวข้อที่ศึกษาเพื่อออกแบบเครื่องมือ สำหรับดำเนินการเก็บข้อมูลโดยวิธีสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) ดังนี้

วิธีดำเนินการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research) ในส่วนนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าใน 2 ระดับคือ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์และหนังสือ ดังนี้

(1) การวิจัยเอกสาร (Documentary research) โดยการเก็บข้อมูลจากตำรา วิทยานิพนธ์ การศึกษาอิสระ บทความทางวิชาการที่ตีพิมพ์ในวารสารสิ่งพิมพ์ รายงานการวิจัย เอกสารประกอบการประชุม สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สืบค้นจากฐานข้อมูลและหนังสือตำราบางเล่มฉบับจริงจากสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น

(2) ศึกษาโปรแกรมคัดกรองสุขภาพจิตเชิงรุกออนไลน์ (Semi-structure interview) ของกรมสุขภาพจิต ด้านกระบวนการช่วยลดโอกาสการฆ่าตัวตายของกลุ่มผู้มีภาวะเสี่ยงสุขภาพจิตที่เข้ารับบริการแบบประเมิน ศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์จากเว็บไซต์หน่วยงาน

2. การวิจัยสนาม (Field research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview) ผ่านมิติมุมมองการให้ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐทั้งระดับผู้บริหารส่วนภูมิภาคและระดับผู้ปฏิบัติในหน่วยงานสังกัดกรมสุขภาพจิตและเครือข่ายบุคลากรสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในจังหวัดขอนแก่น เครื่องมือการวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

พื้นที่ดำเนินการศึกษาและกลุ่มเป้าหมายของการศึกษา

1. ขอบเขตการศึกษาด้านพื้นที่ ศึกษาข้อมูลสถิติอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ ผู้พยายามฆ่าตัวตาย และผู้ป่วยซึมเศร้า ในเขตสุขภาพที่ 7 โดยคัดเลือกพื้นที่กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น จากรายงานปฏิบัติการฆ่าตัวตายสำเร็จปี พ.ศ.2563 จังหวัดขอนแก่น ร้อยละ 10.69 จังหวัดกาฬสินธุ์ ร้อยละ 8.47 จังหวัดร้อยเอ็ด ร้อยละ 7.53 จังหวัดมหาสารคาม ร้อยละ 7.1 (ข้อมูลจาก ฐานมรณบัตร ปี พ.ศ.2561-2563) และปัจจัยทางที่ตั้งของหน่วยงานภาครัฐด้านสาธารณสุขที่สำคัญ ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์ และศูนย์สุขภาพจิตที่ 7 เป็นต้น

2. กลุ่มเป้าหมายของการศึกษากลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key information) ซึ่งเป็นข้าราชการระดับผู้บริหารส่วนภูมิภาคและเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติ จำนวน 10 คน จาก 7 หน่วยงาน ในสังกัดกรมสุขภาพจิตและเครือข่ายในจังหวัดขอนแก่นโดยวิธีสัมภาษณ์เชิงลึก

การศึกษาได้ผ่านการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ลำดับที่: 4.3.01 : 8/2565 เลขที่ : HE653050 และอนุมัติเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2565

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

การศึกษานี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างและแนวทางคำถามเพื่อสะท้อนบทบาทการปฏิบัติงานที่เชื่อมโยงของเครือข่ายเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในการมีส่วนร่วมช่วยลดโอกาสการฆ่าตัวตายของกลุ่มผู้มีภาวะเสี่ยงสุขภาพจิตในจังหวัดขอนแก่น โดยอาศัยเครื่องมือในการศึกษา ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก พัฒนาจากการทบทวนวรรณกรรมอันเป็นที่มาของกรอบแนวคิดการวิจัยสำหรับผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ระดับผู้บริหารและปฏิบัติในสังกัดกรมสุขภาพจิตและเครือข่ายในจังหวัดขอนแก่น

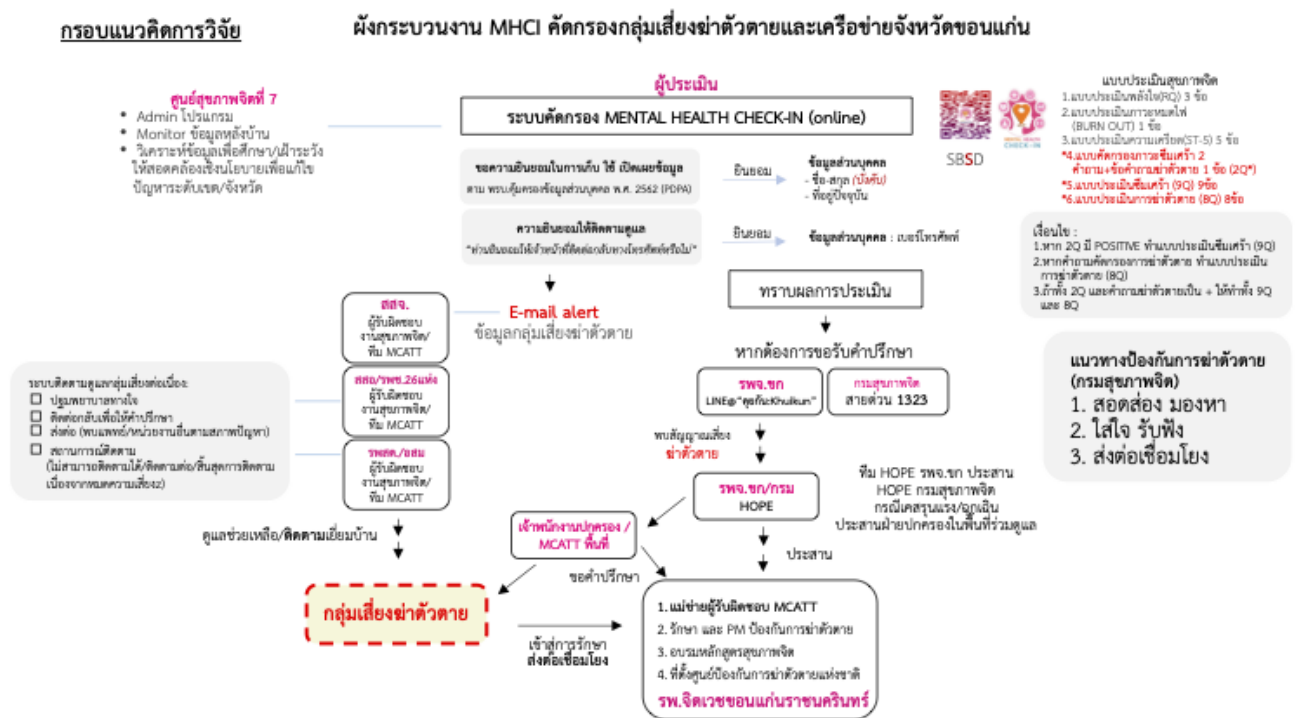
การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured interview) มาตรวจสอบความถูกต้อง ดำเนินการวิเคราะห์จัดกลุ่มชุดข้อมูลเพื่อประมวลผล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ให้รหัสชุดข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์
2. ถอดเทป
3. หากกลุ่มคำสำคัญเพื่อจัดกลุ่มชุดข้อมูลที่เป็นประเด็นในทิศทางเดียวกัน
4. ประมวลผลจากกลุ่มข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลเพื่อพรรณนาผลการศึกษาค้นหาความเหมือนหรือแตกต่างจากแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และปัญหาข้อเสนอแนะ
5. สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาผ่านการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการศึกษาแอปพลิเคชัน MENTAL HEALTH CHECK-IN นำมาซึ่งการพัฒนารอบแนวคิดการวิจัยของผู้ศึกษา ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายจำนวน 10 คน จากหน่วยงาน 7 แห่ง โดยคัดเลือกตัวแทนหน่วยงานผู้สามารถให้ข้อมูลสำคัญทั้งระดับผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติจากหน่วยงาน ผู้รับผิดชอบที่มีการดำเนินงานและระบบงานเกี่ยวข้องกับแอปพลิเคชัน **Mental Health Check-In** จะเห็นว่า แอปพลิเคชันดังกล่าวเป็นเครื่องมือที่มีส่วนช่วยลดโอกาสการฆ่าตัวตายของกลุ่มผู้มีภาวะเสี่ยงสุขภาพจิต ในจังหวัดขอนแก่นได้ โดยทำหน้าที่เป็นเครื่องมือที่ใช้คัดกรอง รวบรวมข้อมูล และประมวลผลข้อมูลของกลุ่มผู้สัมผัสปัจจัยเสี่ยงสุขภาพจิตได้ดีขึ้นผ่าน **Dashboard** เพื่อส่งต่อไปยังกลไกอื่น ๆ

ผลการศึกษาสามารถสรุปและนำเสนอเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ (1) ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของระบบคัดกรองสุขภาพจิตเชิงรุกด้วยแอปพลิเคชัน **Mental Health Check-In** ในการลดโอกาสการฆ่าตัวตายของกลุ่มผู้มีภาวะเสี่ยงสุขภาพจิตในจังหวัดขอนแก่น และ (2) ปัญหาและอุปสรรคที่พบ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของระบบคัดกรองสุขภาพจิตเชิงรุกด้วยแอปพลิเคชัน **Mental Health Check-In ในการลดโอกาสการฆ่าตัวตายของกลุ่มผู้มีภาวะเสี่ยงสุขภาพจิตในจังหวัดขอนแก่น**

แอปพลิเคชัน **Mental Health Check-In** เป็นเครื่องมือคัดกรองกลุ่มผู้มีภาวะเสี่ยงสุขภาพจิตที่นำเทคโนโลยีเข้าช่วยเพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการประเมินสุขภาพจิตด้วยตนเองสำหรับประชาชนทั่วไป โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลบ่งชี้ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของแอปพลิเคชัน ได้แก่ ความสะดวกและรวดเร็วในการดำเนินการและประมวลผลข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งนำไปสู่การชี้เป้าและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ดีขึ้น

แอปพลิเคชัน **Mental Health Check-In** ได้ทำหน้าที่คัดกรองซึ่งเปรียบเสมือนการช่วยดำเนินงานของเจ้าหน้าที่เพื่อค้นหาความเสี่ยงจากการตอบข้อคำถามในแบบประเมิน เพิ่มช่องทางและโอกาสการเข้าถึงการประเมินระดับสุขภาพจิตด้วยตนเอง (Self-assessment) เบื้องต้นได้สะดวกขึ้นโดยวิธีสแกนรหัสคิวอาร์ (QR code) ผ่านโทรศัพท์มือถือ และเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่เพื่อใช้ประเมินกลุ่มผู้มีภาวะเสี่ยงที่มีความรุนแรง กลุ่มที่มีข้อจำกัดการเข้าถึงระบบเทคโนโลยี คัดกรองกลุ่มเปราะบาง กลุ่มผู้สูงอายุ/ผู้มีรายได้น้อย สามารถช่วยเพิ่มจำนวนประชากรที่ได้รับการคัดกรองได้มากกว่าคัดกรองรูปแบบเดิม ลดระยะเวลาการดำเนินงานและประหยัดงบประมาณค่าใช้จ่ายภาครัฐ ซึ่งการค้นหาความเสี่ยงลักษณะนี้ตรงกับแนวทางป้องกันการฆ่าตัวตายและหลักการปฐมพยาบาลทางใจ 3 ส Plus ของกรมสุขภาพจิตตามหลัก 3 ส. ในข้อ ส.1 “สอดส่องมองหา” ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถคัดกรองได้ดีขึ้นและค้นหาผู้มีความเสี่ยงสุขภาพจิตได้มากขึ้น

“**Mental Health Check-In** เป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะรู้ว่าใครมีความเสี่ยง โดยทั่วไปแล้วเราจะใช้ 8Q เป็นตัวบ่งชี้ว่าใครมีแนวโน้มที่จะฆ่าตัวตายหรือไม่ ซึ่งตัว 8Q อยู่ใน **Mental Health Check-In** อยู่ ดังนั้น **Mental Health Check-In** นี้จะเป็นเครื่องมือในการบ่งบอกว่ากลุ่มเสี่ยงเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะฆ่าตัวตายหรือไม่ ถ้า **Mental Health Check-In** เอาไปประเมินเอาไปคัดกรองแล้ว เขาพบกลุ่มเสี่ยงเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะฆ่าตัวตาย เราก็จะต้องพัฒนาระบบที่จะเข้ามาช่วยจัดการ” (JVK.1)

“**Mental Health Check-In** เป็นระบบหนึ่งที่จะทำให้เราคัดกรองคนได้มากขึ้น” (MHC.2)

“โปรแกรมนี้ในส่วนข้อดี คิดว่าเป็นการให้เราเข้าถึงกลุ่มที่มีโอกาสเสี่ยงได้มากขึ้น” (SSA)

“ตามที่ให้ข้อมูลตอนแรกเรื่องการเข้าถึงการคัดกรองในกลุ่มผู้ใช้สุราและสารเสพติดที่เข้าถึงยาก ถึงแม้ตัวโปรแกรมอาจจะยังไม่สมบูรณ์ร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ถามว่าดีกว่าตอนที่ไม่มีไหม ก็คิดว่าดีกว่าการคัดกรอง

ในอดีตจะใช้แบบกระดาษโดยเจ้าหน้าที่ อสม. การคัดกรองก็จะยากในกลุ่มซึมเศร้าและใช้สารเสพติด เพราะอสม.ไม่กล้าเข้าไป” (รพ.1)

“กลุ่มที่อาจจะขาดโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่อาจจะใช้เทคโนโลยีไม่คล่องหรือว่ากลุ่มที่เศรษฐกิจไม่ดี ไม่มี Smartphone หรือคอมพิวเตอร์ ตัวแอปพลิเคชันนี้ออกแบบสำหรับผู้ที่เข้าไปประเมินตนเอง แล้วก็ให้คนอื่นประเมิน หมายถึงว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุข รวมถึง อสม.ด้วย เข้าไปประเมินให้ผู้สูงอายุที่ตัวเองไม่ได้ เราก็ใช้คำถามแล้วก็ประเมินเข้ามาแทนกลุ่มนี้” (MHC.1)

“เป็นโปรแกรมที่ดี ประเมินได้หลายด้าน ทั้ง Depress Burn-out Suicide ถ้าผิดปกติ ด้านไหน มีวิธีการดูแลตัวเองเบื้องต้นด้วย ถ้าเราเอาไปใช้อย่างจริงจัง มีการรณรงค์อย่างจริงจังมากขึ้น คิดว่าโปรแกรมนี้จะช่วยคนได้เยอะเลย คนที่ติดตามนี้ส่วนใหญ่เป็น unknown ไม่มีประวัติ มาจากไหนก็ไม่รู้ แต่เขาต้องการประเมิน ก็เจอว่ามีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคซึมเศร้าและเสี่ยงต่อการทำร้ายตัวเอง แล้วก็ช่วยเขาได้ทันที” (รพ.2)

“ตอนนี้ Mental Health Check-In ใช้ได้ดีในกลุ่มเสี่ยง แล้วก็สามารถชี้ให้ผู้บริหารเห็นข้อมูลในภาพรวมได้ว่า คนใช้กลุ่มเสี่ยงเท่าไร เข้าถึงการติดตามแล้วเท่าไร” (SSJ)

“ในแง่ของความเปลี่ยนแปลงมันทำให้สบายขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูลดีขึ้น เพราะมันมีการออกแบบว่าข้อมูลอะไรที่ต้องการ อะไรที่ไม่ต้องการ แล้วมันก็ทำเป็นระบบดี สามารถพัฒนาต่อยอดในวิธีการแบบหนึ่ง เชื่อมต่อไปกับระบบอื่นได้ง่าย ก็เลยเห็นพัฒนาการของมันมากขึ้นตามไปด้วย เห็นความสำคัญของมัน เพราะสถานการณ์ทำให้เราต้องสนใจมากขึ้น เวลาเราไปนำเสนอหรือว่าสรุปไปออกแบบวางแผนต่อมันก็จะง่ายขึ้น” (JVK.1)

แอปพลิเคชัน Mental Health Check-In ถูกออกแบบและพัฒนาอยู่เสมอให้ใช้งานง่าย สอดคล้องกับสถานการณ์และกลุ่มเป้าหมาย เมื่อแอปพลิเคชันได้ทำหน้าที่ในส่วนของการคัดกรองจากการเข้าตอบแบบประเมินแล้ว ระบบจะประมวลผลการประเมินเบื้องต้นพร้อมคำแนะนำเมื่อเสร็จสิ้นการประเมิน มีข้อมูลช่องทางให้บริการรับฟังปัญหาให้คำแนะนำด้านสุขภาพจิต Line OA @KhuiKun เพื่อผู้ประเมินสามารถติดต่อผ่านการแชทกับผู้เชี่ยวชาญได้ ส่วนการรวบรวมข้อมูลและประมวลผลของแอปพลิเคชันมีการแสดงผลแบบ Real time ผ่าน Dashboard สามารถจำแนกชุดข้อมูลเพื่อแบ่งกลุ่มผู้มีความเสี่ยงได้ชัดเจน เมื่อพบกลุ่มเสี่ยงระบบจะแจ้งเตือนและส่งต่อข้อมูลไปยังเครือข่ายผู้รับผิดชอบงานสุขภาพจิตประจำแต่ละอำเภอผ่าน E-mail Alert ซึ่งสะดวกและง่ายต่อการติดตามให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้คำปรึกษาหรือส่งเสริมให้เข้าสู่ระบบการดูแลรักษาได้ทันทั่วถึง ตามแนวทางการให้การดูแลตามหลักการปฐมพยาบาลทางใจ 3 ส Plus ในส่วนของ ส.2 ใส่ใจรับฟัง และ ส.3 ส่งต่อเชื่อมโยง นอกจากนั้นยังสามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อวางแผนหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นการพัฒนาระบบบริการ

สาธารณสุขโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการเข้าถึงการคัดกรองและประเมินสุขภาพจิตตนเองสำหรับกลุ่มประชากรทั่วไป

“พอเราได้มาเป็นผู้ประสานงานจังหวัด ต้องช่วยจังหวัด Monitor ข้อมูลว่ามีเสียงอะไรบ้าง เพื่อที่จะให้เขาได้ติดตามช่วยเหลือ ตอนแรกที่ทำ Mental Health Check-In ยังไม่ได้พัฒนาระบบการติดตามช่วยเหลือ เน้นการคัดกรองเป็นหลัก หมายถึงให้คนเข้ามาใช้ พยายามออกแบบให้เป็น User friendly มากที่สุด เริ่มปรับเปลี่ยนแล้วก็เริ่มการติดตาม ให้ทางพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมค่ะ จะเห็นได้ชัดว่าตัว Mental Health Check-In ก็มีความสำคัญที่เราจะไปค้นหาคนเสี่ยงในพื้นที่ กลุ่มเปราะบางต่าง ๆ เพื่อที่จะเข้ารับการดูแลจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้” (MHC.2)

“Mental Health Check-In จะเป็นการทำ Passive surveillance ไปกรองผู้มีปัญหาสุขภาพจิตด้วยการคัดกรองฆ่าตัวตายด้วย 8 คำถาม ของกรมสุขภาพจิต พอกลุ่มเสี่ยงเหล่านี้ Positive หมายถึงว่า ถ้าคะแนนใน 8 คำถามมันส่งสัญญาณว่าเป็นเสี่ยง ก็จะส่งต่อไปให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้รับผิดชอบงานสุขภาพจิตของระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อติดตามดูแลต่อค่ะ ระบบออกแบบไว้แบบนี้” (MHC.1)

“การรวบรวมข้อมูลเหล่านั้นมันจะรวบรวมเข้ามาในแอปพลิเคชันนี้ ทำให้สะดวกรวดเร็วขึ้น รวมถึงการที่ประชาชน ถ้าหากว่าจะประเมินตนเอง Data ในการประเมินตนเองของเขาก็จะอยู่ในนั้นให้เราเห็น แล้วก็รวบรวมเพื่อให้เราเอามาวิเคราะห์ได้ง่ายยิ่งขึ้น” (MHC.1)

“ในเชิงการทำงานฟังก์ชันของแอปพลิเคชัน ไม่ว่าจะเป็น Front N / Back N Front N คือการนำเข้าข้อมูลการคัดกรองเข้ามา Back N คือการประมวลผล Data เพื่อแสดงผลใน Dashboard ในเชิงระบบที่ทำได้ต้องมีการประสานกับพื้นที่เพื่อให้เขาเข้าใจการใช้งานแอปพลิเคชันนี้ การติดตามเคส การเอาเคสมาดูแลและการ record เคสที่เสี่ยง ที่ถูกดูแลไปในลักษณะไหน อย่างไร” (MHC.1)

“กลุ่มที่มีปัญหาคิดฆ่าตัวตาย คนที่แพทย์จะต้องประเมินอาการความรุนแรงด่วนของเขาให้ได้ เราก็จะพูดคุยเพื่อหาข้อมูลมากขึ้นว่าคุณกินยาอะไร กินไปเท่าไรแล้ว อาการตอนนี้เป็นอย่างไบบ้าง ตอนนี้คุณอยู่ที่ไหน คุณมีเบอร์โทรศัพท์ไหม คุณจะบอกเราไหมเพื่อที่เราได้ช่วยคุณดูแล ให้เขารู้สึกว่ามีใครฟังให้เขามีกำลังใจ มีทางเลือก ซึ่งมันจะไม่ทำให้สถานการณ์ของเขามันเลวร้าย” (JVK.2)

“เราช่วยเหลือเท่าที่เราจะช่วยได้เช่น ค้นหาประวัติแล้วก็ดูรายละเอียดอื่นประกอบ แล้วก็ส่งความช่วยเหลือให้คนที่เกี่ยวข้อง โทรติดต่อไปให้พื้นที่เขาได้รับทราบว่าตอนนี้ลูกค้าของคุณ กำลัง suicide attempt อยู่เนะ อยู่ที่บ้านนี้ คุณรู้จักเขาไหม เขาเคยไปหาคุณที่โรงพยาบาลไหม ตอนนี้เขากำลังมีพฤติกรรมเสี่ยงจะฆ่าตัวตาย นี่คือในเบื้องต้น” (JVK.2)

“ในกรณีที่มีภาวะที่เป็นเสี่ยง suicide มาก ๆ เราก็จะส่งตรงพื้นที่ค่ะ ให้พื้นที่เป็นผู้เข้าไปติดตาม เพราะว่าในแต่ละพื้นที่จะมีแพทย์ประจำหน่วย แล้วก็จะมีการออกเยี่ยมบ้านด้วย จะให้พื้นที่ออกคู่กับแพทย์ค่ะ” (SSA)

“โดยเฉลี่ยที่ใช้ยาประเมินแล้วโชว์เข้ามาใน E-mail สัปดาห์ 1-2 คน คนที่เสี่ยงต่อ 9Q จิตแพทย์มองว่าการประเมิน Depress ค่อนข้างสำคัญ ถ้า 2Q+ 9Q มากกว่า 7 ถ้าเราโทรศัพท์ติดตามคนไข้ได้ ให้คนไข้มาพบแพทย์เป็น Channel ตัวนเลย ก็คือเพิ่มการเข้าถึงบริการ หรือคนที่มีความเสี่ยงไม่ถึง 7 แต่มี Hi-risk ของ suicide จะรีบประสานเขาเลย แล้วก็ทำให้เขามารับการบำบัดรักษาหรือมาพูดคุยกับ จิตแพทย์ได้โดยตรง เพราะจิตแพทย์ออกตรวจจันทร์ถึงศุกร์เลยคะ” (รพ.2)

“เคยเจอคนไข้ที่โทรกลับไป จากคะแนนโชว์ใน Mental Health Check-In ระดับ High เป็น Severe suicidal idea เป็นเด็กวัยรุ่นอายุประมาณ 17 ปี มีปัญหาทางบ้าน มีปัญหาเรื่องการเรียน ออนไลน์มากเกินไป บางทีทำการบ้านไม่ทัน พ่อแม่ก็ขาดรายได้ มีปัญหาครอบครัว แล้วเด็กก็มีความคิด อยากทำร้ายตัวเอง ก็แนะนำให้มาพบจิตแพทย์ ตอนสัมภาษณ์ก็พยายามให้กำลังใจเด็ก พยายามให้เขาพูด แสดงความรู้สึก บอกว่าสายนี้เป็นสายที่คุณปลอดภัยให้เขาไว้วางใจ เด็กก็พูดออกมาว่าเขารู้สึกอะไร บอกความต้องการของเขา อาการที่เครียดและซึมเศร้า ก็ยังมีความคิดอยากฆ่าตัวตายเป็นคะแนนที่สูงอยู่ โน้มน้าวใจเด็กว่า “จะดีไหมถ้าเกิดเราจะมาพูดคุยกันให้ยาวนานขึ้น” อะไรอย่างนี้คะ เขาก็มาจริง ๆ นะคะ เขาก็มาพบจิตแพทย์ ก็ Follow up ต่อเนื่องคะ” (รพ.2)

“เราจะดูว่าจังหวัดขอนแก่นนี้เขาทำมาตรการได้ดีมากน้อยแล้วหรือยัง หรือยังขาดส่วนไหน รวมถึงไปช่วยสนับสนุน ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้ การให้ skill ทักษะดูแลช่วยเหลือ ซึ่เป้าหมายเขาควรจะไป สร้างมาตรการในส่วนไหนที่จะทำให้คุ้มครองการฆ่าตัวตายให้ดีขึ้น” (MHC.1)

อย่างไรก็ตาม แอปพลิเคชัน Mental Health Check-In เป็นเพียงองค์ประกอบส่วนหนึ่ง เท่านั้นที่สนับสนุนงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการฆ่าตัวตาย ซึ่งประสิทธิภาพในการที่จะลดโอกาสการฆ่าตัวตาย ยังต้องอาศัยความเชื่อมโยงกับระบบและกลไกอื่น ๆ เช่น การรับฟังและการส่งต่อ เชื่อมโยงของเจ้าหน้าที่ทั้งในระบบ สาธารณสุขและเครือข่ายภายนอก เช่น

1. มีช่องทางสื่อสารระบบ Line OA “@KhuiKun” ให้บริการรับฟังปัญหา ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ แนะนำเทคนิคการผ่อนคลาย จัดการอารมณ์และความคิด ประสานงานและส่งต่อ HOPE อุกเหินส่งต่อ 191, 1669 ผู้รับบริการระหว่างเดือนเมษายน 2563-พฤษภาคม 2565 จำนวน 38,729 คน ผู้พยายาม ฆ่าตัวตาย จำนวน 97 คน ในจำนวนดังกล่าวเป็นชาวต่างชาติที่อาศัยในประเทศไทย จำนวน 2 คน (เอกสารประกอบการประชุมการตรวจประเมินรางวัล PMQA 4.0 กรมสุขภาพจิต 5 กรกฎาคม 2565)

2. มีสายด่วนสุขภาพจิต 1323 ช่วยรับฟังและประเมินความเสี่ยงหรือไม่ว่า จำนวนสายที่โทร เข้า 500,000 สาย/ปี กรณีกลุ่มเสี่ยงที่จำเป็นต้องเข้าให้ความช่วยเหลือในพื้นที่อย่างทันที่ด้วยทีม ปฏิบัติการพิเศษป้องกันการฆ่าตัวตาย (HOPE Task Force) รับประกันเวลาการเข้าถึงเพื่อช่วยเหลือภายใน เวลา 3 ชั่วโมง โดยความร่วมมือของตำรวจในพื้นที่ สามารถช่วยชีวิตจากปฏิบัติการได้ถึง 380 ราย (เอกสารประกอบการประชุมการตรวจประเมินรางวัล PMQA 4.0 กรมสุขภาพจิต 5 กรกฎาคม 2565)

3. การประสานงานกับ Social influencer ที่มีลูกเพจหรือผู้ติดตามเพจ (followers) จำนวนมาก เพื่อช่วยสอดส่องมองหาสัญญาณเสี่ยง (เอกสารประกอบการประชุมการตรวจประเมินรางวัล PMQA 4.0 กรมสุขภาพจิต 5 กรกฎาคม 2565)

ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคของระบบคัดกรองสุขภาพจิตเชิงรุกด้วยแอปพลิเคชัน **Mental Health Check-In**

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคของระบบคัดกรองสุขภาพจิตเชิงรุกด้วยแอปพลิเคชัน Mental Health Check-In มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านแอปพลิเคชัน และด้านจำนวนบุคลากรที่จำกัด

2.1 ด้านแอปพลิเคชัน

2.1.1 แอปพลิเคชันมีความซับซ้อน จำนวนหน้าและข้อความมากเกินไป

เนื่องจากแอปพลิเคชัน Mental Health Check-In เป็นประเมินสุขภาพจิตออนไลน์ ที่รวบรวมชุดข้อความแบบประเมินพลังใจ(RQ) แบบประเมินภาวะหมดไฟ(BURN OUT) แบบประเมินความเครียด(ST-5) แบบคัดกรองภาวะซึมเศร้า(2Q) แบบประเมินซึมเศร้า(9Q) แบบประเมินการฆ่าตัวตาย(8Q) เพื่อคัดกรองภาวะกลุ่มเสี่ยงปัญหาสุขภาพจิต 4 กลุ่ม เครียดสูง เสี่ยงซึมเศร้า เสี่ยงฆ่าตัวตายและผู้มีภาวะหมดไฟ และมีขั้นตอนการขอความยินยอมอนุญาตให้เก็บ/ใช้/เปิดเผยข้อมูล การขอความยินยอมให้ติดตามดูแล ตามหลักกฎหมาย พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 (PDPA) นอกจากนั้น แอปพลิเคชันยังแบ่งกลุ่มผู้เข้าทำแบบประเมินเพื่อการประมวลผลระบบจัดการข้อมูลเป็นผู้ประเมินตนเอง ประเมินผู้อื่น ประเมินเด็กและวัยรุ่นอายุไม่เกิน 18 ปี ประเมินผู้ได้รับผลกระทบสมาชิกครอบครัวหรือคนใกล้ชิดเสียชีวิตจาก COVID-19 สถานที่รักษาผู้ติดเชื้อของรัฐ ประเมินกลุ่มผู้ป่วยโควิดที่รักษาตัวที่บ้าน (Home isolation) องค์กรภาครัฐและเอกชน สถานที่กักตัวที่รัฐจัดให้ (State quarantine) การรวบรวมเอาแบบประเมินเพื่อคัดกรองสุขภาพจิตทั้งหมดกับการจัดหมวดหมู่ผู้เข้าทำแบบประเมิน ตลอดจนขั้นตอนทางกฎหมาย พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 (PDPA) รวมไว้ภายในแอปพลิเคชันเดียว จึงส่งผลให้ผู้เข้าทำแบบประเมินรู้สึกวุ่นวายแบบประเมินค่อนข้างซับซ้อน มีจำนวนหน้าและข้อความที่ค่อนข้างเยอะ

“การใช้ App ในคนไข้โควิด Cohort ward เราจะคุยผ่าน LINE ให้เขาช่วยประเมิน MENTAL HEALTH CHECK IN แล้วแคปจอส่งมาให้ เพื่อรู้ระดับความเครียดหรือสุขภาพจิต เพราะหากสุขภาพจิตแย่ ร่างกายก็จะอ่อนแอลงกับตัวไวรัสไม่ไหวด้วย พอคนไข้ทำประเมินที่มีความยุ่งยาก ในขณะที่เขาเองก็มีไข้ด้วย พอตอบคำถามที่ค่อนข้างเยอะและยุ่งยาก ถ้าตอบไม่ครบแล้วกด ๆ เพื่อเลื่อนหน้าจอก็จะหลุดหายไปเลย ต้องเริ่มทำใหม่ ก็หงุดหงิด เลยไม่ทำ” (รพ.1)

“ถ้าเป็นในกลุ่มของผู้ที่เริ่มจะเป็นสูงอายุใน 50 ปีขึ้นไป ถึง 60 ปี นี่เขาจะรู้สึกว่ามันยาวนาน ค่ะ การประเมินมันยาวนานเกินไป หน้าที่ทำแบบประเมินให้ทำเยอะเกินไปค่ะ จำนวนข้อ เข้าใจว่ามันเป็นเบแปอร์ แล้วเอามาใส่ในตัว Mental Health Check-In นะคะ ก็เลยจะต้องคงไว้ รูปแบบ ภาพ หรือสี นี่โอเคค่ะ แต่ว่าจำนวนข้อ จำนวนหน้าเยอะไปค่ะ” (รพ.2)

2.1.2 ข้อจำกัดการเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวสำหรับติดตาม

ในขั้นตอนของระบบการติดตามนั้นมีความสำคัญยิ่งระดับหนึ่ง เพราะหากแอปพลิเคชัน Mental Health Check-In สามารถคัดกรองและประมวลผลเพื่อรวบรวมกลุ่มเสี่ยงได้แล้ว แต่หากขาดระบบการติดตามที่ดีเพื่อให้ความช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยงได้รับบริการที่เหมาะสม หรือมีอุปสรรคจำกัดการเข้าถึงข้อมูลสำหรับติดตามกลุ่มเสี่ยง ย่อมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพต่อการนำข้อมูลจากแอปพลิเคชันไปใช้ประโยชน์ในงานป้องกันปัญหาการฆ่าตัวตาย

ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์พบว่าแอปพลิเคชัน Mental Health Check-In มีการดำเนินการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) ด้านการอนุญาตให้เข้าถึงข้อมูลและการติดตามในบางขั้นตอน ซึ่งมีผู้เข้าทำแบบประเมินบางส่วนที่เลือกไม่อนุญาตให้ติดตามการดำเนินงานส่วนติดตามกลุ่มนี้จึงไม่อาจดำเนินการต่อได้

“คิดว่าโปรแกรมก็ค่อนข้างโอเค แต่ว่าจะมีติดขัดบ้าง บางทีคนไข้เขาอาจจะไม่ได้ให้ข้อมูลที่แท้จริง ทำให้เราติดตามได้ยากหรือเค้าไม่ได้ใส่เบอร์โทร อย่างนี้ค่ะ เราก็ตามไม่ได้นะคะ แต่ถามว่าในการช่วยเหลือเราก็อยากจะช่วยเหลือเขาอย่างนี้ค่ะ แต่ว่าบางอย่างเราก็ติดตามไม่ได้จริง ๆ” (SSA)

“ในระบบของ Mental Health Check-In จะมีหน้าจอเป็นป๊อปอัพให้คุณมีสุขภาพจิตเป็นอย่างไร ปกติหรือเสี่ยง จะมีคำแนะนำให้อยู่หน้าเว็บแล้ว แต่บางกลุ่มจะถูกตัดออก บางทีอาจจะเป็นกลุ่มเสี่ยงแต่เขาไม่ต้องการให้คุณติดตาม นี่คือการติดตามไม่ได้ อันนี้ข้อมูลที่ยังมาไม่ได้หมด คืออาจจะต้องทำข้อมูลภาพรวมว่ากลุ่มนี้ที่ไม่ให้ติดตามมีเท่าไร เพื่อไป Force กับผู้บริหารค่ะ” (SSJ)

“ก็ Concern อยู่ กลุ่มเสี่ยงสูงแต่เราไม่อยากให้ใครรู้ เราจะมีข้อมูลสถานบริการหรือหน่วยให้การดูแลช่วยเหลือที่คุณสามารถจะขอความช่วยเหลือหรือติดต่อเจ้าหน้าที่ Line@คุยกัน หรือ 1323 หรือเบอร์โทรของโรงพยาบาลใกล้บ้านที่สามารถติดต่อหรือไปขอใช้บริการได้” “พรบ.โดยกฎหมายออกแบบมาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลประชาชนที่จะกระทำอันตรายต่อตัวเองและผู้อื่นได้อยู่แล้ว เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือ โดยครอบคลุมให้กรมสุขภาพจิตรวมถึงเจ้าหน้าที่สาธารณสุข สามารถเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ได้อยู่แล้ว เพียงแต่ว่าเราก็ใช้เรื่องของ PDPA กำหนดสิทธิ์ต่าง ๆ การเข้าถึงข้อมูลสำคัญของประชาชน” (MHC.1)

“ตอนนี้กำลังจะใช้ระบบนี้เข้าไปในแอปพลิเคชันหมอฟร้อมค่ะ จะมี Data ประชาชนที่อยู่ในนั้น อันนี้กำลังคุยกันอยู่นะว่ายังไงต่อไปต่อ ให้เราสามารถดูแลคนที่คัดกรองแล้วเจอว่าเขาเสี่ยง ได้รับการดูแลจริง ๆ เรา keep ตรงนี้ไว้อยู่ แต่เราก็คำนึงถึงสิทธิของเขานะว่าก็ต้องเคารพสิทธิของเขา” (MHC.1)

2.2 ด้านจำนวนบุคลากรที่จำกัด

บุคลากรผู้รับผิดชอบงานสุขภาพจิตในหน่วยงานเครือข่ายแต่ละแห่งมีจำนวนน้อย นอกจากการปฏิบัติงานภารกิจหลักงานประจำ ภารกิจสำคัญเร่งด่วนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา-2019 ยังได้รับมอบหมายหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบงานแอปพลิเคชัน Mental Health Check-In ตรวจสอบ

ข้อมูลรายงานกลุ่มเสี่ยงจาก E-mail alert ติดตามเพื่อให้คำแนะนำความช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยงและรายงานผลการติดตามด้วย ส่งผลให้การดำเนินงานเชิงรุกไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่

“รับผิดชอบภาระงานหลายอย่างก็ไม่สามารถทำในเชิงรุกได้ ที่นี้ไม่มีจิตแพทย์ด้วย มีเพียงแพทย์เวชศาสตร์ที่ไปอบรมคอร์สสุขภาพจิตระยะสั้น พยาบาลสุขภาพจิตต้องรับผิดชอบงานสุขภาพจิตร่วมกับงาน OPD เพราะเป็นโรงพยาบาลทางกาย การจะให้ผู้ป่วยจิตเวชแอดมิดก็ลำบาก เพราะผู้ป่วยที่ใช้สารเสพติดมีความรุนแรง เตี้ยงข้าง ๆ ก็ไม่อยู่ด้วยเลย” (รพ.1)

“สถานการณ์โควิดช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ไม่มีช่วงไหนที่ลดลงเลย ก็เลยไม่ได้ไปเชิงรุกในการประเมินต่อเนื่อง จำนวนกำลังคนของเราน้อย ไม่สามารถที่จะไปทำต่อเนื่องเรื่องการติดตามได้ค่ะ” (รพ.2)

“ภาระงานเยอะ คืออันนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ใช้โปรแกรมอาจจะน้อยลง เพราะว่าหนึ่งก็คือบุคลากรน้อย แล้วก็สองก็คือแบบภารกิจหลักในสถานการณ์โควิด ก็คือเราอาจจะไม่ได้เต็มที่กับงานเชิงรุกสุขภาพจิตเท่าไร เว้นแต่ว่ามีเคสที่มัน Alert ขึ้นมา” (SSA)

อภิปรายผลการวิจัย

แอปพลิเคชันดังกล่าวเป็นเครื่องมือคัดกรองสุขภาพจิตซึ่งเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของระบบใหญ่ในงานป้องกันปัญหาฆ่าตัวตาย โดยทำหน้าที่คัดกรอง รวบรวมข้อมูลและประมวลผลข้อมูล ได้ทำหน้าที่สอดส่องมองหากลุ่มผู้มีปัจจัยเสี่ยงสุขภาพจิตในฐานะระบบคัดกรองได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลจำนวนผู้เข้าทำแบบประเมินของพื้นที่จังหวัดขอนแก่น จาก Dashboard ระหว่างช่วงเวลาการศึกษาวิจัย 1 ต.ค. 2563-30 ก.ย. 2564 กับ 1 ต.ค. 2563-17 ส.ค. 2565 พบว่ามีผู้เข้าทำแบบประเมินเพิ่มสูงขึ้น จากจำนวน 58,238 records เป็น 81,653 records เพิ่มขึ้น 23,415 records (ร้อยละ 40.20) สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนานวัตกรรมเพื่อให้บริการการคัดกรองสุขภาพจิตในสถานการณ์การแพร่ระบาดดังกล่าว มีประชาชนที่เข้าถึงนำเสนอบริการที่ออกแบบช่องทางการให้บริการเพิ่มขึ้น สะดวกรวดเร็วขึ้น ลดระยะเวลาการรอคอยการเข้ารับบริการในสถานพยาบาลและประหยัดค่าใช้จ่ายภาครัฐในการคัดกรองโดยวิธีลงพื้นที่ด้วยรูปแบบเดิม

แม้ว่าแอปพลิเคชัน Mental Health Check-In ซึ่งทำหน้าที่ระบบคัดกรองนี้มีผู้ใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความช่วยเหลือและสกัดกั้นพฤติกรรมการณ์การฆ่าตัวตายได้โดยตรง แต่ระบบงานได้รับการออกแบบให้มีการรวบรวมข้อมูลและรายงานผ่าน Dashboard เพื่อส่งต่อไปยังกลไกอื่น ๆ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการติดตามเพื่อให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมให้เข้าสู่ระบบบริการด้านการรักษา ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการวิเคราะห์วางแผน และการแก้ไขปัญหา เชื่อมโยงและประสานเครือข่ายความร่วมมือจากผู้รับผิดชอบงานสุขภาพจิตในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม การลดโอกาสการฆ่าตัวตายของกลุ่มผู้มีภาวะเสี่ยงสุขภาพจิตในจังหวัดขอนแก่น ยังขึ้นอยู่กับระบบการดำเนินงานร่วมกันของเครือข่ายผู้เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ ซึ่งจากการเฝ้าสังเกตติดตามการ

ดำเนินงานของระดับผู้บริหารและเครือข่ายพบว่า มีความพยายามออกแบบแนวทางการจัดทำแผนป้องกัน การฆ่าตัวตายระดับจังหวัดเพื่อประสานความร่วมมือและเสริมสร้างความเข้มแข็งของการปฏิบัติงาน ร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อประโยชน์แห่งประชาชน

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยต่อยอดและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ซึ่งบางส่วนประมวลจาก ผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิผลระบบคัดกรองสุขภาพจิตเชิงรุกด้วยแอปพลิเคชัน **Mental Health Check-In** ในการลดโอกาสการฆ่าตัวตายของกลุ่มผู้มีภาวะเสี่ยงสุขภาพจิตในจังหวัดขอนแก่น ดังนี้

1. การสำรวจความคิดเห็นเชิงปริมาณจากประชาชนทั่วไปที่มีต่อแอปพลิเคชัน **Mental Health Check-In** ร่วมด้วย จะช่วยให้ได้รับข้อมูลที่หลากหลายในภาพกว้างเพิ่มขึ้น เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อประเมินทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของแอปพลิเคชัน

2. การนำข้อมูลกลุ่มเสี่ยงฆ่าตัวตายและทำร้ายตนเองจากผลประมวลของ แอปพลิเคชัน **Mental Health Check-In** มาตรวจสอบกับข้อมูลเชิงลึกของรายงานข้อมูลผู้ฆ่าตัวตายสำเร็จ เพื่อเปรียบเทียบกับกลุ่ม ที่ฆ่าตัวตายสำเร็จเคยได้ผ่านการคัดกรองสุขภาพจิตตนเองหรือเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพจิตหรือไม่ เพื่อ พิสูจน์ทราบประสิทธิผลของแอปพลิเคชัน **Mental Health Check-In** ที่มีส่วนช่วยลดโอกาสการฆ่าตัวตายใน ด้านข้อมูลเชิงปริมาณ

3. กลุ่มผู้มีภาวะเสี่ยงฆ่าตัวตายจากการประเมินที่ไม่ประสงคให้เจ้าหน้าที่ติดตามตามพบ.การ คุ่มครองข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลนี้ยังคงถูกรวบรวมเป็น data ซึ่งไม่สามารถระบุที่อยู่ชัดเจน การเคารพสิทธิ ส่วนบุคคลเป็นสิ่งที่เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายพึงตระหนักและเป็นข้อติดขัดของการดำเนินงาน ทว่าการให้ความ ช่วยเหลือทางการแพทย์เพื่อช่วยชีวิตนับเป็นสิ่งสำคัญ แนวทางการแก้ไขในระดับนโยบายสำหรับประเด็นนี้จึง อยู่ระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้เพื่ออาศัยข้อมูลจากแอปพลิเคชันหมอพร้อม และการพัฒนาเทคโนโลยี AI มาใช้เพื่อตรวจจับสัญญาณเสี่ยงฆ่าตัวตายในยุคดิจิทัลก็อยู่ระหว่างการพัฒนารูปแบบการ ดำเนินงานเช่นกัน

4. การคัดกรองสุขภาพจิตด้วยแอปพลิเคชัน **Mental Health Check-In** แม้ว่าจำเป็นต้องอาศัย อุปกรณ์มือถือ คอมพิวเตอร์และทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัลเบื้องต้น ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดสำหรับกลุ่ม เปราะบางเช่น ผู้สูงอายุ ผู้มีรายได้น้อย แต่ระบบได้มีการออกแบบเพิ่มเติม นอกจากการประเมินสุขภาพจิต ตนเองแล้ว ยังเอื้อต่อการนำเข้าสู่ข้อมูลการคัดกรองโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเครือข่ายเป็นผู้ประเมินแทนได้ นับเป็นนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงระบบบริการสุขภาพพื้นฐานได้อย่างเท่า เทียมและทั่วถึง

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (ม.ป.ป.). กรมสุขภาพจิต. *ออนไลน์*. สืบค้น 11 ตุลาคม 2021.
แหล่งที่มา: <https://www.dmh.go.th/faq/dmh.asp>
- ศูนย์ป้องกันการฆ่าตัวตายระดับชาติ. (ม.ป.ป.). *ออนไลน์*. สืบค้น 13 ตุลาคม 2021. แหล่งที่มา:
https://suicide.dmh.go.th/report/suicide/stat_prov.asp
- WHO. (2021). Suicide. World Health Organization. *online*. from <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/suicide>

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

**Development of learning achievement in Thai language subjects by
Activity Packages for Mathayomsuksa 3 students at the
Demonstration School of Ramkhamhaeng University
(Secondary Division)**

สรไกร เปรมวงศ์ และ อรุณ ลิ้มตศิริ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Sorakai Premwong and Oranuch Limtasiri

Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: sorakai.p@ds.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้อง รวมนักเรียนทั้งหมด 30 คน ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดย การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและ การทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย 1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมจำนวน 4 แผน และ 2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 30 คะแนน ใช้ในการสอบก่อนเรียน (Pre-test) และทดสอบหลังเรียน (Post-test) 3. ชุดกิจกรรมการสอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์โดยเฉลี่ยเท่ากับ 83.75/ 81.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 20.27 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.62 ค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 24.03 และมีส่วน

* วันที่รับบทความ: 31 สิงหาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 26 กันยายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 27 กันยายน 2565

Received: August 31, 2022; Revised: September 26, 2022; Accepted: September 27, 2022

เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.39 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมพัฒนาผลสัมฤทธิ์; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

Abstracts

The research topic was Development of learning achievement in Thai language subjects by using an activity pack for mathayomsuksa 3 students at the Demonstration School of Ramkhamhaeng University (Secondary Division). The objectives of this experimental research were 1.) to create and find the effectiveness of the educational achievement development activity package, 2.) to develop learning achievement in the Thai language subjects of students in Grade 3. The sample consisted of 30 mathayomsuksa 3 in the second semester of the 2021 academic year from The Demonstration School of Ramkhamhaeng University. The researcher selected the samples in the second semester of the academic year 2021 by cluster sampling. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, and t-test for dependent samples. The tools used in the experiment consisted of

1. 4 Lesson plans using activity packs.
2. Achievement test that is a multiple choice, 4 choices, 30 items, 1 point per item, total 30 points, used for pre-test and post-test.
3. The teaching activity set consists of 4 types as follows:

The result of the research was found that 1.) the development of learning achievement in Thai language subjects through the use of an activity set for Mathayomsuksa 3 students at the Demonstration School of Ramkhamhaeng University (Secondary Division) according to the criteria was effective in average 83.75/ 81.33, which is above the established threshold of 80/80. 2.) Students' academic performance was higher post-test than pre-test, with a mean of 20.27 and a standard deviation of 2.62. The post-test mean was 24.03 and the standard deviation was 2.39. The academic performance of students who studied post-test with the academic performance package was higher than before. Statistically significant at the .05 level

Keywords: Achievement Development Activity Packages; Thai language subject's achievement

บทนำ

ปัจจุบันสังคมแห่งการเรียนรู้และโลกมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีที่รวดเร็วมากยิ่งขึ้น การพัฒนาทางเทคโนโลยีเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วและมีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์จนเรียกได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะความก้าวหน้าในการติดต่อสื่อสารทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) การติดต่อสื่อสารเป็นเครื่องมือสำคัญของบุคคลทุกฝ่ายในองค์กรการทำงานจะประสบความสำเร็จได้นั้น ส่วนหนึ่งอยู่ที่ความเข้าใจโดยอาศัยการติดต่อสื่อสาร หากการติดต่อสื่อสารเกิดปัญหาและอุปสรรคขึ้นก็จะส่งผลให้เกิดการเข้าใจผิดและส่งผลให้เกิดการทำงานผิดพลาดได้ทั้งนี้ การจัดการเรียนการสอนในรายวิชา

ภาษาไทยซึ่งเป็นรายวิชาที่มุ่งเน้นในทักษะการสื่อสารจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงทางบริบท ทางสังคมปัจจุบันเพราะในสังคมเราจำเป็นต้องใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารและแสวงหาความรู้ให้ทันสมัยมีการแบ่งเนื้อหาออกเป็นความรู้ในเรื่องทักษะทางภาษา ได้แก่ ทักษะการฟัง การดู การพูด การอ่าน และการเขียน หลักการใช้ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม โดยความรู้ทางภาษาที่สำคัญและผู้เรียนจะต้องนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอยู่ตลอดเวลา ความรู้ในเรื่องทักษะทางภาษาทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน โดยสื่อการสอนจะเข้ามามีบทบาทสำคัญกับการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมากเนื่องจากผู้เรียนในยุคปัจจุบันมีความใกล้ชิดกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) จึงทำให้การเลือกชนิดของสื่อในการเรียนการสอนนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก

สื่อ (media) เป็นเครื่องมือ เอกสาร สิ่งของ บุคคล หรือกิจกรรม ที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างของ 2 สิ่งหรือเชื่อมโยงเรื่องราวจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลอื่น และเป็นตัวกลางที่กระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้มีความเข้าใจได้เร็วขึ้น (Royal Institute of Thailand, 2012 : 347) จากนิยามของ “สื่อ” ข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า สื่อเป็นบริบททางการสอนระดับห้องเรียนที่อยู่ใกล้ตัวผู้สอนและผู้เรียนและมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอน

การจัดการเรียนรู้ต้องจัดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะสำคัญในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากการจัดการศึกษาแบบเดิมที่เน้นเนื้อหาสาระเป็นสำคัญ โดยให้เน้นความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างคล่องแคล่ว การรู้จักคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกัน ซึ่งต้องเลือกประสบการณ์ที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการการเรียนรู้ด้วยการคิดเชิงออกแบบ (DesignThinking) (D.School, 2016 : online) จึงเกิดเป็นแนวคิดในการศึกษาและพัฒนาชุดกิจกรรมการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาด้วยสื่อในรูปแบบต่าง ๆ เป็นนวัตกรรมที่ออกแบบและรวบรวมสื่อต่างๆสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยภายในชุดกิจกรรมการสอน มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย คำชี้แจง ประกอบกับวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนแผนการสอน คู่มือครู แบบทดสอบ และสื่อการเรียนการสอนอื่นๆ ให้ผู้สอนได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มประสิทธิภาพของการสอนให้สมบูรณ์ขึ้นและสามารถนำไปปรับใช้กับการดำเนินชีวิต

ผลการศึกษาสภาพและสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย จากอาจารย์ผู้สอนรายวิชาภาษาไทย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ฝ่ายมัธยม ครูส่วนใหญ่ยังคงจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยยึดตัวเองเป็นสำคัญ ใช้สื่อการเรียนการสอนในระดับที่น้อยมาก ทั้งนี้เกิดจากครูขาดความรู้ความเข้าใจในการนำรูปแบบการสอนหรือเทคนิคการสอนแบบใหม่ๆ ที่มีความหลากหลายมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตหรือใช้สื่อ ส่วนปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียนนั้น พบว่า ผู้เรียนมักเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียน ไม่เห็นความสำคัญในการเรียนวิชา

ภาษาไทย นอกจากนี้ได้ระบุว่าสื่อการสอนประเภทชุดการเรียนรู้เป็นนวัตกรรมที่ใช้แก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยได้เป็นอย่างดีดังนั้นครูจึงควรจัดทำชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสื่อการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล ผู้เรียนเรียนได้ตามความสามารถ ความสนใจ ตามเวลาและโอกาสที่เหมาะสมของแต่ละคน ช่วยให้ครูวัดผลผู้เรียนตรงตามความมุ่งหมาย เปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและมีความรับผิดชอบต่อนตนเองและสังคมตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมากได้รับความรู้แนวเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ (Kuanhawej, 1999 : 110-111) ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ Saennam (2010 : 117) พบว่า นักเรียนทั้งหมดหลังใช้ชุดกิจกรรมฝึกการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์มีคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Naphapon (2011 : 136) พบว่านักเรียนที่ได้เรียนด้วยชุดกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์สูงขึ้น

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ผู้วิจัยมองเห็นถึงปัญหาของการเรียนในรายวิชาภาษาไทยที่ส่งผลกระทบต่อ การคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์และการแสดงความคิดเห็นของเยาวชนในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี การเรียนรู้ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยเฉพาะ ซึ่งในปัจจุบันสื่อการสอนเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะและ ประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียน สื่อการสอนที่ผลิตออกมาในรูปของสื่อประสม เรียกว่า ชุดการสอน ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2559 : 115) กล่าวว่า ชุดการสอนเป็นนวัตกรรมในการผลิตและการใช้สื่อการสอน ที่เริ่มมีบทบาทต่อการเรียนการสอนทุกระดับในปัจจุบันและในอนาคตเพราะชุดการสอนจะเป็นแนวทางใหม่ ที่จะช่วยแก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพทั้งนี้เพราะชุดการสอนเป็นระบบของการวางแผนการสอนที่สอดคล้อง กับจุดมุ่งหมายของเนื้อหาวิชานั้นๆ จึงทำให้เกิดประโยชน์และคุณค่าในการเรียนการสอน

การทำวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) โดยใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผลสัมฤทธิ์ เป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อนำผลวิจัยมาเป็นแนวทางเพิ่ม ประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อให้เกิดประสิทธิผลกับผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตาม เกณฑ์80/80
2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบ One Group Pretest-Posttest Design (Wongrattana & Naiyaphat, 2008 : 42)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 8 ห้อง รวมนักเรียนทั้งหมด 260 คน ที่จัดห้องเรียนโดยความสามารถ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้อง รวมทั้งหมด 30 คน

ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดย การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากจำนวน 1 ห้อง โดยนักเรียนห้อง ม.3/6 เป็นกลุ่มทดลอง

ระยะเวลาดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ใช้เวลาทดลอง 10 คาบ คาบละ 50 นาที

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมจำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 30 คะแนน ใช้ในการสอบก่อนเรียน (Pre-test) และทดสอบหลังเรียน (Post-test)

3. ชุดกิจกรรมการสอน ประกอบด้วย 4 ชนิด ดังต่อไปนี้

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ลักษณะและความเป็นมาบทบาทภัยเฮอร์วิน
2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 คุณค่าคู่บรรณคดี
3. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 ภาษาพูดหรือภาษาเขียน
4. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 สถานการณ์และการเลือกใช้ ระดับภาษา

โดยแผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และชุดกิจกรรมการสอน ได้มีการส่งให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ทำการประเมินและผลที่ได้อยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน

3. ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงทดลอง แบบ 1 กลุ่ม เปรียบเทียบโดยมีการวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (pretest and posttest design) โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเอง และดำเนินการทดลองตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรม ทั้งหมด 4 แผน โดยใช้เวลาในการทดลองทั้งหมด 10 คาบ โดยทำการทดลองในคาบปกติที่ผู้วิจัยทำการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จำนวน 30 คน รวมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลจริงด้วยตนเอง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2564 ถึงเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2564 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังต่อไปนี้

3.1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการนำชุดกิจกรรม ที่มีคุณภาพไปหาประสิทธิภาพ ในครั้งที่ 1 จำนวน 3 คน และหาประสิทธิภาพครั้งที่ 2 จำนวน 9 คน โดยแบ่งเป็นนักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อน เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่อง จากนั้นนำชุดกิจกรรมที่ได้ทำการแก้ไขข้อบกพร่องสมบูรณ์แล้ว นำไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน โดยให้นักเรียนได้ศึกษาเนื้อหาในบทเรียนแต่ละหัวข้อและทำแบบทดสอบระหว่างเรียน เพื่อหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) หลังจากที่นักเรียนศึกษาเนื้อหาครบทุกหัวข้อ จึงให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อยหลังเรียน เพื่อหาประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2)

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยทำการทดลองกับนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 30 ข้อ และเก็บรวบรวมคะแนนก่อนเรียน และหลังจากนั้นทำการชี้แจงการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรม เมื่อนักเรียนเรียนครบทุกชุดกิจกรรมแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อวัดความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาเรื่อง บทพากย์เอราวัณ และ เรื่องระดับภาษา โดยใช้ข้อสอบชุดเดียวกัน

3.3 ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูป

3.4 นำข้อมูลจากการทดลองมาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน สรุป และอภิปรายผลการทดลอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานและเพื่อสรุปการทดลองดังนี้

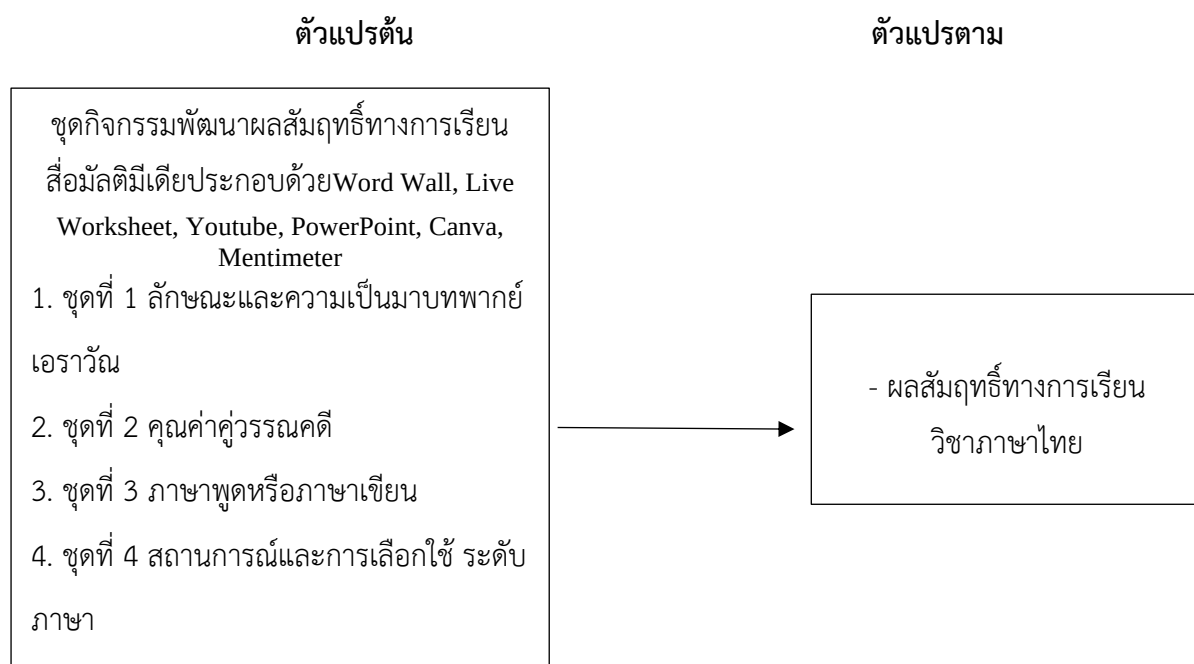
4.1 หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพของกระบวนการที่จะเอาไว้ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละโดยใช้สูตร E1/E2 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

4.2 วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

4.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการทดสอบค่าที (t – test Dependent) (Saiyos & Saiyos, 1995 : 104)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเรื่องบทพากย์เอราวัณ และ ระดับภาษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และได้ทำการทดลองหาประสิทธิภาพของนวัตกรรม 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเรื่องบทพากย์เอราวัณ และ ระดับภาษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การหาประสิทธิภาพ	จำนวนนักเรียน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ E1 (40 คะแนน)		ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ E2 (30 คะแนน)	
		คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ (%)	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ (%)
แบบรายบุคคล	3	34.67	86.67	24.67	82.22
แบบกลุ่มย่อย	9	33.78	84.44	24.11	80.37
แบบภาคสนาม	30	33.5	83.75	24.4	81.33

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเรื่องบทพากย์เอราวัณ และ ระดับภาษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบบรายบุคคล จำนวน 3 คน เท่ากับ 86.67 / 82.22 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำไปทดลองหาประสิทธิภาพแบบกลุ่มย่อย จำนวน 9 คน ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.44 / 80.37 และได้้นำไปทดลองหาประสิทธิภาพแบบภาคสนาม จำนวน 30 คน ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 83.75 / 81.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

ตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อวิชาภาษาไทย เรื่อง บทพากย์เอราวัณ และ ระดับภาษา ของกลุ่มทดลอง

นักเรียน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า t	Sig
ก่อนเรียน	30	20.27	2.62	-9.235*	.000
หลังเรียน	30	24.03	2.39		

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียนกลุ่มทดลองชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมเรื่องบทพากย์เอราวัณ และ ระดับภาษา มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 20.27 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.62 ส่วนผลสัมฤทธิ์หลังเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 24.03 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.39 เมื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเรื่อง

บทพากย์เอราวัณ และ ระดับภาษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) ที่สร้างและพัฒนาขึ้นมีคุณภาพโดยรวมเหมาะสมมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุดการสอนได้ผ่านกระบวนการ ขั้นตอนการสร้าง การศึกษาหลักการ เอกสาร ตำราจากนักวิชาการหลายท่าน อีกทั้งชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย มีการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคนอื่น ๆ, 2551 : 5-20) ซึ่งชุดการสอนช่วยให้ผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ที่สลับซับซ้อนและมีลักษณะเป็นนามธรรมสูง และผู้เรียนก็สามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพจากชุดการสอนที่ได้ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพแล้ว เมื่อนำมาพิจารณาจะเห็นได้ว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการกิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อที่หลากหลายของชุดการสอน จึงทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ซึ่งสื่อที่ใช้ในกิจกรรมการเรียน ได้แก่ สื่อการสอนออนไลน์ Youtube, PowerPoint, Canva, Liveworksheet, Mentimeter, Wordwall, Miro อีกทั้งคะแนนประสิทธิภาพกระบวนการเรียนโดยรวม 83.75/ 81.33 ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) มีค่าเท่ากับ 83.75 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุดการสอนวิชาภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นได้มีการทดลองเป็นรายบุคคล เพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น มีการจัดเนื้อหาและกิจกรรมที่มีลำดับขั้นตอนสอดคล้องกับจุดประสงค์ รวมถึงมีสื่อที่หลากหลาย อีกทั้งเมื่อผู้เรียน เรียนโดยใช้ชุดการสอนจบในแต่ละหน่วย แล้วจะมีการทำแบบทดสอบประจำหน่วยทันที จึงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) มีค่าเท่ากับ 81.33 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อีรพงษ์ เทศชวน (2564 : 95-108) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 5 ขั้น เรื่องการแยกสารสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าชุดการสอนมีประสิทธิภาพ 80.60/83.00 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 เช่นเดียวกับงานวิจัยของ รพีพรรณ เพชรอนันต์กุล (2563 : 96) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนการเขียนภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยรังสิต ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนการเขียนภาษาไทย มีประสิทธิภาพ 82.78/82.83 รวมถึงงานวิจัยของ นางจารุวดี ขวัญศรีสุทธิ (2563 : 2) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านพัฒนาตน เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนท่าแพผดุงวิทย์ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านพัฒนาตน การอ่านพัฒนาตน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเป็น 85.65 / 89.14

2. ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุดการสอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย เพิ่มความสนใจให้แก่ผู้เรียน จึงทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ซึ่งสื่อที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ เกม คลิปวิดีโอ และแบบฝึกออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคนอื่น ๆ, 2551 : 5-20) ที่กล่าวไว้ว่า ชุดการสอนช่วยให้ผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ที่สลับซับซ้อนให้เข้าใจได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และช่วยเร้าความสนใจของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพย์ฉัตร พละพล (2562 : 93-106) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอน เรื่อง ชนิดของคำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรม มีหลายขั้นตอนทำให้ต้องใช้เวลาในการทำกิจกรรมค่อนข้างมาก บางกิจกรรมนักเรียนไม่สามารถทำได้ทันเวลาตามแผนการจัดการเรียนรู้
2. ควรใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรม กับเนื้อหาอื่น ๆ ในวิชาภาษาไทย เพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกการอ่านและคิดวิเคราะห์ และนำไปสู่แนวทางการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- จารุวดี ขวัญศรีสุทธิ. (2563). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านพัฒนาตน เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนท่าแพผดุงวิทย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์, บุญเลิศ ส่องสว่าง และ วาสนา ทวีกุลทรัพย์. (2551) . ประมวลสาระชุดวิชา การพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน หน่วยที่ 8-15 (ชุดการเรียนการสอน). (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2559). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์. 5 (1), 7-20.

- ทิพย์ฉัตร พลพะพล. (2562). วิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 .*วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์ SocialSciences Research and Academic Journal*. 14 (1), 93-106.
- ธีรพงษ์ เทศชวน. (2564). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 5 ขั้น เรื่องการแยกสาร. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*. 15 (2), 95-108.
- รพีพรรณ เพชรอนันต์กุล. (2563). การพัฒนาชุดการสอนการเขียนภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยรังสิต. *วารสารช่อพะยอม CHOPHAYOM JOURNAL* 96. 31 (2), 95-109.
- d.school. (2016). Welcome to the Virtual Crash Course in Design Thinking. *Online*. Available at: <http://dschool.stanford.edu/dgift/> [Accessed 13 Mar. 2016].
- Kuanhawej, B. (1999). *Educational innovation*. (4th ed.). Bangkok: SR Printing. (in Thai)
- Naphapon, S. (2011). Development of activity packages to reinforce analytical skill for Phatomsuksa 6 (Master thesis). Bangkok: Srinakarinwirot University. (in Thai)
- Royal Institute of Thailand. (2012). *Royal Institute Dictionary of Education*. Bangkok: Royal Saennam, P. (2010). *Developing Thai analytical reading activity packages of the department of Thai for Pratomsueksa 6 students (Master thesis)*. Sakon Nakhon: Sakon Nakhon Rajabhat University. (in Thai)
- Saiyos, L., & Saiyos, A. (1995). *Techniques of educational research*. (4th ed.). Bangkok: Suweeriyasan. (in Thai)
- Wongrattana, C., & Naiyaphat, A. (2008). *Experimental research design and analytic statistic*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)

ความเชื่อมั่นของผู้ซื้อสินค้าและพฤติกรรมผู้บริโภคที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า
ออนไลน์ของวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร

**Bayer's Confidence and Consumer Behaviour that Affect the Decision to
Shop Online of Working People in Bangkok**

สำเนา มีบุญ และ เสาวนีย์ สมันต์ตรีพร

มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

Somphow Meeboon and Saowanee Samantreeporn
Southeast Asia University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: S6441410011@sau.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความเชื่อมั่น พฤติกรรมผู้บริโภค และการตัดสินใจซื้อ 2) เปรียบเทียบการตัดสินใจซื้อ แยกตามปัจจัยความเชื่อมั่น และ 3) อิทธิพลระหว่างพฤติกรรมผู้บริโภค และการตัดสินใจซื้อ โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ในวัยทำงานอยู่ระหว่าง 26-60 ปี ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ภายในแนวคิดของคอกแรนและคณะ ด้วยวิธีไม่อาศัยความน่าจะเป็น และใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน F-test การวิเคราะห์การถดถอย พหุคูณแบบ Enter

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความเชื่อมั่น พฤติกรรมผู้บริโภค และการตัดสินใจซื้อ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.05, 4.01, และ 4.00 ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .197, .184, และ .210 ตามลำดับ 2) ปัจจัยความเชื่อมั่นในด้านตราสินค้า คุณภาพการบริการ และความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์ ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภค ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม สังคม ปัจเจกส่วนบุคคล และจิตวิทยา พยากรณ์อิทธิพลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร โดยมีค่า $R^2=.288$ หรือคิดเป็น 28.80 เปอร์เซ็นต์

คำสำคัญ: ความเชื่อมั่น; พฤติกรรมผู้บริโภค; การตัดสินใจซื้อออนไลน์

Abstracts

The objectives of this research were to investigate: 1) levels of credibility, customer behaviour, and decision to shop; 2) compare decision to shop, classified by credibility factor; and 3) influence between customer behaviour and decision to shop. The research employs a quantitative method by using a close-ended questionnaire for survey research. Data were collected from 400 people who buyer's decisions to shop online of worker age within 26-60 years old in and around Bangkok under the concept of Cochran et al., by nonprobability sampling and purposive sampling. The research was conceptualized to analyze the frequency, percentage, mean, standard deviation, One-way ANOVA F-test, and Multiple regression analysis into the Enter method by using statistical software

The research finding revealed that: 1) the factors credibility, customer behaviour, and decision to shop were at a high level, with an average value of 4.05, 4.01, and 4.00 respectively, and standard deviation; .197, .184, and .210 respectively; 2) factors credibility in the elements of trademark, service quality, and website credibility influenced the decision to shop online of worker age at statistically significant level of .05; and 3) factors customer behaviour in the elements of culture, social, personnel, and psychology to predict the influence to decision to shop online of worker in and around Bangkok at the value $R^2 = .288$ or 28.80 percentage.

Keywords: Credibility; Customer Behaviour; Decision to shop online

บทนำ

การตัดสินใจซื้อของผ่านทางออนไลน์ถือเป็นเรื่องปกติสำหรับชีวิตผู้คนเมือง ในปัจจุบันการแข่งขันการตลาดออนไลน์มีความรุนแรงอย่างมาก โดยเมื่อสำรวจจากพฤติกรรมผู้บริโภคที่ใช้อินเทอร์เน็ตในการซื้อสินค้าออนไลน์จากสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) ในปี 2564 พบว่า ผู้คนเมืองมีการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์สูงถึง 4.01 ล้านล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2563 ที่อยู่ที่ 3.78 ล้านล้านบาท (สำนักงานพัฒนาธุรกิจทางอิเล็กทรอนิกส์, 2564 : ออนไลน์) สิ่งหนึ่งที่ทำให้ธุรกิจการค้าออนไลน์สามารถเติบโตและอยู่รอดจนสร้างรายได้อย่างมากมานั้นคือ การเข้าใจถึงพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีความเปลี่ยนแปลงไป การสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคถึงสินค้าหรือบริการของตนเอง และการใช้ส่วนประสมทางการตลาดเพื่อเข้ามาแย่งส่วนแบ่งทางการตลาด สิ่งเหล่านี้ถือเป็นหัวใจและกลยุทธ์ที่สำคัญต่อการทำการตลาดผ่านช่องทาง E-Commerce ที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายกลายเป็นผู้บริโภคและตัดสินใจซื้อสินค้าจากร้านค้าหรือองค์กรในที่สุด (สุดที่รัก นุชนาด, 2562 : 11)

ในยุคที่โลกขับเคลื่อนด้วยดิจิทัล พฤติกรรมของผู้คนเมืองในวัยทำงานได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด กล่าวได้ว่า พฤติกรรมของผู้คนเมืองมีการตัดสินใจซื้อสินค้า และการทำธุรกรรมต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ตมากยิ่งขึ้น อันเป็นผลกระทบจากการเกิดโรคระบาดของโควิด-19 ที่ทำให้ผู้คนต้องเว้นระยะห่างทางสังคมให้มากขึ้น และการจำกัดจำนวนของบุคคลต่อการเข้าห้างสรรพสินค้า หรือร้านค้าต่าง ๆ ทำให้ผู้บริโภคไม่สามารถเดินเข้าซื้อสินค้าหรือใช้บริการได้แบบปกติ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ส่งผลให้ผู้ประกอบการต่าง ๆ เร่งการทำการตลาดออนไลน์ หรือธุรกิจ E-Commerce ให้สอดคล้องไปกับพฤติกรรมของผู้บริโภคต่อการซื้อของ

ออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลสำรวจของ ETDA ที่ว่า อัตราการเติบโตของมูลค่า E-Commerce ไทยสูงถึง 4.01 ล้านล้านบาท (สำนักงานพัฒนาธุรกิจทางอิเล็กทรอนิกส์, 2564 : ออนไลน์) เมื่อแบ่งมูลค่า E-Commerce เป็นรายด้านพบว่า อุตสาหกรรมการค้าปลีกและการค้าส่ง มีมูลค่าสูงสุดถึง 1,628,488.05 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 52.14 รองลงมา คือ อุตสาหกรรมด้านข้อมูล ข่าวสาร และการสื่อสาร มีมูลค่าสูงถึง 477,293.12 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.28 และอุตสาหกรรมการผลิต มีมูลค่า 476,328.08 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.25 ตามลำดับ (ณปักษ์ วงศ์ธนาโสภณ, 2564 : 4) แต่ปัญหาของการทำการตลาดออนไลน์ที่จะทำให้กลุ่มเป้าหมายกลายเป็นผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าของร้านค้าหรือองค์กรได้นั้นคือ เรื่องของความเชื่อมั่นในร้านค้าหรือองค์กร ราคาสินค้า และการรับผิดชอบต่อสินค้าหลังการขาย กล่าวคือ ก่อนที่ผู้บริโภคจะตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ได้นั้น ผู้บริโภคได้มีการวิเคราะห์และประเมินความสามารถ ความคุ้มค่าของตัวสินค้าหรือบริการว่าสามารถตอบสนองต่อความคาดหวังหรือความต้องการของตนเองได้มากน้อยแค่ไหน (สุจิตรา เอี่ยมสำอางค์และกฤษฎา เขียววัฒนสุข, 2562 : 128) สิ่งนี้ถือเป็นเรื่องสำคัญต่อทุก ๆ ร้านค้าหรือองค์กรโดยหากองค์กรสามารถตอบสนองสิ่งเหล่านี้ได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความน่าเชื่อถือว่าจะรับประกันสินค้า การเปลี่ยนคืนในกรณีเสียหายที่ไม่ได้มาจากตัวของผู้ใช้งาน ความเป็นมิตรต่อผู้บริโภค การตอบคำถามในข้อสงสัย ผู้บริโภคก็จะตัดสินใจซื้อในที่สุด กลับกันหากไม่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือได้ ผู้บริโภคอาจจะไม่ซื้อสินค้า (ณัฐพล ไชยกุลสินธุ์, 2563 : 8) นอกเหนือจากสินค้าและบริการที่จะทำให้ผู้บริโภคเกิดการตัดสินใจซื้อแล้ว อีกสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อที่มาจากความเชื่อมั่นของผู้บริโภค คือ ปัญหาเรื่องร้องเรียนออนไลน์ต่อระบบการทำงาน จากสถิติสรุปข้อร้องเรียนออนไลน์ระหว่างเดือนตุลาคม 2562–กันยายน 2563 มีทั้งหมด 44,907 ครั้ง โดยปัญหาซื้อขายสินค้าออนไลน์ถึง 20,300 ครั้ง โดยปัญหาดังกล่าวสามารถเป็นสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในการทำ E-Commerce ในครั้งต่อไป ดังนั้นจึงเป็นปัญหาที่ทางร้านค้าและผู้ประกอบการองค์กรทุก ๆ องค์กรต้องเร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคที่จะเข้ามาเป็นผู้ตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการต่อไปภายในอนาคต (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564 : ออนไลน์)

จากความสำคัญของปัญหาข้างต้น พบว่า ความเชื่อมั่นในยุคของการซื้อขายผ่านทางออนไลน์ถือเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งที่ต้องได้รับการแก้ไขจากทางผู้ประกอบการ ร้านค้าต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปสู่การตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน ผู้วิจัยเห็นความสำคัญดังกล่าวจึงได้จัดทำงานวิจัยเรื่อง “ความเชื่อมั่นของผู้ซื้อสินค้าและพฤติกรรมผู้บริโภคที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร” ขึ้น เพื่อต้องการพัฒนาและแก้ไขความเชื่อมั่นของร้านค้าเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคมากที่สุด และเป็นงานที่ผู้ประกอบการ ร้านค้าต่าง ๆ จะสามารถนำไปพัฒนาความน่าเชื่อถือของร้านตนเองอันนำไปสู่การเกิดการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคในวัยทำงานในที่สุด โดยรายละเอียดต่าง ๆ จะสามารถนำเสนอได้ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความเชื่อมั่น พฤติกรรมผู้บริโภค และการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร แยกตามปัจจัยความเชื่อมั่น
3. เพื่อนำเสนออิทธิพลระหว่างพฤติกรรมผู้บริโภค และการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยที่มีขอบเขตและรายละเอียด ในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้เคยซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ ที่อยู่ในวัยทำงานอายุตั้งแต่ 25-60 ปีซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่ชัด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้เคยซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ ที่อยู่ในวัยทำงานอายุตั้งแต่ 25-60 ปี จำนวน 400 คน โดยใช้สูตรของ Cochran et al., (1953 : 700 อ้างอิงจาก อภิรักษ์ ตั้งธนะวัฒน์, 2562 : 39) สามารถแสดงได้ดังนี้

จากสูตร	$n = \frac{P(1-P)Z^2}{d^2}$
เมื่อ n	แทนค่าของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย
P	แทนค่าสัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการสุ่ม (0.5)
Z	แทนค่าความมั่นใจระดับความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ Z มีค่าเท่ากับ 1.96 ที่มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95% (0.05)

d	แทนค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างที่เกิดขึ้น = 0.05
แทนค่า n	$= \frac{0.5(1-0.5)(1.96)^2}{(0.05)^2}$ $= 384.16$

ซึ่งจากการคำนวณได้ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม จำนวน 385 คน แต่เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนจากการเก็บแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงศึกษาประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 400 คน ด้วยวิธีการไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) โดยการใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ โดยลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ (Multiple Choice)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อมั่น ประกอบด้วย 1) ด้านตราสินค้า 2) ด้านคุณภาพการบริการ และ 3) ด้านความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค ประกอบด้วย 1) ด้านวัฒนธรรม 2) ด้านสังคม 3) ด้านปัจจัยส่วนบุคคล และ 4) ด้านจิตวิทยา

ตอนที่ 4 การตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร

โดยตอนที่ 2-4 มีลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น มี 5 ระดับ สามารถอธิบายได้ดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
มาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
น้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

ผลคะแนนที่ได้จากการสำรวจนั้น จะนำมาทำการวิเคราะห์และแปลผลความหมายค่าเฉลี่ยตามระดับความสำคัญ โดยการให้คะแนนแต่ละระดับ มีเกณฑ์ดังต่อไปนี้ Best, (1977: 14 อ้างอิงจาก กัลยา วาณิชยปัญญา, 2558 : 79)

$$\text{ความห่างของอัตราภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5-1}{5} = \frac{4}{5} = 0.80$$

เกณฑ์การวัดผลค่าคะแนนเฉลี่ย

ผลเฉลี่ย	4.21–5.00	ระดับมากที่สุด
ผลเฉลี่ย	3.41–4.20	ระดับมาก
ผลเฉลี่ย	2.61–3.40	ระดับปานกลาง
ผลเฉลี่ย	1.81–2.60	ระดับน้อย
ผลเฉลี่ย	1.00–1.80	ระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถาม โดยสร้างข้อความถามทุกข้อให้ครอบคลุมตัวแปรในกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) สอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรม ตัวแปรการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและนำมาวิเคราะห์ข้อมูล
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเนื้อหาและภาษาที่ใช้
4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจจากอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อให้ตรวจสอบคุณภาพ IOC ของแบบสอบถาม โดยการหาค่า IOC ควรมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถ้ามีข้อคำถามใดไม่ผ่านเกณฑ์ ผู้ค้นคว้า จะทำการแก้ไขปรับปรุงจนกว่าข้อคำถามนั้นจะผ่านเกณฑ์
5. นำแบบสอบถามผ่านการตรวจ IOC แล้ว ไปทดลองตอบ (Try-Out) กับผู้ทดลอง 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายข้อ โดยการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามควรมีค่ามากกว่า .07 ขึ้นไป ซึ่งในการเก็บค่าความเที่ยงตรงของความเชื่อมั่น พฤติกรรมผู้บริโภค และการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ อยู่ที่ .921, .917 และ .924 ตามลำดับ
6. นำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ชุด โดยการแจกแบบสอบถามผ่านอีเมลของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 25-60 ปี (วัยทำงาน) ที่เคยซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านช่องทางออนไลน์ และให้ตอบแบบสอบถามผ่านระบบ Google Form
7. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

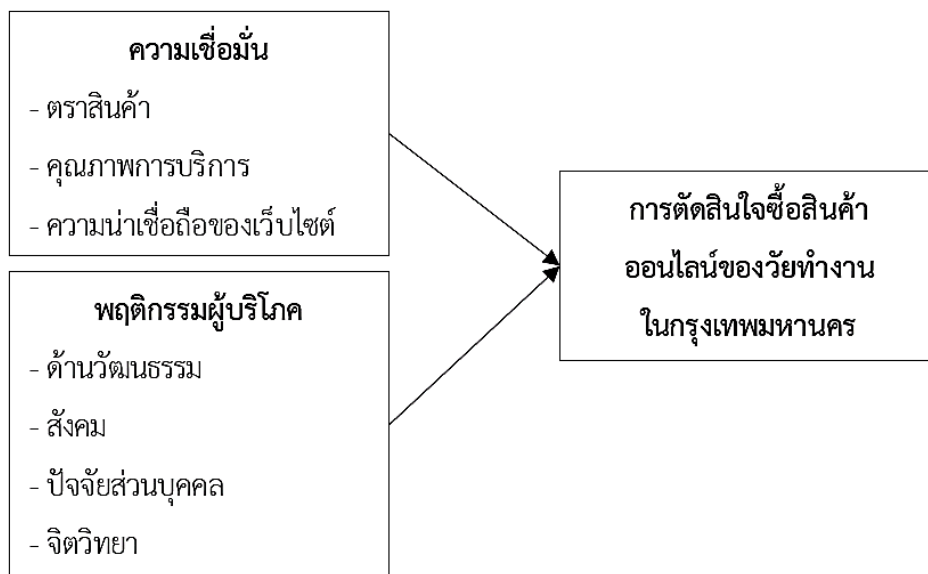
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยหลังการเก็บแบบสอบถามตามขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมที่ได้มาประมวลผล วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลและทำแบบสอบถาม เพื่อทำตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Description Statistic) สำหรับข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์หาค่าการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และสำหรับระดับของปัจจัยความเชื่อมั่น พฤติกรรมผู้บริโภค และพฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน F-test โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และใช้การวิเคราะห์ Multiple regression analysis แบบ Enter เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ของตัวแปรความเชื่อมั่น พฤติกรรมผู้บริโภค และการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ “อิทธิพลของความเชื่อมั่นของผู้ซื้อสินค้าและพฤติกรรมผู้บริโภคที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนากรอบแนวความคิดในการวิจัยผ่านการทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ จากงานวิจัยของ ฉัตยาพร เสมอใจ. (2550 : 95), ชิณพงศ์ สุกก่า. (2560 : 7), นเรศ รุ่งวิทยานันท์, (2561 : 12) และเปรมกมล หงส์ยนต์, (2562 : 10)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 223 คน (ร้อยละ 55.8) อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 225 คน (ร้อยละ 56.3) ศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี จำนวน 237 คน (ร้อยละ 59.3) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001-15,000 บาท จำนวน 135 คน (ร้อยละ 33.8) ทำอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 130 คน (ร้อยละ 32.5)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับความเชื่อมั่น พฤติกรรมผู้บริโภค และการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามระดับความเชื่อมั่น พฤติกรรมผู้บริโภค และการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยความเชื่อมั่น พฤติกรรมผู้บริโภค และการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ โดยรวม

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ปัจจัยความเชื่อมั่น	4.05	.197	มาก
ปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภค	4.02	.169	มาก
ปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์	4.00	.210	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นในปัจจัยความเชื่อมั่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{X}=4.05$, S.D.=.197) รองลงมา คือ ปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภค อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.169) รองลงมา คือ ปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.210) ตามลำดับ

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร แยกตามปัจจัยความเชื่อมั่น

สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้เคยตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ ในกรุงเทพมหานคร ที่มีปัจจัยความเชื่อมั่นแตกต่างกัน จะมีการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ ในกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบปัจจัยความเชื่อมั่นกับการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ ในกรุงเทพมหานคร โดยรวม

ปัจจัยความเชื่อมั่น	F	การตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์
ตราสินค้า	7.764	.000*
คุณภาพการบริการ	6.348	.000*
ความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์	10.744	.000*
รวม	10.245	.000*

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยความเชื่อมั่นด้านตราสินค้า คุณภาพการบริการ และความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์ ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=10.245$) ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานงานวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อนำเสนออิทธิพลระหว่างพฤติกรรมผู้บริโภค และการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานข้อที่ 2 พฤติกรรมผู้บริโภคมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร

เป็นการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาพฤติกรรมผู้บริโภค และการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสองของค่าสหสัมพันธ์ พหุคูณกำลังสองของค่าสหสัมพันธ์ที่ปรับแก้ และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน

Model	R	R Square	Adjust R Square	Std. Error
Enter	.536	.288	.281	.178

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่าเท่ากับ .536 และกำลังสองของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณมีค่า .288 แสดงว่า ตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมด 4 องค์ประกอบขององค์ประกอบของปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภคในด้านวัฒนธรรม สังคม ปัจจัยส่วนบุคคล และจิตวิทยา ร่วมกันพยากรณ์การตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 28.80 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์มีค่าเท่ากับ .178

ตารางที่ 4 แสดงความแปรปรวนที่ได้จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Enter

Model	Sum of Square	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	5.063	4	1.266	39.889	.000*
Residual	12.534	395	.032		
Total	17.597	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig.=.000) แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์และตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 องค์ประกอบของพฤติกรรมผู้บริโภค มีความสัมพันธ์กันในเชิงเส้นตรงต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Enter

ตัวแปร	Unstandardized Coefficient B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	1.946	.205		9.516	.000
ด้านวัฒนธรรม (X1)	.185	.037	.341	5.074	.000
ด้านสังคม (X2)	.076	.035	.139	2.193	.029
ด้านปัจจัยส่วนบุคคล (X3)	.021	.033	.037	.627	.531
ด้านจิตวิทยา (X4)	.271	.093	.237	2.896	.004
R=.536		R ² =.288		F=39.889*	
SE _{est} =.178		R ² _{adj} =.281		a=.1.946	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 องค์ประกอบ คือ ด้านวัฒนธรรม (X1=.185) ด้านสังคม (X2=.076) และด้านจิตวิทยา (X4=.271) ซึ่งส่งผลทางบวก โดยสามารถสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y=a +b(X_1) +b(X_2) +b(X_3) +b(X_4)$$

แทนค่าได้ดังนี้

$$Y=1.946 +.185(X_1) +.076(X_2) +.021(X_3) +.271(X_4)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z=.341(Z_1) +.139(Z_2) +.037(Z_3) +.237(Z_4)$$

สามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมผู้บริโภคในด้านวัฒนธรรม ด้านสังคม ด้านปัจจัยส่วนบุคคล และด้านจิตวิทยา มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมจากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นอย่างง่ายจากการปรับแก้ของ $R\text{ Square}^2 (R^2)$ โดยมีค่าเท่ากับ .288 หรือคิดเป็น 28.80 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐาน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอภิปรายผลการวิจัยและตีความข้อมูลต่าง ๆ จากสมมติฐานการวิจัยได้เป็น 2 ส่วน คือ 1. ปัจจัยความน่าเชื่อถือที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ 2. ปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์

1. ปัจจัยความน่าเชื่อถือที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์

ปัจจัยความเชื่อมั่นด้านตราสินค้า คุณภาพการบริการ และความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์ ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F=10.245$) ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานงานวิจัยพบว่า ผู้ตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ที่อยู่ในวัยทำงานตัดสินใจจากแบรนด์ที่มีความน่าเชื่อถือ คุณภาพของสินค้า ชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับ โดยสิ่งเหล่านี้เป็นตัวช่วยในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าอย่างมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลลดา มงคลวนิช (2563 : 189) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยความเชื่อมั่นที่อิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของเยาวชนไทย กล่าวว่า ปัจจัยความเชื่อมั่นและการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์โดยอยู่ในระดับมาก โดยทั้งสองปัจจัยเมื่อนำมาหาค่าอิทธิพลพบว่า ความเชื่อมั่นในองค์ประกอบด้านสัญลักษณ์ตราสินค้า คุณภาพการให้บริการ และความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อในด้าน การรับรู้ ปัญหา การค้นหาสิ่งที่ต้องการ การประเมินสิ่งที่มีอยู่ การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมหลังการซื้อได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพงษ์ รัตนพรหม และคณะ (2562 : 17) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าผ่านอินเทอร์เน็ต อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ได้กล่าวว่า ความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์และการตัดสินใจซื้ออยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลของปัจจัยพบว่า ความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นเรศ รุ่งวิทยนันท์ (2561 : 3) ได้ศึกษาเรื่อง ความเชื่อมั่น ภาพลักษณ์ตราบริษัท และการรับรู้คุณภาพ ที่มีผลต่อการบอกต่อของผู้ที่มาซื้อ และเยี่ยมชมโครงการหมู่บ้านธัญญาภิรมณ์ กล่าวว่า ระดับของความเชื่อมั่น ภาพลักษณ์ตราบริษัท การรับรู้คุณภาพ และการบอกต่อ อยู่ในระดับสูง โดยความเชื่อมั่น ภาพลักษณ์ตราบริษัท การรับรู้ มีอิทธิพลต่อการบอกต่อจนนำไปสู่การซื้อและเยี่ยมชมโครงการหมู่บ้านธัญญาภิรมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งพยากรณ์การบอกต่อได้ร้อยละ 44.4

2. ปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์

ปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภค ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคม ด้านปัจจัยส่วนบุคคล และด้านจิตวิทยา มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ของวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานครจากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย R^2 (R^2) โดยมีค่าเท่ากับ .288 หรือคิดเป็น 28.80 เปอร์เซ็นต์ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลการศึกษาพบว่า ผู้บริโภควัยทำงานให้ความสำคัญในเรื่องของส่วนบุคคลจากการซื้อสินค้า เป็นการซื้อที่บ่งบอกความเป็นตัวเอง สินค้าทุกอย่างที่ซื้อสะท้อนความเป็นตัวเอง และต้องมีความคุ้มค่าต่อเงินที่จ่ายไป และเมื่อซื้อสินค้ามาแล้วต้องเป็นสินค้าที่ได้รับการยอมรับจากสังคมรอบข้างที่ตนเองอาศัย รวมถึงด้านวัฒนธรรมที่ตนเองร่วมสังคมอยู่ เช่น ในสังคมการทำงาน ในสังคมเพื่อนฝูง และเรื่องของครอบครัว ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออย่างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิศิษฐ์ ฤทธิ์บุญไชย (2564 : 141) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผักปลอดภัยผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และการตลาดหลากหลายช่องทางของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้กล่าวว่า การตัดสินใจซื้อผักปลอดภัยเกิดจากอิทธิพลทางรวมของส่วนประสมทางการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ผ่านพฤติกรรมผู้บริโภคในการยอมรับเทคโนโลยี โดยมีค่า $TE=.780$ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิภรณ์ แก้วเนิน และคณะ (2563 : 278) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรม การรับรู้ และทัศนคติของผู้บริโภคต่อสินค้าและการใช้บริการตามกระแสเกาหลีนิยม ได้กล่าวว่า พฤติกรรม การรับรู้ ทัศนคติการใช้บริการตามกระแสเกาหลีนิยม อยู่ในระดับมาก โดยเมื่อศึกษาอิทธิพลระหว่างตัวแปร พบว่า พฤติกรรมและการรับรู้ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อให้ทัศนคติต่อการตัดสินใจบริโภคกระแสเกาหลีนิยมที่แตกต่างกัน และพฤติกรรม ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการรับรู้ที่แตกต่างกันต่อการบริโภคกระแสเกาหลีนิยมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธา รังสิเสนา ณ อยุรยา (2561 : 3) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านสื่อออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้กล่าวว่า พฤติกรรมผู้บริโภคและการตัดสินใจใช้บริการสั่งอาหารผ่านสื่อออนไลน์อยู่ในระดับมาก เมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภคส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสั่งอาหาร ในภาพรวม มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของความเชื่อมั่นของผู้ซื้อสินค้าและพฤติกรรมผู้บริโภคที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร ” มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. จากผลการศึกษาข้อมูลตัวชี้วัดของความเชื่อมั่น ร้านค้าออนไลน์ควรมีการสร้าง ความเชื่อมั่นของร้านค้า แบนด์สินค้าที่ขาย และการใส่ใจในการตอบคำถามในข้อสงสัยของลูกค้าได้ทันที หรือไม่เกิน 10-15

นาที่หลังจากผู้ที่กำลังตัดสินใจซื้อได้ฝากข้อความแชททิ้งไว้ และพัฒนาความเชื่อมั่นด้วยการส่งมอบสินค้าตรงตามคุณภาพที่ระบุไว้ ภายในวันเวลาที่กำหนดหรือเร็วกว่า เพื่อให้ผู้ตัดสินใจซื้อเกิดความเชื่อมั่นจากร้านค้า

2. จากผลการศึกษาข้อมูลตัวชี้วัดของพฤติกรรมผู้บริโภค ร้านค้าควรมีการใส่ใจในรายละเอียดของปัจจัยบุคคลเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากผู้ตัดสินใจซื้อที่เป็นผู้บริโภคมีความหลากหลาย การใส่ใจทุกรายละเอียดของผู้ที่เข้ามาเป็นลูกค้าจะช่วยสร้างความประทับใจตั้งแต่ครั้งแรกและช่วยส่งผลให้เพิ่มยอดขายได้มากขึ้น

3. จากผลการศึกษาข้อมูลตัวชี้วัดของการตัดสินใจซื้อ ร้านค้าควรมีการนำเสนอสินค้าที่มีคุณภาพตรงตามที่ระบุ การติดตามผลหลังจากสินค้าถึงมือผู้บริโภคที่ตัดสินใจซื้อเพื่อให้เกิดความประทับใจต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งต่อไปควรนำการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ (IMC) และคุณค่าตราสินค้าเข้ามาใช้ในการศึกษาเพิ่มเติมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคอันนำไปสู่การตัดสินใจซื้อ เพื่อให้เกิดการศึกษาในเชิงลึกขึ้น และควรศึกษาในรูปแบบของสมการเชิงโครงสร้างแบบ SEM เพื่อให้ได้รายละเอียดที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการขายสินค้าแบบออนไลน์ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจซื้อ

2. การศึกษาครั้งนี้จำกัดอยู่แค่การวิจัยสำรวจและการใช้แบบสอบถามปลายปิด ดังนั้นในครั้งต่อไปควรเป็นการศึกษาในรูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้เข้าใจถึงพฤติกรรมผู้บริโภคในเชิงลึกยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2558). สถิติสำหรับงานวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: หจก.สามลดา.
- ฉัตยาพร เสมอใจ. (2550). พฤติกรรมผู้บริโภค. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ชนิภรณ์ แก้วเนิน, ญัฐนรี สมิตร, และอรรถเวทย์ พงษ์สถาพร. (2563). พฤติกรรม การรับรู้ และทัศนคติของผู้บริโภคต่อสินค้าและการใช้บริการตามกระแสเกาหลีนิยม. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี. 14 (3), 277-294.
- ชิษณุพงศ์ สุกก่า. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านทางสื่อออนไลน์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชลลดา มงคลวนิช. (2563). ปัจจัยความเชื่อมั่นที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของเยาวชนไทย. วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ. 27 (2), 189-214.
- ญัฐพงษ์ รัตนพรม, ชิวพัฒน์ อাজার, ศิริลักษณ์ เพียรการ, อัจฉรา เมฆสุวรรณ, และขจรศักดิ์ วงศ์วิราช. (2562). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าผ่านอินเทอร์เน็ต อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. 8 (1), 17-29.

- ณัฐพล ไชยกุลสินธุ์. (2563). *อิทธิพลคุณค่าตราสินค้าในฐานะตัวแปรคั่นกลางที่เชื่อมโยงส่วนประสมทางการตลาดสู่ความตั้งใจซื้อรถยนต์โตโยต้าฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์.*
- ณปภัช วงศ์ธนาโสภณ. (2564). *กระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าบนแพลตฟอร์มเฟสบุ๊กในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- นเรศ รุ่งวิทยนันท์. (2561). *ความเชื่อมั่น ภาพลักษณ์ตราบริษัท และการรับรู้คุณภาพ ที่มีผลต่อการบอกต่อของผู้ที่มาซื้อและเยี่ยมชมโครงการหมู่บ้านธัญญาภิรมย์. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.*
- เปรมกมล หงส์ยนต์. (2562). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ (ลาชาต้า) ของผู้บริโภคยุคดิจิทัลในกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสยาม.*
- วิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย. (2564). *พฤติกรรมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าปลอดภัยผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และการตลาดหลากหลายช่องทางของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. RMUTT Global Business and Economics Review. 16 (2), 141-154.*
- สุจิตรา เอี่ยมสำอาง, และกฤษฎา เขียววัฒนสุข. (2562). *ความเชื่อมั่นต่อตราสินค้าที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อทาวนเฮาส์ของผู้บริโภค กรณีศึกษาโครงการบ้าน โลโอ นอฟ ดอนเมือง-แจ้งวัฒนะ. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา. 9 (2), 125-135.*
- สุดา รังสิเสนา ณ อยุธยา. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านสื่อออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์การจัดการมรดกวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- สุดที่รัก นุชนาถ. (2562). *ความพึงพอใจและความภักดีในฐานะตัวแปรคั่นกลางที่เชื่อมโยงระหว่างส่วนประสมทางการตลาดสู่การตั้งใจใช้บริการแอปพลิเคชัน GrabFood ของผู้ใช้บริการในเขตฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์.*
- สำนักงานพัฒนาธุรกิจทางอิเล็กทรอนิกส์. (2564). *E-Commerce ไทย ยุคหลัง Covid 19. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 5 มิถุนายน 2565. แหล่งที่มา <https://www.etda.or.th/th/Useful-Resource/Knowledge-Sha ring/Perspec tive-on-Future-of-e-Commerce.aspx>.*
- สำนักงานพัฒนาธุรกิจทางอิเล็กทรอนิกส์. (2564). *ETDA เผยมูลค่าอีคอมเมิร์ซไทย ปี 63 อยู่ที่ 3.78 ล้านล้านบาท คาดปี 64 พุ่ง 4.01 ล้านล้านบาท. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2565. แหล่งที่มา <https://www.etda.or.th/th/pr-news/ETDA-Reveals-the-Value-of-e-Commerce-in-2021.aspx>.*
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). *สถิติประชากรศาสตร์ ประชากร และเคหะ. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2565. แหล่งที่มา <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/01.aspx>.*

- อภिरักษ์ ตั้งธนะวัฒน์. (2562). แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานบริษัท
จำหน่ายที่นอนและชุดเครื่องนอนย่านบางนา. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, บัณฑิต
วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์.
- Best, J. W. (1977). *Research in Education*. (3rd ed). New Jersey: Prentice-hall Inc.
- Cochran, W. G., Mosteller, F., & Tukey, J. W. (1953). Statistical problems of the Kinsey report.
Journal of the American Statistical Association. 48 (264), 673-716.

การวางแผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารทางการแพทย์ โรงพยาบาลธัญญารักษ์
สังกัด กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

**Succession Planning For Nursing Administrators Thanyarak Hospital
Under the Department of Medical Services Ministry of Health**

อำพร คนชื้อ และ จิตภินันท์ ศรีจักรโคตร

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Amporn Khonsue and Jipinan Srijakkot

Khon Kaen University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: peempam555@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงบรรยายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการวางแผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารทางการแพทย์ โรงพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการและพยาบาลวิชาชีพระดับผู้บริหารทางการแพทย์ ของโรงพยาบาลธัญญารักษ์ สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างคือ พยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการที่มีอายุงานตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป จำนวน 139 คน และพยาบาลวิชาชีพในระดับผู้บริหารทางการแพทย์จำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามการวางแผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารทางการแพทย์โรงพยาบาลธัญญารักษ์ สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข สำหรับพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการ และพยาบาลวิชาชีพระดับผู้บริหารทางการแพทย์ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค แบบสอบถามสำหรับพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการ มีค่าเท่ากับ 0.92 และแบบสอบถามสำหรับพยาบาลวิชาชีพระดับผู้บริหารทางการแพทย์ มีค่าเท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติความถี่ร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบเปรียบเทียบที่ Independent –test

ผลการวิจัยพบว่า 1) การรับรู้การวางแผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารทางการแพทย์ของพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการ โดยภาพรวม การรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.96, S.D.=0.16$) 2) การรับรู้การวางแผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารทางการแพทย์ของพยาบาลวิชาชีพระดับผู้บริหารทางการแพทย์ โดยภาพรวม การรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.22, S.D.=0.28$) 3) ความแตกต่างการรับรู้การวางแผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารทางการแพทย์ ระหว่างพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการและพยาบาลวิชาชีพระดับผู้บริหารทางการแพทย์ โดยภาพรวม การรับรู้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p=0.05$ ($t=7.73, p\text{-value}=0.000$)

* วันที่รับบทความ: 13 สิงหาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 19 มกราคม 2566; วันที่ตอบรับบทความ: 24 มกราคม 2566

Received: August 13, 2022; Revised: January 19, 2023; Accepted: January 24, 2023

คำสำคัญ : การวางแผนสืบทอดตำแหน่ง; ผู้บริหารทางการแพทย์; โรงพยาบาลธัญญารักษ์;
สังกัดกรมการแพทย์; กระทรวงสาธารณสุข

Abstracts

The purpose of this descriptive research was to investigate the perceived succession planning of nursing administrators at Thanyarak Hospital under the Department of Medical Services Ministry of Health. In professional nursing in operational nurses and professional nurses in nursing administrators. The sample is professional nursing in operational nurses there were 139 workers aged 1 years and over and 39 nursing administrators. The instrument is a questionnaire on succession planning for nursing administrators at Thanyarak Hospital under the Department of Medical Services Ministry of Health. for professional nursing in operational nurses and professional nursing in nursing administrators. Content validation by 5 experts. The reliability of the questionnaire was used for Cronbach's alpha coefficient. The questionnaire for professional nursing in operational nurses was 0.92 and the questionnaire for professional nursing administrators was 0.97. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation and Independent t-test.

Results of the Research 1) The perception of succession planning for nursing administrators of professional nurses at the operating level. Overall, the perception was at a high level ($\bar{x}=3.96, S.D.=0.16$) 2) Of professional nurses at the nursing executive level, overall, the perception was at a high level ($\bar{x}=4.22, S.D.=0.28$) 3) between professional nurses at the operating level and professional nurses at the nursing executive level. Overall, their perceptions were significantly different at the level of $p = 0.05$ ($t = 7.73$, $p\text{-value} = 0.000$)

Keywords: Succession planning for Nursing; Administrators Thanyarak; Hospital under the Department of Medical Services Ministry of Health.

บทนำ

การวางแผนสืบทอดตำแหน่ง เป็นกลยุทธ์สำคัญในการพัฒนาบุคลากรและองค์กร เป็นศูนย์รวมการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรบุคคล เป็นกลไกหาความต้องการกำลังคน การใช้ประโยชน์กำลังคนขององค์กร ทำให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างธุรกิจและการวางแผนกลยุทธ์ การตัดสินใจอย่างเป็นระบบ ได้ผู้นำองค์กรที่ดียิ่งขึ้น มีความต่อเนื่องของวัฒนธรรมองค์กร (เพิ่ม กอมณี, 2550 : 27-38) นอกจากนี้การวางแผนสืบทอดตำแหน่งทำให้ได้ผู้นำองค์กรที่ดียิ่งขึ้นเกิดความต่อเนื่องของวัฒนธรรมองค์กรช่วย เพิ่มความเข้มแข็งของตำแหน่งผู้นำ เป็นการสรรหาผู้มีความเหมาะสมทั้งวัยวุฒิ คุณวุฒิมีความสามารถ มีศักยภาพผู้นำ โดยมีการบริหารจัดการให้พร้อมรับตำแหน่งผู้นำต่อจากผู้ดำรงตำแหน่งในปัจจุบันที่จะสูญเสียไป โดยผู้สืบทอดตำแหน่งสามารถดำรงตำแหน่งได้ทันทีเมื่อมีตำแหน่งว่าง ทำให้งานในหน้าที่รับผิดชอบมีความต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2557 : ออนไลน์) ในทางการแพทย์การวางแผนสืบทอดตำแหน่ง ช่วยสร้าง

สภาพแวดล้อมผู้นำทางการพยาบาลได้เรียนรู้ทักษะที่จะเลื่อนขั้นสู่ตำแหน่งผู้นำที่ว่างลงหรือสร้างขึ้นใหม่ สร้างเป็นกุญแจสำคัญที่คำจูงการปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพ (สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล, 2549:87)

ปัจจุบันระบบสุขภาพ มีผู้นำทางการพยาบาลที่จะเกษียณร้อยละ 55 ต้องพัฒนาการวางแผนสืบทอดตำแหน่งเพื่อช่วยองค์กรพัฒนาได้อย่างเหมาะสม โดยในปี 2020 พยาบาลร้อยละ 50 จะเป็นคนเจนเนอเรชั่นวาย (GenerationY) การวางแผนสืบทอดตำแหน่งเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความมั่นใจของผู้บริหารทางการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพรุ่นต่อไป ซึ่งมักเกิดความกังวลในการปฏิบัติงานตำแหน่งสำคัญที่ออกจากองค์กร เกิดช่องว่างด้านความเหมาะสมของผู้นำในการรับคนใหม่ การคัดเลือก การเข้ารับตำแหน่ง ซึ่งต้องปรับตัวกับตำแหน่ง สำหรับประเทศไทยทั้งระบบบริการของภาครัฐและเอกชน พบว่า ผู้นำทางการพยาบาลส่วนใหญ่อายุ 46-50 ปี ร้อยละ 29.9 และอายุ 51-55 ปี ร้อยละ 26.1 คาดว่าจะเกษียณอายุ 60 ปี ร้อยละ 60.9 ประเด็นท้าทายคือ การขาดแคลนบุคลากร แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ การวางแผนเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ตำแหน่งให้มีประสบการณ์และวิสัยทัศน์กว้างไกลเป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรมรวมถึงมีการคัดเลือกหรือการคัดสรรที่เหมาะสมในอนาคต (ปัญญากรณ์ ชูตั้งกร และ สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ, 2556 : 5-18)

โรงพยาบาลธัญญารักษ์ สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นโรงพยาบาลรักษาผู้ป่วยติดยาและสารเสพติด ระดับตติยภูมิมีพยาบาลวิชาชีพทั้งหมด 178 คน มีจำนวนพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการจำนวน 139 คนและระดับผู้บริหารจำนวน 39 คน และให้บริการผู้ป่วยนอกประมาณ 50,000 ครั้งต่อปีผู้ป่วยใน 10,000 ครั้งต่อปี องค์กรพยาบาลเป็นองค์กรที่ต้องการความมีระบบในการบริหารผู้บริหารทางการพยาบาลมีความสำคัญทำให้งานบรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์กร" ผู้นำการเปลี่ยนแปลงในองค์กรพยาบาลมีบทบาทสำคัญในการสร้างพลังอำนาจให้กับบุคลากรทุกระดับ จากสถิติการเกษียณอายุราชการและการเกษียณอายุก่อนครบกำหนด (Early Retire) ของผู้บริหารทางการพยาบาล กลุ่มภารกิจด้านพยาบาล โรงพยาบาลธัญญารักษ์ สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขระหว่าง 2560-2563 พบว่ามีจำนวน 12 คน (สำนักบริหารทรัพยากรบุคคล โรงพยาบาลธัญญารักษ์ สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2564 : 6) ทำให้ต้องมีการทดแทนตำแหน่งผู้บริหารทางการพยาบาลที่ออกไป จากการสัมภาษณ์พยาบาลที่มีอายุงาน 1 ปีขึ้นไป เนื่องจากได้ถูกมอบหมายให้เป็นหัวหน้าเวรได้และพยาบาลที่ถูกแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นรองหัวหน้าตึก รวมจำนวน 10 ราย แยกเป็นหัวหน้าตึกจำนวน 2 ราย รองหัวหน้าตึกจำนวน 3 รายหัวหน้าเวรจำนวน 5 ราย ซึ่งในประเด็นของการวางแผนสืบทอดตำแหน่ง เพื่อเตรียมเข้าสู่ตำแหน่งบริหารและปัญหาของหัวหน้าใหม่ในช่วง 1-30 เดือนเมษายน 2564 พบว่า การรับรู้ว่าการเตรียมความพร้อมแต่ในทางปฏิบัติยังไม่มี การนำไปปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและการนำผลการประเมินการปฏิบัติงานมากำหนดเป็นข้อมูลในการขึ้นสู่ตำแหน่งผู้บริหารทางการพยาบาล เช่น ด้านการบริการได้แก่ การพัฒนาความรู้ทักษะการปฏิบัติงานโดยการอบรม เฉพาะทางการบริหารความเสี่ยง การช่วยชีวิตผู้ป่วยติดยาและสารเสพติดในภาวะวิกฤตฉุกเฉิน และการ

เข้าร่วมประชุมวิชาการเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยติดยาและสารเสพติด การนำเสนอผลงานการเตรียมความพร้อมด้านบริหารได้แก่ การอบรมหลักสูตรการบริหารทางการแพทย์พยาบาลระดับต้นและระดับกลาง การเป็นผู้ตรวจการนอกเวลา การรักษาการหัวหน้าตึกผู้ป่วยการเป็นคณะกรรมการต่างๆของกลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล ซึ่งในด้านปัญหาของหัวหน้าตึกผู้ป่วยและหัวหน้างาน ปัญหาของหัวหน้าตึกผู้ป่วยใหม่พบปัญหาด้านความมั่นใจในการบริหารงานการตัดสินใจทางการบริหาร การได้รับความร่วมมือจากบุคลากร การได้รับยอมรับจากทีมสหสาขาวิชาชีพ พบว่าใน 2 ท่าน ได้ไปอบรมหลักสูตรการบริหารทางการแพทย์พยาบาลระดับกลาง หลักสูตร 1 เดือน 15 วัน ทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องในการบริหารงาน ได้รับการประเมินเพื่อรับตำแหน่งหัวหน้าตึกผู้ป่วยล่าช้ากว่าเดิม

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การวางแผนสืบทอดตำแหน่งเป็นกลยุทธ์ในการวิเคราะห์ผู้นำที่มีศักยภาพ การพัฒนาผู้นำ เกิดความต่อเนื่องของวัฒนธรรมองค์กร การรับรู้เกี่ยวกับวางแผนสืบทอดตำแหน่ง หัวหน้างานของพยาบาลโรงพยาบาลเอกชน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากและต้องการเตรียมด้านการมีระบบให้ข้อมูลย้อนกลับมากที่สุด แต่ยังไม่พบการศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้วางแผนสืบทอดตำแหน่งระหว่างพยาบาลกลุ่มผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการการศึกษารูปแบบการพัฒนาเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารทางการแพทย์ พบว่า การกำหนดเส้นทางอาชีพไม่ชัดเจนไม่เป็นระบบ การสร้างบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งไม่ทันการเติบโตขององค์กร การเข้าสู่ตำแหน่งของหัวหน้าหอผู้ป่วยพบว่า ยังไม่มีการจัดแผนภูมิข้อมูลแสดงความพร้อมในการเข้าสู่ตำแหน่ง ยังไม่มีการพัฒนาจุดด้อยก่อนเข้าสู่ตำแหน่งการกำหนดคุณลักษณะของหัวหน้าหอผู้ป่วย และวิธีการเข้าสู่ตำแหน่งไม่ชัดเจน ซึ่งการพัฒนาวิชาชีพพยาบาลด้านหนึ่งคือ การพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำที่มีศักยภาพในระดับหัวหน้างานเพื่อเตรียมความพร้อมและการเข้าสู่อาชีพ (อัจฉรา อินททอง, 2552 : 87)

ดังนั้นหากมีการศึกษาการวางแผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารทางการแพทย์พยาบาล จะช่วยให้ฝ่ายบริหารใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนสืบทอดตำแหน่ง เพื่อพัฒนาบุคลากรได้อย่างเหมาะสม เกิดความต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ สร้างขวัญกำลังใจในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพของพยาบาล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการวางแผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารทางการแพทย์พยาบาล ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลอภัยภูรังค์ สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
2. เพื่อศึกษาการวางแผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารทางการแพทย์พยาบาล ตามการรับรู้ของระดับ ผู้บริหารทางการแพทย์ โรงพยาบาลอภัยภูรังค์ สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
3. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้การวางแผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารทางการแพทย์พยาบาลระหว่างพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการและระดับผู้บริหารทางการแพทย์พยาบาล

ระเบียบวิธีการวิจัย

1.ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการเก็บรวบรวมแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเชิงสถิติ

2.ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชากรจำนวน 178 คน แบ่งออกเป็น พยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการที่มีอายุการปฏิบัติงาน 1 ปีขึ้นไป จำนวน 139 คน และพยาบาลวิชาชีพระดับผู้บริหารทางการพยาบาลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารทางการพยาบาลตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป จำนวน 39 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

3.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยพัฒนาจากกรอบแนวคิดของรอตเวล (Rothwell, 2010 : 76) แบบสอบถามแบ่งเป็นสองส่วน คือ 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบสอบถามการรับรู้การวางแผนสืบทอดตำแหน่ง แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน มีข้อคำถามทั้งหมด 65 ข้อ

3.2 วิธีการสร้างเครื่องมือแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) การประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด มีเกณฑ์การให้คะแนน นำแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลระดับการรับรู้โดยใช้เกณฑ์ของ Best (1981 : 3) ซึ่งมีเกณฑ์ค่าเฉลี่ยเป็นช่วงคะแนนดังนี้

ช่วงคะแนน	การแปลผล
4.50 – 5.00	การรับรู้การวางแผนสืบทอดตำแหน่งอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	การรับรู้การวางแผนสืบทอดตำแหน่งอยู่ในระดับมาก
2.50 -3.49	การรับรู้การวางแผนสืบทอดตำแหน่งอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	การรับรู้การวางแผนสืบทอดตำแหน่งอยู่ในระดับน้อย
1.0 – 1.49	การรับรู้การวางแผนสืบทอดตำแหน่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3 ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.3.1 การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา(Content Validity)) ผ่านการพิจารณาแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (index of item – objective congruence : IOC) รายข้อมากกว่า 0.05 (สมบัติ ห้ายเรือคำ, 2552 : 63) ค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ สำหรับพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96 และระดับผู้บริหารทางการพยาบาลทั้งฉบับ เท่ากับ 0.92

3.3.2 การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำไปทดลองใช้ (Try out) โดยทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพสองกลุ่มที่ สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวนกลุ่มละ 30 คน วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีของ Cronbach เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น ตั้งแต่ 0.80 (ธานิน ศิลป์จารุ, 2555 : 4) กลุ่มพยาบาลวิชาชีพระดับผู้ปฏิบัติการ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 และกลุ่มพยาบาลวิชาชีพระดับผู้บริหารทางการพยาบาล ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

3.3.3 นำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขอรับพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

4.2 ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือและขออนุญาตเก็บข้อมูลที่โรงพยาบาลธัญญารักษ์ สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

4.3 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์โดยผ่านผู้ประสานงาน ของโรงพยาบาลธัญญารักษ์ สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข และให้คืนแบบสอบถามภายในสองอาทิตย์ ได้กลับคืนในส่วนพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการ มีความครบถ้วนสมบูรณ์ 139 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 และส่วนพยาบาลวิชาชีพระดับบริหารมีความครบถ้วนสมบูรณ์ 39 ฉบับคิดเป็น ร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ของพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการและพยาบาลวิชาชีพระดับบริหาร ใช้สถิติเชิงปริมาณโดยการแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ

2. ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้การวางแผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการและพยาบาลวิชาชีพระดับบริหาร ในรายด้าน รายข้อ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการรับรู้การวางแผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารทางการพยาบาลของกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพ ในรายด้าน รายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Independent T- test

6. การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้วิจัยได้มีคำชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย การนำข้อมูลไปใช้ ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามแบบสมัครใจ ไม่ต้องระบุชื่อผู้ตอบข้อมูลทุกอย่างในแบบสอบถามจะเก็บเป็นความลับ รายงานผลการวิจัยในภาพรวม เมื่อเสร็จสิ้นการวิจัยแบบสอบถามจะถูกทำลายข้อมูลทันที

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดการวางแผนสืบทอดตำแหน่งของรอตเวล (Rothwell, 2010 : 76) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การทำความเข้าใจข้อมูลพื้นฐานของการวางแผนการสืบทอดตำแหน่ง การกำหนดพื้นฐานการวางแผนการสืบทอดตำแหน่ง การประเมินในปัจจุบันและอนาคต และพัฒนาการดำเนินงาน และการประเมินผล

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพในระดับปฏิบัติการพยาบาล พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 91.60 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31-35 ปีร้อยละ 20.90 โดยกลุ่มช่วงอายุ 55 ปีขึ้นไปมีน้อยที่สุดร้อยละ 7.90 ส่วนใหญ่มีตำแหน่งงานเป็นพยาบาลระดับชำนาญการร้อยละ 57.60 และรองลงมาเป็นพยาบาลระดับปฏิบัติการร้อยละ 42.40 มีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดในระดับปริญญาตรีร้อยละ 71.20. และระดับปริญญาโทไม่ใช้สาขาการบริหารการพยาบาลมากที่สุดร้อยละ 31.70 กลุ่มงานการพยาบาลที่มากที่สุด ได้แก่ กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยใน ตึกบำบัดยาร้อยละ 42.4 รองลงมา กลุ่มงานการพยาบาลนอก งานบำบัดยาร้อยละ 14.40 มีระยะเวลาในการเริ่มปฏิบัติงานถึงปัจจุบันในช่วง 25 ปีขึ้นไปมากที่สุดร้อยละ 20.9 เคยได้รับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการบริหารทางการพยาบาลมากที่สุดร้อยละ 74.80 ไม่เคยศึกษาอบรมเกี่ยวกับการบริหารทางการพยาบาลร้อยละ 25.20 และในผู้ที่เคยอบรมเกี่ยวกับการบริหารทางการพยาบาลเคยเข้าอบรมจำนวน 2 ครั้งมากที่สุดร้อยละ 41.70 โดยเข้าอบรมเกี่ยวกับทางการบริหารทางการพยาบาลหลักสูตรน้อยกว่า 4 เดือนมากที่สุดร้อยละ 71.20 ไม่มีผู้เข้ารับการอบรมเฉพาะทางการบริหารทางการพยาบาลหลักสูตร 4 เดือนเนื่องจากกลุ่มที่ได้รับการอบรมหลักสูตรนี้ของพยาบาลวิชาชีพระดับบริหาร

2. ข้อมูลทั่วไป กลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพในระดับบริหารทางการพยาบาล พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 61.50 ส่วนใหญ่อายุ 46-50 ปีร้อยละ 43.60 รองลงมาคือ กลุ่มที่อยู่ในช่วงอายุ 55 ปีขึ้นไปร้อยละ 23.10 และกลุ่มอายุน้อยที่สุดคือ 51-54 ปีร้อยละ 15.54 ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร เป็นหัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้างานบำบัดยามากที่สุด ร้อยละ 15.40 รองลงมาคือ หัวหน้าตึกบำบัดฟื้นฟูน้อยที่สุดร้อยละ 7.70 ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดในระดับปริญญาโทมากที่สุด ร้อยละ 48.70 รองลงมา เป็นระดับปริญญาตรี ร้อยละ 43.60 และระดับปริญญาเอกน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 7.7 หน่วยงานที่ปฏิบัติงานมากที่สุดคือ หัวหน้ากลุ่มภารกิจและหัวหน้ากลุ่มงาน ร้อยละ 15.40 รองลงมาคือ หัวหน้างาน ร้อยละ 10.30 มีอายุงาน 19-23 ปีมากที่สุด ร้อยละ 53.80 รองลงมาคือ อายุงาน 24-28 ปีและ 35 ปีขึ้นไป ร้อยละ 15.40 มีอายุงาน 29-34 ปีน้อยที่สุด ร้อยละ 7.70 ระยะเวลาดำรงตำแหน่งผู้บริหารทางการพยาบาล อยู่ในช่วง 6 – 10 ปีมากที่สุด ร้อยละ 38.50 รองลงมาคือ ดำรงตำแหน่งผู้บริหารทางการพยาบาล อยู่ในช่วง 6 เดือน-5 ปี ร้อยละ 15.40 และดำรงตำแหน่งผู้บริหารทางการพยาบาล อยู่ในช่วง 16-20 ปีและช่วงอายุ 25 ปีขึ้นไป น้อยที่สุดร้อยละ 10.30 เคยมี

ประสบการณ์การอบรมการเรียนรู้ทางด้านการบริหารทางการแพทย์ ร้อยละ 100 โดยผู้ที่มีประสบการณ์การอบรมทางด้านการบริหารทางการแพทย์เคยอบรม 2 ครั้งมากที่สุดร้อยละ 82.10 และเข้าอบรมการบริหารทางการแพทย์หลักสูตรน้อยกว่า 4 เดือนมากที่สุด ร้อยละ 71.80 รองลงมาคือ อบรมการบริหารทางการแพทย์หลักสูตร 4 เดือนร้อยละ 10.30

3. การรับรู้การวางแผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารทางการแพทย์ โรงพยาบาลธัญญารักษ์ สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ของพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการและพยาบาลวิชาชีพระดับผู้บริหารทางการแพทย์ แต่ละขั้นตอนและโดยรวมทั้งสองกลุ่ม พบว่า ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนที่ 3 และขั้นตอนที่ 4 การรับรู้อยู่ในระดับมาก และภาพรวมทุกขั้นตอนค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการรับรู้การวางแผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารทางการแพทย์ โรงพยาบาลธัญญารักษ์ สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขของพยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการและพยาบาลวิชาชีพระดับผู้บริหารทางการแพทย์โดยภาพรวม (n1 =139) (n2 =39)

ขั้นตอนการวางแผนการสืบทอดตำแหน่ง	ระดับปฏิบัติการ			ระดับผู้บริหาร		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผลการรับรู้	$\bar{x}$	S.D.	แปลผลการรับรู้
ขั้นตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการวางแผนการสืบทอดตำแหน่ง	3.95	0.17	มาก	4.15	0.26	มาก
ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดพื้นฐานของแผนการสืบทอดตำแหน่ง	3.97	0.16	มาก	4.28	0.30	มาก
ขั้นตอนที่ 3 การประเมินในปัจจุบันและอนาคตตามแผนกลยุทธ์องค์กร	3.96	0.20	มาก	4.22	0.31	มาก
ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาการดำเนินงานและการประเมินผล การวางแผนการสืบทอดตำแหน่ง	3.95	0.23	มาก	4.23	0.30	มาก
โดยภาพรวม	3.96	0.16	มาก	4.22	0.28	มาก

ส่วนที่ 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างระดับการรับรู้การวางแผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารทางการพยาบาลระหว่างพยาบาลวิชาชีพในระดับปฏิบัติการและระดับผู้บริหารทางการพยาบาล ภาพรวมทั้ง 4 ขั้นตอน พบว่า คะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ระหว่างพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการและพยาบาลวิชาชีพระดับผู้บริหารทางการพยาบาล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P = 0.05$ (ตาราง ที่ 2)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการรับรู้การวางแผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารทางการพยาบาลโรงพยาบาลธัญญารักษ์ สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขระหว่างพยาบาลวิชาชีพในระดับปฏิบัติการและระดับผู้บริหารทางการพยาบาล

ขั้นตอนการวางแผนสืบทอดตำแหน่ง	กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{x}$	S.D.	p-value
ขั้นตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการวางแผนการสืบทอดตำแหน่ง	พยาบาลวิชาชีพ ระดับปฏิบัติการ	178	3.95	0.17	0.000*
	พยาบาลวิชาชีพ ระดับผู้บริหาร	39	4.23	0.30	
ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดพื้นฐานของแผนการสืบทอดตำแหน่ง	พยาบาลวิชาชีพ ระดับปฏิบัติการ	178	3.96	0.16	0.000*
	พยาบาลวิชาชีพ ระดับผู้บริหาร	39	4.22	0.28	
ขั้นตอนที่ 3 การประเมินในปัจจุบันและอนาคต	พยาบาลวิชาชีพ ระดับปฏิบัติการ	178	3.96	0.20	0.000*
	พยาบาลวิชาชีพ ระดับผู้บริหาร	39	4.22	0.31	
ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา การดำเนินงานและการประเมินผลการวางแผนสืบทอดตำแหน่ง	พยาบาลวิชาชีพ ระดับปฏิบัติการ	178	3.95	0.23	0.000*
	พยาบาลวิชาชีพ ระดับผู้บริหาร	39	4.24	0.30	
ภาพรวมทุกขั้นตอน	พยาบาลวิชาชีพ ระดับปฏิบัติการ	178	3.96	0.16	0.000*
	พยาบาลวิชาชีพ	39	4.22	0.28	

	ระดับผู้บริหาร				

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1) ผลการศึกษาด้านการรับรู้การวางแผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารทางการแพทย์ โรงพยาบาลธัญญารักษ์ สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ของพยาบาลวิชาชีพพระดับปฏิบัติการและพยาบาลวิชาชีพระดับผู้บริหารทางการแพทย์ภาพรวมอยู่ในระดับมาก อธิบายได้ว่า จากผลการศึกษาพบมีความแตกต่างในด้านของอายุโดยพยาบาลวิชาชีพพระดับปฏิบัติการส่วนใหญ่ อยู่ในช่วงอายุ 31-35 ปี ร้อยละ 20.90 ส่วนพยาบาลวิชาชีพพระดับผู้บริหารทางการแพทย์ส่วนใหญ่ อยู่ในช่วงอายุ 46-50 ปีร้อยละ 43.60 ทั้งด้านความแตกต่างของอายุงานพยาบาลระดับปฏิบัติการ มีอายุงานระหว่าง 25 ปี ขึ้นไปมากที่สุด ร้อยละ 20.90 ในขณะที่พยาบาลวิชาชีพพระดับผู้บริหารทางการแพทย์มีอายุงานมากที่สุด อยู่ในระหว่าง 24-28 ปีและมีอายุ 35 ปีขึ้นไป ร้อยละ 15.40 ด้านความแตกต่าง ของระดับการศึกษาของพยาบาลวิชาชีพพระดับปฏิบัติการ ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับระดับปริญญาตรี ร้อยละ 71.20 ส่วนพยาบาลวิชาชีพพระดับผู้บริหารทางการแพทย์ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท มากที่สุด ร้อยละ 48.70 โดยเฉพาะปริญญาโทสาขาการบริหารการพยาบาล ร้อยละ 17.90 ด้านความแตกต่างของประสบการณ์ทางการบริหารทางการแพทย์ ของพยาบาลวิชาชีพพระดับปฏิบัติการส่วนใหญ่ เคยได้รับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการบริหารทางการแพทย์มากที่สุด ร้อยละ 74.80 ส่วนพยาบาลวิชาชีพพระดับผู้บริหารทางการแพทย์ ส่วนใหญ่เคยได้รับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการบริหารทางการแพทย์ ร้อยละ 100 ด้านของบทบาทในการปฏิบัติงาน ของพยาบาลวิชาชีพพระดับปฏิบัติการเป็นพยาบาลระดับชำนาญการ ร้อยละ 57.60 รองลงมา เป็นพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการ ร้อยละ 42.40 ส่วนพยาบาลวิชาชีพพระดับผู้บริหารทางการแพทย์ส่วนใหญ่ เป็นหัวหน้าตึกผู้ป่วยและหัวหน้างานบำบัดยา ร้อยละ 15.40 เป็นไปได้ว่าปัจจัย ด้านอายุงาน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทางการบริหารที่มากขึ้น ส่งผลให้ความสามารถทางการบริหารการพยาบาลมากขึ้นและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานที่มากขึ้น ส่งผลถึงการรับรู้การวางแผนสืบทอดตำแหน่งของพยาบาลวิชาชีพพระดับผู้บริหารทางการแพทย์ ในภาพรวมมีมากกว่าพยาบาลวิชาชีพพระดับปฏิบัติการ สอดคล้องกับ สุกัญญา โคตรศรีวงศ์ (2557 : 5) ได้กล่าวว่าการรับรู้เป็นกระบวนการตีความและแปลความหมายของสิ่งที่เกิดขึ้นโดยมีการใช้ประสบการณ์เดิม จากการรับสัมผัสของประสาทที่รับรู้เรื่องการวางแผนสืบทอดตำแหน่ง แล้วมีการประมวลผล การรับรู้เป็นความหมายในตัว ผลจากการศึกษาลักษณะข้อมูลทั่วไป สอดคล้องกับ ปิณทุภักดิ์ ดั่งกรและสุจิตราเหลืออมรเลิศ (2556 : 5-18) พบว่า ผู้นำทางการแพทย์ส่วนใหญ่อายุ 46-50 ปีร้อยละ 29.9

และอายุ 51-55 ปีร้อยละ 26.1 และสอดคล้องกับ ไส้โตง สระรีและคณะ (2558 : 3-23) ศึกษาการวางแผนสืบทอดตำแหน่งและความต้องการการเตรียมเข้าสู่ตำแหน่งหัวหน้างานโรงพยาบาลเอกชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างการรับรู้การวางแผนสืบทอดตำแหน่ง หัวหน้างานของพยาบาลวิชาชีพภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2) ผลการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของการรับรู้การวางแผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารทางการแพทย์ของโรงพยาบาลของโรงพยาบาลอภัยภูธรฯ สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขระหว่างพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการและพยาบาลวิชาชีพระดับผู้บริหารทางการแพทย์ พบว่า ขั้นตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการวางแผนการสืบทอดตำแหน่งคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ระหว่างพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการและพยาบาลวิชาชีพระดับผู้บริหารทางการแพทย์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p=.05$ อธิบายได้ว่าประสบการณ์จะในการรับรู้โดยการประสบการณ์มากจะส่งผลถึงการรับรู้ที่มากขึ้นจากการศึกษาพบว่า พยาบาลวิชาชีพระดับผู้บริหารทางการแพทย์จะมีอายุ ระดับการศึกษา มีอายุงาน เคยมีการอบรมทางด้านการบริการทางการแพทย์ มากกว่าพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการ จึงมีความแตกต่างกัน ส่งผลทำให้การรับรู้การวางแผนสืบทอดตำแหน่งที่แตกต่างกันโดย เติมศักดิ์ คทวนิช (2546 : 55) กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้มีหลายประการเช่น ประสบการณ์เดิมของบุคคลความต้องการที่จะรับรู้ความใส่ใจการเลือกที่จะรับรู้ความคาดหวังและการให้คุณค่าในสิ่งที่รับรู้ สำหรับขั้นตอนที่ 2 การกำหนดพื้นฐานของการวางแผนสืบทอดตำแหน่งการรับรู้ไม่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่า ขั้นตอนที่ 2 เน้นไปที่การทำความเข้าใจรูปแบบและการให้ความสำคัญของการวางแผนสืบทอดตำแหน่ง มาใช้ในองค์กร ซึ่งในบริบทของภารกิจด้านการพยาบาลผู้บริหารต้องมีการสื่อสารนโยบายลงสู่การปฏิบัติที่หลากหลาย บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำแผนยุทธศาสตร์จึงส่งผลให้การรับรู้การกำหนดพื้นฐานของการวางแผนสืบทอดตำแหน่งไม่แตกต่างกัน โดย Kleinsorge (2010 : online) กล่าวถึง ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการวางแผนการสืบทอดตำแหน่งไว้ว่าประกอบด้วยวิธีการทั้ง 3 ด้านคือการบูรณาการด้านการจัดการความรู้การพัฒนาความเป็นผู้นำและการสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกันและสอดคล้อง Garman & Tyler (2004 : online) ได้สรุปปัจจัยที่มีส่งผลให้แผนการสืบทอดตำแหน่งให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย ลักษณะขององค์กรและสิ่งแวดล้อมขนาดขององค์กร สมาชิกในองค์กรเครือข่ายของสมาชิกการเรียนรู้การสอนและการแข่งขันกันทางตลาด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารทางการแพทย์ควรมีการกำหนดนโยบายการพัฒนาบุคลากรตามการวางแผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารทางการแพทย์ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน

1.2 พยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการ ควรมีแผนพัฒนาตนเองตามแผนพัฒนารายบุคคล (Individual plan) ร่วมมือกับสถาบันการศึกษาทางการแพทย์โดยมีผู้บริหารสร้างแผนงานที่เป็นรูปธรรมใน

การอบรมทางการบริหารอบรมเฉพาะทางและเรียนระดับปริญญาที่สูงขึ้นในพยาบาลวิชาชีพพระดับปฏิบัติการ และเข้าร่วมอบรมตามแผนการพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนสืบทอดตำแหน่งเพื่อทำความเข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำไปประยุกต์ใช้การวางแผนสืบทอดตำแหน่งในองค์กรพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลดีต่อองค์กร

2.2 ควรศึกษารูปแบบของการวางแผนสืบทอดตำแหน่งของโรงพยาบาลในระดับต่างๆเพื่อนำมาพัฒนาและเตรียมบุคลากรเพื่อทดแทนตำแหน่งผู้บริหารทางการพยาบาลที่เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- เดิมศักดิ์ คทวนิช. (2546). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร: ส. เอเชียเพลส.
- ธานินทร์ ศิลป์ จารุ. (2555). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร: บิสนิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ปัญญากรณ์ ชูตั้งกร และ สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ. (2556). การสำรวจสถานการณ์ผู้นำทางการพยาบาลแห่งชาติ, *วารสารสภาการพยาบาล*. 28 (1), 5-18.
- เพิ่ม กอมณี. (2550). การวางแผนสืบทอดตำแหน่งวัฒนธรรมองค์กรที่ต้องสร้าง. *วารสารข้าราชการ*. 52 (5), 27-38.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2557) แผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหาร. *ออนไลน์*. ค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2564. แหล่งที่มา: <http://www.senate.go.th/w3c/senate/picture/sec/2/succession%20plan'successionplan.pdf>
- สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล. (2549). *แนวทางการวางแผนกำลังคนเชิงกลยุทธ์ในส่วนราชการ*. กรุงเทพมหานคร: พี. เอ. ลิฟวิ่ง
- สำนักบริหารทรัพยากรบุคคล. (2564). *โรงพยาบาลธัญญารักษ์ สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข*.
- สุกัญญา โคตรศรีวงศ์. (2557) วัฒนธรรมความปลอดภัยของผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชของประเทศไทย. *วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. ภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- ไสโดง สระรี, เพชรน้อยสิงห์ช่างชัย, และปราโมทย์ทองสุข. (2558). การวางแผนสืบทอดตำแหน่งและความต้องการการเตรียมเข้าสู่ตำแหน่งหัวหน้างานตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลเอกชน เครือ บริษัท กรุงเทพดุสิตเวชการภาคใต้. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*. 2 (1), [3-23].
- อัจฉราอินท์ทอง. (2552). *การวิเคราะห์สถานการณ์การเข้าสู่ตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วยงานการพยาบาลอายุรศาสตร์โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาลบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- Best, J.W. (1981). *Research in education*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Garman, A.N. , & Tyler, J.L. (2004). Succession planning practices and outcomes in freestanding U.S. hospital systems: Final report. *Online*. Retrieved November 10, 2021, from [http://www.ache.org/pubs/research/succession planning.pdf](http://www.ache.org/pubs/research/succession%20planning.pdf)
- Kleinsorge, R. (2010). Expanding the role of succession planning. *Online*. Retrieved November 10, 2021, from [http://www.uky.edu/Centers/iwin/for_employers/Webinarinfo/Expanding the role of succession planinning.pdf](http://www.uky.edu/Centers/iwin/for_employers/Webinarinfo/Expanding%20the%20role%20of%20succession%20planinning.pdf)
- Rothwell, W.J. (2010). *Effective succession planning: Ensuring leadership continuity and building talent from within*. 4th ed. New York: American Management Association

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในกลุ่มผู้เลี้ยง
สัตว์เทียบเท่าคนในครอบครัว ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

**Factors Affecting The Decision to Use The Service of A Pet Food Store
Among Pet Humanization Group in Muang District,
Sakon Nahon Province**

ฉาณิกา พิทักษ์โกศล และ บุษกรณ์ ลีเจียรระ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Chanika Pitakkson and Bussagorn Leejoeiwara

Khon Kaen University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: chanikapitakkoson@kkumail.com

บทคัดย่อ

กระแสเลี้ยงสัตว์เทียบเท่าคนในครอบครัวได้รับความนิยมจากผู้คนมากขึ้น ผู้เลี้ยงและสัตว์เลี้ยงมีความใกล้ชิดกัน ซึ่งเกิดจากการเลี้ยงสัตว์ด้วยความรักและความผูกพัน เปรียบเสมือนคนในครอบครัว ทำให้ธุรกิจสัตว์เลี้ยงมีการเกิดขึ้นใหม่และเติบโตอย่างต่อเนื่อง จึงนำไปสู่ความสนใจในการทำธุรกิจร้านจำหน่ายอาหารสัตว์เลี้ยง โดยการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรม ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์และปัจจัยส่วนประสมทาง การตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร และ 2) เป็นแนวทาง ในการออกแบบโมเดลธุรกิจร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์เทียบเท่าคนในครอบครัวและเคยซื้ออาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัด สกลนคร จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติการทดสอบไคแอสควร์ และสมการถดถอยเชิงพหุคูณในการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1) ข้อมูลทางด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วน พบว่า เพศหญิง ช่วงอายุตั้งแต่ 25 - 34 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี สถานภาพโสด รายได้เฉลี่ย 15,001 – 25,000 บาทต่อเดือนและประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจและพนักงานของรัฐ อาศัยอยู่กับครอบครัว ลักษณะที่พักอาศัยแบบบ้านเดี่ยว โดยส่วนใหญ่ มีจำนวนสัตว์เลี้ยง 1 ตัว ชนิดของสัตว์เลี้ยงคือสุนัข และมีความถี่ในการใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ 1- 5 ครั้งต่อเดือน วันที่และเวลาในการใช้บริการไม่สามารถระบุได้แน่นอน ค่าใช้จ่ายต่อการครั้งในการใช้บริการอยู่ที่ 500 บาทขึ้นไป ประเภทของอาหารสัตว์ที่นิยมซื้อมากที่สุดคือ อาหารเม็ด ตัวเองเป็นผู้มีอิทธิพลใน

* วันที่รับบทความ: 1 กันยายน 2565; วันแก้ไขบทความ 2 ตุลาคม 2565; วันตอบรับบทความ: 4 ตุลาคม 2565

Received: September 1, 2022; Revised: October 2, 2022; Accepted: October 4, 2022

การเลือกใช้บริการ ช่องทางในการรับรู้ผ่านการบอกต่อจากคนอื่น และเหตุผลที่เลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ร้านใดร้านหนึ่งเป็นประจำ มีสาเหตุจากราคาเหมาะสมกับคุณภาพสินค้า

2) ข้อมูลปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และปัจจัยด้านกระบวนการ และ ในส่วนของปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์พบว่า ด้านอายุ ด้านสถานภาพ ด้านรายได้ และด้านอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ จึงนำเอาผลที่ได้มาวิเคราะห์ นำไปสู่ผลการออกแบบโมเดลธุรกิจร้าน จำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

คำสำคัญ: ผู้เลี้ยงสัตว์เทียบเท่าคนในครอบครัว; ร้านจำหน่ายอาหารสัตว์; โมเดลธุรกิจ

Abstracts

The Pet Humanization trend is becoming popular. Pet owner and pets are closer together. That brings Pet Humanization resulted in the growth of Pet businesses and lead to interest in doing the business of pet food store. The purpose of this study was to study the behavior of pet humanizers, relationships of demographic factors and marketing mix factors affecting the decision to select pet food stores in Muang District, Sakon Nakhon Province. In addition, the study also aimed to study guideline for designing business model of a pet food store in Mueang District, Sakon Nakhon Province. It is quantitative research method using survey questionnaires to collect data from 400 people who are pet humanizers, and have purchased the animal feed from pet food stores in Muang District, Sakon Nakhon. Data were analyzed using statistical methods include percentage, mean, and standard deviation, Chi-square statistics and Multiple Regression.

The results found that most of the respondents were female, age range from 25 to 34 years old, bachelor's degree, marital status was mostly single, having average income of 15,001– 25,000 baht per month, working as state enterprise employees and government employees, living with family, in a single house. Most of them has 1 pet, most of them has dog, the frequency of using pet food store is 1-5 times per month, and the spending on each visit is 500 baht or more, most popular type of feed is in the form of pellet food, choosing pet food store by themselves, aware of the store via word of mouth, and reason to choose the services from pet food store due to reasonable price compared to quality. Results of hypotheses testing on the marketing mix factors affecting the decision to select pet food store found 3 factors to be significantly related including Price, Place or Distribution Channel, and Process. With regards to the relationships between demographic factors and decision to select pet food store, results of hypothesis testing found age, marital status, income, and career to have significant relationship with decision to select pet food store. Results of the survey then combined to design the business model of pet food store in Muang District, Sakon Nakhon Province.

Keywords: Pet Humanization; Pet Food Store; Business Model

บทนำ

กระแสเลี้ยงสัตว์เทียบเท่าคนในครอบครัว (Pet Humanization) ได้รับความนิยมจากผู้คนมากขึ้น ผู้เลี้ยงและสัตว์เลี้ยงมีความใกล้ชิดกัน ซึ่งเกิดจากการเลี้ยงสัตว์ด้วยความรักและความผูกพัน เปรียบเสมือนคนในครอบครัว ปัจจุบันมีธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยงเกิดขึ้นใหม่เป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจดูแลสัตว์เลี้ยง สปาสัตว์เลี้ยง โรงพยาบาลสัตว์เลี้ยง และธุรกิจฌาปนกิจสัตว์เลี้ยง ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้เลี้ยงสัตว์ได้มีการให้ความสำคัญกับสัตว์เลี้ยงมาก โดยสอดคล้องกับภาพรวมผลประกอบการธุรกิจสัตว์เลี้ยงตลอด 3 ปี (2561 - 2563) ที่ผ่านมา พบว่า มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นและหนึ่งหมื่นล้านบาทต่อปี (ผลประกอบการ ปี 2561 จำนวน 8,454.29 ล้านบาท ปี 2562 จำนวน 9,021.78 ล้านบาท และ ปี 2563 จำนวน 9,269.94 ล้านบาท) เติบโตเฉลี่ยร้อยละ 10 ต่อปี (พัทธ์ธีรา ดวงประทีปกุล, 2565 : 15) และในจังหวัดสกลนครมีแนวโน้มการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงของผู้เลี้ยงเปลี่ยนแปลงไป กลายเป็นการเลี้ยงด้วยความผูกพันเทียบเท่ากับคนในครอบครัวและมีการเลี้ยงเสมือนลูก หรือ Pet Humanization โดยการคัดสรรสิ่งที่ดีและมีคุณภาพให้กับสัตว์เลี้ยง เนื่องจากจำนวนร้านจำหน่ายอาหารสัตว์เลี้ยงที่เพิ่มมากขึ้นในปี พ.ศ.2564 เมื่อเทียบกับในปี พ.ศ.2559 คิดเป็น ร้อยละ 63.78 (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสกลนคร, 2564 : ออนไลน์)

ในปัจจุบันผู้เลี้ยงมองหาอาหารสำหรับสัตว์เลี้ยงที่มีคุณภาพและมาตรฐานการผลิตที่ดีมากขึ้น ด้านอาหารสัตว์เลี้ยง ข้อมูลของกรมปศุสัตว์ พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2560 ประชากรสัตว์เลี้ยงเพิ่มมากขึ้นถึง 13.2 ล้านตัวและยังเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในช่วงปี พ.ศ. 2561 พบว่า จำนวนสัตว์เลี้ยง 13.7 ล้านตัว โดยสามารถแบ่งเป็นสุนัข 61% แมว 24% และสัตว์เลี้ยงประเภทอื่นๆ 15% ซึ่งทำให้ตลาดธุรกิจสัตว์เลี้ยงเติบโตอย่างต่อเนื่อง และมูลค่าของตลาดสัตว์เลี้ยง ในปี พ.ศ. 2562 มีมูลค่าตลาดอยู่ประมาณ 16,000 ล้านบาท มีอัตราเติบโตเฉลี่ย 9% ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ได้แก่ ธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง 15,954 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 45 ธุรกิจให้บริการสัตว์เลี้ยง 11,345 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 32 และธุรกิจอุปกรณ์ดูแลสัตว์เลี้ยง 8,154 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23 และปัจจุบันมูลค่าตลาดสัตว์เลี้ยงในปี พ.ศ. 2564 มีมูลค่าตลาดอยู่ที่ราว 3.85 หมื่นล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ที่มีมูลค่าตลาด 3.67 หมื่นล้านบาท ซึ่งตลาดสัตว์เลี้ยงมีการเติบโตเฉลี่ย 1-5% (กรุงเทพธุรกิจ, 2564 : ออนไลน์) นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในช่วง 3 ไตรมาสแรกของปี พ.ศ. 2564 (มกราคม-กันยายน 2564) มีมูลค่ามากกว่า 40,533 ล้านบาท ปริมาณการส่งออกรวม 525,966 ตัน ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้มีการส่งออกเป็นจำนวนมากที่สุดคืออาหารกระป๋องสำหรับสัตว์เลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 55 และอาหารเม็ดสำหรับสัตว์เลี้ยง คิดเป็น 41% และในปี พ.ศ. 2564 มีการส่งออกอาหารสัตว์เลี้ยง คิดเป็นมูลค่า 48,000 ล้านบาท โดยปัจจัยที่ทำให้ตลาดเติบโตขึ้น คือ จำนวนครอบครัวเดี่ยวและจำนวนคนโสดที่เพิ่มมากขึ้น คู่รักที่แต่งงานแล้วและไม่มีลูกมองหาสัตว์เลี้ยงเพื่อแก้เหงาผู้คนที่ต้องการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงเหมือนคนในครอบครัวจัดหาสิ่งที่ดีและมีประโยชน์ให้แก่สัตว์เลี้ยงและพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้คนจากการทำงานอยู่บ้าน (Work From Home) มากกว่าเดินทางไปทำงาน (สุวรรณิ กาญจนภูสิต, 2564 : ออนไลน์)

พฤติกรรมลูกค้าและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารสุนัขแบบเม็ดในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นของ ชนิตา ซาอินทร์ (2563 : 131) พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งในปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย เช่น สะดวกในการมองหาสินค้าแบ่งสินค้าเป็นหมวดหมู่ มีที่จอดรถอำนวยความสะดวก ร้านตกแต่งสวยงาม สะอาด จำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ และปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดในเรื่องการโฆษณาอย่างมีนัยยะสำคัญ ซึ่งจากผลการวิจัยสามารถนำไปกำหนดกลยุทธ์ในการจัดตั้งกิจการร้านอาหารสุนัข และเป็นแนวทางในการทำร้านอาหารสุนัขในอนาคตและพฤติกรรมการใช้บริการร้านสัตว์เลี้ยงของกลุ่มคนโสดที่นิยมเลี้ยงสัตว์ของ วิศิกา กระเทศ (2563 : 36) โดยจำแนกกลุ่มคนโสดทั้ง 10 ราย ออกเป็น 3 กลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มที่เลี้ยงเพราะความสงสาร กลุ่มที่เริ่มจากที่สมาชิกในครอบครัวเลี้ยง และกลุ่มที่ไม่ได้ตั้งใจเลี้ยงตั้งแต่แรก ทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงลึกของการตัดสินใจเลี้ยงสัตว์และการเลือกใช้บริการร้านสัตว์เลี้ยง พบว่า ความเครียดจากการดำเนินชีวิตประจำวันส่งผลต่อการใช้จ่ายสำหรับสัตว์เลี้ยงแต่ไม่ได้ส่งผลต่อการตัดสินใจเลี้ยงสัตว์ความเหงาไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลี้ยงสัตว์แต่สถานภาพโสดส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดกับการตัดสินใจเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ ปิยะพร เชมะโรจน์กุล (2559 : 53) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการร้านเสริมสวยสัตว์เลี้ยงของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อให้ผู้ประกอบการเข้าใจกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการเลือกใช้บริการร้านเสริมสวยสัตว์เลี้ยงของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่แตกต่างกัน และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการร้านเสริมสวยสัตว์เลี้ยงของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ ปัจจัยด้านการส่งเสริมทางการตลาด ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านความสะดวกในการใช้บริการ ปัจจัยด้านกระบวนการ ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพและปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า กระแสการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงเทียบเท่าคนในครอบครัว ส่งผลให้ตลาดธุรกิจสัตว์เลี้ยงได้มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผู้เลี้ยงมีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายเพื่อให้สัตว์เลี้ยงของตนเองมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าและมีความสุขเพิ่มขึ้น จึงนำไปสู่ความสนใจในการทำธุรกิจร้านจำหน่ายอาหารสัตว์เลี้ยง ดังนั้นเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุนจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาความต้องการของกลุ่มลูกค้าเป้าหมายกลุ่มนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์เลี้ยงในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยศึกษาพฤติกรรม ปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด เป็นแนวทางในการทำโมเดลธุรกิจร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ เพื่อนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้ในการเตรียมการเปิดธุรกิจสัตว์เลี้ยง ให้ประสบความสำเร็จ สามารถวางแผนและตอบสนองด้วยสินค้าบริการตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรม ปัจจัยประชากรศาสตร์และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ของผู้เลี้ยงสัตว์เทียบเท่าคนในครอบครัวในการเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อเป็นแนวทางในการทำโมเดลธุรกิจร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ ABC ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบพฤติกรรม ปัจจัยประชากรศาสตร์และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนครและเพื่อเป็นแนวทางในการทำแผนธุรกิจร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในจังหวัดสกลนคร ด้วยการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ที่เลี้ยงสัตว์เทียบเท่าคนในครอบครัวและเคยใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ที่ตั้งในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรจึงทำการคำนวณโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้นจึงได้กำหนดขนาดตัวอย่างจากสูตรของ Cochran (อ้างถึงในกัลยา วาณิชยปัญญา, 2561 : 74) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ขนาดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 ราย ผู้วิจัยจึงทำการเก็บรวบรวมเพิ่มเป็น 400 ฉบับ

2. เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยได้ทำการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้ **ส่วนที่ 1** คำถามคัดกรองผู้ตอบแบบสอบถาม (Screening Question) **ส่วนที่ 2** ปัจจัยประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้เฉลี่ย อาชีพ การอยู่อาศัย และลักษณะที่พักอาศัย มีลักษณะเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) **ส่วนที่ 3** แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำนวนสัตว์เลี้ยง ชนิดของสัตว์เลี้ยง ความถี่ในการใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ วันและเวลาที่เลือกใช้บริการ ค่าใช้จ่ายต่อครั้งที่ใช้บริการ ประเภทของอาหารสัตว์ที่เลือกซื้อ บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการ ช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ และเหตุผลที่เลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์เป็นประจำ ลักษณะเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) **ส่วนที่ 4** แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยแบ่งเป็น 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัด

จำหน่ายด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านกระบวนการ และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ โดยส่วนที่ 4 และส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามที่ใช้มาตราวัดแบบประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ จากการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาครวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98 ซึ่งมีค่าสูงกว่า 0.8 ดังนั้น จึงสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้ (Sekaran and Bougies, 2020 : 127)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

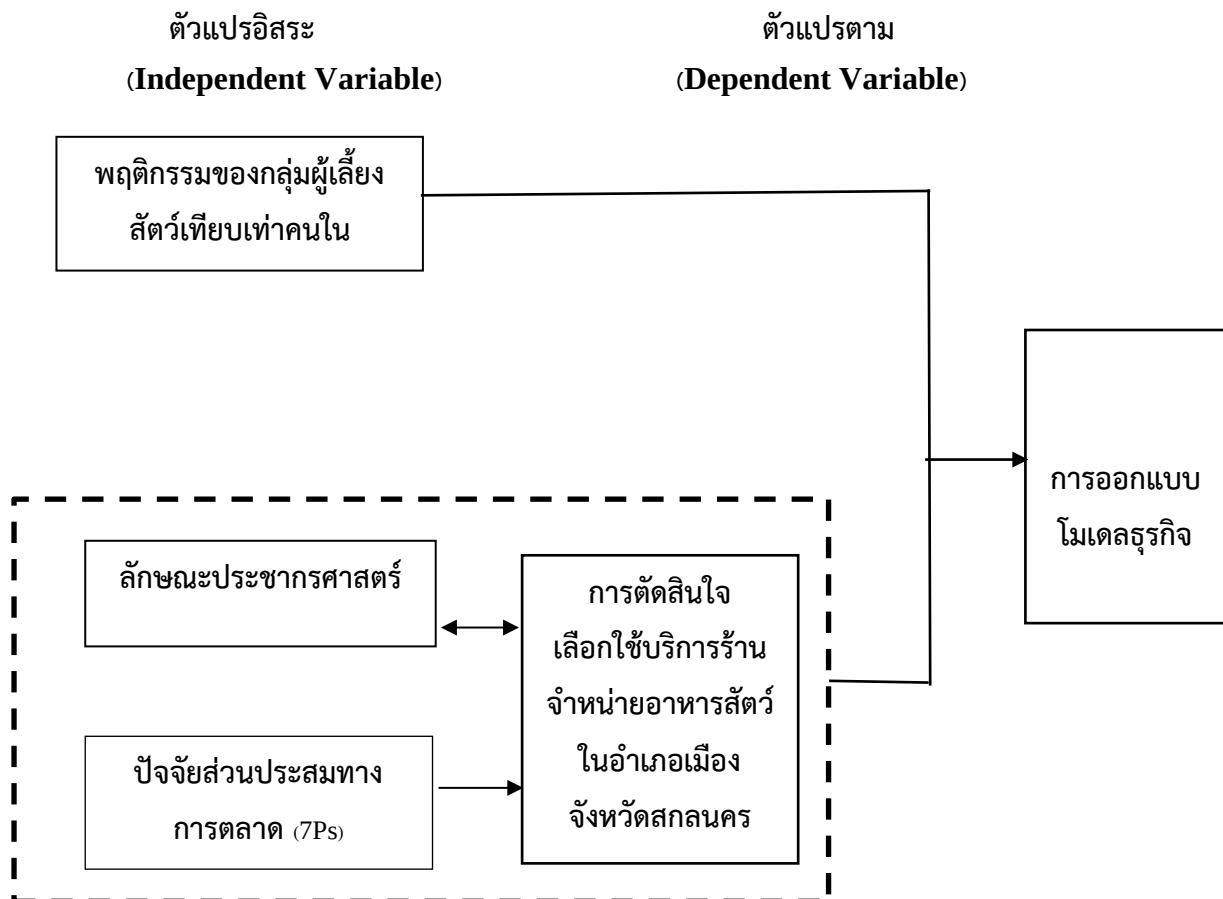
ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) ในลักษณะคำถามปลายปิด (Close-End Ques) โดยมีคำถามคัดกรองผู้ให้ข้อมูลและพิจารณาเลือกเฉพาะผู้ที่เลี้ยงสัตว์เทียบเท่าคนในครอบครัวและอาศัยอยู่ในเขตอำเภอ จังหวัดสกลนคร จนครบจำนวน 400 ฉบับ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามในช่วงเดือนมกราคม ถึง มีนาคม พ.ศ.2565 โดยมีระยะเวลา 2 เดือน 2) ผู้วิจัยทำการเก็บแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างทำการตอบเรียบร้อยแล้ว แล้วตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัย ดังนี้ 1) ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม การซื้อของผู้บริโภค ปัจจัยประชากรศาสตร์ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และระดับการตัดสินใจใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 2) ใช้สถิติวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Statistic) เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม ได้ด้วยการวิเคราะห์การทดสอบไคสแควร์ (Chi-square Test) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis: MLR) ด้วยวิธีการ Enter ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์เทียบเท่าคนในครอบครัว ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยผู้วิจัยได้ศึกษาการออกแบบโมเดลธุรกิจหรือแบบจำลองธุรกิจ Business Model Canvas (BMC) และนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถสรุป ผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาพฤติกรรม ปัจจัยประชากรศาสตร์และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ของผู้เลี้ยงสัตว์เทียบเท่าคนในครอบครัวในการเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร พบว่าเป็นเพศหญิง จำนวน 234 คน (58.5%) ส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงอายุ 25 – 34 ปี จำนวน 221 คน (55.3%) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (85.8%) จำนวน 343 คน มีสถานภาพ โสด จำนวน 303

คน (75.8%) รายได้เฉลี่ย 15,001 – 25,000 บาทต่อเดือน จำนวน 189 คน (47.3%) และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจและพนักงานของรัฐ จำนวน 155 คน (39.3%) อาศัยอยู่กับครอบครัว จำนวน 294 คน (73.5%) ลักษณะที่พักอาศัยแบบบ้านเดี่ยว จำนวน 321 คน (80.3%) และมีข้อมูลด้านพฤติกรรมในการใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวนสัตว์เลี้ยง 1 ตัว (56%) ชนิดของสัตว์เลี้ยงส่วนใหญ่ คือ สุนัข (59%) และได้มีความถี่ในการใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ 1- 5 ครั้งต่อเดือน (88.5%) วันที่ไม่สามารถระบุได้แน่นอน (54%) และเวลาในการใช้บริการไม่สามารถระบุได้แน่นอน (49%) ค่าใช้จ่ายต่อครั้งในการใช้บริการจะอยู่ที่ 500 บาทขึ้นไป (32.8%) อาหารสัตว์ที่นิยมซื้อที่สุดคืออาหารเม็ด (79.8%) และส่วนใหญ่ให้ตัวเองเป็นผู้มีอิทธิพลในการใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ (70.3%) ช่องทางในการรับรู้ผ่านการบอกต่อจากคนอื่น (36.8%) และเหตุผลที่เลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ร้านใดร้านหนึ่งเป็นประจำ มีสาเหตุจากราคาถูกเหมาะสมกับคุณภาพสินค้า (52.6%)

2. ระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ที่มีความสำคัญเรียงจากระดับมากไปหาน้อย พบว่า ปัจจัยด้านราคา มีค่าเฉลี่ย 4.30 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ย 4.28 ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีค่าเฉลี่ย 4.25 ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ย 4.18 ปัจจัยด้านบุคคล มีค่าเฉลี่ย 4.06 ปัจจัยด้านส่งเสริมการตลาด มีค่าเฉลี่ย 3.89

ประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้เฉลี่ย อาชีพ การอยู่อาศัยและลักษณะที่พักอาศัยมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ซึ่งจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของตัวแปรระหว่างกลุ่มมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้สถิติการทดสอบไคแอสควร์ (Chi-square) พบว่า ปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุ ($\chi^2 = 31.501$, Sig. = 0.008) ปัจจัยด้านสถานภาพ ($\chi^2 = 29.819$, Sig. = 0.000) ปัจจัยด้านรายได้ ($\chi^2 = 26.859$, Sig. = 0.008) และด้านอาชีพ ($\chi^2 = 28.999$, Sig. = 0.048) และปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ได้แก่ ปัจจัยด้านเพศ ($\chi^2 = 3.59$, Sig. = 0.732) ด้านระดับการศึกษา ($\chi^2 = 16.387$, Sig. = 0.357) ด้านการอยู่อาศัย ($\chi^2 = 6.738$, Sig. = 0.664) และด้านลักษณะที่พักอาศัย ($\chi^2 = 5.491$, Sig. = 0.790) แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากรศาสตร์กับระดับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์	การแปลผล
สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านเพศมีความสัมพันธ์กับระดับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร	ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1)	ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านเพศไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านอายุมีความสัมพันธ์กับระดับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร	ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1)	ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านอายุมีความสัมพันธ์การกับระดับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร	ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1)	ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านสถานภาพมีความสัมพันธ์กับระดับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร	ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1)	ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านสถานภาพมีความสัมพันธ์การกับระดับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านรายได้มีความสัมพันธ์กับระดับการ	ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0)	ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านรายได้เฉลี่ยมีความสัมพันธ์กับระดับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้าน

ตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่าย อาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร	ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1)	จำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
สมมติฐานที่ 6 ปัจจัยประชากรศาสตร์ ด้านอาชีพมีความสัมพันธ์กับระดับการ ตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่าย อาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร	ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1)	ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านอาชีพ มีความสัมพันธ์กับระดับการ ตัดสินใจเลือกใช้บริการร้าน จำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
สมมติฐานที่ 7 ปัจจัยประชากรศาสตร์ ด้านการอยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับระดับ การตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่าย อาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร	ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1)	ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านการอยู่ อาศัยไม่มีความสัมพันธ์กับระดับ การตัดสินใจเลือกใช้บริการร้าน จำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
สมมติฐานที่ 8 ปัจจัยประชากรศาสตร์ ด้านลักษณะที่พักอาศัยมีความสัมพันธ์กับ ระดับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้าน จำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัด สกลนคร	ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1)	ปัจจัยประชากรศาสตร์ลักษณะที่ พักอาศัยไม่มีความสัมพันธ์กับ ระดับการตัดสินใจเลือกใช้บริการ ร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอ เมือง จังหวัดสกลนคร

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยการทำแบบทดสอบสมมติฐาน ได้ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression) รูปแบบถดถอยปกติ (Enter Regression) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผล ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) กับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 มีผลวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลวิเคราะห์สมการถดถอยระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) กับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	3.440	.318		10.816	.000
1.ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการ	-.123	.105	-.122	-1.174	.241
2.ปัจจัยด้านราคา	-.212	.106	-.216	-1.991	.047**
3.ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	.292	.086	.293	3.400	.001**
4.ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด	.057	.076	.050	.747	.456
5.ปัจจัยด้านบุคคล	.105	.120	.102	.874	.383
6.ปัจจัยด้านกระบวนการ	.113	.057	.111	1.994	.047**
7.ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	.066	.081	.073	.809	.419

จากตารางที่ 2 ปัจจัยที่สามารถทำนายการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ (y) ได้แก่ ปัจจัยด้านราคา (X_2) ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (X_3) ปัจจัยด้านกระบวนการ (X_6)

จาก สมการถดถอยสามารถนำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวทำนายสร้างเป็นสมการทำนายการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ ดังนี้

$$y = -0.216(X_2) + 0.293(X_3) + 0.111(X_6)$$

จากการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ (y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยด้านราคา (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์ β เท่ากับ -0.216 ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

หากผู้บริโภคได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในปัจจัยด้านราคา (X_2) เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ (y) ลดลง 0.216 หน่วย

จากการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ (y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์ β เท่ากับ 0.293 และปัจจัยด้านกระบวนการ (X_6) มีค่าสัมประสิทธิ์ β เท่ากับ 0.111 ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

หากผู้บริโภคได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (X_3) เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ (y) เพิ่มขึ้น 0.293 หน่วย

หากผู้บริโภคได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในปัจจัยด้านกระบวนการ (X_6) เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ (y) เพิ่มขึ้น 0.111 หน่วย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการ โดยการทำแบบทดสอบสมมติฐาน ได้ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression) รูปแบบถดถอยปกติ (Enter Regression) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ปัจจัยด้านกระบวนการและปัจจัยที่ไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านองค์ประกอบทาง

ตารางที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์สมการถดถอยระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) กับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการวิเคราะห์สมการถดถอย	การแปลผล
สมมติฐานที่ 9 ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร	ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1)	ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
สมมติฐานที่ 10 ปัจจัยด้านราคา ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร	ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1)	ปัจจัยด้านราคาส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

สมมติฐานที่ 11 ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร	ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1)	ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่ายส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
สมมติฐานที่ 12 ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร	ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1)	ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
สมมติฐาน 13 ปัจจัยด้านบุคคล ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร	ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1)	ปัจจัยด้านบุคคลไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
สมมติฐาน 14 ปัจจัยด้านกระบวนการส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร	ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1)	ปัจจัยด้านกระบวนการ ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
สมมติฐาน 15 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร	ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1)	ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมืองจังหวัดสกลนคร

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์นำมาออกแบบโมเดลธุรกิจร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ ABC ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร พบว่า การแบ่งส่วนทางการตลาดจากการศึกษาด้านประชากรศาสตร์ กลุ่มลูกค้าหลัก คือ ผู้เลี้ยงสัตว์เทียบเท่าคนในครอบครัว มีสัตว์เลี้ยงอย่างน้อย 1 ตัว เป็นเพศหญิงที่มีอายุ 25 ถึง 34 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี สถานภาพโสด รายได้เฉลี่ย 15,001 ถึง 25,000 บาท/เดือน อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจหรืออาชีพพนักงานของรัฐ ร้านจำหน่ายอาหารสัตว์เลี้ยง ABC นำเสนอคุณค่าให้กับผู้เลี้ยงสัตว์เทียบเท่าคนในครอบครัวด้วยการบริการที่คำนึงถึงสินค้าที่มีคุณภาพและปริมาณเหมาะสมกับราคา มีการแจ้งราคาแก่ลูกค้าอย่างชัดเจนและตัวเลือกของราคา มีความหลากหลาย รวมถึงความหลากหลายของช่องทางบริการในการชำระเงิน ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายมีทำเลที่ตั้งจัดจำหน่ายให้เข้าถึงได้ง่าย ร้านมีสถานที่จอดรถเพียงพอต่อลูกค้า นอกจากนี้ยังมีช่องทางการจัดจำหน่ายออนไลน์ผ่านแพลตฟอร์มต่างๆ กำหนดเวลาเปิด-ปิดร้านตั้งแต่ 07.00 – 20.00 เพื่อรองรับกลุ่มลูกค้าทั้งออนไลน์และออฟไลน์ และในด้านกระบวนการต่าง ๆ ที่คำนึงถึงลูกค้าเป็นสิ่งสำคัญ ตั้งแต่ความพร้อมในการให้บริการของร้าน การให้บริการตามลำดับก่อน-หลัง กระบวนการชำระเงินมีความรวดเร็วและถูกต้อง กระบวนการมีระบบสต็อกสินค้าที่แม่นยำ การแบ่งแยกสินค้าเป็นหมวดหมู่ โดยการจัดวางสินค้าเป็นที่น่าดึงดูดใจลูกค้า ช่องทางจัดจำหน่ายในการให้บริการให้กับผู้เลี้ยงสัตว์เทียบเท่าคนในครอบครัว เลือกที่ตั้งบริเวณใกล้กับสี่แยกถนนรอบเมือง จังหวัดสกลนครและใกล้กับห้างสรรพสินค้า ซึ่งเป็นทำเลที่มีผู้คนใช้เป็นจำนวนมาก โดยสถานที่อาคารนั้นตั้งอยู่ตรงหัวมุมถนน และมีบริเวณที่จอดรถเพียงพอ ออกแบบตกแต่งร้านให้มีความสะอาด สวยงาม ติดตั้งป้ายโฆษณาหน้าร้านให้ดูโดดเด่นและเป็นจุดมองเห็นได้อย่างชัดเจน เปิดให้บริการทุกวันตั้งแต่ 07.00 – 20.00 น. เพื่อรองรับลูกค้าในช่วงเช้า 08.00 – 12.00 น. และช่วงเย็น 16.01- 20.00 น. ช่องทางในการสื่อสารของร้านจำหน่ายสินค้าอาหารสัตว์ ABC ทำการดำเนินการผ่านการสื่อสารทุกช่องทาง ทั้งการสื่อสารให้บริการรูปแบบและการสื่อสารให้บริการรูปแบบออนไลน์ การติดต่อทางโทรศัพท์ของร้านหรือติดต่อผ่านแพลตฟอร์มต่างๆของร้าน เพื่อรับการแจ้งเตือนสินค้าใหม่คุณภาพดีที่ร้านได้จัดจำหน่ายเพิ่มเติม ความสัมพันธ์กับลูกค้า ลูกค้าของร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ ABC คือ ผู้เลี้ยงสัตว์เทียบเท่าคนในครอบครัว โดยเฉพาะสุนัขและแมว และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ด้วยตนเอง ดังนั้นการที่พนักงานให้บริการลูกค้าในแต่ละครั้งจึงสำคัญเป็นอย่างมาก และการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่จะสามารถดึงดูดกลุ่มลูกค้าได้ เช่น บรรยากาศและการตกแต่งร้านดูสะอาด สวยงาม ภายในร้านมีแสงสว่างเพียงพอปลอดภัย และร้านกว้างขวางเหมาะสมต่อการเลือกสินค้าเป็นเวลานาน เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้า การจัดวางสินค้าเป็นที่น่าดึงดูดใจลูกค้า ในด้านทรัพยากรหลักของร้าน ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล พนักงานที่มีความรู้เรื่องอาหารสัตว์เลี้ยง โดยเฉพาะสุนัขและแมว ทรัพยากรด้านเงินทุน แหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมจากธนาคารหรือสถาบันการเงิน ผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์เลี้ยงแบรนด์ต่างๆหลากหลายแบรนด์ที่มีคุณภาพ อุปกรณ์เทคโนโลยีภายในร้าน เพื่อสร้างความเป็นระบบและรวดเร็วให้แก่ลูกค้า สถานที่ที่ดินสิ่งปลูกสร้างที่ตกแต่งร้านดูสะอาด สวยงาม กิจกรรมที่สำคัญของร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ ABC ได้แก่ การก่อสร้างร้านและตกแต่งสภาพแวดล้อมภายในร้านให้ดู

กว้างขวาง การสร้างบรรยากาศและตกแต่งร้านดูสะอาด สวยงาม การรับสมัครบุคลากร พนักงานภายในร้าน เป็นสิ่งสำคัญอย่างมากที่จะช่วยสร้างความประทับใจให้แก่ลูกค้า การติดตั้งระบบบริการและการจัดการขั้นตอนการทำงานของร้านอย่างเป็นระบบ การจำหน่ายสินค้าอาหารเสริมและอาหารสัตว์เลี้ยง โดยการนำผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานมาจัดจำหน่าย การติดต่อกับตัวแทนจำหน่ายผู้ผลิตอาหารสัตว์เลี้ยงแบรนด์ต่างๆ หลากหลายแบรนด์และผู้ผลิตอาหารสัตว์เลี้ยงเฉพาะกลุ่ม การสร้างช่องทางในการติดต่อกับกลุ่มเป้าหมาย การเข้าถึงร้านมีช่องทางหลากหลายและสามารถเข้าถึงได้ง่าย รายได้หลักมาจากการให้บริการจำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์และอาหารเสริมสัตว์เลี้ยงประเภทต่างๆ โดยเฉพาะ สุนัขและแมว โดยความถี่ต่อเดือนในการใช้บริการ 1 ถึง 5 ครั้ง ครั้งละ 500 บาทขึ้นไป นอกจากนี้ยังกระแสรายได้ยังเกิดจากอุปกรณ์สัตว์เลี้ยงและการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงจากฟาร์มสัตว์เลี้ยงสวยงาม พันธมิตรหลักที่ร่วมกับร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ ABC ได้แก่ ผู้ผลิตอาหารสัตว์เลี้ยงแบรนด์ต่างๆ หลากหลายแบรนด์ ผู้ผลิตอาหารสัตว์เลี้ยงเฉพาะกลุ่ม สัตวแพทย์ผู้เชี่ยวชาญและฟาร์มสัตว์เลี้ยงสวยงาม ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่จะใช้ในการดำเนินงานตามรูปแบบร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ที่ออกแบบไว้ โดยได้แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ ต้นทุนเริ่มต้นและต้นทุนดำเนินการ

Key Partners -ผู้ผลิตอาหารสัตว์ เลี้ยงแบรนด์ต่างๆ หลากหลายแบรนด์ -ผู้ผลิตอาหารสัตว์ เลี้ยงเฉพาะกลุ่ม -สัตวแพทย์ -ฟาร์มสัตว์เลี้ยง สวยงาม	Key activities -ติดต่อผู้ผลิตและ ตัวแทนจำหน่ายที่ หลากหลาย -ก่อสร้างร้านและ ตกแต่ง -รับสมัครบุคลากร และฝึกอบรม -ติดตั้งระบบบริการ ในการให้บริการ -จำหน่ายสินค้า อาหารสัตว์เลี้ยง -สร้างช่องทางใน การติดต่อกับ กลุ่มเป้าหมาย -จัดการระบบสต็อก สินค้า	Value Proposition -ร้านจำหน่าย อาหารสัตว์เลี้ยงที่มี คุณภาพและ ปริมาณเหมาะสม กับราคา -ตัวเลือกของรา คามีความ หลากหลายและ แจ่มราคาอย่าง ชัดเจน -ร้านมีทำเลจัด จำหน่ายให้เข้าถึง ได้ง่าย สถานที่จอด รถเพียงพอ และมี เวลาเปิด-ปิดที่ เหมาะสม	Customer Relationships -การสื่อสารทาง การตลาดผ่าน ช่องทางทั้ง ออฟไลน์และ ออนไลน์ -การอำนวยความสะดวก สะดวกแก่ลูกค้า และบริการลูกค้า อย่างเต็ม ประสิทธิภาพ มี อัธยาศัยที่ดี	Customer Segments -ผู้เลี้ยงสัตว์เทียบเท่า คนในครอบครัว -มีสัตว์เลี้ยงอย่างน้อย 1 ตัว เพศหญิง -อายุ 25-34 ปี -ระดับการศึกษา ปริญญาตรี -สถานภาพโสด -รายได้เฉลี่ย 15,001- 25,000 บาท -อาชีพพนักงาน- รัฐวิสาหกิจ/พนักงาน ของรัฐ -อาศัยอยู่กับ ครอบครัว และ ลักษณะที่พักอาศัย แบบบ้านเดี่ยว
	Key Resources -ผลิตภัณฑ์อาหาร สัตว์เลี้ยง -อุปกรณ์เทคโนโลยี ภายในร้านและ สถานที่ที่ดินสิ่งปลูก สร้าง -ทรัพยากรด้าน เงินทุน -พนักงานที่มี ความรู้เรื่องอาหาร สัตว์เลี้ยง	เหมาะสม -กระบวนการชำระ เงินมีความรวดเร็ว แบ่งแยกสินค้าเป็น หมวดหมู่ -การให้บริการ ตามลำดับก่อน- หลังและมีการ จัดระบบสต็อก สินค้าที่แม่นยำ พร้อมบริการ	Channels - ช่องทางออฟไลน์ สี่แยกถนนรอบ เมืองจ.สกลนคร - ช่องทางออนไลน์ ของทางร้าน เช่น Facebook, Line, Lazada, Shopee	

Cost structure -ต้นทุนเริ่มต้น -ต้นทุนดำเนินการ	Revenue Streams -รายได้ที่เกิดจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์เลี้ยง อาหารเสริมสำหรับสัตว์เลี้ยง จำหน่ายอุปกรณ์สัตว์เลี้ยง และจำหน่ายสัตว์เลี้ยงสวยงาม

แผนภาพที่ 2 แผนภาพแสดงการจำลองธุรกิจโมเดลแคนวาสของร้านจำหน่ายอาหารสัตว์
ABC ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ ในกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์เทียบเท่าคนในครอบครัว ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยผู้วิจัยมีประเด็นที่สำคัญและประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่า ด้านอายุ ด้านรายได้ และด้านอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ซึ่งสอดคล้องกับ ธฤกัศ ประทองศีล และ ชัยฤกษ์ แก้วพรหมมาลย์ (2564 : 39) ที่พบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์ ด้านอายุ ด้านรายได้และด้านอาชีพ ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟสัตว์เลี้ยงของผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์ ด้านสถานภาพมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ซึ่งสอดคล้องกับ วิติกา กระเทศ (2563 : 36) ที่พบว่า พฤติกรรมการใช้บริการร้านสัตว์เลี้ยงของกลุ่มคนโสดที่นิยมเลี้ยงสัตว์ โดยจำแนกกลุ่มคนโสดสถานภาพโสด ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดกับการตัดสินใจเลี้ยงสัตว์

2. พฤติกรรมผู้บริโภคในการเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร พบว่า ผู้เลี้ยงสัตว์ที่เลี้ยงสัตว์เทียบเท่าคนในครอบครัวจะเลี้ยงสัตว์อย่างน้อยจำนวนสัตว์เลี้ยง 1 ตัวและชนิดของสัตว์เลี้ยงเป็นสุนัขมากที่สุด ความถี่ในการใช้บริการ 1 ถึง 5 ครั้งต่อเดือน วันที่และช่วงเวลาที่ใช้บริการไม่สามารถระบุได้ ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการต่อครั้งอยู่ที่ 500 บาทขึ้นไป ประเภทของอาหารสัตว์ที่เลือกซื้อมากที่สุดคืออาหารเม็ด บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการคือตนเอง ช่องทางในการรับรู้เกี่ยวกับร้านจำหน่ายจะทราบจากการบอกต่อจากคนรู้จัก และเหตุผลที่เลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์เป็นประจำคือราคาถูกเหมาะสมกับคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ อัมพิกา จงเจริญ และ ดร.ชินโสณ วิสิฐนิธิกิจ (2560 : 163) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้ออาหารสัตว์เลี้ยงสำเร็จรูป โดยจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการเลือกซื้อ พบว่า ผู้เลี้ยงมีจำนวนสัตว์เลี้ยง 1 ตัว และเป็นผู้ที่ซื้ออาหารสำเร็จรูปมาแล้ว 1 – 2 ปี ประเภทของผลิตภัณฑ์ที่เลือกซื้อส่วนใหญ่จะเป็นอาหารเม็ดแบบแห้งเนื่องจากสะดวกต่อการเตรียมอาหาร ซึ่งมีสื่อโฆษณาต่างๆเป็นสิ่งที่สนใจในการเลือกซื้อ ความถี่ในการซื้อ 1 ครั้ง

ต่อเดือน สถานที่ในการซื้อคือห้างสรรพสินค้าและแวกบ้านและจะไปเลือกซื้อด้วยตนเอง โดยค่าใช้จ่ายในการซื้อผลิตภัณฑ์สำหรับสัตว์เลี้ยงในแต่ละครั้งจำนวน 400 บาทขึ้นไป

3. ข้อมูลปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ปัจจัยด้านราคาส่งผลต่อการตัดสินใจในเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ซึ่งสอดคล้องกับ อัมพิกา จงเจริญ และ ดร.ชินโสณ วิสิฐนิธิกิจ (2560 : 163) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้ออาหารสัตว์เลี้ยงสำเร็จรูประดับมาก คือ ด้านราคา ซึ่งปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการเลือกซื้อในด้านค่าใช้จ่ายในการซื้อโดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ซึ่งสอดคล้องกับ ชนิตา ชาอินทร์ (2563 : 131) ที่กล่าวว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในด้านช่องทางการจัดจำหน่ายมีระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งโดยร้านมีที่จอดรถอำนวยความสะดวก ร้านตกแต่งสวยงาม สะอาด และจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ นอกจากนี้ปัจจัยด้านกระบวนการส่งผลต่อการตัดสินใจในเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ซึ่งสอดคล้องกับ ปิยะพร เขมะโรจน์กุล (2559 : 53) ที่กล่าวว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในด้านกระบวนการมีผลต่อการเลือกใช้บริการร้านเสริมสวยสัตว์เลี้ยงของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยการวางแผนการให้บริการอย่างเป็นระบบ ทั้งในเรื่องการจัดลำดับให้กับผู้รับบริการ การจัดลำดับกระบวนการของการบริการอย่างชัดเจน ตลอดจนมีการแจ้งรายละเอียดค่าใช้จ่ายของการบริการไว้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ ในกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์เทียบเท่าคนในครอบครัว ในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ผู้ประกอบการสามารถนำเอาข้อมูลประชากรศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในการแบ่งส่วนตลาดและทำการตลาดแบบเจาะจงกลุ่ม (Targeted Marketing) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการลงทุน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้

ปัจจัยด้านราคา ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญทางปัจจัยด้านราคา การตั้งราคาให้เหมาะสมกับคุณภาพและปริมาณ รวมถึงการแจ้งราคาอย่างชัดเจน นอกจากนี้การตั้งราคาที่หลากหลายจะช่วยให้ลูกค้าทุกกลุ่มตัดสินใจซื้อสินค้าที่ร้านได้มากขึ้น

ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญทางปัจจัยช่องทางการจัดจำหน่าย คำนึงถึงความสะดวกและเหมาะสมกับลูกค้า เช่น การเข้าถึงได้ง่าย การมีที่จอดรถเพียงพอ และนอกจากนี้เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยในปัจจุบันต้องมีการเพิ่มช่องทางจัดจำหน่ายในแพลตฟอร์มออนไลน์ต่างๆ กำหนดเวลาเปิด-ปิดให้เหมาะสม

ปัจจัยด้านกระบวนการ ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญทางปัจจัยด้านกระบวนการ การที่กระบวนการมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้มีลูกค้าและยอดขายเพิ่มมากขึ้นได้ เช่น กระบวนการที่มีความรวดเร็วและถูกต้องในการชำระเงินให้แก่ลูกค้า มีการให้บริการโดยการเรียงลำดับก่อน-หลัง การแบ่งแยกสินค้าเป็นหมวดหมู่ และการมีระบบสต็อกสินค้าที่แม่นยำ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งถัดไป

ในการศึกษาครั้งต่อไปควรใช้การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมหรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมาปรับใช้ทางการตลาดและเข้าใจความต้องการเชิงลึกของผู้เลี้ยงสัตว์เทียบเท่าคนในครอบครัวในการใช้บริการร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ นอกจากนี้ควรทำการวิจัยในระดับภูมิภาค เพื่อให้มีความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจและสามารถเหนือกว่าคู่แข่งได้

เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพธุรกิจ. (2564). Pet Expo Thailand 2021 เอาใจคนรักสัตว์ส่งท้ายปี คาดเงินสะพัดกว่า 30 ล้านบาท. *ออนไลน์*. ค้นเมื่อ 3 มกราคม 2565. แหล่งที่มา: <https://www.bangkokbiznews.com/biz2u/974232>
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2561). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิดา ซาอินทร์. (2563). *พฤติกรรมการตัดสินใจซื้ออาหารสุนัขสำเร็จรูประดับพรีเมียม ในกรุงเทพมหานคร*. รายงานการศึกษาระดับปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ธฤต ประทองศีล และ ชัยฤกษ์ แก้วพรหมมลาย. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟสัตว์เลี้ยงของผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสมาคมนักวิจัย*. 26 (3), 209
- ปิยะพร เหมะโรจน์กุล. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการร้านเสริมสวยสัตว์เลี้ยงของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. รายงานการศึกษาระดับปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- พัทธ์ธีรา ดวงประทีปกุล. (2565). *แผนธุรกิจให้บริการสุนัขแบบครบวงจร "HAPPY PAWS"*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล
- วิศิกา กระเทศ. (2563). *พฤติกรรมการใช้บริการร้านสัตว์เลี้ยงของกลุ่มคนโสดที่นิยมเลี้ยงสัตว์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล
- สุวรรณี กาญจนภูสิต. (2564). *ปศุสัตว์เผย การส่งออกอาหารสัตว์เลี้ยงไทย 3 ไตรมาสแรกเพิ่มขึ้น 31% ก้าวขึ้นเป็นผู้ส่งออกอันดับที่ 3 ของโลก*. *ออนไลน์*. ค้นเมื่อ 21 ธันวาคม 2565. แหล่งที่มา: <https://dld.go.th/index.php/en/354-news/hotnews-cat/24133-hotnews-25641018-1>

- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสกลนคร. (2564). รายงานจำนวนสุนัข-แมวในจังหวัดสกลนคร. *ออนไลน์*. ค้นเมื่อ 21 ธันวาคม 2565. แหล่งที่มา: <https://pvlo-sno.dld.go.th/webnew/index.php/th/>
- อัมพิกา จงเจริญ และดร.ชินโสณ วิสิฐนธิธิกา. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้ออาหารสัตว์เลี้ยงสำเร็จรูป. *วารสารบัณฑิต*. 14 (65), 163
- Sekaran,U. & Bougie, R. (2020). *Research Methods for Business*. 8th ed. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้หนังสือ

อิเล็กทรอนิกส์ (E-book) กับการสอนปกติของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า

Academic Achievement Comparison on History Subject Between Using E-book and Traditional Teaching Method for Students in Mathayom 3, Triam Udom Suksa Nomklao School

อัสมา ยะดี และ อรนุช ลิมตศิริ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Asama Yadee and Oranuch Limtasiri

Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: asma.ya@tun.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์สมัยประชาธิปไตยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์สมัยประชาธิปไตยของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) กับการสอนปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) โดยการจับฉลาก ได้มาจำนวน 2 ห้องเรียน รวม 90 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย (1) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์สมัยประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 เล่ม (2) แผนการจัดการเรียนรู้ 8 แผนการเรียนรู้ รวมทั้งรวม 16 คาบ (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์สมัยประชาธิปไตย จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.83 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่นและ ค่าสถิติที่ t-test (Independent samples) คำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการประมวลผล

* วันที่รับบทความ: 28 สิงหาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 22 กันยายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 26 กันยายน 2565

Received: August 28, 2022; Revised: September 22, 2022; Accepted: September 26, 2022

ผลการวิจัยพบว่า

(1) ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.08/82.17

(2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: หนังสืออิเล็กทรอนิกส์; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; การสอนปกติ

Abstracts

The purposes of this research were (1) to create and find efficiency of learning based on using electronic books (E-book) on Historical Development Democratic Era, Topic for M.3 Students, Triam Udom Suksa Nomklao School. The study emphasized on learning achievement based on the standard criteria standard of 80/80. (2) The study also aimed to compare the teaching techniques between using E-book and a traditional teaching method. The sample respondent was students in mathayom 3 in second semester, academic year 2021, Triam Udom Suksa Nomklao School. For research methodology, sample random sampling was used in this study. There were 2 sample rooms with totally 90 students, in which 45 students was the experimental group and the another 45 students was the control group. Research tools used in this study were (1) four E-books on the Historical Development Democratic Era for students in mathayom 3 (2) eight lesson plans with 16 periods (3) learning achievement tests on Historical Development Democratic Era for 30 questions based on the reliability value 0.83. The statistical data analyzation used in this study was Mean, Standard Deviation, Index of Difficulty, Discrimination, Reliability and t-test (calculated by statistical program).

The research findings found that:

1. The efficiency of E-book on the Historical Development Democratic Era for students in mathayom 3 indicated value at 80.08/82.17 when met the criteria standard

2. Learning achievement of students based on E-book teaching method presented high value, which it was higher than students that taught by a traditional teaching method. It was in accordance with statistically significant at .05.

Keywords: Electronic Book; Academic Achievement; Traditional teaching method

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ โดยเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วนักเรียนจะต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิดการแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต มีสุขภาพกาย และ

สุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 3 - 4)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้หนึ่งในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตัวเข้ากับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ มาตรฐานการเรียนรู้ ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรักความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 71)

สภาพปัจจุบันพบว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์นั้น ครูส่วนใหญ่จะใช้วิธีสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว ไม่เห็นความสำคัญของการใช้สื่อและนักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์น้อยลง เพราะคิดว่าเป็นเรื่องที่ไม่สำคัญ น่าเบื่อหน่าย และต้องท่องจำ ทำให้นักเรียนไม่เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ไม่สนใจเรียน ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์น้อย ไม่สามารถลำดับเหตุการณ์และเชื่อมโยงสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้ ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ค่อนข้างต่ำ เพราะวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่สำคัญต่อการสร้างคนให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศเนื่องจากมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสมาชิกในสังคมและการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สามารถรักษาอารยธรรมชาติให้อยู่คู่กับสังคมมนุษย์ต่อไป (สุไรยา หมะจิ, 2563 : 54)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพและมีประโยชน์อย่างมากในการถ่ายทอดความรู้ความชำนาญเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการอบรมนักเรียนจะได้รับความรู้และทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตน บางส่วนจะมีการประเมินและประยุกต์ตามรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละคน มีการนำเสนอให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อที่รวมเอาจุดเด่นของสื่อแบบต่างๆ มารวมอยู่ในสื่อตัวเดียว คือสามารถแสดงภาพ แสง เสียง ภาพเคลื่อนไหว และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ ช่วยให้นักเรียนเกิดพัฒนาการเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาวิชาได้เร็วขึ้น ครูผู้สอนสามารถใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในการชักจูงนักเรียนในการอ่านการเขียน การฟัง และการพูดได้ มีความสามารถในการออนไลน์ผ่านเครือข่ายและเชื่อมโยงไปสู่โสมเพจ และเว็บไซต์ต่าง ๆ สนับสนุนการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือน ห้องสมุดเสมือนและห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มีความทนทาน และสะดวกต่อการเก็บบำรุงรักษา ลดปัญหาการจัดเก็บเอกสารย้อนหลังซึ่งต้องใช้เนื้อที่หรือบริเวณกว้างในการจัดเก็บ สามารถรักษาหนังสือหายากและต้นฉบับเขียนไม่ให้เสื่อมคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ยังช่วยดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน และเรียนในเวลาใด (วารุณี คงวิมล, 2559 : 1)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์สมัยประชาธิปไตย เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านต่าง ๆ ในสมัยประชาธิปไตย และเพื่อนำมาใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ให้น่าสนใจ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมืองการปกครอง พัฒนาการด้านเศรษฐกิจ พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและเป็นการปลูกฝังการรักและภูมิใจในความเป็นไทย รวมถึงเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการสูงขึ้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์สมัยประชาธิปไตยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์สมัยประชาธิปไตยของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) กับการสอนปกติ

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 8 ห้องเรียน รวม 360 คน

1.2 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ด้วยวิธีการจับฉลากในการสุ่ม ดังนี้

- กลุ่มทดลอง ได้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า จำนวน 45 คน ใช้วิธีการเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book)

- กลุ่มควบคุม ได้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า จำนวน 45 คน ใช้วิธีการสอนปกติ

1.2.2 กลุ่มทดสอบประสิทธิภาพเพื่อทดสอบหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

(E-book) โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับฉลาก จำนวน 45 คน จากประชากร จำนวน 360 คน ที่ไม่ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างจากข้อ 1.2.1 โดยแบ่งเป็นกลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อน ดังนี้

- กลุ่มทดสอบประสิทธิภาพที่ใช้ในการทดลองหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) แบบรายบุคคล (1:1:1) จำนวน 3 คน โดยเป็นนักเรียนที่มีระดับสติปัญญา เก่ง 1 คน ปานกลาง 1 คน อ่อน 1 คน ซึ่งไม่เคยเรียนเนื้อหามาก่อน

- กลุ่มทดสอบประสิทธิภาพที่ใช้ในการทดลองหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) แบบกลุ่มย่อย (3:3:3) จำนวน 9 คน โดยเป็นนักเรียนที่มีระดับสติปัญญา เก่ง 3 คน ปานกลาง 3 คน อ่อน 3 คน ซึ่งไม่เคยเรียนเนื้อหามาก่อน

- กลุ่มทดสอบประสิทธิภาพที่ใช้ในการทดลองหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) แบบภาคสนาม (10:10:10) จำนวน 30 คน โดยเป็นนักเรียนที่มีระดับสติปัญญา เก่ง 10 คน ปานกลาง 10 คน อ่อน 10 คน ซึ่งไม่เคยเรียนเนื้อหามาก่อน

2. เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยดำเนินการ ดังนี้

2.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย จำนวน 4 เล่ม

เล่มที่ 1 พัฒนาการด้านการเมืองการปกครอง เล่มที่ 2 พัฒนาการด้านเศรษฐกิจ

เล่มที่ 3 พัฒนาการด้านสังคม เล่มที่ 4 พัฒนาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. ศึกษาเนื้อหา รูปแบบวิธีการสร้างและการหาประสิทธิภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) จากเอกสาร หนังสือ เว็บไซต์ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ที่ใช้ในการทดลอง

3. วิเคราะห์เนื้อหา เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตยโดยเนื้อหาที่ผู้วิจัยนำมาสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) สำหรับใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดดังนี้

เรื่องที่ 1 ได้แก่ พัฒนาการด้านการเมืองการปกครอง

เรื่องที่ 2 ได้แก่ พัฒนาการด้านเศรษฐกิจ

เรื่องที่ 3 ได้แก่ พัฒนาการด้านสังคม

เรื่องที่ 4 ได้แก่ พัฒนาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

4. วิเคราะห์และออกแบบโครงสร้างของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตยตามรูปแบบและวิธีการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book)

5 จัดทำโครงสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา การใช้ภาษา การใช้ภาพประกอบ การเชื่อมโยง และส่วนประกอบอื่น ๆ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

6. สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตยตามเค้าโครงที่ออกแบบไว้

7. นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตยที่สร้างเสร็จแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาดูความถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

8. นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพโดยใช้แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับการประเมิน 5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ระดับการประเมิน 4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ระดับการประเมิน 3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ระดับการประเมิน 2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ระดับการประเมิน 1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

คำนวณค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อและแปลความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

โดยเกณฑ์ขั้นต่ำที่ยอมรับคือมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ผลการประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย โดยผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมเท่ากับ 4.57

9. นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองหาประสิทธิภาพ โดยดำเนินการทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้ากรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและยังไม่เคยเรียนเนื้อหา เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตยมาก่อน จำนวน 45 คน เพื่อทดสอบหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการ 3 ขั้นตอน

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตยที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) จำนวน 8 คาบ และแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตยที่สอนปกติ จำนวน 8 คาบ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แล้วดำเนินการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) และแผนการจัดการเรียนรู้ที่เรียนด้วยการเรียนรู้แบบปกติ

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดเค้าโครงเรื่องเนื้อหา โดยแบ่งเป็นหน่วยย่อย 4 เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ 1 ได้แก่ พัฒนาการด้านการเมืองการปกครอง

เรื่องที่ 2 ได้แก่ พัฒนาการด้านเศรษฐกิจ

เรื่องที่ 3 ได้แก่ พัฒนาการด้านสังคม

เรื่องที่ 4 ได้แก่ พัฒนาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

3. เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย จำนวน 8 แผน ใช้เวลาในการสอน 16 คาบ

4. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา กิจกรรม การวัดและประเมินผล พร้อมทั้งแก้ไข และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

5. นำตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยแบบประเมินลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert

ระดับการประเมิน 5 หมายถึง	ระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด
ระดับการประเมิน 4 หมายถึง	ระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก
ระดับการประเมิน 3 หมายถึง	ระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง
ระดับการประเมิน 2 หมายถึง	ระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อย
ระดับการประเมิน 1 หมายถึง	ระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

และส่วนท้ายของการประเมินจะเป็นแบบปลายเปิดสำหรับผู้ประเมินเพื่อให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

เกณฑ์การประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert โดยถือเกณฑ์การประเมินเป็นคะแนน ดังนี้

โดยเกณฑ์ขั้นต่ำที่ยอมรับคือมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ผลการประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย โดยผู้เชี่ยวชาญมีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมเท่ากับ 4.89 และแผนการจัดการรู้ที่เรียนด้วยการเรียนรู้แบบปกติ เท่ากับ 4.50

6. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจและเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้จริงกับไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มทดลอง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 และ 3/1 ที่ได้มาจากวิธีการสุ่มแบบเจาะจง

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย เป็นปรนัย เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ หลังจากนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบก่อนทำการ หากคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตยมีวิธีการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. ศึกษาหนังสือ เอกสาร ตารางและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบทดสอบ

3. ศึกษาหนังสือ เอกสาร ตารางและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย 6 ระดับของ Bloom คือความรู้ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ การวิเคราะห์ การประเมินค่า และการคิดสร้างสรรค์

4. วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ เพื่อนำมาสร้างแบบทดสอบ

5. สร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก ตามเนื้อหาที่กำหนด และระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามแนวคิดของ Bloom ทั้ง 6 ชั้น คือ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ การวิเคราะห์ การประเมินค่า และการคิดสร้างสรรค์

6. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม

7. นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

8. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย โดยที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์ในการกำหนดเกณฑ์ความคิดเห็น ดังนี้

- +1 แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 0 ไม่แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1 แน่ใจว่าข้อสอบไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

9. วิเคราะห์ข้อมูลและหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ใช้สูตร IOC โดยเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป เป็นข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาที่ใช้ได้ ซึ่งพบว่าข้อสอบ 40 ข้อ มีค่าดัชนีดัชนีความสอดคล้อง IOC ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดทั้ง 33 ข้อ

10. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว จำนวน 33 ข้อ ที่มีค่าดัชนีดัชนีความสอดคล้อง IOC ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 ไปทดลอง (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 คน ที่เคยเรียน เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย โดยมาแล้วและนำมาตรวจให้คะแนน โดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิด หรือไม่ชัดเจน หรือไม่ตอบ ให้ 0 คะแนน

11. นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 - 1.00 ไว้จำนวน 33 ข้อ โดยข้อสอบที่คัดเลือกไว้มีค่า p ระหว่าง 0.53 - 0.73 และค่า r อยู่ระหว่าง 0.20 - 0.53 เพื่อความเหมาะสมของข้อสอบกับเนื้อหา ผู้ศึกษาได้คัดเลือกข้อสอบที่ครอบคลุมทุกจุดประสงค์ให้เหลือจำนวน 30 ข้อ และตัดข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.81 ขึ้นไปออก 3 ข้อ

12. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่คัดเลือกไว้เหลือ 30 ข้อ มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร $KR - 20$ ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.83

13. จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจำนวน 30 ข้อ เพื่อนำไปใช้ในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จากนั้นดำเนินการทดลองโดยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองเรียนจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย จำนวน 8 ชั่วโมง ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 ซึ่งเป็นกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยดำเนินการสอนปกติโดยใช้แผนการจัดการ

เรียนรู้ จำนวน 8 ชั่วโมง เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ทุกแผนการจัดการเรียนรู้ให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทย
สมัยประชาธิปไตย แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล

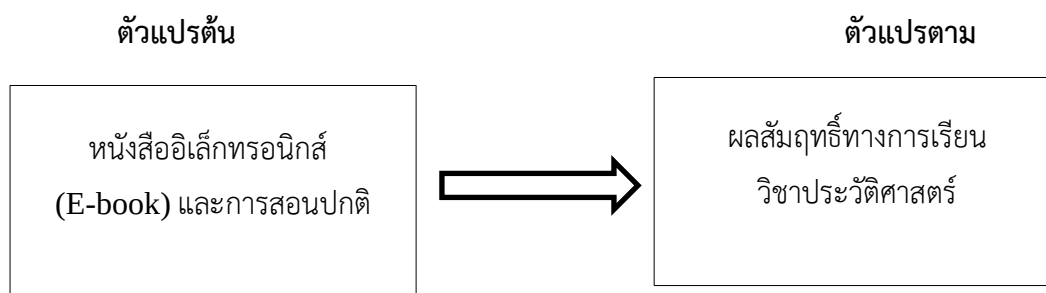
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์หาคุณภาพภาพของแผน โดยใช้สูตร ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน
2. วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตรความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา
กับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) , ความยากง่ายของข้อสอบ (p) , อำนาจจำแนกของข้อสอบ (r) ความเชื่อมั่น
ของข้อสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน
3. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) โดยใช้สูตร E1/E2 (E1 คือ อัตรา
คะแนนเฉลี่ยร้อยละการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและ E₂ คือ อัตราคะแนนเฉลี่ยร้อยละการทำแบบทดสอบ
หลังเรียน)
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้
หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้การทดสอบค่าทีแบบเป็นอิสระต่อกัน
(t-test for Independent Samples)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้หนังสือ
อิเล็กทรอนิกส์ (E-book) กับการสอนปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อม
เกล้า ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถสรุป ผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.08/82.17

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย

การหาประสิทธิภาพ	ประสิทธิภาพของกระบวนการ			ประสิทธิภาพของผลลัพธ์	
	จำนวน	(100 คะแนน)		(40 คะแนน)	
	นักเรียน	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ (E1)	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ (E2)
รายบุคคล	3	31.3	78.33	32.3	80.83
กลุ่มย่อย	9	31.4	78.61	32.1	80.28
ภาคสนาม	30	32	80.08	32.8	82.17

จากตารางที่ 1 พบว่าประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตยที่นำไปทดลองกับนักเรียนรายบุคคลจำนวน 3 คน ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 78.33/80.83 มาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดสอบหาประสิทธิภาพแบบกลุ่มย่อยจำนวน 9 คน ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 78.61/80.28 และนำไปทดสอบหาประสิทธิภาพแบบภาคสนามจำนวน 30 คน ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.08/82.17 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่วางไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

นักเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
กลุ่มทดลอง	45	26.02	1.602	17.618	0.00*
กลุ่มควบคุม	45	20.53	1.342		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

จากตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าคะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.02 คะแนนหลังเรียนของกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.53 และเมื่อเปรียบเทียบแล้วมีความแตกต่างเท่ากับ 5.49 ดังนั้นจากการทดสอบค่า t พบว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) สำหรับการหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งการหาประสิทธิภาพขั้นที่ 1 ทดลองใช้กับกลุ่มทดสอบประสิทธิภาพแบบรายบุคคล จำนวน 3 คน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.33/80.83 ขั้นที่ 2 ทดลองใช้กับกลุ่มทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่มย่อย จำนวน 9 คน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.61/80.28 และขั้นที่ 3 ทดลองใช้กับกลุ่มทดสอบประสิทธิภาพแบบภาคสนาม จำนวน 30 คน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.08/82.17 นั่นคือประสิทธิภาพของหนังสือ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่วางไว้ คือ 80/80 ทั้งนี้เนื่องมาจากการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและให้ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและข้อเสนอแนะจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองหาประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตยประสิทธิภาพที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัมปนาท ล่องลม (2560 : บทคัดย่อ) ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีปกติ เรื่องทวีปอเมริกาเหนือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางไทรวิทยา พบว่ามีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.10/83.67 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 และสอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิการ์ กลีบสกุล (2560 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน โรงเรียนนมมินทราชินูทิศ พุทธมณฑล พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน โรงเรียนนมมินทราชินูทิศ พุทธมณฑล มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.12/86.13 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออ่านอิเล็กทรอนิกส์ (E-book) กับนักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนรู้แบบปกติ พบว่าระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนกร สมใจหวัง

(2558 : บทคัดย่อ) การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนแท็บเล็ต เรื่อง ความรู้สู่อาเซียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนแท็บเล็ต เรื่อง ความรู้สู่อาเซียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ จุฑารัตน์ นาคมาล และอภิชา แดงจำรูญ (2562 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ E-book ชุด ประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทวิธาภิเศก ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) สูงกว่านักเรียนที่สอนด้วยวิธีแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และ รัตนาภรณ์ มามีโย และกรวิภา สรรพกิจจานง (2563 : บทคัดย่อ) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สังคมศึกษา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการสอนโดยใช้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ชุดหนูบัวเบิกบานธรรมกับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 สอน โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ชุดหนูบัวเบิกบานธรรม สูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ.05

การที่คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยด้วยการเรียนรู้แบบปกติ เนื่องจาก

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้นมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ได้มีการดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า รายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย และนำเนื้อหาสู่การออกแบบเครื่องมือวิจัย ได้แก่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย โดยเครื่องมือในการวิจัยได้มีการตรวจสอบคุณภาพและข้อเสนอแนะต่างๆ จากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบทุกขั้นตอน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาเนื้อหาและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจนนำไปใช้ในการหาประสิทธิภาพ โดยแต่ละขั้นตอนของการหาประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุง แก้ไข ข้อบกพร่องก่อนที่จะนำไปทดลองขั้นตอนต่อไป จึงทำให้ได้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.08/82.17 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไป

ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพราะว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ศึกษา ทบทวนความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาต่างๆ ได้ด้วยตนเองทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียนโดยไม่จำกัดสถานที่ ไม่จำกัดเวลา และยังทำให้ผู้เรียนสามารถทบทวนความรู้ด้วยตนเองได้อย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตยแต่ละเล่มยังมีภาพประกอบที่สวยงามดึงดูดให้ผู้เรียนอยากเปิดอ่าน พร้อมทั้งเนื้อหาที่มีเรื่องราวให้น่าสนใจโดยเนื้อหาเรื่องราวของแต่ละเรื่องจะสั้น กระชับ เข้าใจง่าย ไม่น่าเบื่อ ทั้งภาพและเนื้อหาเรื่องราวที่ทำให้ผู้เรียนสนใจในการเรียนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) กับการสอนปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำใช้

1.1 ครูผู้สอนหรือผู้ที่สนใจที่จะทำหนังสือ (E-book) ควรศึกษาโปรแกรม Flipsnack เบื้องต้น และการใช้งานในส่วนต่าง ๆ เพื่อจะได้จัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ที่สวยงาม มีลูกเล่นที่ดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน ทำให้เกิดความสนใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น

1.2 ครูผู้สอนหรือผู้ที่สนใจที่จะนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทยสมัยประชาธิปไตยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ควรแยกเนื้อหาของแต่ละพัฒนาการแต่ละด้านเป็นเล่ม หรือพัฒนาการด้านไหนเนื้อหาหนัก ควรทำเล่มย่อย ๆ อีกหลาย ๆ เล่ม เพื่อที่จะได้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ที่มีเนื้อหาต่อเนื่อง ครบถ้วน และช่วยให้ผู้อ่านได้เข้าใจเนื้อหาได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) โดยเลือกเรื่องที่อยู่ในความสนใจของนักเรียน มีเนื้อหาเหมาะสมกับช่วงวัย เนื้อหาไม่สลับ สนุกสนาน และได้รับคติสอนใจเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน และส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น

2.2 ควรมีการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ที่มีรายละเอียดในเนื้อหาสาระอื่น ๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และในระดับชั้นอื่น ๆ เช่น มัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้นักเรียนทุกระดับชั้นมีพื้นฐานในเนื้อหา มีความสนใจ และสามารถเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กรรณิการ์ กลีบสกุล. (2560). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวันสำหรับนักเรียน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตริวิทยา พุทธมณฑล. การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร*
- กัมปนาท ล่องลม. (2560). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์กับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีปกติ เรื่องทวีปอเมริกาเหนือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางไทรวิทยา. ออนไลน์. สืบค้นวันที่ 20 มีนาคม 2565. แหล่งที่มา <https://clmramis.files.wordpress.com>*
- จุฑารัตน์ นาคมาล และ อภิชา แดงจำรูญ. (2562). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ E-book ชุดประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทวีธาภิเศก. การประชุมระดับชาติวิทยาลัย นครราชสีมา ครั้งที่ 7 : หน้า 230-238*
- ทัศนกร สมใจหวัง. (2558). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนแท็บเล็ต เรื่อง ความรู้สู่อาเซียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. Veridian E-Journal, Silpakorn University. 9 (13), 177-190.*
- รัตนภรณ์ มามีโย และ กรวิภา สรรพกิจจำนง. (2563). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องหลักธรรมของพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการสอนที่ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ชุดหนูบัวเบิกบานธรรม กับการสอนปกติ. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย. 5 (2), 344-351*
- วารุณี คงวิมล. (2559). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เรื่อง การใช้โปรแกรม Photoshop เพื่อผลิตสื่อการสอน สำหรับครูระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. เทคโนโลยีการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- สุไรยา hmeji. (2563). *สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้รายวิชาวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการ อำเภอดำรงวิทยาร จังหวัดนครราชสีมา. ศษ.ม. หลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.*

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
ในมุมมองของผู้บริหารในเขตภาคใต้

**Factors Affecting the Quality Financial Reports of smalland Medium
Businesses from the Perspective of Management in the Southern**

ชไมพร บัวแก้ว และ ประเวศ เพ็ญวุฒิกุล

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Chamaiporn Buakeaw and Pravas Penvutikul

Sripatum University, Thailand

Corresponding Author, E-mail : kookkai3328@gmail.co.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตภาคใต้ จำนวนประชากร 187,864 บริษัท โดยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัว มีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหารประกอบไปด้วยด้านธุรกิจ ด้านความรู้ความสามารถในการทำงาน ด้านการสนับสนุนระบบการควบคุมภายใน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสภาพแวดล้อมทางกฎหมาย มีผลเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้

คำสำคัญ : ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม; คุณภาพรายงานทางการเงิน; ผู้บริหาร

Abstracts

Research Factors affecting the quality financial reports of small and medium businesses from the perspective of management, in the southern. The objective: To study the factors affecting the quality of financial reports of SMEs. from the perspective of executives in the southern region. The sample group is small and medium-sized businesses from the perspective of management in the southern region. There are 187,864 people in company by using method of Taro Yamane. In this study is the sample size of 400 people was determined. It is quantitative research. The research tool is questionnaire. The statistics are frequency value, percentage, standard deviation, Pearson Correlation and Multiple Regression Analysis. The results showed that all 5 independent variables were related to the quality of financial reports of small and medium businesses from the perspective of management statistically significant. The shows that Factors Affecting the Quality of Financial Reports of small and medium businesses from the point of view of the management consists of business, knowledge and ability to work, supporting the internal control system, information technology and legal environment. It has a positive effect on the quality of SMEs' financial reporting from the perspective of management in the southern region.

Keywords : Small and medium business; Financial report quality; Management

บทนำ

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ถือเป็นกลุ่มธุรกิจที่มีความหลากหลายอย่างมาก ทั้งในด้านขนาด คือ เริ่มตั้งแต่ขนาดเล็กแบบร้านค้าเจ้าของคนเดียว ผู้ให้บริการ ผู้ส่งออก ไปจนถึงผู้ผลิตชิ้นส่วนให้กับบริษัทขนาดใหญ่ และด้านระดับการเติบโตของธุรกิจรูปแบบการจัดตั้งกิจการ ตลอดจนระดับความรู้ของเจ้าของธุรกิจเรียกได้ว่า ในทุกวัน แต่ละคนจะต้องเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ SMEs แทบจะตลอดเวลา ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง โดยในปี 2557 ประเทศไทยมีจำนวน SMEs ทั้งสิ้น 2,736,744 รายหรือคิดเป็นร้อยละ 99.7 เมื่อเทียบกับวิสาหกิจทั้งหมดของประเทศก่อให้เกิดการจ้างงานถึง 10,501,166 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 80.30 ของการจ้างงานทั้งหมด และสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) 5,212,004 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 39.60 ของ GDP ประเทศ (กัลย์ธีรา สุทธิญาณวิมล, 2555 : 69)

ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises) หรือ SMEs เป็นหน่วยเศรษฐกิจที่มีความสำคัญและมีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เนื่องจากธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทำให้เกิดการกระจายรายได้จากกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจไปสู่กลุ่มคนต่าง ๆ ทำให้เกิดการจ้างงานและประชาชนมีรายได้ ซึ่งเป็นตัวช่วยให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้น ธุรกิจขนาดย่อม เป็นจุดเริ่มต้นของธุรกิจขนาดใหญ่เพราะความเจริญก้าวหน้าของธุรกิจขนาดย่อมทำให้ธุรกิจนั้นคงมีอัตราการผลิตที่สูงขึ้น และมีการนำเทคโนโลยีที่สูงขึ้นมาใช้ในการผลิตซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นฐานไปสู่ธุรกิจขนาดใหญ่ เป็นแหล่งผลิตสินค้าใหม่ๆ เป็นการรวมกลุ่มของบุคคลที่ร่วมกันคิดค้นและสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ออกมาสู่ตลาด ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ที่ไม่มีความสนใจแข่งขันทางธุรกิจกับกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

การประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ให้ประสบความสำเร็จมีปัจจัยสนับสนุนหลายประการด้วยกัน แต่สิ่งหนึ่งที่มักจะถูกมองข้ามไป นั่นคือ การมีระบบข้อมูลทางการเงินบัญชีที่ถูกต้องและการควบคุมที่สำคัญ ผู้ประกอบธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ จะใช้ข้อมูลทางบัญชีเป็นแนวทางในการประกอบธุรกิจช่วยในการวางแผนตัดสินใจ และการควบคุมให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ในการดำเนินการประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม อาจจะไม่จำเป็นต้องมีระบบบัญชีที่ซับซ้อนเหมือนธุรกิจขนาดใหญ่ แต่ผู้ประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ก็ควรให้ความสำคัญโดยการจัดให้มีการบันทึกรายการต่าง ๆ ในการประกอบธุรกิจลงในสมุดบัญชีอย่างเป็นระบบ และสามารถนำข้อมูลที่จดบันทึกนั้นไปจัดทำงบการเงินได้ ซึ่งจะทำให้งบการเงินนั้นมีความน่าเชื่อถือและมีคุณภาพ ง่ายต่อการตรวจสอบและการแสดงความคิดเห็นในงบการเงินของผู้สอบบัญชี จะเห็นได้ว่าสำหรับงบการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จะต้องได้รับการตรวจสอบและผ่านการรับรองความถูกต้องโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และผู้สอบบัญชีภาษีอากร ตามที่กระทรวงกำหนด หากงบการเงินของกิจการมีคุณภาพ อาจจะช่วยให้งานตรวจสอบและรับรองงบการเงินของผู้สอบบัญชีรวดเร็วและแม่นยำมากขึ้น (สิริพรรณ โกมลรัตน์ มงคล, พิเชษฐ์ โสภางษ์, 2563 : 58)

จึงเห็นได้ว่าในการประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) รายงานทางการเงินถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยให้นักลงทุนที่จะนำข้อมูลต่าง ๆ มาเพื่อใช้ในการวิเคราะห์นำไปสู่การตัดสินใจการลงทุน ถึงแม้ว่า บุคคลทั่วไปจะไม่ค่อยสนใจรายงานทางการเงินมากนัก แต่ถ้าหากมีข่าวเสียหายเกิดขึ้นกับบริษัท เกี่ยวกับการรายงานทางการเงินที่ผิดพลาด หรือเกิดการทุจริตจากการตกแต่งงบการเงิน ก็อาจเป็นผลเสียกับตัวบริษัท ได้บุคคลทั่วไปเหล่านั้นเองก็จะไม่สนับสนุนหรือบริโภคผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของบริษัทเหล่านั้นได้ การที่รายงานทางการเงินหรืองบการเงินได้ถูกตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตอย่างอิสระ ทำให้ความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินนั้นได้รับความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น งานวิจัยนี้จึงสนใจในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ ที่จะนำไปสู่รายงานทางการเงินที่มีคุณภาพจะส่งผลให้การทำงานขององค์กร มีประสิทธิภาพ รวมทั้งก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่บุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่อยู่เขตภาคใต้ของประเทศไทย เฉพาะที่จดทะเบียนเป็นบริษัท จำนวน 178,864 บริษัท ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อนที่ระดับร้อยละ 5 ผู้วิจัยได้ประมาณขนาดตัวอย่าง (Sample Size) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

2. เครื่องมือวิจัย

ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร นอกจากนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือในการศึกษา จากนั้นรวบรวมข้อมูลที่ได้ สร้างเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการจัดทำแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปจำนวน 400 ชุด โดยมีแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา และมีความสมบูรณ์ จำนวน 400 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้บริหารธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคใต้ จำนวน 400 ชุด รวมทั้งใช้ข้อมูลจากเอกสารผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิงในการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวมตัวแปรที่จะนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่เก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. การจัดกระทำข้อมูล เมื่อได้แบบสอบถามที่ทำการตอบเรียบร้อยแล้วจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาจะนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการ ดังนี้

1.1 การตรวจสอบข้อมูล (Editing) ผู้ศึกษาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามว่าถูกต้องครบถ้วนหรือไม่

1.2 การลงรหัส (Coding) นำแบบสอบถามที่มีความถูกต้องสมบูรณ์มาลงรหัสตามที่กำหนดไว้

1.3 การประมวลผลข้อมูล นำข้อมูลในแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วมาบันทึกโดยใช้คอมพิวเตอร์

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาดำเนินการดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ใช้การหาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย

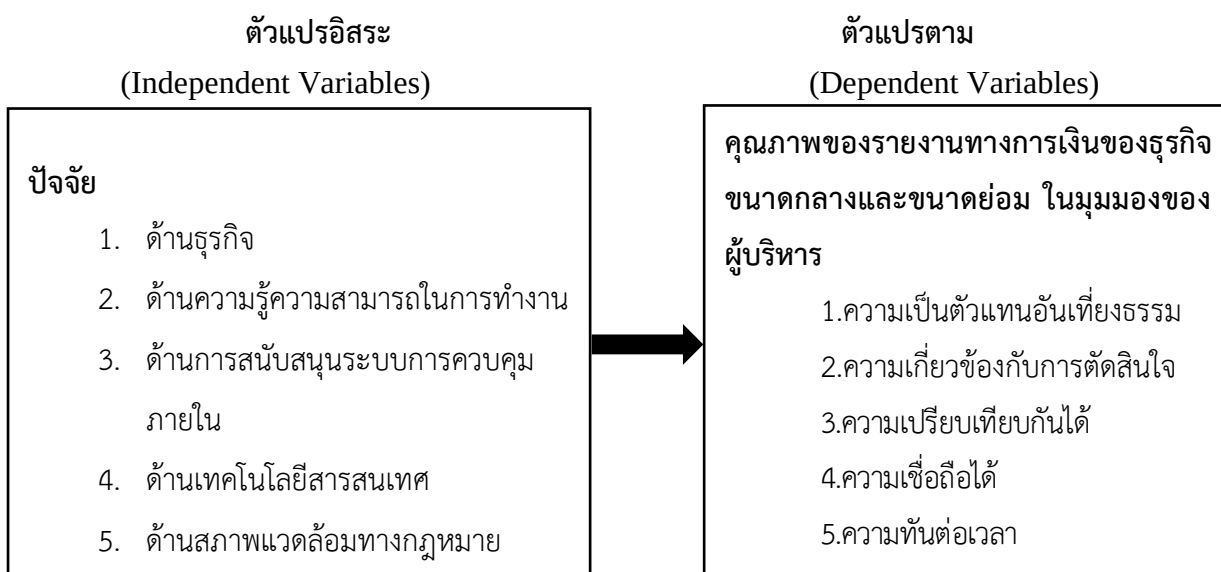
2.2 การแปลค่าคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

5. สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อศึกษาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์และทดสอบสมมติฐานของงานวิจัย ดังนั้นก่อนทดสอบสมมติฐานผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลว่ามีความเหมาะสมกับการวิเคราะห์ด้วยเทคนิควิธีวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ ภาพรวมทั้ง 5 ด้าน

คุณภาพของรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านธุรกิจ	4.49	.595	มากที่สุด
ด้านความรู้ความสามารถในการทำงาน	4.43	.630	มากที่สุด
ด้านการสนับสนุนระบบการควบคุมภายใน	4.46	.665	มากที่สุด
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.44	.621	มากที่สุด
ด้านสภาพแวดล้อมทางกฎหมาย	4.60	1.879	มากที่สุด
ภาพรวม	4.48	.540	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ทั้ง 5 ด้าน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= .540) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางกฎหมาย ($\bar{X} = 4.60$, S.D.= .1.879) รองลงมา คือ ด้านธุรกิจ ($\bar{X} = 4.49$, S.D.= .595) และน้อยที่สุด คือ ด้านความรู้ความสามารถในการทำงาน ($\bar{X} = 4.43$, S.D.= .630)

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ ภาพรวมทั้ง 5 ด้าน

ปัจจัยที่มีผลคุณภาพรายงานทางการเงิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม	4.46	.649	มากที่สุด
ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ	4.58	.597	มากที่สุด
ความเปรียบเทียบกันได้	4.53	.633	มากที่สุด
ความเชื่อถือได้	4.55	.626	มากที่สุด
ความทันต่อเวลา	4.57	.634	มากที่สุด
ภาพรวม	4.54	.502	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 คุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ทั้ง 5 ด้าน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D.= .502) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.58$, S.D.= .597) รองลงมา

คือ ความทันต่อเวลา ($\bar{X} = 4.57$, $S.D. = .634$) และน้อยที่สุด คือ ด้านความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ($\bar{X} = 4.46$, $S.D. = .649$)

1) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Pearson's Correlation Coefficient)

		A	B	C	D	E	F
A	Pearson Correlation	1	.763**	.767**	.809**	.754**	.298**
B	Pearson Correlation		1	.476**	.766**	.735**	.223**
C	Pearson Correlation			1	.796**	.802**	.292**
D	Pearson Correlation				1	.799**	.259**
E	Pearson Correlation					1	.354**
F	Pearson Correlation						1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01, *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมด ประกอบด้วย ด้านธุรกิจ ด้านความรู้ความสามารถในการทำงาน ด้านการสนับสนุนระบบการควบคุมภายใน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านสภาพแวดล้อมทางกฎหมาย มีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร

การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression analysis)

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ ด้านความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม

	Standardized Coefficients Beta	t-value	Sig.
(Constant)		.045	.685**
ด้านธุรกิจ	.242	5.157	.000**
ด้านความรู้ความสามารถในการทำงาน	.328	6.233	.000**
ด้านการสนับสนุนระบบการควบคุมภายใน	.250	4.587	.000**
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	.067	1.260	.208
ด้านสภาพแวดล้อมทางกฎหมาย	.072	2.397	0.17*
R = .838 R ² = .702 Adjusted R ² = .699 SEE = .29127 F= 185.949 Durbin = 1.977			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01, *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ ด้านด้านธุรกิจ ด้านความรู้ความสามารถในการทำงาน ด้านการสนับสนุนระบบการควบคุมภายใน ($p < 0.001$) และ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกฎหมาย($p < 0.005$) มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ ด้านความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม

ตารางที่ 5 ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

	Standardized Coefficients Beta	t-value	Sig.
(Constant)		4.663	.000***
ด้านธุรกิจ	.246	4.888	.000***
ด้านความรู้ความสามารถในการทำงาน	.137	2.427	.016
ด้านการสนับสนุนระบบการควบคุมภายใน	.420	7.182	.000***
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	.091	1.594	.112
ด้านสภาพแวดล้อมทางกฎหมาย	-.042	-1.312	.190
R = .810 R ² = .656 Adjusted R ² = .652 SEE = .28573 F = 150.573 Durbin = 1.986			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01, *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ด้านธุรกิจ ด้านการสนับสนุนระบบการควบคุมภายใน ($p < 0.001$) มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

ตารางที่ 6 ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ ด้านความเปรียบเทียบกับกันได้

	Standardized Coefficients Beta	t-value	Sig.
(Constant)		1.855	.064*
ด้านธุรกิจ	.202	3.950	.000***
ด้านความรู้ความสามารถในการทำงาน	.209	3.633	.000***

ด้านการสนับสนุนระบบการควบคุมภายใน	.438	7.355	.000***
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	.016	.274	.784
ด้านสภาพแวดล้อมทางกฎหมาย	.004	.123	.902
R = .803 R ² = 644 Adjusted R ² = .640 SEE = .32561 F= 142.693 Durbin = 1.970			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01, *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ด้านธุรกิจ ด้านความรู้ความสามารถในการทำงาน และด้านการสนับสนุนระบบการควบคุมภายใน ($p < 0.001$) ผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ ด้านความเปรียบเทียบกันได้

ตารางที่ 7 ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ ด้านความเชื่อถือได้

	Standardized Coefficients Beta	t-value	Sig.
(Constant)		1.633	.103
ด้านธุรกิจ	.230	3.393	.000***
ด้านความรู้ความสามารถในการทำงาน	.143	2.173	.030
ด้านการสนับสนุนระบบการควบคุมภายใน	.231	3.403	.001
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	.200	3.040	.003
ด้านสภาพแวดล้อมทางกฎหมาย	.002	.064	.949
R = .733 R ² = .538 Adjusted R ² = .532 SEE = .39298 F= .91.755 Durbin = 1.932			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01, *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

จากตารางที่ 7 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ด้านธุรกิจ ($p < 0.001$) มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ ด้านความเชื่อถือได้

ตารางที่ 8 ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ ด้านความทันต่อเวลา

	Standardized Coefficients Beta	t-value	Sig.
(Constant)		1.085	.279
ด้านธุรกิจ	.237	4.170	.000***
ด้านความรู้ความสามารถในการทำงาน	.038	.603	.547
ด้านการสนับสนุนระบบการควบคุมภายใน	.327	4.962	.000***
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	.209	3.266	.001
ด้านสภาพแวดล้อมทางกฎหมาย	.016	.445	.657
R = .751 R ² = .564 Adjusted R ² = .558 SEE = .39022 F= 101.831 Durbin = 1.911			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01, *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

จากตารางที่ 8 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ด้านธุรกิจ ด้านการสนับสนุนระบบการควบคุมภายใน(p < 0.001) มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ ด้านด้านความทันต่อเวลา

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของมาตรฐานรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ ประกอบด้วย ด้านธุรกิจ ด้านความรู้ความสามารถในการทำงาน ด้านการสนับสนุนการควบคุมภายใน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสภาพแวดล้อมทางกฎหมาย ผลการวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของมาตรฐานรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ ทั้ง 5 ด้าน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ด้านสภาพแวดล้อมทางกฎหมาย รองลงมาคือ ด้านธุรกิจ และน้อยที่สุด คือ ด้านความรู้ความสามารถในการทำงาน นักบัญชีจะพิจารณากฎหมายที่สำคัญต่าง ๆ รวมถึงข้อปฏิบัติและบทลงโทษจึงทำให้คุณภาพของรายงานทางการเงินมีคุณภาพเพื่อให้มีการจัดทำรายงานทางการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีและสอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลง รวมไปถึงการจัดทำรายงานทางการเงินให้สอดคล้องกับหลักปฏิบัติสากล ซึ่งจะทำให้บุคคลภายนอกและผู้มีส่วนได้เสียได้ใช้ข้อมูลของรายงานทางการเงินได้อย่างมั่นใจ และน่าเชื่อถือ ดังนั้นสภาพแวดล้อมทางกฎหมายจึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมใน (อรรถพร ต้นพิพัฒน์อารีย์, 2560 : 35)

2. ปัจจัยด้านธุรกิจส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านธุรกิจส่งผลต่อคุณภาพของมาตรฐานรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ เพราะในการดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จนั้นจะต้องอาศัยปัจจัยหลาย ๆ อย่างรวมกัน ดังนั้นในการประกอบธุรกิจ ควรคำนึงถึงการเผยแพร่การรายงานทางการเงินของธุรกิจอย่างถูกต้อง และโปร่งใส ความเข้าใจถึงความซับซ้อนของรายการในงบการเงิน และ ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของมาตรฐานรายงานทางการเงินที่น่าเชื่อถือ เนื่องจากปัจจัยเหล่านี้จะแสดงให้เห็นถึงผลการดำเนินงานของกิจการที่เป็นที่น่าพึงพอใจให้กับนักลงทุนหรือผู้มีส่วนได้เสีย

3. ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถในการทำงานส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถในการทำงานส่งผลต่อคุณภาพของมาตรฐานรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ จะเห็นได้ว่าปัจจัยเรื่องความรู้พื้นฐานในด้านการบัญชีการตรวจสอบการเงินและภาษี การวางแผนในการดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่ชัดเจนในทุกกระบวนการ และความสามารถแก้ไขปัญหาด้านการเงินของธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารที่มีมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ และสามารถแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี จึงทำให้คุณภาพของมาตรฐานรายงานทางการเงิน

4. . ปัจจัยด้านการสนับสนุนการควบคุมภายในส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการสนับสนุนการควบคุมภายในส่งผลต่อคุณภาพของมาตรฐานรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า เนื่องจากการมีระบบการควบคุมภายในที่ดีมีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เป็นระบบและการมีหน่วยงานกำกับดูแลด้านคุณภาพการตรวจสอบบัญชีโดยรวมสามารถป้องกันและทำให้คุณภาพของรายงานทางการเงินเกิดข้อผิดพลาดได้น้อยที่สุด

5. ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อคุณภาพของมาตรฐานรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจด้านการวางแผนและการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพและระบบสารสนเทศทางการบัญชีช่วยลดขั้นตอนและลดเวลาในการปฏิบัติงาน เป็น การควบคุมและการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลได้ เนื่องจากเทคโนโลยีมีการพัฒนาอยู่เรื่อย ๆ ดังนั้นกิจการ ต้องมีการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้กับกิจการเพื่อให้รายงานทางการเงินมีความน่าเชื่อถือ และเพื่อเพิ่มความเร็วในการจัดทำรายงานทางการเงิน

6. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกฎหมายส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร ในเขตภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกฎหมายส่งผลต่อคุณภาพของมาตรฐานรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของ

ผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดบทลงโทษและความรับผิดชอบเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับรายงานทางการเงินไว้ชัดเจน และการรายงานคุณภาพทางการเงินมีมาตรฐานและระบบการตรวจสอบที่สมบูรณ์แบบทำให้ผู้บริหารตระหนักถึงหลักการปฏิบัติอันเป็นสากลในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องมาตรฐานรายงานทางการเงินที่จะส่งผลให้กิจการดำเนินธุรกิจได้อย่างมั่นใจมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยสามารถนำไปพัฒนาปัจจัยในด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารเพื่อให้ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมบรรลุวัตถุประสงค์ และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานได้ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านธุรกิจ ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถในการทำงาน ปัจจัยด้านการสนับสนุนระบบการควบคุมภายใน ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกฎหมาย
2. ผู้บริหาร ควรให้ความสำคัญกับคุณภาพของรายงานงานทางการเงินทั้งด้านความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านความเปรียบเทียบกันได้ ด้านความเชื่อถือได้ และด้านความทันต่อเวลา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติมเพราะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมถือเป็นกลุ่มธุรกิจที่มีความหลากหลายที่ต้องการความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน
2. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่อาจจะมีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในมุมมองของผู้บริหาร เพื่อให้ข้อมูลทางการเงินสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- สิริพรรณ โคมรัตน์มงคล และ พิเชษฐ์ โสภางษ์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของ
รัฐวิสาหกิจในประเทศไทย. การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรี
ปทุม.
- ณัฐชนน นานิรัตติย์ และ กุลวดี ลิ้มอุสันโน (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินตาม
มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะของวิสาหกิจขนาดกลาง
และขนาดย่อม ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ. คณะวิทยาการจัดการ. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- อรรถพร ตันพิพัฒน์อารีย์, และ พิเชษฐ์ โสภางษ์ (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของ
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

รูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรม
ในจังหวัดนครราชสีมา
**Model of Vipassanā Kammatthanā Teaching of the Dhamma Retreat in
Nakhon Ratchasima Province**

ปิติมาส จีววิเศษ,
พระมหาสุพร รกขิตธมโม และ เบญจมาศ สุวรรณวงศ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
Pitimat Jiwwiset,
Phramaha Suporn Rakkhitadhammo and Benjamas Suwannawong
Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Ratchasima Campus, Thailand
Corresponding Author E-mail: Pitimat3@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานในพระพุทธศาสนา 2) เพื่อศึกษารูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา 3) เพื่อเสนอรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยออกแบบการวิจัยประกอบด้วย 2 ภาค คือ ภาคเอกสาร และภาคสนาม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/กลุ่มตัวอย่าง เป็นพระ และผู้เจริญธรรม รวมจำนวนทั้งหมด 36 รูป/คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากสำนักปฏิบัติธรรม/วัดในอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 2 นิิกาย คือ มหานิกาย จำนวน 5 แห่ง และธรรมยุติกนิกาย (ธรรมยุตินิกาย) จำนวน 4 แห่ง รวมจำนวนทั้งหมด 9 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ 1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก 2) แบบสนทนากลุ่ม 3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. สภาพการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานในพระพุทธศาสนา มี 2 อย่างคือ 1) การสอนสมถกัมมัฏฐาน 2) การสอนวิปัสสนากัมมัฏฐาน โดยมีมรรค 4 ประการ ของพระอานนท์ เป็นเส้นทางเจริญธรรมนำไปสู่ความสำเร็จ โดยบรรลुธรรมเป็นอริยบุคคล คือ ก) สมถพุพพังคมวิปัสสนากัมมัฏฐาน คือการเจริญวิปัสสนาโดยมีสมณานาหน้า ข) วิปัสสนาพุพพังคมสมถกัมมัฏฐาน คือการเจริญสมณะโดยมีวิปัสสนานาหน้า ค) สมถวิปัสสนา

ยุคนัทกัมมัฏฐาน คือการเจริญวิปัสสนา กับสมณะ ควบคู่กันไป โดยมีสภาวะเป็นอารมณ์ ง) ธัมมทัจจจิตค
หิตมานัส คือการเจริญวิปัสสนาอย่างเดียว กรณีที่มีวิปัสสนุกิเลสเกิดขึ้น

2. รูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า 1) สำนักปฏิบัติธรรม/วัดสังกัดมหานิกาย จำนวน 5 แห่ง สอนด้วยรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานตามแนวสติปัฏฐาน 4: ภาวนาว่าพองหนอ ยุบหนอ เป็นหลัก โดยรวม แปลผลอยู่ในระดับปฏิบัติมาก มีค่าสถิติ $\bar{x} = 4.16$ และร้อยละ 83.30 2) สำนักปฏิบัติธรรม/วัดสังกัดธรรมยุติกนิกาย จำนวน 4 แห่ง สอนด้วยรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานตามแนวสถาบันพลังจิตตานุภาพ: ภาวนาว่า พุทโธ เป็นหลัก โดยรวม แปลผลอยู่ในระดับปฏิบัติมาก มีค่าสถิติ $\bar{x} = 4.40$ และร้อยละ 88.00

๓. ผู้วิจัย เสนอรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา: รูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานตามหลักสติปัฏฐาน 4 หรือ V1 to V5 Model โดยมีกระบวนการสอน 5 ขั้น และอักษรย่อ ดังนี้ 1) ขั้นการรับรู้ค่านิยม หรือ V1 หมายถึง พระอาจารย์สอนให้ผู้เจริญธรรม ตดปลิโพธิ ถวายตัว ขอกัมมัฏฐาน สมาทานศีล และบรรยายเพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อการเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน 2) ขั้นตอบสนองค่านิยม หรือ V2 พระอาจารย์ สอนให้ทำกิจหลักของการเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน 3) ขั้นการเห็นคุณค่าของค่านิยม หรือ V3 สอนให้พิจารณาทฤษฎีแห่งความเปลี่ยนแปลง 4) ขั้นการจัดระบบค่านิยม หรือ V4 พระอาจารย์ สอนให้เจริญธรรมที่มีอุปการคุณต่อการเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน 5) ขั้นการสร้างลักษณะนิสัยตามค่านิยม หรือ V5 เป็นขั้นประเมินผล สอนให้ผู้เจริญธรรมส่งอารมณ์ พระอาจารย์สอบอารมณ์ ผลานิสงส์ที่ผู้เจริญธรรมจะได้รับคือ ผู้เจริญธรรมสามารถบรรเทาภิเลสให้เบาบางลง จนกระทั่ง ละนิวรณ์ 5 ละสังโยชน์ 10 ได้ หรือละสังโยชน์ได้อย่างน้อย 3 ข้อ จะบรรลุธรรมเป็นอริยบุคคลระดับ 1 คือเป็นพระโสดาบัน

คำสำคัญ: รูปแบบการสอน; วิปัสสนากัมมัฏฐาน; ผู้เจริญธรรม; สำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา

Abstracts

This research consisted of 3 objectives as follows: 1) to study the condition of Vipassanā Kammattāna teaching in Buddhism 2) to study the model of Vipassanā Kammattāna teaching of the Dhamma retreat in Nakhon Ratchasima province 3) to present the model of Vipassanā Kammattāna teaching of the Dhamma retreat in Nakhon Ratchasima province. It is mixed methods between qualitative research and quantitative research which designed 2 parts were documentary study and field study. The key informants/Sample consisted of 36 monks/ Dhamma practitioners which attended to 2 sects were Maha Nikaya and Dhammayuttika Nikaya (Dhammayut Nikaya) from 9 Dhamma retreats/temples in Muang Nakhon Ratchasima district, Nakhon Ratchasima province, selected through the purposive sampling technique. The qualitative research instruments were: 1) in-dept Interview 2) focus group discussion 3) the quantitative research instrument was the questionnaire. The statistics were used for analyzing the collected data of the quantitative research were mean and percentage.

The results of the research is found as follows:

1. There are two conditions for teaching Vipassanā Kammatthanā in Buddhism are: 1) teaching the Samatha Kammatthanā 2) teaching the Vipassanā Kammatthanā from Anon's four paths. It is the way to practice towards success by attaining the dhamma practitioners will be a noble individual namely; a) Samatha Puppapangkhamā Vipassanā Kammatthanā is the practicing of Vipassanā by Samatha preceding it. b) Vipassanā Puppapangkhamā Samatha Kammatthanā is the practicing of Samatha by Vipassanā preceding it. c) Samatha Vipassanā Yuknattha Kammatthanā is the practicing of Vipassanā and Samatha concurrently with an emotional state. d) Dhammutthatchawikkahitmanat is the practicing only Vipassanā, in the case of Vipassanu Kilesa is born.

2. Model of Vipassanā Kammatthanā teaching of the Dhamma retreat in Nakhon Ratchasima province are: 1) The 5 Dhamma retreats/temples attended to Maha Nikaya teach the model of Vipassanā Kammatthanā teaching according to Satipatthāna 4: pray that Pong - hno Yup - hno as the principle. Overall, the results were interpreted at a very practical level with statistical values $\bar{x} = 4.16$ and 83.30 percent. 2) The 4 Dhamma retreats/temples attended to Dhammayut Nikaya teach the model of Vipassanā Kammatthanā teaching according to the Institute of Willpower: pray that Bud - dho as the principle. Overall, the results were interpreted at a very practical level with statistical values $\bar{x} = 4.40$ and 88.00 percent.

3. The researcher presents the model of Vipassanā Kammatthanā teaching of the Dhamma retreat in Nakhon Ratchasima province: Model of Vipassanā Kammatthanā teaching based on Satipatthāna 4 or V1 to V5 Model with the five-steps teaching process and the abbreviation of them are; 1) Value receiving or V1 means a vipassanā teacher teaches the Dhamma practitioners abandon Pliboth, present themselves to ask for Kammatthanā meditation and lectures them for having the good attitude to practice Vipassanā Kammatthanā. 2) Value responding or V2 means he teaches them to do their main activities for the practicing of Vipassanā Kammatthanā; they are a) demonstrates the relaxing of bodily movement before the buddhist walking b) demonstrates the buddhist walking c) demonstrates the meditating. 3) Value valuing or V3 means he teaches them consider the base on Satipatthāna 4 are; Kāyānupassana, Vedānupassanā, Cittānupassanā and Dhammānupassanā and consider the theory of change for living that Pañca-Khandha is the characteristic of Tilakkhana. 4) Value organization or V4 means he lectures them that ought to practice the Dhamma for supporting Vipassanā Kammatthanā which is 5 controlling faculty/5 power, The noble eightfold path is associated with the threefold path, abandon 5 hindrances and 10 fetters. 5) Characterization by value or V5 means the step of assessment, he teaches them to send the emotion, gives them the emotional test, feedback and they practice Vipassanā Kammatthanā at their temples/home in daily life.

The outflow of good result is the Dhamma practitioners has The Threefold Training is; higher morality, higher mentality and higher wisdom. They can see The Four Noble Truths; can solve the life problems in detail, neither pleasant nor painful feeling from relieve the fetters until abandon the 5 hindrances and 10 fetters or at least 3 fetters are; personal view, doubt and adherence to rules and rituals. They will be the first noble individual is Sotāpanna.

Keywords: Teaching Model; Vipassanā Kammatthanā; Dhamma practitioners; Dhamma retreat in Nakhon Ratchasima province

บทนำ

เมื่อครั้งพุทธกาล พระโมคคัลลานะได้เจริญกัมมัฏฐาน อาโลกสิณ คือนึกถึงแสงสว่างอยู่ตลอดเวลา ซึ่งวิธีนี้สัมพันธ์กับวิธีแก่งว่งในข้อ 6 ของพระพุทธองค์ ว่าพึงมนสิการอาโลกสิณ (พระไตรปิฎก, 2539. พระสุตตันตปิฎก : เล่ม 23 ข้อ 61 : 116-117) จากนั้นท่านเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน และเจริญสมถกัมมัฏฐาน สลับกับวิปัสสนากัมมัฏฐาน จนกระทั่ง ท่านได้ปรินิพพานเฉพาะตน ซึ่งหมายถึง ดับกิเลสได้เอง (อรรถกถาพระสุตตันตปิฎก, 2539. สุตตกนิบาตอรรถกถา : เล่ม 3 ข้อ 61 : 194) โดยบรรลอรหัตผล เป็นพระอรหันต์ในวันนั้น จึงเห็นว่า การเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน มีความสำคัญ และมีประโยชน์ต่อพุทธศาสนิกชนมาก สามารถทำให้ผู้ปฏิบัติ หรือผู้เจริญนั้นบรรลุธรรมได้ด้วยการละสังโยชน์ ซึ่งมีความหมายกล่าวไว้ในพระไตรปิฎก (พระไตรปิฎก, 2539. พระสุตตันตปิฎก : เล่ม 23 ข้อ 7 : 13) หนังสือพุทธธรรม (พระพรหมคุณาภรณ์, 2557 : 408-409) เพราะสังโยชน์เป็นกิเลส เครื่องผูกมัดสัตว์ไว้ให้อยู่ในกองล่อแหลมการเวียนว่ายตายเกิด หรือสังสารวัฏ (T.W. Rhys Davids and William Stede, 1997 : 656) โดยสังคมทุกวันนี้เป็นสังคมที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของวัตถุนิยม (Materialism) และบริโภคนิยม (Consumer) ก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินชีวิต ครอบครัว และสังคม เช่น ครอบครัวแตกแยก หย่าร้าง ลูกไม่เชื่อฟังพ่อแม่ เป็นหนี้ทั้งในระบบ นอก ระบบ ผิดศีลธรรม จึงเกิดความรุนแรงภายในครอบครัวขึ้น และเกิดปัญหาสังคมติดตามมา อย่างมากมาย เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความขัดแย้งแบ่งแยก และแข่งขัน ปัญหาความรุนแรงในสังคม และปัญหาทางเพศ เป็นต้น (วิชชุดา จิตโชติรัตน์, 2559 : 1) หากผู้ประสบกับปัญหาไม่สามารถจัดการกับปัญหา หรือมีวิธีสอนให้ปฏิบัติ เพื่อทำให้เขากลับมามี สัมมาสติ สัมมาสมาธิ อยู่กับตัว เขาอาจจะตัดสินใจผิดพลาด เช่น ตัดสินใจจบชีวิตของตนเอง คนใกล้ชิด และคนในสังคม ตามที่ปรากฏเป็นข่าวใหญ่ในหน้าหนังสือพิมพ์ และในโทรทัศน์ทุกช่อง กรณีข่าวการกราดยิงของเจ้าหน้าที่นายหนึ่ง ณ ห้าง Terminal – 21 อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ 8-9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ซึ่งมีคนตาย จำนวน 30 ศพ รวมทั้งตัวเขาเองด้วย โดยมีสาเหตุของปัญหามาจาก เรื่องหนี้สิน ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ ในสังคมประเทศไทย ยุค 4.0 ผู้วิจัยจึงสนใจวิธีเจริญธรรมเพื่อเรียกสัมมาสติ สัมมาสมาธิ กลับคืนมาสู่ตนเอง เมื่อประสบกับปัญหา เพื่อให้เกิดปัญญาสามารถแก้ไขปัญหาชีวิตได้ โดยใช้แนวทางพระพุทธศาสนา และโดยที่ผู้วิจัยอาศัยอยู่ในอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จึงต้องการศึกษา และวิเคราะห์ว่า ในปัจจุบันนี้ สำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีทั้ง 2 นิกาย คือนิกาย และธรรมยุติกนิกาย (ธรรมยุติกนิกาย) มีวิธีสอนและรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานที่แตกต่างกันอย่างไร จะสามารถสังเคราะห์ และเสนอรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานได้ที่รูปแบบ และแต่ละรูปแบบนั้นมีลักษณะวิธีสอน หรือกระบวนการสอนอย่างไร ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่องรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานขึ้น เพื่อเสนอเป็นรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานในพระพุทธศาสนา
2. เพื่อศึกษารูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อเสนอรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยออกแบบการวิจัยประกอบด้วย 2 ภาค คือภาคเอกสาร (Documentary Study) และภาคสนาม (Field Study) โดยมีวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ภาคเอกสาร (Documentary Study) ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้ฐานข้อมูลดังนี้

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source) จากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) จาก วรรณคดี ฎีกา หนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ภาคสนาม (Field Study)

ภาคสนาม ผู้วิจัยจะศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐานจากสำนักปฏิบัติธรรม ในอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นข้อมูลภาคสนาม สังกัดทั้ง 2 นิกาย รวมทั้งหมด จำนวน 9 แห่ง ซึ่งแบ่งไว้ ดังนี้

2.1 สำนักปฏิบัติธรรม/วัดที่สังกัดมหานิกาย (Maha Nikaya) จำนวน 5 แห่ง

2.2 สำนักปฏิบัติธรรม/วัดที่สังกัดธรรมยุตินิกาย (Dhammayut Nikaya) จำนวน 4 แห่ง

ตามรายชื่อสำนักปฏิบัติธรรม/วัด ที่เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ไว้ในผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)/กลุ่มตัวอย่าง (Sample) และเป็นขอบเขตด้านพื้นที่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงคุณภาพ เรียกว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

การวิจัยเชิงปริมาณ เรียกว่า กลุ่มตัวอย่าง (Sample) โดยเป็นกลุ่มเดียวกัน

1. ประชากร เป็นเจ้าสำนัก/เจ้าอาวาส/รองเจ้าอาวาส/พระที่ได้รับมอบหมาย จากเจ้าสำนัก/เจ้าอาวาส ของสำนักปฏิบัติธรรม/วัดในอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 21 แห่งๆละ 1 รูป

รวมทั้งหมด จำนวน 21 รูป โดยผู้วิจัยทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อมาเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 แห่งๆละ 1 รูป รวมจำนวน 9 รูป

2. ประชากร เป็นอุบาสก/อุบาสิกา/ครูสมาธิ/มัคทายก ซึ่งเคยเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน ในสำนักปฏิบัติธรรม อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 21 แห่งๆละ 3 คน รวมทั้งหมด จำนวน 63 คน โดยผู้วิจัยทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อมาเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งหมด จำนวน 9 แห่งๆละ 3 คน รวมจำนวน 27 คน รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 36 รูป/คน โดยแบ่งตามสังกัดนิคาย ดังนี้

1. สังกัดมหานิกาย จำนวน 5 แห่งๆละ 4 รูป/คน ได้แก่ วัดอิสาน/วัดพายัพ/วัดบึง/ วัดสะแก/วัดพระนารายณ์มหาราช วรวิหาร ต. ในเมือง อ. เมืองนครราชสีมา จ. นครราชสีมา เป็นสำนักปฏิบัติธรรม ซึ่งจัดตั้งตามมติมหาเถรสมาคม ตั้งแต่ พ.ศ. 2551 – พ.ศ. 2554 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/กลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวน 20 รูป/คน

2. สังกัดธรรมยุตินิกาย จำนวน 4 แห่งๆละ 4 รูป/คน ได้แก่ วัดศาลาลอย/วัดป่าศาลวัน/วัดศาลาทอง/วัดป่าศรัทธาธรรม ต. ในเมือง และวัดป่าศรัทธาธรรม ตำบลหัวทะเล อ. เมืองนครราชสีมา จ. นครราชสีมา ซึ่งล้วนจัดตั้งตามมติมหาเถรสมาคมใน พ.ศ. 2549 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/กลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวน 16 รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยสร้าง และหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 2 ชนิด คือ

1.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) มีคำถามเพื่อสัมภาษณ์ข้อมูล จำนวน 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีคำถาม จำนวน 2 ข้อ และตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเรื่องสภาพการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานในพระพุทธศาสนา มีคำถาม จำนวน 6 ข้อ หาคุณภาพ ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC = 1.00 ซึ่งค่า IOC ตั้งแต่ 0.5-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้ (ประสาธ เนืองเฉลิม, 2554 : 93) จึงนำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกชุดนี้ไปเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 แบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ วิเคราะห์ และประเมิน เพื่อเสนอ ชื่อรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้แบบการสนทนากลุ่ม ซึ่งมีข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ หาคุณภาพ ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC = 1.00 จึงนำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกชุดนี้ไปเก็บรวบรวมข้อมูล

2. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยสร้าง และหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) สร้างโดยสำรวจข้อมูล และสภาพการสอนทั่วไปจากทั้ง 9 วัดก่อน โดยสังเขป ยึดองค์ประกอบของ แบบสอบถามปลายปิด (Close-ended form) มีคำถามลักษณะจำกัดให้ตอบ โดยผู้ตอบเลือกตอบจากคำตอบที่กำหนดให้ และเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (ชวลิต ชูกำแหง, 2553 : 105) ซึ่งผู้วิจัยแบ่งรายละเอียดข้อมูลออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 6 ข้อ ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ และวิเคราะห์ เรื่องรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 3 รูปแบบ ๆ ละ 10 ข้อ รวม 30 ข้อ คือ ก) รูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมาตามแนวสติปัฏฐาน 4: ภาวนาว่าพองหนอ ยุบหนอ จำนวน 10 ข้อ ข) รูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมาตามแนวพุทธทาส: เจริญอานาปานสติสมาธิ จำนวน 10 ข้อ ค) รูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมาตามแนวสถาบันพลังจิตตานุภาพ: ภาวนาว่า พุทโธ จำนวน 10 ข้อ โดยใช้กลุ่ม Try out จำนวน 30 รูป/คน หาคุณภาพทั้ง 2 ขั้นตอน คือ

2.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC = 1.00

2.2 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทั้งฉบับของ Cronbach ได้ค่า Cronbach's Alpha = 0.913 ซึ่งมีค่าสูงกว่า 0.8 นั้นหมายความว่า แบบสอบถาม ชุดนี้ มีคุณภาพดี สามารถนำไปใช้ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้ (Sekaran & Bougie, 2013 : 127)

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล จากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามลำดับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์การตอบแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยนำคำตอบมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แจกแจง จัดหมวดหมู่คำตอบ เพื่อหาแบบแผนโดยใช้ทฤษฎี ซึ่งพิจารณาที่ประเด็นหลัก (Major themes) หรือแบบแผนหลัก (Major pattern) (โสวิทย์ บำรุงภักดิ์, 2563 : 166) ซึ่งผู้วิจัยใช้ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นประเด็นหลัก สรุปเป็นคำตอบโดยอ้างพระไตรปิฎก และอรรถกถา เป็นทฤษฎี

2. วิเคราะห์การตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ นำข้อมูลพื้นฐานมาวิเคราะห์ ตามลักษณะข้อมูลที่รวบรวมได้จากตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป ของแบบสอบถาม แสดงจำนวน และร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตาม 1. เพศ 2. ช่วงอายุ 3. ทำหน้าที่ 4. สำเร็จการศึกษา 5. สังกัดนิาย 6. ประสบการณ์ และกลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ด้วยข้อคำถาม เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ และวิเคราะห์ เรื่องรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 3 รูปแบบ ๆ ละ 10 ข้อ รวมทั้งหมด จำนวน 30 ข้อ แล้วนำคำตอบ คือคะแนนระดับปฏิบัติ มาวิเคราะห์ด้วยการใช้ค่าสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าร้อยละ (%) นำเสนอในรูปตาราง และแปลผลระดับการปฏิบัติด้วยค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์การสนทนากลุ่ม โดยนำคำตอบจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จาก 9 สำนักปฏิบัติธรรม/วัด ที่สังกัดทั้ง 2 นิิกาย คือ มหานิกาย และธรรมยุตินิกาย จำนวน 9 รูป/คน มาสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) หมายถึงการตีความเพื่อสร้างข้อสรุปข้อมูลจากสิ่งที่เป็นรูปธรรม (concrete) ข้อเท็จจริง (fact) ในปรากฏการณ์ที่เป็นมา จากการได้ความรู้ (โสวิทย์ บำรุงรักษ์, 2563 : 161) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ตีความข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ความรู้ที่ได้จากการสนทนากลุ่มก่อน แล้วจึงสร้างข้อสรุป และสังเคราะห์เป็นรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

อธิบายเนื้อหาตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. วิจัยเพื่อตอบคำถามวิจัย จำนวน 3 ข้อ

2. วิจัยโดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย จำนวน 3 ข้อ

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานในพระพุทธศาสนา

2.2 เพื่อศึกษารูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา

2.3 เพื่อเสนอรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา

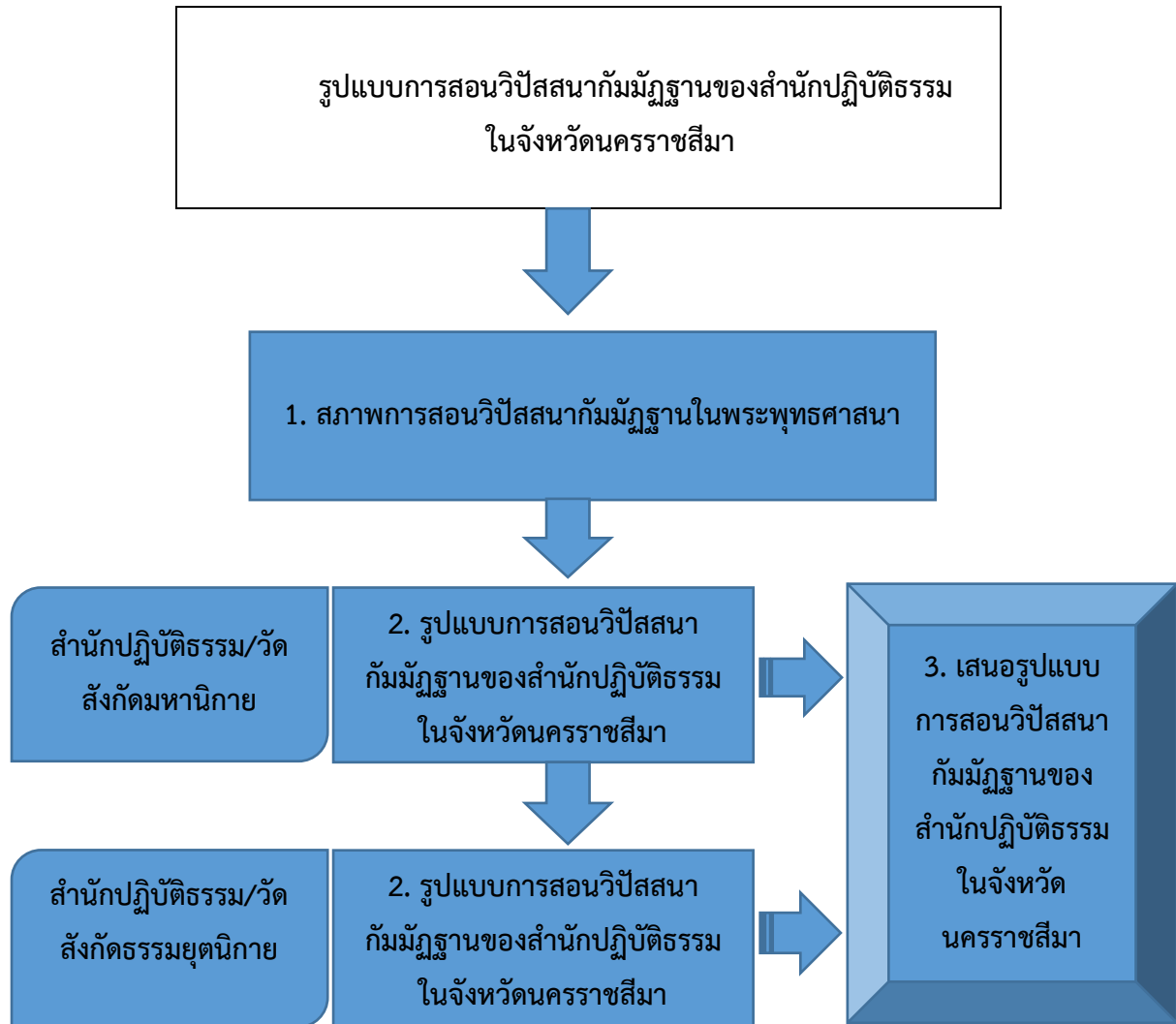
3. สภาพการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานในพระพุทธศาสนา สรุปตามพระไตรปิฎก

4. วิเคราะห์รูปแบบการสอนของสำนักปฏิบัติธรรม/วัดสังกัดมหานิกาย โดยใช้ค่าสถิติสูงสุด เป็นหลัก

5. วิเคราะห์รูปแบบการสอนของสำนักปฏิบัติธรรม/วัดสังกัดธรรมยุตินิกาย โดยใช้ค่าสถิติสูงสุด เป็นหลัก

6. สังเคราะห์รูปแบบการสอนของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา ในปัจจุบัน

7. ผลานิสงส์ที่ผู้เจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน จะได้รับจากรูปแบบการสอนที่สังเคราะห์ขึ้น ตามกรอบแนวคิดด้านล่าง ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยปรากฏตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานในพระพุทธศาสนา พบว่ามี 2 อย่าง คือ

- 1) การสอนสมถกัมมัฏฐาน
- 2) การสอนวิปัสสนากัมมัฏฐาน

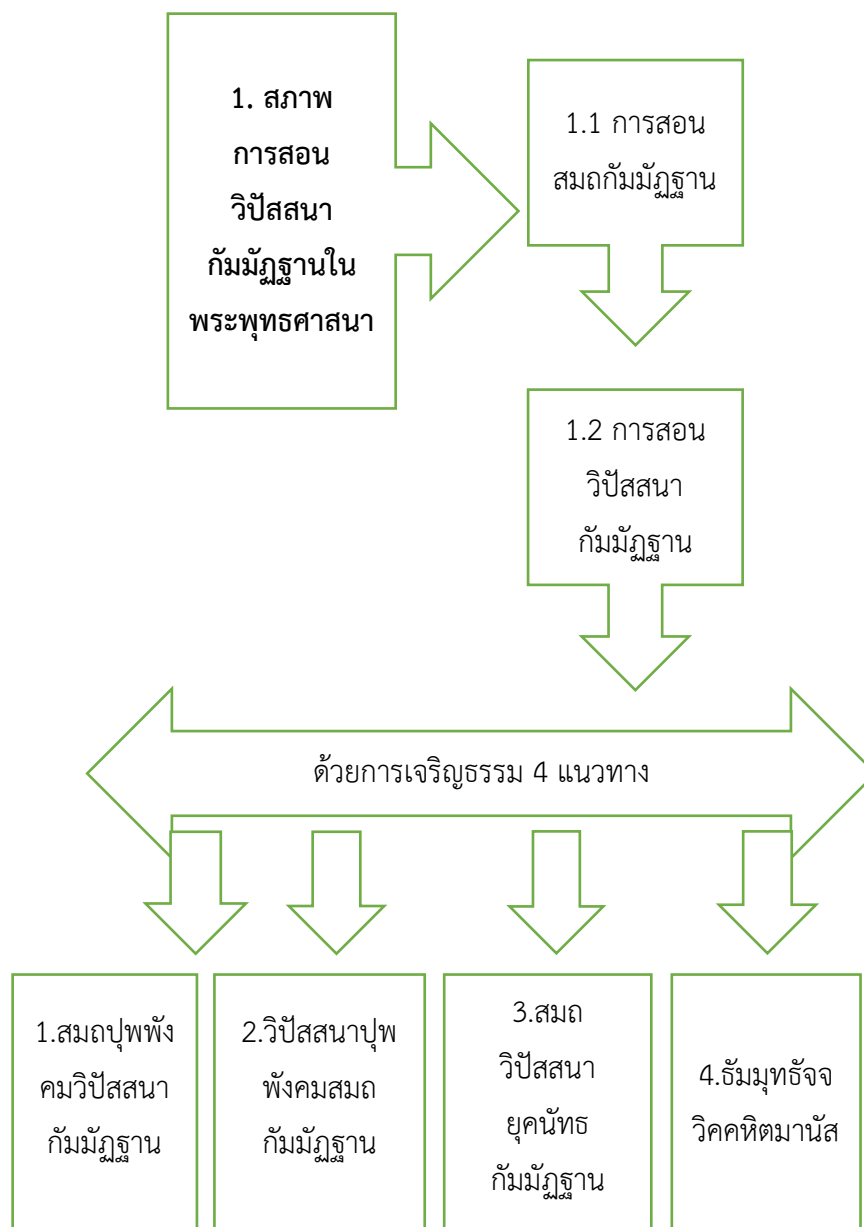
โดยมีมรรค 4 ประการ ของพระอานนท์ เป็นเส้นทางเจริญธรรมนำไปสู่ความสำเร็จ โดยบรรลुธรรมเป็นอริยบุคคล คือ

- ก) สมถปุพพังคมวิปัสสนากัมมัฏฐาน คือการเจริญวิปัสสนาโดยมีสมถะนำหน้า
- ข) วิปัสสนาปุพพังคมสมถกัมมัฏฐาน คือการเจริญสมถะโดยมีวิปัสสนานำหน้า

ค) สมถวิปัสสนายุคันทกัมมัฏฐาน คือการเจริญวิปัสสนา กับสมถะควบคู่กันไป โดยมีสภาวะเป็นอารมณ์

ง) ธรรมุทัจจวิคคหิตมานัส คือการเจริญวิปัสสนาอย่างเดียว กรณีที่มีวิปัสสนูกิเลสเกิดขึ้น ดังแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพแสดงสภาพการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานในพระพุทธศาสนา

2. รูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า

1) สำนักปฏิบัติธรรม/วัดสังกัดมหานิกาย จำนวน 5 แห่ง สอนให้เจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน ด้วยรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานตามแนวสติปัฏฐาน 4: ภาวนาว่าพองหนอ ยุบหนอ เป็นหลัก โดยมีค่าสถิติสูงสุดใน 3 รูปแบบโดยรวมแปลผลอยู่ในระดับปฏิบัติมาก มีค่าสถิติ $\bar{x}$ = 4.16 และร้อยละ 83.30 ดังตาราง 1

ตาราง 1 สำนักปฏิบัติธรรม/วัดสังกัดมหานิกาย สอนให้เจริญวิปัสสนากัมมัฏฐานด้วยรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานตามแนวสติปัฏฐาน 4: ภาวนาว่าพองหนอ ยุบหนอ เป็นหลัก

n = 20

ชื่อสำนักปฏิบัติธรรม/วัดสังกัดมหานิกาย	$\bar{x}$	ร้อยละ	แปลผล
1. วัดอิสาน	3.97	79.50	มาก
2. วัดพายัพ	4.90	98.00	มากที่สุด
3. วัดบึง	3.65	73.00	มาก
4. วัดสะแก	4.32	86.50	มาก
5. วัดพระนารายณ์มหาราช วรวิหาร	3.97	79.50	มาก
รวม	4.16	83.30	ม มาก

2) สำนักปฏิบัติธรรม/วัดสังกัดธรรมยุติกนิกาย จำนวน 4 แห่ง สอนให้เจริญวิปัสสนากัมมัฏฐานตามแนวสถาบันพลังจิตตานุภาพ: ภาวนาว่า พุทโธ เป็นหลัก โดยมีค่าสถิติสูงสุดใน 3 รูปแบบ โดยรวมแปลผลอยู่ในระดับปฏิบัติมาก มีค่าสถิติ $\bar{x}$ = 4.40 และร้อยละ 88.00 ดังตาราง 2

ตาราง 2 สำนักปฏิบัติธรรม/วัดสังกัดธรรมยุติกนิกาย สอนให้เจริญวิปัสสนากัมมัฏฐานด้วยรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานตามแนวสถาบันพลังจิตตานุภาพ: ภาวนาวา พุทโธ เป็นหลัก

n = 16

ชื่อสำนักปฏิบัติธรรม/วัดสังกัดธรรมยุติกนิกาย	$\bar{x}$	ร้อยละ	แปลผล
1. วัดศาลาลอย	4.70	94.00	มากที่สุด
2. วัดป่าสาลวัน	5.00	100	มากที่สุด
3. วัดศาลาทอง	3.70	74.00	มาก
4. วัดป่าศรีธารวม	4.20	84.00	มาก
รวม	4.40	88.00	มาก

3. ผู้วิจัย เสนอรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา: รูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานตามหลักสติปัฏฐาน 4 หรือ V1 to V5 Model โดยมีกระบวนการสอน 5 ขั้น ดังนี้

1) ขั้นการรับรู้ค่านิยม หรือ V1 หมายถึง พระอาจารย์สอนให้ผู้เจริญธรรม คือภิกษุ สามเณร อุบาสก และอุบาสิกา ตัดปลีโพธิ์ เข้าไปถวายตัวแด่พระพุทธเจ้า พระอาจารย์ แล้วขอกัมมัฏฐาน สมาทานศีล ก่อน จากนั้นจะบรรยาย เพื่อปลูกฝังให้ผู้มาเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน มีเจตคติ หรือความรู้สึกที่ดีต่อการเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน เป็นพื้นฐานก่อน โดยมุ่งหวังให้ผู้เจริญธรรม มีสติสัมปชัญญะมากขึ้น เต็มใจที่จะรับรู้ เริ่มรักษาศีลตามที่สมาทานไว้ จึงมีอิทธิพลศึกษา (ศีล) คือมีสัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ และสัมมาอาชีวะ เกิดขึ้น และอยู่ภายใต้การควบคุมของพระอาจารย์ผู้ให้กัมมัฏฐาน

2) ขั้นตอบสนองค่านิยม หรือ V2 พระอาจารย์ สอนผู้เจริญธรรม ด้วยการสาธิต ให้ทำกิจหลักของการเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน 3 อย่าง คือ 1. การผ่อนคลายอิริยาบถก่อนการเดินจงกรม เพราะต้องสวดมนต์ก่อนทุกครั้ง 2. การเดินจงกรมซึ่งมี 6 ระยะ สาธิต และฝึกปฏิบัติจริงวันละ 1 ระยะ และ 3. สาธิตการนั่งสมาธิ โดยเลือกคำภาวนาตามจริตของตนเองเพียง 1 อย่าง คือเลือกภาวนาวา 1. พองหนอ ยุบหนอ หรือ 2. พุทโธ หรือ 3. สุตลมหายใจเข้าออกลึกๆ โดยไม่ต้องใช้คำภาวนา แล้วผู้เจริญธรรมปฏิบัติจริงตาม โดยผู้เจริญธรรม จะทำกิจ 3 อย่างนี้ เวียนกันไป เช่น ผ่อนคลายอิริยาบถก่อนเดินจงกรม 15 นาที เดินจงกรม 30 นาที นั่งสมาธิ 30 นาที แล้วกลับมาผ่อนคลายอิริยาบถก่อนเดินจงกรม 15 นาที เดินจงกรม 30 นาที และนั่งสมาธิ

อีก 30 นาที จึงจะใช้เวลามากกว่า 2 ชั่วโมง โดยพระอาจารย์ผู้สอน จะคำนึงถึงความพึงพอใจในการตอบสนอง ความพยายาม พลังจิต และสุขภาพของผู้เจริญธรรมประกอบด้วย

3) ขั้นการเห็นคุณค่าของค่านิยม หรือ V3 พระอาจารย์สอนให้ผู้เจริญธรรม สอนให้นั่งสมาธิ ลงลึกในรายละเอียดของสัมมาสติ คือสติปัฏฐาน 4 คือการพิจารณาฐานกาย ฐานเวทนา ฐานจิต และฐาน ธรรม พิจารณาทฤษฎีแห่งความเปลี่ยนแปลงเพื่อการดำรงชีวิต ด้วยการยกตัวอย่างเรื่องของสาวก/สาวิกา เมื่อ ครั้งพุทธกาล โดยพิจารณาว่าสรรพสิ่งมีชีวิตทั้งหลายบนโลกนี้ ไม่มีสิ่งใด มั่นคง และยั่งยืน ชั้น 5 มีลักษณะ เป็นไตรลักษณ์ ซึ่งมีลักษณะ 3 ประการ คือล้วนเป็นอนิจจัง มีความไม่เที่ยง เป็นทุกข์ และมีอนัตตา ไม่มีตัวตน เพื่อให้เกิดความสงบแห่งสัมมาสมาธิได้ถึง 3 ระดับ คือ 1. ขณิกสมาธิ 2. อุปจารสมาธิ 3. อัปปนา สมาธิ หรืออย่างน้อย ระดับ 1 คือขณิกสมาธิ ในขั้นที่ 3 ของกระบวนการสอนนี้ ผู้เจริญธรรมที่มีจิตตั้งมั่นชอบ จึงมีอธิจิตตสิกขา (สมาธิ) คือมีสัมมาวายามะ สัมมาสติ และสัมมาสมาธิ เกิดขึ้น

4) ขั้นการจัดระบบค่านิยม หรือ V4 พระอาจารย์ สอนให้ผู้เจริญธรรมที่มีอุปการคุณต่อการ เจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน หรือธรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนให้การเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐานมีคุณวิเศษ มากขึ้น โดยเฉพาะอินทรีย์ 5 หรือพละ 5 ซึ่งย่อว่า อาตปปี สติมา และสัมปชาโน และเน้นอริยมรรคมีองค์ 8 ที่สัมพันธ์ กับไตรสิกขา เพื่อเพิ่มสัมมาวายามะ ให้มากขึ้น สมาธิจะแก่กล้า และมีพลังจิตมากยิ่งขึ้น ส่วนธรรมที่เป็น อุปสรรคต่อการเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน เป็นธรรมที่กั้นไม่ให้บรรลุความดี พระอาจารย์สอนว่า ควรละ ด้วย การยกกรณีตัวอย่าง จากข่าวในสังคมปัจจุบัน เพื่อทำกิเลสให้บรรเทา เบาบางลง จนกระทั่งละ หรือทำให้สิ้น ไปซึ่ง นิราณ 5 และสังโยชน์ 10 หรืออย่างน้อย ละ หรือทำให้สิ้นไปซึ่งสังโยชน์ 3 ได้ ก็จะเป็นผลานิสงส์อย่าง ยิ่ง

5) ขั้นการสร้างลักษณะนิสัยตามค่านิยม หรือ V5 เป็นขั้นประเมินผล พระอาจารย์สอนให้ผู้ เจริญธรรมส่งอารมณ์ พระอาจารย์สอบถามอารมณ์ ซึ่งเป็นขั้นสุดท้าย ของกระบวนการสอน ผู้เจริญธรรมควรเข้า หาพระอาจารย์ เพื่อเล่าอาการต่างๆ ที่เกิดขึ้นขณะเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน ให้พระอาจารย์ฟัง หากถูกต้อง แล้ว ก็จะได้นั่นใจ เพื่อนำไปปฏิบัติต่อ หากยังไม่ถูกต้อง ท่านจะได้ช่วยแก้อารมณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น โดยชี้แจงให้ผู้ เจริญธรรม ไปปรับปรุงแก้ไขอารมณ์เหล่านั้น จากนั้นพระอาจารย์ ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้สอบถาม จะทำการ ชักถามเรื่องเกี่ยวกับกิจที่ผู้เจริญธรรมได้ทำไป แต่ไม่ได้ส่งอารมณ์ ซึ่งเป็นการติดตามผลการเจริญวิปัสสนา กัมมัฏฐาน เช่น การเดินจงกรม การนั่งสมาธิ การกำหนดอิริยาบถย่อย และกิจตามหลักสติปัฏฐานทั้ง 4 ฐาน คือ 1. ฐานกายานุปัสสนาสติปัฏฐาน 2. ฐานเวทณานุปัสสนาสติปัฏฐาน 3. ฐานจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน 4. ฐานธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ผู้สอบถาม จะให้คะแนน แล้วประเมินผลว่าผู้เจริญธรรม มีความ เจริญก้าวหน้า ในการเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน นำกลับไปเจริญธรรมที่วัด/บ้าน จนกลายเป็นนิสัย และเป็น ส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน ผู้เจริญธรรมจึงมีอธิปัญญา (ปัญญา) คือ มีสัมมาทิฐิ (เห็นอริยสัจ 4 เห็นไตรลักษณ์ เห็นปัจจุสมุปบาท) แต่แตกต่างกันออกไป มีสัมมาสังกัปปะ (สละ ปลอดจากกาม พยาบาท และเบียดเบียน)

เกิดขึ้น ทั้งนี้ผู้สอบอารมณ์ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual differences) ด้วย ซึ่งทางพระพุทธศาสนาเรียกว่าจริต พลังจิต ปัญญา และญาณ ของแต่ละบุคคลในการเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน

ผลานิสงส์: ผู้เจริญธรรมมีไตรสิกขาครบ คือ ศีล สมาธิ และปัญญา เห็นสภาวะธรรมตามความเป็นจริงตามทฤษฎีแห่งความเปลี่ยนแปลงเพื่อการดำรงชีวิต (Tilakkhana is the Thoery of Change for Living) โดยเห็นเบญจขันธ์ว่ามีลักษณะเป็นไตรลักษณ์ คือมีลักษณะเป็นอนิจจัง ไม่เที่ยง ทุกขัง เป็นทุกข์ และอนัตตา ไม่มีตัวตน เห็นอริยสัจ ๔ สามารถแก้ไขปัญหาชีวิตได้อย่างแยบคาย มีอทุกข์ขมสุขเวทนา คือ ไม่สุข ไม่ทุกข์ จากการบรรเทา เบาบางกิเลสลง จนกระทั่งละนิรวณ ๕ ละสังโยชน์ ๑๐ ได้ หรืออย่างน้อยละสังโยชน์ ๓ ได้ คือสัปปายะทิวา วิจิกิจฉา และสัพพัตตปารามาส จะบรรลุธรรมเป็นอริยบุคคลระดับ ๑ คือเป็นพระโสดาบัน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา มีผลการวิจัยตามลำดับวัตถุประสงค์ และนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สภาพการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานในพระพุทธศาสนา พบว่ามีการสอน 2 อย่าง ดังนี้

1.1 การสอนสมถกัมมัฏฐาน

1.2 การสอนวิปัสสนากัมมัฏฐาน

เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ การสอนทั้ง 2 อย่างนี้ เป็นลักษณะการสอนให้เจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน เมื่อครั้งพุทธกาล สอดคล้องกับพระสุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มูลปณณาสก์ กล่าวไว้ว่า และสรุปได้ว่า พระผู้มีพระภาคตรัสแก่ สาวกวัจฉะว่า ถ้าเช่นนั้นให้ท่านจงเจริญธรรม 2 ประการ คือ 1. สมถะ 2. วิปัสสนา ให้ยิ่งขึ้นไปเถิด ธรรม 2 ประการ คือ 1. สมถะ 2. วิปัสสนา ซึ่งท่านเจริญให้ยิ่งขึ้นไปแล้ว จักเป็นไปเพื่อรู้แจ้งธรรมชาติหลายประการ (พระไตรปิฎก, 2539. พระสุตตันตปิฎก : เล่ม 13 ข้อ 197 : 235) ซึ่งพระพรหมคุณาภรณ์ กล่าวไว้ว่า 1. สมถภาวนา 2. วิปัสสนาภาวนา สองอย่างนี้ ในบาลี ท่านเรียกว่า ภาเวตัพพรหม และวิชาภาคิยธรรม ในคัมภีร์สมัยหลัง บางทีเรียกว่า กรรมฐาน อารมณ์เป็นที่ตั้งแห่งงานเจริญภาวนา ที่ตั้งแห่งงานทำความเพียร ฝึกอบรมจิต วิธีฝึกอบรมจิต (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2557 : 70) ฉะนั้นภาวนาจึงหมายถึงกัมมัฏฐาน 1. สมถะ หมายถึง สมถกัมมัฏฐาน 2. วิปัสสนา หมายถึง วิปัสสนากัมมัฏฐาน นั้นเอง

โดยมีมรรค 4 ประการ เป็นเส้นทางเจริญธรรมนำไปสู่ความสำเร็จ บรรลุธรรมเป็นอริยบุคคล เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ มีความสอดคล้องกับพระไตรปิฎก เอกสารและงานวิจัย ดังนี้

ก) สมถพุพพังคมวิปัสสนากัมมัฏฐาน คือการเจริญวิปัสสนาโดยมีสมถะนำหน้า สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยชาญ ศรีทานุ พบว่าเมื่อจิตเป็นเอกกัคคตารมณ์ (อารมณ์เดียว) ไม่ฟุ้งซ่าน ด้วยอำนาจแห่ง

เนกขัมมะเป็นสมาธิ จากนั้นใช้ปัญญาที่เกิดจากความสงบแห่งสมณะนี้ พิจารณาสภาวะธรรมที่เกิดขึ้นในสมาธินั้น โดยพิจารณาเห็นความไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา การเจริญธรรมอย่างนี้ ชื่อว่าสมณะมาก่อน วิปัสสนา (ชัย ชาญ ศรีหานู, 2559 : 236)

ข) วิปัสสนาบุพพังคมสมถกัมมัฏฐาน คือการเจริญสมณะโดยมีวิปัสสนานำหน้า สอดคล้องกับ พระครูกลยาณสิทธิวัฒน์ กล่าวไว้ว่า เป็นการใช้ปัญญาพิจารณาไตรลักษณ์ ซึ่งมีลักษณะสาม คืออนิจจัง ทุกขัง และอนัตตา โดยในขณะที่ใช้ปัญญาพิจารณาไตรลักษณ์ นี้จิตมีความสงบ ปลอดโปร่งมีธรรมที่เกิดขึ้นในวิปัสสนา เป็นอารมณ์ และมีจิตเป็นเอกัคคตารมณ์ ไม่ฟุ้งซ่าน เป็นสมาธิ โดยยกตัวอย่างว่า พระมหาปันถก เป็นผู้มีความชำนาญในการเจริญสมณะโดยมีวิปัสสนานำหน้า (พระครูกลยาณสิทธิวัฒน์, 2546 : 159)

ค) สมถวิปัสสนาบุพพังคมกัมมัฏฐาน คือการเจริญวิปัสสนา กับสมณะ ควบคู่กันไป โดยมีสภาวะเป็นอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับพระโสภณมหาเถระ กล่าวไว้ว่าผู้เจริญ สมณะ และวิปัสสนาควบคู่กันไป ด้วยอาการ 16 อย่าง เมื่อออกจากปฐมฌานก็นำธรรมในปฐมฌานมาพิจารณา ออกจากทุติยฌานก็นำธรรมในทุติยฌาน มาพิจารณา ทำโดยทำนองนี้ไปตามลำดับแห่งฌาน ซึ่งฌาน คือ สมณะ และพิจารณา คือ วิปัสสนา ฉะนั้นสมณะ และวิปัสสนาจึงควบคู่กัน พระโสภณมหาเถระ (มหาสิริยาตอ), 2553 : 75) และสอดคล้องกับพระพุทฺธโสมเถระ กล่าวถึง อารมณ์กัมมัฏฐาน ในคัมภีร์วิสุทธิมรรค ว่า อาโลกกสิณ คือกสิณสำเร็จด้วยแสงสว่าง (พระพุทฺธโสมเถระ, 2554 : 182-185) ซึ่งมีพระมหาโมคคัลลานะ เจริญอาโลกกสิณ คือนึกถึงแสงสว่างอยู่ตลอดเวลา ซึ่งท่านเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน สมถกัมมัฏฐาน สลับกับวิปัสสนากัมมัฏฐาน ตามที่พระพุทธองค์ตรัสสอน และพระมหาโมคคัลลานะ ได้บรรลุอรหัตตผล เป็นพระอรหันต์ ในวันนั้นเอง (พระไตรปิฎก, 2539. พระสุตตันตปิฎก : เล่ม 23 ข้อ 58 : 55-56)

ง) อัมมุทธัจจวิคคหิตมานัส คือการเจริญวิปัสสนาอย่างเดียว กรณีที่มีวิปัสสนูกิเลสเกิดขึ้น คือใจถูกอุทธัจจะในธรรมกัณเฏ ในเวลาที่จิตตั้งมั่น สงบภายใน มีภาวะที่จิตเป็นหนึ่งผุดขึ้น ตั้งมั่นอยู่ มรรคก็เกิดขึ้น เมื่อเจริญ ทำให้มากซึ่งมรรคนั้น ย่อมละสังโยชนได้ อนุสัยทั้งหลายย่อมสิ้นสุดไป (พระไตรปิฎก, 2539. พระสุตตันตปิฎก : เล่ม 21 ข้อ 170 : 237-238) ซึ่งสอดคล้องกับพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ปฏิสัมภิทามรรค เมื่อมีอุทธัจจะเกิดขึ้น จิตย่อมสงบตั้งมั่น ด้วยอำนาจของสัมมาสมาธิ อันเกิดจากขณิกสมาธิ ซึ่งเป็นสมาธิในองค์มรรค (พระไตรปิฎก, 2539. พระสุตตันตปิฎก : เล่ม 31 ข้อ 542-3 : 445-448)

2. รูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า

1) สำนักปฏิบัติธรรม/วัดสังกัดมหานิกาย จำนวน 5 แห่ง สอนให้เจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน ด้วยรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมาตามแนวสติปัฏฐาน 4: ภาวนาว่าพองหนอ ยุบหนอ เป็นหลัก โดยมีค่าสถิติสูงสุดใน 3 รูปแบบ คือ ก) รูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมาตามแนวสติปัฏฐาน 4: ภาวนาว่าพองหนอ ยุบหนอ ข) รูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมาตามแนวพุทธานุสส: เจริญอา

นาปานสติสมาธิ ค) รูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมาตามแนวสถาบันพลังจิตตานุภาพ: ภาวนาว่า พุทโธ ซึ่งโดยรวมแปลผลอยู่ในระดับปฏิบัติมาก มีค่าสถิติ $\bar{x} = 4.16$ และร้อยละ 83.30 ดังตาราง 1 เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ เป็นรูปแบบที่มีค่าสถิติสูงสุด ตามเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์รายรูปแบบของสำนักปฏิบัติธรรม/วัดสังกัดมหานิกาย โดยมีค่าสถิติ เรียงจากมาก ไปหาน้อย ดังนี้ วัดพายัพ มีค่าสถิติ $\bar{x} = 4.90$ และร้อยละ 98.00 วัดสะแก มีค่าสถิติ $\bar{x} = 4.32$ และร้อยละ 86.50 วัดอีสาน มีค่าสถิติ $\bar{x} = 3.97$ และร้อยละ 79.50 วัดพระนารายณ์มหาราช วรวิหาร มีค่าสถิติ $\bar{x} = 3.97$ และร้อยละ 79.50 และวัดบึง มีค่าสถิติ $\bar{x} = 3.65$ และร้อยละ 73.00 ตามลำดับ ซึ่งรูปแบบการสอนนี้สอดคล้องกับสำนักปฏิบัติธรรม/วัด ดังนี้ วัดพระธาตุศรีจอมทองวรวิหาร ซึ่งเป็นสำนักปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานแบบ พองหนอ ยุบหนอ (พระธรรมมังคลาจารย์ ทอง สิริมงคล, 2556 : 89-97) วัดอัมพวัน อ. พรหมบุรี จ. สิงห์บุรี เวลาหายใจเข้าท้องพอง กำหนดว่า พองหนอ...หายใจออกท้องยุบกำหนดว่า ยุบหนอ ใจนี้กับท้องที่ยุบ ต้องทันกัน อย่าให้ก่อน หรือหลังกัน (หลวงพ่ोजรัญ จิตธมโม, 2532 : 38) สถาบันวิปัสสนาธุระ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เผยแผ่การปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานแบบพองหนอ ยุบหนอ ซึ่งมีสำนักงานตั้งอยู่ ณ ส่วนธรรมวิจยวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์...พ.ศ. 2540 รัฐสภาได้ตราพระราชบัญญัติ จัดตั้งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย... จึงแบ่งส่วนงานเป็นฝ่ายวิปัสสนาธุระ มีภาระงานบริการอบรมปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานแก่นิสิต บุคลากร และประชาชนทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของยุวดี พนาวรรต วิจัยเรื่อง การเสริมสร้างสุขภาพจิตผู้สูงวัยไทยด้วยวิปัสสนากรรมฐาน พบว่า การนั่งสมาธิแบบพองหนอ ยุบหนอ นั้น สติช่วยให้จิตแนบแน่นอยู่กับอารมณ์อันใด อันหนึ่ง จิตไม่ฟุ้งซ่าน การมีสติ กำหนดรู้ให้จิตจ้อง และจับอย่างแนบชิด อยู่กับอาการพองและยุบ สติกำหนดที่จิตคือ นาม ส่วนอาการพอง และอาการยุบ คือรูป (ยุวดี พนาวรรต, 2559 : 51)

2) สำนักปฏิบัติธรรม/วัดสังกัดธรรมยุติกนิกาย จำนวน 4 แห่ง สอนให้เจริญวิปัสสนากัมมัฏฐานตามแนวสถาบันพลังจิตตานุภาพ: ภาวนาว่า พุทโธ เป็นหลัก โดยมีค่าสถิติสูงสุดใน 3 รูปแบบ ซึ่งโดยรวมแปลผลอยู่ในระดับปฏิบัติมาก มีค่าสถิติ $\bar{x} = 4.40$ และร้อยละ 88.00 ดังตาราง 2 เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะเป็นรูปแบบที่มีค่าสถิติสูงสุด ตามเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์รายรูปแบบของสำนักปฏิบัติธรรม/วัดสังกัดธรรมยุติกนิกาย โดยมีค่าสถิติ เรียงลำดับจากมาก ไปหาน้อย ดังนี้ วัดป่าสาละวัน มีค่าสถิติ $\bar{x} = 5.00$ และร้อยละ 100 วัดศาลาลอย มีค่าสถิติ $\bar{x} = 4.70$ และร้อยละ 94.00 วัดป่าศรีธารวม มีค่าสถิติ $\bar{x} = 4.20$ และร้อยละ 84.00 และวัดศาลาทอง มีค่าสถิติ $\bar{x} = 3.70$ และร้อยละ 74.00 ตามลำดับ ซึ่งรูปแบบการสอนนี้สอดคล้องกับสำนักปฏิบัติธรรม/วัด ดังนี้ วัดทรัพย์ทวีธรรมาราม อ. วังน้ำเขียว จ. นครราชสีมา โดยพระอาจารย์กัณหา สุขกาโม กล่าวไว้ในหนังสือ “สุขกาโมศีโรวาท” ตอนหนึ่งว่า การภาวนานั้น เบื้องต้นต้องยึด “พุทโธ” เป็นหลักทุกอิริยาบถ ถ้าเราเจริญวิปัสสนาเลย จะข้ามขั้นตอนไป ทำให้ใจไม่มีหลัก การเจริญปัญญาด้วยการพิจารณาวิปัสสนา ก็ไม่เกิดผลเท่าที่ควร หรือไม่ได้ผล กลับกลายเป็นความฟุ้งซ่านรำคาญ เป็นวิปัสสนิก ไม่ใช่วิปัสสนา เพราะนึกเอาคาดเดาเอาแล้ว ยึดว่าเรารู้จริงเห็นจริง (พระอาจารย์กัณหา สุขกาโม, 2553 : 168)

วัดเกษรศีลคุณ (วัดป่าบ้านตาด) อ. เมือง จ. อุตรธานี พระอาจารย์มหาบัว ญาณสัมปันโน เล่าถึงการทำวิปัสสนากัมมัฏฐานของท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ ไว้ว่า ท่านจึงตั้งท่านั่งขัดสมาธิ พิจารณาร่างกายเพื่อให้ใจสงบด้วยอุบายนี้ อันเป็นเชิงทดลองดูว่า จิตจะสงบแบบไหนกันแน่ ความที่จิตไม่ได้พักสงบได้เลย เป็นเวลาหลายวัน พร้อมกับได้รับอุบายวิธีที่ถูกต้องเข้ากล่อมเกลา (พิจารณากายเป็นอารมณ์) จิตจึงรวมสงบได้อย่างรวดเร็ว และง่ายตายผิตปกติ ขณะที่จิตรวมสงบตัวลงไป ปรากฏว่าร่างกายได้แตกออกเป็น 2 ภาค และรู้ขึ้นมาในขณะนั้นว่า “นี่เป็นวิธีที่ถูกต้องแน่นอนแล้ว ไม่สงสัย” (พระอาจารย์มหาบัว ญาณสัมปันโน, 2556 : 6)

3. เสนอรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา คือ รูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานตามหลักสติปัฏฐาน 4: V1 to V5 Model

ผู้วิจัยสังเคราะห์รายละเอียดจากการสนทนากลุ่ม เพื่อกระบวนการสอนทั้ง 5 ขั้น พร้อมอักษรย่อของแต่ละขั้น แล้วสรุปย่อ เพื่ออภิปรายผลได้ ดังนี้

1. **ขั้นการรับรู้ค่านิยม (Value receiving)** พระอาจารย์สอนให้ตัดปณิธิ กล่าวคำถวายตัว ขอ กัมมัฏฐาน กับพระอาจารย์ สมาทานศีล ผู้เจริญธรรมมีเจตคติที่ดี และมีศีลสิกขา (ศีล) ตามที่สมาทานศีลเอาไว้ คือมีสัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ และสัมมาอาชีวะ เกิดขึ้น เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ เป็นธรรมเนียมปฏิบัติสืบทอดกันมา ว่าผู้เจริญธรรมในพระพุทธศาสนาต้องเข้าหาพระอาจารย์เพื่อถวายตัว และขอ กัมมัฏฐาน ก่อน ซึ่งสอดคล้องกับพระกอบชัย เขมจารี (ปราบภัย) วิจัยเรื่อง วิธีการสอนวิปัสสนาภาวนา: กรณีศึกษาพระมหา ปาน อานนโศภิตมหาพุทธวงศาป่าหลวง นครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในส่วนของการเตรียมตัวก่อนการปฏิบัติวิปัสสนา ผู้ประสงค์จะเข้าปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา เบื้องต้น ต้องตัดปณิธิ... กล่าวคำถวายตัวแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า กล่าวคำถวายตัวแต่พระอาจารย์ และขอกรรมฐานกับพระอาจารย์ (พระกอบชัย เขมจารี (ปราบภัย), 2560 : 53-54)

2. **ขั้นการตอบสนองค่านิยม (Value responding)** พระอาจารย์สาธิตการทำกิจหลัก คือ การผ่อนคลายอิริยาบถหลังจากนั่งสวดมนต์ การเดินจงกรม การนั่งสมาธิ โดยผู้เจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน เริ่มมีอาการผ่อนคลายอารมณ์จากความตึงเครียด ความกังวล และเริ่มมีความสุขเพราะจิตใจสงบ เป็นต้น เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะการนั่งสมาธิ เป็นการพักผ่อนคลาย และจิตใจอย่างหนึ่ง สอดคล้องกับยุวดี พนาวรรต วิจัยเรื่อง การเสริมสร้างสุขภาพจิตผู้สูงวัยไทยด้วยวิปัสสนากรรมฐาน ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ทำให้ผู้สูงวัยมีความสุขทางใจมากขึ้น (ยุวดี พนาวรรต, 2559 : บทคัดย่อ) และยังสอดคล้องกับ Primprao Disayavanish studied the effect of Buddhist insight meditation on stress and anxiety. She found that: The technique of Buddhist insight meditation is found to be effected and useful in reducing stress and anxiety. (Primprao Disayavanish, 1994 : abstract) ซึ่งหมายถึงวิปัสสนากัมมัฏฐาน มีผลและประโยชน์ในเรื่องการลดความเครียด และความวิตกกังวลได้

3. ขั้นการเห็นคุณค่าของค่านิยม (Value valuing) พระอาจารย์สอนให้พิจารณาลงลึกในรายละเอียดของสัมมาสติ คือสติปัฏฐาน 4 คือการพิจารณาฐานกาย ฐานเวทนา ฐานจิต และฐานธรรม จะเห็นทฤษฎีแห่งความเปลี่ยนแปลงเพื่อการดำรงชีวิต (Tilakkhana is the Theory of Change for Living) โดยเห็นขั้น 5 ว่ามีลักษณะเป็นไตรลักษณ์ คือ 1. อนิจจัง/ไม่เที่ยง 2. ทุกขัง/เป็นทุกข์ 3. อนัตตา/ไม่มีตัวตน ขั้นนี้จึงมีอริยจิตตสิกขา (สมาธิ) คือมีสัมมาวายามะ สัมมาสติ และสัมมาสมาธิ เกิดขึ้น เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ พระอาจารย์ มุ่งหวังให้เกิดสัมมาสมาธิ ซึ่งหมายถึง สมาธิชอบที่ผู้เจริญธรรมอาจจะสามารถเข้าถึงระดับของสมาธิได้ถึง 3 ระดับ คือ 1. ขณิกสมาธิ 2. อุปจารสมาธิ และ 3. อัปปนาสมาธิ หรืออย่างน้อยระดับ 1. คือขณิกสมาธิ ซึ่งสอดคล้องกับพระครูสมุห์เกิด ปุณฺณกาโม (ดานขุนทด) วิจัยเรื่อง ศึกษาเวทนาในการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาตามหลักสติปัฏฐาน 4 โดยพบว่า การปฏิบัติ คือมีสติระลึก รู้ ใฝ่สังเกต พิจารณาความรู้สึกภายในกาย และใจที่เป็นสุข เป็นทุกข์ และไม่ใช่ว่าสุขไม่ใช่ทุกข์ ตามที่ปรากฏจริงโดยความไม่เที่ยง เป็นทุกข์ และอนัตตา เพื่อให้เห็นว่าเวทณาก็สักแต่ว่าเวทนา ไม่ใช่สัตว์ บุคคล ตัวตน เรา เขา เมื่อ พิจารณาเห็นเวทนาในเวทนาทั้งหลายตามความจริงที่ปรากฏ ย่อมสามารถถ้อยถอนความยึดมั่นถือมั่นในอารมณ์ทั้งที่ชอบใจ และไม่ชอบใจได้

4. ขั้นการจัดระบบค่านิยม (Value organization) พระอาจารย์สอนให้นำหลักธรรมอินทรี 5 หรือพละ 5 อริยมรรคมีองค์ 8 ที่สัมพันธ์กับไตรสิกขา มาเจริญ เพื่อสนับสนุนการเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน ผู้เจริญธรรมจะเห็นสภาวะธรรมตามความเป็นจริง เมื่อทุกข์ขมสุขเวทนาเกิดขึ้น คือ ไม่สุข ไม่ทุกข์ จากการบรรเทา เบาบาง และละกิเลสจากนิรโรค 5 ได้ มีพลังจิตแก่กล้าขึ้น ตามลำดับ สามารถละสังโยชน์ 10 ได้ หรืออย่างน้อยละสังโยชน์ 3 ได้ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้เจริญธรรมที่เจริญธรรมที่มีอุปการคุณ หรือธรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนให้การเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน จะมีผลเป็นอันมาก โดยเฉพาะอินทรี 5 หรือพละ 5 ซึ่งย่อว่า อาตปปี สติมา และ สัมปชาโน อริยมรรคมีองค์ 8 และไตรสิกขา ทำให้ได้ อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา อธิกุศลที่ตนมุ่งปรารถนา คือ มรรค ผล นิพพาน จึงจะสำเร็จได้ตามความประสงค์ (พระอุดมวิชาญาณเถร (โชดก ญาณสิทธิ ป.ท. 9), 2505 : 9-10) ส่วนธรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน เป็นธรรมที่กั้นไม่ให้บรรลุความดี พระอาจารย์สอนว่า ควรละ โดยทำกิเลสให้บรรเทา เบาบางลง จนในที่สุดสามารถทำให้สิ้นไปซึ่งกิเลส ในนิรโรค 5 และสังโยชน์ 10 ได้ นั้นหมายความว่าเมื่ออัสวักขยญาณ เกิดขึ้น จึงสิ้นอาสวะ หรืออย่างน้อยละ หรือทำให้สิ้นไปซึ่งสังโยชน์ 3 ได้ ก็จะสามารถบรรลุธรรม เป็นอริยบุคคล ระดับ 1 คือเป็นพระโสดาบัน ซึ่งสอดคล้องกับญัตติฐาน นิสิตฐานนท ทำการวิจัยเรื่อง ลักษณะจิตตองกามตามหลักพุทธจิตวิทยาของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะจิตตองกาม ตามหลักพุทธจิตวิทยา...ในการปฏิบัติสมถกรรมฐาน และการเพ่งด้วยอาการที่แน่วแน่ในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ลักษณะจิตตองกามเกิดจากการฝึกฝนตามหลักธรรมสติปัฏฐาน 4 สัมมปธาน 4 อิทธิบาท 4 อินทรี 5 พละ 5 โพชฌงค์ 7 และอริยมรรคมีองค์ 8 ลักษณะจิตตองกาม อยู่ท่ามกลางจิตผ่องใส และจิตอาจหาญร่าเริง การสร้างลักษณะจิตตองกามตามหลักพุทธจิตวิทยา เกิดขึ้นจากการศึกษา และการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา และยังสอดคล้องกับจุฑาภักดิ์ หริรักษ์ธารง วิจัยเรื่อง รูปแบบการบรรลุธรรมในพุทธศาสนาเถรวาท ผลการวิจัย

พบว่า... การปฏิบัติธรรมจนหมดจดจากกิเลส เป็นอริยบุคคลผู้เข้าใจในไตรลักษณ์ และปฏิบัติภาวนาเพื่ออบรมกาย ใจ และปัญญาอันเป็นที่ตั้งแห่งสมณะและวิปัสสนาภาวนา โดยการเจริญสลับกันหรือเจริญคู่กันไป เพื่อฝึกจิตให้เกิดปัญญา เกิดความรู้แจ้งในรูปนามที่เป็น สภาวะธรรม เห็นแจ้งชัดในรูปนาม หรือขั้น 5 ว่าไม่เที่ยง เป็นทุกข์ และเป็นอนัตตา ถือเป็นการ ภาวนาปัญญาที่ทำให้จิตของผู้ปฏิบัติพ้นจากทุกข์ทั้งปวง และมุ่งสู่ความสงบที่เป็นโลกุตตระอันมี นิพพานเป็นจุดหมายสูงสุดในพระพุทธศาสนา ซึ่งมีตัวอย่างการบรรลุธรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท ได้แก่ พระโศตบั่น พระสกทาคามี พระอนาคามี และพระอรหันต์ (จุฑาภักดิ์ หิริรักษ์ อารัง, 2560 : บทคัดย่อ)

5. **ขั้นการสร้างลักษณะนิสัยตามค่านิยม (Characterization by value)** เป็นขั้นประเมินผล ผู้เจริญธรรมส่งอารมณ์ พระอาจารย์สอบอารมณ์ และให้ข้อมูลย้อนกลับ เจริญรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานตามหลักสติปัฏฐาน 4 ต่อที่บ้านในชีวิตประจำวัน จนเกิดเป็นนิสัย ผู้เจริญธรรมมีอภิปญญาสิกขา (ปัญญา) คือ มีสัมมาทิฐิ (เห็นอริยสัจ 4 เห็นไตรลักษณ์ เห็นปัจจุสมุพบาท) แต่แตกต่างกันออกไป มีสัมมาสังกัปปะ (สละ ปลอดภัยจากกาม พยาบาท และเบียดเบียน) เกิดขึ้น สามารถแก้ปัญหาชีวิตได้อย่างแยบคาย เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะในขั้นนี้เป็นขั้นประเมินผล ผู้เจริญธรรม จะรู้ความก้าวหน้าของตนเองด้วยการส่งอารมณ์ หรือด้วยการเล่าประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนให้พระอาจารย์ฟัง จากนั้นตอบคำถามของพระอาจารย์จากการสอบอารมณ์ รู้ เห็นอริยสัจ 4 สามารถนำมาแก้ปัญหาชีวิตได้อย่างแยบคาย ซึ่งสอดคล้องกับพระกอบชัย เขมจารี (ปราบภัย) วิจัยเรื่อง วิธีการสอนวิปัสสนาภาวนา: กรณีศึกษาพระมหาปาน อานนโฑวดีมหาพุทธวงศาปาหลวง นครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการศึกษาพบว่า การสอนวิปัสสนาภาวนาที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท คือการสอนให้ปฏิบัติตามแนวสติปัฏฐาน 4 เป็นหลัก ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงใช้วิธีการสอนวิปัสสนาภาวนาโดยเน้นอานุสาสนีปาฏิหาริย์เป็นสำคัญ โดยทรงใช้วิธีในการสอนวิปัสสนาภาวนา ทั้งหมด 4 รูปแบบ คือ การบรรยาย การสนทนา การถาม-ตอบปัญหา การลงโทษ และให้รางวัล (พระกอบชัย เขมจารี (ปราบภัย), 2560 : บทคัดย่อ) และยังสอดคล้องกับพระสมุห์มานัส อคฺคธมฺโม ทำวิจัยเรื่อง ศึกษาเมตตาจิตโตวิมุตติอันเป็นบาทฐานในการบรรลุธรรม พบว่า... รูป-นาม ซึ่งเป็นแดนเกิดของปัญญาโดยผ่านกระบวนการปฏิบัติกรรมฐานตามหลักสติปัฏฐาน 4 เห็นความเสื่อมไป และสิ้นไปของสังขารทั้งหลาย ด้วยวิปัสสนาปัญญา เห็นแจ้งในอริยสัจ 4 เป็นวิชาวินิพพาน และบังเกิดวิมุตติทั้งสองส่วน พ้นจากรูปกายด้วยอรุโสมปาบัติ และพ้นจากกิเลสด้วยอริยมรรค (พระกอบชัย เขมจารี (ปราบภัย), 2558 : บทคัดย่อ)

ผลานิสงส์: พระอาจารย์ที่สอนด้วยรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานตามหลักสติปัฏฐาน 4: V1 to V5 Model จะสอนให้ผู้เจริญธรรมเห็นสภาวะธรรมตามความเป็นจริงตามไตรลักษณ์ คือทฤษฎีแห่งความเปลี่ยนแปลงเพื่อการดำรงชีวิต (Tilakkhana is the Thoery of Change for Living) โดยเห็นเบญจขันธ์ว่ามีลักษณะเป็นไตรลักษณ์ คือมีลักษณะเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เป็นอนิจจัง ไม่เที่ยง ทุกขัง เป็นทุกข์ และอนัตตา ไม่มีตัวตน มีทุกข์ขมสุขเวทนา คือไม่สุข ไม่ทุกข์ จากการบรรเทา เบาบางกิเลส ด้วยการละ

นิวรรณ์ 5 และหากผู้เจริญธรรมมีพลังจิตแก่กล้า สามารถละสังโยชน์ 10 ได้ หรืออย่างน้อยละสังโยชน์ 3 ได้ ผู้เจริญธรรมจะบรรลุธรรม เป็นอริยบุคคลระดับ 1 คือเป็นพระโสดาบัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะจังหวัด ทั้งสองนิกาย คีอมหานิกาย และธรรมยุติกนิกาย (ธรรมยุตินิกาย) ควรส่งเสริมให้ภิกษุ สามเณร อุบาสก และอุบาสิกา เจริญวิปัสสนากัมมัฏฐานทุกสำนักปฏิบัติธรรม/วัด ไม่ว่าจะเป็นอยู่ในเมือง หรือชนบท โดยปรับสภาพของสำนักปฏิบัติธรรม/วัดที่ไม่เหมาะสมสำหรับการเจริญธรรม ให้กลายเป็นวัดที่มีสัปปายะ หรือวัดที่มีความเหมาะสมสำหรับทำกิจการสอนในรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา ด้วยรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานตามหลักสติปัฏฐาน 4 หรือ V1 to V5 Model ได้ เพราะหากยกเอาเรื่อง สัปปายะไม่เหมาะสม มาเป็นข้ออ้างแล้ว แม้แต่ภิกษุ สามเณร ยังไม่รู้จักสมถกัมมัฏฐาน คือวิธีอบรมจิต เพื่อให้เกิดความสงบ แล้วทั้งภิกษุ สามเณร อุบาสก และอุบาสิกา จะรู้จักวิปัสสนากัมมัฏฐาน คือวิธีอบรมจิต เพื่อให้เกิดปัญญารู้แจ้ง เห็นจริงได้อย่างไร ฉะนั้นนอกจากกิจหลักที่ปฏิบัติอยู่แล้ว ทุกวัดควรแต่งตั้ง/มีพระอาจารย์เพื่อสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานให้แก่ ภิกษุ สามเณร อุบาสก และอุบาสิกา

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 ควรแบ่งรายได้ของสำนักปฏิบัติธรรม/วัด มาเป็นงบประมาณ หรือค่าใช้จ่าย เพื่อจัด และดำเนินการสอนรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา ด้วยรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานตามหลักสติปัฏฐาน 4 หรือ V1 to V5 Model ให้แก่ภิกษุ สามเณร อุบาสก และอุบาสิกา อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ติดต่อกันเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 1 เดือน หรือทุกวันธรรมสวนะ (วันพระ) เป็นเวลา 3 เดือน ในช่วงเข้าพรรษา/ตลอดปี เช่น วัดอีสาน วัดพายัพ วัดป่าสาละวัน และวัดป่าศรัทธารวม เป็นต้น

2.2 หน่วยงาน เช่น สำนักพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา ควรส่งเสริมให้มีการสอนรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา ด้วยรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานตามหลักสติปัฏฐาน 4 หรือ V1 to V5 Model ให้แก่ภิกษุ สามเณร อุบาสก และอุบาสิกา ด้วยการจัดหางบประมาณ มาช่วยเหลือ โดยไม่ปล่อยให้เป็นการรับผิดชอบของสำนักปฏิบัติธรรม/วัด แต่เพียงฝ่ายเดียว

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

3.1 ศึกษาผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ และองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย เพื่อเตรียมนำไปใช้/ประยุกต์ใช้

3.2 ศึกษารูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา คือ รูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานตามหลักสติปัฏฐาน 4 หรือ V1 to V5 Model ตามกระบวนการสอนทั้ง 5 ขั้นโดยละเอียด จากดัชนีพนธ์ ของนางปิติมาส จีวิเศษ หรือบทความวิจัยจากวารสาร Journal of Modern Learning Development เพื่อนำไปใช้/ประยุกต์ใช้

3.3 การสอนตามรูปแบบนี้ ควรแบ่งชั้นการสอน โดยใช้พระอาจารย์อย่างน้อยจำนวน 2-3 ท่าน หากจัดรวมภิกษุ สามเณร/ อุบาสก อุบาสิกา เป็นกลุ่มใหญ่ จำนวน 50-100 รูป/คน จะใช้พระอาจารย์จำนวน 5 ท่าน โดยรับผิดชอบชั้นการสอนท่านละ 1 ชั้น ในลักษณะการสอนเป็นคณะ (Team Teaching) จะทำให้การสอนมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล มากขึ้น

3.4 ทุกสำนักปฏิบัติธรรม/วัด สามารถนำ รูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานของสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา คือรูปแบบการสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานตามหลักสติปัฏฐาน 4 หรือ V1 to V5 Model ไปใช้สอนได้ทั้ง 2 สังกัด คือ ทั้งมหานิกาย และธรรมยุติกนิกาย

เอกสารอ้างอิง

- จุฑาภักดิ์ หริรักษ์ธำรง. (2560). รูปแบบการบรรลุมรรคในพุทธศาสนาเถรวาท. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ขวลิต ชูกำแพง. (2553). การวิจัยหลักสูตรและการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัยชาญ ศรีหานู. (2559). รายงานวิจัยย่อยที่ ๔ การปฏิบัติ และการสอบอารมณ์กรรมฐาน ตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาทในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์การวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ สุวีริยาสาส์น.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2554). วิจัยการเรียนรู้การสอน. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- พระกอบชัย เขมจารี (ปราบภัย). (2560). วิธีการสอนวิปัสสนาภาวนา : กรณีศึกษาพระมหาปาน อานนโธ วัดมหาพุทธวงศาป่าหลวง นครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูกลยาณสิทธิวัฒน์. (2556). เอตทัคคะในพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสหธรรมมิก.

- พระธรรมมิ่งคลาจารย์ (ทอง สิริมังคโล). (2556). *หลักปฏิบัติในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงใหม่: โรงพิมพ์แม่จักษ์พริ้นติ้ง.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2557). *พุทธธรรมฉบับปรับขยาย*. (พิมพ์ครั้งที่ 39). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพุทธโฆสเถระ. (2554). *คัมภีร์วิสุทธิมรรค. แปล และเรียบเรียงโดย สมเด็จพระพุทธปาปจน* (อาจ อาสภมหาเถระ). (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: บริษัทนาเพรส จำกัด.
- พระสิงหบุราจารย์ (หลวงพ่อจรัญ จิตธมโม). (2532). *วิปัสสนากรรมฐาน เปลี่ยนชีวิต*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธนชัยรุ่งเรืองพัฒนา จำกัด.
- พระโสภณมหาเถระ (มหาสีสยาตอ). (2553). *วิปัสสนาธุระ หลักการปฏิบัติวิปัสสนา (ฉบับสมบูรณ์)*. จำรูญธรรมดาแปล. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประยูรสาส์นไทยการพิมพ์.
- พระอาจารย์กัญญา สุขกาโม. (2553). *สุขกาโมศีลวิเวก*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ปริมา พับลิชชิง จำกัด.
- พระอาจารย์มหาบัว ญาณสัมปันโน. (2556). *ประวัติท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตะเถระ*. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพมหานคร: บริษัทศิลป์สยามบรรจภัณฑ์และการพิมพ์ จำกัด.
- พระอุดมวิद्याเถระ (โชดก ญาณสิทธิ ป.ท. 9). (2505). *วิปัสสนากรรมฐาน เล่ม 4*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อาศรมอักษร.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ยุวดี พนาวรรต. (2559). *การเสริมสร้างสุขภาพจิตผู้สูงอายุไทยด้วยวิปัสสนากรรมฐาน*. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิชชุดา ฐิติโชติรัตน. (2559). *การพัฒนารูปแบบการฝึกสมาธิจิตวิทยาบูรณาการของพระสงฆ์ที่มีบทบาทให้การปรึกษา*. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- โสวิทย์ บำรุงภักดี. (2563). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพระพุทธศาสนาและวิจัยชั้นสูง*. ขอนแก่น: เอ็มมี ก้อปปี เซนเตอร์.
- Primprao Disayavanish. (1994). *The effect of Buddhist insight meditation on stress and anxiety*. Ph.D. Dissertation : Illinois State University.
- Sekaran, U. & Bougie, R. (2013). *Research Methods for Business*. (6th ed). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
- T.W. Rhys Davids and William Stede. (1997). *Pali-English Dictionary*. India: Motilal Banarsidass Publishers Private Limited.

การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาจีน โดยใช้สื่อมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชินอรสวิทยาลัย เรื่อง 苹果一斤多少钱?

(How much is half a kilo of apples?) และ 我换人民币。

(I want to exchange for RMB.)

**Improving Chinese Reading Skill Based on Multimedia for Students in
Mathayom 4, Chinorotwittayalai School**

อัญทิกาณ์ คำมะณี และ อรุณช ลิ้มตศิริ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Untika Kammanee and Oranuch Limtasiri

Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: yungying_untika@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? และ 我换人民币。 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชินอรสวิทยาลัย ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาจีนอ่าน-เขียน 2 เรื่อง 苹果一斤多少钱? และ 我换人民币。 ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชินอรสวิทยาลัย โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สื่อมัลติมีเดีย จำนวน 5 แผน แผนละ 2 คาบเรียน รวมทั้งหมด 10 คาบเรียน (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้สื่อมัลติมีเดีย (4) สื่อมัลติมีเดีย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่นและค่าสถิติ t-test (Dependent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่า ประสิทธิภาพเท่ากับ 82.25/79.83

* วันที่รับบทความ: 30 สิงหาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 22 กันยายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 26 กันยายน 2565

Received: August 30, 2022; Revised: September 22, 2022; Accepted: September 26, 2022

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาจีนอ่าน-เขียน 2 หลังเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。อยู่ในระดับ มาก

คำสำคัญ: สื่อมัลติมีเดีย; ทักษะการอ่าน; ความพึงพอใจ

Abstracts

The objectives of this research were (1) to create and find efficiency of multimedia on (How much is half a kilo of apples?) and (I want to exchange for RMB.) for mathayom 4, Chinorotwittayalai School. The study was to focus on learning in order to meet the standard criteria 80/80. (2) The study also compares learning achievement of pre- and post-Chinese reading-writing subject on the two stories (How much is half a kilo of apples?) and (I want to exchange for RMB.), The respondents were 38 students in mathayom 4 in academic year 2021, Chinorotwittayalai School. For research methodology, Purposive Sampling was used in this study (because there was only 1 room had studied Chinese reading-writing 2). Research tools used in this study were (1) five lesson plans in totally 10 periods (2 periods of each plan) (2) learning achievement tests on (How much is half a kilo of apples?) and (I want to exchange for RMB.) (3) Students' satisfaction form toward studying with multimedia (4) multimedia. The statistical data analyzation used in this study was mean, Standard Deviation, Index of Difficulty, Discrimination, Reliability and t-test.

The research findings found that:

1. The efficiency of multimedia learning on (How much is half a kilo of apples?) and (I want to exchange for RMB.) for mathayom 4 students indicated value at 82.25/79.83

2. Learning achievement on Chinese reading-writing 2 (How much is half a kilo of apples?) and (I want to exchange for RMB.) presented high value on post-test, which it was higher than pre-test. It was in accordance with statistically significant at .05

3. Students' satisfaction toward learning Chinese based on multimedia for the story (How much is half a kilo of apples?) and (I want to exchange for RMB.) presented at high level.

Keywords: Multimedia; Reading Skill; Satisfaction

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรมในการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพเน้นความรู้คู่คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมให้สถานศึกษาจัดสาระและกิจกรรม โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนรวมถึงให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน จึงมีการนำเทคโนโลยี สื่อมัลติมีเดียมาใช้กันอย่างแพร่หลายในประเทศไทย เทคโนโลยี สื่อมัลติมีเดียมีส่วนร่วมที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนอย่างมาก เป็นส่วนที่กระตุ้นให้เกิดทักษะการเรียนรู้ สามารถนำเทคโนโลยี สื่อมัลติมีเดียเข้ามาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ภคณัฐ บุญอนอม, 2553 : 2) โดยผู้สอนสามารถบูรณาการเอาข้อมูลรูปแบบต่าง ๆ เช่น ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง วิดีโอและข้อความ เข้าไปเป็นองค์ประกอบเพื่อการสื่อสารและให้ประสบการณ์กับผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ (ดิเรก พรสีมา, 2559 : ออนไลน์) การเรียนการสอนภาษาจีนด้วยเทคโนโลยี สื่อมัลติมีเดียจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อ การสอนภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศ ผู้สอนมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกลวิธีสอนใหม่ ๆ และเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียนด้วยการใช้เทคโนโลยี สื่อมัลติมีเดียเพื่อจัดการเรียนการสอนภาษาจีนให้มีประสิทธิภาพ

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสอนในรายวิชาภาษาจีนอ่าน-เขียน 2 พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ไม่สามารถอ่านอักษรจีนได้ เนื่องจากนักเรียนขาดความสนใจ การอ่านอักษรจีนเป็นสิ่งที่ยาก การใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านไม่น่าสนใจ มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการท่องจำ อักษรจีนบางตัวอักษรมีความคล้ายคลึงกันทำให้สับสน รวมทั้งนักเรียนมีความรู้ด้านคำศัพท์ไม่มากพอ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการนำภาษาไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ผู้สอนจึงต้องหาสื่อการสอน เทคนิค วิธีการสอนต่าง ๆ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนให้สามารถยกระดับและพัฒนาไป ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความจำเป็นที่จะวิจัยการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาจีน โดยใช้สื่อมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชินโรสวิทยาลัย ซึ่งผู้สอนจะเลือกสื่อมัลติมีเดียที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและความสนใจของผู้เรียน มีขั้นตอนการใช้งานที่ไม่ซับซ้อน ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ง่าย มีการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ทบทวนความรู้เดิมหรือการเรียนรู้จากง่ายไปสู่ยาก เน้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการอ่านภาษาจีน รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาจีนก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชินรสรวิทยาลัย์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 1 ห้อง รวม 38 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เนื่องจากมีเพียง 1 ห้องเรียนที่เรียนวิชาภาษาจีน อ่าน-เขียน 2

2. เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

- 2.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย จำนวน 5 แผน แผนละ 2 คาบ
- 2.1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 30 คะแนน ใช้ในการสอบก่อนเรียน (Pre-test) และทดสอบหลังเรียน (Post-test)
- 2.1.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียน โดยการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ
- 2.1.4 สื่อมัลติมีเดีย ประกอบด้วย 2 ชนิด ดังต่อไปนี้

2.4.1 Word Wall

2.4.2 Live Worksheet

2.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

การสร้างเครื่องมือวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตาม ขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ออกแบบการสอน วิชา จ31204 ภาษาจีนอ่าน-เขียน 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。 โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย จากนั้นผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อมัลติมีเดียก่อนนำไปใช้ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องรวมถึงข้อบกพร่องในแผนการจัดการเรียนตามขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนชินโรวินวิทยาลัย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2.2.2 วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดเค้าโครงเรื่องเนื้อหา โดยแบ่งเป็น 2 หน่วยการเรียนรู้ 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。

2.2.3 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อมัลติมีเดียตามโครงสร้างเนื้อหา จำนวน 2 หน่วยการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง 苹果一斤多少钱? จำนวน 3 แผนการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง 我换人民币。 จำนวน 2 แผนการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ละ 2 คาบ รวม 5 เวลา 10 คาบ

2.2.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา กิจกรรม การวัดและประเมินผล พร้อมทั้ง แก้ไข และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2.5 นำตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยแบบประเมินลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert ผลการประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。 โดยผู้เชี่ยวชาญมีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมเท่ากับ 4.69

2.2.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจและเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มทดลอง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/7 จำนวน 38 คน ที่ได้มาจากวิธีการเลือกแบบเจาะจง

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。 โดยวิธีการสร้างดังนี้

2.3.1 ศึกษาหนังสือ เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบทดสอบ

2.3.2 ศึกษาหนังสือ เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย 6 ระดับของ Bloom คือ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การประเมินค่าและการคิดสร้างสรรค์

2.3.3 ศึกษาและวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เพื่อนำมาสร้างแบบทดสอบ

2.3.4 สร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือกและแบบทดสอบการอ่านภาษาจีนตามเนื้อหาที่กำหนดและระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ ตามแนวคิดของ Bloom ทั้ง 6 ชั้น คือความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การประเมินค่าและการคิดสร้างสรรค์

2.3.5 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。 จำนวน 35 ข้อ

2.3.6 นำแบบทดสอบที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.3.7 นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.3.8 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。 ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

2.3.9 วิเคราะห์ข้อมูลและหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ใช้สูตร IOC (index of item-objective congruence หรือ IOC) โดยเลือกข้อสอบที่อยู่เกณฑ์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาที่ใช้ได้ ซึ่งพบว่าข้อสอบ 35 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดทั้ง 33 ข้อ

2.3.10 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว จำนวน 33 ข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 ไปทดลอง (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 35 คน ที่เคยเรียน เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。 มาแล้วและนำมาตรวจให้คะแนน โดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ชัดเจนหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน

2.3.11 นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20-1.00 ไว้จำนวน 30 ข้อ โดยข้อสอบที่คัดเลือกไว้มีค่า p ระหว่าง 0.2-0.77 และค่า r อยู่ระหว่าง 0.5-0.60 เพื่อความเหมาะสมของข้อสอบกับเนื้อหาผู้ศึกษาได้คัดเลือกข้อสอบที่ครอบคลุมทุกจุดประสงค์ให้เหลือจำนวน 30 ข้อ และตัดข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำสุดออก 3 ข้อ

2.3.12 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่คัดเลือกไว้เหลือ 30 ข้อมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR-20 ของ คูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.59

2.3.13 จัดพิมพ์แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจำนวน 30 ข้อ เพื่อนำไปใช้ในการทดลองต่อไป

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจ

การสร้างแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชินโรสวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย มีขั้นตอน ดังนี้

2.4.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจและวิธีการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทแบบสอบถามจากเอกสาร หนังสือ ตำราที่เกี่ยวข้อง

2.4.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ ชนิดมาตราส่วนประมาณ

2.4.3 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย จำนวน 15 ข้อ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาหาความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้เกณฑ์หาค่า IOC (Index of item objective congruence) ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและความชัดเจนของข้อคำถาม จากนั้นแก้ไขแบบสอบถามความพึงพอใจตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.4.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบวัดความพึงพอใจตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ เสนอ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา เนื้อหา โดยใช้เกณฑ์หาค่า IOC (Index of item objective congruence) รายข้อ ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปก่อนที่จะนำไปทดลองใช้

2.4.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผ่านเกณฑ์ IOC ทั้งหมด นำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชินโรสวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร กลุ่มทดลอง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2.5 สื่อมัลติมีเดีย

ขั้นตอนในการสร้างสื่อมัลติมีเดีย มีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.5.1 Wall Word และ Live Worksheet

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนชินโรสวิทยาลัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

2. ศึกษาเนื้อหา รูปแบบวิธีการสร้างและการหาประสิทธิภาพสื่อมัลติมีเดียจากเอกสาร หนังสือ เว็บไซต์รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสื่อมัลติมีเดียที่ใช้ในการทดลอง

3. วิเคราะห์เนื้อหา เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。

4. วิเคราะห์และออกแบบสื่อมัลติมีเดียให้สอดคล้องกับเนื้อหา เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。

5. ออกแบบ จัดวางเนื้อหาสำหรับการใช้ในการสร้างสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องใน การใช้ภาพประกอบ การเชื่อมโยงและส่วนประกอบอื่น ๆ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

6. สร้างสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。ตามที่ออกแบบและจัดวางเนื้อหาไว้

7. นำสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。ที่สร้างเสร็จให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

8. นำสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。ที่สร้างเสร็จให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนตรวจสอบคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ

9. นำสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองหาประสิทธิภาพ โดยดำเนินการทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและไม่เคยเรียนเนื้อหา เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。มาก่อน จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/7 โรงเรียนชินรอสวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 38 คน โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์และเครื่องมือ ประกอบด้วย สื่อมัลติมีเดีย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.2 จัดเตรียมสถานที่สำหรับการสอนที่ใช้สื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。โดยใช้ห้องเรียนตามตารางเรียนของนักเรียน

3.3 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง ตรวจและเก็บคะแนนเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

3.4 ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย จำนวน 5 แผน แผนละ 2 คาบ รวม 10 คาบ

3.5 ทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเมื่อสิ้นสุดการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย โดยแบบทดสอบชุดเดียวกันกับทดสอบก่อนเรียนไปทดสอบหลังเรียน (Pre-test) บันทึกคะแนนเป็นคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน

3.6 นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย ภายหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จเรียบร้อยแล้วแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.7 นำคะแนนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

4. ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย

การดำเนินการหาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนของการหาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย ทั้ง 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 หาประสิทธิภาพกับกลุ่มทดสอบหาประสิทธิภาพแบบรายบุคคล จำนวน 3 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แบบรายบุคคล เท่ากับ $80.00/82.50$

ขั้นที่ 2 หาประสิทธิภาพกับกลุ่มทดสอบหาประสิทธิภาพแบบกลุ่มย่อย จำนวน 9 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แบบกลุ่มย่อย เท่ากับ $81.67/82.50$

ขั้นที่ 3 หาประสิทธิภาพกับกลุ่มทดสอบหาประสิทธิภาพแบบภาคสนาม จำนวน 30 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แบบภาคสนาม เท่ากับ $82.25/79.83$

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

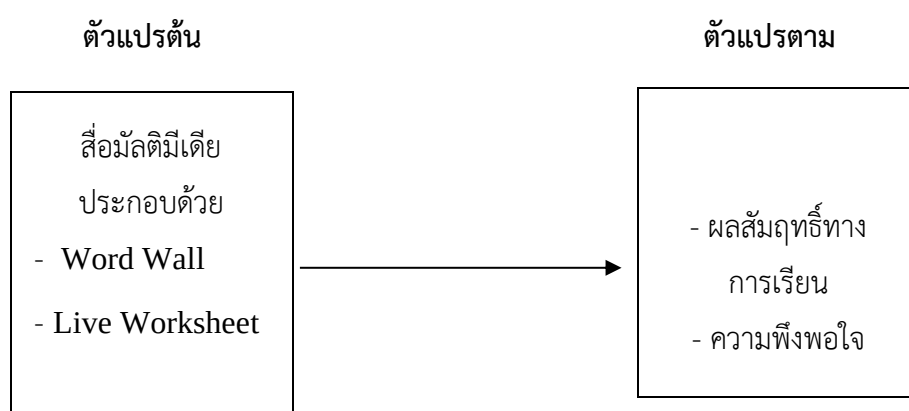
5.1 หาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย วิชาภาษาจีนอ่าน - เขียน2 เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ $80/80$

5.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย โดยใช้ t-test (Dependent Sample)

5.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนแล้วเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย (M) กับการแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาจีน โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชินอรสวิทยาลัย เรื่อง 苹果一斤多少钱? (How much is half a kilo of apples?) และ 我换人民币。 (I want to exchange for RMB.) ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถสรุป ผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย วิชาภาษาจีนอ่าน-เขียน 2 เรื่อง เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่นำไปทดสอบหาประสิทธิภาพแบบภาคสนามกับนักเรียนจำนวน 30 คน ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 82.25/79.83 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 รายละเอียดดังข้อมูลที่ปรากฏตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。 วิชาภาษาจีนอ่าน-เขียน 2 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของภาคสนาม 30 คน

การหา ประสิทธิภาพ	จำนวน นักเรียน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ (100 คะแนน)		ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (40 คะแนน)	
		คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ (E1)	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ (E2)
ภาคสนาม	30	32.90	82.25	31.93	79.83

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แบบภาคสนาม เท่ากับ 82.25/79.83

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิชาภาษาจีนอ่าน-เขียนที่เรียน โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้อมูลที่ปรากฏตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการหาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。 วิชาภาษาจีนอ่าน-เขียน 2 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

นักเรียน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า t	Sig.
ก่อนเรียน	38	14	5.05	20.87	0.00*
หลังเรียน	38	30.53	5.32		

*p < 0.05

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง พบว่าคะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 30.53 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ด้านความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย โดยรวมอยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียน โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	Mean	SD	แปลผล
1	ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
	1) กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.21	0.81	มาก
	2) กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.24	0.75	มาก
	3) กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาการคิด ได้อภิปราย ชักถามและแสดงความคิดเห็น	4.32	0.78	มาก
	4) นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมกลุ่ม	4.37	0.79	มาก
	5) กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น	4.32	0.81	มาก

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	Mean	SD	แปลผล
	เฉลี่ย	4.29	0.02	มาก
2	ด้านสื่อมัลติมีเดีย			
	1) สื่อมัลติมีเดียมีความน่าสนใจ	4.61	0.64	มากที่สุด
	2) สื่อมัลติมีเดียช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจและสามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาจีนได้มากขึ้น	4.47	0.76	มากที่สุด
	3) สื่อมัลติมีเดียมีความเหมาะสมกับนักเรียน	4.55	0.69	มากที่สุด
	4) สื่อมัลติมีเดียมีความทันสมัย	4.42	0.86	มาก
	5) สื่อมัลติมีเดียใช้งานง่าย ไม่ซับซ้อน	4.61	0.64	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.53	0.09	มากที่สุด
3	ด้านการวัดและประเมินผล			
	1) มีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย	4.37	0.91	มาก
	2) นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน	4.37	0.75	มาก
	3) มีการประเมินผลตามสภาพจริง	4.53	0.69	มากที่สุด
	4) นักเรียนสามารถตรวจสอบการประเมินผลได้	4.42	0.76	มาก
	5) การประเมินผลตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด	4.47	0.76	มาก
	เฉลี่ย	4.43	0.08	มาก
4	ประโยชน์ที่ได้รับ			
	1) การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	4.47	0.80	มาก
	2) การจัดการเรียนรู้สามารถบูรณาการกับวิชาอื่นได้	4.21	0.91	มาก
	3) การจัดการเรียนรู้ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนในชั้นเรียน	4.37	0.89	มาก
	4) การจัดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนมีทักษะภาษาจีนด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน	4.47	0.76	มาก
	5) การจัดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการใช้ภาษาจีนสื่อสารมากขึ้น	4.42	0.79	มาก
	เฉลี่ย	4.39	0.07	มาก
	เฉลี่ยรวม	4.41	0.03	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาจีน โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。 มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.41 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.03 ($\bar{x}=4.41$; S.D.= 0.03) นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด ด้านสื่อมัลติมีเดีย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.09 ($\bar{x}=4.53$; S.D.= 0.09) ด้านการวัดและการประเมินผล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.08 ($\bar{x}=4.43$; S.D.= 0.08) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.03 ($\bar{x}=4.41$; S.D.= 0.03) และด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.02 ($\bar{x}=4.29$; S.D.= 0.02) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาจีน โดยใช้สื่อมัลติมีเดียของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.25/79.83 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนด คือ 80/80 เนื่องมาจากการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียน โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เกิดจากการที่ผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับวัยและความต้องการของผู้เรียน โดยใช้เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย การจัดการเรียนการสอนด้วยสื่อมัลติมีเดีย เป็นการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เนื่องจากสื่อมัลติมีเดีย ประกอบไปด้วยภาพ เสียงและสีสรรที่สวยงาม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียน เข้าใจเนื้อหามากขึ้น เป็นการนำเทคโนโลยีและสื่อมัลติมีเดียเข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาภรณ์ ธิรศิลาเวช (2562 : บทคัดย่อ) ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ B-SLIM ประกอบสื่อมัลติมีเดียมีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.86/76.34 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ B-SLIM ประกอบสื่อมัลติมีเดีย มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5164 คิดเป็นร้อยละ 51.64 และ LI YAN (2560 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาบทเรียนการ์ตูนมัลติมีเดีย เรื่อง การออกเสียงพินอิน วิชาภาษาจีน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1/E_2 เท่ากับ 85/85 พบว่า ผลการวิเคราะห์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนการ์ตูนมัลติมีเดีย เรื่อง การออกเสียงพินอิน เท่ากับ 87.63/87.08 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมทั้ง ดวงกมล นามสองชั้น (2565 : สารสังเขป) กล่าวว่า การนำเอาสื่อมัลติมีเดียมาใช้เป็นเครื่องมือในการอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนนั้นมีความเหมาะสมสำหรับเป็นสื่อการศึกษา 4.0 หรือสื่อในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนจะต้องสร้างสื่อมัลติมีเดียแต่ละประเภทตามทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งการ

ใช้สื่อมัลติมีเดียในการสอนภาษาจีนจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้กระตุ้นให้เกิดความรู้และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในการเรียนภาษาจีน ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่านและทักษะการเขียนให้ดีขึ้น

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาจีนอ่าน-เขียน2 เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย พบว่าระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้สื่อมัลติมีเดียสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ ธิรศิลาเวช (2562 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ B-SLIM ประกอบสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาความสามารถด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียน โดยใช้รูปแบบ B-SLIM ประกอบสื่อมัลติมีเดียมีทักษะการฟังและการพูดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 เช่นเดียวกับงานวิจัยของ LI YAN (2560 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาบทเรียนการดูมัลติมีเดีย เรื่อง การออกเสียงพินอิน วิชาภาษาจีน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์การออกเสียงพินอินของภาษาจีนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคุณพร มีเจริญ (2563 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นภาระงานร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย พบว่า ผลการเรียนรู้รายวิชาภาษาจีนของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นภาระงานร่วมกับสื่อมัลติมีเดียสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ด้านความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย โดยรวมอยู่ในระดับ มาก หมายความว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจมาก เนื่องจากสื่อมัลติมีเดียมีความหลากหลาย ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนและได้ฝึกทักษะการอ่านภาษาจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาภรณ์ ธิรศิลาเวช (2562 : บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน โดยใช้กิจกรรมตามรูปแบบ B-SLIM ประกอบสื่อมัลติมีเดียอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด และคุณพร มีเจริญ (2563 : บทคัดย่อ) พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นภาระงานร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาจีน โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า สื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ครูผู้สอนหรือผู้ที่สนใจที่จะนำสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ควรแยกรูปแบบเนื้อหาในแต่ส่วน เช่น คำศัพท์ รูปประโยค ไวยากรณ์ เพื่อที่จะได้สื่อมัลติมีเดียที่มีข้อมูลอย่างครบถ้วน และช่วยให้ผู้อ่านได้เข้าใจเนื้อหาในส่วนต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น

2. ครูผู้สอนหรือผู้ที่สนใจที่จะนำสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง 苹果一斤多少钱? , 我换人民币。สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนควรจะศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมในการใช้สื่อมัลติมีเดียในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้มีความพร้อมในการสื่อจึงจะสามารถจัดการเรียนการสอน โดยใช้สื่อมัลติมีเดียให้มีประสิทธิภาพ

3. การสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนควรศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การสร้างแบบทดสอบมีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ โดยจะต้องคำนึงถึงด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย สามารถวัดได้หลายระดับตามการจำแนกระดับความรู้ของ Bloom ทั้งด้านความเข้าใจ ความจำ การประยุกต์ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินหรือตีคุณค่าตลอดจนการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. ควรเลือกใช้สื่อมัลติมีเดียที่น่าสนใจ สามารถใช้งานได้ง่าย สะดวกต่อการใช้งาน ไม่ซับซ้อน รวมทั้งนักเรียนในชั้นเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและให้นักเรียนที่เรียนด้วยการใช้สื่อมัลติมีเดียสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ เนื่องจากในปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาเป็นตัวช่วยในการจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย รวมทั้งเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยจึงต้องมีการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

2. ควรสร้างสื่อมัลติมีเดียที่มีความน่าสนใจ มีความสร้างสรรค์และหลากหลายรูปแบบสื่อมัลติมีเดียจะต้องไม่ซับซ้อนในการใช้งาน และเลือกสื่อมัลติมีเดียที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่นำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

เอกสารอ้างอิง

- คุณาพร มีเจริญ. (2563). การพัฒนาความสามารถในการฟัง-พูด ภาษาจีน ด้วยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นภาระงานร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 . วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิตภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดิเรก พรสีมา.(2559). ครูไทย 4.0. มติชน. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2565. แหล่งที่มา : <https://www.matichon.co.th/news/345042>.
- ดวงกมล นามสองชั้น. (2565). สื่อมัลติมีเดียกับการสอนภาษาจีน *Multimedia for Teaching Chinese*. คุณหญิง ประเทศจีน:มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีคุณหญิง ประเทศจีน
- ภคณัฐ บุญอนอม. (2553). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีศรีสุราษฎร์ธานี . นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุภาภรณ์ ธีรศิลาเวทย์. (2562). การพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยกิจกรรมตามรูปแบบ B-SLIM ประกอบสื่อมัลติมีเดีย. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- LI YAN. (2560). การพัฒนาบทเรียนการ์ตูนมัลติมีเดีย เรื่องการออกเสียงพินอิน วิชาภาษาจีน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา.ชลบุรี:มหาวิทยาลัยบูรพา
- 杨奇洲;杜彪译.(2016). 苹果一斤多少钱? , 我换人民币. (พิมพ์ครั้งที่ 3). China: 北京语言大学出版社.

Thai EFL Learners' Perceptions toward Learning English Descriptive Paragraph Writing through Haiku Poems

Monruedee Sarnjai and Sukanya Kaowiwattanakul

University of Phayao, Thailand

Corresponding Author, E-mail: sarnjailittle@gmail.com

Abstracts

The writer was looking forward to using this traditional Japanese poem to encourage students' learning, particularly in the field of descriptive paragraph writing, because she appreciated composing haiku in English. Since writing was often considered to be the most difficult ability to learn while learning a language, the writer has great expectations that this straightforward method of poem writing would help students achieve improved literacy. Students were required to begin composing haiku to improve their creativity and develop their descriptive writing abilities. The objectives of this research were to explore the perception of students towards using haiku poems to improve students' writing ability in descriptive paragraph writing. The objectives of this research were to explore the perception of students towards using haiku poems on students' writing ability in descriptive paragraph writing. The participants of this study were 18 participants at Wattaitalad Municipal School, Uttaradit Municipality, Uttaradit province. They were assigned to solve an individual problem. The problem to be solved was about writing a descriptive paragraph. The research instruments included questionnaire and semi-structured interview. The quantitative data from the questionnaire were analyzed for arithmetic mean and interpreted using descriptive analysis. Content analysis was used to examine the qualitative data from the semi-structured interview.

The findings showed that participants had positive perceptions regarding learning how to write descriptive paragraphs using haiku poems with at a high level ($\bar{x}=4.13$). The questionnaire and semi-structured interview results revealed that the students had mixed perceptions toward haiku poems. The students perceived that haiku poems were not only helpful for developing their descriptive paragraphs writing but also creative learning skills and emotional aesthetics since haiku poems offered them an opportunity to express their own voice, experience and emotions through haiku composing and focused tasks with facilitation of the teacher. However, some negative perceptions were discovered. Some differences English proficiency of participants affected their learning outcomes. The findings suggest that haiku poems can be implemented to develop Thai EFL students' English descriptive paragraph writing with careful considerations of involving factors.

Keywords: Thai EFL Learners' Perceptions, Learning English Descriptive Paragraph Writing, Haiku Poems

Introduction

Writing in English as a foreign language (EFL) is a crucial language ability for students to acquire in the twenty-first century if they choose to communicate with individuals from other countries and around the globe. Descriptive writing is one of the important types of writing which students are supposed to achieve since it enables readers comprehend topics like objects, events, and experiences. (Namasivayam, Singh, Mostafa, Janoory & Abdullah, 2017: 219-231). Thus, teaching and learning how to write descriptive paragraph is important. Moreover, descriptive writing is one category of text that junior high school students could learn from these four writing styles.

To be proficient writers, students are required to learn and be taught how to produce effective paragraph writing (Daneshvari & Davoudi, 2016: 214-232). According to Barbara F. Clouse (2006:4), descriptive is one type of text that will be used to convey the thoughts and experiences of writer so that the writer can be associated with the reader. Another descriptive goal is to engage the reader with a storyline. Cynthia and Frydenberg (2008: 18-20) claims that descriptive paragraph concerns the students specifically as it provides a specific description of their writing and makes it possible for the students to visualize. Thus, descriptive paragraph writing seems to build images for the reader or other words. These pictures might return from sights, sounds, smells, tastes, or perhaps feelings. It also helps in writing paragraphs and essays in a detailed and structured manner. It will additionally facilitate the students' writing to be additionally fascinating and fill with details. It strengthens students to use advanced vocabulary.

Based on the foreign language curriculum of 2008 the aim of teaching junior high school writing is to allow the eighth students to compose a simple descriptive paragraph. They need to generate ideas, words, sentences, paragraphs and compositions. There are also other elements the students need to learn in order to construct a coherent paragraph, such as grammar, pronunciation, content, conjunction, word choice and sentence structure. Therefore, the teacher could evaluate the necessary method or technique which can be used in teaching writing, particularly in teaching descriptive text writing.

In Thai context, it is discovered that the scholars still face the issues in writing particularly in writing a descriptive paragraph. It may be difficult for learners to understand because, in daily life, descriptive paragraph is used in school and used in specific jobs. Also, Juzwiak (2012 : 43) opines that the student's paragraph writing weakens are poorly topic sentences, poor support points, and poor connected examples. A topic sentence isn't flourishing as a result of it lacks associate adequate management conception, poses an issue, makes an announcement, and can be a fraction. Furthermore, most students lack activities to support and promote effective creative writing instruction. As a result, they have negative feelings, opinions, and attitudes toward descriptive writing. Besides, they have impacted students' writing skills because writing needs to explain the writer's ideas and/or convince others. Unfortunately, many students are not interested in creative writing about something, even though it is about their life.

To overcome the problems, it's necessary to follow current trends in writing, to apply innovations within the classroom, to create writing environments wherever students will write freely exploiting their imagination, and to modify students to accumulate writing skills that they'll use throughout their lives (Okur & Göçen, 2019 : 1032-1044). In the EFL writing classroom, it is fundamental for writing teachers to educate students how to identify and express their unique perspectives on the world, as Iida (2011 : 2) points out, in order to develop students' written communication abilities. When these considerations fail to be attended to, the

outcome is a low development of writing skills for real-life situations. Within this context, haiku composition presents itself as a valid resource for developing descriptive writing skills.

According to Faisal (2016 : online) stated that English as a foreign language indicated the use of English in a non-English-speaking region. English as a foreign language (EFL) was a part of the school curriculum, and therefore subject to contextual factors such as support from principal and the local community, government policy etc. It was also dependent on the teacher's language proficiency, teaching resource and, the availability of suitable material (Ellis, 1996 : 216) This point was also strongly supported by Weigle (2002 : 6) in general English as a Foreign Language (EFL) education could be defined as the English language which used for tourism, communicating with native speakers, reading foreign journals, write texts properly and so on. Likewise, Grabe and Kaplan (1996 : 2) emphasized that in that EFL students were required to have numerous English writing skills, including skills in simple paragraph writing. However, as mentioned earlier, the ability to write English as a foreign language was becoming widely recognized as an important skill for education, business, and personal reasons.

To the ideas discussed above, one has to add the fact that, within EFL classroom, a haiku poem is employed at school to stimulate students' minds to develop thought and students' creative thinking in writing. It's unremarkably accepted that it'll facilitate psychological feature as well as emotive competency. Haiku, a kind of rimless verse in Japanese poetry, features a three-line structure, alternating with 5, 7, and 5 syllables per line, accustomed improve student writing skills. More significantly, teaching L2 haiku poetry writing will develop EFL learners' ability to specific their voiced thoughts, feelings, and selves by lingual expressing learners' own lived experiences as content for haiku (Iida, 2016b : 1-14 ; McIlroy et al., 2015 : 5). Reading and writing poetry, as Hanauer (2012 : 88) states, is a method of assessing the relationship between an individual's internal and external worlds through encouraging literacy practices. Composing haiku, therefore, is an efficient technique for L2 writers to develop an essential sense of voice, audience, and vital awareness of social realities. Therefore, the researcher would like to explore the perception of students towards using Haiku poems to improve students' writing ability in descriptive paragraph writing. This paper thus aims to answer the following questions:

1. What are the students' perceptions towards using Haiku poems to improve students' writing ability in descriptive paragraph writing?

As a result, the findings of this study will facilitate English teachers teach descriptive paragraph writing to EFL learners using various techniques. Additionally, EFL students may believe that writing, in instance, is not just engaging but also not challenging.

Research objectives

The current study focused on exploring the perception of students towards using Haiku poems to improve students' writing ability in descriptive paragraph writing.

Research Methodology

1. Participants and setting

The participants were selected students from Mathayomsuksa 2 and enrolled in English Reading and Writing for 16 hours that consists of integrated skills and language teaching during the second semester of academic year 2021. As a consequence, the results of this study cannot be applied to other learners in various settings in other areas of Thailand. The research used a random sampling strategy with a lottery system to identify 36 students as samples. They were divided into two groups: experimental and control (18 students in each group). In the English classes, two groups of students were taught to write using two approaches. The experimental group was taught to write based on the process based approach through haiku poems as the initial stage of the writing process; whereas, the control group was taught based on the teaching method in teacher's manual. Both groups of students were taught by the researcher.

2. Research instruments

Two research instruments were used to exploring the perception of students towards using haiku poems on students' writing ability in descriptive paragraph writing. These instruments included a questionnaire and a semi-structured interview.

2.1 Questionnaire surveying perception on descriptive paragraph writing through haiku poems

The item questionnaire was written about the perception towards using haiku poems on students' writing ability in descriptive paragraph writing. The questionnaire was modified from Strayer (2007 : 2), Johnson and Renner (2012 : 5), Pierce and Fox (2012 : 1-5), and Glynn (2013 : 6). The questionnaire consisted of thirty-five checklist items asking for students' perceptions toward the activities, the students' roles, the teachers' roles and the materials. The questionnaire was presented in a form of five Likert scale ranging from 5 "Strongly Agree", 4 "Agree", 3 "Uncertain", 2 "Disagree" to 1 "Strongly Disagree". The questionnaire distributed to the students was presented in Thai in order to gain the participants' in-depth understanding of the questions. The questionnaire items were also validated based on the Index of Item-Objective Congruence (IOC), and three experts were asked to assess the items. Each item was rated on a 3-point scale: +1=congruent, 0=not sure and -1=Incongruent.

2.2 Semi-structured interview

Semi-structured interview included six questions. It aimed to discover the students' in-depth perceptions toward the implementation of haiku poems in learning descriptive paragraph writing.

3. Data collection procedure

The writing ability achievements tests pretest was administered to the experimental to measure the students' writing proficient prior to the implementation of the haiku pomes in the first week of the class. All students' writing papers were then collect and rated by using the scoring rubrics. The outcome was the scores of students interpreted as students' writing ability before the experiment. The test involved writing descriptive paragraph writing on the topic provided. The researcher explained the reasons for taking the pre-test to the students that the results from the test would be a baseline for comparing the students' progress in writing paragraph and the development of content, organization, creative writing, understanding of haiku poems and linguistic feature.

During the eight-week period, instructional plans were offered in order to enhance the students' writing ability in descriptive paragraph writing through haiku poems. First of all, the

researcher implemented eight verified instructional plans together with worksheets for each lesson. The instructional plans included 4 stages of writing according to communicative language teaching principles: preparing for pre-writing, acquiring for whilst writing, practicing for post-writing and assessing for writing outcome. Each instructional plan lasted for 2 hours. The first instructional plans covered teaching and learning the world of haiku for experimental group. The second lesson plan presented descriptive writing. The last six lesson plans dealt with writing descriptive paragraph using haiku poems. The data was gained from the students' writing quality measured by four raters using "Descriptive Paragraph Writing Assessment Rubric" (Adapted from Brown, 2007 : 5).

Lastly, the post-test was administered to examine the students' writing ability in descriptive paragraph writing after learning haiku poems. The questionnaires were distributed to all 18 students in the haiku poems classroom and nine participants were randomly selected for the follow-up interviews, three from each of the three levels of English proficiency (low, fair, and high). Three professional English teachers, one native speaker, and two Thais each read and decided on six questions in order to ensure mutual understanding between interviewers and students. During the process of interview, the researcher used audio tape to record the interview.

4. Data analysis

The questionnaire offered both quantitative and qualitative data. The quantitative data were computed for the arithmetic means and interpreted through descriptive analysis. The mean scores of all statements were interpreted based on Likert; that is, the mean scores of students' perceptions were divided into five levels: strongly disagree, disagree, uncertain, agree and strongly agree. The classification criteria were taken from a range of scores (one to five) divided by the number of levels created. The value calculated was 0.79, which was added to each mean score, making a range of 1.00 – 1.80, showing students' strongly disagree perceptions toward haiku poems, 1.5081 – 2.60 representing students' disagree perceptions, 2.61 – 3.40 demonstrating students' uncertain perceptions, 3.41 – 4.20 revealing students' agree perceptions and 4.21 – 5.00, illustrating students' strongly agree perceptions.

The qualitative data from semi-structured interview was analyzed using content analysis. Coding organized the raw data into meaningful categories. As coding proceeded, the researcher reorganized the data into more precise categories. The final list of codes was used to code all the data and presented descriptively to supplement the findings from the questions.

Research Conceptual Framework

The main concern of this study was to the perception of students towards using haiku poems to improve students' writing ability in descriptive paragraph writing. The conceptual framework showed the process on how the researchers measured the effects of using haiku poems on students' writing ability in descriptive paragraph writing on the participants' perception. The participants were given a questionnaire and a semi-structured interview. From the results of the a questionnaire and a semi-structured interview, the researchers were able to determine the perception of students towards using haiku poems.

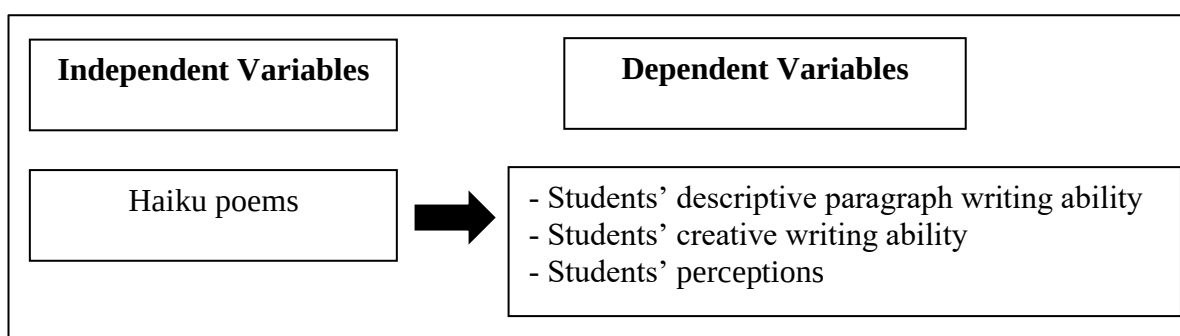

Figure 1 Conceptual framework

The conceptual framework of the present study began with selecting the approach for developing students' descriptive paragraph writing ability. In this study, the haiku poems were adopted. The researcher implemented the haiku poems with Grade 8 students to write descriptive paragraphs. The adopted approach would have some effects on the students' descriptive paragraph writing ability, creative writing ability, and perceptions towards the intended approach. The results gained from the present study will be the guidelines for promoting Thai EFL students' writing ability as well as upgrading the teaching quality of Thai EFL teachers.

Research Results

1. Analysis of result from the questionnaire surveying perceptions on descriptive paragraph writing through haiku poems

The collected data from five Likert's scale were calculated for the arithmetic mean. The results of the analysis were presented in Table 1.

Table 1 Students' overall mean scores of students' perceptions on descriptive paragraph writing through haiku poems

Statements	Mean	S.D.	Interpretation
Activities	4.02	0.52	High
Students' roles	4.15	0.64	High
Teachers' roles	4.06	0.50	High
Materials	4.23	0.54	Very High
Total	4.13	0.55	High

As shown in Table 1, the overall mean scores of students' perceptions on descriptive paragraph writing through haiku poems were at a high level when the total mean score was 4.13 (S.D. = 0.55). The results helped to understand the students' perceptions on descriptive paragraph writing through haiku poems. From the four parts of the questionnaire's results as shown in Table 24 above, the students agreed with materials ($\bar{X}=4.23$) followed by students' roles ($\bar{X}=4.15$), teachers' roles ($\bar{X}=4.06$) and activities ($\bar{X}=4.02$) respectively at a high level.

Considering the attributes of each individual domain, the data obtained from the questionnaire revealed the students' perceptions in Tables 2-5.

Table 2 Students' perceptions toward the activities

No.	Statements	Mean	S.D.	Interpretation
1	I find brainstorming the words in haiku poems before the class prepares me for the descriptive paragraph writing activities.	4.17	0.63	High
2	I find viewing the haiku poems are essential to successfully participating in the descriptive paragraph writing activities.	3.89	0.58	High
No.	Statements	Mean	S.D.	Interpretation
3	I find composing haiku poems before writing descriptive paragraph are helpful in learning the content.	4.22	0.43	Very High
4	I prefer using class time for composing haiku activities rather than the others.	3.44	0.51	High
5	I find working in group is useful to me during class time.	4.00	0.59	High
6	I want more interaction between students and members during class time.	3.94	0.42	High
7	The haiku composing activities are related to the content of descriptive paragraph writing.	4.17	0.51	High
8	At the beginning of using the haiku poems, I believe this method facilitates my descriptive paragraph writing.	4.11	0.58	High
9	At the end of using the haiku poems, I believe this method facilitates my descriptive paragraph writing.	4.28	0.46	Very High
Average		4.02	0.52	High

According to Table 2, the average mean of the responses to the activities questionnaire questions 1 to 9 was 4.02 (S.D. = 0.52) which reflected the students had positive perceptions on the activities of writing descriptive paragraphs using haiku poems at a high level.

In terms of the students' responses, they strongly agreed at a very high level with two items (3,9) that described writing descriptive paragraphs using haiku poems as a method that

encouraged them to compose haiku poems before writing descriptive paragraphs, which “helped them learn the content” ($\bar{X} = 4.22$) and after employing the haiku poems, “this strategy made it easier to write descriptive paragraphs” ($\bar{X} = 4.28$). While the levels of other seven items (items 1,2,4,5,6,7,8) were high level. The students agreed that “using class time for composing haiku activities rather than the others” as the lowest rank ($\bar{X} = 3.44$).

In qualitative responses, the participants also mentioned that they gained the knowledge of descriptive paragraph writing from activities through haiku poems. Haiku poems activities allowed the students to participate in various activities, not only individuals but also in groups. The students had opportunities to brainstorm the descriptive words and discuss the interesting topics. They could also discuss about that with their friends and receive ideas from them. Therefore, less proficient students can feel comfortable to do their tasks without any trouble when they worked with friends, as stated in the following comments:

I appreciated planning before writing since it gave me an idea following a group discussion. From my mapping, I was able to produce haiku poems. It assisted me in organizing what I was going to write for my writing assignment. It [haiku composing] influenced me by assisting me in thinking of alternative methods to write ideas in order to have a strong paragraph structure. (Respondent 1, interview)

I realized that I was having a lot of enjoyment with the exercise. It significantly assisted me in having a much more open mind when it related to imagining, remembering, and writing, and I was finally able to compose descriptive paragraphs. I learned to feel more relaxed and less nervous in descriptive paragraph writing. Haiku writing was meaningful to me. (Respondent 2, interview)

Regarding the students’ roles on descriptive paragraph writing through haiku poems, the data obtained from the questionnaire showed the students’ perceptions in Table 3.

Table 3 Students’ perceptions toward students’ roles

No.	Statements	Mean	S.D.	Interpretation
10	I like reading the haiku poems prior to schedule class.	3.72	0.67	High
11	I like composing haiku poems before writing descriptive paragraph.	4.17	0.79	High
12	I like sharing and exchange my knowledge with their peers.	4.78	0.43	Very High
13	I like discussing with the teacher in class.	4.11	0.83	High
14	I like working with other students in class.	4.33	0.49	Very High
15	I like working with the same students as the past activities.	3.89	0.76	High
16	During the class, I communicate a lot with other students.	4.72	0.46	Very High
17	I have the freedom to ask any questions with the teacher.	4.11	0.76	High
18	I am a more active learner rather than a passive learner in descriptive	3.56	0.62	High

paragraph writing after using haiku poems.

Average	4.15	0.64	High

As shown in Table 3, the average mean of the perceptions towards the students' roles questionnaire items 10 to 18 was 4.15 (S.D. = 0.64) which reflected the students had positive perceptions on the students' roles in descriptive paragraph writing using haiku poems at a high level.

In terms of the students' responses, they strongly agreed with two items (12,14,16) that described descriptive paragraph writing through haiku poems as the method that encouraged them to enjoy working with other students in class (item 14, $\bar{X} = 4.33$), communicate with other students frequently during class (item 16, $\bar{X} = 4.72$) and sharing and exchange my knowledge with their peers (item 12, $\bar{X} = 4.78$) with very high level. While the levels of other six items (items 10, 11, 13, 15, 17, 18) were high level. The lowest rank of participants' perceptions found that they were more active learner rather than a passive learner (item 18, $\bar{X} = 3.56$).

In qualitative responses from semi-structured interview, the participants had opportunities to collaborate with their peers during the classes as they were able to share and exchange their knowledge with their peers, as affirmed in the following comment:

I had the freedom to exchange my ideas with teacher and other friends.

In my group discussion, I learned how to solve difficulties and resolve disagreements. I was able to discuss and express my viewpoints to my colleagues. After engaging in haiku poem exercises, my writing skills increased. (Respondent 3, interview)

Regarding the teachers' roles on descriptive paragraph writing through haiku poems, the data obtained from the questionnaire showed the students' perceptions in Table 4.

Table 4 Students' perceptions toward teachers' roles

No.	Statements	Mean	S.D.	Interpretation
19	In every class, the teacher asks what I have learned from haiku poems.	3.50	0.51	High
20	The teacher requires my participation in class activities.	4.44	0.51	Very High
21	The teacher encourages me in learning more actively.	3.61	0.61	High
22	The teacher selects the haiku poems related to the content in descriptive paragraph writing.	4.33	0.49	Very High
23	The teacher makes meaningful connections between the content in the haiku poems and the descriptive paragraph writing activities.	3.94	0.42	High
24	The teacher provides the class activities associated with the point of learning.	3.83	0.51	High
25		4.67	0.49	Very High

26	The teacher gives more opportunities to ask questions and share my opinion in class activities.	3.89	0.47	High
27	The teacher helps and guides me a lot when having errors of understanding. The teacher mostly checks students' understanding one by one.	4.33	0.49	Very High
Average		4.06	0.50	High

As shown in Table 4, the average mean of the perceptions towards the teachers' roles questionnaire items 19 to 28 was 4.06 (S.D. = 0.50) which reflected the students had positive perceptions on the teachers' roles in descriptive paragraph writing using haiku poems at a high level.

Regarding the students' responses, they strongly agreed with five items (20, 22, 25, 27) that described in descriptive paragraph writing through haiku poems as the method that the teacher selected the haiku poems related to the content in descriptive paragraph writing and the teacher mostly checked students' understanding one by one (item 22, 27, $\bar{X} = 4.33$), the teacher requires my participation in class activities (item 20, $\bar{X} = 4.44$) and the teacher gives more opportunities to ask questions and share my opinion in class activities (item 25, $\bar{X} = 4.67$) at a very high level. There were five items (items 19, 21, 23, 24, 26) the students agreed with. The lowest rank of participants' perceptions found that in every class, the teacher asked what they had learned from haiku poems (item 19, $\bar{X} = 3.50$).

In qualitative responses from semi-structured interview, the participants he mentioned that teacher provided them more opportunities to write pleasing English haiku, as affirmed in the following comment:

The teacher asked me to compose the haiku poems and write a descriptive paragraph writing with a variety of language activities. I was free and no pressure to write. She adopted new strategies and alternative methods in the classroom that help students to acquire and reinforce both their literary and language skills. (Respondent 5, interview)

The teacher complimented my work. It was one of many papers, and she produced a meaningful paper, despite the fact that the student was well-known for his strict assessment, and I knew that several of my classmates had received a level 1 in the assignment, so I knew I was full of myself at the time and proud of it. (Respondent 6, interview)

Regarding the materials on descriptive paragraph writing through haiku poems, the data obtained from the questionnaire showed the students' perceptions in Table 5.

Table 5 Students' perceptions toward materials

No.	Statements	Mean	S.D.	Interpretation
28	I think the haiku poems are helpful for my writing descriptive paragraph.	4.33	0.59	Very High
29	The content of haiku poems is interesting and engaging.	4.39	0.50	Very High
30	The content of haiku poems is straight to the development of descriptive paragraph writing.	4.11	0.58	High

31	The haiku poems should be made by the teacher rather than taken from the Internet or the other.	3.61	0.61	High
32	Learning problems (imagination, vocabularies, organization etc.) of composing the haiku poems affect my writing in descriptive paragraph.	4.17	0.51	High
33	The example of each haiku poems is good enough for improving descriptive language.	4.56	0.51	Very High
34	Youtube and Facebook Page are a useful way to collect the haiku poems when I want to review the concept and how to compose haiku poems.	4.50	0.51	Very High
35	After composing the haiku poems, I can immediately add my poems via Facebook Page while not understanding the content.	4.17	0.51	High
Average		4.23	0.54	Very High

As shown in Table 5, the average mean of the materials questionnaire items 28 to 35 was 4.23 (S.D. = 0.54) which reflected the students had positive perceptions on the materials in descriptive paragraph writing using haiku poems at a very high level.

Regarding the students' responses, they strongly agreed with four items (28, 29, 34, 33) that described in descriptive paragraph writing through haiku poems as the method that they thought the haiku poems were helpful for their writing descriptive paragraph (item 28, $\bar{X} = 4.33$), the content of haiku poems was interesting and engaging (item 29, $\bar{X} = 4.39$), Youtube and Facebook Page were a useful way to collect the haiku poems when they wanted to review the concept and how to compose haiku poems (item 34, $\bar{X} = 4.50$) and the example of each haiku poems was good enough for improving descriptive language (item 33, $\bar{X} = 4.56$) at a very high level. There were four items (items 30, 31, 32, 35) the students agreed with a high level. The lowest rank of participants' perceptions found that haiku poems should be made by the teacher rather than taken from the Internet or the other (item 31, $\bar{X} = 3.61$).

In qualitative responses from semi-structured interview, the participants he mentioned that haiku writing was beneficial for L2 learning in terms of vocabulary acquisition and expressed my emotional response to a crucial and meaningful life experience, as well as the applicability of haiku composing skills and techniques to descriptive writing, as affirmed in the following comment:

Writing haiku also increased my vocabulary and the ability to go beyond the literal meaning [of words] because, with haiku, the meaning was not explicit especially, about emotional and descriptive vocabulary. (Respondent 7, interview)

Haiku could improve my creative writing skills. It could be used to accommodate my writing by taking its simple pattern and structure. (Respondent 8, interview)

Conclusion

To conclude, it found that the scores of students' perceptions on descriptive paragraph writing through haiku poems were at the high level. The second part of the semi structured interview consisted of the four questions for asking the students' perception toward the role of activities, students' role, teachers' role and materials while they were using haiku poems in writing descriptive paragraph class. Most students agreed that using haiku poems increased self-confidence, enriched the vocabulary, improved organize writing stages, integrated language learning environments, gained communicative competence, created atmosphere of learning, provided feedback, designed the activities, enhanced aesthetic concepts, encouraged the creative skill, and develop their linguistic features in a variety of ways.

Discussion

The students' perceptions towards using Haiku poems on students' writing ability in descriptive paragraph writing

The results from this study reveal that the overall mean scores of students' perceptions on descriptive paragraph writing through haiku poems were at a high the level in three aspects, namely, students' roles, teachers' roles, and activities. One of the strongly agreements was materials (haiku poems) could help them improve descriptive paragraph writing at a very high level writing. These positive perceptions may be resulted from two major factors. First, writing haiku in English has the potential to expand L2 linguistic knowledge. The majority of participants agree with the concept that composing haiku improves vocabulary, expands individual's vocabulary, and enables one select suitable word to convey emotions in writings. The development of L2 linguistic awareness can be seen as a result of the participants' negotiations of meaning construction in a structurally designed format. In order to interpret the 5-7-5 syllable pattern, writers of haiku must select lexical elements. Moreover, EFL students can thoroughly examine L2 linguistic items according to the attempt at adjusting the 5-7-5 syllable pattern. In this way, the students' perceptions of writing haiku reflect the theoretical assumption that the use of literature enhances L2 linguistic awareness (Hanauer, 2001, 2003, 2004, 2010, 2011 : 295-323 ; Paesani, 2005 : 15-24; WANG, 2009 : 1-11).

Another possible factor found that L2 haiku composition has positive impacts on the awareness of self-expression. The majority of the participants believe that composing haiku is a useful technique for fostering self-expression. A task for the participants to negotiate the meaning to convey their thoughts in texts, haiku writing is a genre-specific writing form to express the writer's voice. This finding supports the argument that L2 poetry writing emphasizes the importance of self-expression (Hanauer, 2004 : 295-323), and composing haiku assumes this conceptual aspect of poetry writing. In this way, composing haiku may be a practical method for enhancing self-expression and voice in L2 writing.

Considering particular aspects of the students' role, the finding revealed that they could know how to solve problems and deal with conflicts in their group discussion. Haiku writing classrooms did not focus on the final product only; the process of responding to haiku was equally significant. In the group activities, learners could compare their works with those of their friends, which might have a similar theme but a different point of view or other types of expression. Students are given opportunity to read, to write, to listen, and to speak. Moreover, Aladini & Heydarpour (2016 : 50) claims that the idea of using haiku stimulate and gain the students' communicative competence, orally and written in creative writing.

Another factor could be facilitation given by the teacher. The teacher of this study conducted haiku poems following all the process of descriptive writing model adapted from Gould (1999 : 1), Graham and Harris (2007 : 119-140), Spencer (2005 : 44) and Peha (2003 :

47-51). In order to provide support, feedback, and to clarify any unclear gaps, the teacher taught about writing descriptive paragraphs from the introduction of haiku poems and descriptive paragraphs to the progress evaluation. As the result, the students could express their feelings, ideas or opinions about the object that the students described. They knew how to start writing, how to apply the sensory details, vivid words and figurative language and thus, their writing became more effective.

When taking concerning factors into the activities, the finding revealed that the most of participants enjoyed in the writing class because they had opportunity to discuss the topic, participate and share their idea from their friends. In this case, they had more confidence to work out ideas on worksheet allowed them to visualize the relations of main ideas and support that could be organized before drafting. Haiku poems activities could help them gain more vocabularies, ideas, and learn steps of writing, concept mapping or diagram helped them to organize and plan before writing, and they became more self-confident before writing. The improvement in terms of organization should be seen as a result of the heightened attention to the writing process carried on by haiku writing (Iida, 2010 : 28-34). This enhanced awareness could be attributed to the haiku writing process and the associated editing efforts. Furthermore, as observed by Iida (2011 : 1), the improvement in the organizational criteria could be connected to other benefits of haiku writing, such as the development of writing knowledge and capabilities particular to the genre and the transmission of specialized literacy abilities.

Recommendation

The study's participants were homogenous in that they had the same age, educational background, and exposure to academic languages, with the exception of their level of language proficiency. Moreover, the sample size was small. Thus, the generalizability of these results may be limited. Future research may include different groups or a larger sample size of students to ensure that the results are generalizable. In addition, since students with low proficiency will benefit from the assistance of students with higher proficiency, one learning group should contain an equal number of low and high English proficiency students. In other words, students with different ability levels can assist one another in explaining concepts or in sharing an effective model of language use while learning. The current study was also conducted in a secondary school setting for a limited time. It revealed that there was not enough time (only 8 weeks, 2 hours per week) to examine the long-term success of descriptive paragraph writing using haiku poems. For this field, the longitudinal investigations are crucial. There should be more time spent studying than just one semester or academic year. Future studies should investigate into how students' communicative ability and class engagement have changed as a result of participating in descriptive paragraph writing via haiku poems. In addition, more study on the responsibilities of both students and teachers is also needed. Finally, when teaching haiku poems in a classroom, a teacher must be aware of his or her responsibilities in order to ensure that students learn how to write descriptive paragraphs. This is specifically related to facilitating group discussions and requesting students to identify known and unknown aspects of a problem.

References

- Aladini, F & Heydarpour, M. (2016). Creative writing composing and enjoying haiku in the EF Lclassroom. *Modern Journal of Language Teaching Methods*. Volume 6, Issue 5, August 2016.
- Brown, H. Douglas. (2007). *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy*. Second Edition; New York: Longman.
- Clouse, Barbara Fine. (2006). *Patterns for a Purpose: A Rhetorical Reader*. Fourth Edition. Now York: McGraw-Hill.
- Cynthia A. Boardman and Jia Frydenberg. (2008). *Writing to Communicate*. New York: Perason Education.
- Daneshvari, M., & Davoudi, M. (2016). The effect of teaching paragraph writing in L1 on Iranianadult EFL learners' writing ability. *International Journal of Linguistics*, 8 (6), 214-232.
- Ellis, G. (1996). "How culturally appropriate is the communicative approach?" in *ELT Journal*, 50, 3: 213-218.
- Faisal, F. (2016). *Pedagogical Content Knowledge in English Language Teaching in Indonesia (apreliminary analysis)*. A conference paper retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/280721661> on 28, November2016.
- Gould, J.S., & Gould, E.J. (1999). *Four square writing method: Grade 3-5*. Carthage, IL: Teaching and Learning Company.
- Graham, S., Harris, K.R., & Mason, L. (2007). *Best practices in writing Instruction* (pp. 119-140). New York, NY: The Guilford Press.
- Glynn, J. (2013). *Effects of a flipped classroom on achievement and student attudes in secondary chemistry*. Master thesis, M.S., Montana State University, Montana.
- Grabe, W., & Kaplan, R. B. (1996). *Theory and practice of writing: An appliedlinguistic perspective*. London: Addison Wesley Longman Limited.
- Hanauer, D. I. (2001). The task of poetry reading and second language learning. *Applied Linguistics*, 22, 295-323.
- Hanauer, D. I. (2003). Multicultural moments in poetry: The importance of the unique. *The Canadian Modern Language Review*, 60, 69-87.
- Hanauer, D. I. (2004). *Poetry and the meaning of life*. Toronto, O.N.: Pippin.
- Hanauer, D. I. (2010). *Poetry as research: Exploring second language poetry writing*. Amsterdam: John Benjamins.
- Hanauer, D. I. (2011). The scientific study of poetic writing. *The Scientific Study of Literature*, 1, 79-87.
- Hanauer, D. I. (2012). Meaningful literacy: Writing poetry in the language classroom. *Language Teaching*, 45(1), 105-115.
- Iida, A. (2010). Developing voice by composing haiku: A social-expressivist approach For teaching haiku writing in EFL contexts. *English Teaching Forum*, 48, 28-34.
- Iida, A. (2011). *Revisiting haiku: The contribution of composing haiku to L2 academic literacy development*. Unpublished Doctoral Dissertation, Indiana University of Pennsylvania.
- Iida, A. (2016b). Poetic identity in second language writing: Exploring an EFL learner's study abroad experience. *Eurasian Journal of Applied Linguistics*, 2 (1), 1-14.
- Johnson, L.W. and Renner, J.D. (2012). *Effect of the flipped classroom model on a secondary computer applications course: Student and teacher perceptions, questions, and student achievement*. Doctor thesis, D.Ed., University of Louisville, Kentucky.

- Juzwiak, C. (2012). *Stepping Stones: A guided approach to sentences and paragraph*(2nded.). Boston: Bedford/St. Martin's.
- McIlroy, T., Addison, N., Conway, N., Hunke, M., Iida, A., Tu, L., & Twitchell, A. (2015). Literature in language teaching SIG forum: Literature across borders. In P. Clements, A. Krause, & H. Brown (Eds.), *JALT2014 Conference Proceedings*. Tokyo: JALT.
- Namasivayam, P., Singh, C. S., Mostafa, N. A., Janoory, L., & Abdullah, M. S. (2017). Improving ESL students' descriptive writing through Wh-Question technique. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 7 (7), 219-231.
- Okur, A., & Göçen, G. (2019). The effect of creative writing activities on elementary school students' creative writing achievement, writing attitude and motivation. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 15 (3), 1032-1044 . DOI: 10.17263/jlls.631547.
- Paesani, K. (2005). Literary texts and grammar instruction: Revisiting the inductive presentation. *Foreign Language Annals*, 38, 15-24.
- Peha, Steve. (2003). *The Writing Teacher Strategy Guide*. Teaching that Make Sense: 47-51.
- Pierce, R. and Fox, J. (2012). Vodcast and active-learning exercises in a "Flipped classroom" model of a renal Pharmacotherapy Module. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 76 (10), 1-5.
- Spencer, L. (2005). *A step by step guide to descriptive writing*. New York: Rose Publishing Group Inc.
- Strayer, J.F. (2007). *The effects of the classroom flip on the learning environment: A comparison of learning activity in a traditional classroom and a flip classroom that used an intelligent tutoring System*. Doctor dissertation, Ph.D., The Ohio State University, Ohio.
- WANG, P. L. (2009). The application of integrated literature instruction in freshman English teaching. *Sino-US English Teaching*, 6 (9), 1-11.
- Weigle, S. C. (2002). *Assessing writing*. Cambridge: Cambridge University Press.

Research on the Relationship among Internet Celebrity Information Source, Consumer Identity and Consumers' Purchase Intention

Jun Yang and Jiaojiang Luo

Chinese Graduate School, Panyapiwat Institute of Management, Thailand

Corresponding Author: E -mail : 34760986@qq .com

Abstracts

In recent years, the rapid growth of web celebrity economy has brought about the rapid development of the live broadcasting industry, which adds a new form of diversified development to the new business form of the Internet economy. This innovation of consumption mode has also attracted more profound attention from the academic circle. Existing scholars have conducted a study on the relationship between web celebrity information sources and consumers' purchase intention, but there are relatively few research results on exploring the relationship between web celebrity information sources, consumer identity and consumers' purchase willingness. Based on the social identity theory and stimulus response model (SOR), the theoretical model between web celebrity information source, consumer identity and consumer purchase intention is constructed. Through the questionnaire survey, the reliability, professionalism, interactivity, attraction and skill have a positive influence on consumer identity, and the reliability, professionalism, interactivity, attraction and consumer purchasing intention. Therefore, the reliability, professionalism, interactivity, attraction and skill of web celebrity information source have a positive effect on consumers' purchase intention. The research conclusion of this paper has certain practical guiding significance for the construction of web celebrity live broadcasting platform and consumers' rational participation in online live broadcasting shopping.

Keywords: Net Red Information; Source Consumer Identity; Consumer Purchase Intention

Foreword

Every technological change brings the improvement of production capacity and promotes human economic and social development; the emergence and sustained and rapid development of Internet technology is the foundation and development of Internet economy. "China's economy has shifted from a stage of high-speed growth to a stage of high-quality development." Reflected in the comprehensive growth of the efficiency, structure, stability, innovation and effectiveness of economic growth. China's original growth model is becoming more and more restricted, and it is urgent to change the development model, optimize the economic structure, and transform the growth drivers. One of the main Internet Plus goals of China's current social development is to implement the innovation-driven development strategy and improve the quality of economic development. Dai Kang and Xie Kai (2021 : 166-167) believe that with the current rapid development of Internet technology, the level of market economy under the background of the Internet has been rising, and the various industries that people are engaged in, are gradually using the Internet technology, and its importance and practical convenience are increasingly obvious. The Internet technology has been deeply

* Received: August 3, 2022; Revised: August 31, 2022; Accepted: September 6, 2022

involved in now, into the work and life of the social people, can not be separated, make our way of life more simple and convenient. Zhao Ruju (2022 : 208-210) believes that, with the continuous development of modern technology and information technology and people's research on Internet technology, Internet technology has begun to integrate into different industries, making it develop in the direction of "Internet +", greatly enhancing the development vitality of the industry. It can be seen that Internet technology and modern economy, thus achieving deep integration, have made all unprecedented changes in production, exchange, distribution, consumption and other economic activities on the basis of Internet technology, and have profoundly affected the model of human economic life. With the depth of the development of mobile Internet technology, a large number of live APP have sprung up, the early Internet shopping platform such as Tmall, taobao, jingdong has opened the live shopping mode, and with TikTok, fast, small red book, tiger teeth, betyu emerging short video platform is accelerated the competition and evolution of live shopping mode. Liu Yingtuan (2017 : 7-10) believes that the "Internet celebrity economy" has become a new e-commerce model, which may overturn the traditional idea of relying on increasing new investment to stimulate economic growth. Zhao Ru and Zhang Nan (2016 : 21-22) believe that the web celebrity economy is essentially just a business model, which is a purposeful and targeted precision marketing method. Sun Jing and Wang Xinxin (2019 : 18-30) that in the net red flow cash increasingly rich and mature, around web celebrity consumption and economic activities has become a big hotspot of electronic commerce, and even become an important way to break through the bottleneck of e-commerce development, but web celebrity economy is still in its infancy, in the development of the future will encounter many problems and obstacles, this provides an opportunity for future research. According to the China Internet network information center released the 49th Internet development statistics report shows that as of December 2021, China online shopping users of 842 million, grew from December 2020, accounting for 81.6% of the overall Internet users, statistics show that online shopping has become a very important part of Chinese consumer shopping, online shopping mode is still in the process of rapid change. The Internet economy has been deeply integrated into people's production and life, and the mobile Internet technology has become one of the important technical means to promote the diversified development of the Internet economy.

Literature review and research hypotheses

1.1 The relationship between web celebrity information source and consumers' purchase intention

Luo Zichan (2020 : 54) research has proved that the interactivity, professionalism, credibility and attraction of anchors have a positive impact on consumers' willingness to buy. Han Xiao et al. (2020 : 62-75) found that the anchor attributes affecting consumers' purchase intention are charm attributes, interactive attributes, display attributes and recommendation attributes. Zhao Baoguo, et al. (2021 : 1-6) confirmed in the research that the interaction, authenticity, professionalism and popularity characteristics of e-commerce anchors can enhance consumers' purchase willingness. Zhao Dawei et al. (2021 : 1-9) found that the interactive, professional attributes and charm attributes of e-commerce anchors affect consumers' purchase willingness. Gao Yunhui (2020 : 8) found that the professionalism, interaction and popularity of e-commerce anchors can enhance consumers' perceived entertainment and perceived utilitarian value, while the perceived entertainment and perceived utilitarian value can positively affect consumers' purchase intention. In his study confirmed that the interactivity of e-commerce anchors significantly affects consumers' purchase intention.

Zheng Xing (2019 : 4) believes that the interaction between e-commerce anchors and consumers will make consumers have a heart flow experience, which has a positive impact on consumers' impulse purchase intention. Kong Jingjie (2014 : 9) believes that the higher the credibility of the source transmitted in the process of web celebrity live broadcast, the greater the impact on consumer behavior, that is, the credibility of the credit source has a positive effect on users' purchase intention. Till & Michael (2000 : 7) believes that when shopping online, consumers will judge the quality of goods by comparing different channels of information sources. When users feel that the source channel is more reliable, they will also transfer this trust to the trust in the product, which is more likely to produce consumer behavior. In other words, when the type of goods is the same, the higher source credibility will have a greater impact on consumers' willingness to buy. The professionalism of web celebrity refers to the relevant knowledge, experience or skills that Internet celebrities have and spread to their fans or more audiences. The professionalism of information sources has a positive impact on the change of consumer attitudes. BIASWAS et al. found that if the individual professionalism of high-tech products is highlighted in the advertising, consumers' perception of the risk of the products will be significantly reduced, and the more professional the information source is, the more it will affect consumers' decision-making. Therefore, in the process of watching web celebrity live, web celebrity usually to a lot of professional products, the more professional, the more consumers will perceive for the product has to know abundant information, which reduces its time in a lot of products to understand the time and cost, the professional will enhance the willingness of consumers to buy products. Fan Xiaoping and Ma Qingguo (2009 : 149-157) pointed out that studying online interaction can bring users various psychological utility, such as sense of identity, entertainment and belonging. Through good online interaction, people are easy to get more pleasant feelings and sense of belonging. Bagozzi & Dholakia (2002 : 35-62) shows that the cognition, emotion and evaluation of identity can all affect users' desire to buy. Therefore, it can be seen that good interaction with merchants can make users obtain positive and pleasant emotional tendency and evaluation, and then affect users' purchase intention, that is, interaction has a positive effect on users' attitude, and user attitude has a positive effect on users' purchase intention. It can usually be used by its delicate appearance, beautiful figure, sweet voice and superb skills. When the information source has a strong attraction, it will enhance consumers' attention to the related products and brands, and stimulate consumers' curiosity and desire to explore the products, so that the audience will have a positive brand attitude and a strong purchase intention. Therefore, when consumers watch the web celebrity live broadcast, the higher the attraction of the BBB 1 itself, consumers will have a pleasant sense of pleasure to the beauty of the web celebrity, and improve the purchase willingness of consumers. Meng Lu et al. (2020 : 131-143) believe that skill refers to the audience perceiving the degree of live-streaming Internet celebrities' own skills and proficiency, such as their sweet voice and superb skills. The five characteristics of Internet celebrity information source are independent of each other and can act together on the inner feelings of the audience, so that the audience has a psychological awakening and forms a sense of identity, and then enhance the attention to web celebrity and the purchase intention of Internet celebrity products.

The hypothesis is made accordingly:

Suppose that the reliability characteristics of 1a web celebrity information source positively affect consumers' purchase intention.

Suppose that the professional characteristics of 1b web celebrity information source positively affect consumers' purchase intention.

Suppose that the interactive characteristics of 1c web celebrity information source positively affect consumers' purchase intention.

Suppose that the attraction characteristic of 1d web celebrity information source positively affects consumers' purchase intention.

Suppose that the skill characteristics of 1e web celebrity information source positively affect consumers' purchase intention.

1.2 Intermediary role of consumer identity

Kagan (1958 : 6) pointed out that the sense of identity (Identification) is a response to gain an individual's inner cognition, turning the nature or characteristics of identity events into part of the individual's psychological structure, where people see the identity event as if it happened to themselves. Weeler & Petty et al. (2005 : 787-797) believe that the identity assimilation effect indicates that individuals tend to give positive responses to external information consistent with their own identity in order to achieve the goal of improving themselves. Tu & Zhang (2012 : 35-42) believes that when an individual's psychological representation of identity is dominant, people often think that those information consistent with their identity is relevant, contributes to self-improvement, and therefore shows converging behavioral intention. Previous studies on consumer identity have focused on explaining how people form a sense of identity with their organizations or groups and on what does the influence of identity have on people's attitudes. Jin Liyin (2006 : 16-21) believes that corporate reputation, trust, visibility and social responsibility can affect consumers' identity. Onkvisit & Shaw (1987 : 13-23) believes that consumers will enhance their love for their corporate product brands, and even generate customer loyalty. The consumer identity defined in this study refers to the identity of consumers to the personal characteristics and attitudes of live Internet celebrities. The focus of the research is to answer consumers 'sense of identity with the unique characteristics of live-streaming Internet celebrities themselves, which will have an impact on consumers' subsequent behavior, and transform it into the external expression of the personal value structure model. Yu-Hui & Fang (2012 : 1790-1804) found that enterprises' feature management through network interaction can enable consumers to have a positive effect on corporate identity in cognition and emotion. Saffer et al. (2013 : 213-215.) also found that the interaction between enterprise community media and consumer networks has become a basic element for consumers to identify with Internet retail. When consumers feel the direct interaction between individuals and business operators, they are more willing to increase their own willingness to provide information, brand loyalty and purchase intention. When consumers watch net red live, and with live net red for real-time interaction, will produce a sense of social presence. Under the action of the social sense of presence, when consumers' inner selves are aroused, they can meet their own needs from the perspectives of compensation psychology, herd mentality and self-realization respectively, and then have a sense of identity with the characteristics and attitudes of Internet celebrities. The following assumptions are made accordingly:

Suppose that 2a consumer identity plays a mediating role between the reliability characteristics of web celebrity information sources and consumers' purchase intention.

Suppose 2b is that consumer identity plays an intermediary role between the professional characteristics of web celebrity information source and consumers' purchase intention.

Suppose that 2c consumer identity plays an intermediary role between the interactive characteristics of web celebrity information sources and consumers' purchase intention.

It is assumed that 2d consumer identity plays a mediating role between the attraction characteristics of web celebrity information sources and consumers' purchase intention.

Suppose 2e consumer identity plays an intermediary role between the skill characteristics of web celebrity information source and consumers' purchase intention.

The theoretical model is shown in Figure 1:

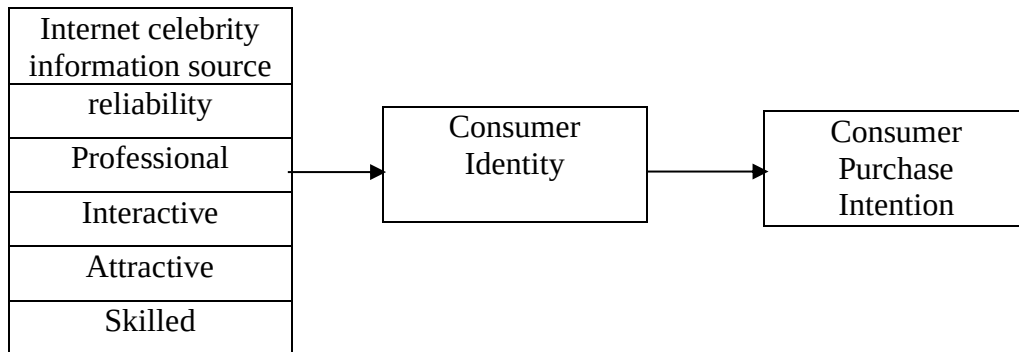

Figure 1 Hypothetical model diagram of the relationship between web celebrity information source and consumers' purchase intention

Research methods

This paper uses the questionnaire survey method to carry out the research. The questionnaire survey is a method of information collection based on a specific sample, based on which the researchers hope to draw a quantitative description of the overall sample population. The sample of this paper comes from 25 provinces and municipalities directly under the Central Government in China. The respondents participating in the questionnaire can skillfully use computer or mobile phones to watch the live webcast, and have had the experience of online live shopping. The respondents of the group can have a good understanding of the questionnaire. The reason why I choose the research objects who have had online shopping experience as the sample is that these respondents have certain knowledge and ability, can skillfully use the Internet terminal use skills, and have certain consumption ability, so they have the basic quality to participate in online live broadcast shopping.

2.1 Questionnaire design

(1) Selection of survey respondents

The research object of this study is a live network shopping experience of Chinese citizens, in the case of the rapid growth of live electricity, web celebrity live with goods become a new popular, since 2018, web celebrity live with goods after more than a year of rapid growth, has become the electricity cannot be ignored the new sales channels, and gradually become a social phenomenon evolved into normal economic development. First, the number of users participating in live streaming viewing has increased year by year. Take Taobao as an example, in 2018, taobao live streaming platform delivery of goods exceeded 100 billion yuan and increased by nearly 400% year on year. In 2018, the number of Taobao live streaming increased by 180%, with more than 1,200 anchors with more than one million fans, more than 100 anchors with a monthly income of more than one million yuan, and 81 anchors with an annual turnover exceeding 100 million yuan. In 2019, the Double 11 live shopping market increased again, with 41.33 million viewers on mobile Taobao APP up 131%; on Double 11 in 2020 over 300 million in 2020, the GMV of live streaming in 2021 reached 131.86 billion, up 72.9 billion in 2020, up 80.9%. According to the above analysis, this study will participate in the online celebrity live shopping consumers as the object of the survey.

(2) The questionnaire design

The questionnaire includes four parts: web celebrity information source, consumer identity, consumers' purchase intention and personal information. Among them, the personal information section includes four questions: gender, age, education level and network age. In addition to personal information, all other questions were measured by Likert 5 point scoring method, 1 very disagree and 5 very agree.

In order to ensure the reliability and validity of the questionnaire, the scale used from authoritative journals at home and abroad, the study of this paper is based on the Chinese consumer situation, with reliability, professionalism, interactive, attractive, skilled five dimensions of web celebrity information sources, so using Liu Fengjun and of web celebrity information source dimension division, has been verified and Chinese version of web celebrity information source scale, web celebrity information source is divided into 5 dimensions 15 measurement items, and combined with the research situation. The scale was measured by Likert 5 point scoring, 1 strong disagreement and 5 strong agreement.

Identification research scale reference Wu (2007 : 194-210) on consumer identity (Consumer Identity) research, including four items "you think you focus on web celebrity has excellent characteristics", "you watch live web celebrity live content empathy", "you think web celebrity live content can arouse your emotional reaction" and "you will focus on live the latest dynamic development of web celebrity", and combining the research situation modification, scale with Likert 5 point scoring measurement, 1 said very don't agree, 5 said very agree.

The measurement of consumer purchase intention is based on Dodds (1991 : 307-319.) research, Including three items: "you have a great possibility to consider buying products recommended by live web celebrity", "you are willing to buy products recommended by live web celebrity" and "you will recommend products recommended by live web celebrity to others", And combined to modify the research situation, Including "I have a high interest in buying live-streaming products" and " If needed, I will consider buying the products advertised in the live broadcast marketing "and" If I buy the same type of products, I will be more willing to buy the products recommended by the live broadcast platform that I follow ". The scale is measured by Likert 5 point scoring, 1 completely impossible and 5 very likely

Table 1: surface, items and source of the questionnaire

Second order configuration	First order configuration	Ask a	Ask the content	The source of the problem
Net red information source	reliability	KK1	You think the content of the web celebrity live broadcast is credible	Liu Fengjun and Meng Lu (2018)
		KK2	You think the corresponding products recommended by web celebrity are more reliable	
		KK3	You trust the live Internet celebrities you watch	
	speciality	ZY1	You think the live web celebrity you watch is professional	
		ZY2	You think the live Internet celebrities you watch have rich	

			experience in using recommended products	
		ZY3	You think the live web celebrity you watch has professional knowledge	
	interactivity	HD1	You think the live web celebrity you watch and you have a good interactive relationship	
		HD2	You think you watch the live net red live content can let you effectively participate in	
		HD3	You think you watch the live web celebrity live content can arouse your interest	
	appeal	XY1	You pay attention to the web celebrity because he (she) is very attractive	
		XY2	The reason why you watch live web celebrity is because the appearance of web celebrity attracts you	
		XY3	You think you watch the live web celebrity is very humorous	
	Skill	JN1	You think the live Internet celebrities you watch have special skills and expertise	
		JN2	You think the live web celebrity you watch has a special talent specialty	
		JN3	You think the live web celebrity you watch has professional marketing skills	
Consumer identity		RT1	You think the web celebrity you focus on has excellent characteristics	Wu et al. (2007 : 194-210)
		RT2	You feel the empathy of the live web celebrity live content	
		RT3	You think the content of live streaming can evoke your emotional response	
		RT4	You will pay attention to the latest dynamic development of live web celebrity	
Consumer purchase intention		M O1	I have a high interest in buying live-streaming products	

	MO2	If needed, I will consider buying products advertised in live marketing	Dodds (1991 : 307-319)
	MO3	If I buy the same type of products, I would prefer to buy the products recommended by the live broadcasting platform that I follow	

2.2 Sample collection and data collection

The sample characteristics are shown in Table 2 below:

Focus on the diversity of survey subjects when collecting data, Respondents are from 25 provinces, and municipalities, including Anhui, Beijing, Chongqing, Fujian, Gansu, Guangdong, Guangxi, Guizhou, Hainan, Hebei, Henan, Hubei, Hunan, Jiangsu, Ningxia, Shandong, Shanghai, Shanxi, Shaanxi, Sichuan, Tianjin, Xinjiang, Tibet, Yunnan, and Zhejiang; The respondents' occupations include government workers, company staff / managers, professionals (lawyers, doctors, etc.), teachers / researchers, students, workers, freelancers, and retirees; In addition to the geography and occupation of employment, Respondents also diversified in terms of their gender, age, education, and personal monthly income. Respondents with live-streaming online shopping experience were randomly selected to collect data through online answer papers, and asked the investigators in each region to investigate between 10 and 25 people. To ensure the quality of questionnaire filling, respondents under 15 years were automatically excluded. Respondents were selected at different times during the survey period and basically complied with the principle of random sampling, and 412 questionnaires were collected. In this study, the invalid questionnaire with all the questions were the same, and the 9 samples with the Internet celebrity information source, consumer identity, herd psychology and consumer purchase intention had the same choice answer and the answer time was completed within 1 minute. Finally, 403 samples were available for data analysis, with an efficiency of 97.8%.

Table 2: Sample characteristics

project	class	sample number	percentage (%)
sex	man	134	33.3
	woman	269	66.7
age	15-24 Years old	218	54.1
	25-34 Years old	64	15.9
	35-44 Years old	77	19.1
	45-54 Years old	23	5.7
	Over 55 years old	21	5.2
marital status	unmarried	234	58.1
	married	156	38.7
	other	13	3.2

Education level	High school and below	23	5.7
	Specialist / undergraduate	319	79.2
	Master's degree or above	61	15.1

Data analysis

3.1 Analysis of reliability and validity

The reliability of the scale is analyzed, and the Cronbach's coefficient is mainly used to judge the overall reliability of the scale. In the other aspect, the single item-total correction coefficient (CITC coefficient) is used to judge the reliability of a single item. The analysis results are shown in the following table:

Table 3: reliability analysis results

Configuration	Ask a	CITC	The coefficient after the deletion	The Cronbach's in each dimension	Cronbach's α
reliability	KK1	0.675	0.703	0.802	0.911
	KK2	0.696	0.689		
	KK3	0.593	0.805		
speciality	ZY1	0.611	0.778	0.806	
	ZY2	0.684	0.702		
	ZY3	0.666	0.722		
interactivity	HD1	0.605	0.749	0.791	
	HD2	0.72	0.624		
	HD3	0.581	0.77		
appeal	XY1	0.649	0.609	0.759	
	XY2	0.554	0.723		
	XY3	0.572	0.698		
Skill	JN1	0.675	0.589	0.763	
	JN2	0.648	0.62		
	JN3	0.59	0.814		
Consumer identity	RT1	0.646	0.784	0.827	
	RT2	0.706	0.76		
	RT3	0.738	0.743		
	RT4	0.541	0.837		
Consumer purchase intention	MO1	0.689	0.7	0.767	
	MO2	0.703	0.662		
	MO3	0.617	0.666		

Through the above analysis, we can see that the CITC value of each item of web celebrity information source is between 0.544-0.720, all greater than 0.5, and the reliability of 0.7, professional, interactive, attractive, skill Cronbach's coefficient are respectively 0.802,0.806,0.0791,0.759 and 0.763, all more than 0.7, and the Cronbach's coefficient of the

overall scale is 0.911, indicating that the internal consistency of the scale is very good. Net red information source scale has a high reliability, the stability of data analysis can be guaranteed. The CITC value of each item of consumer identity is between 0.646 and 0.738, all greater than 0.5. The Cronbach's coefficient of the overall scale is 0.827, indicating that the internal consistency of the scale is very good. The consumer identity scale has high reliability and ensures the stability of data analysis. The CITC value of each item of consumer purchase intention is between 0.617 and 0.703, which is more than 0.5. The Cronbach's coefficient of the overall scale is 0.767, indicating that the internal consistency of the scale is very good. The consumer purchase willingness scale has high reliability and ensures the stability of data analysis.

Table 4: Results of the exploratory factor analysis

factor	number	Question item	factor loading
reliability	KK1	You think the content of the web celebrity live broadcast is credible	0.856
	KK 2	You think the corresponding products recommended by web celebrity are more reliable	0.78
	KK 3	You trust the live Internet celebrities you watch	0.588
speciality	ZY1	You think the live web celebrity you watch is professional	0.625
	ZY2	You think the live Internet celebrities you watch have rich experience in using recommended products	0.806
	ZY3	You think the live web celebrity you watch has professional knowledge	0.79
interactivity	HD1	You think the live web celebrity you watch and you have a good interactive relationship	0.623
	HD2	You think you watch the live net red live content can let you effectively participate in	0.745
	HD3	You think you watch the live web celebrity live content can arouse your interest	0.617
appeal	XY1	You pay attention to the web celebrity because he (she) is very attractive	0.703
	XY2	The reason why you watch live web celebrity is because the appearance of web celebrity attracts you	0.842
	XY3	You think you watch the live web celebrity is very humorous	0.621
Skill	JN1	You think the live Internet celebrities you watch have special skills and expertise	0.811
	JN2	You think the live web celebrity you watch has a special talent specialty	0.8
	JN3	You think the live web celebrity you watch has professional marketing skills	0.61

Consumer identity	RT1	You think the web celebrity you focus on has excellent characteristics	0.813
	RT2	You feel the empathy of the live web celebrity live content	0.856
	RT3	You think the content of live streaming can evoke your emotional response	0.872
	RT4	You will pay attention to the latest dynamic development of live web celebrity	0.718
Consumer purchase intention	MO1	I have a high interest in buying live-streaming products	0.74
	MO2	If needed, I will consider buying products advertised in live marketing	0.89
	MO3	If I buy the same type of products, I would prefer to buy the products recommended by the live broadcasting platform that I follow	0.843

3.2 hypothesis test

(1) Main effect test

The hypothesis testing of this study used hierarchical regression with hypothesis testing for the main effect first. Test the impact of web celebrity information sources on consumers' purchase intention, Setting the consumer purchase intention as the dependent variable, Gender, age, marital status, net age, education level, type of work, and monthly income served as control variables, Web celebrity information source is an independent variable for regression analysis, By performing the regression analysis, Six models were constructed, Model 2 Display =0.517, $p<0.001$, That is, the reliability characteristics of Internet celebrity information sources have a significant positive impact on consumers' purchase intention, Specific analysis is given in Table 5, The H1a main effect was verified; Model 3 Display =0.383, $p<0.001$, That is, the professional characteristics of web celebrity information sources have a significant positive impact on consumers' purchase intention, Specific analysis is given in Table 5, The H 1b main effect was verified; Model 4 Display =0.490, $p<0.001$, That is, the interactive characteristics of web celebrity information sources have a significant positive impact on consumers' purchase intention, Specific analysis is given in Table 5, The H 1c main effect was verified; Model 5 Display =0.360, $p<0.001$, That is, the interactive characteristics of web celebrity information sources have a significant positive impact on consumers' purchase intention, Specific analysis is given in Table 5, The H 1d main effect was verified; Model 6 Display =0.443, $p<0.001$, That is, the skill characteristics of web celebrity information source have a significant positive impact on consumers' purchase intention, Specific analysis is given in Table 5, The H 1e main effect was validated.

Table 5: Results of the main effect hypothesis testing

variable	Consumer purchase intention					
	model 1	model 2	model 3	model 4	model 5	model 6
sex	0.131**	0.077	0.076	0.088*	0.116*	0.112*
age	0.013	-0.001	0.010	-0.019	0.011	0.009
marital status	0.077	0.091	0.057	0.081	0.082	0.097
Net age	0.048	0.022	0.058	0.044	0.042	0.061
Education level	0.035	-0.003	-0.015	-0.041	0.004	-0.028
type of work	-0.003	-0.006	-0.021	0.009	0.011	0.011
monthly income	0.015	0.111	0.091	0.112	0.056	0.055
reliability		0.517***				
speciality			0.383***			
interactivity				0.490***		
appeal					0.360***	
Skill						0.443***
F	1.734	17.722***	9.006***	15.522***	8.376***	12.634***
R ²	0.034	0.289	0.171	0.262	0.161	0.224
After the adjustment of R ²	0.014	0.272	0.152	0.245	0.142	0.207
VIF	<3	<3	<3	<3	<3	<3

(2) Test of the intermediary effect

The second link is the verification of the mediation effect. Mediator effect verification generally adopt three-step method, first verify the relationship between the independent and dependent variables, independent variables and the relationship between intermediary variables, the second step to verify the relationship between the intermediary and dependent variables, the third step will independent and intermediary variables as independent variables to verify the relationship between them, and then before and after to compare the parameter value, see whether the intermediary variable is partial mediation or complete mediation, the following test according to the above steps. The significant correlation between independent variables and dependent variables, and then the relationship between independent variables and intermediary variables has been verified. As shown in Table 6, the influence of the characteristics of web celebrity information sources on consumer identity, consumer identity and consumer purchase intention, and the intermediary role of web celebrity information source and consumer purchase intention is shown in Table 8.

Table 6: Analysis of the influence of web celebrity information source on consumer identity

variable	Consumer identity					
	model 7	model 8	model 9	model 10	model 11	model 12
sex	0.046	-0.017	-0.040	-0.009	0.022	0.016
age	0.055	0.039	0.051	0.015	0.051	0.049
marital status	-0.021	-0.005	-0.052	-0.016	-0.013	0.009
Net age	0.026	-0.003	0.043	0.022	0.018	0.046
Education level	0.133**	0.088	0.054	0.036	0.082	0.036
type of work	0.023	0.020	-0.005	0.038	0.046	0.044
monthlyincome	-0.087	0.025	0.033	0.035	-0.020	-0.025
reliability		0.598***				
speciality			0.599***			
interactivity				0.617***		
appeal					0.586***	
Skill						0.684***
F	0.985	24.713***	24.022***	27.304***	24.134***	39.117***
R ²	0.020	0.361	0.355	0.382	0.356	0.473
After the adjustment of R ²	0.000	0.347	0.340	0.368	0.341	0.460
V IF	<3	<3	<3	<3	<3	<3

Table 7: Analysis of the influence of consumer identity on consumers' purchase intention

variable	Consumer purchase intention	
	model 1	model 13
sex	0.131**	0.108*
age	0.013	-0.015
marital status	0.077	0.088
Net age	0.048	0.035
Education level	0.035	-0.031

type of work	-0.003	-0.014
monthly income	0.015	0.058
Consumer identity		0.498***
F	1.734	16.757***
R ²	0.034	0.277
After the adjustment of R ²	0.014	0.261
VIF	<3	<3

Table 8 Analysis of the intermediary role of consumer identity in web celebrity information source and consumers' purchase intention

variable	Consumer purchase intention				
	model 14	model 15	model 16	model 17	model 18
sex	0.082*	0.094*	0.091*	0.107*	0.106**
age	-0.013	-0.011	-0.023	-0.012	-0.009
marital status	0.091	0.076	0.080	0.085	0.091
Net age	0.023	0.040	0.037	0.035	0.044
Education level	-0.030	-0.039	-0.055	-0.033	-0.042
type of work	-0.011	-0.018	-0.001	-0.008	-0.005
monthly income	0.104	0.077	0.099	0.064	0.064
reliability	0.336***				
speciality		0.128*			
interactivity			0.287***		
appeal				0.104	
Skill					0.191**
Consumer identity	0.303***	0.425***	0.327***	0.437***	0.369***
F	23.224***	17.594***	21.175***	17.326***	18.372***
R ²	0.347	0.287	0.327	0.284	0.296
After the adjustment of R ²	0.332	0.271	0.311	0.268	0.280
V IF	<3	<3	<3	<3	<3

Due variable for consumer purchase intention, model 14 is on the basis of model 2 to add the intermediary of consumer identity, excluding the control variable and web celebrity information source variable, consumer identity can additional contribution namely R variation of 31.3%, model 14 overall interpretation of variation significance test F value of 23.224

($p=0.000 < 0.001$). Meanwhile, comparing model 2 and model 14, we can see that the value of reliability decreases from 0.517 to 0.336; and the regression coefficient of consumer identity is significant ($=0.303$, $p=0.000 < 0.001$), indicating that consumer identity plays a partial role between reliability and consumer purchase intention, and H2a is verified.

Due variable for consumer purchase intention, model 15 is added on the basis of model 3 consumer identity the intermediary variable, excluding the control variable and web celebrity information source variable, consumer identity can additional contribution namely R variation of 25.4%, model 15 overall interpretation of variation significance test F value of 17.594 ($p=0.000 < 0.001$). Meanwhile, comparing models 3 and 15, we can see that the value of professionalism decreases from 0.383 to 0.128; and the regression coefficient of consumer identity is significant ($=0.425$, $p=0.000 < 0.001$), indicating that consumer identity plays a intermediary role between professionalism and purchase willingness, and H2b is verified.

Due variable for consumer purchase intention, model 16 is on the basis of model 4 add consumer identity this intermediary variable, excluding the control variable and web celebrity information source variable, consumer identity can additional contribution namely R variation of 29.3%, model 16 overall interpretation variation significance test F value of 21.175 ($p=0.000 < 0.001$). Meanwhile, comparing model 4 and model 16, we can see that the value of interaction decreases from 0.490 to 0.287; and the regression coefficient of consumer identity is significant ($=0.327$, $p=0.000 < 0.001$), indicating that consumer identity partially mediates between interaction and consumer purchase intention, and H2c is verified.

Due variable for consumer purchase intention, model 17 is on the basis of model 5 to join the consumer identity this intermediary variable, excluding the influence of control variables and web celebrity information source variable, consumer identity can additional contribution namely R variation of 25% of the interpretation force, model 17 overall interpretation of the variation significance test F value of 17.326 ($p=0.000 < 0.001$). Meanwhile, comparing model 5 and model 17, we can see that the value of attraction drops from 0.360 to 0.104; and the regression coefficient of consumer identity is significant ($=0.437$, $p=0.000 < 0.001$), indicating that consumer identity plays a complete intermediary role between attraction and consumer purchase intention, and H2d is verified.

Due variable for consumer purchase intention, model 18 is on the basis of model 6 to add consumer identity this intermediary variable, excluding the control variable and web celebrity information source variable, consumer identity can additional contribution namely R variation of 26.2%, model 18 overall interpretation of the variation significance test F value of 18.372 ($p=0.000 < 0.001$). Meanwhile, comparing models 6 and 18, we can see that the value of skill decreased from 0.443 to 0.191; and the regression coefficient of consumer identity was significant ($=0.369$, $p=0.000 < 0.001$), indicating that consumer identity plays a intermediary role between skill and purchase willingness, and H2e was verified.

Conclusion and discussion

4.1 Study Conclusion

In this paper, based on the SOR theory, Collect 403 valid questionnaires from 25 provinces and municipalities, including Anhui, Beijing, Chongqing, Fujian, Gansu, Guangdong, Guangxi, Guizhou, Hainan, Hebei, Henan, Hubei, Hunan, Jiangsu, Ningxia, Shandong, Shanghai, Shanxi, Shaanxi, Sichuan, Tianjin, Xinjiang, Xizang, Yunnan and Zhejiang, The paper deeply analyzes the four variables of web celebrity information source, consumer identity, herd psychology and consumer purchase intention, and the interaction

between various dimensions, A total of 10 study hypotheses were proposed, The empirical process is well validated, The validity and reliability of the study conclusions are also demonstrated.

(1) Web celebrity information source has a promoting effect on consumers' purchase intention

According to the study of the relationship between various dimensions of web celebrity information sources and consumers' purchase intention, it can be seen that web celebrity information source has a significant positive impact on consumers' purchase intention, and reliability has the greatest impact on consumers' purchase intention, followed by interactivity, skill, professionalism, and finally attraction. First of all, there is a significant positive impact between the web celebrity information source and consumers' purchase intention, which means that when consumers trust and recognize the web celebrity information source, and at the same time, they think that web celebrity and their products recommended are reliable, then consumers are more likely to have their willingness to consume. Secondly, in terms of the impact of consumers' purchase willingness, reliability has a greater impact on consumers' purchase intention, which also shows that in the five dimensions shown by the live broadcast of web celebrity, consumers first generate purchase willingness based on the identification of web celebrity and their products promoted.

(2) Internet celebrity information source has a promoting role in identifying consumer identity

Through the web celebrity information source dimensions and the relationship between consumer identity research, web celebrity information source has significant positive impact on consumer identity, skill is the biggest influence on consumer identity, followed by interactivity, professional, reliability, finally is attractive, and skill influence on consumer identity than cultural goodwill and landscape goodwill influence on consumer identity. First of all, there is a significant positive impact between web celebrity information source and consumer identity. Consumer identity is a subjective feeling of individual consumers, which shows that when a specific web celebrity information source is recognized, its consumer identity is relatively high. Secondly, in the comparison of the degree of influence on consumer identity, the skill has a greater impact on consumer identity, which also shows that when consumers are watching web celebrity live, think that the web celebrity is a certain talent, marketing skills and other skills, the high recognition of the web celebrity, its live web celebrity identity is high. This also further verifies the importance of live web celebrity information source, which knows the sense of identity when watching web celebrity live broadcast.

(3) Consumer sense of identity plays an intermediary role in the relationship between web celebrity information sources and consumers' purchase intention

Consumer identity in web celebrity information source characteristics reliability, professional, interactive, skill and consumer purchase intention between the intermediary role, which also means that when consumers are watching web celebrity live, recognition to web celebrity information source, and produce purchase intention, consumer identity will promote consumer willingness to buy, web celebrity information source and consumer identity to consumer to buy willingness to promote consumer purchase intention.

4.2 Theoretical contribution

The theoretical contributions of this conclusion are as follows:

(1) To verify the relationship between web celebrity information sources and consumer purchase intention, reliability, professionalism, interactivity, attraction, ability, ability, ability, reliability ($=0.517$), interactivity ($=0.490$), skill ($=0.443$), professionalism ($=0.383$) and

attraction (=0.360).

(2) The relative role of reliability, professionalism, interactivity, attraction and skill on consumer identity is clarified, from large to small: skill (=0.684), interactivity (=0.617), professionalism (=0.599), reliability (=0.598), and finally attraction (=0.586).

(3) Consumer identity plays a complete intermediary role between the characteristic attraction of web celebrity information sources and consumers' purchase intention. This also shows that the attraction of web celebrity information sources will make consumers have a full sense of identity with live web celebrity, and directly affect consumers' willingness to buy.

4.3 Management enlightenment

The conclusion obtained in this study is that when attracting consumers for shopping, various live broadcasting platforms should pay attention to improving the reliability and information source of live broadcast Internet celebrities, so as to improve the possibility of consumers watching web celebrity live broadcast and generating purchase intention. In the live broadcasting activities, various live broadcasting platforms should pay attention to the training and selection of highly skilled live web celebrity celebrities, so as to improve consumers' sense of identity with live web celebrity celebrities. The sense of consumer identity has a significant positive impact on consumers' purchase willingness, which shows that when people watch web celebrity live broadcast and intend to buy, the higher their sense of identity of the information source, the stronger their willingness to buy. Therefore, from the perspective of live streaming platforms and live streaming Internet celebrities, in order to facilitate consumers to place orders, it is necessary to take various measures to effectively improve consumers' identity to livestreaming BBB 1.

4.4 Study limitations

There are still many aspects worth discussing and improving in this study, and the author believes that there are mainly the following shortcomings: First, the limitations of the sample. First, the narrow survey scope and small sample number in this study due to time and cost constraints. This study is mainly using convenience method chose only the Chinese part with webcast shopping experience of teachers and students as a sample, with college students sample as the main body of the questionnaire survey, although considering the college students as the future consumption subject, the consumption behavior and psychological analysis is of great significance, but relative to China's multi-level consumption structure, this study may be underrepresented. In future studies, the sample size can be expanded to expand the sample to consumer groups of different ages, different cultural levels, and different income levels, thus increasing the representativeness of the sample and further testing the hypothesis. Secondly, this study only explores the intermediary role of consumer identity, and in the future research, the influence mechanism of Internet celebrity information sources on consumers' purchase intention should be further explored. Third, the limitations of the study methodology. Like most existing studies, due to the difficulty of data acquisition, this study only uses cross-sectional research data, rather than tracking the research objects for a long time to obtain dynamic research data, so we cannot draw fully positive conclusions on the causal relationship among the variables in the theoretical model.

Reference

- Bagozzi, R.P., Baumgartner, J., & Yi, Y..(1989). An investigation into the role of intentions as mediators of the attitude-behavior relationship.*Journal of Economic Psychology*, 10 (1), 35-62.
- Brian, D., Till, Michael, & Busler. (2000). The match-up hypothesis; physical attractiveness, expertise, and the role of fit on brand attitude, purchase intent and brand beliefs. *Journal of Advertising*.
- Dai Kang, C & Xie Kai.(2021). Research on China's storage and transportation of enterprise internal economic performance appraisal under the background of Internet technology. .166-167.
- Dodds W B, Monroe K B, Grewal D. (1991). Effects of Price,Brand,and Store Information on Buyers' Product Evaluations[J].*Journal of Marketing Research*. Vol.28 (3), pp.307-319.
- Fan Xiaoping, Ma Qingguo, Fan, Xiaoping, Ma, & QingguoSchool, et al.(2009). Journal of Zhejiang University: Edition of Humanities and Social Sciences (5),9.149-157..
- Gao Yunhui.(2020). Effect of e-commerce anchors on consumer purchasing intention.(Doctoral dissertation, Harbin Institute of Technology).
- Han Xiao also, & Xu Zhengliang.(2020).—— research on foreign economy and management based on grounded theory and method, 42(10),14.62-75..
- Jin liyin.(2006). The influence of consumer corporate identity on product evaluation and behavior intention, 9(3),6.16-21..
- Kagan,J..The Concept of Identity fi action.Psychological Review,1958,65(5).
- Kong jingjie.(2014). The influence of network reputation direction and source credibility on consumer purchase intention.(Doctoral dissertation, Nanjing University of Science and Technology).
- Liu Yingtuan.(2017)."Net red" a flash in the pan, net red economy is the normal property rights guide (3),4.7-10.
- Luo Zichan.(2013). Influence of anchors on consumer buying intention.(Doctoral dissertation, Guangdong University of Technology).
- Meng Lu, Liu Fengjun, Chen Shiyun, & Duan Shen.(2020). Can I arouse you —— different types of live web celebrity information source characteristics on consumers' purchase intention impact mechanism research Nankai management review (1),13.131-143.
- Onkvisit, S., & Shaw, J..(1987).Self-concept and image congruence: some research and managerial implications.*Journal of Consumer Marketing*, 4(1), 13-23.
- Saffer, A.J., Sommerfeldt, E.J., & Taylor, M..(2013).The effects of organizational twitter interactivity on organization–public relationships.*Public Relations Review*, 39(3), 213-215.
- Sun Jing, & C & Wang Xinxin.(2019).—— on foreign economy and management based on celebrity theory, 41(4),13.18-30..
- Tu, L., Khare, A., & Zhang, Y..(2012).A short 8-item scale for measuring consumers' local–global identity.*International Journal of Research in Marketing*, 29(1), 35-42.
- Wann-Yih, Wu, Cheng-Hung, & Tsai.(2007).The empirical study of crm: consumer-company identification and purchase intention in the direct selling industry.*International Journal of Commerce and Management*, 17(3), 194-210.
- Wheeler, S.C., Petty, R.E., & Bizer, G.Y..(2005).Self-schema matching and attitude change: situational and dispositional determinants of message elaboration.*Journal of Consumer Research*, 31(4), 787-797.

- Yu-Hui, & Fang.(2012).Does online interactivity matter?exploring the role of interactivity strategies in consumer decision making.Computers in Human Behavior, 28(5), 1790-1804.
- Zhao Baoguo, and & Wang Yunfeng.(2021). The influence of the characteristics of e-commerce anchors on consumers' purchase intention in Business Research (1),6.1-6..
- Zhao Dawei, & Feng Jiaxin.(2021). The impact of key opinion leader features on consumer purchase Research Business Research (4),9.1-9..
- Zhao Ru, & A & Zhang Nan.(2016). Interpretation of web celebrity: fan gathering and traffic realization news research guide (21),2.21-22.
- Zhao Ruju.(2022). The Development of Agricultural Economy under the background of "Internet +" (2),3.208-210.
- Zheng Xing.(2019). Research on the influence of e-commerce live broadcast interaction type on consumers' impulse purchase intention (Doctoral dissertation, Chongqing Industrial and Commercial University)..

การจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

**Learning Management with Mind Mapping on reading
Achievement of grade 1 student**

รัตณิดิยา ใสสอย และ จิระพร ชะโน

Rattiya Chaisoi and jirapron Chano

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Maha Sarakham University, Thailand

Corresponding Author: E-mail: rattiya.chaisoi@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75 โรงเรียนบ้านป่าสังข์หนองฮี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 8 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1. แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดได้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง 2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชนิดอ่านออกเสียง อ่านถูกได้ 1 คะแนน อ่านผิดได้ 0 คะแนน ทั้งหมดจำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด มีประสิทธิภาพ 79.68/78.75

2. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแผนผังความคิด หลังเรียน เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์ คือมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ร้อยละ 78.75 หมายความว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านของนักเรียนสูงขึ้นและเป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 75

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด; ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน

Abstracts

This research aims to 1. To develop a learning management plan with a mind mapping that has on reading achievement of grade 1 students who meet the criteria of 75/75 2. To develop reading achievement of grade 1 student who study with learning management with a mind mapping Compared to 75 % criteria, Ban Pa Sang Nong Hee School, Muang District, Province Khon Kaen, 1 classroom, 8 students. which is obtained by selecting a specific tools used in Research, including: 1. Plans for learning management with a mind mapping. Created by the researcher and from the analysis of standards and indicators, there are 4 plans for learning management, each plan is 4 hours, divided into a total of 16 hours. 2. Reading Achievement Test of grade 1 student. Read aloud, correct reading received 1 point, wrong reading 0 points, total 20 items 20 points. Statistics used in data analysis were percentage, mean and standard deviation. The results of the research appear as follows.

1. A plan for reading learning management for grade 1 students with a mind mapping learning management. Effective 79.68/78.75

2. The reading achievement of the first grade students who studied with the mind mapping. After studying, compared to 75% of the criteria, it was found that it was higher than the criteria, meaning that the average score was 78.75%. As a result, the student's reading achievement was higher and met the criteria by 75%.

Keyword: Learning Management with Mind Maps; Reading Achievement

บทนำ

การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญที่สุดในการพัฒนาสังคมมนุษย์ ซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมให้เป็นคนที่มีคุณภาพและคุณธรรม การจัดการศึกษาไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับวิชาภาษาไทยมาโดยตลอด เนื่องจากภาษาไทยเป็นวิชาทักษะที่ต้องได้รับการฝึกฝนตั้งแต่เด็กเพื่อให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการนำไปใช้ในชีวิตจริงสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้บรรจุกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้สาระ การเรียนรู้ ภาษาไทยเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง โดยประกอบด้วย 5 สาระ ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 54)

ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ควรเน้นด้านการอ่าน เพราะการอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการเรียนทุกรายวิชา หากนักเรียนอ่านออก เขียนได้ นักเรียนจะสามารถนำความรู้ที่อ่านไปใช้แก้ปัญหา ตัดสินใจ คาดการณ์และใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเองตลอดชีวิตได้ ดังนั้น การอ่านจึงเป็นการเรียนที่สำคัญที่สุดและสามารถนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตได้ (ประสิทธิ์พรหมตัน, 2553 : 96)

สืบเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 .
สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำเป็นต้องใช้กระบวนการอ่านเพื่อสร้าง
ความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่านดังตัวชี้วัด
ดังต่อไปนี้ 1.อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจองและข้อความสั้นๆ 2.บอกความหมายของคำและข้อความที่อ่าน 3.
ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน 4.เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน 5.คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน 6.อ่าน
หนังสือตามความสนใจ อย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่อ่าน 7.บอกความหมายของเครื่องหมายหรือ
สัญลักษณ์สำคัญ ที่มักพบเห็นในชีวิตประจำวัน 8.มีมารยาทในการอ่าน ซึ่งในกระบวนการจัดการเรียนการสอน
ทั้งหมดต้องมีการอ่านเป็นสิ่งสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากความสำคัญของการอ่านข้างต้นที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน (สพฐ.) ได้มีแผนการพัฒนาคูณภาพของผู้เรียนอันนำไปสู่การพัฒนาประเทศ ให้มีความเข้มแข็งในทุก
ด้านและได้กำหนดนโยบายไว้ว่า ปีการศึกษา 2558 เด็กที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต้องอ่านออก เขียน
ได้ และต้องมีระบบการประเมินที่เป็นรูปธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำ
ยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษา โดยมอบหมายให้สำนักทดสอบการศึกษา จัดทำโครงการประเมินความสามารถ
ด้านการอ่านของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีการสร้างแบบทดสอบ (Reading Test : RT) ดังนี้
1.การอ่านรู้เรื่อง 2.การอ่านออกเสียง แต่จากผลการประเมินความสามารถในการอ่านของผู้เรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านป่าสังข์หนองฮี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ระหว่างปีการศึกษา 2560-
2562 มีคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ดังนี้ ปีการศึกษา 2560 มีค่าเฉลี่ยระดับ
โรงเรียนเท่ากับ 61.54 คะแนนและค่าเฉลี่ยระดับประเทศเท่ากับ 71.60 คะแนน ปีการศึกษา 2561 ค่าเฉลี่ย
ระดับโรงเรียนเท่ากับ 67.25คะแนน และค่าเฉลี่ยระดับประเทศเท่ากับ 68.69 คะแนน และปีการศึกษา 2562
ค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียนเท่ากับ 53.06 คะแนน และค่าเฉลี่ยระดับประเทศเท่ากับ 70.66 คะแนน (งานวัดผล
และประเมินผล โรงเรียนบ้านป่าสังข์หนองฮี จังหวัดขอนแก่น , 2562 : 71)

จากปัญหาดังกล่าว จึงทำให้สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้ระบุว่า
โรงเรียนบ้านป่าสังข์หนองฮี ควรเร่งการพัฒนาทักษะด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
เนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของระดับประเทศ 3 ปีติดต่อกัน คิดเป็นร้อยละ 60.61
ปัญหาดังกล่าวจึงส่งผลให้โรงเรียนกำหนดแนวทางและนโยบายในการพัฒนาคูณภาพการเรียนการสอน
เพื่อที่จะยกระดับผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579
จึงให้ครูทุกคนโดยเฉพาะครูผู้สอนประจำรายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เห็นความสำคัญและร่วมกัน
ส่งเสริมทักษะด้านการอ่านภาษาไทยของนักเรียน มีการสรรหาวิธีการ แนวทาง และการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และเป็นส่วนช่วยใน
การพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญและจำเป็นในอนาคต

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนในรายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านป่าสังข์หนองฮี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ได้ตระหนักถึงปัญหาด้านการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการและคะแนนผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (Reading Test : RT) ที่เกิดขึ้น จึงได้ศึกษาค้นคว้าความรู้จากงานวิจัยและแหล่งความรู้อื่นๆ เพื่อหารูปแบบวิธีการสอนแนวทาง และเครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่จะสามารถนำมาส่งเสริมและพัฒนาความสามารถด้านการอ่านให้กับนักเรียนได้

ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด (Mind mapping) เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับการใช้สมองให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นการทำงานของสมองซีกซ้ายและขวาในการเชื่อมโยง ต่อ ผูกข้อมูลทั้งหมดเข้าด้วยกัน ซึ่ง Tony Buzan อธิบายว่า โครงสร้างหรือการทำงานของสมองในการติดต่อ จัดการ รวบรวม บันทึก เชื่อมโยงข้อมูล ข่าวสารต่างๆ นั้นควรเริ่มด้วยความคิดหลัก (Main idea) จุดกลางแล้วแตกสาขาย่อยออกไปแล้วแต่ความคิดของแต่ละคน (ธัญญา ผลอนันต์, 2542 : 28) แผนผังความคิดจะเป็นผังที่แสดงความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดต่างๆ ให้เห็นเป็นโครงสร้างในภาพรวมโดยใช้เส้นคำระยะห่างจากจุดศูนย์กลาง สี เครื่องหมาย รูปทรงเรขาคณิต และภาพ แสดงความหมายและเชื่อมโยงทางความคิด หรือสาระนั้นๆ ซึ่งแผนผังความคิดจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างดียิ่ง (ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช, 2544 : 40)

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าใช้รูปแบบแผนความคิดของ ทิศนา ขัมมณี เป็นหลัก ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างแผนผังความคิด ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นเสนอประเด็นปัญหา ขั้นที่ 2 ขั้นกระบวนการกลุ่มและรวบรวมข้อมูล ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างองค์ความรู้ ขั้นที่ 4 ขั้นการนำเสนอโดยใช้แผนผังความคิด ขั้นที่ 5 ขั้นการนำไปใช้ (ทิศนา ขัมมณี , 2553 : 75)

จากการศึกษาแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาและนำการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด ไปใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านสะกดคำและการอ่านออกเสียง ให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลดีต่อนักเรียน ซึ่งเป็นส่วนช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน และการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนสูงขึ้นอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1.เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental Desing) แบบ One-Shot Case Study

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านป่าสังข์หนองฮี อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 นักเรียนจำนวน 8 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการสร้างคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ชนิด ประกอบด้วย

1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด จำนวน 4 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง โดยมีเนื้อหา ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านสะกดคำ คำที่มีรูปวรรณยุกต์และไม่มีรูปวรรณยุกต์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การอ่านสะกดคำ คำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตราและไม่ตรงตามมาตรา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การอ่านสะกดคำ คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การอ่านสะกดคำ คำที่มีอักษรนำ

2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แบบชนิดอ่านออกเสียง อ่านถูกได้ 1 คะแนน อ่านผิดได้ 0 คะแนน ทั้งหมดจำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การสร้างและการหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้

1) การสร้างและการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิดด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพ ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในสาระที่ 1 การอ่าน เพื่อให้ทราบถึงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้

1.2 ศึกษาเอกสาร แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการอ่าน การจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด

1.3 ศึกษาแนวคิด องค์ประกอบ ขั้นตอน และวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด เพื่อนำไปเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.4 นำเนื้อหาจากบทอ่านคล่องร้องเล่น บทความ นิทาน เรื่องสั้น และหนังสือที่นักเรียนมีความสนใจ ประเภทละ 1 เรื่อง ที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วมาสร้างเป็นแผนการจัดการเรียนรู้โดยเริ่มจากเนื้อหาที่ง่ายไปหายากตามกระบวนการสอนอ่าน ซึ่งสามารถสร้างเป็นหน่วยการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง การอ่านสะกดคำ

1.5 ดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด รายวิชาภาษาไทย หน่วยการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านสะกดคำ จำนวน 4 แผนแต่ละแผนใช้เวลา 4 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 แผน เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 แผน มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของรายละเอียดในด้านต่างๆ จำนวน 5 ท่าน โดยผู้เชี่ยวชาญจะพิจารณาและตรวจสอบตามแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด รายวิชาภาษาไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องการอ่านสะกดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 แผน มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.9 นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ความเหมาะสมและความสอดคล้อง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้จะต้องได้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 – 5.00 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ จึงจะถือว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ได้ โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 71)

1.10 นำแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด รายวิชาภาษาไทย หน่วยการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องการอ่าน จำนวน 1 แผน เวลา 4 ชั่วโมง ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดอนช้าง ตำบลดอนช้าง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบปัญหาคือ นักเรียนไม่กล้าตอบคำถามและอ่านยังไม่คล่อง ผู้วิจัยแก้ปัญหาโดยการสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนและร่วมพูดคุยในช่วงพักกลางวัน จึงพบว่าในช่วงต่อมา นักเรียนกล้าที่จะตอบคำถามและฝึกอ่านโดยการสอนด้วยแผนผังความคิดได้ดียิ่งขึ้น ปัญหาที่พบอีกประการหนึ่ง คือ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด มีหลายขั้นตอนและเป็นเรื่องใหม่สำหรับ

นักเรียน จึงส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถทำแบบฝึกทักษะหรือกิจกรรมบางกิจกรรมได้ทันเวลา ผู้วิจัยจึงแก้ปัญหาโดยการให้นักเรียนนำแบบฝึกทักษะบางฉบับกลับไปทำที่บ้านได้

1.11 นำแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด รายวิชาภาษาไทย หน่วยการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องการอ่าน จำนวน 4 แผน ที่ดำเนินการแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องหลังจากนำไปทดลองใช้มาจัดพิมพ์เป็นฉบับจริงเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

2. การสร้างและการหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน

2) การสร้างและการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในสาระที่ 1 การอ่าน เพื่อให้ทราบถึงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้

2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน ชนิดตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.3 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน หลักการสร้างข้อคำถามที่สามารถวัดและประเมินการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน

2.4 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้กับเนื้อหาเพื่อที่จะดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบทดสอบชนิดตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน ทั้งหมดจำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน

2.5 นำแบบทดสอบที่สร้างเสร็จเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในรูปแบบของตาราง IOC เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา รวมถึงความเหมาะสมของข้อคำถามที่ใช้

2.6 นำแบบทดสอบมาปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.7 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ว่าข้อสอบแต่ละข้อนั้นสอดคล้องกับตัวชี้วัดหรือจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน (ประสาธ เนิ่งเฉลิม, 2556 : 60)

2.8 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) แล้วพิจารณาเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 จึงจะถือว่าใช้ได้ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ IOC ปรากฏว่ามีข้อสอบสอดคล้องและนำไปใช้ได้ จำนวน 28 ข้อ ซึ่งมี IOC สอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00

2.9 นำแบบทดสอบที่มีความสอดคล้อง จำนวน 28 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดอนช้าง ตำบลดอนช้าง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น แล้วนำมาวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ

2.10 คัดเลือกข้อสอบที่สอดคล้องและเหมาะสมที่สุดไว้ทั้งหมด จำนวน 20 ข้อ ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบทดสอบทำการทดสอบหลังเรียนแล้วนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ ดังนี้

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิดด้านการอ่าน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 75/75 โดยการใช้สูตร $E1/E2$ (บุญชม ศรีสะอาด, 2558 :
52)

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านระหว่างเรียนกับเกณฑ์เป้าหมาย 75/75 ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด โดยใช้ คำร้อยละ (ประสาธน์ เนื่อง
เฉลิม , 2560 : 42)

4. ขั้นตอนการดำเนินงาน

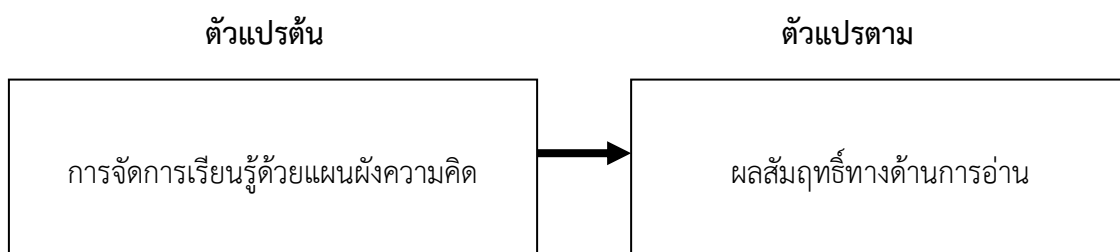
1. ผู้วิจัยทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนการทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจตามขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้

2. ดำเนินการสอนตามขั้นตอนในแผนการจัดการเรียนรู้ไปทีละแผน พร้อมกับเก็บคะแนน
แบบทดสอบท้ายแผนระหว่างเรียน จนครบทั้ง 4 แผน เป็นเวลา 16 ชั่วโมง

3. หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบตามเนื้อหาทุกแผนแล้วจึงดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน ชนิดอ่านออกเสียง อ่านถูกได้ 1 คะแนน อ่านผิดได้ 0 คะแนน ทั้งหมดจำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน

4. ตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน และสรุปคะแนน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อสรุปผลตามความมุ่งหมายของการดำเนินการวิจัยต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด ตามเกณฑ์ 75/75 (E_1/E_2)

ตาราง 1 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิดด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1

รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	μ	σ	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (E_1)	40	31.87	2.94	79.68
ประสิทธิภาพของการทำแบบทดสอบหลังเรียน (E_2)	20	15.75	1.58	78.75
ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (E_1/E_2) = 79.68/78.75				

จากตาราง 1 พบว่า การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิดด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 79.68 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 78.75 ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 79.68/78.75

ตอนที่ 2 การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด หลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75

ตาราง 2 ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด หลังเรียน

รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม (ทุกคน)	μ	σ	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ
ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน หลังเรียน	20	126	15.75	1.58	78.75

จากตาราง 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด หลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 15.75 คะแนน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 78.75

ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด ระหว่างเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์ และผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด หลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด มีประสิทธิภาพ 79.68/78.75 แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการทำแบบทดสอบย่อยของนักเรียนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 79.68 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านของนักเรียนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 78.75 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 75/75 ทั้งนี้เนื่องมาจาก แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านกระบวนการสร้างตามขั้นตอนอย่างมีระบบ โดยได้มีการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตั้งแต่สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด รวมไปถึงการวัดและประเมินผลความสามารถด้านการอ่าน (กรมวิชาการ, 2555 : 41)

อีกทั้งยังได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการอ่าน ด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด (ทีศนา แคมณี) อย่างละเอียด เพื่อนำมาวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนนั้นจะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น สามารถช่วยคิด จำ บันทึก เข้าใจเนื้อหา การนำเสนอข้อมูล และ ช่วยแก้ปัญหาต่างๆได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องที่สนุกสนาน มีชีวิตชีวา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (ธัญญา ผลอนันต์, 2541) อ้างอิงมาจาก (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2554 : 96)

นอกจากนี้แผนการจัดการเรียนรู้ยังได้ผ่านการประเมินความถูกต้องและเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ก่อนที่จะนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านป่าสังข์หนองฮี ตำบลดอนช้าง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และได้ปรับปรุง แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ จึงส่งผลให้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 เมื่อนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนจึงสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่าการจัดการเรียนรู้ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนเป็นการสอนแบบออนไลน์ เพื่อให้การสอนเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)

ทั้งนี้ผู้วิจัยมีการปรับแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ก่อนนำไปใช้จริง รวมถึงได้มีการกำกับดูแลและติดตามการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างใกล้ชิดผ่านทางผู้ปกครอง ที่สำคัญผู้วิจัยยังได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนอ่านได้อย่างถูกต้องและให้นักเรียนมีความสนใจในการอ่านยิ่งขึ้น ผลที่ได้คือนักเรียนมีความสุขเมื่อได้ฝึกอ่าน หรืออ่านออกเสียงได้ถูกต้อง สังเกตได้จากการยิ้ม การหัวเราะ และการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน จะเห็นได้ว่านักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะตอบคำถาม ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรม และมีสมาธิในการเรียนมากยิ่งขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (ไพศาล หวังพานิช, 2556 : 59) ว่า ความสำเร็จในด้านความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ของสมอง ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงประกอบด้วยสิ่งสำคัญอย่างน้อยสามสิ่ง คือ ความรู้ ทักษะ และ สมรรถภาพด้านต่าง ๆ และซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เตื่อนจิตร นารา, 2553 : 25) เรื่อง การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยการอ่านและการเขียนแจกลูกสะกดคำ โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบแผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.01/84.62 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.5454 คิดเป็นร้อยละ 54.54 และนักเรียนผ่าน เกณฑ์การประเมินมีความคิดรวบยอดเฉลี่ย ร้อยละ 77.03

2. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแผนผังความคิด หลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์ คือมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ร้อยละ 78.75 หมายความว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านของนักเรียนสูงขึ้นและเป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 75 หมายความว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านของนักเรียนสูงขึ้นและเป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 75 แสดงว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้สูงขึ้น นอกจากนักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านที่สูงขึ้นแล้วยังสังเกตได้ว่านักเรียนมีความกระตือรือร้นในการที่ข้อสอบ มีสมาธิมากยิ่งขึ้น เมื่อครูเฉลยแบบทดสอบนักเรียนก็จดจ่อกับคะแนนที่ตนเองจะได้รับ แสดงให้เห็นถึงความสุขของนักเรียนที่ได้เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิดอีกด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด โดยแผนผังความคิด ประกอบไปด้วยความคิด หรือข้อมูลสำคัญ ๆ ที่เชื่อมกันอยู่ในแบบต่างๆ จะทำให้เห็นโครงสร้างของความรู้หรือเนื้อหาสาระนั้นๆ ในการ นำรูปแบบต่างๆ มาใช้นั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูล องค์ประกอบต่างๆ ของข้อมูลไปใช้นำเสนอข้อมูลและนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สุวิทย์ มูลคำ, 2551 : 53)

นอกจากนี้เป็นการนำเสนอข้อมูลหรือเรื่องราวเป็นภาพ โดยใช้ความคิดให้เป็นระบบ เพื่ออำนวยความสะดวกในการจดจำ และการนำไปใช้ แผนภาพเป็นกลยุทธ์ที่ครูใช้ในการพัฒนากระบวนการคิด ประเมินผล การเรียน กระบวนการคิดของนักเรียน (ชนาธิป พรกุล, 2554 : 18)

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด จึงสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ทิพย์วรรณ สิทธิวงศ์, 2554 : 29) เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดย

ใช้แผนผังความคิด เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แผนผังความคิด มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยเท่ากับ 19.15 ซึ่งสูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามปกติที่มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยเท่ากับ 16.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ แผนผังความคิด มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเท่ากับ 18.90 ซึ่งสูงกว่านักเรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามปกติที่มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการเขียนภาษาไทยเท่ากับ 16.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อาจยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

1.2 ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกใช้รูปแบบของแผนผังความคิดได้อย่างอิสระและเหมาะสมกับเนื้อหา

1.3 ครูควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นกันเองและกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนในห้องมีความกระตือรือร้นและกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการอ่านได้อย่างถูกต้อง

1.4 การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ครูควรมีการกำกับติดตามและดูแลการเข้าเรียนของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด รวมถึงมีการกำชับผู้ปกครองให้ดูแลนักเรียนในปกครองในการทำงานและการเข้าเรียนด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรนำการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด ไปใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านอื่น ๆ หรือบูรณาการในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.2 ควรนำการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนผังความคิด ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในเรื่องอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2545). *ผังมโนทัศน์และสาระการเรียนรู้แกนกลางภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *ปีแห่งการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กฤษณะ รักดีพงษ์. (2554). *เริ่มคิด+เริ่มสร้าง+เริ่มใช้ Mind Map ด้วย FreeMind + MindManager + iMindMap*. กรุงเทพมหานคร: วิตตี กรู๊ป.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2555*. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
- กันยารัตน์ สอนสุภาพ และกัญญารัตน์ โคจร. (2560). *เอกสารประกอบการสอน รายวิชา 0506 704 การออกแบบการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน*. มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ขวลิต ชูกำแพง. (2553). *การวิจัยหลักสูตรและการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ญาณภัทร สีหะมงคล. (2558). *เอกสารประกอบการสอนวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา*. ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2539). *การสอนภาษาไทยขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2542). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. ธนบุรี: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ทิตนา แคมมณี. (2547). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2551). *รูปแบบการเรียนรู้การสอน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2553). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์. (2550). *Mind Map กับการศึกษาและการจัดการความรู้*. กรุงเทพมหานคร: ขวัญข้าว.
- ธัญญา ผลอนันต์. (2541). *ใช้หัวใจ : Mind Map ถนอมไปสู่ความสำเร็จ*. กรุงเทพมหานคร: ขวัญข้าว.
- ธัญญา ผลอนันต์. (2542). *ใช้หัวใจคิด*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: ขวัญข้าว.
- นงเยาว์ เลี่ยมขุนทด. (2547). *การพัฒนาแผนการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2558). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2556). *วิจัยการเรียนการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2560). *วิจัยการเรียนการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชร จันทรเพ็ง. (2556). *เทคนิคการสร้างข้อสอบ*. ขอนแก่น: สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพบูลย์ มุลติ. (2546). *การพัฒนแผนการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2543). *การประเมินผลการเรียน*. กรุงเทพมหานคร: ทิพย์วิสุทธิ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2552). *พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วรรณิ์ โสมประยูร. (2544). *การสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2547). *นวัตกรรมทางการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: ช่างทอง.
- สกุณา เลิกนอก. (2555). *ผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนสะกดคำยาก โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2563). *เตรียมพร้อมสอบ O-NET ป.6 วิชาภาษาไทย (รูปแบบข้อสอบอัตนัย)*. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ วันที่ 6 ธันวาคม 2563. แหล่งที่มา: <https://www.niets.or.th/uploads/editor/files/O-NET/1.1%20เตรียมสอบ%20อัตนัย%202563.pdf>.
- สำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2539). *หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช
- อมรรัตน์ พิศฐาน. (2552). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ เรื่อง การสะกดคำ ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อัจฉรา วงศ์โสธร. (2538). *การทดสอบและประเมิน ผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546). *หลักการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- อุษา ชันแข็ง. (2545). *การศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะการสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Ahmed, S.T. (2014). The Development of Phonemic and Orthographic Spelling Patterns : A Method for Assessing Spelling Knowledge in Children in Grades two Through Fire. *Dissertation Abstract International*, 61(6), 3032-B, December,
- Bouchard, D. (2013). *The Nature and Origin of Language*. Oxford : Oxford University Press.
- Brown, R. (2017). Comprehension strategies instruction for learners of English: Where we have been, where we are now, where we still might go. In S. E. Israeli (Ed.), *Handbook of research on reading comprehension* (pp. 543–567). New York, NY : The Guilford Press.
- Buzan, T. (1991). *Use Both Sides of Your Brain*. New York : Penguin Group.
- Edgar, D. (1969). *Audiovisual method in teaching*. New York : The Dryden Press.
- Fisher, D.F. and Peter, C.W. (1981). *Comprehension and the Component Reader : Inter-Specialty Perspectives*. New York : Praeger Publisher.
- Goodman, Y. (1980). The roots of literacy. In M Douglass (Ed.) *Claremont Reading. ConferenceForty-Fourth Yearbook*. Claremount, CA : The Claremont Reading.
- Harris, A.J. (1956). *How to increase reading ability*. 3rd ed. New York : Longmans Green and Co.
- Miller, L.L. (1972). *Developing Efficiency*. 3rd ed. Minnesota : Burgess Publishing Company.

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้

แบบเชิงรุก (Active Learning)

Development of a learning activity series on Introductory letters and
diphthongs Thai learning subject group Grade 3 together with active
learning management (Active Learning)

ชฎาพร เจ็กรวย

โรงเรียนวัดสโมสร์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี

Chadaporn Chekruiy

Wat Samosorn School Under the Nonthaburi Provincial Administrative Organization

E-mail: chadaporn2424@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ เชิงรุก (Active Learning) ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/ 80 2) เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการ จัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่ม สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง อักษรนำ และคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนวัด สโมสร์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากการโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 7 ชุด 2) คู่มือใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการ จัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) 3) แบบทดสอบ ก่อนและหลังเรียนในชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ทั้ง 7 ชุด ลักษณะเป็นแบบ เลือกรอบ 3 ตัวเลือก ชุดละ 10 ข้อ และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยชุด

กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติทดสอบที (t-test dependent) ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) เท่ากับ 89.71/89.13

2. ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) เท่ากับ 0.6778 นั้นหมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้น 0.6778 หรือคิดเป็นร้อยละ 67.78

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) มีคะแนนหลังการจัดการเรียนสูงกว่าก่อนการจัด การเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : อักษรนำ; คำควบกล้ำ; การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก

Abstracts

The objectives of this research were 1) to develop and find the effectiveness of the learning activities series on the subject of introductory letters and diphthongs. Thai learning subject group Grade 3 together with active learning management (Active Learning) to be effective according to the criteria 80/80 2) To study the index of effectiveness of learning management with a learning activity set on the subject of first letters and conjunctions. bind together Thai learning subject group Grade 3 together with active learning management 3) to compare the learning achievement before and after learning management with the learning activity set on Introductory letters and diphthongs Thai learning subject group Grade 3 together with active learning management (Active Learning) and 4) to study the satisfaction of students towards learning management with a learning activity set on the subject. Introductory letters

and diphthongs Thai learning subject group Prathomsuksa 3, together with active learning management. Under the Nonthaburi Provincial Administrative Organization 20 students who are studying in the second semester of Academic Year 2020, which were obtained by cluster random sampling. Thai learning subject group Grade 3, 7 sets. 2) Manual for learning activities on the subject. Introductory letters and diphthongs Thai learning subject group Grade 3 together with active learning management 3) Pre- and post-study test in the learning activity set on Introductory letters and diphthongs Thai learning subject group Prathomsuksa 3, together with the active learning management (Active Learning), all 7 sets, which are 3 options, 10 items each, and an achievement test before and after the learning management with the activity set. Learning about prefixes and diphthongs Thai learning subject group Prathomsuksa 3, combined with active learning, was a three-choice, 40-item form, and 4) a questionnaire to assess student satisfaction with learning management with an activity set. Learning about prefixes and diphthongs Thai learning subject group Grade 3 together with active learning management (Active Learning) 10 items. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, and using t-test dependent statistics.

1. The efficiency of the learning activity series on the subject of introductory letters and diphthongs Thai learning subject group Grade 3 combined with active learning management (Active Learning) equals 89.71/ 89.13

2. Index of effectiveness of learning management with learning activities on the subject of introduction and diphthongs Thai learning subject group Grade 3 combined with active learning management (Active Learning) is equal to 0.6778, which means that Students had an increase in academic progress by 0.6778 or 67.78%.

3. The academic achievement of students who were organized learning through a series of learning activities on the subject of introductory letters and diphthongs. Thai learning subject group Grade 3 combined with active learning management had higher scores after learning management than before. statistically significant learning at the .01 level

4. Students are satisfied with the learning management through a series of learning activities on the subject of introductory letters and diphthongs. Thai learning subject group Grade 3 together with active learning management (Active Learning) as a whole is at the highest level. and when considering each item, it was found that The students were satisfied with all items at the highest level.

Keywords: Introductory Letters; Diphthongs; Proactive Learning Management

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ถือเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 34) นอกจากนี้ ไทยยังเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด วิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นสื่อที่แสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวิต ศีล โลกทัศน์ และสุนทรียภาพโดยบันทึก

ไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ดังนั้นภาษาไทย จึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (ศิริอร อินทร์ตลาดชุม, 2556 : 27)

การที่ชาติต่าง ๆ ได้คิดประดิษฐ์ตัวอักษรของแต่ละชาติขึ้นมานั้น ก็เพื่อต้องการให้ตัวอักษรดังกล่าว เป็นสื่อกลางในการสื่อสารเรื่องราวต่าง ๆ ระหว่างชนชาติเดียวกันเป็นสำคัญ ด้วยเหตุผลนี้ การเขียนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ที่ผู้เขียนได้ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความคิดเห็น ทัศนคติ อารมณ์ จินตนาการ และสิ่งที่ต้องการสื่อสารอื่น ๆ ของตนเองผ่านงานเขียน โดยใช้สัญลักษณ์ (ลายลักษณ์อักษร) ที่กำหนดรู้ร่วมกันเป็นสื่อกลางของการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน เพราะฉะนั้น การเขียนจึงมีความสำคัญต่อการสื่อสารระหว่างกัน ซึ่งจะทำให้ผู้รับสารหรือผู้อ่านเกิดความเข้าใจกับสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารอย่างถูกต้องแล้ว ผู้เขียนจะต้องจัดระเบียบความคิดของตนเองออกมาอย่างเป็นระบบ และต้องรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำภาษาไทยในการเขียนที่ถูกต้อง ชัดเจน เพื่อสื่อความหมายที่ตนเองต้องการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ (ถวัลย์ มาศจรัส, 2558 : 1)

ผู้วิจัยศึกษาวิธีการสอนโดยใช้สื่อการเรียนรู้หลาย ๆ รูปแบบเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอักษนำและคำควบกล้ำ และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้สูงขึ้น พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีสื่อผสมที่นักเรียนได้ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองตามความสามารถ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 50) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบุญเกื้อ ควรหาเวช (2553 : 67) ที่กล่าวว่า ชุดกิจกรรมเป็นสื่อการสอนที่เป็นชุดของสื่อประสมที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อเนื้อหาและประสบการณ์ของและหน่วย ในการสร้างชุดกิจกรรมจะใช้วิธีระบบเป็นหลักสำคัญ จึงทำให้มั่นใจได้ว่า ชุดกิจกรรมสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่าง มีประสิทธิภาพ และยังช่วยให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจพร้อมที่จะสอนได้อีกด้วย และแนวคิดของชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2555 : 119-120) ที่กล่าวว่า แนวคิดที่จะนำไปสู่การสร้างชุดการเรียนการสอน มี 5 แนวคิดด้วยกัน คือ แนวคิดทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล แนวคิดเกี่ยวกับความพยายามเปลี่ยนการเรียนการสอนไปจากเดิมที่เคยยึดครูเป็นแหล่งความรู้หลัก แนวคิดเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับสภาพแวดล้อม และแนวคิดที่เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้โดยยึดหลักจิตวิทยาการเรียนมาใช้ นั่นหมายถึง ระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ทราบว่า การตัดสินใจหรือการทดลองของตนเองถูกผิดอย่างไร ได้รับการเสริมแรงทางบวกจะทำให้นักเรียนภาคภูมิใจที่ได้ทำถูกหรือคิดถูก ซึ่งจะทำให้เกิดพฤติกรรมซ้ำอีกในอนาคต และได้เรียนรู้ทีละขั้นตอนตามความสามารถและความสนใจของนักเรียนเอง

การศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ได้มีผู้ทำวิจัยการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความสามารถในการอ่านภาษาไทย พบว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะมีค่ามากกว่า 0.50 และนักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ อาทิ

วรรณาสุ่มทอง (2555 : 91) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมปริศนาคำทาย เรื่อง คำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 17 คน โรงเรียนวัดโปงแค ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมปริศนาคำทาย เรื่อง คำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/ 80 ความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำของนักเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมปริศนาคำทาย เรื่อง คำควบกล้ำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมปริศนาคำทายเรื่อง คำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ รัศมี ศรีพยอม (2558 : 120-121) การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง หลักการใช้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกหินแอ ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง หลักการใช้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 85.73/ 82.91 นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง หลักการใช้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง หลักการใช้ภาษาไทย มีพฤติกรรมอยู่ในระดับ ดี และนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง หลักการใช้ภาษาไทย มีเจตคติต่อการเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาถึงลักษณะสำคัญของชุดกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ผู้รายงานจึงคิดว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมในการพัฒนาการอ่านอักขรนำและคำควบกล้ำได้เป็นอย่างดี

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนา ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักขรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ขึ้นแล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสโมสร สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านอักขรนำและคำควบกล้ำให้สูงขึ้น และเพื่อให้ให้นักเรียนได้ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เกิดความรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ และ มีการนำหลักการทางจิตวิทยามาใช้ประกอบในการเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รับความสำเร็จ และสามารถช่วยนักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะการทำงานเป็นกลุ่มฝึกให้นักเรียน มีความรับผิดชอบต่อตนเองและมีส่วนร่วม มีความเชื่อมั่นในตนเอง ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนตามความถนัดและความสนใจ ทำให้นักเรียนมีโอกาสนในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการดำเนินการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการเรียนรู้เป็นการตอบสนองหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กระทรวงศึกษาธิการวางไว้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ให้มีตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/ 80
2. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องอักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning)
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning)
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning)

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน วัดสโมสร สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ที่เรียนรายวิชา ท 13101 ภาษาไทย จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 40 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนวัดสโมสร สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 20 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) จำนวน 7 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 อักษรนำ

ชุดที่ 2 คำควบกล้ำนำรู้

ชุดที่ 3 คำควบกล้ำแท้

ชุดที่ 4 คำควบกล้ำไม่แท้

ชุดที่ 5 คำควบกล้ำที่มี ร ควบกล้ำ

ชุดที่ 6 คำควบกล้ำที่มี ล ควบกล้ำ

ชุดที่ 7 คำควบกล้ำที่มี ว ควบกล้ำ

2. แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนในชุดกิจกรรมการเรียนรู้

3. คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning)

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ดังนี้

1. จัดปฐมนิเทศนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning)

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ตามคู่มือการใช้และแผนการจัดการเรียนรู้

3. รวบรวมข้อมูลคะแนนที่นักเรียนทำจากแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้ง 7 ชุด และคะแนนที่นักเรียนทำจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่

3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

4. เขียนสรุปผลรายงานผลการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและ คำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ แบบเชิงรุก (Active Learning) โดยใช้เกณฑ์หาประสิทธิภาพ 80/ 80 (เผชญิ กิจระการ, 2544 : 44-51)

1.2 การวิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) โดยใช้สูตรหาดัชนีประสิทธิผลของ ฮอฟแลนด์ (Hovland, 1949 อ้างถึงใน เผชญิ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธานี, 2545 : 31-51)

1.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) โดยใช้สถิติค่าทดสอบที (t-test dependent group) (ล้วน และอังคณา สายยศ, 2553 : 100-106)

1.4 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2553 : 75-76)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

2.1 สถิติพื้นฐาน

2.1.1 ร้อยละ โดยใช้สูตร ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2553 : 75)

$$P = \frac{f}{N} \cdot 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	คะแนนรวมที่ต้องการแปลงเป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.1.2 ค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2553 : 75)

$$\bar{C} = \frac{\sum C}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนดิบของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2553 :

76)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum C^2 - (\sum C)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนดิบของนักเรียนทั้งหมดยกกำลังสอง
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนดิบของนักเรียนแต่ละคนยกกำลังสองทีละตัว
	N	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.2 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ E_1/E_2 โดยใช้เกณฑ์ 80/

80 (เผชญิ กิจระการ, 2544 : 44-51)

สูตรที่ 1 การคำนวณหาประสิทธิภาพของกระบวนการ

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \cdot \frac{A}{A} \cdot 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	คะแนนที่นักเรียนทุกคนที่ได้จากแบบทดสอบประจำแผน
A		แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบประจำแผน
N		แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นประชากร

สูตรที่ 2 การคำนวณหาค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์

$$E_2 = \frac{\sum F}{N} \cdot \frac{B}{B} \cdot 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum F$	แทน	คะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนของนักเรียนรวมกัน
B		แทน	คะแนนเต็มของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน
N		แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นประชากร

2.2.2 การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) (สมนึก ภัททิยธนี, 2555 : 166-167) โดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง (IOC) ให้พิจารณาและลงความเห็นด้วยการให้คะแนน ดังนี้

- +1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับผลการเรียนรู้
 - 0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับผลการเรียนรู้
 - 1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้
- นำคะแนนที่ได้มาแทนค่าสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2.3 การหาค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (B) ดังนี้

สูตรหาค่าความยากง่าย (p) (สมนึก ภัททิยธนี, 2555 : 196)

$$p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ p แทน ความยากของข้อสอบ
R แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบคำถามถูก
N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

สูตรหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (B) (สมนึก ภัททิยธนี, 2555 : 215)

$$B = \frac{U}{n_1} - \frac{L}{n_2}$$

เมื่อ B แทน ค่าอำนาจจำแนก
U แทน จำนวนนักเรียนสอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
L แทน จำนวนนักเรียนที่สอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
 n_1 แทน จำนวนนักเรียนสอบผ่านเกณฑ์
 n_2 แทน จำนวนนักเรียนสอบไม่ผ่านเกณฑ์

2.2.4 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร โลเวทท์ (Lovett) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 112)

$$r_{cc} = 1 - \frac{k\bar{a}x - \bar{a}x^2}{(k-1)\bar{a}(x-c)^2}$$

เมื่อ r_{cc} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอิงเกณฑ์
k แทน จำนวนข้อสอบ

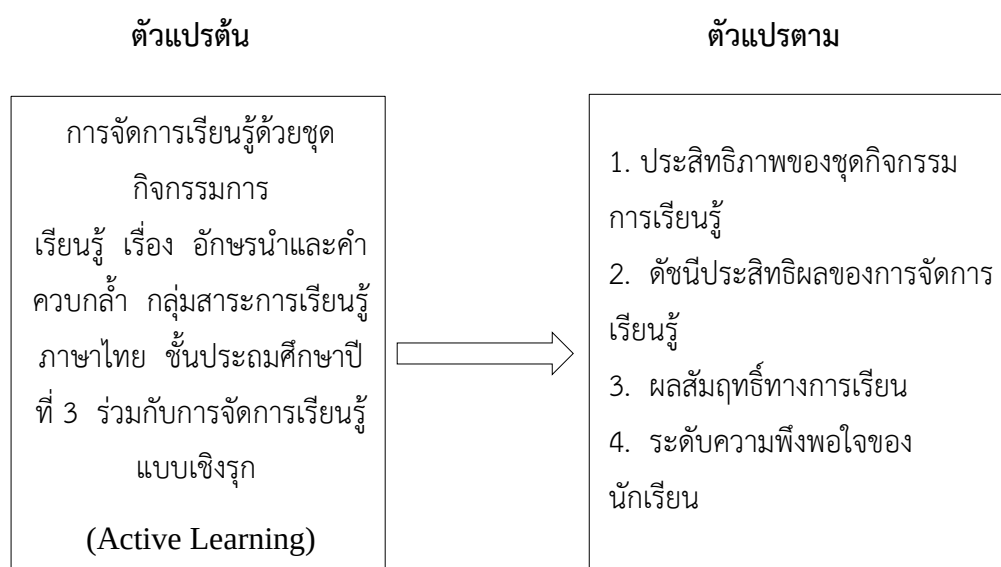
ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
ΣX^2	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
X	แทน	คะแนนของนักเรียนแต่ละคน
C	แทน	คะแนนจุดตัดของแบบทดสอบอิงเกณฑ์

2.2.5 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้สูตรของครอนบัค (Cronbach) หรือสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2553 : 21) มีสูตรคำนวณ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2556 : 128)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
k	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/ 80

ตารางที่ 4 ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning)

	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	ร้อยละ	ประสิทธิภาพ
E ₁	1,400	1,256	89.71	89.71
E ₂	800	713	89.13	89.13

ตารางที่ 4 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) โดยรวมเท่ากับ 89.71/ 89.13

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning)

ตารางที่ 5 ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning)

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนน		ดัชนีประสิทธิผล	ร้อยละ
		ก่อนเรียน	หลังเรียน		
20	40	530	713	0.6778	67.78

ตารางที่ 5 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) เท่ากับ 0.6778 นั้นหมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้น 0.6778 หรือคิดเป็นร้อยละ 67.78

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning)

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning)

แบบทดสอบ	การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t	p
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ก่อนเรียน	20	26.50	3.47	183	1853	12.80	.01**
	หลังเรียน	20	35.65	3.87				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) มีคะแนนหลังการจัดการเรียนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning)

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning)

(n = 20)			
รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
นักเรียนชอบกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning)	4.90	0.31	มากที่สุด
บัตรเนื้อหา มีเนื้อหาสั้น กระชับ ง่ายต่อความเข้าใจ ไม่ซับซ้อน	4.85	0.37	มากที่สุด
ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ช่วยดึงดูดความสนใจ และมีแรงเสริมเชิงบวก	4.55	0.51	มากที่สุด

กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่าน อักขรนำและคำควบกล้ำมากขึ้น	4.95	0.22	มากที่สุด
แบบฝึกทักษะในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้รับความสนใจของนักเรียน ให้ อยากลอง อยากทำแบบฝึกทักษะ	4.85	0.49	มากที่สุด
การเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัด การเรียนรู้แบบเชิง รุก (Active Learning) ทำให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทยมากขึ้น	4.85	0.37	มากที่สุด
การเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัด การเรียนรู้แบบเชิง รุก (Active Learning) ก่อให้เกิด ความสนุก ความสนใจในการ เรียนรู้ภาษาไทย	4.70	0.47	มากที่สุด
การเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัด การเรียนรู้แบบเชิง รุก (Active Learning) มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทย	4.90	0.31	มากที่สุด
การเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการจัด การเรียนรู้แบบเชิง รุก (Active Learning) ทำให้มีผลการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทยดี ขึ้น	4.70	0.47	มากที่สุด
เมื่อเรียนจบแล้ว อยากให้ครูนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนี้ไปใช้ใน การสอนเรื่องอื่น ๆ	4.95	0.22	มากที่สุด
รวม	4.82	0.40	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักขรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$, S.D.= 0.40) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยอันดับแรกมีสองข้อที่ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากัน คือ เมื่อเรียนจบแล้ว อยากให้ครูนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนี้ไปใช้ในการสอนเรื่องอื่น ๆ และกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านอักขรนำและคำควบกล้ำมากขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.95$, S.D.= 0.22)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.71/ 89.13 หมายความว่า นักเรียนได้ค่าเฉลี่ยคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ หลังเรียนในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ทั้ง 7 ชุด ของนักเรียนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 89.71 ของคะแนน และได้ค่าเฉลี่ยคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ของนักเรียนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 89.13 ของคะแนนแสดงว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องอักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/ 80 และเป็นไปตามความมุ่งหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จารุวรรณ เลี้ยววรรณ (2558 : 61-62) การพัฒนาชุดกิจกรรมเรื่องการเขียนสะกดคำภาษาไทยไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยการใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ผลการศึกษาพบว่า ชุดกิจกรรมเรื่องการเขียนสะกดคำภาษาไทยไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยการใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มีประสิทธิภาพโดยเฉลี่ย 85.97/ 84.08

2. ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องอักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) เท่ากับ 0.6778 นั้นหมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้น 0.6778 หรือคิดเป็นร้อยละ 67.78 ถ้าพิจารณาค่าคะแนนก่อนเรียนจะพบว่า คะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ได้ค่าคะแนนความแตกต่างของคะแนนระหว่างนักเรียนเรียนเก่งที่สุด (40 คะแนน) และนักเรียนเรียนอ่อนที่สุด (27 คะแนน) มีผลคะแนนต่างกันชัดเจน แสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเหมาะกับการนำมาใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในอ่านอักษรนำ

และคำควบล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จนทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน แสดงว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องอักษรนำและคำควบล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) สามารถส่งเสริมให้บทบาทของนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้เต็มศักยภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2555 : 119-120) ที่กล่าวว่า แนวคิดที่จะนำไปสู่การสร้างชุดการเรียนการสอน มี 5 แนวคิดด้วยกัน คือ แนวคิดทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล แนวคิดเกี่ยวกับความพยายามเปลี่ยนการเรียนการสอนไปจากเดิมที่เคยยึดครูเป็นแหล่งความรู้หลัก แนวคิดเกี่ยวกับปฏิริยาสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียนและนักเรียนกับสภาพแวดล้อม และแนวคิดที่เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้โดยยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้ นั้นหมายถึง ระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ทราบว่า การตัดสินใจหรือการทงงานของตนเองถูกผิดอย่างไรได้รับการเสริมแรงทางบวกจะทำให้นักเรียนภาคภูมิใจที่ได้ทำถูกหรือคิดถูกซึ่งจะทำให้เกิดพฤติกรรมซ้ำอีกในอนาคต และได้เรียนรู้ที่ละขั้นตอนตามความสามารถและความสนใจของนักเรียนเอง

3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเนื่องจากการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) เป็นเครื่องมือในการเรียนที่ก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการอ่านอักษรนำและคำควบล้ำได้ดีขึ้น การเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีสื่อผสมที่นักเรียนได้ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองตามความสามารถของตนเอง ประกอบกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกที่ให้ได้มีปฏิสัมพันธ์ มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีการคิดวิเคราะห์ และเปลี่ยนความคิดเห็น และยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันตามหลักประชาธิปไตย ตลอดจนมีแบบฝึกทักษะที่ใช้ในการทบทวนเป็นรายบุคคล ซึ่งการเน้นย้ำ ทำซ้ำหลาย ๆ ครั้ง กระบวนการฝึกทักษะ ทำให้นักเรียนมีประสบการณ์ และผ่านกระบวนการฝึกมากขึ้น นักเรียนมีทักษะการอ่านอักษรนำและอักษรควมมากขึ้นประกอบกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูนั้มีบทบาทสำคัญอย่างมาก ซึ่งตัวผู้วิจัยเองได้เปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติทุกคน พร้อมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนถามและตอบที่ต้อการคำตอบที่หลายๆ คำตอบ โดยครูให้ความสนใจคำถามและคำตอบที่แปลกใหม่ของนักเรียน เอาใจใส่ความคิดของนักเรียน รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนคิดนอกเนกนัยหรือความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้นักเรียนได้คิดกว้างไกล หลายทาง หลายแง่ หลายมุม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของรัศมี ศรีพยอม (2558 : 120-121) การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกหินแอ่ ผลการศึกษาพบว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระ

การเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง หลักการใช้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 85.73/82.91 นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องอักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) มีความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นผลมาจากความรู้สึกรักพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความสุขและประสบผลสำเร็จ รวมทั้งการได้รับความชมเชยจากครูและเพื่อน ทำให้นักเรียนรู้สึกภูมิใจในผลงานตนเอง นอกจากนี้ บทบาทของครูและบรรยากาศการเรียนการสอน ผู้วิจัยมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนตลอดเวลา มีการตอบโต้ มีการตั้งคำถาม ยั่วเย้า กระตุ้นให้นักเรียนคิดและตอบให้มากที่สุดโดยให้ออกาส ให้กำลังใจ ให้เวลาคิด กระตุ้นคำถามให้นักเรียนได้คิดต่อเนื่องสามารถคิดได้อย่างอิสระ กว้างไกล กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมซึ่งทำให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นการอ่าน อักษรนำและคำควบกล้ำได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สิทธิพงศ์ สิริวรพงศ์ (2557 : 63) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไผ่โทน (นวลราชูร์วิทยา) อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไผ่โทน (นวลราชูร์วิทยา) อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.90/ 83.40 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไผ่โทน (นวลราชูร์วิทยา) อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทของนักเรียนและโรงเรียน เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของนักเรียนที่ต้องการแสดงความสามารถของตนเองอย่างอิสระ

1.2 ในการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำนั้น ควรคำนึงถึง ความเหมาะสมของกิจกรรม เนื้อหา ความยากง่าย ความสามารถ ความชอบและความสนใจของนักเรียน

1.3 ในการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำนั้น ควรคำนึงถึงเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมให้เหมาะสม เพราะถ้ากิจกรรมมากเกินไป จะทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย เพราะฉะนั้นควรคำนึงถึงการปรับกิจกรรมให้เหมาะสม

1.4 ควรมีการสร้างบรรยากาศในการฝึกที่กระตุ้น ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิดอย่างเต็มที่และมีอิสระในการคิด จะทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งควรชมเชยผลงานของนักเรียนทุกคน และนำเสนอให้ผู้อื่นที่เป็นบุคคลภายนอกได้เห็นผลงานของนักเรียน เพื่อเป็นกำลังใจ อีกทั้งช่วยให้นักเรียนเห็นว่าการเรียนของตนมีค่า

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษา ค้นคว้า พัฒนา และสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง อักษรนำและคำควบกล้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป เพื่อให้นักเรียนมีทางเลือกหลากหลายในการศึกษาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมและมีความสุข สนุกสนานในการทำกิจกรรม

2.2 ควรศึกษา และมีการนำรูปแบบ และขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้กับทักษะทางภาษาให้ครบทุกทักษะ คือ ทักษะการฟัง การพูด และการเขียน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). *คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *คู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2555)*. กรุงเทพมหานคร: ศุภสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพมหานคร: ศุภสภาลาดพร้าว.

- ขวัญดาว พุกกนนวนิช. (2546). การพัฒนาหนังสือการบูรณาการอนุรักษสิ่งแวดล้อมป่าชายเลนสำหรับนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ.
- จันทร์เพ็ญ สอนตัว. (2558). การพัฒนาชุดกิจกรรมเกมการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านภาษาไทย
และความสนใจในการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โท. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- จารุวรรณ เลี้ยววรรณ. (2558). การพัฒนาชุดกิจกรรมเรื่องการเขียนสะกดคำภาษาไทยไม่ตรงตามมาตรา
ตัวสะกด โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
5 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- จิราภรณ์ เจริญวงศ์. (2556). การพัฒนาชุดกิจกรรม เรื่องทรัพยากรน้ำ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่
6 โรงเรียนชุมชนบ้านวังพิบูล อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท.
บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชม ภูมิภาค. (มปป.). เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ประสาน
การพิมพ์.
- ชมนาด เชื้อสุวรรณทวี. (2552). การสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์. (2555). ชุดการเรียนรู้การสอน ในประมวลสาระ ชุดวิชา การ
พัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้การสอน หน่วยที่ 14. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชาติกุลพล สมยาภักดี และซอพิยะ มรรคาเขต. (2556). การพัฒนาชุดกิจกรรมคำภาษาไทยเพื่อส่งเสริม
การอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. บัณฑิต
วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2556). ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ถวัลย์ มาตจรัส. (2558). แบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะ : ชุดนวัตกรรมการศึกษา (ฉบับ
ปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร: ธารอักษร.
- ทรงศักดิ์ เทอดศักดิ์เดชา. (2556). ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ NHT เรื่อง อักษรนำ ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ. (2559). การเรียนเชิงรุก (Active Learning). ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 11 มิถุนายน
2551. แหล่งที่มา: <http://blog.eduzones.com/images/blog/sasitthep/File/activet.pdf>
- ทองสุข วงศ์ทิพย์. (2556). ชุดกิจกรรมเสริมทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยตามมาตราตัวสะกด สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.

การบริหารธุรกิจโลจิสติกส์เชิงพุทธบูรณาการในจังหวัดนครราชสีมา
**The integrated Buddhism Logistics Business Administration in
Nakonratchasima Province**

วานิช พาลาด,

พระมหาสุพร รกขิตธมโม และ เบญจมาศ สุวรรณวงศ์

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

Wanit Phalard,

Phamaha Suporn Rakkhitadhammo and Benjamas Suwannawong

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhonratchasima Campus, Thailand

Corresponding Author, E-mail: Wanit.Phalard@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารธุรกิจโลจิสติกส์ในจังหวัดนครราชสีมา 2. เพื่อศึกษาการใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารธุรกิจโลจิสติกส์ในจังหวัดนครราชสีมา 3. เพื่อเสนอการบริหารธุรกิจโลจิสติกส์เชิงพุทธบูรณาการในจังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิจัยพบว่า

สภาพปัญหาการบริหารธุรกิจโลจิสติกส์ในจังหวัดนครราชสีมา ดังนี้ 1. ด้านทรัพยากรมนุษย์ อัตราการเข้า-ออกของพนักงานมีสูง พนักงานทำงานผิดพลาดบ่อย การมอบหมายงานไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ และพนักงานขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 2. ด้านทรัพยากรในรูปเงินทุน บริษัทมีหนี้สินจำนวนมาก สถานการณ์โควิด-19 ขาดสภาพคล่องทางการเงิน ต้นทุนการขนส่งไม่คงที่ น้ำมันเชื้อเพลิงมีราคาปรับตัวเพิ่มขึ้น และค่าซ่อมบำรุงรถบรรทุกมีราคาแพงมากขึ้น 3. ด้านวัสดุสิ่งของ ค่าวัสดุสิ่งของมีราคาแพงเพิ่มขึ้น การขนส่งสินค้าและบริการล่าช้ากว่ากำหนด วัสดุสิ่งของได้รับความเสียหาย และขาดแคลนพนักงานขับรถ 4. ด้านความรู้ในการจัดการ ขาดการวางแผนที่ดีในสถานการณ์โควิด-๑๙ การมอบหมายงานไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ การบริหารงานบุคคลมีอคติลำเอียง และขาดการบริหารจัดการมืออาชีพ 5. ด้านเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ อะไหล่และวัสดุต่างๆมีราคาแพงมากขึ้น ขาดระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย 6. ด้านการตลาด คู่แข่งทางการค้ามีมากขึ้น สัญญาการจ้างงานระยะสั้นบริษัทไม่กล้าตัดสินใจลงทุน 7. ด้านขวัญและกำลังใจ อัตราการเข้า-ออกของพนักงานมีสูง 8. ด้านการบริหารเวลา ผู้บริหารต้องการคุณภาพสูงแต่ให้ราคาต่ำ การใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารธุรกิจโลจิสติกส์ในจังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

1. ทรัพยากรมนุษย์ ได้แก่ ไตรสิกขา 3 , 2. ทรัพยากรในรูปเงินทุน ได้แก่ อัมมิกัตตสังวัตตนิกรมม ๔ และ อริยทรัพย์ 7 , 3. วัสดุสิ่งของ ได้แก่ กุลจิรัฏฐิติธรรม 4 , 4. ความรู้ในการจัดการ ได้แก่ อิทธิบาท

วันที่รับบทความ: 1 กันยายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 19 มกราคม 2566; วันที่ตอบรับบทความ: 24 มกราคม 2566

Received: September 1, 2022; Revised: January 19, 2023; Accepted: January 24, 2023

4, 5. เครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ ได้แก่ กุศลจริยวัตรธรรม 4, 6. การตลาด ได้แก่ มิจฉาวณิชา ๕, 7. ขวัญและกำลังใจ ได้แก่ สาราณียธรรม 6 และ 8. การบริหารเวลา ได้แก่ สัมปยุตธรรม 7

คำสำคัญ: การบริหาร; ธุรกิจโลจิสติกส์; พุทธบูรณาการ

Abstracts

This research aims to 1. To study the condition of logistics business management problems in Nakhon Ratchasima Province 2. To study the application of Buddhist principles in logistics business management in Nakhon Ratchasima Province. 3. To propose integrated Buddhist logistics business management in Nakhon Ratchasima Province. It is a qualitative research. The research tools were group discussion and in-depth interviews. Key informants, 33 photos/person Data were analyzed by descriptive methods. The results showed that

1. Conditions of problems in logistics business administration in Nakhon Ratchasima Province are as follows: 1.) Human Resources the employee turnover rate is high. Employees often make mistakes assignments do not match knowledge and abilities. and employees lacking knowledge in information technology. 2. Resources in the form of capital The company has a lot of debt. Covid-19 situation lack of financial liquidity unstable transportation cost The price of fuel has increased. And truck maintenance costs are more expensive. 3. material matters The cost of materials is more expensive. Delivery of goods and services is delayed. damaged material and a shortage of drivers 4. Knowledge of management Lack of planning in the situation of COVID-19 The assignments do not match the knowledge and abilities. Personnel management is biased. and lack of professional management 5. Machinery and equipment Spare parts and materials are more expensive. Lack of modern technology systems. 6. In marketing, there are more competitors. Short-term employment contract, the company is reluctant to make an investment decision. 7. Morale and morale the employee turnover rate is high. 8. Time management executives want high quality but low prices.

2. The use of buddhist principles in the management of logistics business in Nakhon Ratchasima Province as follows: 1. Human resource, diligent, honest, economical, disciplined, compassionate 2.) Resources in the form of capital Borrow money to invest in the company's potential. and save money 3. In terms of materials, things are the most economical, highly useful. 4. Knowledge of management equality and fairness 5. Machinery and equipment use with caution, know how to store, know how to use and repair. 6. Marketing, not doing illegal business and do not take advantage of customers responsible 7.) morale and morale, take care and provide welfare ๘) Time management, good service, kindness, speedy, impressed customers.

3. Propose integrated Buddhist logistics business management in Nakhon Ratchasima Province 1).Human resources, namely the Trisikkha 3, Sangahavattha 4, Brahmawihan 4, and Saranee Dharma 6 2) Resources in the form of capital, namely Dhammakattasangvatani Dhamma 4 and Noble Sap 7 ๓) Materials and things such as Kulchiratthiti Dhamma 4 4) Knowledge of management, i.e. power 4 5) Machinery and equipment such as Kulchiratthitham 4,6) Marketing: Michawanitcha 5 7) Morale and Encouragement: 6 Saranee Dharma and 8) Time management, namely Sappurisadhamma 7

Keywords: Business Administration; Logistics ; Integrated Buddhism

บทนำ

การดำเนินธุรกิจโลจิสติกส์ในโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วซึ่งเป็นผลทำให้องค์กรต่างๆ ต้องหากลยุทธ์และวิธีการต่างๆ เข้ามาเพื่อใช้ในการแข่งขันกันทางธุรกิจโลจิสติกส์ทำให้หลายองค์กรมองข้าม จริยธรรมและเห็นว่าเป็นสิ่งไม่สำคัญ แต่ในความเป็นจริงแล้วการทำธุรกิจนั้นต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลต่างๆ ทาง ธุรกิจในสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ทั้งจากภายใน และภายนอกองค์กร เช่น พนักงาน ผู้ถือหุ้นลูกค้า คู่ค้า คู่ แข่งขัน เป็นต้น และในปัจจุบันข้อมูล ข่าวสารตลอดจนเทคโนโลยีส่งผลให้ธุรกิจต้องคำนึงถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง เหล่านี้รวมถึงสังคม และสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น แม้ว่าการกระทำดังกล่าวจะทำให้องค์กรธุรกิจมีต้นทุนเพิ่มขึ้น แต่ก็มีผลดีต่อธุรกิจหลายๆ ด้านด้วยเช่นกัน อาทิเช่น เป็นการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และภาพลักษณ์ อันจะส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดความรู้สึที่ดีต่อบริษัทส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดความภักดี และเกิดความไว้วางใจในการ ให้บริการของบริษัทซึ่งจะส่งผลกำไรที่เพิ่มขึ้นของบริษัท ในทางตรงกันข้ามหากบริษัทมีการดำเนินธุรกิจแบบ ขาดจริยธรรม และไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคมก็จะก่อให้เกิดผลเสียทั้งต่อภาพลักษณ์ ขาดความน่าเชื่อถือ และยัง ส่งผลกระทบทำให้ผลประกอบการของธุรกิจลดลง รวมถึงก่อให้เกิดผลเสียต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง และต่อ ประเทศชาติโดยรวม ในการประกอบธุรกิจโลจิสติกส์ผู้ประกอบการควรมองมิติเศรษฐกิจต่างๆ รวมทั้งพัฒนา ระบบบริหารจัดการ และการกำกับดูแลให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึง บริการพื้นฐานและการคุ้มครองผู้บริโภคนอกจากนี้เป็นการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับประเทศในการ สนับสนุนพัฒนาผู้ประกอบการด้านโลจิสติกส์โดยมีศักยภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีสากล (กมล ฉายาวิวัฒนะ ,2554 : 99)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารธุรกิจโลจิสติกส์ในจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมในการบริหารธุรกิจโลจิสติกส์ในจังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อเสนอการบริหารธุรกิจโลจิสติกส์เชิงพุทธบูรณาการในจังหวัดนครราชสีมา

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็น การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยคุณภาพ(Qualitative Research) และงานวิจัย ภาคนสนาม (Field Research) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) วิธีการเก็บข้อมูล 2 แบบ คือ การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) และ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) แล้วนำข้อมูลการ สัมภาษณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่อประมวลองค์ความรู้ ศึกษา แนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน โดยศึกษาจากคัมภีร์ เอกสารที่เกี่ยวข้อง ตลอดทั้งงานวิจัยที่มีผู้รู้ได้

ศึกษาไว้รวมถึงการเก็บรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม โดยได้โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พระสงฆ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญด้านโลจิสติกส์ ตอนที่ 1 การสำรวจเอกสาร (Documentary Research) ค้นคว้าจากเอกสาร ทั้งที่เป็นปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ 2539 และจากเอกสารทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ งานวิจัย ตำราวิชาการ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง และสื่อออนไลน์

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำเครื่องมือแบบสอบถาม นำหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ปรับให้สอดคล้องเหมาะสมกับการการบริหารงานธุรกิจโลจิสติกส์เชิงพุทธบูรณาการในจังหวัดนครราชสีมา

ขั้นตอนที่ 3 การสำรวจข้อมูลภาคสนาม (Field Research) ผู้ศึกษาวิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จำนวน 33 ท่าน เพื่อศึกษาบริบท สภาพปัญหาและอุปสรรค กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้ดำเนินการทำแบบสอบถาม และรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย การบริหารงานธุรกิจโลจิสติกส์เชิงพุทธบูรณาการในจังหวัดนครราชสีมาโดยวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกพระสงฆ์ จำนวน 8 รูป
2. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกระดับผู้จัดการบริษัทโลจิสติกส์ จำนวน 5 คน
3. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกระดับรองผู้จัดการ จำนวน 5 คน
4. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกระดับพนักงานระดับหัวหน้างาน จำนวน 5 คน
5. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกระดับพนักงานระดับปฏิบัติการ จำนวน 10 คน

ขั้นตอนที่ 4 การสังเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการ วิเคราะห์ สังเคราะห์ อธิบาย ตีความ นำข้อมูลที่ได้แล้วมากำหนดและวิธีการขั้นตอน โดยบูรณาการหลักการแนวคิดทางพระพุทธศาสนา

ขั้นตอนที่ 5 การจัดสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เชิญผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องจำนวน 10 ท่าน ร่วมอภิปราย การบริหารธุรกิจโลจิสติกส์เชิงพุทธบูรณาการในจังหวัดนครราชสีมา

ขั้นตอนที่ 6 ปรับปรุงพัฒนาและนำเสนอผลการวิจัย หลังจากได้สัมภาษณ์และสนทนากลุ่มจากข้อมูลทั้งหมด ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงและนำเสนอเป็นผลการวิจัย เพื่อบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารธุรกิจโลจิสติกส์เชิงพุทธบูรณาการในจังหวัดนครราชสีมา และข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารธุรกิจโลจิสติกส์เชิงพุทธบูรณาการสในจังหวัดนครราชสีมาสรุปผลการวิจัยตามทฤษฎีการบริหารจัดการ 8M ได้แก่

ด้านทรัพยากรมนุษย์ ผู้บริหารงานด้านโลจิสติกส์ได้แก่ หลักธรรมไตรสิกขา 3 เป็นการศึกษา 3 ประการ บุคลากรทุกคนควรนำหลักไตรสิกขาไปปรับใช้ในการทำงานของบริษัท เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล กล่าวคือ ศีล คือ การสำรวม กายวาจา ใจให้เป็นปกติ ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เป็น ศีลเป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เบญจศีลหรือศีล 5 จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในทุกองค์กร ได้แก่ ข้อแรก จงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต และการทำร้ายร่างกายหรือเบียดเบียนผู้อื่น ให้รักชีวิตคนอื่นเหมือนกับรักชีวิตของตนเอง ข้อสอง จงดเว้นจากการลักทรัพย์ คอร์รัปชั่น ยักยอก ฟอกเงินของบริษัทหรือของเพื่อนร่วมงาน ข้อสาม จงดเว้นจากการล่วงละเมิดทางกาม มีชู มีก๊ก ผิดลูกผิดเมียคนอื่น ข้อสี่ เว้นจากการพูดเท็จ พูดคำหยาบ พูดส่อเสียด พูดเพ้อเจ้อเหลวไหลไร้สาระ และข้อห้า เว้นจากการดื่มสุราของมึนเมาอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ประการที่สอง สมานี คือ การตั้งมั่นแห่งจิต จิตจดจ่อ ในงานที่กำลังทำ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้พนักงานได้นั่งสมาธิเป็นประจำเพื่อฝึกจิตใจให้มีสมาธิ จิตใจได้สงบ การทำงานจะได้ไม่ผิดพลาดหรือลดน้อยลง และประการที่สามปัญญา คือ ความรอบรู้ รู้แจ้ง รู้จริงในสภาพปัญหา เหตุของปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหา ไม่ใช้ปัญญาในทางที่ผิดศีลธรรมและกฎหมาย

ในการบริหารจัดการธุรกิจโลจิสติกส์ ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านเงินทุนใช้หลักธรรมทฤษฎีธัมมิกัตถสังวัตตนิกธรรม 4 คือ หลักธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบัน หรือ บ้างเรียกว่า หัวใจเศรษฐี “อุ อากะ สะ” ได้แก่ อุดหนุนสัมปทา คือ ความขยันหมั่นเพียร พนักงานทุกคนต้องทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียร วิริยะอุตสาหะหนักเอาเบาสู้อดทน อดกลั้น อดออม ไม่มีความยากจน ในหมู่คนขยัน คนที่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีแต่บุคคลขยันทั้งนั้น อารักขสัมปทา คือ การรักษาทรัพย์สินเงินทองที่หามาได้ รู้จักเก็บหอมรอมริบ เอาไว้ใช้จ่ายยามจำเป็น ยิ่งในยามวิกฤตเช่นนี้ กัลยาณมิตตตา คือ การคบเพื่อนที่ดี ในสังคมบริษัทย่อมมีเพื่อนหลายประเภท ทั้งดีและไม่ดี เพื่อนกิน สมชีวิตา คือ การเลี้ยงชีวิตที่ดี ประกอบอาชีพสุจริตไม่ผิดกฎหมาย ดำเนินชีวิตด้วยความพอเพียง ไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย และไม่บริโภคนิยมเกินตัว ประการที่สองหลักธรรมอริยทรัพย์ 7 เป็นทรัพย์ทางนามธรรมอันประเสริฐ ไม่มีใครสามารถขโมยปล้นจี้เอาไปได้ ไม่เหมือนกับทรัพย์สินเงินทองภายนอกที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ ศรัทธา ให้พนักงานทุกคนเชื่อมั่นในความดี และในการทำดีย่อมได้ดี เช่น ความขยันย่อมนำมาซึ่งความสำเร็จ มีเงินทองไว้ใช้จ่าย เป็นต้น ศีล ให้พนักงานทุกคนประพฤติดีงามทางกาย วาจาและใจ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่คอร์รัปชั่นบริษัท หิริ มีความละอายต่อบาปสิ่งที่ไม่ดี เช่น ไม่กล้าขโมยเงินของบริษัท กลัวผิดศีลธรรมและผิดกฎหมาย เป็นต้น โอตตปปะ คือ มีความเกรงกลัวต่อผลของการกระทำไม่ดี เช่น ถูกจับได้ ดิดคฤตาราง เสียอนาคต เสียประวัติ เป็นต้น พาหุสัจจะ พนักงานทุกคนหมั่น

ศึกษาหาความรู้ใส่ตัวเองอยู่เสมอ จากหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย โดยเข้าอบรม ประชุม และสัมมนา การเรียนรู้ไม่มีวันสิ้นสุด จากะ คือ การเสียสละ การอยู่ร่วมกันต้องรู้จักเสียสละสุขส่วนตัวเพื่อส่วนรวม รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และปัญญา คือ รู้จักคิด มีเหตุ มีผลใช้ชีวิตตามความเป็นจริง (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 : 112)

ด้านทรัพยากรในรูปวัสดุสิ่งของ ได้แก่ กุลจิรัฏฐิติธรรม 4 บริษัทโลจิสติกส์ ในจังหวัดนครราชสีมา สมควรนำหลักพุทธธรรมสำหรับบริหารจัดการธุรกิจให้ประสบความสำเร็จในเรื่องวัสดุสิ่งของ ได้แก่ กุลจิรัฏฐิติธรรม 4 คือ หลักธรรมที่ทำให้ตระกูลมั่งคั่งหรือบริษัทโลจิสติกส์มั่นคงและร่ำรวย ประการแรก นัฏฐเวสนา คือ รู้จักแสวงหาสิ่งที่หายไปหรือสิ่งที่กำลังหมดมาไว้ พนักงานที่รับผิดชอบต้องคอยตรวจเช็คอยู่เสมอว่า มีสิ่งของอะไรบ้างที่หมดไปแล้ว ประการที่สอง ชินณปฏิสังขรณา คือ ซ่อมแซมสิ่งของหรือทรัพย์สินที่เก่ามากแล้ว เมื่อวัสดุสิ่งของในบริษัทเกิดความชำรุดเสียหาย สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องมีการซ่อมแซมบำรุงรักษาวัสดุสิ่งของเหล่านั้น

ประการที่สาม ปารมิตีปานโกชนาคือรู้จักประมาณในการบริหาร ผู้บริหารและพนักงานทุกคนต้องรู้จักประมาณตนในการบริโภคและอุปโภคใช้สอยสินค้าและบริการต่างๆ ด้วยความพอเพียงตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ประการสุดท้าย อธิปัจจสีลวันตสถาปนา คือ ยกบุรุษ หรือสตรี ที่เป็นผู้มีศีลให้เป็นใหญ่ในเรือน หมายความว่า บริษัทโลจิสติกส์จะมอบหมายหรือแต่งตั้งให้ใครรับผิดชอบสายงานหรือฝ่ายใดๆ ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบถึงคุณสมบัติที่มีความเหมาะสมทั้งวัยวุฒิและคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและถนัดในสายงานนั้นๆ มีความรู้คู่คุณธรรม โดยเฉพาะด้านการเงินต้องพิจารณาเป็นพิเศษ

ด้านความรู้ในการจัดการ ได้แก่ อิทธิบาท 4 การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการโลจิสติกส์ในจังหวัดนครราชสีมาด้านการจัดการ มีหลักธรรมที่มีความเหมาะสม คือ อิทธิบาทธรรมเป็นคุณธรรมที่ทำให้บุคคลหรือหน่วยงานประสบความสำเร็จในการทำงาน อิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ คือ ความพอใจ ความชอบ ในกิจการงานสิ่งนั้น พนักงานบุคคลใดที่มีความชอบในอาชีพของตนเอง ย่อมมีความภาคภูมิใจ และทำงานอย่างมีความสุข สนุกกับการทำงาน คนสำราญงานก็ย่อมสำเร็จ ถ้ามีใจชอบในงานนั้น วิริยะ คือ ความเพียร การประกอบอาชีพได้แก่ตามพนักงานทุกคน ต้องมีความขยันหมั่นเพียร จิตตะ คือ การเอาใจใส่ ในงานที่ทำ เมื่อมีความขยันยังไม่เพียงพอ วิมังสา คือ ความมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้น พนักงานทุกคนต้องใส่ใจในงานของตนที่ได้รับมอบหมายอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ด้านเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ ได้แก่ กุลจิรัฏฐิติธรรม 4 ประเด็นด้านเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ จะมีความคล้ายคลึงกันกับด้านวัสดุสิ่งของ และหลักพุทธธรรมที่นำมาปรับใช้ ในการบริหารธุรกิจโลจิสติกส์ คือหลักธรรมเดียวกัน คือ กุลจิรัฏฐิติธรรม 4 ตระกูลจะตั้งมั่นให้อยู่ได้นานและมั่นคง ควรนำหลักธรรมนี้ไปปฏิบัติ บริษัทโลจิสติกส์เช่นเดียวกันจะเจริญรุ่งเรืองเติบโตต่อไปได้ต้องอาศัยหลักธรรมเชิงพุทธบูรณาการมาปรับใช้ ประการแรก นัฏฐเวสนา คือ รู้จักแสวงหาสิ่งที่หายไปหรือหมดไป ประการที่สอง ชินณปฏิสังขรณา คือ ซ่อมแซมสิ่งของหรือทรัพย์สินที่เก่ามากแล้ว ประการที่สาม ปารมิตีปานโกชนา

คือ รู้จักประมาณในการบริโภค ประการสุดท้าย อธิปจยสืลวันตสถาปนา คือ ยกบุรุษ หรือสตรี ที่เป็นผู้มีศีลให้เป็นใหญ่ในเรือน ดังนั้น บริษัทโลจิสติกส์จะตั้งมั่นคงอยู่ได้นานต้องอาศัยหลักพุทธธรรมกุลจิรัฐิธิธรรม 4 ประการนี้ เพื่อเป็นการดำเนินธุรกิจด้วยทางสายกลาง เน้นความพอเพียงประหยัดอยู่ได้ รู้จักหา รู้จักเก็บ รู้จักซ่อมแซมวัสดุสิ่งของ และมอบหมายคนมีศีลธรรมในการดูแลรักษา

ด้านการตลาด หลักพุทธธรรมสำหรับนำมาปรับใช้ในการบริหารจัดการธุรกิจโลจิสติกส์ในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ มิจฉาวณิชา ๕ เป็นหลักธรรมที่ผู้บริหารไม่ควรที่จะดำเนินธุรกิจในทางที่ผิดหรือไม่สมควรทำ หรือการค้าขายที่ผิดไม่ชอบธรรมและไม่สมควรทำอย่างยิ่งในฐานะที่เป็นชาวพุทธ ประการแรก สัตถวณิชา คือการขายอาวุธเครื่องประหารต่างๆ เช่น มีด หอก ดาบ ปืน ระเบิด อาวุธสงคราม และสารเคมีร้ายแรง เป็นต้น ประการที่สอง สัตถวณิชา คือ การค้าขายมนุษย์ ได้แก่ ค้าขายแรงงานเด็ก ค้าขายโสเภณี และการค้าอวัยวะของมนุษย์ ประการที่สาม มังสวณิชา คือ ค้าขายเนื้อสัตว์เป็น บริษัทโลจิสติกส์บางแห่งรับบริการขนส่งสินค้าที่เป็นสัตว์ประเภทต่างๆ ได้แก่ กุ้ง หอย ปู ปลา หมู เป็ด ไก่ โค กระบือ ซึ่งถือว่าเป็นอาหารจำเป็นสำหรับการดำรงชีพของมนุษย์คนเรา ถ้ามองว่า ผิดศีลธรรมไหม ตอบเลยว่าผิดเป็นธรรมดา แต่ไม่ผิดกฎหมาย ประการที่สี่ มัชชวณิชา คือ การค้าขายของเมา การค้าขายน้ำเมา เช่น สุรา เมรัย เบียร์ เป็นต้น ประการสุดท้าย วิสวณิชา คือ การค้าขายยาพิษ และสารเคมีต่างๆ ก็อาจจะมีบ้างสำหรับดำเนินธุรกิจสารเคมีกำจัดวัชพืช และแมลงสัตว์ต่างๆ ผิดศีลธรรมแต่ถูกกฎหมาย (ปัญญา ใ้บบางยาง และคณะ, 2555 : 47)

ด้านขวัญและกำลังใจ เป็นสำคัญในการทำงานของพนักงานในบริษัทโลจิสติกส์ ในจังหวัดนครราชสีมา ผู้บริหารระดับสูงพึงพิจารณาส่วนนี้ให้ดี พนักงานยินดีปรีดาทำงานด้วยความขยันขันแข็งเต็มที่กับงานและมีความสุข เนื่องจากบริษัทให้ความอบอุ่นเป็นกันเอง เสมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน อยู่ร่วมกันเหมือนพี่เหมือนน้อง ไม่อยากให้มองเป็นเจ้านายและลูกน้อง การดูแลเอาใจใส่จากผู้บริหารจึงสำคัญและจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นบรรยากาศการทำงานที่อบอุ่น ไม่ใช่ดูด่าว่ากล่าว บรรยากาศเครียดเศร้าหมองตลอด การดูแลเรื่องสวัสดิการก็เป็นเรื่องสำคัญมีค่า ดังนั้นหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมในการนำมาปรับใช้ ได้แก่ สาราณียธรรม ๖ เป็นหลักธรรมที่ทำให้คนระลึกรู้ถึงกัน คิดถึงกันเข้าใจบุคคลอื่น ไม่เห็นแก่ตัว เคารพรักใคร่สามัคคีกันปรองดองสมานฉันท์ ประกอบด้วย เมตตาทายกรรม คือ การกระทำต่อกันด้วยความเมตตาปรารถนาดี ไม่คิดร้าย และไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น แสดงความหวังดีต่อบริษัท เพื่อนร่วมงาน ลูกค้า คู่แข่งทางการค้า ประพฤติ ตัวอย่างสุภาพสม่ำเสมอ ให้ความเคารพผู้อื่น แสดงความจริงใจทั้งต่อหน้าและลับหลัง เมตตาวิจิตรกรรม คือ พูดด้วยกันด้วยเมตตา กล่าวคือ การกระทำต่อกันทางวาจาที่ดี พูดดีต่อกัน ไม่นินทา ว่าร้าย รู้จักกล่าวขอบคุณเมื่อเพื่อนร่วมงานหรือบุคคลอื่นทำสิ่งที่สมอบให้ และรู้จักกล่าวขอโทษ เมื่อตนเองทำผิดพลาดไป การกล่าววาจาที่สุภาพ วาจาสัตย์ จริ่งใจไม่แกล้งพูด ไม่พูดประจบเจ้านายเพื่อหวังได้ผลประโยชน์ ไม่ใส่ร้ายเพื่อนร่วมงานเพื่อได้ความดีความชอบ ตรงกับคำพูดที่ว่า “ไม่ฟ้องนาย ไม่ขายเพื่อน” “ปากเป็นเอกลักษณ์เป็นโท หนังสือเป็นตรีชั่วดีเป็นตรา” เมตตาตามโนกรรม คือ การคิดดีต่อกันด้วยความปรารถนาดี และ

ประการสุดท้าย ทัศนวิสัยอนาคต พนักงานทุกคนมีความเสมอภาคกันทางความคิด ลดทัศนวิสัยในตัวเองไป ยอมรับความเห็นของเสียงส่วนมาก เคารพเสียงส่วนน้อยที่เห็นแตกต่างให้เกียรติซึ่งกันและกัน

ด้านการบริหารเวลา หลักพุทธธรรมที่มีความเหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้ในการบริหารจัดการ ธุรกิจโลจิสติกส์ในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ สัปปริยธรรม 7 เป็นหลักธรรมคำสอนที่ทำให้คนเป็นคนดี มีคุณธรรม เป็นบุคคลที่รู้จักกาลเวลา ปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะสภาพแวดล้อมของชุมชนและสิ่งแวดล้อม ประการแรก ธัมมัญญา คือ การรู้จักเหตุ กล่าวคือ ผู้บริหารและผู้นำ ต้องรู้จักความจริงที่ไปที่มาของสภาพปัญหา รู้กฎเกณฑ์ รู้หลักการ และรู้กฎแห่งกรรม ผู้บริหารบริษัทโลจิสติกส์ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงของบริษัทอย่างถูกต้อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ส่วนพนักงานควรรู้หน้าที่ของตนเองอะไรที่ควรทำและไม่ควรทำ รู้กฎกติการะเบียบข้อบังคับของบริษัทและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ประการที่สอง อัตถัญญา คือ การรู้จักผล ผู้บริหารบริษัทควรพิจารณาให้ดีว่า ถ้าทำอย่างนี้ผลจะออกมาเช่นนี้ ทราบประโยชน์จุดมุ่งหมายของบริษัท ทั้งนี้ต้องการการวางแผนการทำงานให้ดี ส่วนพนักงานทุกคน ต้องตั้งใจทำหน้าที่ของตนเองควรทราบว่า เมื่อมีความขยันหมั่นเพียรผลที่ตามมาความสำเร็จของบริษัทและตนเองได้รับการพิจารณาความดีความชอบ ประการที่สาม อัตตัญญา คือ การรู้จักตน กล่าวคือทุกคนพึงทราบว่า คนเรามีสถานะแตกต่างกันทางเพศ วัย ความรู้ ประสบการณ์ความสามารถ ความถนัดในวิชาชีพ และมีคุณธรรมจริยธรรมแตกต่างกันออกไป เมื่อทราบคุณสมบัติพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลแล้ว ผู้บริหารต้องพิจารณาให้ดีจะมอบหมายงานหรือมอบตำแหน่งหน้าที่ให้ทำ โดยให้เหมาะสมกับเพศ วัย ความรู้ความสามารถและความถนัดของบุคคล ประการที่สี่ มัตตัญญา การรู้จักประมาณ คือความพอดี พอเพียง พอกิน พอใช้ พอเรียน ไม่โลภมาก ใช้ชีวิตบริโภคนิยมเกินฐานะของตนเอง ใช้ชีวิตตามทางสายกลาง สร้างหนี้สินให้น้อยลงหรือไม่มีเลยยิ่งดี ผู้บริหารต้องพิจารณาให้ดีจะขยายกิจการของตนเองหรือกู้หนี้ยืมสินมาลงทุน ควรพิจารณาอย่างรอบคอบละเอียดถี่ถ้วนอย่าทำอะไรตามใจของตนเองหรือวิ่งตามบุคคลอื่น ประการที่ห้า กาลัญญา การรู้จักกาล คือ รู้กาลเวลาอันเหมาะสม ผู้บริหารต้องมีการวางแผนล่วงหน้าในการทำงานระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาว เนื่องจากในอนาคตเราไม่ทราบว่าจะเกิดอะไรขึ้น ต้องเตรียมรับมือในการเปลี่ยนแปลง อะไรควรงด อะไรควรทำ เวลาใดควรขยายกิจการกระจายศูนย์สินค้าต่างจังหวัด รับพนักงานเพิ่ม ลดพนักงานลง ส่วนพนักงานควรปฏิบัติตนให้รู้จักกาลเทศะ รู้จักกาลเวลา เข้าออกงานตรงตามเวลา ประการ ที่หก ปริสัญญญา การรู้จักชุมชน ประการสุดท้าย บุคคลัญญา การรู้จักบุคคล ผู้บริหารบริษัท โลจิสติกส์ทุกระดับต้องรู้จักบุคคลเป็นอย่างดีหัวหน้าฝ่ายต่างๆ ต้องเข้าใจศักยภาพความแตกต่าง แต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน ความรู้ความสามารถและความถนัดไม่เหมือนกัน การมอบหมายงานที่ให้ทำต้องพิจารณาให้ดี ให้ถูกคน ถูกที่ ถูกเวลา งานนั้นจึงจะประสบความสำเร็จได้ดีมีคุณภาพ และต้องรู้จักบริบทของชุมชนสภาพแวดล้อมที่อยู่ ตลอดถึงทรัพยากรธรรมชาติ ส่วนเรื่องการประชุมหลักสัปปริยธรรม ๗ กับการบริหารงานสมัยใหม่ พบว่า การบริหารตามหลักพุทธธรรม ได้แก่ การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร ซึ่งในที่นี้หมายถึง หลักสัปปริยธรรม ๗ ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ทำให้คนเป็นสัตบุรุษ คือ เป็นบุคคลที่มีคุณธรรม มีสัมมาทิฐิ กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีความรู้ มีปัญญา

หรือมีมุมมองที่ถูกต้องตรงกับความจริง เป็นคนที่มีความเห็นชอบตามทำนองคลองธรรมหรือเป็นคนดี อันประกอบด้วยความเป็นผู้รู้จักเหตุ ความเป็นผู้รู้จักผล หรือความมุ่งหมาย ความเป็นผู้รู้จักตน ความเป็นผู้รู้จักประมาณ ความเป็นผู้รู้จักกาลเวลา ความเป็นผู้รู้จักชุมชน ความเป็นผู้รู้จักบุคคล ซึ่งหลักธรรมเหล่านี้จะสามารถนำมาบูรณาการ หรือประยุกต์ใช้ในการบริหารงานสมัยใหม่ได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เชิงวิชาการและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางหรือนโยบายของบริษัทโลจิสติกส์ในการบริหารจัดการธุรกิจเชิงพุทธบูรณาการคนสำราญ งานสำเร็จ โดยการนำหลักการบริหารงานด้านโลจิสติกส์ตามหลัก 8M มาบูรณาการกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาทำให้การบริหารงานด้านโลจิสติกส์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นการบริหารงานตามหลัก 8Mb สำหรับระดับผู้บริหาร และ หลัก 7s สำหรับพนักงานหรือระดับปฏิบัติการ และได้องค์ความรู้ใหม่คือ หลัก 7Sb สำหรับพนักงานหรือระดับปฏิบัติการ มาใช้แก้ปัญหาการบริหารโลจิสติกส์ เพื่อให้การบริหารธุรกิจโลจิสติกส์ในจังหวัดนครราชสีมาประสบความสำเร็จ รวมถึงทุกคนในองค์กรมีอาชีพการงานที่สมบูรณ์ดีทั้งทางร่างกาย ทางจิตใจ และสามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมมีความสุขต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ บริษัทโลจิสติกส์สามารถนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในการบริหารจัดการเชิงพุทธบูรณาการในบริษัทของตนเองได้ แต่ต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมและสภาพภูมิสังคมที่แตกต่างกันออกไป

๓ ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งต่อไป

เพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ให้เป็นแนวทางหรือประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาวิจัยในประเด็นดังนี้

รูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารธุรกิจโลจิสติกส์เชิงพุทธบูรณาการ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการบริหารธุรกิจโลจิสติกส์เชิงพุทธบูรณาการ

บทเรียนความสำเร็จการบริหารธุรกิจโลจิสติกส์เชิงพุทธบูรณาการ

ข้อเสนอแนะ

ผู้บริหารระดับสูงควรส่งเสริมองค์กรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหาแนวทางที่อาจนำมาใช้สำหรับการสร้างความร่วมมือจาก ดังนี้

1. ผู้บริหารต้องเปิดโอกาสให้พนักงานระดับปฏิบัติการได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ด้วยการเข้าไปปรึกษาหารือ การจัดให้มีกิจกรรมก่อนการเริ่มงาน หรือการรับฟังปัญหา ต่าง ๆ ในแต่ด้าน และเชิญให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มาร่วมประชุมปรึกษาหารือกับฝ่ายบริหารในการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์อย่างสม่ำเสมอ

2. ฝ่ายพนักงานทุกระดับต้องสามารถซักถามฝ่ายบริหารได้ในข้อกังขาต่าง ๆ และรวมทั้งสามารถเสนอมาตรการป้องกันแก้ไขปัญหาโลจิสติกส์ได้

3. ใช้วิธีการปรึกษาหารือกันทั้งรูปแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการผสมผสานกันไปตามความเหมาะสมของแต่ละบริษัท

4. หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านโลจิสติกส์ควรให้ความสำคัญ และ เข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาช่วยเหลือผู้ประกอบการด้านโลจิสติกส์การมากกว่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องต้นทุนน้ำมันและค่าขนส่ง

ทุกส่วนภาคส่วนควรมีส่วนร่วมเสนอแนะเรื่องนโยบาย การกำหนด วิธีปฏิบัติงานที่ดียอมรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลายเปรียบเทียบกับต่างประเทศสำหรับในประเทศไทย พบว่า มีหลายบริษัทไม่ได้กำหนดมาตรฐานและค่าขนส่งที่ชัดเจนมีผลต่อศักยภาพและต้นทุนการขนส่งทำให้ไม่สามารถแข่งขันกับบริษัทชั้นนำได้

เอกสารอ้างอิง

กมล ฉายาวัดนะ. (2554). *บริหารตนและงานด้วยวิธีการของพระพุทธเจ้า*. (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด.

ปัญญา ใช้บางยาง และคณะ. (2555). *ธรรมาธิบายหลักธรรมในพระไตรปิฎก*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา สถาบันบันลือธรรม.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย: พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค เล่มที่ 11*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

องค์กรปกครองท้องถิ่นไทยกับการบริหารจัดการบริการสาธารณะ

Thai Local Government Organizations and Public Service Management

กรรณิการ์ ไกรกิจราษฎร์, กิตติพล บัวทะลา,

วันชัย บุษบา และ โชติ บดีรัฐ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Kannika Kraikitrat, Kittipol Buatala,

Wanchai Busaba and Chot Bodeerat

Phibunsongkhram Rajabhat University

Corresponding Author, E-mail: kannika.kraikitrat@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์กรปกครองท้องถิ่นไทยกับการบริหารจัดการบริการสาธารณะ พบว่า การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความตระหนักในหน้าที่ โดยเฉพาะการบริหารงานที่มีลักษณะเป็นการบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน ต้องคำนึงถึงความสะดวกในการเข้าถึงบริการ คำนึงถึงช่องทางการเข้ารับบริการ ความปลอดภัยในการใช้บริการ และที่สำคัญต้องพร้อมรับมือกับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทุกสถานการณ์ การบริหารจัดการบริการสาธารณะมีความสำคัญมากในประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีบทบาทหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ มีการบริหารงานบริการสาธารณะท้องถิ่นมีลักษณะแตกต่างจากการบริหารงานบริการสาธารณะของรัฐบาลโดยทั่วไป

คำสำคัญ: องค์กรปกครองท้องถิ่นไทย: การบริหารจัดการบริการสาธารณะ

Abstracts

The objective of this academic article was to study of Thai local government organizations and public service management found that the administration of local government organizations at present local government organizations must have awareness of their duties especially the administration of public services to the people must consider the convenience of accessing the service. Taking into account the channels of receiving services, service safety and most importantly, be ready to deal with any problems that may arise in every situation. Public service management is very important in democratic countries. Local

* วันที่รับบทความ: 9 สิงหาคม 2565; วันแก้ไขบทความ 14 สิงหาคม 2565; วันที่รับบทความ: 16 สิงหาคม 2565

Received: August 9, 2022; Revised: August 14, 2022; Accepted: August 16, 2022

government organizations are the organizations that play the main role in the provision of public services. The administration of local public services differs from the general public service administration of the government.

Keywords: Thai Local Government Organizations; Public Service Management

บทนำ

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยจึงตระหนักในบทบาทและหน้าที่ดังกล่าว ประกอบกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (อำนวยการ บัญญัติไม่ตรี และคณะ, 2558 : 75) ได้ให้ความสำคัญของการปฏิบัติราชการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยในแต่ละปีจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการบริหารจัดการ (2) ด้านการบริหารงานบุคคลและกิจการสภา (3) ด้านการเงินและการคลัง และ (4) ด้านการบริการสาธารณะ ซึ่งเป็นการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติราชการตามตัวชี้วัดใน 4 มิติ ได้แก่ (1) มิติด้านประสิทธิผล (2) มิติด้านคุณภาพการให้บริการ (3) มิติด้านประสิทธิภาพ และ (4) มิติด้านพัฒนาองค์กร โดยเฉพาะการประเมินด้านการบริการสาธารณะ ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องประเมินความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยสถาบันการศึกษาของรัฐที่มีการสอนในระดับปริญญาตรีขึ้นไป

การให้บริการสาธารณะ (public service delivery) โดยทั่วไปจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรม หรือบริการที่รัฐจัดทำขึ้นเพื่อสนองความต้องการของประชาชนโดยรวม หรือการให้บริการประชาชนโดยรัฐที่ดำเนินการในลักษณะของรัฐสวัสดิการ มีกฎหมายรองรับ มีความต่อเนื่องไม่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานะของรัฐบาล แต่สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของสังคม การจัดทำบริการสาธารณะของรัฐมีเป้าหมายและมีแนวคิดเรื่องการจัดทำบริการสาธารณะที่สำคัญ ดังนั้นบทความวิชาการนี้เพื่อศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยกับการบริหารจัดการบริการสาธารณะกับรายละเอียดดังกล่าว

ความหมายของการบริการสาธารณะ

การบริการสาธารณะ หมายถึง การบริการหรือกิจกรรมที่รัฐจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อตอบสนองความต้องการของส่วนรวม โดยเป็นกิจการที่อยู่ในความอำนาจอำนวยการหรืออยู่ในความควบคุมของฝ่ายปกครองที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนอันเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชนและสร้างการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมให้กับท้องถิ่น รวมถึงการพัฒนาประเทศชาติในภาพรวม โดยมีหลักการที่เป็นประเด็นสำคัญในการจัดบริการสาธารณะคือ การจัดบริการ

สาธารณะต้องดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม สามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น มีความเสมอภาค ความต่อเนื่อง และความโปร่งใสในการให้บริการ(สันต์ชัย รัตนะขวัญ, 2560 : 32)

ดังนั้นการบริการสาธารณะ หมายถึง การบริการหรือกิจกรรมที่รัฐจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเพื่อตอบสนองความต้องการของส่วนรวม โดยอยู่ในความอำนาจการหรืออยู่ในความควบคุมของฝ่ายปกครองที่จัดทำขึ้น

รูปแบบและประเภทการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย

การก่อตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยทุกรูปแบบ ต้องมีการกำหนดรูปแบบวิธีการและประเภทบริการสาธารณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำได้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 283 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นและย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่เป็นการเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวม ในการกำหนดรูปแบบและประเภทการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย ต้องกำหนดอำนาจหน้าที่ผ่านกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติใน 2 ประเภท คือ

- 1) อำนาจตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ซึ่งรวมถึงในแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการ กำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ออกตามความในพระราชบัญญัติด้วย
- 2) อำนาจตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2554 : 7)

1. รูปแบบบริการสาธารณะของท้องถิ่นไทย

รูปแบบและวิธีการในการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทในประเทศไทยทำได้ใน 5 รูปแบบ คือ

1.1 การจัดทำบริการสาธารณะโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการเอง

โดยทั่วไปการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมักเป็นผู้ดำเนินการเองโดยอาศัยทรัพยากร งบประมาณ บุคลากร และองค์ความรู้ ตามอำนาจในพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และตามอำนาจของกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 กำหนดรูปแบบการจัดทำบริการสาธารณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนให้ "ภารกิจที่แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการหรือผลิตบริการสาธารณะนั้น ๆ ได้เอง โดยมีกฎหมายให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้แล้ว และ/หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเคย

ดำเนินการอยู่แล้ว โดยสามารถรับโอนได้ทันทีและขอบเขตการทำงานอยู่ในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น" นอกจากนี้มีภารกิจที่รัฐยังคงดำเนินการอยู่แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจะดำเนินการได้ที่ต้อง "เป็นภารกิจให้บริการสาธารณะที่กฎหมายกำหนดให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการกิจเดียวกัน และยังคงกำหนดให้รัฐดำเนินการต่อไป ในกรณีนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้เช่นเดียวกัน " โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยยังนิยมจัดบริการสาธารณะด้วยตนเองในฐานะหน่วยงานหนึ่งในโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (วุฒิสาร ตันไชย และคณะ, มปป : 255)

อย่างไรก็ตาม การจัดทำบริการสาธารณะโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการเอง แม้จะเป็นรูปแบบพื้นฐานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในและต่างประเทศยังใช้อยู่ ผู้เขียนเห็นว่ารูปแบบดังกล่าวเหมาะสมกับบริการสาธารณะบางประเภทที่ไม่สมควรหรือยังไม่มีความพร้อมในถ่ายโอนให้ผู้อื่นดำเนินการในรูปแบบอื่น เช่น บริการสาธารณะที่เกี่ยวกับการป้องกันประเทศ การรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน การสร้างเสถียรภาพและการวางแผนเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม รูปแบบนี้อาจไม่เหมาะสมกับบริการสาธารณะบางประเภทที่ต้องอาศัยความคล่องตัวในการบริหารจัดการที่เป็นอิสระจากระบบการบริหารงานภาครัฐ และบริการสาธารณะที่ต้องทำร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานรัฐประเภทอื่น

1.2 การจัดทำบริการสาธารณะโดยให้ผู้อื่นดำเนินการแทน

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 22 กำหนดให้องค์กรท้องถิ่นอื่นดำเนินการแทน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถมอบหมายให้เอกชนดำเนินการตามอำนาจหน้าที่แทนได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันไม่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมอบอำนาจให้ผู้อื่นดำเนินการแทนแต่อย่างใดการจัดทำบริการสาธารณะโดยให้ผู้อื่นดำเนินการแทนมีข้อได้เปรียบเพราะช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถแบ่งเบาภาระการจัดบริการสาธารณะให้ผู้อื่นดำเนินการแทน และช่วยเปิดโอกาสให้ผู้อื่น ที่มีความพร้อมและความเชี่ยวชาญในการจัดบริการสาธารณะบางประเภทมากกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการแทนได้แต่ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องกำกับผู้ที่ได้รับมอบให้ดำเนินการต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด อย่างไรก็ตามรูปแบบนี้อาจประสบปัญหาถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีศักยภาพในการกำกับดูแลการดำเนินงานของผู้อื่นให้เป็นไปตามมาตรฐาน หรือขาดความสามารถในการออกแบบข้อกำหนดและหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมต่อการจัดบริการสาธารณะให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติตาม

1.3 การจัดทำบริการสาธารณะโดยการจัดตั้งสหการ (Syndicate หรือ Union)

การจัดตั้งสหการเป็นรูปแบบการจัดบริการสาธารณะประเภทหนึ่งที่มีอยู่ในกฎหมายเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยมายาวนาน ปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถจัดตั้งสหการได้ 4 ประเภท ยกเว้นองค์การบริหารส่วนตำบล คือ

1) เทศบาล ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 58 กำหนดว่าถ้ามีกิจการอันใดอยู่ภายในอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตั้งแต่สองแห่งขึ้นไปที่จะร่วมกันทำเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่ง ก็ให้จัดตั้งเป็นองค์การขึ้นเรียกว่า สหการ มีสภาพเป็นทบวงการเมือง และมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วยผู้แทนของเทศบาลที่เกี่ยวข้องอยู่ด้วย การจัดตั้งสหการจะกระทำได้ก็แต่โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่งจะได้กำหนดอำนาจหน้าที่และระเบียบการดำเนินงานไว้ การยุบเลิกสหการให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาโดยกำหนดวิธีการจัดการทรัพย์สินไว้ด้วย

2) กรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 มาตรา 95 กำหนดให้ ถ้ากิจการใดอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครกรุงเทพมหานครอาจดำเนินการนั้นร่วมกับส่วนราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และราชการส่วนท้องถิ่นอื่นได้โดยจัดตั้งเป็นองค์การเรียกว่า สหการ มีฐานะเป็นนิติบุคคลและมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วยผู้แทนของกรุงเทพมหานคร ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจและราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี การจัดตั้งสหการจะกระทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ในพระราชกฤษฎีกานั้นให้กำหนดชื่อ อำนาจหน้าที่ และวิธีดำเนินการเมื่อจะยุบเลิกสหการให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และให้ระบุวิธีการจัดการทรัพย์สินไว้ด้วย

3) เมืองพัทยา ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 มาตรา 69 กำหนดให้เมืองพัทยาอาจร่วมกับหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งองค์กรขึ้นเรียกว่า สหการ มีฐานะเป็นนิติบุคคล เพื่อทำกิจการใดอันอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่เมืองพัทยาได้ การจัดตั้งสหการจะทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยระบุชื่อ อำนาจหน้าที่ และวิธีการบริการและการดำเนินงานไว้ และเมื่อจะยุบเลิกสหการ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยระบุวิธีจัดการทรัพย์สินด้วย

4) องค์การบริหารส่วนจังหวัด กำหนดในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 17 กำหนดให้ "ทำกิจการไม่ว่าจะดำเนินการเองหรือร่วมกับบุคคลอื่นหรือจากสหการ"

นอกจากนี้ แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 กำหนดให้ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ในลักษณะความร่วมมือหรือรูปแบบสหการเป็นภารกิจซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากองค์กรอื่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีผลกระทบต่อประชาชนไม่เฉพาะในเขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งโดยเฉพาะ แต่มีผลกระทบต่อประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นด้วย หรือมีความจำเป็นต้องลงทุนจำนวนมาก และไม่คุ้มค่าหากต่างฝ่ายต่างดำเนินการเอง อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันไม่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่ร่วมกันจัดตั้งสหการแต่อย่างใด

การจัดทำบริการสาธารณะโดยการจัดตั้งสหการมีข้อได้เปรียบสำหรับการจัดบริการสาธารณะในอาณาบริเวณที่อยู่นอกเหนือเขตพื้นที่ตามกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งแต่ 1 แห่งเป็นต้นไป เนื่องจากบริการสาธารณะบางประเภทต้องอาศัยความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมากในการจัดบริการ เช่น การจัดการพื้นที่ทางธรรมชาติ การจัดการระบบการคมนาคม ฯลฯ นอกจากนี้ รูปแบบสหการมีข้อได้เปรียบในการช่วยให้การจัดบริการสาธารณะเกิดการประหยัดต้นทุนจากขนาด (Economic of Scale) เพราะการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่า 1 แห่งร่วมกันจัดบริการจะช่วยให้เกิดการประหยัดและความคุ้มค่ามากขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดการระดมทุนร่วมกันจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดบริการสาธารณะที่ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก เช่น การจัดบริการรถดับเพลิงร่วมกัน หรือการจัดรถขนส่งประจำทางร่วมกัน อาจอาศัยความร่วมมือกันระหว่างพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่า 1 แห่ง เพื่อให้การใช้รถดับเพลิงเกิดความคุ้มค่าหรือเพื่อให้การเดินรถประจำทางมีเส้นทางเดินรถที่ครอบคลุมมากขึ้น อีกทั้งยังสามารถระดมทุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดซื้อและอำนวยความสะดวกให้เกิดการใช้รถดับเพลิงและการเดินรถประจำทางได้มากขึ้นมากกว่าการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงแห่งเดียวดำเนินการ

1.4 การจัดทำบริการสาธารณะโดยการว่าจ้าง (Out Sourcing)

ที่ผ่านมาได้มีการเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้วิธีการว่าจ้างให้บุคคลภายนอกเข้ามาจัดบริการสาธารณะ โดยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2535 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำบริการสาธารณะโดยอาศัยการว่าจ้างได้ตามข้อ 5 ของระเบียบที่กำหนดให้ "การจ้าง" หมายความว่ารวมถึงการจ้างทำของและการรับขนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และการจ้างเหมาบริการแต่ไม่รวมถึงการจ้างลูกจ้างของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นการรับขนในการเดินทางไปราชการตามระเบียบว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น การจ้างที่ปรึกษาการจ้างออกแบบและควบคุมงาน และการจ้างแรงงานตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตัวอย่างเช่น หนังสือที่ มท 0313.4/ว 1452 การเบิกจ่ายเงินค่าจ้างเหมาบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยเปิดโอกาสให้เทศบาล สุขาภิบาล และเมืองพัทยาเบิกจ่ายค่าจ้างเหมาเอกชนที่เกี่ยวข้องกับบริการสาธารณะทั้งหมด 4 ที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2535 คือ

- 1) การจ้างเหมารักษาความปลอดภัยสถานที่ราชการ ไม่รวมถึงบ้านพักของข้าราชการ
- 2) การจ้างเหมาทำความสะอาดที่ทำการ
- 3) การจ้างเหมาดูแลรักษาต้นไม้ หรือสวนไม้ประดับ หรือสวนหย่อม หรือสนามหญ้าของทางราชการ
- 4) การจ้างเหมาอื่น ๆ ที่เป็นกิจการในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การจ้างเก็บขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูล การจ้างครูฝึกสอนออกกำลังกาย (กระทรวงการคลัง, 2541 : 7)

นอกจากนี้ ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 กำหนดให้ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจซื้อบริการจากภาคเอกชน หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ต้องเป็นภารกิจที่ต้องใช้เทคนิค ทักษะ วิชาการ ความรู้ความชำนาญและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการเองหรือดำเนินการเองแล้วไม่มีประสิทธิภาพหรือไม่คุ้มทุน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถซื้อบริการจากภาคเอกชน หรือจากหน่วยงานอื่นที่มีประสบการณ์ หรือเคยดำเนินการ

การจัดทำบริการสาธารณะโดยการว่าจ้าง (Out Sourcing) มีข้อได้เปรียบเช่นเดียวกับการจัดทำบริการสาธารณะโดยให้ผู้อื่นดำเนินการแทน เพราะเป็นการช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถแบ่งเบาภาระการจัดบริการสาธารณะให้ผู้อื่นดำเนินการแทน ช่วยในการถ่ายโอนงานที่ไม่ใช่ภารกิจหลัก และช่วยเปิดโอกาสให้ผู้อื่นที่มีความพร้อมและความเชี่ยวชาญในการจัดบริการสาธารณะบางประเภทแต่ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นผู้ว่าจ้าง ตัวอย่างเช่น การจ้างเหมาบริการทำความสะอาดพื้นที่และอาคารสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างไรก็ตามรูปแบบนี้อาจประสบปัญหาเช่นเดียวกับการจัดทำบริการสาธารณะโดยให้ผู้อื่นดำเนินการแทนถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดศักยภาพในการกำกับดูแลการดำเนินงานของผู้ถูกว่าจ้างให้เป็นไปตามมาตรฐาน หรือขาดความสามารถในการออกแบบข้อกำหนดและหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมต่อการจัดบริการสาธารณะให้ผู้ถูกว่าจ้างปฏิบัติตาม

1.5 การจัดทำบริการสาธารณะโดยการพาณิชย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยสามารถดำเนินงานในรูปแบบกิจการพาณิชย์ตามที่พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างไรก็ตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทมีรูปแบบการดำเนินกิจการพาณิชย์ที่สามารถทำได้ตามที่กฎหมายกำหนดแตกต่างกัน และในทางกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการพาณิชย์ (Public-Private Partnership: PPPs) ตามพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2556 ได้ เช่น เทศบาลสามารถมีรูปแบบการดำเนินกิจการพาณิชย์ได้มากถึง 4 รูปแบบ (การดำเนินการด้วยตนเอง การก่อตั้งบริษัทจำกัดหรือถือหุ้นในบริษัทจำกัด การก่อตั้งสหการ และการให้เอกชนร่วมลงทุน) แต่องค์การบริหารส่วนตำบลมีรูปแบบการดำเนินกิจการพาณิชย์ได้เพียง 2 รูปแบบ (ดำเนินการด้วยตนเอง และเอกชนร่วมลงทุน)

2. ประเภทบริการสาธารณะของท้องถิ่นไทย

รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มาตรา 283 ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นและย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหารการจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่เป็นการเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวม

นอกจากนี้ กฎหมายได้ได้ระบุอำนาจหน้าที่และประเภทบริการสาธารณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถทำได้ในกฎหมาย 2 ประเภท ได้แก่

1) ประเภทบริการสาธารณะตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดประเภทบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตาราง 4 ได้แก่ 1) ประเภทบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา 27 2) ประเภทบริการสาธารณะของเทศบาล เมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 16 3) ประเภทบริการสาธารณะของกรุงเทพมหานครตามมาตรา 18 และ 4) ประเภทบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทอื่นที่อาจถูกจัดตั้งในอนาคตตามมาตรา 19

นอกจากนี้ในกฎหมาย มาตรา 30 กำหนดให้มี แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณะแต่ละประเภทที่รัฐดำเนินการในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในเวลาที่กำหนด 1) ภารกิจที่เป็นดำเนินการค้าซื้อระหว่างรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในสี่ปี 2) ภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกระทบถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในสี่ปีและ 3) ภารกิจที่เป็นการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในสี่ปี

2) ประเภทบริการสาธารณะในพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจุบันมีการกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำบริการสาธารณะตามประเภทที่กฎหมายกำหนดในตาราง 5 ดังนี้ 1) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 2) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 3) พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 4) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 และ 5) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 (วุฒิสาร ตันไชย, 2559 : 7)

ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยทุกรูปแบบ ต้องมีการกำหนดรูปแบบวิธีการและประเภทบริการสาธารณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำได้ การกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นและย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่เป็นการเฉพาะ

ปัญหาในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมา

จากการดำเนินงานด้านการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมายังประสบกับปัญหาต่างๆ มากมายที่ทำให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถให้บริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามหลักการของการจัดบริการสาธารณะ โดยทั้งนี้สามารถแบ่งปัญหาของการจัดบริการสาธารณะออกได้เป็น 2 ระดับ คือ

1. ปัญหาการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับมหภาค

จากปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานของรัฐในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในเชิงอำนาจการบริหารจัดการกิจการสาธารณะที่ยังไม่ได้รับอิสระที่แท้จริงในการตัดสินใจดำเนินนโยบายสาธารณะภายในท้องถิ่นด้วยข้อจำกัดทางกฎหมายและงบประมาณในการดำเนินการ รวมทั้งปัญหาในเชิงโครงสร้างของระบบการบริหารราชการในการจัดบริการสาธารณะที่ยังเน้นการรวมศูนย์อำนาจ ขาดความชัดเจน มีความซับซ้อน สายการบังคับบัญชายาว และมีโครงสร้างการบริหารที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งสาเหตุหลักของปัญหาเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายด้านการกระจายอำนาจตามบริบททางการเมืองของแต่ละรัฐบาลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ถึงปัจจุบัน

2. ปัญหาการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับจุลภาค

ที่การจัดบริการสาธารณะยังไม่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชน รวมทั้งไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น นอกจากนี้การบริการสาธารณะยังมีลักษณะที่ไม่เหมาะสม อันเป็นผลจากการให้บริการสาธารณะที่ไม่ครบถ้วนทุกด้านและทั่วถึงประชาชนทุกกลุ่ม เช่น อาจเน้นประโยชน์ของบุคคลบางกลุ่มและละเลยประโยชน์ของประชาชนบางกลุ่ม ขาดการลำดับความสำคัญในการจัดบริการสาธารณะที่ควรมีการเตรียมการล่วงหน้าหรือควรมีการพิจารณาถึงความจำเป็นเร่งด่วน ทำให้การจัดบริการสาธารณะขาดคุณภาพ ขาดความชัดเจน ขาดความเป็นธรรมและไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่น ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหที่สำคัญ คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมทั้งในการเสนอแนะนโยบาย การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการตรวจสอบการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สันต์ชัย รัตนขวัญ, 2560 : 32)

ดังนั้นการดำเนินงานด้านการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมายังประสบกับปัญหาต่างๆ มากมายที่ทำให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถให้บริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามหลักการของการจัดบริการสาธารณะทั้ง 2 รูปแบบที่กล่าวมาเบื้องต้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเตรียมการรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้น แก้ไขอย่างตรงจุด และทันเวลา

สรุป

จากการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยกับการบริหารจัดการสาธารณะ พบว่า การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความตระหนักในหน้าที่ โดยเฉพาะการบริหารงานที่มีลักษณะเป็นการบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน ต้องคำนึงถึง ความสะดวกในการเข้าถึงบริการ คำนึงถึงช่องทางการเข้ารับบริการ ความปลอดภัยในการใช้บริการ และที่สำคัญต้องพร้อมรับมือกับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทุกสถานการณ์

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการคลัง, "มท 0313.4/J 1452 การเบิกจ่ายเงินค่าจ้างเหมาบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น." (27 พฤษภาคม 2541).
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2554). *มาตรฐานใหม่ของการจัดทำบริการสาธารณะระดับชาติในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2559). *รูปแบบและประเภทการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า.
- วุฒิสาร ตันไชย และคณะ. (ม.ป.ป.). *ข้อเสนอเชิงนโยบายนวัตกรรมการพัฒนารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*, น. 255.
- สันต์ชัย รัตนะขวัญ. (2560). *การบริหารสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. เทศบาลตำบลโพธิ์ทอง อำเภोधอนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด.
- อานวย บุญรัตน์ไมตรี และนิพนธ์ ไตรสรณะกุล. (2558). *การบริหารงานบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีการบริหารเทศบาลตามมาตรฐานการจัดทำบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐาน*. วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีกับการพัฒนาประเทศไทย

20 years of national strategy for the development of Thailand

ธนิกันต์ ศรีจันทร์ และ เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Thanikarn Srichan and Saowaluck Kosolkittiamporn

Rajabhat Chaiyaphum University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: praewpanprajakko@gmail.com

บทคัดย่อ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่งยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

คำสำคัญ : ยุทธศาสตร์ชาติ; การพัฒนาประเทศ

Abstracts

The 20-Year National Strategy (2018-2037) is Thailand's first national strategy under the Constitution of Thailand 2017. This must be put into practice for Thailand to achieve its vision “Thailand is stable sustainable wealth a developed country with development according to the philosophy of sufficiency economy”. The happiness of all Thai people and have a government of the people for the people and the common good. The development of the country during the period of the national strategy focuses on creating a balance between economic, social, and environmental development. It consists of 6 strategies: The national security strategy. National strategy for building competitiveness, National strategy on human resources development and enhancement, National strategy on opportunity creation and social equality,

* วันที่รับบทความ: 13 สิงหาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 19 มกราคม 2566; วันที่ตอบรับบทความ: 24 มกราคม 2566

Received: August 13, 2022; Revised: January 19, 2023; Accepted: January 24, 2023

National strategy on building growth on environmentally friendly quality of life, and national strategy for balancing and developing the public administration system.

Keywords: National Strategy; National development

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กับการพัฒนาประเทศไทย เป็นการบริหารงานของภาครัฐที่เน้น 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ จากองค์ประกอบยุทธศาสตร์นี้ที่ภาครัฐนำมาขับเคลื่อนในการพัฒนาประเทศ

การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาประเทศไทยอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่เส้นทางและฟื้นฟูการเติบโต ประเทศไทยมีความก้าวหน้าในการลดความยากจนขั้นรุนแรงอย่างเห็นได้ชัดและกระจายความมั่งคั่งไปยังคนไทยทุกคน ได้แก่ เศรษฐกิจไทยเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 7.7 ต่อปีตลอดสี่สิบปีที่ผ่านมาจนถึงปี พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นช่วงวิกฤติเศรษฐกิจเอเชีย (วิกฤติต้มยำกุ้ง), รายได้ต่อหัวของคนไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.2 ต่อปีในช่วงปีพ.ศ. 2543-2556, การส่งออกเติบโตในระดับน่าพึงพอใจที่ร้อยละ 15 ต่อปีตลอดช่วงปีพ.ศ. 2529-2539 ในช่วงเวลาเดียวกันนั้น ภาคเอกชนก็ได้มีการลงทุนเฉลี่ยร้อยละ 30 ของจีดีพี, การเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับสูงนี้ช่วยลดอัตราความยากจนจากร้อยละ 67 ในปีพ.ศ. 2529 เหลือร้อยละ 10.5 ในปีพ.ศ. 2557 ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพสูง แต่การเติบโตของเศรษฐกิจในช่วงหลังได้ชะลอตัวลง ประเทศไทยสูญเสียช่วงเวลาที่ยังมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงกว่าประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค, ในปีพ.ศ. 2557 ประเทศไทยยังคงมีคนยากจน อยู่ 7.1 ล้านคน และอีก 6.7 ล้านคนมีความเสี่ยงที่จะกลับไปเป็นคนยากจนอีก โดยคนจนส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และสามจังหวัดชายแดนใต้, ช่องว่างระหว่างกรุงเทพฯและชนบทได้ขยายตัวกว้างขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะใน เรื่องระดับรายได้ครัวเรือน การใช้จ่าย การศึกษา ทักษะ และผลิตภาพ, การเติบโตทางเศรษฐกิจได้ชะลอตัวลงเหลือร้อยละ 3.3 ต่อปีในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา (พ.ศ. 2548-2558) หากอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยยังอยู่ในระดับนี้ ประเทศไทย ต้องใช้เวลาอีกยี่สิบปีเพื่อบรรลุเป้าหมายการเป็นประเทศที่มีรายได้สูง, ปัจจัยหลักที่เคยทำให้ความยากจนลดลงได้ในอดีต ไม่ได้ผลลัพธ์เช่นที่ผ่านมา ได้แก่ ราคาสินค้าเกษตรที่เพิ่มสูงเป็นประวัติการณ์ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นในอดีต แต่ ภายในแค่ช่วงเวลาหนึ่งปี (พ.ศ. 2556-2557) ราคาสินค้าเกษตรได้ลดลงถึงร้อยละ 13, การเติบโตของผลิตภาพแรงงานได้ลดลงจากเดิมที่ร้อยละ 6.8 (พ.ศ. 2529-2539) เหลือร้อยละ 2.6 (พ.ศ. 2547-2557), ความเชื่อมั่นด้านการส่งออกลดลงเหลือ น้อยกว่าร้อยละ 1 (พ.ศ. 2555-2557) จากเดิมที่เคยอยู่ที่ร้อยละ 15 (พ.ศ. 2529-2539) และประเทศอื่นๆ อาทิ กัมพูชาและเวียดนามไล่ตามประเทศไทยทันตามตัวชี้วัดด้านการแข่งขันอย่างชัดเจน

ทั้งในด้าน โครงสร้างพื้นฐาน การอุดมศึกษา และการ ฝึกอบรม นวัตกรรม ความพร้อมด้านเทคโนโลยี และการ ดำเนินธุรกิจที่มีความซับซ้อน

จะเห็นว่าจากแผนยุทธศาสตร์ข้างต้น ภาครัฐแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาประเทศโดยผ่านการใช้แผน ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีนั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ รวมถึงการนำแผนปฏิบัติการพัฒนาประเทศและ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินำรวมบูรณาการร่วมกัน สามารถนำไปสู่การเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนได้

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่งยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย 1) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย 2) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ของประเทศ 4) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม 5) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพ สิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ 6) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการ ให้บริการของภาครัฐ การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุล ระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการ ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข ตัวชี้วัด ประกอบด้วย (1) ความสุขของประชากรไทย (2) ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ (3) ความพร้อมของกองทัพ หน่วยงานด้าน ความมั่นคง และการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความ มั่นคง (4) บทบาทและการยอมรับในด้านความมั่นคงของไทยในประชาคมระหว่างประเทศ และ (5)

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประกอบด้วย 1 ประเด็น ได้แก่

1. การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างเสริมความสงบเรียบร้อยและสันติสุขให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติบ้านเมือง โดย (1) การพัฒนาและเสริมสร้างคนในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อมตระหนักในเรื่องความมั่นคง และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา (2) การพัฒนาและเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ (3) การพัฒนาและเสริมสร้างการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มีเสถียรภาพและมีธรรมาภิบาล เห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และ (4) การพัฒนาและเสริมสร้างกลไกที่สามารถป้องกันและขจัดสาเหตุของประเด็นปัญหาความมั่นคงที่สำคัญ

2. การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อแก้ไขปัญหาเดิมและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่เกิดขึ้น โดย (1) การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในปัจจุบัน (2) การติดตาม เฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่อาจอุบัติขึ้นใหม่ (3) การสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และ (4) การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล

3. การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ เพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคง โดย (1) การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ (2) การพัฒนาและฉันทนกำลังอำนาจแห่งชาติ กองทัพและหน่วยงานความมั่นคง รวมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ให้พร้อมป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ และเผชิญกับภัยคุกคามได้ทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ และ (3) การพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารจัดการภัยคุกคามให้มีประสิทธิภาพ

4. การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติรวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มีใช้ภาครัฐ เพื่อสร้างเสริมความสงบสุข สันติสุข ความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้า ให้กับประเทศชาติ ภูมิภาค และโลก อย่างยั่งยืน โดย (1) การเสริมสร้างและรักษาดุลยภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ (2) การเสริมสร้างและดำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค และ (3) การร่วมมือทางการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค โลก รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มีใช้ภาครัฐ

5. การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้กลไกสำคัญต่าง ๆ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้หลักธรรมาภิบาล และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โดย (1) การพัฒนากลไกให้พร้อมสำหรับการติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความมั่นคงแบบองค์รวมอย่างเป็นรูปธรรม (2) การบริหารจัดการความมั่นคงให้อิสระอำนาจต่อการพัฒนาประเทศในมิติอื่น ๆ และ (3) การพัฒนากลไกและองค์กรขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

ซึ่งยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงไม่ว่าจะเป็นการรักษาความสงบภายในประเทศ การป้องกันและแก้ปัญหาความมั่นคง การพัฒนาศักยภาพต่อภัยคุกคาม การบูรณาการความร่วมมือ การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคง จะเห็นว่าแต่ละด้านของยุทธศาสตร์นี้มีความสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการความมั่นคงภายในประเทศ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ ได้แก่ (1) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ (2) “ปรับปรุงปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (3) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับปรุงแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปรุงปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ ให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

ตัวชี้วัด ประกอบด้วย (1) รายได้ประชาชาติ การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และการกระจายรายได้ (2) ผลผลิตภาพการผลิตของประเทศทั้งในปัจจัยการผลิตและแรงงาน (3) การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา และ (4) ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประกอบด้วย 5 ประเด็น ได้แก่

1. การเกษตรสร้างมูลค่า ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร ประกอบด้วย (1) เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (2) เกษตรปลอดภัย (3) เกษตรชีวภาพ (4) เกษตรแปรรูปและ (5) เกษตรอัจฉริยะ

2. อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต โดยสร้างอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตที่ขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีแห่งอนาคต ประกอบด้วย (1) อุตสาหกรรมชีวภาพ (2) อุตสาหกรรมและบริการการแพทย์ครบวงจร (3) อุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ (4) อุตสาหกรรมและบริการขนส่งและโลจิสติกส์ และ (5) อุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ

3. สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว โดยการรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของการท่องเที่ยวระดับโลกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับและเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง ประกอบด้วย (1) ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม (2) ท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ (3) ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงามและแพทย์แผนไทย (4) ท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ และ (5) ท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค

4. โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก ครอบคลุมถึงโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพในด้านโครงข่ายคมนาคม พื้นที่และเมือง รวมถึงเทคโนโลยี ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ โดย (1) เชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมไร้รอยต่อ (2) สร้างและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (3) เพิ่มพื้นที่และเมืองเศรษฐกิจ (4) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสมัยใหม่ และ (5) รักษาและเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค

5. พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ สร้างและพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ ที่มีทักษะและจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ ที่มีความสามารถในการแข่งขันและมีอัตลักษณ์ชัดเจน โดย (1) สร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะ (2) สร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน (3) สร้างโอกาสเข้าถึงตลาด (4) สร้างโอกาสเข้าถึงข้อมูล และ (5) ปรับบทบาทและโอกาสการเข้าถึงบริการภาครัฐ

ดังนั้นด้านยุทธศาสตร์การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ได้แก่ การเกษตรสร้างมูลค่า, อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต, สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว, โครงสร้างพื้นฐาน, พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ นั้นย่อมส่งผลทำให้รายได้มวลรวมของชาติดีขึ้นจากปัจจัยข้างต้น รวมถึงทำให้เศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญจึงต้องพัฒนาจากฐานรากของเศรษฐกิจเหล่านี้

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง ตัวชี้วัด ประกอบด้วย (1) การพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาวะ และความเป็นอยู่ที่ดีของคนไทย (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ (3) การพัฒนาสังคมและครอบครัวไทย โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วย 7 ประเด็น ได้แก่

1. การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้สถาบันทางสังคมร่วมปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ โดย (1) การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมผ่านการเลี้ยงดูในครอบครัว (2) การบูรณาการเรื่องความซื่อสัตย์ วินัย คุณธรรมจริยธรรม ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (3) การสร้างความ

เข้มแข็งในสถาบันทางศาสนา (4) การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (5) การสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์จากภาคธุรกิจ (6) การใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมของคนในสังคม และ (7) การส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสาธารณะและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

2. การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ประกอบด้วย (1) ช่วงการตั้งครรภ์/ปฐมวัย เน้นการเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ (2) ช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ปลูกฝังความเป็นคนดี มีวินัย พัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 (3) ช่วงวัยแรงงาน ยกระดับศักยภาพ ทักษะและสมรรถนะแรงงานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด และ (4) ช่วงวัยผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นพลังในการขับเคลื่อนประเทศ

3. ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา โดย (1) การปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 (2) การเปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ (3) การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท (4) การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (5) การสร้างความตื่นตัวให้คนไทยตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบ และการวางตำแหน่งของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคมโลก (6) การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม และ (7) การสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ

4. การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย โดย (1) การพัฒนาและส่งเสริมพหุปัญญาผ่านครอบครัว ระบบสถานศึกษา สภาพแวดล้อม รวมทั้งสื่อตั้งแต่ระดับปฐมวัย (2) การสร้างเส้นทางอาชีพ สภาพแวดล้อมการทำงาน และระบบสนับสนุน ที่เหมาะสมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษผ่านกลไกต่าง ๆ และ (3) การดึงดูดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญต่างชาติและคนไทยที่มีความสามารถในต่างประเทศให้มาสร้างและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับประเทศ

5. การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ครอบคลุมทั้งด้านกาย ใจสติปัญญา และสังคม โดย (1) การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ (2) การป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ (3) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี (4) การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดี และ (5) การส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสุขภาวะที่ดีในทุกพื้นที่

6. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดย (1) การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย (2) การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัวและชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (3) การปลูกฝังและพัฒนาทักษะนอกห้องเรียน และ (4) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

7. การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ โดย (1) การส่งเสริมการออกกำลังกาย และกีฬาขั้นพื้นฐานให้กลายเป็นวิถีชีวิต (2) การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน

กิจกรรมออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ (3) การส่งเสริมการกีฬาเพื่อพัฒนาสู่ระดับอาชีพ และ (4) การพัฒนาบุคลากรด้านการกีฬาและนันทนาการเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมกีฬา

ซึ่งด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ได้แก่ การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม, การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต, ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21, การตระหนักถึงปัญหาของมนุษย์ที่หลากหลาย, การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี, การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์, การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬา ปัจจัยข้างต้นล้วนทำให้เกิดการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ สามารถสร้างการพัฒนาประเทศจากความเข้มแข็งของคนในประเทศที่มีคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำ เพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติ สุขภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์ แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพ อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง ตัวชี้วัด ประกอบด้วย (1) ความแตกต่างของรายได้และการเข้าถึงบริการภาครัฐ ระหว่างกลุ่มประชากร (2) ความก้าวหน้าของการพัฒนาคน (3) ความก้าวหน้าในการพัฒนาจังหวัดในการเป็น ศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี และ (4) คุณภาพชีวิตของประชากรสูงอายุ โดย ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่

1. การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ โดย (1) ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก (2) ปฏิรูประบบภาษีและการคุ้มครองผู้บริโภค (3) กระจายการถือครองที่ดินและการเข้าถึงทรัพยากร (4) เพิ่มผลิตภาพและคุ้มครองแรงงานไทยให้เป็นแรงงานฝีมือที่มีคุณภาพและความริเริ่มสร้างสรรค์ มีความปลอดภัยในการทำงาน (5) สร้างหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย ทุกเพศภาวะและทุกกลุ่ม (6) ลงทุนทางสังคมแบบมุ่งเป้าเพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสโดยตรง (7) สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขและการศึกษา โดยเฉพาะสำหรับผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส และ (8) สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึง

2. การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี โดย (1) พัฒนาศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีในภูมิภาค (2) กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละกลุ่มจังหวัดในมิติต่าง ๆ (3) จัดระบบเมืองที่เอื้อต่อการสร้างชีวิตและสังคมที่มีคุณภาพและปลอดภัย ให้

สามารถตอบสนองต่อสังคมสูงวัยและแนวโน้มของการขยายตัวของเมืองในอนาคต (4) ปรับโครงสร้างและแก้ไขกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อวางระบบและกลไกการบริหารงานในระดับภาค กลุ่มจังหวัด (5) สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่บนฐานข้อมูลความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และ (6) การพัฒนากำลังแรงงานในพื้นที่

3. การเสริมสร้างพลังทางสังคม โดย (1) สร้างสังคมเข้มแข็งที่แบ่งปันไม่ทอดทิ้งกัน และมีคุณธรรม โดยสนับสนุนการรวมตัวและดึงพลังของภาคส่วนต่าง ๆ (2) การรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ (3) สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคมและภาคประชาชน (4) ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศและบทบาทของสตรีในการสร้างสรรค์สังคม (5) สนับสนุนการพัฒนาทุนทางสังคมและวัฒนธรรม และ (6) สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสร้างสรรค์ เพื่อรองรับสังคมยุคดิจิทัล

4. การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง โดย (1) ส่งเสริมการปรับตัวกิจกรรมในระดับครัวเรือนให้มีขีดความสามารถในการจัดการวางแผนชีวิต สุขภาพ ครอบครัว การเงินและอาชีพ (2) เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการพึ่งตนเองและการพึ่งพากันเอง (3) สร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อสร้างประชาธิปไตยชุมชน และ (4) สร้างภูมิคุ้มกันทางปัญญาให้กับชุมชน

ในด้านยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ได้แก่ การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ, การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี, การเสริมสร้างพลังทางสังคม, การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง โดยการสร้างโอกาสและความเสมอภาคในสังคมให้เกิดขึ้นได้นั้น ย่อมสะท้อนถึงความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในประเทศนั้นได้

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตโดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง ๓ ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง ตัวชี้วัด ประกอบด้วย (1) พื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (2) สภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมได้รับการฟื้นฟู (3) การ

เติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (4) ปริมาณก๊าซเรือนกระจก มูลค่าเศรษฐกิจฐานชีวภาพโดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 6 ประเด็น ได้แก่

1. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว โดย (1) เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (2) อนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในและนอกถิ่นกำเนิด (3) อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ (4) รักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (5) ส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน

2. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล โดย (1) เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพทางทะเล (2) ปรับปรุง ฟื้นฟู และสร้างใหม่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ (3) ฟื้นฟูชายหาดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ชายฝั่งทะเลได้รับการป้องกันและแก้ไขทั้งระบบ และมีนโยบายการจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการอย่างเป็นองค์รวม และ (4) พัฒนาและเพิ่มสัดส่วนกิจกรรมทางทะเลที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศโดย (1) ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (2) มีการปรับตัวเพื่อลดความสูญเสียและเสียหายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (3) มุ่งเป้าสู่การลงทุนที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐและภาคเอกชน และ (4) พัฒนาและสร้างระบบรับมือปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

4. พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง โดย (1) จัดทำแผนผังภูมินิเวศเพื่อการพัฒนาเมือง ชนบท พื้นที่เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม รวมถึงพื้นที่อนุรักษ์ตามศักยภาพและความเหมาะสมทางภูมินิเวศอย่างเป็นเอกภาพ (2) พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบทเกษตรกรรม และ อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่มีการบริหารจัดการตามแผนผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน (3) จัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบ ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและค่ามาตรฐานสากล (4) ส่งเสริมรักษา อนุรักษ์ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรมอัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่นบนฐานธรรมชาติ และฐานวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน (5) พัฒนาเครือข่ายองค์กรพัฒนาเมืองและชุมชน รวมทั้งกลุ่มอาสาสมัคร ด้วยกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในท้องถิ่น และ (6) เสริมสร้างระบบสาธารณสุขและอนามัยสิ่งแวดล้อมและยกระดับความสามารถในการป้องกันโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ

5. พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดย (1) พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ (2) เพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล (3) พัฒนาความมั่นคงพลังงาน

ของประเทศและส่งเสริมการใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (4) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานโดยลดความเข้มข้นของการใช้พลังงาน และ (5) พัฒนาความมั่นคงด้านการเกษตรและอาหารของประเทศและชุมชนในมิติปริมาณ คุณภาพ ราคาและการเข้าถึงอาหาร

6. ยุทธศาสตร์ระดับประเทศเพื่อกำหนดอนาคตประเทศ โดย (1) ส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย (2) พัฒนาเครื่องมือ กลไกและระบบยุติธรรม และระบบประชาธิปไตยสิ่งแวดล้อม (3) จัดโครงสร้างเชิงสถาบันเพื่อจัดการประเด็นร่วม ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ และ (4) พัฒนาและดำเนินโครงการที่ยกระดับกระบวนทัศน์ เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม บนหลักของการมีส่วนร่วม และธรรมาภิบาล

โดยยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว, สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล, สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ, พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ, พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม, ยุกระดับกระบวนทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้ประชาชนในประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกัน และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่าง สะดวก รวดเร็วและโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัยมีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม ตัวชี้วัด ประกอบด้วย (1) ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อ

การให้บริการสาธารณะของภาครัฐ (2) ประสิทธิภาพของการบริการภาครัฐ (3) ระดับความโปร่งใสการทุจริต ประพฤติมิชอบและ (4) ความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรม โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับ สมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐประกอบด้วย 8 ประเด็น ได้แก่

1. ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่างสะดวกรวดเร็ว โปร่งใส โดย (1) การให้บริการสาธารณะของภาครัฐได้มาตรฐานสากลและเป็นระดับแนวหน้าของภูมิภาค และ (2) ภาครัฐมีความเชื่อมโยงในการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ผ่านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้

2. ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุก ระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่ โดย (1) ให้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ (2) ระบบการเงินการคลังประเทศสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ และ (3) ระบบติดตามประเมินผลที่ สะท้อนการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติในทุกระดับ

3. ภาครัฐมีขนาดเล็ก gọn เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการ พัฒนาประเทศ โดย (1) ภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม (2) ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และ (3) ส่งเสริมการกระจายอำนาจและสนับสนุนบทบาทชุมชนท้องถิ่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มี สมรรถนะสูง ตั้งอยู่บนหลักธรรมาภิบาล

4. ภาครัฐมีความทันสมัย โดย (1) องค์กรภาครัฐมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศ และ (2) พัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย

5. บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกมีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ โดย (1) ภาครัฐมีการบริหารกำลังคนที่มีความคล่องตัว ยึดระบบคุณธรรม และ (2) บุคลากร ภาครัฐยึดค่านิยมในการทำงานเพื่อประชาชน มีคุณธรรม และมีการพัฒนาตามเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ

6. ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดย (1) ประชาชนและภาคีต่าง ๆ ใน สังคมร่วมมือกันในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ (2) บุคลากรภาครัฐยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต (3) การปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบมีประสิทธิภาพมีความเด็ดขาด เป็นธรรมและตรวจสอบได้ และ (4) การบริหารจัดการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเป็นระบบ แบบบูรณาการ

7. กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็นโดย (1) ภาครัฐจัดให้มี กฎหมายที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง (2) มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น และ (3) การ บังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เท่าเทียมมีการเสริมสร้างประสิทธิภาพการใช้อกฎหมาย

8. กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค โดย (1) บุคลากร และหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเคารพและยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่

พึงได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม (2) ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีบทบาทเชิงรุกร่วมกันในทุกขั้นตอนของการค้นหาความจริง (3) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งทางแพ่ง อาญาและปกครองมีเป้าหมายและยุทธศาสตร์ร่วมกัน (4) ส่งเสริมระบบยุติธรรมทางเลือกระบบยุติธรรมชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม และ (5) พัฒนามาตรการอื่นแทนโทษอาญา โดยยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ได้แก่ ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง, ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการ, ภาครัฐมีขนาดเล็ก gọn, ภาครัฐมีความทันสมัย, บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม, ภาครัฐมีความโปร่งใส, กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสม, กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค ซึ่งจากการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ของภาครัฐย่อมส่งผลให้การบริหารจัดการภาครัฐมีประสิทธิภาพ

23 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

1. ความมั่นคง 2. การต่างประเทศ 3. การพัฒนาการเกษตร 4. อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต 5. การท่องเที่ยว 6. พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ 7. โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล 8. ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ 9. เขตเศรษฐกิจพิเศษ 10. การปรับเปลี่ยนค่านิยม และวัฒนธรรม 11. ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต 12. การพัฒนาการเรียนรู้ 13. การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี 14. ศักยภาพการกีฬา 15. พลังทางสังคม 16. เศรษฐกิจฐานราก 17. ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม 18. การเติบโตอย่างยั่งยืน 19. การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ 20. การบริการประชาชน และประสิทธิภาพภาครัฐ 21. การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ 22. กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม 23. การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

ที่มา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน

ดังนั้น จะเห็นว่าตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้แก่ 1 ด้านความมั่นคง 2 ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ และ 23 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งตามแผน

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เน้นให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการพัฒนาตามแผนไทยแลนด์ 4.0 ด้วย ได้แก่ ยุคที่ 1 พัฒนาด้านเกษตร ยุคที่ 2 การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมเบา ยุคที่ 3 การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมหนัก และยุคที่ 4 ด้านนวัตกรรม รัฐต้องนำแผนพัฒนาประเทศต่างมาบูรณาการร่วมกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศที่ภาครัฐมีประสิทธิภาพในการทำงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนอย่างแท้จริง

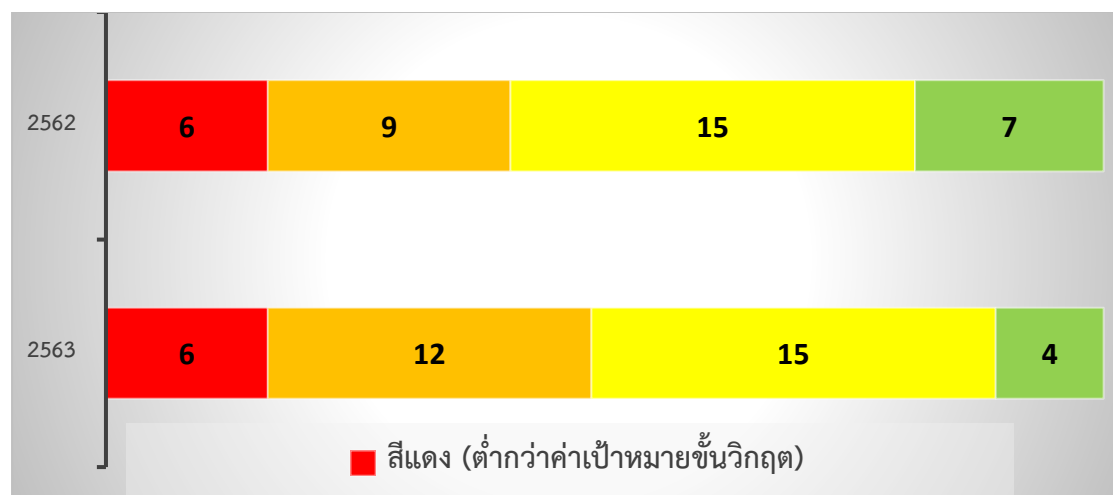
จากการประเมินผลการพัฒนาในระดับภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติ ในปี 2563 พบว่าประเทศไทยมีแนวโน้มที่ดีขึ้นในหลายมิติ อาทิ คนไทยมีคุณภาพชีวิต สุขภาวะ และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จากความก้าวหน้า การพัฒนามนุษย์ที่ปรับตัวดีขึ้น ปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติมีทิศทางที่ดีขึ้น ทั้งการเข้าถึงการศึกษา การเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ คุณภาพชีวิตของประชากรผู้สูงอายุปรับตัวดีขึ้น ตลอดจนการอนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของพื้นที่ป่าไม้ การฟื้นฟูคุณภาพของ แม่น้ำลำคลอง พื้นที่ทางทะเลและชายฝั่ง การใช้พลังงานทดแทน และการบริหารจัดการมลภาวะและขยะของ ประเทศ ส่วนในด้านประสิทธิภาพภาครัฐในการตอบสนองความต้องการของประชาชน พบว่ามีการพัฒนาที่ ค่อนข้างจะคงที่ อย่างไรก็ตาม ยังคงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาในอีกหลายมิติโดยเฉพาะด้าน ได้แก่ ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย ที่มีการปรับตัวลดลงจากปีก่อนหน้าจากหลายปัจจัย ได้แก่ รายได้ต่อ หัวการได้รับสวัสดิการและการสนับสนุนจากภาครัฐ และการมีอายุคาดเฉลี่ยของการมีสุขภาวะที่ดี รวมทั้งด้าน ขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้ ที่ปรับลดลงจากภาวะเศรษฐกิจ ทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ชะลอตัว ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (โค วิด-19) ที่ส่งผลกระทบต่อขยายตัวทางเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งนับเป็นประเด็น ทำทายที่สำคัญของการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในห้วงเวลาต่อไป

นอกจากนี้ ในปี 2563 ยังมีประเด็นท้าทายจากบริบทของโลก ที่ส่งผลกระทบต่อบริบทการพัฒนา ประเทศที่สำคัญคือ สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในวง กว้างในหลายมิติไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคมการเมือง และโดยเฉพาะปัญหาด้านสาธารณสุขรวมถึงวิธีการ ดำรงชีวิตของคนในสังคมที่เปลี่ยนไปอย่างมาก จนเกิดเป็นความปกติใหม่ (New Normal) ส่งผลให้มีการจัดทำ แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. 2564 - 2565 เพื่อ เป็นแนวทางประกอบการดำเนินงานสำหรับหน่วยงานของรัฐในช่วงปี 2564 - 2565 ในการทำให้ประเทศไทย สามารถกลับสู่ระดับการพัฒนาก่อนการระบาดของโควิด-19 และยกระดับการพัฒนาประเทศตามเป้าหมาย ของยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป อย่างไรก็ตาม การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ไม่ใช่ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อบริบทการพัฒนาประเทศไทยในช่วงระยะเวลาดัง ข้างหน้า โดยคาดว่าสถานการณ์และบริบทโลกจะมีลักษณะของการมีความผันผวน (Volatility) ความไม่

แน่นอน (Uncertainty) ความสลับซับซ้อน (Complexity) ความคลุมเครือ (Ambiguity) สูง หรือ VUCA World ส่งผลให้การพัฒนาประเทศไทยในระยะต่อไปจะมีความเสี่ยงและความท้าทายมากขึ้นกว่าที่ผ่านมาจากการเปลี่ยนแปลง สภาวะแวดล้อมในมิติต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว เกิดเป็นความปกติแบบใหม่ที่ทุกภาคส่วนต้องเร่งปรับตัวเพื่อรับมืออย่างมีประสิทธิภาพและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศไทยในระยะต่อไปจะมีความเสี่ยงและความท้าทายมากขึ้นกว่าที่ผ่านมา ดังนั้น เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนประเทศให้บรรลุผลสัมฤทธิ์และผลลัพธ์ตามเป้าหมายการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรมภายใต้แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของบริบทโลกสำนักงานฯ จึงมีข้อเสนอแนะการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐในระยะต่อไป ดังนี้ (1) บุคลากรของหน่วยงานของรัฐจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของแผน 3 ระดับ รวมถึงการถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติตามหลักความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationship : XYZ) โดยเฉพาะในส่วนของการจัดทำแผนระดับที่ 3 ในส่วนของแผนปฏิบัติการด้าน ที่ไม่ใช่การดำเนินการที่มีลักษณะเป็นภารกิจปกติและมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานและการจัดทำโครงการที่จะสามารถส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างเป็นรูปธรรมโดยทุกโครงการ/การดำเนินงานของทุกหน่วยงานของรัฐจะต้องเป็นการดำเนินงานที่สามารถส่งผลต่อการบรรลุผลลัพธ์ตามเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติได้จริงบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ที่จะต้องมีการสนับสนุนเชิงวิชาการ ทั้งในส่วนของการข้อมูลเชิงสถิติ งานศึกษาวิจัยในการเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำโครงการ/การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องตามหลักการ XYZ ต่อไปร่วมกับแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. 2564 - 2565 และห่วงโซ่คุณค่าประเทศไทย (Final Value Chain Thailand) ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2563 นอกจากนี้ สำนักงบประมาณจะต้องใช้แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. 2564 - 2565 และห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทย (Final Value Chain Thailand) เพื่อประกอบการพิจารณาการจัดสรรงบประมาณเพื่อการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอย่างสอดคล้องกัน โดยเฉพาะองค์ประกอบและปัจจัยของห่วงโซ่คุณค่าของเป้าหมายแผนแม่บทที่ยังไม่มีโครงการสำคัญรองรับ เพื่อให้กระบวนการงบประมาณในแต่ละปีงบประมาณมีความสอดคล้องทันการณ์และสะท้อนการมองเป้าหมายร่วมกันของหน่วยงานในการถ่ายทอดระดับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติไปยังเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติต่อไปตามหลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (XYZ) ประกอบกับหน่วยงานของรัฐต้องเร่งปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ความคิดที่ต้องมุ่งเน้นการมองเป้าหมายการพัฒนาร่วมกันมากกว่าการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเพียงตัวชี้วัดของหน่วยงานเท่านั้น รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดทำข้อมูลวิชาการสนับสนุนการจัดทำโครงการ/การดำเนินงานและการจัดทำนโยบาย โดยเฉพาะงานวิจัยและข้อมูลเชิงสถิติ ต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักการของแผน 3 ระดับ การแปลงยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติเป้าหมายการพัฒนา และห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทย (Final Value Chain Thailand) เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์หาช่องว่างการพัฒนาของประเทศ

ที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และการศึกษาวิจัยและการจัดเก็บข้อมูลที่จะสามารถเป็นข้อมูลประกอบการการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐได้ถูกต้องและสอดคล้องกับบริบทการพัฒนาประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป ทั้งนี้ การศึกษาวิจัยควรต้องสามารถให้ข้อเสนอแนะที่ระบุได้ถึงการปฏิบัติมากกว่าข้อเสนอเชิงนโยบายในภาพรวม (2) การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 16 ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นแผนในเชิงปฏิบัติที่มีการระบุการดำเนินงาน/โครงการที่ความชัดเจนตามภารกิจของหน่วยงานของรัฐที่สนับสนุนการดำเนินงานของแผนระดับที่ 2 และยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างเป็นรูปธรรม (3) การใช้ระบบ eMENSUR เป็นระบบติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการในทุกระดับอย่างแท้จริง ซึ่งจะทำให้หน่วยงานของรัฐสามารถติดตามและประเมินผลโครงการ/การดำเนินงานและปรับแผนการดำเนินงานได้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติอันประกอบกับการมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมบูรณาการการดำเนินงานของทุกภาคส่วน อาทิ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและภาคประชาชน โดยกำหนดให้มีการถ่ายทอดแผนการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เกิดความคุ้มค่ามีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนไปสู่การบรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่งยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สถานการณ์บรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในระดับประเด็น

การประเมินผลความก้าวหน้าตามเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ 23 ประเด็น ประกอบด้วย เป้าหมายในระดับ ประเด็น 37 เป้าหมาย และเป้าหมายระดับแผน

แม่บทย่อย 140 เป้าหมายได้แสดงสถานะ การพัฒนาและความเสี่ยง/ความเป็นไปได้ในการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในปี 2565 แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ประกอบด้วย ระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายขั้นวิกฤต (สีแดง) ระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง (สีส้ม) ระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย (สีเหลือง) และระดับบรรลุค่าเป้าหมาย (สีเขียว) โดยในส่วนของเป้าหมายระดับประเด็น พบว่า สถานการณ์ในการบรรลุเป้าหมายมีการพัฒนาในทิศทางที่ดีขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2562 โดยมีการปรับเปลี่ยนสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายจากระดับเสี่ยง (สีส้ม) มาเป็นระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย (สีเหลือง) และระดับบรรลุค่าเป้าหมาย (สีเขียว) โดยในปี 2563 มี 7 เป้าประเด็นของแผนแม่บทที่มีสถานการณ์ดำเนินการในทิศทางที่ดีขึ้น ได้แก่ ประเด็น (5) การท่องเที่ยว ประเด็น (6) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ ประเด็น (13) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ประเด็น (14) ศักยภาพการกีฬา ประเด็น (15) พลังทางสังคม ประเด็น (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ และประเด็น (20) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ ทั้งนี้ มีเป้าประเด็นจำนวน 3 เป้าประเด็น ได้แก่ ประเด็น (3) การเกษตร ประเด็น (4) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต และประเด็น (17) ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคมที่มีสถานการณ์ห่างจากค่าเป้าหมายเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยมีเป้าหมายระดับประเด็นที่บรรลุตามค่าเป้าหมายที่กำหนดในปี 2565 แล้ว (สีแดงสถานะ สีเขียว) จำนวน 7 เป้าหมาย ประกอบด้วย (1) เป้าหมายของแผนแม่บทประเด็น (7) โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล เป้าหมายความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศดีขึ้น (2) แผนแม่บท ประเด็น (9) เขตเศรษฐกิจพิเศษ เป้าหมายการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดได้รับการยกระดับ (3) แผนแม่บท ประเด็น (13) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี เป้าหมายคนไทยมีสุขภาวะที่ดีขึ้นและมีความเป็นอยู่ดีเพิ่มขึ้น (4) แผนแม่บท ประเด็น (14) ศักยภาพการกีฬา เป้าหมายคนไทยมีสุขภาพดีขึ้น มีน้ำใจนักกีฬา และมีวินัยเคารพกฎกติกามากขึ้นด้วยกีฬา (5) แผนแม่บท ประเด็น (15) พลังทางสังคม เป้าหมายทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมเพิ่มขึ้น (6) แผนแม่บท ประเด็น (18) การเติบโตอย่างยั่งยืน เป้าหมายสภาพแวดล้อมของประเทศไทยมีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน และ (7) แผนแม่บท ประเด็น (20) เป้าหมายภาครัฐมีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพด้วยการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

ประเด็นท้าทายของการดำเนินงานที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง 12 ด้าน พร้อมกับได้รายงานผลการดำเนินงานผ่านระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติโดยได้ระบุปัญหา อุปสรรค และความท้าทายในการดำเนินโครงการและกิจกรรมตามแผนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เห็นเป็นรูปธรรม โดยประเด็นปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ (1) การสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับหน่วยงานผู้รับผิดชอบ ให้ทราบถึงเจตนารมณ์สาระสำคัญที่แท้จริงของกิจกรรมตามที่ระบุไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ (2) ความชัดเจนของเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนการ

ปฏิรูปประเทศ ทำให้เห็นถึงเป้าหมายที่เป็นรูปธรรมเดียวกันและสามารถประเมินและวัดผลความสำเร็จได้อย่างแท้จริง (3) กิจกรรมตามแผนการปฏิรูปประเทศมีความซ้ำซ้อนกับภารกิจปกติของหน่วยงาน ทำให้การปฏิรูป ประเทศไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนได้อย่างแท้จริง (4) การบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและส่งผลต่อการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งได้นำประเด็นปัญหาอุปสรรคดังกล่าว มาใช้ในการกำหนดแนวทางในการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) โดยมุ่งเน้นเฉพาะกิจกรรม ปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) และให้ความสำคัญ กับการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามกิจกรรมดังกล่าวในทางปฏิบัติเพื่อให้เกิดการบรรลุเป้าหมายของ แผนการปฏิรูปประเทศอย่างเป็นรูปธรรม

การปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2562 เห็นชอบ ให้มีการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดประเด็นในการปรับปรุงไว้ 6 ประเด็น ได้แก่ (1) การกำหนด เป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับแผนให้ชัดเจน สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม (2) การปรับตัดกิจกรรม ที่เข้าข่ายเป็นภารกิจปกติของหน่วยงานและคัดเลือกเฉพาะกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิด การเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) (3) การทบทวนกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ โดยคัดเลือกเฉพาะกฎหมายที่มีความสำคัญ รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของการเสนอกฎหมาย (4) การทบทวนข้อเสนอในการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 มกราคม 2562 (5) ปรับปรุงชื่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง โดยให้ระบุหน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง ที่ชัดเจน และ (6) ปรับเค้าโครงของแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้านให้เป็นรูปแบบเดียวกัน โดยคณะกรรมการปฏิรูปประเทศและสำนักงานฯ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนและกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรา 11 ของพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 ซึ่งคณะรัฐมนตรีพิจารณา ให้ความเห็นชอบ (ร่าง) แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) แล้วเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2563 ขณะนี้อยู่ ระหว่างนำเสนอรายงานต่อรัฐสภาเพื่อทราบ โดยจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและใช้บังคับต่อไป การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศในระยะต่อไป เพื่อให้การปฏิรูปประเทศบรรลุผลสัมฤทธิ์ได้ตามเป้าประสงค์ ภายในกรอบระยะเวลาของกฎหมายซึ่งกำหนดเวลาสิ้นสุดไว้ในปี 2565 นับจากนี้ไปอีก 2 ปีข้างหน้าจะมุ่งเน้น โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ หรือที่เรียกว่ากิจกรรม Big Rock ที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) โดยขอให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบรับเรื่องและประเด็นปฏิรูปอื่น ๆ ของแผนการปฏิรูปประเทศฉบับเดิมที่ไม่ได้นำมา กำหนด เป็นกิจกรรม Big Rock ไปดำเนินงานเป็นภารกิจปกติของหน่วยงานคู่ขนานกันไป เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูป ประเทศบรรลุได้ตามเป้าหมายอันพึงประสงค์ตามกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด โดย

มีแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) เป็นกรอบแนวทางเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผล และมีแผนขับเคลื่อนกิจกรรม Big Rock เป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายและระยะเวลาที่กำหนด ทำให้เห็นถึง ความก้าวหน้าและความสำเร็จของแต่ละกิจกรรม Big Rock ไปจนถึง บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของประเด็นการปฏิรูปประเทศต่อไป

ดังนั้นจากการประเมินผลการพัฒนาในระดับภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติ ในปี 2563 พบว่าประเทศไทยมีแนวโน้มที่ดีขึ้นในหลายมิติ อาทิ คนไทยมีคุณภาพชีวิต สุขภาวะ และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จากความก้าวหน้าการพัฒนามนุษย์ที่ปรับตัวดีขึ้น ปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติมีทิศทางที่ดีขึ้น ยังมีประเด็นท้าทายจากบริบทของโลก ที่ส่งผลกระทบต่อบริบทการพัฒนาประเทศที่สำคัญคือ สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในวงกว้างในหลายมิติไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และโดยเฉพาะปัญหาด้านสาธารณสุขรวมถึงวิถีการดำรงชีวิตของคนในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมาก รวมถึงแผนการปฏิรูปประเทศประจำปี 2563 จะเห็นได้ว่ามีแนวโน้มที่ดีขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2562 หน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ การปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ให้มีการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งก็จะเห็นว่าการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ชาติจากการประเมินผลการทำงานของ รัฐก็สามารถตอบสนองความของประชาชนได้

สรุป

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่งยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ได้แก่

1. การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างเสริมความสงบเรียบร้อยและสันติสุขให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติ
2. การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง
3. การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ
4. การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติรวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อสร้างเสริมความสงบสุข สันติสุข ความมั่นคงและความเจริญ ก้าวหน้า ให้กับประเทศชาติ ภูมิภาค และโลก อย่างยั่งยืน
5. การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้กลไกสำคัญต่าง ๆ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ได้แก่

1. การเกษตรสร้างมูลค่า ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร
2. อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต โดยสร้าง

อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตที่ขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีแห่งอนาคต 3. สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว โดยการรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของการท่องเที่ยวระดับโลกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับและเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง

4. โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก ครอบคลุมถึงโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพในด้านโครงข่ายคมนาคม พื้นที่และเมือง รวมถึงเทคโนโลยี ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ 5. พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ สร้างและพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ได้แก่ 1. การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้สถาบันทางสังคมร่วมปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ 2. การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย 3. ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา 4. การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย 5. การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ครอบคลุมทั้งด้านกาย ใจสติปัญญา และสังคม 6. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ 7. การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ได้แก่ 1. การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ 2. การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี 3. การเสริมสร้างพลังทางสังคม 4. การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ 1. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว 2. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล 3. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ 4. พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง 5. พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 6. ยกระดับกระบวนการกำหนดอนาคตประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ได้แก่ 1. ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่างสะดวกรวดเร็ว โปร่งใส 2. ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุก ระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่ 3. ภาครัฐมีขนาดเล็กกะทัดรัด เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ 4. ภาครัฐมีความทันสมัย 5. บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกมีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ 6. ภาครัฐมีความโปร่งใสปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ 7. กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น 8. กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค และ 23 แผน

แม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ได้แก่ 1. ความมั่นคง 2. การต่างประเทศ 3. การพัฒนาการเกษตร 4. อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต 5. การท่องเที่ยว 6. พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ 7. โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล 8. ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ 9. เขตเศรษฐกิจ พิเศษ 10. การปรับเปลี่ยนค่านิยม และวัฒนธรรม 11. ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต 12. การพัฒนาการ เรียนรู้ 13. การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี 14. ศักยภาพการกีฬา 15. พลังทางสังคม 16. เศรษฐกิจฐาน ราก 17. ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม 18. การเติบโตอย่างยั่งยืน 19. การบริหารจัดการน้ำทั้ง ระบบ 20. การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ 21. การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ 22. กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม 23. การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

ภาพรวมแผนการปฏิรูปประเทศสามารถบรรลุเป้าหมายประจำปี 2563 การปรับปรุงแผนการปฏิรูป ประเทศ ให้มีการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ จากการประเมินผลการพัฒนาในระดับภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติ ในปี 2563 พบว่า ประเทศไทยมีแนวโน้มที่ดีขึ้นในหลายมิติ อาทิ คนไทยมีคุณภาพชีวิต สุขภาวะ และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จาก ความก้าวหน้าการพัฒนามนุษย์ที่ปรับตัวดีขึ้น ปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติมีทิศทางที่ดีขึ้น

ดังนั้น การพัฒนาประเทศตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาครัฐให้ความสำคัญใน การพัฒนาประเทศในระยะยาว โดยมีการนำแผนบูรณาการหลายแผนนำมาปฏิบัติร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี, แผนปฏิรูปประเทศ, แผนพัฒนาไทย แลนด์ 4.0 ทุกแผนการพัฒนาของรัฐบาลย่อมมีการความเชื่อมโยงกันในการปฏิบัติที่นำมาปรับใช้ร่วมกัน และ ท้ายสุดการบริหารงานของภาครัฐตามแผนทุกยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศจะเกิดประโยชน์สูงสุดก็ต่อเมื่อ ประชาชนได้รับประโยชน์ในการนำทุกแผนงานไปใช้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

เอกสารอ้างอิง

- มหาวิทยาลัยทักษิณ. (2562). ยุทธศาสตร์ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580). ออนไลน์. สืบค้น 17 มิถุนายน 2564, แหล่งที่มา: http://planning.tsu.ac.th/main/files_sec/201.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). รายงานสรุปผลการดำเนินการตาม แผนปฏิรูปประเทศประจำปี 2563. ออนไลน์. สืบค้น 17 มิถุนายน 2564. แหล่งที่มา: [http://nsdc.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2021/02/CR2563_forWeb_220264 .pdf](http://nsdc.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2021/02/CR2563_forWeb_220264.pdf)
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). รายงานสรุปผลการดำเนินการตาม ยุทธศาสตร์ชาติประจำปี 2563. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน.(2561). *Digital Transformation*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงพลังงาน.

สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ (ฉบับย่อ)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

The world bank. (2560). *การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาประเทศไทยอย่างเป็นระบบ: กลับสู่เส้นทางและฟื้นฟูการเติบโต*. กรุงเทพมหานคร: The world bank .

หลักการ วิธีการ และแนวทางในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ The Principles, Methods and guidelines on effective management

นภาพร ตาแก้ว, ศุภฤกษ์ ริมใหม่,
ณภัทร พันภัย และภาสกร ดอกจันทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

**Napaorn Takaew, Suparlerk Rimmai,
Naphat Phonphai and Phasakorn Dokchan**
Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail : Sp1980f@gmail.com

บทคัดย่อ

เนื่องจากการในการบริหารงานในของเทศบาลตำบลบ้านคลองในปี 2561-2564 นั้นประสบปัญหา ด้านบุคลากรที่ไม่เพียงพอ มีการปรับเปลี่ยนบุคลากร มีการโอนย้ายส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดความต่อเนื่อง ในการดำเนินงาน ตลอดจนนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการปรับปรุงการบริหารงานแบบเดิมมาเป็นการจัดการ ภาครัฐแนวใหม่ ดังนั้นบทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักการ วิธีการ และแนวทางในการ บริหารงาน เพื่อนำไปปรับใช้ในการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ้านคลอง เพื่อให้การบริงานนั้นมี ประสิทธิภาพ พบว่า ในการบริงานนั้นต้องดำเนินการแนวทาง 6 ประการ คือ การนำหลักการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารภาครัฐ การสร้างการบริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และการบริหารจัดการเงินและงบประมาณซึ่ง ทั้ง 6 ประการนี้ต้องกำหนดมาตรฐานและมาตรวัดผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน โดยเน้นการปรับโครงสร้างให้เล็กลง มีขนาดเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน ให้ความสำคัญคล่องตัว รวมทั้งต้องเสริมสร้างวินัยในการปฏิบัติงานอย่างเข้มงวด ทั้ง ในเรื่องการให้บริการ การดำเนินงาน และการใช้จ่ายงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุดกับ ประชาชนต่อไป

คำสำคัญ: หลักการ; วิธีการ; แนวทาง; การบริหารงาน; ประสิทธิภาพ

* วันที่รับบทความ: 6 สิงหาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 14 สิงหาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 15 สิงหาคม 2565

Received: August 6, 2022; Revised: August 14, 2022; Accepted: August 15, 2022

Abstracts

Due to the administrative work in the Ban Khlong Subdistrict Municipality in 2018-2021, there was a problem of insufficient personnel. There are personnel changes. There was a transfer resulting in a lack of continuity in operations. as well as the government's policy that wants to improve the old administration to a new way of government management. Therefore, this academic article aims to study principles, methods and guidelines for administration. to be used in the administration of the Ban Khlong Subdistrict Municipality In order for the service to be effective, it was found that in the service, 6 guidelines must be implemented, namely, the adoption of good public administration principles for public administration. creating quality services to the people use of information technology Personnel development support Minimization of operating procedures and management of money and budgets, all of which require clear standards and measures of performance. by focusing on the restructuring to be smaller The size is suitable for work. to be flexible Including the need to strengthen the discipline in working strictly. Both in terms of services, operations and budget expenditures that are limited. in order to create the best value for the people in the future

Keywords : Principle; Methods; Guidelines; Administration; Efficiency

บทนำ

การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การบริหารจัดการตอบสนองความต้องการของประชาชนให้ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การพัฒนาเป็นไปตามนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยคำนึงถึงหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น และประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความต้องการเกิดความคุ้มค่าเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน (ปิ่นทนต์ นอขุนทด, 2556 : 1)

เทศบาลตำบลเป็นองค์การที่มีความสำคัญในการบริหารงานพัฒนาในระดับตำบลเป็นองค์การที่ได้รับการคาดหวังจะเป็นแกนหลักหรือเป็นแกนสำคัญในการแก้ไขปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในระดับตำบล ตลอดจนกระตุ้นให้ประชาชนในพื้นที่ได้ตื่นตัว และร่วมกิจกรรมพัฒนาในด้านต่าง ๆ แต่ปรากฏข้อเท็จจริงความสามารถในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลัก ธรรมชาติและภารกิจมีส่วนร่วมของประชาชนจะประสบความสำเร็จแตกต่างกันออกไป แม้ว่าจะมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ตามพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและการให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกำกับการปฏิบัติราชการของส่วนต่าง ๆ โดยในข้อ 52 กำหนดให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจัดทำหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามแนวพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับสำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ผู้แทนสมาคม

องค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย และสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย จึงได้จัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขึ้น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2555 : 114)

ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐนั้นจากผลการวิจัยของอังคณา แยมินิล (2564 : 108-122) ได้สรุปการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ในการบริหารองค์กรของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก โดยได้พัฒนาด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากร บุคคล ด้านการนำองค์กร ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ด้านการจัดการกระบวนการ ด้านการประเมิน และด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและนโยบาย Thailand 4.0 มาใช้ในการบริหารองค์กรของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ด้านการสนับสนุนของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเทคโนโลยี ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านนวัตกรรม จะเห็นได้ว่าการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐจึงเป็นที่ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงระบบการบริหารงาน เทคโนโลยีให้มีความทันสมัยยิ่งขึ้น รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ทรัพยากรบุคคลได้รับการพัฒนาตนเองอีกด้วย

เทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นอีกองค์กรที่พบปัญหาเบื้องต้นที่ส่งต่อประสิทธิภาพในการบริหารงาน คือ ปัญหาด้านบุคลากรที่ไม่เพียงพอ จึงทำให้ผู้ปฏิบัติงานรับภาระงานมาก มีการปรับเปลี่ยนบุคลากรอยู่ตลอดเวลาในลักษณะของการ โอนย้าย ส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน การรับผิดชอบงาน โดยเฉพาะบุคลากรที่เคยผ่านการอบรม สถานที่ในการจัดเก็บเครื่องมือ อุปกรณ์ไม่เพียงพอ ไม่เป็นกิจจะลักษณะ ขาดการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารที่เป็นระบบ และขาดความเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารระหว่างส่วนราชการและขาดบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ ความรู้ความสามารถในด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่จึงส่งผลกระทบต่อภาคประชาชนในพื้นที่ (เทศบาลตำบลบ้านคลอง, 2564:1-5)

สภาพการณ์ในปัจจุบันเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกมีการบริหารงานที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นกว่าในอดีตอย่างมาก โดยเฉพาะในสังคมกึ่งเมืองกึ่งชนบทที่ต้องมีแนวทางการบริหารจัดการที่หลากหลายและต้องสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการทำงานได้อย่างยืดหยุ่นตลอดเวลา อันเนื่องมาจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกองค์กร เช่น แรงกดดันเรื่องการจัดการณ์ทุน ข้อจำกัดในเรื่องคุณภาพการบริการกระบวนการทำงาน และการบริหารงานที่ล่าช้า ปัญหาความไม่โปร่งใสในการทำงาน ความหลากหลายของความต้องการของผู้ใช้บริการ ความรุนแรงในการแข่งขัน กระแสความนิยมของเครื่องมือทางการจัดการความต้องการได้รับการยอมรับจากสาธารณชนหรือองค์กรอื่น ตลอดจนนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการปรับปรุงองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความสามารถอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ประกอบกับกระแสแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ที่ได้แพร่หลายในหลายประเทศ (เทศบาลตำบลบ้านคลอง, 2564 : 1-5)

ดังนั้น คณะผู้เขียนมีความเห็นว่าการแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารงานเพื่อการเสริมสร้างการพัฒนาเทศบาลตำบลให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม และนำองค์ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานเพื่อช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงาน ทั้งยังช่วยให้การขับเคลื่อนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในอนาคต

แนวคิดการบริหารงาน

การบริหาร (Administration) เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์กร เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะชี้ให้เห็นความสำเร็จ หรือความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพ หรือความไร้ประสิทธิภาพของหน่วยงานการบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม ความก้าวหน้าของวิทยาการต่างๆการบริหารเป็นมรรคที่สำคัญจะนำไปสู่ความก้าวหน้าการบริหารเป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์กรซึ่งมีการวินิจฉัยสั่งการ นักบริหารจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ การวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหาร และความเจริญเติบโตของการบริหารชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าในครอบครัวหรือองค์กรโดยอ้อมเกี่ยวข้องกับการบริหารอยู่เสมอ (เนตรพัฒนา ยาวีราช, 2559 : 2) การบริหารงานจึงเป็นการบริหารให้ทุกคนได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีงานทำตามความถนัด ภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Put the right man on the right job” หลักการจัดงานให้เหมาะสมกับคนเป็นเรื่องที่ยาก เพราะงานบางที่มีแผนกจำกัดคนมีจำนวนมากกว่างาน จึงจำเป็นต้องบริหารจัดการให้เหมาะสมและลงตัว กระบวนการบริหารจัดการ ประกอบด้วยกิจกรรมพื้นฐาน 4 ประการหรืออาจแบ่งในลักษณะที่เป็นขั้นตอน (มุกมณี มีโชคชูสกุล, 2554 : 67-68) ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) เป็นสิ่งที่องค์กรต้องการเพื่อเปลี่ยนแปลงอนาคต การวางแผนอนาคตสามารถทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้นั้น การวางแผนจึงต้องอาศัยการกำหนดกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การจูงใจ การจัดคนเข้าทำงาน และการควบคุม ขึ้นอยู่กับการวางแผนทั้งสิ้น กระบวนการวางแผนจะต้องประกอบด้วยผู้บริหารและพนักงานภายในองค์กร การวางแผนสามารถช่วยให้องค์กรกำหนดข้อดีของโอกาสจากภายนอกทำให้เกิดผลกระทบจากอุปสรรคภายนอกน้อยหรือลดลง โดยมองเหตุการณ์ในอดีตและปัจจุบันนำมาประเมินสถานการณ์ในองค์กรเพื่อคาดการณ์เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การวางแผน ประกอบด้วย การพัฒนาภารกิจ การคาดคะเนเหตุการณ์ปัจจุบัน เหตุการณ์อนาคต แลแนวโน้มของสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น การกำหนดวัตถุประสงค์ และการเลือกกลยุทธ์ที่ใช้การวางแผนจะช่วยให้ปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงและสามารถกำหนดเป้าหมายได้อย่างดี การบริหารเชิงกลยุทธ์นั้นต้องการให้องค์กรกระทำในลักษณะเชิงรุกมากกว่าที่จะเป็นเชิงรับ คือ ควบคุมอนาคตขององค์กรมากกว่าที่จะรอรับผลจากอิทธิพลสภาพแวดล้อมภายนอกและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การตัดสินใจถือเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผน การรู้รับปรับตัว

เป็นสิ่งจำเป็นเพราะว่ามีการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและคู่แข่งตลอดเวลา ฉะนั้นจุดเริ่มต้นของความสำเร็จที่ดีคือการวางแผนที่เหมาะสม เห็นผลได้จริง ยืดหยุ่น และมีประสิทธิภาพ

2. การจัดการองค์กร (Organizing) จุดมุ่งหมายของการจัดการองค์กร คือ การกำหนดลักษณะงานและความสำคัญของอำนาจหน้าที่ การจัดการองค์กร หมายถึง การพิจารณาถึงสิ่งที่ต้องทำและผู้ที่ จะทำการจัดองค์กรที่ดี สามารถประสบความสำเร็จในการแข่งขันและสามารถเอาชนะคู่แข่งได้ การจัดองค์กรที่ดีสามารถจูงใจผู้บริหารและพนักงานให้มองเห็นความสำคัญของความสำเร็จขององค์กร การกำหนดลักษณะเฉพาะของงาน โดยการแบ่งงานประกอบด้วยงานที่กำหนดออกมาเป็นแผนก การจัดแผนก และการมอบอำนาจหน้าที่ การแยกงานออกเป็นงานย่อยตามรายละเอียดของงาน และคุณสมบัติของงาน เครื่องมือเหล่านี้มีความชัดเจนสำหรับผู้บริหารและพนักงาน ซึ่งต้องการทราบลักษณะของงาน การกำหนดแผนกในโครงสร้างขององค์กร ขนาดของการควบคุม และสายการบังคับบัญชา โครงสร้างองค์กรจะต้องระบุถึงวิธีการใช้ทรัพยากร การสนับสนุนทรัพยากรและกำหนดวัตถุประสงค์ตามสภาพทางภูมิศาสตร์จะแตกต่างจากโครงสร้างด้านผลิตภัณฑ์หรือลูกค้า

3. การสั่งการ (Directing) เป็นการใช้ความสามารถของผู้บริหารเพื่อจูงใจพนักงานให้ปฏิบัติงานอย่างดีและนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ หรือเป็นกระบวนการจัดการให้สมาชิกในองค์กรทำงานร่วมกันได้ เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งที่ซับซ้อนและเข้าใจได้ยาก การสั่งการจึงต้องใช้ความสามารถเป็นอย่างมากควบคู่กันไปกับ อาทิ ภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหาร การจูงใจการติดต่อสื่อสารกันภายในองค์กร และการทำงานเป็นทีม เป็นต้น หน้าที่ในการสั่งการมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าหน้าที่อื่น ๆ เพราะผู้บริหารต้องแสดงบทบาทหน้าที่ของผู้สั่งการอย่างมีคุณภาพมาตรฐาน ถ้าไม่เช่นนั้นแผนงานที่วางไว้ตลอดจนทรัพยากรที่จัดเตรียมไว้เมื่อกระทำการแล้วจะไม่เกิดผลไม่ประสิทธิภาพ ถ้าผู้บริหารดำเนินกิจกรรมด้านการสั่งการไม่ดีพอ

4. การควบคุม (Controlling) การใช้ทรัพยากรต่างๆ ภายในองค์กร เป็นกระบวนการตรวจสอบหรือติดตามผลการปฏิบัติงานและประเมินการปฏิบัติงานกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินไปในทิศทางเป้าหมายอย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ องค์กรที่ประสบความสำเร็จล้มเหลวอาจเกิดจากการขาดการควบคุมการปฏิบัติงานในแต่ละกระบวนการขั้นตอน หรือมีการควบคุมที่ขาดประสิทธิภาพ การควบคุมจึงเป็นหน้าที่หลักสำคัญทางการบริหารที่มีความสำคัญยิ่ง ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบสิ้นกระบวนการทางการบริหารจัดการ การควบคุมเป็นการตรวจสอบผลของการปฏิบัติงานโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายและดำเนินการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ตามความต้องการ และการควบคุมยังเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับในเรื่องของผลการปฏิบัติงานด้วย

กล่าวโดยสรุป การบริหารจัดการ” คือ การใช้ความรู้ที่เป็นศาสตร์และทักษะ ที่เป็นศิลป์ ในการนำเอาทรัพยากรการบริหาร คือ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และการจัดการมาใช้อย่างเป็นกระบวนการ มีระบบระเบียบแบบแผน เพื่อสามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

บริบทของเทศบาลตำบลบ้านคลอง

เทศบาลตำบลบ้านคลอง ตั้งอยู่บนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำน่าน มีพื้นที่ขอบเขตการปกครอง 8.1 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 5,113 ไร่ อยู่ห่างจากจังหวัดพิษณุโลก และอำเภอเมืองพิษณุโลก ประมาณ 4 กิโลเมตร สภาพพื้นที่โดยทั่วไปในเขตตำบลบ้านคลอง เป็นที่ราบลุ่มเหมาะกับการทำการเกษตร แต่เนื่องจากอยู่ในเขตเมือง จึงมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์มาเป็นที่อยู่อาศัย การค้า ธุรกิจ และบ้านจัดสรรมากขึ้น มีประชากรทั้งสิ้น 13,134 คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 7,611 คน เป็นเพศหญิงจำนวน 5,523 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 พฤษภาคม 2564) และแบ่งเขตการปกครองของเทศบาลตำบลบ้านคลอง ออกเป็น 5 หมู่บ้าน คือหมู่ที่ 1 บ้านวัดยางหมู่ที่ 2 , 3 บ้านบางสะแกหมู่ที่ 4, 5 บ้านคลอง เทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกได้จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 – 2565) ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 และตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0810.3/ว 2931 ลงวันที่ 15 พฤษภาคม 2562 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561 – 2564) เป็นแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 - 2565) ให้มีระยะเวลา 5 ปี ตามแนวทางและขั้นตอนการทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561 - 2565) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบไปด้วย (เทศบาลตำบลบ้านคลอง, 2564 : 1-5)

วิสัยทัศน์ (Vision) “บ้านคลองตำบลน่าอยู่ของทุกคน ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีบริการที่ได้มาตรฐาน และบริหารจัดการดี”

พันธกิจ (Mission) “จัดทำบริการสาธารณะ เพื่อพัฒนาให้เป็นตำบลน่าอยู่ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี”

ยุทธศาสตร์การพัฒนา เทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ 8 ด้าน ตามแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2561 – 2565 (เทศบาลตำบลบ้านคลอง, 2564 : 1-5) มีรายละเอียดดังนี้

ด้านที่ 1 การจัดการศึกษา

1. ส่งเสริมการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยและประถมศึกษาให้มีมาตรฐานรวมทั้งเด็กเยาวชนที่ด้อยโอกาส ให้ได้รับการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบอย่างเพียงพอและทั่วถึง

ด้านที่ 2 การส่งเสริมอาชีพและการจัดสวัสดิการสังคม

1. ส่งเสริมการประกอบอาชีพให้ประชาชนมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยการจัดฝึกอบรมอาชีพและจัดหาสถานที่จำหน่ายสินค้าให้กับประชาชนและการจัดสวัสดิการสงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุ ผู้พิการ

ด้านที่ 3 การจัดการสาธารณสุขและผังเมือง

1. ปรับปรุงแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค - บริโภค ให้เพียงพอต่อความต้องการ

2. พัฒนาปรับปรุงขยายเขตการให้บริการไฟฟ้าสาธารณะ (ไฟฟ้าแสงสว่าง) เพื่อให้มีความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินอย่างทั่วถึง

3. เพื่อพัฒนาการจัดการผังเมืองให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านที่ 4 การคมนาคมและการระบายน้ำ

1. การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยก่อสร้าง/พัฒนา/ปรับปรุง เส้นทางคมนาคมให้มีการจราจรที่ดี และมีการระบายน้ำเพียงพอ เป็นต้น

ด้านที่ 5 การพัฒนาเมือง (ตำบล) ให้มีความสวยงามและปลอดภัย

1. พัฒนاتกแต่งตัวเมือง (ตำบล) ให้สวยงามมีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ มีการจัดสร้างสัญลักษณ์ของเมือง ดูแลรักษาความสะอาดทางน้ำ ทางบก และสิ่งแวดล้อม ให้มีสภาพดีตลอด

ด้านที่ 6 การสาธารณสุข อนามัย และสิ่งแวดล้อม

1. ส่งเสริมการกีฬา การออกกำลังกาย และจัดให้มีการบริการด้านสุขภาพอนามัยแก่เยาวชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอย่างเพียงพอและทั่วถึง

2. ส่งเสริมการจัดการขยะที่ต้นทางและการดูแลรักษาความสะอาดตามหลักสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม

ด้านที่ 7 การศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม

1. ส่งเสริมจัดให้มีการอนุรักษ์ไว้ซึ่งประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

ด้านที่ 8 การบริหารจัดการที่ดี

1. มีการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชนด้วยความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้องเป็นธรรม และพัฒนาระบบบริหารจัดการตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ให้มีประสิทธิภาพและเพียงพอ

2. ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

วิเคราะห์หลักการ วิธีการ และแนวทางในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการนั้นจะครอบคลุมถึงหน้าที่ในการบริหาร อันประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการหรือการมอบหมายงาน การประสานงาน การรายงาน และการจัดสรรงบประมาณ นอกจากนี้องค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารจะประกอบด้วย วิสัยทัศน์และนโยบายที่ชัดเจน โดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่แน่นอนในการบริหารทรัพยากรต่าง ๆ นั้น จะเน้นในเรื่องของประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงาน ดังนั้นการบริหารงานภายใต้การจัดการภาครัฐแนวใหม่ จึงเป็นกระบวนการ วิธีการ และแนวทางในการบริหารงานที่จะนำไปห้องค์กรประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ คณะผู้เขียนจะนำเสนอแนวทางการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารภาครัฐ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและสังคมที่ดี เป็นแนวทางในการจัดระเบียบเพื่อให้สังคมของประเทศทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาค

ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขและตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรมตามหลักของธรรมาภิบาล โดยความร่วมมือจากทุกภาคในสังคมและมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ของภาคต่างๆในสังคมโดยกำหนดให้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการทำงานเพื่อยกระดับขีดความสามารถและมาตรฐานการทำงานของหน่วยงานราชการให้อยู่ในระดับสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากล โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นหลักการบริหารราชการที่ได้รับการตราขึ้นเป็นกฎหมาย ดังที่ปรากฏในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3/1 และในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ในมาตรา 6 ได้กล่าวถึงการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีว่าเป็นการบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย (กระทรวงมหาดไทย, 2562 : 8) สำหรับประเทศไทยได้มีการกำหนดระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย “การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542” ให้ทุกส่วนราชการนำไปปฏิบัติ โดยเห็นความสำคัญในการจัดระเบียบสังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลัง ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อแก้ไขภาวะวิกฤติที่มีอยู่ในปัจจุบันและอันตรายที่จะมีมาในอนาคต โดยกำหนดแนวทางส่งเสริมให้สังคมไทยตั้งอยู่บนพื้นฐาน ของหลักการสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ (กระทรวงมหาดไทย, 2562 : 8) ดังนี้

1. หลักนิติธรรม เป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของชุมชนและชุมชนยินยอมปฏิบัติตามกฎหมาย
2. หลักคุณธรรม เป็นการปฏิบัติงานที่ยึดมั่นในความถูกต้อง ตั้งใจเป็นตัวอย่างแก่ประชาชนเพื่อเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต จริตใจ อดทน มีระเบียบวินัย
3. หลักความโปร่งใส โดยเน้นการปรับกลไกและวิธีการทำงานให้มีความโปร่งใส ให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบได้
4. หลักการมีส่วนร่วม ถือเป็นหลักการที่มีความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาหรือผู้บริหารท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการบริหารงานตั้งแต่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารแสดงความคิดเห็น ในการตัดสินใจทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง รวมทั้งการตรวจสอบและการประเมินผลงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสุดท้ายประชาชนย่อมมีสิทธิเหนือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีอำนาจ ในการถอดถอนผู้บริหาร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ประชาชนเห็นว่าปฏิบัติงานเสียหาย ล้มเหลวหรือมีพฤติกรรมเสื่อมเสีย นอกจากนั้นกฎหมายยังได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
5. หลักความรับผิดชอบ หลักข้อนี้มุ่งเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตระหนักในอำนาจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชนมีความใส่ใจต่อปัญหาของชุมชน และมีความกระตือรือร้นในการแก้ไข

ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ให้บรรลุผลโดยไม่เลือกปฏิบัติ และมีความกล้าหาญที่จะยอมรับผลการกระทำนั้น

6. หลักความคุ้มค่า เป็นการเน้นประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยใช้ทรัพยากรงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นให้สมบูรณ์และยั่งยืน

คณะผู้เขียนเห็นว่า การนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารภาครัฐ หมายถึง การบริหารราชการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้ คือ เกิดประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ โดยมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอซึ่งหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีบนพื้นฐานหลักการสำคัญ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

2. การสร้างบริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน การสร้างบริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน เป็นการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับบริการ เป็นการวางแผนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้บริการ เป็นการตรวจสอบการปฏิบัติงานที่สนับสนุนการให้บริการแก่ประชาชน เป็นการส่งเสริมให้ส่วนราชการมีการพัฒนาระบบการจัดการข้อร้องเรียนและแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนอย่างจริงจัง โดยเน้นการจัดการเชิงรุก มีการรวบรวมหลักเกณฑ์และกระบวนการจัดการข้อร้องเรียนให้มีประสิทธิภาพเป็นมาตรฐานตอบสนองทันทั่วทั้งที่สามารถติดตาม เรื่อง ร้องเรียนได้ตั้งแต่จุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของการให้บริการ รวมไปถึงการมีฐานข้อมูลและ ระบบสารสนเทศในการเชื่อมโยงข้อมูลกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ (ชินวัฒน์ สุพัฒน์จันทร์, 2555 : 31) แนวความคิดว่าคุณภาพเทคนิค (Technical quality) และคุณภาพเชิงหน้าที่ (Functional quality) เป็นภาพแห่งมิติของคุณภาพที่ส่งผลกระทบต่อทั้งความคาดหวังและการรับรู้ต่อคุณภาพการให้บริการ และคุณภาพการให้บริการจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับระดับของคุณภาพเชิงเทคนิค และคุณภาพเชิงหน้าที่นั่นเอง ทั้งนี้ กรอนรูส ได้กล่าวถึงเกณฑ์การพิจารณาคุณภาพการบริการว่าสามารถสร้างให้เกิดขึ้นตามหลัก 6 ประการ (Gronroos, 1984 : 152) กล่าวคือ

1. การเป็นมืออาชีพและการมีทักษะของผู้ให้บริการ เป็นการพิจารณาว่าผู้ให้บริการ รับรู้ได้จากการเข้ารับบริการจากผู้ให้บริการที่มีความรู้และทักษะในงานบริการ ซึ่งสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีระบบและแบบแผน

2. ทศคติและพฤติกรรมของผู้ให้บริการ ผู้รับบริการจะเกิดความรู้สึกได้จากการที่ผู้ให้บริการสนใจที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยท่าทีที่เป็นมิตร และดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน

3. การเข้าพบได้อย่างง่ายและความยืดหยุ่นในการให้บริการ ผู้รับบริการ จะพิจารณาจากสถานที่ตั้งไว้ให้บริการ และเวลาที่ได้รับการจากผู้ให้บริการ รวมถึงระบบ การบริการที่จัดเตรียมไว้เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้รับบริการ

4. ความไว้วางใจและความเชื่อถือ ผู้รับบริการจะทำการพิจารณาหลังจากที่ได้รับ บริการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งการให้บริการของผู้ให้บริการจะต้องปฏิบัติตามที่ได้รับการตกลงกัน

5. การแก้ไขสถานการณ์ให้กับสู่ภาวะปกติ พิจารณาจากการเกิดเหตุการณ์ที่ไม่ได้ คาดการณ์ล่วงหน้าเกิดขึ้นหรือเกิดเหตุการณ์ที่ผิดปกติ และผู้ให้บริการสามารถแก้ไขสถานการณ์นั้น ๆ ได้ทันที่ด้วยวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งทำให้สถานการณ์กลับสู่ภาวะปกติ

6. ชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือ ผู้รับบริการจะเชื่อถือในชื่อเสียงของผู้ให้บริการ จากการที่ผู้ให้บริการดำเนินกิจการด้วยดีมาตลอด

คณะผู้เขียนเห็นว่า การสร้างการบริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน เป็นการที่หน่วยงาน หรือองค์กรให้ความสำคัญแก่ผู้มารับบริการ ซึ่งการให้บริการนั้นจะต้องสร้างความพึงพอใจ แก่ผู้มารับบริการให้ได้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการที่มีคุณภาพ การให้บริการที่มี ความสะดวก รวดเร็ว การเอาใจใส่แก่ผู้มารับบริการ การให้ความน่าเชื่อถือแก่ผู้มารับบริการ และการบริการอย่างเท่าเทียมกัน ตลอดทั้งความร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจ จากเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ซึ่งจะต้องช่วยกันขับเคลื่อนพัฒนางานบริการให้มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ จนเกิดเป็น “การบริการที่ดี”

3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การนำระบบสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในองค์กรมีหลากหลายรูปแบบ เช่น ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ ระบบการสนับสนุนการตัดสินใจ ระบบผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร ซึ่งไม่ว่าจะเป็นระบบสารสนเทศในระดับใด ถ้าหากระบบนั้นได้รับการออกแบบมาให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ระบบแล้ว ย่อมมีประโยชน์ต่อองค์กรเป็นอย่างมาก การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในองค์กรจะช่วยในการสนับสนุนการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ให้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยแบ่งระบบสารสนเทศออกเป็น 6 ประเภท(บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, 2563 : 68) ดังนี้

1. ระบบประมวลผลรายการ (Transaction Processing System: TPS) หมายถึง ระบบประมวลผลที่สนับสนุนงานด้านธุรกิจเป็นหลัก เป็นระบบแรกที่ได้รับการพัฒนาขึ้นใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ เน้นการประมวลผลแบบรายวัน เช่น การประมวลผลการรับจ่ายบิลเงินสด การควบคุม คลังสินค้า ระบบบันทึกการบัญชี ระบบการซื้อขายสินค้าในซูเปอร์มาร์เก็ต เป็นต้น ระบบประมวลผลรายการจะทำให้การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นเรื่องง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน

2. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information System: MIS) หมายถึง ระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารโดยตรง ซึ่งให้ประโยชน์ได้มากกว่า การช่วยงานแบบครั้งคราว ระบบจะมีความสามารถในการคำนวณและเปรียบเทียบข้อมูล นอกจากนั้นยังสร้างสารสนเทศที่ถูกต้องและทันสมัย โดยทั่วไปมักผนวกรวมระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเข้ากับระบบประมวลผลรายการ เช่น การประมวลผล การขายสินค้า ระบบประมวลผลรายการจะบันทึกการขาย และปรับยอดบัญชีของลูกค้าพร้อมตรวจสอบสินค้าคงคลัง ส่วนระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการจะทำหน้าที่ รายงานสรุปยอดสินค้า ในช่วงเวลานั้น ทำให้ยอดบัญชีล่าสุดเป็นปัจจุบัน ในส่วนของสินค้าคงคลังก็ทราบได้ทันทีว่าอะไรขาดเหลือ เป็นต้น ดังนั้นระบบ

สารสนเทศเพื่อการจัดการเป็นระบบที่รวบรวมข้อมูลหรือสารสนเทศทั้งหมดภายในองค์กร เพื่อให้เรียกใช้ในลักษณะแบ่งปันและแลกเปลี่ยน สารสนเทศที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กันระหว่างหน่วยงานต่างๆ แสดงการไหลของข้อมูลหรือสารสนเทศ ระหว่างหน่วยงานภายในองค์กรเพื่อให้เกิดภาพรวมในการตัดสินใจ

3. ระบบสารสนเทศเพื่อผู้บริหาร (Executive Information System : EIS) เป็นระบบสารสนเทศที่มีจุดเด่นคือเป็นระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหารระดับสูง โดยมักมีการ ทำงานแบบไม่มีการกำหนดโครงสร้างการทำงานที่แน่นอน เนื่องจากภาระหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูงเกี่ยวข้องกับการกำหนดระเบียบขั้นตอนการทำงานต่างๆ วางนโยบายทางธุรกิจ ควบคุมการบริหารงานของทุกส่วนงาน โดยมีเป้าหมายให้องค์กรมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยสารสนเทศที่สามารถปรับเปลี่ยนไปตามขั้นตอนการตัดสินใจที่ไม่สามารถกำหนดได้ล่วงหน้า และต้องได้มาอย่างรวดเร็วให้ทันกับความต้องการของผู้บริหารระดับสูง ส่วนใหญ่แล้วจะให้สารสนเทศที่สรุปการควบคุมด้านการจัดการหน้าที่ในฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งสามารถใช้ในการประเมินผลถึงหน้าที่ต่างว่าเป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้หรือไม่ ประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด และเพื่อให้สะดวกต่อการใช้งานของผู้บริหารระดับสูงซึ่งอาจไม่มีความคุ้นเคยกับการใช้งานกับระบบมากนัก จึงมีการนำความสามารถด้าน กราฟิกและด้านการสื่อสารเข้ามารวมด้วย ตัวอย่างเช่น ระบบวางแผนกำลังคน ระบบสารสนเทศที่ใช้ประมาณการงบประมาณ ในช่วงเวลา 5 ปี ระบบสารสนเทศที่ใช้ในการคาดการณ์ยอดขายในช่วงเวลา 2 ปี เป็นต้น

4. ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support System : DSS) หมายถึง ระบบสารสนเทศที่สร้างทางเลือกสำหรับตัดสินใจของผู้บริหารในกรณีผู้บริหารระดับสูงนิยมเรียกระบบสารสนเทศนี้ว่า ระบบสารสนเทศเพื่อการสนับสนุนผู้บริหารระดับสูง ซึ่งมีลักษณะ ช่วยผู้บริหารในกระบวนการตัดสินใจ ผู้ใช้สามารถกำหนดและควบคุมข้อมูลต่างๆ ทั้งส่วนนำเข้าและแสดงผลได้ตามต้องการ ได้สารสนเทศใช้ประกอบการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารทุกระดับ แต่เหมาะสมที่สุดสำหรับผู้บริหารระดับกลางและผู้บริหารระดับสูง รวมถึงเสนอเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจเป็นระบบที่สามารถสนับสนุนองค์กรใน 2 กรณี คือ เพื่อเป็นการแก้ปัญหา มุ่งเน้นการแก้ปัญหาสำหรับคน 1 คน ต่างกับระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการที่เน้นการแก้ปัญหาให้กับส่วนรวมขององค์กรทั้งระบบและช่วยในการพยากรณ์

5. ระบบสำนักงานอัตโนมัติ (Office Automation System: OAS) ระบบสำนักงานอัตโนมัติ หมายถึง ระบบสารสนเทศที่มุ่งหวังให้ระบบงานทั่วไปกลายเป็นระบบที่ใช้กระดาษน้อยที่สุด โดยใช้ความสามารถของซอฟต์แวร์ต่างๆ ร่วมกับความสะดวกในการสื่อสารระหว่างกันผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ข้อมูลข่าวสารในระบบนี้ส่งผ่านระหว่างกันในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Data Interchange: EDI) เช่น อีเมล หรือข้อมูลที่มีลักษณะเฉพาะ

6. ระบบปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligent System: AIS) และระบบผู้เชี่ยวชาญ (Expert System) หมายถึงระบบที่ถูกพัฒนาให้คอมพิวเตอร์มีความสามารถในการปฏิบัติงานแทนมนุษย์ โดย

สร้างปัญญาด้านความรู้ และเงื่อนไขการตัดสินใจให้กับระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อหวังให้คอมพิวเตอร์ทำงานได้เช่นเดียวกับคนที่มีความชำนาญ

คณะผู้เขียนเห็นว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การประยุกต์ใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงานและการสื่อสารเพื่อเพิ่มศักยภาพ ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานการใช้โทรศัพท์ในการติดต่อสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข่าวสารผ่านทางเว็บไซต์ การร้องเรียนหน่วยงานผ่านทางเว็บไซต์และการให้บริการอินเทอร์เน็ตฟรีแก่ผู้มาใช้บริการ

4. การสนับสนุนพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรเป็นการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เนื่องจากความเจริญของวิทยาการต่างๆ ตลอดจนเทคนิคในการทำงานที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ คนที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ในสมัยหนึ่ง ก็อาจกลายเป็นคนที่หย่อนความสามารถไปในอีกสมัยหนึ่งก็ได้ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้ที่มีความรู้ความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่อยู่เสมอ ไม่ว่าวิทยาการและหน้าที่ความรับผิดชอบจะได้เปลี่ยนแปลงไป (พัชรวาลย์ ศุภกะ, 2562 : 54)

คณะผู้เขียนเห็นว่า การดำเนินการที่จะเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ความชำนาญและความสามารถของบุคคลที่ได้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ภายในองค์กรให้ดีขึ้นเพื่อสร้างแนวคิด อุปนิสัยโดยมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หลายรูปแบบทั้งการพัฒนาตนเองและพัฒนาโดยองค์กร การเลือกวิธีการใดเป็นแนวทางในการพัฒนานั้นก็ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละองค์กรและกลุ่มบุคคล จากความหมายของคำว่า “การพัฒนาบุคลากร” และ “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์” จะเห็นได้ว่ามีความหมายไม่แตกต่างกันมากนัก และในบางครั้งสามารถใช้แทนกันได้ ทั้งนี้ การพัฒนาทรัพยากรบุคคลหรือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ก็เป็นกระบวนการที่จะยกระดับ ความรู้ ทักษะ ความสามารถของคนในองค์กรนั้นๆ เพื่อให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

5. การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน คือการปรับปรุงการปฏิบัติงานของส่วนราชการรัฐให้มีประสิทธิภาพ โดยลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน คือ การกระจายอำนาจการตัดสินใจ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคมมาใช้ในการปฏิบัติงานและการจัดตั้งศูนย์บริการร่วม (บุญเกียรติ ภาวะเวกพันธุ์, 2563 : 68) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กล่าวว่า การลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน สามารถดำเนินการให้บังเกิดผลสำเร็จได้โดยเร็ว เกิดประโยชน์กับประชาชนโดยตรงเนื่องจากจะทำให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขั้นตอนที่สั้น และใช้เวลาดำเนินการน้อยกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่ดีขึ้น โดยการลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการสามารถดำเนินการได้ (พัชรวาลย์ ศุภกะ, 2562 : 54) ดังนี้

1. การกระจายอำนาจการตัดสินใจการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติให้แก่ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินการในเรื่องนั้นโดยตรงเพื่อให้เกิดความรวดเร็วและลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดความล่าช้าในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากการที่จะต้องเสนองาน ตามลำดับนั้น สามารถกระทำได้โดยการ

มอบอำนาจ (Delegation) ไปให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้มีอิสระสามารถริเริ่มการบริหารต่างๆ ให้เหมาะสมกับปัญหา ความจำเป็น และความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น เกิดความรวดเร็วและสามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติงานช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

2. การจัดให้มีการควบคุม ติดตามและกำกับดูแลการใช้อำนาจและความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจและผู้มอบอำนาจไว้ด้วย โดยมีขั้นตอนติดตามดังนี้ 1) แจ้งเวียนคำสั่งหรือหนังสือมอบอำนาจให้ข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น และประกาศให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน 2) ผู้ได้รับมอบหมายรายงานการใช้อำนาจที่ได้รับมอบทุกเดือน (กรณีมีการใช้อำนาจแทนให้รายงาน การใช้อำนาจทุกครั้ง โดยสรุปผลอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง) 3) รวบรวมข้อมูล ศึกษา สำรวจ วิเคราะห์ การประเมินการมอบอำนาจ และการใช้อำนาจในแต่ละปี

3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือโทรคมนาคมตามความเหมาะสมและกำลังงบประมาณ เพื่อช่วยลดขั้นตอน เพิ่มประสิทธิภาพ ประหยัดค่าใช้จ่าย และไม่เกิดผลเสียแก่ภารกิจ ทั้งนี้ ควรจะเผยแพร่ให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) หรือโทรคมนาคมมาใช้ในการให้บริการประชาชนช่วยให้เกิดความรวดเร็วในการให้บริการ ถือเป็นการอำนวยความสะดวกให้ประชาชน แต่เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสถานะทางการคลังและศักยภาพที่แตกต่างกันจึงอาจต้องมีการพิจารณาถึงความเหมาะสมในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศหรือโทรคมนาคมมาใช้ตามบริบทของแต่ละพื้นที่ เช่น บางพื้นที่อาจมีการให้บริการชำระภาษีผ่านอินเทอร์เน็ต จัดให้มี WiFi ตามสถานที่สาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผู้ใช้บริการหนาแน่น ซึ่งหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในเขตชุมชนเมืองและมีงบประมาณเพียงพออาจเลือกใช้เทคโนโลยีอื่น ๆ เพื่อให้เพียงพอแก่ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ก็ได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการตามมาตรการไม่เรียกสำเนาเอกสารที่ทางราชการออกให้จากประชาชน (สำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน) ในการจัดหาเครื่องอ่านบัตร (Smart Card Reader) และนำมาใช้กับงานให้บริการประชาชนเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลและไม่เรียกสำเนาจากประชาชน

4. ในการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน ให้จัดทำแผนภูมิขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการ รวมทั้งรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอน ประชาสัมพันธ์ไว้ ณ ที่ทำการและในระบบเครือข่ายสารสนเทศของหน่วยงาน เพื่อให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นเสมอ คือ การให้บริการประชาชนของภาครัฐหลายบริการจะมีขั้นตอนหลายขั้นตอน ซึ่งผู้รับบริการไม่ทราบว่าต้องทำอะไรบ้าง ต้องใช้เวลาในการดำเนินการมากน้อยเพียงใด ระยะเวลาในการพิจารณาไม่ได้กำหนดไว้ชัดเจน ในการบริหารราชการเพื่อให้เกิดความโปร่งใส และสามารถอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนจึงกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนภูมิขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการต่างๆ พร้อมข้อควรปฏิบัติ ที่จำเป็นสำหรับประชาชนประชาสัมพันธ์ไว้ ณ ที่ทำการ โดยอาจจัดทำแผนภูมิติดผนัง หรือแผ่นพับ แผ่นใบปลิว ตลอดจนประชาสัมพันธ์ในระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงาน เพื่อให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ทั้งนี้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำคู่มือสำหรับประชาชนตาม พ.ร.บ.อำนวยความสะดวก

สะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 ให้ครบทุกกระบวนการงานที่ให้บริการประชาชน และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์และช่องทางต่างๆ รวมถึงจัดไว้ที่สำนักงานเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

5. การจัดตั้งหรือสนับสนุนศูนย์บริการร่วม รวมถึงการให้บริการเชิงรุก เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการติดต่อขอทราบข้อมูล ขออนุญาต ขออนุมัติ หรือรับบริการในเรื่องที่เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นๆ เพื่อเป็นศูนย์บริการประชาชนในการติดต่อ สอบถามข้อมูล ยื่นคำขออนุมัติ หรือขออนุญาตในเรื่องที่เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ รวมถึงการจัดบริการเชิงรุก มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้ 1) ตั้งคณะทำงานจัดตั้งศูนย์บริการร่วม ประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้าหน่วยงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง 2) รวบรวมกระบวนการบริการประชาชนทั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อคัดเลือกงานบริการสำหรับจัดทำแผนการจัดตั้งศูนย์บริการร่วม โดยอาจสำรวจจากความต้องการของประชาชนผู้ใช้บริการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าต้องการให้มีงานบริการใดอยู่ร่วมกัน เพื่อให้บริการ ณ ศูนย์บริการร่วม 3) ปรับระบบการทำงานของแต่ละกระบวนการ เพื่อให้มีระบบบริการที่เชื่อมต่อระหว่างศูนย์บริการร่วมและหน่วยงานเจ้าของเรื่อง ทั้งด้านเอกสาร การส่งต่อเรื่อง ระบบการรับเงิน และกำหนดระยะเวลา ดำเนินการของแต่ละกระบวนการ 4) ปรับปรุงเอกสารคำขอและจัดพิมพ์รายละเอียดเอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการขออนุญาตอนุมัติ เพื่อบริการประชาชน ณ ศูนย์บริการร่วม 5) ประสานงานกับหน่วยงานที่ให้บริการในศูนย์บริการร่วม จัดอบรมเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์บริการร่วม เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในระบบงานและรายละเอียดต่างๆ ของแต่ละกระบวนการที่ให้บริการ 6) จัดตั้งศูนย์บริการร่วม และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบทั่วกัน 7) รวบรวมข้อมูล สถิติผู้ใช้บริการ อาจมีการสำรวจความพึงพอใจและรวบรวมข้อเสนอแนะความเห็นจากผู้ใช้บริการ เป็นการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์บริการร่วม เพื่อพัฒนาปรับปรุงศูนย์บริการร่วมให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดีขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง 8) จัดบริการเชิงรุก เช่น การจัดเก็บภาษีนอกสถานที่ การจ่ายเบี้ยยังชีพนอกสถานที่ การจัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเคลื่อนที่ การจัดหน่วยเคลื่อนที่รับผู้บาดเจ็บอุบัติเหตุ สาธารณภัย หรือเป็นผู้ป่วย กรณีฉุกเฉิน

คณะผู้เขียนเห็นว่า การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็นเพื่อความคุ้มค่าต่อเวลาและสถานการณ์ที่จำเป็น เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่ดี ซึ่งในการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นอาจจะอยู่ในรูป ของการไม่เรียกสำเนาเอกสาร การตัดช่องบริการให้เหลือเพียงช่องเดียว หรือที่เราเรียกว่า One stop service การตัดเวลาให้สั้นลง การตัดกำลังคน และตัดวัสดุที่ไม่จำเป็นออก เป้าหมายก็เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้มารับบริการ และเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

6. การบริหารจัดการเงินและงบประมาณ การบริหารจัดการเงินและงบประมาณ เป็นองค์ประกอบที่จะอธิบายให้ทราบถึง การจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การบริหารจัดการเงินและ

งบประมาณ เป็นการเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยจัดให้มีบุคลากรตรวจสอบทุจริตคอร์รัปชัน การใช้จ่ายงบประมาณ เครื่องมือที่ใช้ตรวจสอบทุจริตคอร์รัปชัน การใช้จ่ายงบประมาณ เทคโนโลยีที่ใช้ ตรวจสอบทุจริตคอร์รัปชัน การใช้จ่ายงบประมาณ และการบริหารงานที่ใช้ ตรวจสอบทุจริตคอร์รัปชัน การใช้จ่ายงบประมาณ โดยการพัฒนากระบวนการตรวจสอบสาธารณะ และผู้ตรวจสอบ อิสระจากภายนอกที่ผ่านการฝึกอบรมและได้รับการรับรองเข้ามาดำเนินการสอดส่องดูแลและสอบทานกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของทางราชการ (โกวิทย์ นาเมืองรักษ์, 2553 : 41)

คณะผู้เขียนเห็นว่า การบริหารจัดการเงินและงบประมาณ เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร การใช้จ่ายงบประมาณ โดยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้จ่ายงบประมาณ การตรวจสอบทุจริตคอร์รัปชัน การใช้จ่ายงบประมาณ การสร้างเครื่องมือตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ และการตรวจสอบวินัยการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สรุป

องค์ความรู้ที่ได้จากบทความวิชาการเรื่องนี้เป็นเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นการบริหารรูปแบบของการนำเอาหลักธรรมาภิบาลเข้ามาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน เป็นแนวทางการพัฒนาระบบโครงสร้างของประชาชนในเขตพื้นที่ชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยคำนึงถึงประชาชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาแนวคิดที่ประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรมและเป็นแนวทางนำมากำหนดรูปแบบของการบริหารการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ในภาพรวมและการปฏิบัติงานเป็นแนวทางวิธีการบริหารที่นำไปสู่ผลเชิงปฏิบัติ ในการช่วยเสริมให้แนวทางของระบอบประชาธิปไตย สัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น รวมทั้งนำไปสู่การปฏิรูประบบต่างๆ ของสังคม เศรษฐกิจการเมือง การปกครอง เพื่อผลักดันให้เกิดกระบวนการยุติธรรมต่างๆ ขึ้นอันเนื่องมาจากหลักธรรมาภิบาลนี้จะครอบคลุมถึง ทุกๆ ด้าน ของกระบวนการปฏิบัติทางสังคมทั้งในด้านการบริหารการจัดการราชการแผ่นดิน การดำเนินการทางธุรกิจ ระบบการศึกษา และศาสนา รวมทั้งภาคประชาชน ด้วยการยึดหลักของความเสมอภาคทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการปกครองอย่างบูรณาการ ด้วยการเปิดโอกาสให้ ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมการพัฒนาชุมชนของตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- กรมการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2555). *กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น.
- กระทรวงมหาดไทย. (2562). *พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย.

- โกวิท นามเมืองรักษ์. (2553). การประเมินการจัดการภาครัฐแนวใหม่ของเทศบาลตำบลกำแพง อำเภอลง
จังหวัดสตูล. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชินวัฒน์ สุพัฒน์จันทร์. (2555). การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการเทศบาลตามการจัดการ
ภาครัฐแนวใหม่ : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต (สาขาวิชานโยบายสาธารณะ). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เทศบาลตำบลบ้านคลอง. (2564). แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565). พิษณุโลก: เทศบาลตำบลบ้าน
คลอง.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2559). การจัดการสมัยใหม่ : *Modern management*. (พิมพ์ครั้งที่ 10).
กรุงเทพมหานคร: ทริปเพิล กรุ๊ป.
- บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์. (2563). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ และ
การประเมินผลนโยบาย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปณัต นอขุนทด. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา. สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- พัชรพล ศุภะ. (2562). นโยบายสาธารณะและการวางแผนเพื่อจัดการองค์กรภาครัฐ. พระนครศรีอยุธยา
: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มุกมณี มีโชคชูสกุล. (2554). หลักการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : ทริปเพิล เอ็ดดูเคชั่น.
- อังคณา แยมนิล. (2564). การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ในการบริหารองค์กร
ภายใต้นโยบาย Thailand 4.0 ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. (1), 108-122.
- Gronroos, C. (1984). *Strategic Management and Marketing in the Public Sector*. Finland :
Swedish School of Economics and Business Management.

วิจารณ์หนังสือ : Book Review
“สัมภารวิบาก ชีอรอง กว่าจักเป็นพระพุทธเจ้า”
Long Before Being A Buddha

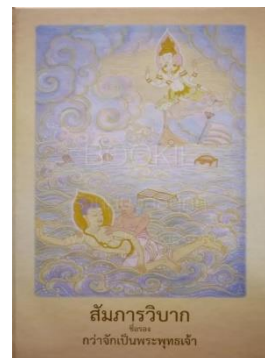
ผู้เขียน : นาคะประทีป

ปีที่พิมพ์ : 2552

จำนวนหน้า : 367 หน้า

สำนักพิมพ์ : คณะสงฆ์กรุงเทพมหานครและพุทธศาสนิกชนทั่วไป

ISBN 978-974-235-650-7

ศศิธร บุตรดี และ พระครูพิศาลสารบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

Sasithorn Bootdee and Phrakru Phisalsarbunthit

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nongkhai Campus, Thailand

Corresponding Author, E-mail: pookie2517@gmail.com

บทนำ

หนังสือเรื่อง “สัมภารวิบาก ชีอรอง กว่าจักเป็นพระพุทธเจ้า” เขียนโดย นาคะประทีป เล่มนี้เป็นหนังสือที่มีคุณค่ายิ่ง ซึ่งว่าด้วยข้อปฏิบัติอันเกี่ยวกับการบำเพ็ญบารมีของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างละเอียด เริ่มตั้งแต่ทรงตั้งปณิธานครั้งแรก จวบจนตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ซึ่งเป็นแบบอย่างและแนวทางที่ดีแก่บุคคลผู้หวังประโยชน์สุขต่อบุคคลอื่นและตนเอง หากแยกศัพท์จะมี 2 บท คือ สัมภาระ + วิบาก ซึ่งสัมภาระ แปลว่า การสะสม หมายถึงการสะสมบารมี ได้แก่ ทานบารมี ศีลบารมี ทั้งสิบทัศ หรือสิบประการ หากกล่าวโดยพิศดาร จำแนกเป็นบารมีอย่างธรรมดา 10 อุปบารมี 10 และปรมัตบารมี 10 เรียกว่าบารมี 30 และยังมีชื่อที่มีเนื้อความอย่างเดียวกันอีก ดังเช่นบุญญสัมภาระ คือการสะสมบุญ ญาณสัมภาระคือการสะสมปัญญา โพธิสัมภาระคือการสะสมบารมีเพื่อสัมมาสัมโพธิญาณ และคำว่า วิบาก แปลว่า ผล ดังนั้น สัมภารวิบาก จึงแปลได้ว่า การสะสมเหตุหรือบารมีจนเต็มบริบูรณ์เพื่อผลคือสัมมาสัมโพธิ การเรียนรู้เรื่องของพระพุทธเจ้าโดยตลอดสาย คือตั้งแต่จิตปรารถนาสัมมาสัมโพธิญาณ ย้อนอดีตไปหลายหลายโกฏีกัปกว่าจะได้เป็นพระพุทธเจ้า ได้สร้างบารมีเต็มบริบูรณ์ กว่าที่เราจะได้รู้จักพระธรรมคำสอนแปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์ พระธรรมอันมี

ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ล้วนเกิดจากเหตุ คือบารมีของพระพุทธเจ้า ที่ทรงบำเพ็ญมาทั้งสิ้น หนังสือสัมภารวิบาก เล่มนี้ ทำให้ผู้อ่านรู้จักพระพุทธเจ้า ทำให้เข้าใจความเป็นเหตุเป็นผล ของพระรัตนตรัย ดังนั้นเมื่อเข้าใจดีแล้ว สัทธรรมปฏิรูปกัถี การกล่าวต่อ การทำลาย ด้วยความหวังดี ก็จะไม่บางลงไปได้ เพราะเข้าใจรัตนที่หนึ่งดี ก็จะช่วยรักษารัตนที่สอง และที่สามไว้ ให้สืบต่อไปชั่วกาลนาน ดังพระพุทธพจน์ตรัสในมหาปรินิพพานสมัยว่า “ธรรมวินัยที่เราบัญญัติแล้ว จักเป็นศาสดาของท่านทั้งหลาย” (ที.ม. (ไทย) 10/216/164) แสดงว่าแม้พระองค์ ทรงดับขันธปรินิพพานมาแล้ว 2565 ปี พระธรรมวินัยยังดำรงอยู่ เพื่อให้พุทธบริษัทปฏิบัติถูก ดำเนินตนให้ถูก ทางได้ แล้วก็ประกาศความที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ดี ความที่พระธรรมเป็นธรรมที่สมควร และความที่พระสงฆ์ ปฏิบัติถูก

หนังสือเล่มนี้มีขนาดประมาณครึ่ง A4 จัดพิมพ์โดย คณะสงฆ์กรุงเทพมหานครและพุทธศาสนิกชน ทั่วไป มีความหนา 367 หน้า ปกแข็ง ปกหน้ามีชื่อหนังสือ สัมภารวิบาก ชื่อรอง กว่าจักเป็นพระพุทธเจ้า สีทอง อยู่ด้านล่าง ด้านบนเป็นภาพปก มีภาพวาดการ์ตูนลายไทย เป็นภาพวาดนายสำเภาหนุ่มแบกมารดาว่ายข้าม มหาสมุทร ซึ่งเป็นชาติแรกของพระพุทธเจ้าที่ตั้งจิตปรารถนาความเป็นพระพุทธเจ้า และหนังสือเล่มนี้ ได้ จัดแบ่งออกเป็น 6 ตอน มีนิทานทั้งหมด 16 เรื่อง ในตอนที่ 6 ภาคผนวก ว่าด้วยปัญหา มีตารางแสดง 4 อสงไขย แสนกัป และมีตารางแสดงการนับสังขยาคุณท้ายเล่ม

โครงสร้างหรือเนื้อหา

หนังสือ “สัมภารวิบาก ชื่อรอง กว่าจักเป็นพระพุทธเจ้า” ใจความสำคัญ ของบทความนี้ ประกอบด้วยเนื้อหา 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 กัปปกถา กล่าวด้วยเรื่องกัปต่างๆ

การกำหนดเริ่มกาลเมื่อพุทธจักรโพธิสัตว์เจ้า นึกปณิธานว่าจะขอตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้านี้ก็อยู่แต่ใน พระหฤทัย แต่ยังมีอกพระวาจา นานนับได้ 7 อสงไขยกัป

จากนั้นเปล่งอุทานวาจาออกปรารถนาพุทธภูมิได้ กำหนดออกแต่พระวาจาปรารถนาเฉพาะต่อพุทธ ภูมิได้แล้วนั้น นานนับได้ 9 อสงไขยกัป

แล้วจึงปรารถนาพร้อมทั้งกายวาจาและใจได้ กำหนดแต่พระองค์ปรารถนาพร้อมด้วยกายวาจาและ ใจดังนั้นได้แล้ว นานนับได้ 4 อสงไขยเศษแสนกัป จึงได้ตรัสเป็นองค์พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราทั้ง ปวง

หากกำหนดรวมทั้งสิ้นด้วยกันนานนับได้ 20 อสงไขยเศษแสนกัป จึงได้ตรัสเป็นพระสรเพชญพุทธ เจ้า ทรงนามพระศรีศากยมุนีโคดมบรมไตรโลกุตตมาจารย์ นับเป็นเวลาที่ยาวนาน ซึ่ง 1 อสงไขย หากนับเป็น จำนวนปริมาณ คือ 1 ตามด้วยเลขศูนย์ 140 ตัว

ตอนที่ 2 นิทานกถา กล่าวด้วยเรื่องเหตุของความเป็นพระพุทธเจ้า มีนิทาน 2 คือ พาทิรนิทาน และมหานิทาน คือเรื่องราวกล่าวถึงพระชาติของพระบรมโพธิสัตว์ เมื่อแรกยังมีได้ตั้งพระหฤทัยว่าจะตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า เหตุยังมีได้ประสบพบพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในกาลก่อน

2.1 พาทิรนิทาน ว่าด้วยความปรารถนาที่มีใช้ต่อพระพักตร์ 4 เรื่อง มีดังนี้

2.1.1 เรื่อง นายสำเภาหนุ่มแบกมารดาว่ายข้ามมหาสมุทร

ณ เมื่ออดีตกาลพระบรมโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นมาณพหนุ่ม ณ ตระกูลเชื้อใจ แขวงคันธรชนบท เมื่อบิดาถึงอนิจกรรมแล้ว พระบรมโพธิสัตว์ก็ไม่ประมาท หมั่นดูแลเอาใจใส่มารดา หาหักไม้ ใบผัก นำมาขายเพื่อจ่ายได้อาหารเลี้ยงดูมารดาและนึกเป็นห่วงว่าตอนนี้ยังมีเรี่ยวแรงประกอบกรงาน หากแก่ตัวกำลังถดถอยคงทำงานแบบนี้ไม่ได้ จึงเข้าไปพบพ่อค้าผู้ใหญ่นายสำเภาและขอเดินทางไปสุวรรณภูมิด้วย เมื่อเห็นรูปสมบัติพระบรมโพธิสัตว์นั้นไพบูลย์อุดมสมบูรณ์เป็นผู้มีกำลังทั้งกายและปรีชาจึงรับอนุเคราะห์ ให้ทั้งค่าจ้างเสบียงอาหารและทรัพย์อื่น ยินดีให้เดินทางไปสุวรรณภูมิพร้อมด้วยมารดา เมื่อสำเภาแล่นไปในมหาสมุทรได้ 7 วัน เกิดลมพายุใหญ่สำเภาอัปปาง คนบนเรือเสียชีวิตจำนวนมาก พระบรมโพธิสัตว์โผนกระโจนเพื่อรักษาชีวิตพร้อมให้มารดานั่งเหนือบ่าอ่าวข้ามมหาสมุทร สู้ดทน พยายามอุตสาเหฝ่ากำลังน้ำที่เขียวเค็ม คลื่นใหญ่โดย ณ กาลนั้นท้าวสุทธาวาส มหาพรหมในชั้นออกนิชฐภพ ได้รู้ว่กาลล่วงไปสงไขยกัป 1 แล้ว ยังมีได้มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้สักพระองค์หนึ่งเลย เมื่อเล็งเห็นบุรุษบริจาคนมชีพเพื่อประโยชน์แก่มารดา สละชีวิตตนเพื่อจะพามารดาให้ถึงฝั่ง เป็นบุคคลผู้มีใจพยายามมั่นคง นับว่าเป็นผู้สามารถในพุทธกรณธรรม ท้าวมหาพรหมก็คลจิต ให้พระโพธิสัตว์นิกปณิธานปรารถนาพุทธภูมิ ณ เวลานั้นเมื่อสะพายมารดาว่ายประสบหมู่คลื่นจนจะหมดเรี่ยวแรง ด้วยอำนาจแห่งน้ำพระหฤทัยที่ท้าวมหาพรหมให้นึกก็บังเกิดว่ ถ้าเราถึงแก่ชีวิตในมหาสมุทรกับมารดา ขอให้กุศลที่แบกเป็นปัจจัยให้ถึงพระโพธิญาณ เราจะพึงทำสัตว์ทั้งหลายให้ตรัสรู้ด้วย อนึ่งเมื่อเราเปลื้องตนออกจากวิภวสงสารแล้ว เราก็จะพึงทำสัตว์ให้เปลื้องตนพ้นจากสงสารด้วย คิดฉะนี้แล้วพระองค์ก็ทรงอุตสาเหแบกมารดาว่ายข้ามมหาสมุทร 3 วันจึงถึงฝั่ง และได้เลี้ยงดูมารดาด้วยความยากอุตสาเหจนสิ้นชีวิต แล้วพระองค์ก็ได้ขึ้นไปบังเกิดในสุคติ

2.1.2 เรื่อง พระเจ้าสัตตตะปาปะ หรือพระเจ้าคชปิยะ

เมื่อสมัย พระบรมโพธิสัตว์เจ้าจุติจากเทวโลก ได้มาบังเกิดในชาติตติยตระกูล ณ เมืองสิริมตี ทรงเป็นกษัตริย์พระนามว่าสัตตตะปาปะนราธิราช มีพระหฤทัยรักใคร่ในหัตถิพาหนะ หากทรงสดับว่ามีมลลคชสารประเสริฐอยู่ที่ใดก็จะทรงอุตสาเหเสด็จไปประทับแรม

เมื่อครั้งพญาคชาธารได้กลืนอายนางพังทั้งหลายเกิดความเมามน คลุ้มคลั่งพังค้ายแล้วลุยเล่นเข้าป่าไปด้วยเร้าร้อนด้วยราคะกิเลส ครั้นไปทันนางช้างเถื่อนในไพร่ สำเร็จมโนรทประสงค์ของตนแล้วจึงกลับมาจากนั้นนายหัตถาจารย์แสดงมนต์ให้ช้างงจับเอาก่อนเหล็กถูกเป็นเปลวไฟก็ยังยอมทนเพราะเหตุกลัวนายหัตถาจารย์ พระองค์กลัวว่าพญาช้างจะถึงแก่ภรรณจึงสั่งให้นายหัตถาจารย์บอกให้พญานาคเขนทร์ทั้ง ก้อนเหล็กนั้นเสีย พระองค์ทรงรำพึงและสังเวชในพระราชหฤทัยแสนทวิ จึงเปล่งวาทิว่า โอหนอ สมเพชนักหนา

ด้วยฝูงสัตว์ทั้งหลายมาติดต้องข้องขัดอยู่ด้วยราคะด่ากฤษณากองกิเลส คือราคะนี้มีพิษพิลึกพิ๊งกล้ายิ่งนัก ราคะคือความกำหนัดนี้ย่อมมีอาทินวโทษเป็นอันมาก ก็เพราะเพลิงราคะมีกำลังหยาบซำกล้ำแข่งร้อนรุ่มสมุทรวงสัตว์ทั้งหลายอยู่อย่างนี้นั้นเป็นเหตุ สัตว์ทั้งหลายอาศัยราคากิเลสนี้และมาย่ำยีบีฑา (เบียดเบียน) นำทุกข์มาท่วมถมให้จมอยู่ในโลกโอฆสงสาร (การเวียนเกิดเวียนตายในห้วงของกิเลส) ไม่สิ้นสุดลงได้ เพราะสัตว์ทั้งหลายอาศัยราคากิเลสจึงเป็นเหตุให้ไปตกหมกหม้อยู่ในมหานรกทั้ง 8 ขุม เมื่อพระองค์ตรัสแสดงโดยเห็นโทษแห่งราคากิเลสแล้วทรงคำนึงในพระทัยว่า สัตว์ทั้งหลายในโลกสันนิวาสนี้ จักพ้นจากวิญญูทุกข์ได้ด้วยธรรมประการใด ทรงเห็นแน่ในพระหฤทัยว่า ธรรมทั้งหลายนอกจากพุทธรณธรรมคือภูมิปัญชาแล้ว ก็ไม่เห็นว่าจะมี เพราะฉะนั้นพระองค์จึงหึงพระหฤทัยลงเทียง ถือเอาพุทธรณภูมิปัญชาว่า เราได้ตรัสรู้พระโพธิญาณแล้ว ก็จักทำสัตว์ให้ตรัสรู้ด้วย เราพ้นแล้วจากทุกข์ในสังสารวัฏ เราก็จักทำสัตว์ให้พ้นจากทุกข์ในสังสารวัฏได้ด้วยกัน จากนั้นก็ทรงสละราชสมบัติ เทียวไปสู่ป่าหิมวันต์ แล้วก็ทรงบรรพชาเป็นดาบส ปฏิบัติอยู่ตราบเท่าพระชนมายุชยแล้วก็ได้ขึ้นไปบังเกิดในสวรรค์เทวโลก

2.1.3 เรื่อง พระพรหมดาบส

พระบรมโพธิสัตว์ครั้งจุติจากเทวโลก เกิดในตระกูลพราหมณ์ชื่อว่าสาลินี ณ แคว้นมคธราช เมื่อเจริญวัยก็ศึกษาสำเร็จในไตรเวทาค์ได้เป็นอาจารย์แห่งพราหมณ์มานพทั้งหลาย 500 เมื่อมารดาบิดาล่วงแล้วก็แบ่งปันสละสรรพสมบัติทั้งสิ้นแล้วสละขรวาสวิสัย บรรพชาเป็นดาบส จากนั้นพราหมณ์มานพอื่นทั้ง 500 ก็ออกบรรพชาตาม วันหนึ่งพระบรมโพธิสัตว์ได้ขึ้นไปบ้นพรภูมาเพื่อจะแสวงหาผลไม้ พบแม่เสือที่กำลังหิวโซ ไม่ช้านานต้องกินลูกเสือน้อยของตนเป็นอาหาร พระบรมโพธิสัตว์แลเห็นอาการแม่เสือ แลนึกถึงร่างกายตน ทรงรำพึงว่าร่างกายนี้เปล่าจากแก่นสาร มีแต่โรค ขรา กายนี้เป็นที่เกิดแห่งกองทุกข์ เมื่อนึกไปก็ให้เห็นพุทธรณธรรม ก็เข้าพระหฤทัยว่าขึ้นชื่อว่าพุทธรณธรรมนี้ ถ้าพุทธรูปบุคคลใดไม่สามารถที่จะกระทำการที่บุคคลอื่นทำได้ยาก บริจาคสิ่งที่บุคคลอื่นบริจาคได้ยาก ให้ทานอันบุคคลอื่นให้ได้ยาก อดกลั้นกรรมอันบุคคลอื่นอดกลั้นได้ยาก แล้วจึงจะเป็นพระพุทเจ้าได้ เราจักให้สรีระของเรากับทั้งชีวิตนี้ให้เป็นทานแก่แม่เสือดาวนี้ เพื่อประโยชน์จะให้เกิดเป็นการเกื้อหนุนแก่สัตว์ทั้งปวง เราจะเป็นห่วงอันใด ทรงคำนึงดังนี้แล้ว จึงทรงตั้งจิตอธิษฐานว่า ด้วยบุญกรรมนี้ ขอเราจงได้ตรัสเป็นพระพุทเจ้าในอนาคตกาล ให้เราได้นำสัตว์ทั้งหลายให้ถึงความระงับดับทุกข์ในสังสารวัฏนี้เถิด แล้วพระองค์จึงโจนจากยอดมณฑรภูมา ตกลงเฉพาะหน้าเสือโคร่งแม่ลูกอ่อน

พระบรมโพธิสัตว์เมื่อทำลายขันธชาติชีวิตินทรีย์แล้วก็ได้ขึ้นไปบังเกิดในสุราลัยสถาน บรรดาเทพทุกอมรพิณามีสมาเจต้าวสุขัมบดีและพรหมสุทธาวาสเป็นประธาน ต่างพระองค์ก็แซ่ซ้องสาธุการ กระทำอนุโมทนาสนั่นทั่วทั้งหมื่นโลกธาตุ

2.1.4 เรื่อง พระราชบุตรวิธวาน้ำมันมัลลพิณรุฑกาด

พระบรมโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นช่างทอง กำเนิดในตระกูลช่างทอง เป็นผู้ฉลาด ทรงรูปสิริเลิศล้ำบุรุษ แต่เกิดต้องตาต้องใจนางกาญจนาวิธซึ่งมีสามีอยู่แล้ว วางกลอุบายจนได้อยู่ร่วมภิรมย์สังวาสกามารตี สมมโนรถ (อยู่ด้วยกันตามประสงค์) เป็นเวลา 3 เดือน เนื่องด้วยราคาคหิเลสนี้ พระบรมโพธิสัตว์ต้องตกนรก

เพราะอาจิณกรรมกายทุจริต (กรรมที่บุคคลสั่งสมไว้) ได้เสวยทุกขเวทนาแสนสาหัสในอบายภูมิ 4 นานนับถึง 14 กัป จากนั้นเมื่อจุติจากนรก แล้วเกิดเป็นกระเทย 500 ชาติ เป็นพา 500 ชาติ เป็นโค 500 ชาติ เพราะอำนาจเศษอุกศลปรหรรกรรม (การประพฤติล่วงเมียมคนอื่น) แล้วจึงเกิดเป็นกนิษฐภคินีของพระปูลานที่ปิงกร พุทธเจ้า ชื่อว่าพระนางสมิตตาผู้มีกมลประสาทโสมนัสศรัทธาถวายน้ำมันพันธุ์ผักกาด เมื่อจัดถวายพระคุณเจ้า ได้น้อมพระเศศถวายอภิวาท ตั้งปณิธานปรารภว่า ด้วยเดชะอาณิสสผลทานนี้เป็นปัจจัย นานไปในอนาคต จักขอได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าพระองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่าสิทธัตถะ เหมือนด้วยชื่อแห่งน้ำมันพันธุ์ผักกาดนี้

2.2 มหานิทาน ว่าด้วยความปรารถนาต่อพระพักตร์ 3 เรื่อง มีดังนี้

2.2.1 เรื่อง พระเจ้าอรดีเทวราช (หรือพระเจ้าอติเทพ) เป็นจิตตปณิธานครั้งแรก

เมื่อครั้งพระบรมโพธิสัตว์จุติจากพระชาติที่เป็นพระราชบุตรหลานในสงส์ที่ได้ถวายน้ำมันพันธุ์ผักกาด ตามสงส์ ก็ได้ไปบังเกิดเป็นเทพบุตร เสวยทิพยสมบัติเป็นบรมสุขอยู่ในชั้นดุสิต เจริญพระชนม์กำหนดนับได้ 57 โภกวิ กับเศษ 60 แสนปี แล้วจุติจากดุสิตสวรรค์ ณ กาลเมื่อถึงนันทะอสงไขยกัป ซึ่งมีสารมณฑกัป (มีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ 4 พระองค์) 1 บังเกิดขึ้น ครั้นนั้นพระบรมโพธิสัตว์ได้เสวยพระชาติกำเนิดในราชตระกูล ในกัณฐกนคร เป็นบรมกษัตริย์ ทรงพระนามพระเจ้าอรดีเทวราชขบพิตร ดำรงราชกิจโดยทศพิธราชธรรม ด้วยอานุภาพปสาทรศรัทธา ทรงตั้งพุทธภูมิปณิธานไว้แก่ใจ ได้อธิการยิ่งใหญ่ในมหาทานบารมีและสมาทานเบญจศีลอุโบสถกรรม บำเพ็ญกุศลธรรมสุจริตเป็นนิตยกาล มุ่งต่อพุทธภูมิปณิธานเที่ยงแท้ในพระหฤทัยอย่างเดียว และได้มาเสวยชาติกำเนิดพบพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงทำทานบารมี ทรงทำพุทธภูมิปณิธาน ในสำนักแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกๆพระองค์ ภายในอสงไขยกัปทั้ง 7 รวมนับได้ 1 แสน 2 หมื่น 5 พันพระองค์

2.2.2 เรื่อง พระเจ้าสาคร เป็นวชิปณิธานครั้งแรก

ในกาลก่อนแห่งสุญญกัป พระบรมโพธิสัตว์ทรงท่องเที่ยวอยู่ในสวรรค์และมนุษย์ เมื่อพระองค์ได้บังเกิดเป็นมนุษย์ได้บรรพชาเป็นดาบส บำเพ็ญกุศลสมาธิกรรมภาวนา ได้ปฐมญาณภูมิพรหม ชมฉานสุขอยู่จนสิ้นพระชนมายุกับ 1 แล้วจึงได้จุติจากชั้นพรหมโลกลงมาด้วยเดชานุภาพผลานิสงส์ ที่พระองค์ได้ทรงสั่งสมสุจริตธรรมเป็นอันมากหากอำนาจผล พระองค์ก็ได้กำเนิดในตระกูลกษัตริย์ ณ รัฏฐวดีมหานคร นามพระเจ้าสาครราช พระบรมโพธิสัตว์ดำรงสิริราชสมบัติสืบชาติตวยวงศ์โดยทศพิธราชธรรม ทุกวันพระ ทรงสดมภ์รักษาศีลอุโบสถ และได้ทรงสดับพระธรรมเทศนาจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามศากยมนีโคดม พระบรมโพธิสัตว์ได้ทรงทำวชิปณิธานว่าหากพระองค์ได้เป็นพระสัพพัญญู ผู้ล่วงพ้นสังสารทุกข์แล้ว และย่อมจะยังสัตว์ทั้งหลายให้ล่วงพ้นจากสังสารได้ด้วย ลำดับนั้น สมเด็จพระปูลานศากยมนีจึงพิจารณาที่ทรงทราบ ว่า ความปณิธานของพุทธังกูรโพธิสัตว์ กำหนดแต่สารมณฑกัปนี้ไปอีก 13 อสงไขย เศษแสนกัป ในระหว่างที่สุตกาลนั้น จะมีภัททกัป ซึ่งรองรับพระพุทธเจ้าได้ถึง 5 พระองค์บังเกิดขึ้น จะได้เป็นพระพุทธเจ้า ทรงพระนามว่าศากยมนีโคดม ถ้าหากพระองค์มีพระราชประสงค์พระสัพพัญญุตญาณแล้ว ให้ทรงบำเพ็ญบารมี 30 ทศให้เต็ม หลังจากสดับพุทธพยากรณ์ พระองค์ทรงสละราชสมบัติ ออกบรรพชา ศึกษาในทางคันถธุระขำขันานูในไตรปิฎกแล้วจึง

บำเพ็ญเพียรในสมณกรรมฐานภาวนา ทำฌานอภิญญามีให้เสื่อม สิ้นพระชนมายุแล้ว ก็ขึ้นไปบังเกิดในรูปาพจรพรหมโลก

2.2.3 เรื่อง สุเมธดาบส เป็นกบฏจิตนิทาน และได้รับพยากรณ์ครั้งแรก

กาลต่อมาสองไขยกัป 4 มี 1) เสลอสองไขยกัป 2) โอภาสสองไขยกัป 3) ขยอสองไขยกัป 4) รุจิรสองไขยกัป ซึ่งกาลนี้พระพุทธรูปโพธิสัตว์ได้ทรงกระทำพุทธภูมิกับนิทานพร้อมด้วยทวาร 3

ในอสองไขยกัปเบื้องต้นคือเสลอสองไขยกัปนี้ มีสารมณฑลกับ 1 บังเกิด ทรงพระสัมมาสัมพุทธเจ้า 4 พระองค์ คือ

1) พระตันหังกร ทรงพระชนมายุอยู่เที่ยวโปรดพุทธเวไนยสัตว์สิ้นแสนปี ก็เสด็จดับขันธปรินิพพาน ครั้นในสมัยนี้พระเมธังกรโพธิสัตว์ ได้ทรงทำอภิกขารานินหาร ในสำนักแห่งพระตันหังกรสัมพุทธเจ้า แต่ยังไม่หาได้พุทธพยากรณ์ไม่

2) พระเมธังกร ทรงดำรงพระชนมายุทำพุทธกิจอยู่สิ้น 9 หมื่นปี แล้วก็เสด็จดับขันธปรินิพพาน ในครั้งสมัยนี้ พระบรมโพธิสัตว์ก็ได้ทรงทำอภิกขารานินหารบารมี ในสำนักแห่งพระเมธังกรสัมพุทธเจ้า แต่ยังไม่หาได้พุทธพยากรณ์ไม่

3) พระสรณังกร ทรงพระชนมายุทำพุทธกิจสิ้นกาล 3 หมื่น 7 พันปี แล้วก็เสด็จดับขันธปรินิพพาน ครั้นสมัยนี้ พระบรมโพธิสัตว์ก็ได้ทรงทำอภิกขารานินหารบารมี ในสำนักแห่งพระสรณังกรสัมพุทธเจ้า แต่ก็ยังไม่หาได้พุทธพยากรณ์ไม่

4) พระทีปังกร ณ กาลนั้นพระบรมโพธิสัตว์เกิดเป็นสุเมธพราหมณ์ เลี้ยงพระชนม์ชีพด้วยใบและผลาผลพฤษ์ เจริญกุศลบริกรรมทำอภิญญา 5 และสมาบัติ 8 ให้บริบูรณ์ในสันดาน ได้ทรงทำอภิกขารานินหารอริฐานอุทิสชีวิตถวายแด่พระพุทธรูป ครั้นนั้นสมเด็จพระทีปังกรสัมพุทธเจ้าเมื่อเสด็จมาอยู่ ณ เบื้องเศียรเกล้าของพระสุเมธพราหมณ์ ได้ตรัสพยากรณ์ มีพระพุทธรูปดำรัสว่า ถ้าเราท่านทั้งหลายแคล้วคลาดจากอมตธรรม ณ สำนักพระบรมโลกนาถองค์นี้แล้ว และท่องเที่ยวอยู่ ณ ภพสงสารนานไปในอนาคตจะมีกำหนดเพียงพุทธศาสนาของพระดาบสนี้ เมื่อสดับฟังเช่นนั้นแล้ว พระสุเมธดาบสจึงพิจารณาประจักษ์ด้วยปัญญา เตือนสติแก่ตนว่าหากมีจิตใคร่จะไปให้ถึงพุทธภูมิโพธิญาณ ต้องสมาทานถือเอาบารมีตามลำดับดังนี้ 1) ทานบารมีธรรม 2) ศีลบารมี 3) เนกขัมมบารมีธรรม 4) ปัญญาบารมี 5) วิริยบารมี 6) ขันติบารมี 7) สัจจบารมี 8) อริฐานบารมี 9) เมตตาบารมี 10) อุเบกขาบารมี และยังทรงพิจารณาต่อไปเพื่อให้ชำนาญเป็นอันดี แล้วได้จำแนกออกเป็นตริยางค์ คือจัดเป็นขั้นต้น (เนื่องด้วยวัตถุและทรัพย์นอกกาย) ปานกลาง (เนื่องด้วยเลือดเนื้ออวัยวะ) และเป็นอย่างยิ่ง (เนื่องด้วยชีวิต) ปันให้เป็น 30 สิ่งออกไป เรียกรวมเข้าด้วยกันทั้งสิ้นจึงเป็นพระสมมติสบบารมี 30 ทศ ครั้นนั้นพระบรมโพธิสัตว์ เมื่อเทพตามนุษย์นิกร สโมสรประชุมกันทำสักการบูชา และอำนวยการปฏิบัติด้วยประการนั้น ครั้นลุกขึ้นจากอาสน์ด้วยความปรีดาว่า กาลยังอีก 4 สองไขยกัปเศษแสนกัปเท่านั้น พระองค์จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า จึงอธิษฐานมั่นด้วยวิริยบารมีหน่วงพระพุทธานุสติเป็นอารมณ์

น้อมกายบ้ายพักตร์เฉพาะทิศเป็นที่สถิตแห่งพระพุทธเจ้าแล้ว ก็ไปสู่หิมวันตประเทศโดยทางอากาศ อยู่เจริญ
อภิญญาณสมาบัติมิให้เสื่อม สิ้นพระชนมายุ แล้วก็ไปบังเกิดในพรหมโลก

ตอนที่ 3 โพธิ์สัมภารกถา กล่าวด้วยเรื่องการสั่งสมบารมี ในระหว่าง 4 อสงไขยแสนกัป

3.1 เมื่อครั้งสมัยสารมณฑกัป สุดท้ายคือศาสนาพระพุทธปางกรล่งไป จึงเป็นสูญญอสงไขย (ไม่มี
พุทธะ) มีเสลอสองไขยมหากัปที่ 1

3.2 จากนั้นเป็นสารกัป มีพระโกณฑัญญ์สัมพุทธเจ้า ได้พยากรณ์พระบรมโพธิสัตว์ซึ่งกาลนั้น
เสวยพระชาติเป็นพระเจ้าวิชิตาวิมหาราชาธิราช ว่าคือหน่อพระชินศรีโพธิสัตว์ สืบไปในอนาคตกาล พระองค์
จะได้ตรัสเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระนามพระโคตมบรมม

3.3 เมื่อสิ้นสารกัป จึงบังเกิดภาสองไขยมหากัปที่ 2 เป็นสูญญอสงไขยกัป

3.4 ต่อมาจึงมีสารมณฑกัป ทรงพระพุทธเจ้า 4 พระองค์ คือ

1) พระสมุณคละ ในกาลนั้น พระบรมโพธิสัตว์ได้เสวยพระชาติกำเนิดในตระกูลพราหมณ์ทรง
พระนามสุริยพราหมณ์ ได้ทรงบำเพ็ญอามิสมหาทาน ครั้งนั้นสมเด็จพระสมุณคละพุทธเจ้าได้ประทานพุทธ
พยากรณ์ว่า กาลล่วงไปในอนาคต กำหนดได้ 2 อสงไขยเศษแสนกัป กาลนั้นแลพระมหามหามุขพราหมณ์สุริย
พราหมณ์จะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระนามพระโคตม

2) พระสมุณะ กาลนั้นพระพุทธองค์โพธิสัตว์ กำเนิดในภุมมคระกุล นามพญาอดุลยวาสุกรี มี
มหิทธิศักดิ์านุภาพยิ่งใหญ่ ได้เป็นอัสสราธิปไตยในนาคพิภพ เมื่อออกจากราชาพิภพมาถวายทิพยภาษามีสิ่งาม
ประเสริฐแก่สมเด็จพระสมุณสัมมาสัมพุทธเจ้ากับทั้งสงฆ์บริวารประมาณ 90 แสนโกฏิ สมเด็จพระศาสดาจารย์
ก็ได้ทรงทำพุทธพยากรณ์ว่า พญาอดุลยนาคราชนี้ นานไปในอนาคตกาลกำหนด 2 อสงไขยเศษแสนกัปแล้วจะ
ตรัสรู้เป็นพระสัพพัญญูพระองค์หนึ่ง ทรงพระนามพระศรีศากยมุนีโคตม

3) พระเวตตะ ณ กาลนั้นพระพุทธองค์โพธิสัตว์ เสวยพระชาติกำเนิดในตระกูลพราหมณ์ ทรงนา
อติเทวมาณพ ได้สดับมธุระธรรมกถา เลื่อมใสได้ตั้งอยู่ในไตรสรณคมน์ ยกมือขึ้นเหนืออุตตมงค์ แล้วเปลื้องอุตต
ราสงค์ ออกทำสักการบูชาพระสัทธรรมเทศนา ในขณะนั้น สมเด็จพระเวตพุทธเจ้า ได้ดำรัสพุทธพยากรณ์ว่า
อติเทวมาณพนี้ นานไปในอนาคตจักได้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์หนึ่ง ทรงพระนามศรีศากยมุนีโคตม

4) พระโสภิตะ กาลนั้น พระบรมโพธิสัตว์ได้เสวยพระชาติกำเนิดในตระกูลพราหมณ์มหาศาล
นามว่าอชิตมาณพ ได้สดับมธุระธรรมกถาแล้ว ดำรงอยู่ในไตรสรณคมน์ บริจาคมหาทานแก่พระภิกษุสงฆ์ สมเด็จพระ
พระโสภิตพุทธเจ้าได้พุทธพยากรณ์ว่า อชิตพราหมณ์นี้นานไปในอนาคตกำหนดอีก 2 อสงไขยแสนกัป จักได้
ตรัสเป็นพระพุทธเจ้าองค์หนึ่ง ทรงพระนามพระศาถามุนี

3.5 ครั้นต่อมาในวรกัป มีพระพุทธเจ้า 3 พระองค์ คือ 1) สมัยพระอนิมทัสสีพุทธเจ้า ครั้งนั้นพระ
บรมโพธิสัตว์เสวยพระชาติกำเนิดเป็นพญาอักษเสนาบดี 2) สมัยพระปทุมพุทธเจ้า ในกาลนั้นพระบรมโพธิสัตว์
เสวยพระชาติกำเนิดเป็นพญาไกรสรสิงหาราช 3) สมัยพระนารถพุทธเจ้า ครั้งนั้นพระบรมโพธิสัตว์เป็นฤๅษี

3.6 ต่อจากวรกัปอีก 1 สูญญอสงไขย ไม่มีพุทธะ

3.7 จากนั้นสมัยมณฑกัป มีพระปฐมุตตรพุทธเจ้า ครั้นนั้นพระบรมโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นชฎิลดาบส

3.8 เมื่อสิ้นสารกัป จึงมีสุญญมหากัปเกิดขึ้นในระหว่างนั้นอีก 3 หมื่นมหากัป และหลังจากนั้นจึงมีมณฑกัป บังเกิดมีพระพุทธเจ้า 2 พระองค์ คือ 1) พระสุเมธพุทธเจ้า ครั้นนั้นพระบรมโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นมาณพนามว่าอุตตรมาณพ 2) พระสุชาติพุทธเจ้า ในครั้งนั้นพระบรมโพธิสัตว์ได้เสวยพระชาติเป็นบรมจักรพรรดิราชทรงมहिทธิอำนาจแผ่ไปในทวีป 4

3.9 เมื่อสิ้นกาลแห่งมณฑกัป มีสุญญอุสงโขยกัปบังเกิดขึ้น 6 หมื่น 9 พัน 8 ร้อย 82 มหากัป กาลเว้นว่างจากพุทธกาล แล้วจึงมีวรกัปบังเกิด มีพระพุทธเจ้า 3 พระองค์ คือ 1) พระปิยทัสสีสัมพุทธเจ้า ครั้นนั้นพระบรมโพธิสัตว์เป็นพราหมณ์มาณพ 2) พระอัทธทัสสีสัมพุทธเจ้า กาลนั้นพระบรมโพธิสัตว์เป็นดาบส 3) พระธัมมทัสสีสัมพุทธองค์ ครั้นนั้นพระบรมโพธิสัตว์เป็นองค์อมรินทร์

3.10 เมื่อสิ้นวรกัปแล้ว มีสุญญมหากัปคั่นระหว่างนั้นอีก 24 มหากัป แล้วจึงมีมณฑกัปบังเกิด ในที่สุด 94 กัปเมื่อนับถอยจากภัททกัปไป มีพระสิทธัตถสัมมาสัมพุทธเจ้า ครั้นนั้นพระบรมโพธิสัตว์เป็นฤๅษี มีนามว่ามังคลดาบส

3.11 หลังสิ้นมณฑกัป มีสุญญอุสงโขยมหากัปคั่น 2 มหากัป แล้วจึงมีมณฑกัปบังเกิดขึ้น นับถอยหลังจากภัททกัป 92 กัป มีพระพุทธเจ้า 2 พระองค์ 1) พระติสสสัมมาสัมพุทธเจ้า ครั้นนั้นพระบรมโพธิสัตว์เกิดในชาติตติยวงศ์ ทรงนามสุชาติบรมกษัตริย์ ได้ทรงสละสิริราชสมบัติออกบรรพชาเป็นดาบส 2) พระปุสสสัมพุทธเจ้า กาลนั้น พระบรมโพธิสัตว์เสวยพระชาติในชาติตติยวงศ์ ทรงพระนามวิจิตบรมกษัตริย์ ได้ทรงละมไหศุรยสมบัติ ออกบรรพชาในสำนักพระปุสสศาสดาจารย์เจ้า

3.12 เมื่อสิ้นกาลมณฑกัป จึงบังเกิดสารกัป มีพระพุทธเจ้าพระองค์เดียวคือ พระวิปัสสีสัมมาสัมพุทธเจ้า ครั้นนั้นพระบรมโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นฤๅษีคนราชนามว่าอตุลยนาคราชอุรคินทร

3.13 เมื่อสิ้นสารกัป มีสุญญมหากัปคั่น 60 มหากัป แล้วจึงมีมณฑกัป มีพระพุทธเจ้า 2 พระองค์ คือ 1) พระสิขีสัมพุทธเจ้า ครั้นนั้นพระบรมโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นบรมกษัตริย์ทรงพระนามพระเจ้าอรินทมราชาราช 2) พระเวสสฐสัมพุทธเจ้า ครั้นนั้นพระบรมโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นบรมกษัตริย์ทรงพระนามสุทัสสนะ

3.14 เมื่อสิ้นมณฑกัปหลังพระเวสสฐสัมพุทธเจ้า เกิดสุญญมหากัป 31 กัป จึงบังเกิดภัททกัป อันเป็นปัจจุบันนี้ ซึ่งมีพระพุทธเจ้า 5 พระองค์ 1) พระกกุสันธพุทธเจ้า ครั้นนั้นพระบรมโพธิสัตว์เกิดในชาติตติยราชวงศ์ทรงพระนามเขมณราชาราช 2) พระโกนาคมพุทธเจ้า ครั้นนั้นพระบรมโพธิสัตว์เป็นบรมชาติตติยาธิบดี มีพระนามว่าพระเจ้าบรรพต 3) พระกัสสปพุทธเจ้า ครั้นนั้นพระบรมโพธิสัตว์เป็นโชติปาละมาณพ ได้บรรพชาอุปสมบทเป็นชินบุตรในพระพุทธศาสนา สมเด็จพระกัสสปสัมพุทธเจ้าได้ตรัสพยากรณ์ว่าจักได้เป็นพระพุทธเจ้าทรงพระนามศากยมุนีโคดมในภัททกัปนี้

เมื่อพุทธังกูโรโธสัตว์ได้สดับพุทธพจน์จากสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า 24 พระองค์ มีพระที่ปึงกรสัมพุทธเจ้าเป็นต้น มีพระกัสสปทศพลญาณเป็นอวสาน ก็ทรงมีกมลโสมนัสปริดา อธิษฐานพุทธานิหารบาปมีสมาทานถือเทียงทศบารมีธรรมทั้ง 10 ทิศทุกภพทุกชาตินั้นๆ โดยลำดับ จนถึงได้ตรัสรู้ ณ ภัททกัปปัจจุบันนี้ และพระอริยมตไตรยจัก ในอนาคตกาล

ตอนที่ 4 พุทธมาตุกถา กล่าวด้วยเรื่องของพระพุทธรดา 2 เรื่อง 1) พุทธมาตุสัมภารกถา ว่าด้วยเรื่องการสั่งสมบารมีของพระพุทธรดา คือพระนางสิริมหามายาพุทธรดา เดิมพระนางก็ได้ปรารภนาที่พระพุทธรดาแต่ครั้งสมัยพระวิปัสสิสัมพุทธเจ้า และ 2) วิวาทมกคกถา ว่าด้วยเรื่องการอภิเษกสมรสของพระพุทธรดา ณ วันเพ็ญเดือน 4 ระหว่างสมเด็จพระสิริสุทโธทนะกับพระสิริมหามายาราชเทวี ครั้งนั้นสุททวาสมหาพรหมลงมาพร้อมด้วยเทพยดา ท้าวสหัมบดีพรหม เทพบุตรเทพธิดา ชวนกันมาร่วมในการมงคล ประกาศก้องสาธุการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ตอนที่ 5 พุทธกถา กล่าวด้วยเรื่องของพระพุทธรเจ้า 7 เรื่อง คือ

1) ตุสตีปริวัตตกถา ว่าด้วยเรื่องพระโธสัตว์ในสวรรค์ชั้นดุสิต ในพระชาติที่ 2 รองปัจฉิมภวิกาชาติเป็นเวลาแสนปีมนุษย์

2) ราชาภิเสกกถา ว่าด้วยเรื่องการขึ้นครองราชย์ของพระโธสัตว์ ครั้นเมื่อมีพระชนม์ 16 พรรษาแล้ว สมเด็จพระราชบิดาให้สร้างปราสาท 3 หลัง เสร็จแล้วจะมอบเศวตฉัตร ให้ดำรงราชสมบัติ พร้อมให้พระบรมวงศานุวงศ์ศากราชทั้งปวงแต่งพระราชธิดาส่งมาแต่พระราชโอรส แต่ทุกพระองค์ยังไม่ถวายธิดาเพราะพระสิทธัตถะอายุยังน้อยคิดว่ายังไม่ชำนาญในศิลปศาสตร์ใด แต่เมื่อพระสิทธัตถะราชกุมารได้ศึกษารอบรู้ศิลปศาสตร์และแสดงสรรพวิชาทุกสปีปะ เป็นที่ประจักษ์ในความสามารถ ฝ่ายพระศากยราชทั้งหลายได้เห็นแล้วก็โสมนัสยินดีพร้อมยอมถวายธิดาแด่มหาบุรุษเจ้า นับเป็นนางกษัตริย์ 6 หมื่น สมเด็จพระเจ้าสิริสุทโธทนะก็ราชาภิเษกพระโธสรราชกุมาร ตั้งพระพิมพาโยธธรรราชเทวีเป็นเอกอัครมเหสี ให้เสวยสิริราชสมบัติในกรุงกบิลพัสดุ์มหานคร

3) มหาภินิขณนกถา ว่าด้วยเรื่องการออกผนวชของพระโธสัตว์ เนื่องจากได้ทอดพระเนตรเห็นคนชรา เห็นคนเจ็บไข้ร้องครวญคราง เห็นคนตาย และได้พบบรรพชิต โดยนายสารถีทูลว่าบุคคลผู้ดำรงอยู่ในบรรพชิตเพศ จะยกตนออกให้พ้นวิญญูสงสารได้ และในคืนหนึ่งที่ทรงลุกจากบรรทม ทรงนั่งแล้วทอดพระเนตรดูหม่อนงาคนาฏ นอนครางนอนกรน บ่นเพื่อละเมอคว่ำหาเพื่อน บ้างนอนเบือนบิดหน้าอ้าปากเคี้ยวฟัน บ้างนางนอนน้ำลายไหล ทั้งงูและสวะไหลลุดลู่ ก็บังเกิดธรรมสังเวชเป็นกำลัง พระทัยร้อนทสลดลง จึงออกซึ่งอุทธานวจาว่า สังสารวัฏประกอบด้วยอันตราย เบียดเบียนสัตว์ ล่อลวงสัตว์ให้ลุ่มหลง สัตว์โลกทั้งปวงนี้เห็นวิปาสจึงรักใคร่ลุ่มหลงพะวงอยู่ด้วยสังสารวัฏ มิได้เบื่อหน่ายมิได้ละเสียซึ่งอาลัยอันใหญ่หลวง ในห้วงภพวงสารนี้จากนั้นจึงทรงเสด็จออกจากพระราชวังด้วยม้ากัณฐก โดยมีนายฉันทนามาตย์ถือหางม้าพากันออกไปสู่มหาภิเนษกรรม (การเสด็จออกบรรพชาของพระพุทธรเจ้า) ในเวลารাত্রี

4) ทุกกรกิริยาภาว ว่าด้วยเรื่องการทรมานตนของพระโพธิสัตว์ พระองค์ทรงค้นคว้าหาทางตรัสรู้ พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณด้วยวิธีการต่างๆ โดยบำเพ็ญเพียรทาง ทุกกรกิริยา ทรมานกายให้ลำบากอย่างยิ่ง เริ่มแต่ทรงขบฟันด้วยฟัน อัดเพดานปากด้วยลิ้น ผ่อนลมหายใจเข้าออกให้เหลือน้อยๆ แล้วกลืนลมหายใจ นานๆ จนตัวร้อนเป็นไฟเหงื่อไหลย่อย หัวใจสวิงสวาย ทรงเสวยพระกระยาหารแต่น้อยจนถึงไม่เสวยเลย ในที่สุดพระวรกายก็ซูบผอมได้รับความลำบากอย่างยิ่ง จวนเจียนพระชนม์จะแตกสลาย ถ้วนถึง 6 พรรษา นับว่าเป็นความเพียรอย่างยิ่ง ยากที่นักพรตใดๆ จะทำได้ แต่ก็ทำสำเร็จพระสัมมาสัมโพธิญาณไม่ เพราะทุกกรกิริยา ไม่ใช่ทางแห่งการตรัสรู้

5) พุทธบูชาภาว ว่าด้วยเรื่องการบูชาแก่สัมมาสัมโพธิสัตว์ โดยนางสุชาดานำถาดมธุปายาสไปถวาย ในวันก่อนวันเพ็ญเดือน 6 ประจวบวันกำหนดพระมหาบุรุษเจ้าทรงกระทำทุกกรกิริยาครบ 6 พรรชาลงในวันนั้น

6) มารวิชัยภาว ว่าด้วยเรื่องทรงชนะมาร ในกาลนั้นพญามารอิราชผู้โง่บาป ให้ธิดาทั้ง 3 ไปเล่าโลมพระมหาบุรุษ แต่ก็ถูกขับและกลับกลายเป็นคนชรา ละอายพากันกลับไป แต่พญามารอิราชยังทรงพิโรธ มีความริษยาครอบงำสันดาน ร้องป่าวรวมพลมารพร้อมสาตราวุธต่างๆ เพื่อเอาพระสิทธิธิดะมาฝากกล้างเอาดวงใจออกมาขายให้ยับ ส่วนพระมหาบุรุษตัวคนเดียว ไร้ญาติสาสดราวุธแม้แต่เทพยเจ้าทั้งหลายเกรงพญามาร ต่างก็ละทิ้งพระองค์แล้วพากันหลีกหนีไป พระมหาบุรุษจึงทรงระลึกถึงบาร์มี 30 ทศให้มาต่อสู้พญามาร พระองค์ทรงตั้งไว้ซึ่งศีลบาร์มีนั้น ทรงพระขรรค์คมกล้า กล่าวคือพระปัญญาบาร์มี ด้วยพระหัตถ์กล่าวคือ ศรัทธา ทรงกระทำสิ่งโลห์แขนป้องกันพระองค์ด้วยพระสมภารบาร์มี ตั้งพระพักตร์เป็นปกติมิได้เหลียวแลไป เบื้องซ้ายหรือขวา พญามารและเสนามารแพ้พระบาร์มีพระมหาบุรุษ และสลัดเสียซึ่งสรรพศาสตราวุธทั้งปวง แล้วยกหัตถ์นมัสการขึ้นเหนือเศียร

7) อภิสัมโพธิภาว ว่าด้วยเรื่องการตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ เมื่อพระมหาบุรุษเจ้าถึงซึ่งขัณมงคล คือผจญมารกับทั้งเสนาให้พ่ายแพ้แล้ว พระองค์กระทำมนสิการในพระอาณานิยามสติกรรมฐาน แล้วพระองค์ระลึกชาติหนหลังได้โดยละเอียดในเวลาปฐมยาม (18 นาฬิกา ถึง 4 ทุ่ม) เมื่อล่วงเข้าถึงมัชฌิมยาม (22 นาฬิกา ถึงตี 2) พระองค์ทรงพิจารณาชำระทิพยจักขุและทิพยโสตญาณ มีพระเนตรและพระกรรณประจูดังทิพย์ เห็นแจ้งประจักษ์ในสัตตสังขารทุกสิ่งทุกประการ ครั้นล่วงเข้าถึงปัจฉิมยาม (ตั้งแต่ตี 2 ถึงย่ำรุ่ง หรือ 6 นาฬิกา) พระองค์จึงปลงพระปัญญาพิจารณาปัจจัยการ คือพระปฏิจสมุปบาทธรรม ความว่าสังขารธรรมทั้งหลาย ย่อมบังเกิดแต่อวิชชาเป็นปัจจัยซึ่งมีอยู่มากนักในสันดาน อวิชชาเป็นปัจจัยให้เกิดสังขาร เพราะสังขารเป็นปัจจัย วิญญาณจึงมี เพราะวิญญาณเป็นปัจจัย นามรูปจึงมี เพราะนามรูปเป็นปัจจัย สฬายตนะจึงมี เพราะสฬายตนะเป็นปัจจัย ผัสสะจึงมี เพราะผัสสะเป็นปัจจัย เวทนาจึงมี เพราะเวทนาเป็นปัจจัย ตัณหาจึงมี เพราะตัณหาเป็นปัจจัย อุปาทานจึงมี เพราะอุปาทานเป็นปัจจัย ภพจึงมี เพราะภพเป็นปัจจัย ชาติจึงมี เพราะชาติเป็นปัจจัย ชรามรณะจึงมี ความโศก ความคร่ำครวญ ทุกข์ โทมนัส และความคับแค้นใจ ความเกิดขึ้นแห่งกองทุกข์ทั้งปวงนี้ จึงมี สรุปว่าอวิชชาตัวเดียวนี่แหละเป็นมูลเหตุให้บังเกิดกองทุกข์ทั้งปวง ดังนั้นเมื่อกำจัดกิเลส

ต้นหากกล่าวคือวิชานั้นเสียขาดแล้ว จิตน้อมห่วงเอานิพพานเป็นอารมณ์ เมื่อพระองค์ทรงพิจารณาพระปัจจุสมุปบาท ธรรมเป็นอนุโลม ปฏิโลม ถอยหน้าถอยหลังไปๆมาๆ เมื่อเวลาจนใกล้รุ่ง พระองค์ก็ได้บรรลुพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณเป็นองค์พระพุทธเจ้าในโลก

ตอนที่ 6 ภาคผนวก ว่าด้วยปัญหาถามว่าอสงไขย แปลว่าอะไร ตอบว่าการนับเลข 1 ตามด้วยเลขศูนย์ 140 ตัว ถามว่าอสงไขยมีกี่ประเภท ตอบว่ามี 2 คือสุญญอสงไขย ที่ไม่วางเปล่าจากพระพุทธเจ้า และสุญญอสงไขย ได้แก่อสงไขยที่วางเปล่าจากพระพุทธเจ้า ถามว่ากัป แปลว่าอะไร ตอบแปลว่า กำหนดอายุของเหล่าสัตว์ ถามว่ากัปมีกี่ประเภท ตอบว่ามี 4 ประเภท และท้ายภาคผนวกมีตารางแสดง 4 อสงไขย แสนกัป และมีตารางแสดงการนับสังขยาคุณ

จุดแข็ง – จุดอ่อน

1. ด้านโครงสร้างของหนังสือ

หนังสือ “สัมภารวิปาก ชื่อรอง กว่จักเป็นพระพุทธเจ้า” ผู้เขียนต้องการนำเสนอเรื่องราวของพระพุทธเจ้าพระศรีศากยมุนีโคตมบรมไตรโลกกุตตมาจารย์ เมื่อครั้งเสวยพระชาติเป็นพระโพธิสัตว์ โดยเริ่มตั้งแต่ณิกปณิธาน จนอุทานเปล่งวาจาปรารณาพุทธภูมิ แล้วกำหนดปรารณาพร้อมด้วยกาย วาจา ใจ รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 20 อสงไขยเศษแสนกัป โดยแบ่งเนื้อหาเป็นตอน ตามลำดับช่วงเวลาและปณิธานปรารณาเป็น 5 ตอน และตอนที่ 6 เป็นภาคผนวก อธิบายอสงไขย แยกพิจารณาแต่ละตอนได้ดังนี้

ตอนที่ 1 กัปปกกา เป็นการเกริ่นนำให้ผู้อ่านทราบพุทธประวัติ ให้เห็นภาพรวมว่ามี 3 กาลคือกาลเมื่อนิกปณิธาน กาลเมื่อเปล่งอุทานวาจาปรารณาพุทธภูมิ และกาลเมื่อพร้อมปรารณาพุทธภูมิทั้งกายวาจา และใจ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจและทราบว่าระยะเวลาแต่ละช่วงยาวนานเพียงใด

ตอนที่ 2 นิทานกถา เป็นการเล่าพุทธประวัติแบบนิทาน ว่าด้วยเรื่องเหตุของความเป็นพระพุทธเจ้า เมื่อครั้งแรกเริ่มปณิธานปรารณาพุทธภูมิ จนถึงจีปณิธาน กายวจิปณิธานและได้รับพยากรณ์ครั้งแรก เมื่อผู้อ่านได้ทราบที่มา และเหตุแห่งปณิธานจนถึงได้รับพยากรณ์ครั้งแรกจากสมเด็จพระที่ปึงกรสัมพุทธเจ้าว่าสุเมธภูมิมหาบุรุษจะได้ตรัสเป็นพระพุทธเจ้า ทำให้เนื้อหาที่น่าสนใจและน่าติดตามในตอนต่อไป

ตอนที่ 3 โพธิสัมภารกถา เป็นกถาว่าด้วยเรื่องการสั่งสมบารมีในระหว่าง 4 อสงไขยแสนกัป เป็นกาลหลังจากปฐมพยากรณ์จากพระที่ปึงกร ในตอนที่ 3 นี้แสดงให้เห็นความยาวนาน ในการมุ่งมั่นตั้งปณิธานเพื่อให้สำเร็จผลการสั่งสมบารมี ด้วยความเพียร อดทน เพื่อบรรลุธรรมและยังสัตว์ทั้งหลายกับทั้งเทวโลกให้สามารถตัดขาดวัฏสงสาร

ตอนที่ 4 พุทธมาตุกถา เป็นกถาว่าด้วยเรื่องของพระพุทธรูปมาตา ตั้งแต่การสั่งสมบารมี การอภิเษกสมรส ของพระพุทธรูปมาตา ในตอนที่ 4 นี้พรรณนาถึงพระสิริมาตยาพุทธรูปมาตา ทำให้ผู้อ่านทราบว่า เดิมนั้นสมเด็จพระนางได้ปรารณาที่พระพุทธรูปมาตาแต่ครั้งเมื่อศาสนาพระวิปัสสิสัมพุทธเจ้า ครั้นหลังจากสิ้นพระชนม์ก็ได้ท่องเที่ยวชมอุคตสมบัติในสวรรค์และมนุษย์อยู่กาลนาน และได้มาบังเกิดในชาติติยราช จากนั้น

ไปบังเกิดในดุสิตสวรรค์ จนจุติลงมาบังเกิดเป็นชาติดิยราชิดาสมเด็จเจ้าพระยาอนาธิปัตราช ทรงซึ่งเบญจกัลยาณี มีพระอนุภาพมากพระบารมีโดยแท้

ตอนที่ 5 พุทธกา แบ่งเป็นตอน 5.1) ดุสิตปริวรรตกา ตอน 5.2) ราชาภิเสกกา ตอน 5.3) มหาภินิวกมนกา ตอน 5.4) ทุกกรกิริยากา ตอน 5.5) พุทธบูชากา ตอน 5.6) มารวิชัยกา และตอน 5.7) อภิสมโพธิกา ในตอนที่ 5 นี้ได้เน้นทำให้พุทธศาสนิกชนได้ทราบเฉพาะเรื่องราวที่มีความสำคัญเกี่ยวกับสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ตอนที่ 6 ภาคผนวก ว่าด้วยเรื่องเกี่ยวกับอสงไขย มีอธิบายความหมายและตารางแสดงให้เห็นชัดเจน ชื่อกับ พระนามพระพุทธเจ้า 28 พระองค์ และช่วงอสงไขย รวมทั้งมีตารางแสดงการนับสังขยาคุณ ทำให้ผู้อ่านสามารถเปิดดูเทียบช่วงกาลต่างๆได้ง่าย

ต่อจากภาคผนวกมีรายชื่อผู้ร่วมบุญพิมพ์หนังสือสัมภารวิบากเล่มนี้ ผู้วิจารณ์จึงขอกราบขอบพระคุณและอนุโมทนาในกุศลเจตนา เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับประชาชนผู้สนใจศึกษาพระพุทธศาสนา ... สาธุ สาธุ สาธุ อนุโมทนา...

ผู้วิจารณ์เห็นว่า การจัดโครงสร้างของหนังสือมีความเหมาะสม เป็นการสรุปเรื่องราวทั้งหมดทั้งมวลของพระบรมโพธิสัตว์ในทุกภพทุกชาติ เป็นเวลายาวนานแสนนานของการสร้างบารมี กล่าวคือยาวนานกว่า 20 อสงไขยแสนกัป คือระยะเวลาที่โลกแตกดับไปเป็นจำนวน 20×10^{140} คือการแตกดับของโลกใบนี้ จึงพอจะทำให้เราเทียบเคียงได้ว่าสิ่งที่เราเคยรับรู้รับทราบนั้นน้อยมาก ส่วนใหญ่ก็จะศึกษาและรู้ประวัติกันเพียงชาติเดียวคือชาติที่เกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ มีพระราชชนกชนนีชื่อว่าอะไร อยู่ที่ไหน เมืองอะไร มีวงศาคณาญาติเป็นใครบ้าง ดำเนินชีวิตอย่างไร จนถึงปรินิพพาน หรือหากจะศึกษายาวนานกว่านั้นก็จะเป็น 10 พระชาติสุดท้ายที่พระโพธิสัตว์ได้บำเพ็ญปรมาตมบารมีขั้นสูงสุดก่อนตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า แต่หนังสือเรื่อง “สัมภารวิบาก ชื่อรอง กว่าจักเป็นพระพุทธเจ้า” เล่มนี้ เป็นการเล่าประวัติที่ยาวนานกาลไกลมาก และผู้เขียนสามารถเขียนออกมาได้เป็นเล่มขนาดน่าอ่าน นำเสนอเรื่องราวพุทธประวัติในทุกชาติได้สนุกน่าติดตาม โดยใช้การเล่าเรื่องแบบนิทาน และมีการอ้างอิงพุทธพจน์ที่เปล่งวาจา ที่เป็นภาษาบาลี ทำให้เรื่องราวน่าเชื่อถือ เพราะว่าพระพุทธองค์ตรัสไว้เช่นนั้นจริง และผู้วิจารณ์มีความเห็นว่าหากผู้เขียนมีอ้างอิงพระไตรปิฎกว่ามาจากเล่มใด ข้อใด หน้าใด ไว้ด้วย จะช่วยให้ผู้อ่านได้ไปศึกษาค้นคว้าพุทธประวัติเพิ่มเติม เป็นการส่งเสริมผู้มีศรัทธาในพระพุทธองค์ ตั้งมั่นและมั่นคงมากขึ้น พร้อมทั้งได้เห็นแนวทางปฏิบัติที่สามารถนำมาเป็นแบบอย่าง แม้เพียงน้อยนิดที่จะกระทำได้ก็มีคุณค่าเป็นเสบียงบุญเดินทางตามทางที่พระองค์ทรงแนะและปฏิบัติให้เห็นเป็นตัวอย่างหลายภพหลายชาติ เป็นเสบียงเดินทางตามที่พระพุทธองค์เสด็จไปได้แล้ว

ในทัศนะของผู้วิจารณ์ เห็นว่า หากผู้อ่านต้องการจะเข้าใจพุทธประวัติให้ลึกซึ้ง จึงจำเป็นต้องมีการประพฤติปฏิบัติธรรมมาเป็นเวลาพอสมควร ไม่เช่นนั้นก็จะมีความสนใจดังต่อไปนี้

1) ในหนังสือ “สัมภารวิบาก ชื่อรอง กว่าจักเป็นพระพุทธเจ้า” มีการกล่าวถึงจำนวนนับที่เป็นจำนวนมาก ยากจะจินตนาการความเป็นไปได้สำหรับพุทธศาสนิกชนทั่วไป เช่น 1 อสงไขย ซึ่งนับ 1 ตามด้วย

เลขศูนย์ 140 ตัว (1×10^{140}) เป็นเวลานานมากเกินอายุของโลกปัจจุบัน ซึ่งตามหลักฐานทางธรณีวิทยา ซากบรรพชีวิน และการคำนวณอายุทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปัจจุบัน คำนวณอายุโลกโดยแคลร์ คาเมรอน แพตเตอร์สันโดยใช้การหาไอโซโทปของยูเรเนียม-ตะกั่วกับอุกกาบาตหลายชนิดรวมถึงอุกกาบาต Canyon Diablo ได้เพียง 4,540 ล้านปี (4.54×10^9) (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2565)

2) ในหนังสือ“สัมภารวิบาก ชื่อรอง กว่าจักเป็นพระพุทเจ้า” มีการกล่าวถึงจำนวนคน จำนวนสัตว์ ซึ่งเป็นจำนวนมากเกินสภาพปัจจุบัน เช่น นางพระพี่เลี้ยงทั้งปวง พนักงานอุปัฏฐากพระมหาบุรุษเจ้า คณานับทั้งสิ้นด้วยกันเป็นสตรี 400 บุรุษ 200 รวมทั้งสิ้น 600 ด้วยกัน ซึ่งเป็นจำนวนมากเกินจำเป็นหากปัจจุบันก็น่าจะมีอย่างมาก 2-3 คน และบางตอนกล่าวถึงเมื่อหลังพระมหาบุรุษแสดงศิลปศาสตร์ ฝ่ายพระยาศากยราชทั้งหลายพร้อมยอมถวายธิดา นับเป็นนางกษัตริย์ 6 หมื่น สมเด็จพระเจ้าสิริสุทโธทนะก็ราชาภิเษกพระโอรสราชกุมาร ตั้งพระพิมพาโสธรราชเทวีเป็นเอกอัครมเหสี แคเฉพาะที่เป็นนางกษัตริย์ก็นับว่าเป็นจำนวนที่เยอะมาก

3) ส่วนสูง และอายุของพระพุทเจ้าแต่ละพระองค์ที่กล่าวถึงในกาลก่อนภัททกัป เมื่อเปรียบเทียบกับโลกมนุษย์ปัจจุบัน จะไม่มีหลักฐานอ้างอิง ว่าแต่ละพระองค์ทรงมีพระชนม์อยู่บนโลกมนุษย์นี้ ดังเช่นพระที่ปึงกร ทรงพระชนมายุแสนพรรษา สูง 80 ศอก

ดังนั้นจึงควรพิจารณาตามที่พระพุทเจ้าตรัสเรื่องพุทวิสัยว่าเป็นอจินไตย (อง.จตุกก.(ไทย) 21/77/122) คือเป็นสิ่งที่ไม่อาจเข้าใจได้ด้วยตรรกะสามัญของปุถุชน ทำให้ผู้ที่อ่านหนังสือเล่มนี้มีคำถามในใจ และอยากติดตามอ่านหนังสือเล่มนี้จนจบ ซึ่งสิ่งที่ไม่อาจเข้าใจได้ด้วยตรรกะสามัญของปุถุชน มี 4 อย่างได้แก่ 1) พุทวิสัย วิสัยแห่งความมหัศจรรย์ของพระพุทเจ้าทั้งหลาย 2) ฌานวิสัย วิสัยแห่งอิทธิฤทธิ์ของผู้มีฌาน ทั้งมนุษย์ และเทวดา 3) กรรมวิสัย วิสัยของกฎแห่งกรรม และวิบากกรรม คือการให้ผลของกรรมที่สามารถติดตามไปได้ทุกชาติ 4) โลกวิสัย วิสัยแห่งโลก คือการมีอยู่ของสวรรค์ นรก และสังสารวัฏ ในทางพระพุทธศาสนาไม่แนะนำให้คิดเรื่องอจินไตย เพราะวิสัยปุถุชนไม่อาจเข้าใจได้โดยถูกต้องแท้ เพราะความเข้าใจที่เป็นสิ่งลึกลับ เป็นเรื่องทางจิต หรือเป็นเรื่องที่ไม่สามารถหาคำตอบที่สิ้นสุดได้ ถ้าคิดมากจริงจึงในการหาคำตอบเหล่านั้นจากการคิดเดาเอาด้วยตรรกะเองจึงอาจกลายเป็นคนบ้าได้ อจินไตยในเรื่องทางจิตจึงเป็นเรื่องที่รู้ได้ด้วยการบรรลุธรรมขั้นสูงเท่านั้น

2. ด้านเนื้อหาและคุณค่าวรรณกรรม

เนื้อหาของหนังสือ“สัมภารวิบาก ชื่อรอง กว่าจักเป็นพระพุทเจ้า” เป็นการเล่าพุทธประวัติอย่างละเอียดโดยใช้การเขียนแบบเล่านิทานเป็นเรื่องๆ ตามลำดับเหตุการณ์ ลำดับการจุติของพระบรมโพธิสัตว์ ตั้งแต่ครั้งแรกเริ่มก่อนตั้งปณิธานจนถึงพร้อมด้วยสัมปทาคุณ 3 อย่างได้แก่ 1) เหตุสัมปทา คือการถึงพร้อมด้วยเหตุ เหตุคือพระมหากรุณาที่ตั้งไว้แต่แรกเริ่มว่า “ถ้าเราพ้นทุกข์แล้ว จะช่วยให้สัตว์ทั้งหลายพ้นทุกข์ด้วย” และทรงบำเพ็ญโพธิญาณ พุทธการกบารมีธรรมสิ้นกาลนาน นับประมาณเป็นโกฏิกับตั้งแต่ได้รับพยากรณ์จากสำนักพระที่ปึงกรพุทเจ้าเป็นต้นมา 2) ผลสัมปทา คือการถึงพร้อมด้วยผล 4 อย่าง คือ หนึ่งมีความถึง

พร้อมแห่งมรรคญาณ สองความถึงพร้อมแห่งการประหารกิเลสทั้งปวงพร้อมทั้งวาสนา สามความถึงพร้อมแห่ง
อานุภาพในการทำสิ่งที่ทรงปรารถนาให้สำเร็จ สี่ความถึงพร้อมแห่งรูปร่างที่ประดับแล้วด้วยมหาบุริสลักษณะ
32 อนุพยัญชนะ 80 อันเป็นที่เจริญนัยน์ตาของชาวโลก 3) สัตตูปการสัมปทา คือความถึงพร้อมแห่งการอุป
การสัตว์คือทรงมีพระอริยาศัยเกื้อกูลเป็นนิตย์ แม้กับผู้ประสงคร้ายในพระองค์เช่นพระเทวทัตเป็นต้น จนพระ
ชาติสุดท้ายเมื่อพระพุทธองค์ได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่โคนต้นพระศรีมหาโพธิ การตรัสรู้ธรรมทำให้
พระองค์ทรงหมดจดจากกิเลส และพระองค์ทรงแสดงธรรมที่พระองค์ทรงตรัสรู้ ก็เพื่อให้ผู้ปฏิบัติตามหมดกิเลส
ด้วย พระองค์ทรงแสดงธรรมอันจะนำสัตว์ออกจากทุกข์ทั้งปวง โดยมีได้ทรงเพ่งลากลสักการะ

ในทัศนะของผู้วิจารณ์ หนังสือ “สัมภารวิบาก ชีอรอง กว่าจักเป็นพระพุทธเจ้า” เป็นหนังสือที่มี
คุณค่าอย่างยิ่ง เป็นหนังสือโบราณ ทำให้ผู้อ่านผู้ศึกษาเกิดศรัทธา เกิดปัญญา เข้าใจพระพุทธประวัติอย่าง
ถูกต้องตลอดสาย ว่าพระองค์ทรงเป็นอัจฉริยบุคคล หาผู้เปรียบปานมิได้ เนื่องด้วยระยะเวลาที่ทรงบำเพ็ญ
บารมี ด้วยเหตุและผลโดยสมบูรณ์พร้อม ในพระชาติสุดท้าย เมื่อประสูติก็เสด็จพระดำเนินได้ พร้อมเปล่งวาจา
ว่า “อัครโหมสมิ โลกัสสะ เขมฺมโหมสมิ โลกัสสะ อยมันติมา ชาติ นตฺถิทานิ पुณฺณโกโว. เราเป็นผู้เลิศในโลก เรา
เป็นผู้เป็นใหญ่ในโลก เราเป็นผู้ประเสริฐสุดในโลก ชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย บัดนี้ ภพใหม่อีกมิได้มี” (ที.ม. (ไทย)
10/31/14)

สรุป

หนังสือเรื่อง “สัมภารวิบาก ชีอรอง กว่าจักเป็นพระพุทธเจ้า” ทำให้ผู้อ่านซึ่งเป็นสามัญชน
พุทธศาสนิกชนคนธรรมดา ที่ไม่มีความรู้ในภาษาบาลี สันสกฤต และไม่ได้ศึกษาพระไตรปิฎกเล่มใดเลย
สามารถอ่านหนังสือเล่มนี้แล้วเข้าใจพุทธประวัติ ตั้งแต่เมื่อแรกเริ่มนึกปณิธานว่าจะขอตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า
นึกอยู่แต่ในพระหฤทัยตั้งแต่พระศาสนาพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระนามพระพรหมเทวะ จนถึง
พระพุทธศาสนาพระปุราณศากยมนับได้ 7 อสงไขย ภายในอสงไขยกับทั้ง 7 ประการนี้ สมเด็จพระชินศรีสัม
พุทธเจ้าทั้งหลายได้มาอุบัติตรัสในโลกโดยนับรวมได้ 1 แสน 2 หมื่น 5 พันพระองค์ พระพุทธอริยสัจธรรมได้
ทรงบำเพ็ญทานบารมี และสมาทานเบญจศีลอุโบสถกรรม บำเพ็ญกุศลธรรมสุจริตเป็นนิตยกาล มุ่งต่อพุทธ
ภูมิปณิธานเที่ยงแท้ในพระหฤทัยอย่างเดียว จากนั้นออกพระวาจาได้ว่าจะปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้าเบื้องต้น
กำหนดแต่พระปุราณศากยมนี トラบเท่าถึงศาสนาพระที่ปึงกรสัมมาสัมพุทธเจ้า นับได้ 9 อสงไขย หลังจาก
พระที่ปึงกรสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงตรัสพยากรณ์ว่านานไปในอนาคตพระบรมโพธิสัตว์จะสำเร็จในศาสนา
พระองค์จึงกำหนดปรารถนาพร้อมทั้งกายวาจาและใจและได้บำเพ็ญพระบารมีมา ตลอดกาลถึงศาสนาพระพุ
มุตตรสัมมาสัมพุทธเจ้า นับได้ 4 อสงไขย จึงเป็นกาลนานนับรวมได้ 20 อสงไขย และมีเศษแสนกัปป์ คือกาล
ตั้งแต่ศาสนาพระพุมุตตรสัมมาสัมพุทธเจ้า トラบเท่าถึงพระกุกุสันธะ ณ กาลเบื้องต้นแห่งภัททกัปป์นี้ กาล
ระหว่างนี้แลนับได้แสนกัปป์ที่มีกำหนดเบื้องต้น 7 อสงไขย และท่ามกลาง 9 อสงไขย รวมเข้าด้วยกันจึงเป็น 16

อสงไขย รวมเข้ากับกาลเบื่องหน้าอีก 4 อสงไขย จึงเป็น 20 อสงไขย ประมวลเศษแสนกับเข้าทั้งสิ้นด้วยกัน จึงเป็นอันนับได้ 20 อสงไขยแสนกับ

จากเนื้อหาที่กล่าวมาในหนังสือเล่มนี้ ทำให้เราชาวพุทธได้รู้เรื่องของพระพุทธเจ้าโดยตลอดสายคือ ตั้งแต่จิตปรารถนาสัมมาสัมโพธิญาณ ย้อนไปนานหลายอสงไขยหลายกัป ได้สร้างบารมีเต็มบริบูรณ์กว่าจะได้เป็นพระพุทธเจ้า มีหลักพุทธธรรมคำสอนมากถึงแปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์ หนังสือเล่มนี้ทำให้ผู้อ่านรู้จักพระพุทธเจ้ามากยิ่งขึ้น ทำให้เข้าใจในความวิริยะ พากเพียร ความตั้งมั่นในปณิธานชาติแล้วชาติเล่า เป็นทั้งมนุษย์ เป็นพราหมณ์ เป็นดาบส เป็นฤๅษี เป็นกษัตริย์ เป็นองค์อมรินทร์ เป็นพญายักษ์ เป็นพญานาค และหนังสือเล่มนี้ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความเป็นเหตุเป็นผลของพระรัตนตรัย โดยเฉพาะรัตนะที่หนึ่ง หากมีการปฏิรูปหลักธรรม มีการกล่าวตู่ มีการทำลาย ด้วยความหวังดีก็ตาม ด้วยเจตนาใดก็ตาม จะได้ลดน้อยลง และเมื่อเข้าใจดีในรัตนะที่หนึ่งแล้ว ก็จะทำให้ตั้งใจศึกษารัตนะที่สอง เข้าใจสัทธรรม แล้วช่วยรักษารัตนะที่สอง และรัตนะที่สามให้อยู่สืบไป

เอกสารอ้างอิง

- นาคะ ประทีป. (2471). *สัมภารวิปาก* ชื่อรอง *กว่าจักเป็นพระพุทธเจ้า*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: คณะสงฆ์กรุงเทพมหานครและพุทธศาสนิกชนทั่วไป.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ภาคผนวก

คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ

1. ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

1.1 บทความพิเศษ (Special Article) บทความทางวิชาการพิเศษ ที่เสนอเนื้อหาความรู้วิชาการอย่างเข้มข้น และผ่านการอ่านและพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นๆ มีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักวิชาการในวงการวิชาการ/วิชาชีพ

1.2 บทความวิจัย (Research Article) ได้แก่ รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ จะต้องไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดๆ มาก่อน

1.3 บทความทางวิชาการ (Academic Articles) ที่เสนอเนื้อหาความรู้วิชาการมีความโดดเด่น เพื่อนำเสนอองค์ความรู้ใหม่สู่สังคม

1.4 บทความปริทรรศน์ (Review Article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จากตำรา หนังสือ และวารสารใหม่ หรือจากผลงานและประสบการณ์ของผู้เขียนมาเรียบเรียงขึ้น โดยมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิเคราะห์ เปรียบเทียบ

1.5 ปกิณกะ (Miscellany) ได้แก่ บทความ ทบทวนความรู้ เรื่องแปล ย่อความจากวารสารต่างประเทศ การแสดงความคิดเห็น วิวิจารณ์ แนะนำเครื่องมือใหม่ ตำราหรือหนังสือใหม่ที่น่าสนใจ หรือข่าวการประชุมทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติ

2. การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ใน Journal of Modern Learning Development ให้ผู้เขียนทำตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ให้ผู้เขียนบทความดาวน์โหลด Template บทความวิจัย หรือ Template บทความวิชาการ บทความพิเศษ Template บทความปริทรรศน์ ปกิณกะ ซึ่งเป็นตัวอย่างของการเขียนบทความวารสาร โดยสามารถดาวน์โหลดได้ดังนี้

2.1.1 Template บทความวิจัย (.pdf) ตัวอย่างบทความ (.pdf) (.docx)

2.1.2 Template บทความวิชาการ บทความพิเศษ (.pdf) ตัวอย่างบทความ (.pdf) (.docx)

2.1.3 Template บทความปริทรรศน์ ปกิณกะ (.pdf) ตัวอย่างบทความ (.pdf) (.docx)

2.2 ให้ผู้เขียนบทความดาวน์โหลดหนังสือรับรองก่อนตีพิมพ์บทความใน Journal of Modern Learning Development โดยสามารถดาวน์โหลดได้ที่ (.pdf) และให้กรอกรายละเอียดให้ครบถ้วน พร้อมทั้งบทความที่เขียนส่งเข้า คิวอาร์โค้ด Line หน้าเว็บวารสารเพื่อตรวจสอบเบื้องต้น

2.3 รอเจ้าหน้าที่ติดต่อกลับตามเอกสารที่แนบของผู้เขียนบทความที่ส่งเข้า คิวอาร์โค้ด Line หน้าเว็บวารสาร เจ้าหน้าที่ส่งแบบ Google Form ให้ผู้เขียนดำเนินการตามแบบฟอร์มดังกล่าว

2.4 เจ้าหน้าที่แจ้งให้เข้าในระบบสมัครสมาชิกออนไลน์ของวารสารและ/หรือ (กรณีผู้สมัครแล้วต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่ 2.1 และ 2.2 เช่นเดียวกัน) ถึงให้เข้าระบบได้ตามลิงค์นี้ <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jomld/user/register> (สามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ ระบบ Thaijo) เมื่อส่งบทความเข้าระบบแล้ว เจ้าหน้าที่จะดำเนินการตรวจสอบและดำเนินการตามขั้นตอนในการจัดทำบทความให้ผู้เขียนบทความทราบตามลำดับต่อไป

3. การตรวจสอบบทความและพิสูจน์อักษร

ผู้เขียนควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความให้กับบรรณาธิการ การเตรียมบทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสารจะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร

4. รูปแบบการจัดเตรียมบทความ

4.1 สำหรับภาษาไทย บทความต้องเป็นตัวพิมพ์ดีด โดยใช้ชุดแบบอักษร (Font) ชนิดไทยสารบรรณ (TH SarabunPSK) ขนาดอักษร 16 จัดกั้นหลังตรง ส่วนบทความภาษาอังกฤษให้ใช้แบบอักษร Times New Roman ขนาดอักษร 12 ในการจัดให้มีระยะห่างระหว่างบรรทัดหนึ่งช่อง (Double spacing) ตลอดเอกสาร พิมพ์หน้าเดียวลงบนกระดาษพิมพ์สี่ขนาดเอ 4 (A4) ระยะขอบกระดาษบน 1.5 นิ้ว, ล่าง 1 นิ้ว, ซ้าย/ขวา 1 นิ้ว พร้อมใส่หมายเลขหน้ากำกับทางมุมขวาบนทุกหน้า บทความไม่ควรยาวเกิน 20 หน้ากระดาษพิมพ์สี่ โดย นับรวมภาพประกอบและตาราง

4.2 ชื่อเรื่องต้องมีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง

4.3 ชื่อผู้เขียน ตำแหน่งทางวิชาการ สาขา คณะ สังกัด/หน่วยงานของผู้ร่วมหรือที่ปรึกษาทุกคน โดยเรียงจากผู้เขียนบทความ 1 ผู้ร่วม 2,3,4 ตำแหน่งได้ชื่อเรื่อง เยื้องชิดฝั่งขวาของหน้ากระดาษ มี E – mail ที่ติดต่อในการส่งบทความได้

4.4 มีบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 500 คำต่อบทคัดย่อ

4.5 กำหนดคำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 3-5 คำ

4.6 การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษรและหัวข้อย่อยขนาดเดียวกันต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ควรเว้น ระยะพิมพ์ 0.5 ช่วงบรรทัด

4.7 การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ใช้เป็นตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Network Organization) เป็นต้น

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction) ระบุความสำคัญของปัญหาการวิจัย
- 3) วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)
- 4) ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่ม ตัวอย่าง และการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 5) กรอบแนวคิดในการวิจัย
- 6) ผลการวิจัย/ผลการทดลอง (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ
- 7) อภิปรายผล/วิจารณ์ (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยง ของ ผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อๆ แต่ ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของ ตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด
- 8) ข้อเสนอแนะ (Suggestion) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป
- 9) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงไว้ในเชิงบรรณเท่านั้น เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

บทความพิเศษ บทความวิชาการ บทความปริทรรศน์ ปกิณกะ บทความวิจารณ์หนังสือ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับและมีกรอบแนวคิด ผลสัมฤทธิ์ของบทความ
- 4) บทสรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (References)

ตัวอย่างการจัดพิมพ์บทความ

←	1 นิ้ว	ระบุหมายเลขไว้ด้านบนขวา (16 pt) ↑ 1. นิ้ว ชื่อบทความภาษาไทย (20 pt) Articles English (14 pt)	→ 1 นิ้ว
		ชื่อ - นามสกุล ผู้เขียนบทความ (16 pt) หน่วยงานต้นสังกัด (16 pt) Name - Surname of Article author (12 pt) Agency (12 pt) E-mail (12 pt)	

บทคัดย่อ (18 pt) (16 pt ไม่เกิน 350 คำ)			
.....			
คำสำคัญ : 3-5 คำ (16 pt) Abstract (14 pt) (12 pt ไม่เกิน 350 คำ).....			
.....			
Keywords : 3-5 words (12 pt) บทนำ (18 pt) (16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....			
.....			
เนื้อหาแต่ละประเด็น ตามแบบบทความวิชาการ/วิจัยและอื่นๆ (18 pt) (16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....			
.....			
สรุป (18 pt) (16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....			
.....			
เอกสารอ้างอิง (18 pt) (16 pt ไม่เกิน) แสดงเนื้อหาสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ.....			
.....			
↓ 1 นิ้ว			

สำหรับการอ้างอิงเอกสารในบทความนั้นใช้ระบบ APA ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้ วงเล็บ เปิด-ปิด และระบุชื่อ-นามสกุล ของผู้เขียน ปี พ.ศ. และเลขหน้า ของเอกสารที่นำมาอ้างอิงกำกับท้ายเนื้อความที่ได้ อ้างอิง เอกสารที่อ้างอิงในบทความจะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ และผู้เขียน บทความต้องรับผิดชอบถึงความถูกต้องของเอกสารที่นำมาอ้างอิงทั้งหมด การอ้างอิงเป็นภาษาไทยหรือ ภาษาอังกฤษ โดยรูปแบบของการอ้างอิงเอกสาร มีดังนี้

1. หากชื่อผู้แต่งอยู่หน้าข้อความที่อ้างถึงให้ใช้ชื่อผู้แต่ง (ปีที่พิมพ์ : เลขหน้า) เช่น ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2545 : 15-16) หรือ Baruard, Chester L, (1938 : 50)

2. หากชื่อผู้แต่งอยู่ท้ายข้อความที่อ้างถึง ให้ใช้ (ชื่อผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์ : เลขหน้า) เช่น

1) กรณีผู้แต่ง 1 คน ให้เขียนเป็น (ชื่อผู้เขียน, ปีที่พิมพ์ : เลขหน้า) เช่น (ขลิท ประภาวนนท์, 2545 : 19) หรือ (Chandler, Alfred D, 1962 : 42)

2) กรณีผู้แต่ง 2 คน ให้เขียนเป็น (ชื่อที่ 1 และชื่อที่ 2, ปีที่พิมพ์: เลขหน้า) เช่น (ทองใส นามดี และวิทยา แสงทอง, 2556 : 20) หรือ (Chandler,Ralph C. and Plano Jack C, 1982 : 3)

3) กรณีผู้แต่งมากกว่า 3 คนขึ้นไป ครั้งแรกให้เขียนชื่อผู้เขียนทั้งหมด และครั้งต่อไปให้เขียนเป็น คณะ เช่น (ชื่อผู้เขียนคนที่ 1 และคณะ, ปีที่พิมพ์: เลขหน้า) เช่น (สมศักดิ์ วานิชยาภรณ์ และคณะ, 2556 : 23) หรือ (Argyris et al.,1972 :9)

4) การอ้างอิงท้ายบทความ ให้ใช้รูปแบบ APA เวอร์ชัน 6 ดังตัวอย่างนี้ (<http://www.apastyle.org>)

1) หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. เช่น

1.1) ขาววิทย์ เกษตรศิริ. (2543). 2475 การปฏิวัติสยาม. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

1.2) Simon,Herbert A. (1976). *Administrative Behavior*. (3rd ed.). New York: The Free Press.

2) บทความในวารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่), เลขหน้าที่ ปรากฏ บทความในวารสาร. เช่น

2.1) ฉลอง พัฒนา. (2556). การสร้างฐานความรู้ในการบริหารจัดการชุมชน. *วารสาร ปกครองท้องถิ่น*, 1(1), 52-67.

2.2) Jurkovich,R (1974). A Core Typology of Organization Environments. *Administrative Science Quarterly*, 19 (2), 380-394.

3) วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

ชื่อผู้วิจัย. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ระดับของงาน.หน่วยงานที่รับผิดชอบ : มหาวิทยาลัย

3.1 สมพร เกษตรศิริ (2550). *การบริหารจัดการองค์กรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี*.

วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

3.2 Jaffee,D. (2001). *The Development on New Generation of Thai Farmers to Propel Thai Economy* . Research Report. College : Thepsatri Rajabhat University.

4) แหล่งข้อมูลจากเว็บไซต์

ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ วัน เดือน ปี. แหล่งที่มา : Url
เช่น

พิรพล หาญพิชัยยุทธ. (2553). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย. *ออนไลน์*.สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2555. แหล่งที่มา <http://www.buddhismth.com/index.hp?y>.

BBC New. (2016). Etnical Alzheimers or Social Advocates solution. *Online*. Retrieved May 3, 2017. from : <http://www.bbc.com/2016/ WORLD>

5) รายงานการประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ชื่อเอกสารรวมเรื่องรายงานการประชุม. วัน เดือน ปี. สถานที่จัด. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

เช่น สมาน นิตดาทอง. (2550). การพัฒนาการเรียนรู้แห่งศาสตร์ทางการจัดการ.*เอกสารประกอบการประชุมการประชุมงานชุมชน*. 25 พฤศจิกายน 2550. โรงแรมณานิมิตร. กรุงเทพมหานคร: พิสดการพิมพ์.

Natthabhan, S. (2000). The Besuty of Wonmen in Theravada Philosopy. *Nebraska Symposium on Motivation : voll. 38. Perspectives on Motivation*. 18 July 2000. Lincoln. USA: University of Nebraska Prees.

6) พจนานุกรม

ชื่อหนังสือ. (ปีที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

เช่น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2525). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน.

Shoter Oxford English dictionary. (2002). New York: Oxford University Press.

6. ส่วนภาพประกอบ (Figure) และส่วนตาราง (Table)

ภาพประกอบและตารางควรมีเท่าที่จำเป็น โดยพิมพ์หน้าละ 1 ภาพ หรือ 1 ตาราง สำหรับคำบรรยายภาพและตารางให้พิมพ์เหนือภาพหรือตาราง ส่วนคำอธิบายเพิ่มเติมให้ใส่ใต้ภาพหรือตาราง

7. ลิขสิทธิ์

เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายลิขสิทธิ์ ผู้เขียนทุกท่านต้องลงลายมือชื่อในแบบฟอร์มใบมอบลิขสิทธิ์บทความให้แก่วารสาร พร้อมกับบทความต้นฉบับที่ได้แก้ไขครั้งสุดท้าย นอกจากนี้ ผู้เขียนทุกท่านต้องยืนยันว่าบทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์นั้น ได้ส่งมาตีพิมพ์เฉพาะใน Journal of Modern Learning Development เพียงแห่งเดียวเท่านั้น หากมีการใช้ภาพหรือตารางของผู้เขียนอื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้เขียนต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อบรรณาธิการก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์

8. การติดต่อโฆษณาและการสมัครสมาชิก

การติดต่อโฆษณา การสั่งซื้อ และการสมัครเป็นสมาชิกวารสารพัฒนาระบบการจัดการ กรุณาติดต่อ “กองบรรณาธิการวารสาร” ศูนย์พัฒนาเรียนรู้สมัยใหม่ บจก.พัฒนาเรียนรู้สมัยใหม่ เลขที่ 141 หมู่ 6 ตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี 41190

<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jomld/index>

E-mail: journal1990jmsd@gmail.com

9. กำหนดการออกวารสาร

ฉบับที่ 1 มกราคม – กุมภาพันธ์

(เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 28 กุมภาพันธ์)

ฉบับที่ 2 มีนาคม – เมษายน

(เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 เมษายน)

ฉบับที่ 3 พฤษภาคม – มิถุนายน

(เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 มิถุนายน)

ฉบับที่ 4 กรกฎาคม – สิงหาคม

(เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 สิงหาคม)

ฉบับที่ 5 กันยายน – ตุลาคม

(เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ตุลาคม)

ฉบับที่ 6 พฤศจิกายน – ธันวาคม

(เผยแพร่ทางเว็บไซต์ 30 ธันวาคม)

10. อัตราค่าวารสาร

กำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ จำหน่ายราคาฉบับละ 300 บาท (ไม่รวมค่าส่ง)

11. อัตราค่าสมาชิก

ปีละ 500 บาท

ใบสมัครเป็นสมาชิก
Journal of Modern Learning Development

ที่.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน บรรณาธิการ Journal of Modern Learning Development

ข้าพเจ้า (ชื่อภาษาไทย).....

(ชื่อภาษาอังกฤษ).....

ที่อยู่ (ที่สามารถติดต่อได้).....

.....

E-Mail : โทรศัพท์ โทรสาร.....

มีความประสงค์จะขอรับสมัครเป็นสมาชิก Journal of Modern Learning Development

() สมาชิกประเภทรายปี 500 บาท

() เล่มละ 300 บาท

พร้อมนี้ ข้าพเจ้าได้ส่ง

() เงินสด

() อื่นๆ.....

โปรดนำส่ง Journal of Modern Learning Development

สถานที่ติดต่อ ☐ ที่บ้าน ☐ ที่ทำงาน

เลขที่.....ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์ มือถือ.....

โทรสาร.....E-Mail :

ลงชื่อ.....

(.....)

(สำหรับเจ้าหน้าที่)

ค่าบำรุงปี พ.ศ.....

เลขที่ใบเสร็จ.....

ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลงบัญชีแล้ว.....

หนังสือรับรอง

ก่อนตีพิมพ์บทความใน Journal of Modern Learning Development

เรียน บรรณาธิการ Journal of Modern Learning Development

ตามที่ ข้าพเจ้า.....

ได้ส่งบทความเรื่อง.....

.....

.....

.....

เพื่อตีพิมพ์ใน Journal of Modern Learning Development

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วม ขอรับรองว่า บทความที่เสนอมา (ถ้ามี)นี้ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์ หรือไม่ได้อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารหรือแหล่งตีพิมพ์อื่นใด หรือได้รับการตอบรับให้ตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วมยอมรับหลักเกณฑ์การพิจารณาต้นฉบับ ทั้งยินยอมให้กองบรรณาธิการมีสิทธิพิจารณาและตรวจแก้ต้นฉบับได้ตามที่เห็นสมควร พร้อมนี้ขอมอบลิขสิทธิ์บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ให้แก่ ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่ หากมีการฟ้องร้องเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์เกี่ยวกับภาพ กราฟ ข้อความส่วนใดส่วนหนึ่ง และหรือข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วม/ยินยอมรับผิดชอบแต่เพียงฝ่ายเดียว

หาก กองบรรณาธิการ Journal of Modern Learning Development ตรวจพบว่าคำรับรองดังกล่าว ไม่เป็นความจริง กองบรรณาธิการ Journal of Modern Learning Development มีสิทธิยกเลิกบทความของผู้นิพนธ์ออกจาก Journal of Modern Learning Development ได้ทันทีโดยไม่ต้องแจ้งให้ผู้นิพนธ์ทราบล่วงหน้า และผู้นิพนธ์ทุกท่านขอรับรองและยินยอมปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าว พร้อมทั้งลงนามรับรองไว้ที่ข้างท้ายของหนังสือรับรองฉบับนี้

ลงนามผู้เขียนหลัก (ชื่อที่ 1)

.....
(.....)

ลงนามผู้เขียนร่วม (ชื่อที่ 2)

.....
(.....)

ข้อมูลติดต่อ (เฉพาะผู้เขียนหลัก)

Facebook :

ID : Line

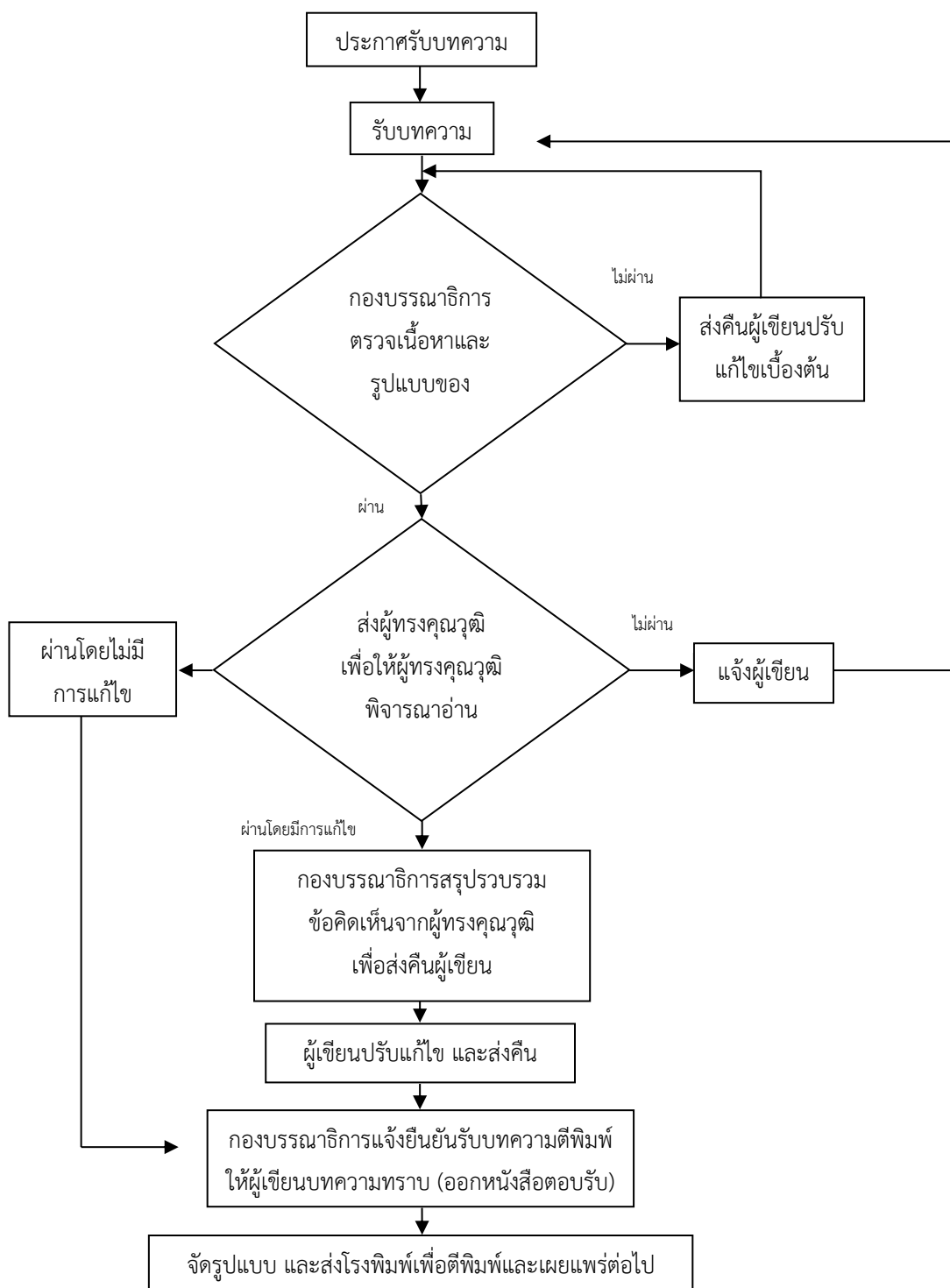
E : mail

เบอร์โทร

หมายเหตุ: ให้ผู้เขียนหลักและผู้เขียนร่วมลงนามให้ครบทุกท่าน หากมีผู้เขียนมากกว่า ท่าน สามารถเพิ่มเติมรายชื่อผู้ลงนาม 2
ข้างท้ายได้ตามจำนวนผู้เขียนบทความทั้งหมด

รูปแบบการตีพิมพ์

Journal of Modern Learning Development

จริยธรรมในการตีพิมพ์

จริยธรรมการตีพิมพ์

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาคุณภาพของบทความ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารนักรับผิดชอบ และต้องคัดเลือกบทความมาตีพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความแล้ว โดยพิจารณาจากความชัดเจน และความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับนโยบายของวารสารเป็นสำคัญ และจะต้องมีข้อความรู้ที่สะท้อนมุมมอง แนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากประสบการณ์ การสังเคราะห์เอกสาร หรืองานวิจัย มุ่งเน้นการนำเสนอแนวคิดทฤษฎีใหม่รวมถึงแบบจำลองเชิงแนวคิด (Conceptual Model) ที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันจะนำไปสู่การวิจัยในหัวข้อวิชาการที่สำคัญ
2. บรรณาธิการจะต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้เขียน และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงเวลาของการประเมินบทความ
3. บรรณาธิการจะต้องไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว โดยต้องมีการตรวจสอบการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง และใช้โปรแกรมที่เชื่อถือได้ เพื่อให้แน่ใจว่า บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น และหากตรวจพบ การคัดลอกผลงานของผู้อื่น จะต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้เขียนบทความหลักทันที เพื่อขอคำชี้แจง เพื่อประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้นๆ
4. บรรณาธิการจะต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เขียน และผู้ประเมิน
5. บรรณาธิการต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง
6. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้อง และให้ผลที่น่าเชื่อถือ โดยนำผลของการวิจัยมาเป็นตัวชี้ว่า สมควรตีพิมพ์เผยแพร่หรือไม่
7. หากบรรณาธิการตรวจพบว่า บทความมีการลอกเลียนบทความอื่นโดยมิชอบ หรือมีการปลอมแปลงข้อมูล ซึ่งสมควรถูกถอดถอน แต่ผู้เขียนปฏิเสธที่จะถอนบทความ บรรณาธิการสามารถดำเนินการถอนบทความได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เขียนซึ่งถือเป็นสิทธิและความรับผิดชอบต่อบทความของบรรณาธิการ

บทบาทและหน้าที่ของผู้เขียนบทความ

1. ผู้เขียนบทความจะต้องรับรองว่า บทความที่ส่งมาพิจารณาไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และไม่ส่งต้นฉบับบทความซ้ำซ้อนกับวารสารอื่น
2. ผู้เขียนจะต้องคำนึงถึงจริยธรรมการวิจัย จะต้องไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง
3. ผู้เขียนจะต้องปรับแก้ไขบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของวารสารในหัวข้อ “คำแนะนำสำหรับผู้เขียน”
4. ผู้เขียนที่มีชื่อในบทความจะต้องเป็นผู้มีส่วนในการจัดทำบทความหรือมีส่วนในการดำเนินการวิจัย
5. ผู้เขียนจะต้องอ้างอิงผลงาน ภาพ หรือตาราง หากมีการนำมาใช้ในบทความของตนเอง โดยให้ระบุ “ที่มา” เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ (หากมีการฟ้องร้องจะเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว ทางวารสารจะไม่รับผิดชอบใดๆ ทั้งสิ้น)
6. ผู้เขียนจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการเอกสารอ้างอิง ทั้งในแง่ของรูปแบบและเนื้อหา และไม่ควรนำเอกสารวิชาการที่ไม่ได้อ่านมาอ้างอิง หรือใส่ไว้ในอ้างอิง และควรอ้างอิงเอกสารเท่าที่จำเป็นอย่างเหมาะสม ไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่มากเกินไป
7. ผู้เขียนจะต้องปรับแก้ไขบทความตามผลประเมินจากผู้ประเมินบทความและกองบรรณาธิการให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด
8. ผู้เขียนจะต้องระบุชื่อแหล่งทุนที่ให้การสนับสนุนในการทำวิจัย (ถ้ามี) และจะต้องระบุผลประโยชน์ทับซ้อน (ถ้ามี)
9. ในบทความผู้เขียนจะต้องไม่รายงานข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ไม่ว่าจะเป็นการสร้างข้อมูลเท็จ หรือการปลอมแปลง บิดเบือน รวมไปถึงการตกแต่ง หรือ เลือกแสดงข้อมูลเฉพาะที่สอดคล้องกับข้อสรุป
10. ผู้เขียนไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่ถูกถอดถอนออกไปแล้ว เว้นแต่ข้อความที่ต้องการสนับสนุนนั้นเป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการถอดถอน และจะต้องระบุไว้ใน เอกสารอ้างอิงด้วยว่า เป็นเอกสารที่ได้ถูกถอดถอนออกไปแล้ว

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินบทความต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาแก่บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
2. หลังจากได้รับบทความจากกองบรรณาธิการวารสาร และผู้ประเมินบทความ ตระหนักว่า ตนเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้พิมพ์ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระได้ ผู้ประเมินบทความควรแจ้งให้กองบรรณาธิการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้นๆ

3. ผู้ประเมินบทความ ควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาในบทความที่มีต่อสาขาวิชานั้นๆ คุณภาพของการวิเคราะห์ และความเข้มข้นของผลงานหรือระบุผลงานวิจัยที่สำคัญๆ และสอดคล้องกับบทความที่กำลังประเมิน แต่ผู้เขียนบทความไม่ได้อ้างถึง เข้าไปในการประเมินบทความด้วย ผู้ประเมินไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความ

4. ผู้ประเมินบทความต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง

5. เมื่อผู้ประเมินบทความพบว่า มีส่วนใดของบทความ ที่มีความเหมือนกัน หรือซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่นๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบ

Publication Ethics

Duties of Editors

1. The editor will assess the paper quality for publication and select only those passing through the reviewing process, in which the clarity of and congruence with the journal policy must be prioritized. The selected paper must contain a body of knowledge that reflects valuable perception and a theoretical framework derived from experiences or textual/research synthesis. A grounded theory or a conceptual model contributing to further research must be preferably included.

2. No information regarding the paper's author(s) or reviewers shall be revealed to irrelevant parties during the paper reviewing process.

3. The paper published formerly elsewhere must not be accepted by the editor for publication. Plagiarism must be scrutinized seriously by using the credible detecting software. The paper detected as bearing plagiarism must be frozen for further evaluation, the author(s) will be contacted to ask for explanation to support the editor's decision to accept or reject the said paper.

4. The editor must not bear any conflict of interest with the author(s) or the reviewer(s).

5. The editor must not claim a partial or all of the submitted paper as his/her own.

6. The editor must consider for publication only the paper conducted with valid methodology and yielding accurate findings, and the quality of which serves as the main indicator for publication.

7. In case the editor detects plagiarism or false data in the submitted paper and hence deciding for revocation with which the author(s) refuse(s) to comply, the editor has thus full rights and responsibility to proceed with the revocation process without the author(s)'s prior consent.

Duties of Authors

1. The author has to assure that his/her paper has not been previously published in nor simultaneously submitted to other journals.

2. The author shall not commit any degree of plagiarism in his/her paper.

3. The author shall produce his/her manuscript format in accordance with the 'guideline to authors' stated in the journal.

4. The author whose name listed in the paper shall contribute to paper production or research-related procedure.

5. All pictures, figures, or tables appearing in the paper must be cited properly with their source(s) accurately identified. The author(s) shall be solely liable to any legal suit, if any.

6. The author shall verify the accuracy of content and format in both 'in-text' citations and references, no citation(s) shall be made for unread references, and the proper number of citations is preferable.

7. The author is required to correct or rework on their paper in due time as assessed and advised by reviewers and the editorial board.

8. The author shall identify the source(s) of research fund (if any) as well as any applicable conflict of interest.

9. Findings must be presented in accordance with the acquired data. No exploitation (false summary, or distortion or biased selection of data/finding) shall be committed.

10. No reference shall be made to any revoked article unless the cited statement refers to that in the revocation procedures. A statement must be additionally provided in the said reference as ‘the revoked article’.

Duties of Reviewers

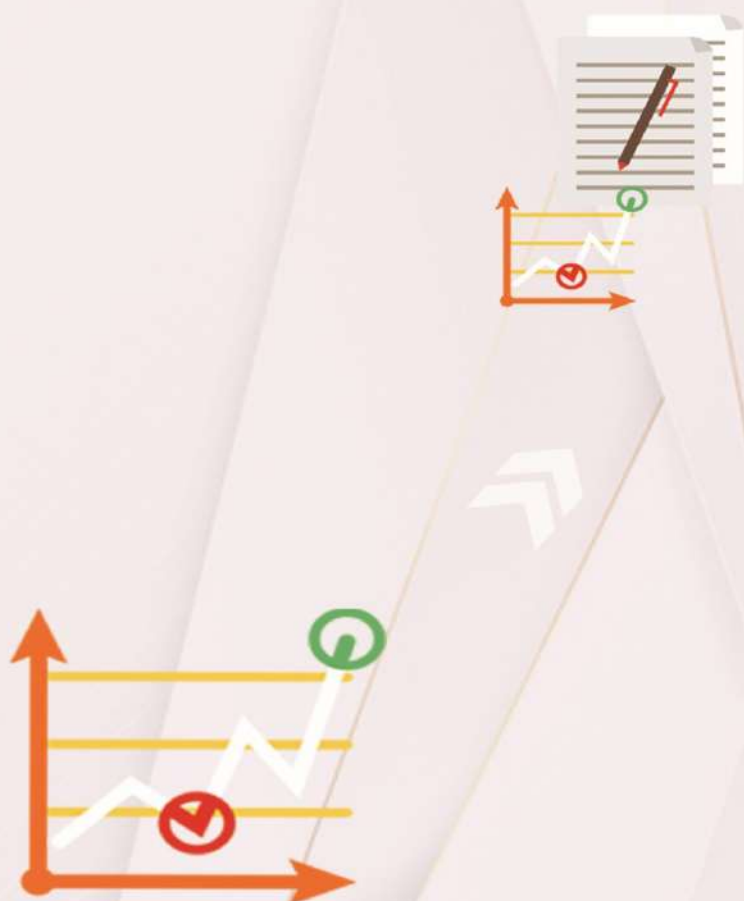
1. The reviewer must keep confidential of the submitted paper and avoid revealing a partial or all of the information of the said paper to irrelevant parties during the paper reviewing process.

2. Perceiving as having a conflict of interest with the paper’s author(s) that may inhibit his/her freedom of expression, the reviewer should notify the editor at once and deny taking part in the reviewing process of the said paper.

3. The reviewer should evaluate the paper that fits with their area of his/her expertise, by assessing the paper’s contribution to the discipline, quality of analysis, and intensity of literature review related to the topic of study. Advices should also be provided regarding the literature failed to be included by the author(s), and personal judgment without supportive evidences should not be used as a criterion for paper evaluation.

4. The reviewer must not claim a partial or all of the submitted paper as his/her own.

5. In case of the plagiarism detecting, the reviewer must notify the editor at once.

ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่

บจก.พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่ 141 หมู่ 6 ตำบลบ้านชัย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jomld/index>

E-mail : journal1990jmsd@gmail.com

